

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Hülya KÖKMEN SEYİRCİ

RHODİAPOLİS ANTİK KENTİ MİMARİ BEZEMELERİ

Arkeoloji Ana Bilim Dalı
Doktora Tezi

Antalya, 2016

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Hülya KÖKMEN SEYİRCİ

RHODİAPOLİS ANTİK KENTİ MİMARİ BEZEMELERİ

Danışman

Prof. Dr. Burhan VARKIVANÇ

Arkeoloji Ana Bilim Dalı

Doktora Tezi

Antalya, 2016

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Hülya KÖKMEN SEYİRCİ'nin bu çalışması jürimiz tarafından Arkeoloji Ana Bilim Dalı Doktora Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. A. Oğuz ALP (İmza)

Üye (Danışmanı) : Prof. Dr. Burhan VARKIVANÇ (İmza)

Üye : Prof. Dr. Gül IŞIN (İmza)

Üye : Doç. Dr. Birol CAN (İmza)

Üye : Doç. Dr. İsa KIZGUT (İmza)

Tez Başlığı : Rhodiapolis Antik Kenti Mimari Bezemeleri

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 27/01/2016

Mezuniyet Tarihi : 03/03/2016

Prof. Dr. Zekeriya KARADAVUT
Müdür

İ Ç İ N D E K İ L E R

KISALTMALAR LİSTESİ	v
ÖZET	vi
SUMMARY	vii
ÖNSÖZ	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

RHODİAPOLİS ANTİK KENTİ

1.1 Kentin Konumu	8
1.2 Kısa Siyasi Tarihi	8
1.3 Kentleşme ve Yapılaşma Süreci	12
1.4 Yapılaşma Niteliği ve Buna Bağlı Olarak Mimari Bezeme	15

İKİNCİ BÖLÜM

RHODİAPOLİS ANTİK KENTİ'NDEKİ KAMU YAPILARI

2.1 Agora	18
2.2 Stoalar	19
2.2.1 Agora Stoası	20
2.2.2 Opramoas Stoası	20
2.2.3 Asklepieion - Hadrianeum Önü Stoası	21
2.3 Ana Cadde ve Diğer Yollar	22
2.4 Asklepieion	23
2.5 Tapınaklar	24
2.5.1 Asklepios-Hygeia Tapınağı	25
2.5.2 Athena Polias Tapınağı	25
2.6 Hadrianeum	26
2.7 Opramoas Ailesi Anı Binası	27
2.8 Opramoas Anıtı	28
2.9 Tiyatro	29
2.10 Bouleuterion	30
2.11 Gymnasium	30
2.12 Prytaneium	31
2.13 Hamam	32

2.14 Kuzey Kilise	33

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MALZEME, İŞÇİLİK VE TEKNİK ÖZELLİKLER

3.1 Malzeme Türleri	35
3.2 Buluntu Durumu	36
3.3 İşçilik	38
3.4 Teknik Özellikler	42

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BEZEKLİ MİMARİ ELEMANLAR

4.1 İon Başlıkları.....	46
4.1.1 İon Başlıkları ve Başlık Parçaları Değerlendirme.....	57
4.2 Korinth Başlıkları	83
4.2.1 Normal Korinth Başlıkları	83
4.2.1.1 Normal Korinth Başlıkları Değerlendirme.....	93
4.2.2 Ante Başlıkları	108
4.2.2.1 Ante Başlıkları Değerlendirme.....	115
4.2.3 S-Volütlü Başlıklar	120
4.2.3.1 “S-Volütlü” Başlıklar Değerlendirme	124
4.2.4 Pilaster Başlık	130
4.2.4.1 Pilaster Başlık Değerlendirme	131
4.3 Kompozit Başlık Parçaları	132
4.3.1 Kompozit Başlık Parçaları Değerlendirme	133
4.4 Dor Başlık ve Başlık Parçaları.....	140
4.4.1 Dor Başlık ve Başlık Parçaları Değerlendirme	144
4.5 Arşitrav Blokları	151
4.5.1 Arşitrav Blokları Değerlendirme	162
4.6 Friz Blokları.....	180
4.6.1 Friz Blokları Değerlendirme	182
4.7 Korniş Blokları	196
4.7.1 İonik Korniş Blokları	197
4.7.2 Konsollu Korniş Blokları	199
4.7.3 Korniş Blokları Değerlendirme.....	200

4.7.3.1 İonik korniş Blokları Değerlendirme.....	200
4.7.3.2 Konsollu Korniş Blokları Değerlendirme	222
4.8 İon Kapıları	231
4.8.1 Söve Blokları.....	232
4.8.2 Lento - Hyperthyron - Geison	233
4.8.3 Konsollar	233
4.8.4 İon Kapıları Değerlendirme	243
4.9 Diğer Mimari Parçalar	280
4.9.1 Antefiksler.....	280
4.9.1.1 Antefiksler Değerlendirme	281
4.9.2 Çatı Tepeliği Parçası	282
4.9.2.1 Çatı Tepeliği Parçası Değerlendirme.....	282
4.9.3 Pilaster Bloğu Parçaları.....	284
4.9.3.1 Pilaster Bloğu Parçaları Değerlendirme	284
4.9.4 Duvar Kaplama Parçası (?)	284
4.9.4.1 Duvar Kaplama Parçası (?) Değerlendirme.....	285
4.9.5 Koltuk Altlığı (?).....	286
4.9.5.1 Koltuk Altlığı (?) Değerlendirme	286
4.9.6 Alınlıklar	289
4.9.6.1 Alınlıklar Değerlendirme.....	289
4.9.7 Heykel (?) Altlığı Parçaları	291
4.9.7.1 Heykel Altlığı (?) Parçaları Değerlendirme	292

BEŞİNCİ BÖLÜM

BEZEK TÜRLERİ

5.1 İon Kymationu	296
5.1.1 Yumurta - Mızrak Ucu	297
5.1.2 Yumurta - Ok Ucu.....	297
5.2 Lesbos Kymationu	299
5.2.1 Üzengi Formlu Lesbos Kymationu	299
5.2.2 Köşeli Formlu Lesbos Kymationu	300
5.3 Anthemion (Açık - Kapalı Palmet).....	302
5.3.1 Birbirinden Bağımsız İşlenen Anthemion Dizileri	302
5.3.2 Altan Sarmaşık Dallarla Birbirine Bağlı Anthemion Dizisi	304

5.3.3 Akanthuslaşmış Palmet Yapraklı Anthemion Dizisi	304
5.4 İnci - Boncuk Dizisi	305
5.4.1 Kanonik İnci - Boncuk Dizisi	305
5.4.2 Pamphyllia Tipi İnci - Boncuk Dizisi	306
5.4.3 Yuvarlak Boncuklardan Oluşan Dizilim	307
5.5 Sarmaşık / Kıvrık Dal Motifi	307
5.5.1 Akanthus Yapraklı Sarmaşık / Kıvrık Dal Motifi	307
5.5.2 Yalın Sarmaşık Dal Motifi	308
5.6 Akanthus Yapağı	309
5.6.1 Normal Akanthus Yaprakları	309
5.6.2 Dikey Akanthus	310
5.6.3 Zikzak Şeklinde Kazıma Çizgili Akanthuslar	310
5.6.4 “Sivri Uçlu” - “Zarif Dişli” Akanthus	311
5.6.5 Dişli Akanthus	311
5.7 Diş Sırası	311
5.8 Kamış Yaprak Motifi	311
5.9 Defne Yaprak Motifi	312
5.10 Dalga Motifi	313
5.11 Oluk Yaprak Motifi	313
5.12 Meander Motifi	314
5.13 Urgan Motifi	314

ALTINCI BÖLÜM

RHODİAPOLİS MİMARİ SÜSLEME ATÖLYELERİ

6.1 Rhodiapolis'teki Yerel Atölye/Atölyeler	316
6.2 Rhodiapolis'teki Yabancı Atölyeler	322

SONUÇ	328
KAYNAKÇA	337
KATALOG	378
EK 1- Rhodiapolis Antik Kenti Malzeme Analiz Sonucu	508
EK 2- Terminoloji	510
LEVHALAR	515
ÖZGEÇMİŞ	627

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar. Gör.	Araştırma Görevlisi
bkz.	Bakınız
Böl.	Bölüm
çev.	Çeviren, Çevirmen
çiz.	Çizim
Ç.	Çap
D.	Derinlik
G.	Genişlik
ed.	Editör
Kat. No.	Katalog Numarası
Kazı Env. No.	Kazı Envanter Numarası
Lev.	Levha
m	Metre
M.Ö.	Milattan Önce
M.S.	Milattan Sonra
Ö.G	Ön Yüz Genişliği
Örn.	Örneğin
Res.	Resim
s.	Sayfa
U.	Uzunluk
vd.	Ve Devamı
vdd.	Ve Devamının Devamı
v.d.	Ve Diğerleri
y. dn.	Yukarıdaki Dipnot
yy	Yüzyıl
Y.	Yükseklik

ÖZET

Bu çalışmanın konusunu Lykia'nın dağlık bölgesinde konumlanmış orta ölçekli bir yerleşim olan Rhodiapolis Antik Kenti'nin bezekli mimari elemanları oluşturmaktadır. Kent, Lykia Bölgesi'nde henüz karşılaşılmayan yapıları da bünyesinde barındırması ile dikkat çekmektedir. Rhodiapolis'te günümüze ulaşan kalıntıların büyük bir bölümü Roma İmparatorluk Dönemi'nde en yoğun yapılaşma sürecinin yaşandığı M.S. 2. yy.'a aittir. Kentteki yapılara ait bezekli mimari parçaların teknik, işçilik ve stilistik özellikleri incelenerek, kentin yapılaşma süreci, yapıların geçirdikleri onarımlar ve kentte faaliyet gösteren atölye/atölyeler hakkında bilgilere ve çıkarımlara ulaşılması amaçlanmıştır.

Kentte ele geçen bezekli mimari parçaların büyük bir bölümü kireç ocaklarında eritilmek üzere oldukça küçük parçalara ayrılmıştır. Günümüze ulaşan büyük boyutlu parçalarla birlikte depo ve arazide yer alan tüm mimari plastik elemanlar incelenerek, farklı dönem ya da işçilik özellikleri sergileyen örnekler kataloğa dahil edilmiştir. Dağınık olarak ele geçen bezekli mimari elemanların bir bölümünün ait olduğu yapılar belirlenebilmişken, farklı tipoloji de yapılmış olan arşitrav, friz bloğu parçaları gibi bazı bezekli mimari öğelerin ait oldukları yapıları belirlemek mümkün olmamıştır.

Çalışma sırasında incelenen mimari plastik yapı elemanlarının bir bölümü üzerinde yer alan bezeklerin, diğer bölge ve kentlerde yer alan çağdaş yapılardan motif ve işçilik kalitesi bakımından farklılaştığı ve Rhodiapolis'te Hellenistik Dönem geleneğine bağlı bir anlayışta yapıların bezekli mimari elemanlarla donatıldığı anlaşılmıştır. Bazı motifler, gerek form gerekse işçilik bakımından diğer bölge kentlerinde karşılaşılmayan farklı bir sanatsal anlayış ve bakış açısıyla işlenmişlerdir. M.S. 2. yy.'da meydana gelen deprem sonrasında kentteki kamu yapıları, muhtemelen kentin ileri gelenlerinin de katkısıyla, Anadolu'daki çağdaş yapılarla eşdeğer kalitede işçiliğe sahip bezeklerle donatılmıştır.

Kentte 2006 yılında başlayan kazı çalışmalarının 2012 yılında sonlanmış olması neticesinde kamu yapılarına ilişkin veriler kısıtlıdır. Aynı zamanda bezeklerin bir bölümünün özgün yapısı ve doğrudan karşılaştırma örneklerinin bulunmaması nedeniyle yapıların ve yapılara ait bezemeli mimari elemanların tarihleri hakkında kesin yargılarda bulunulmaktan kaçınılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Doğu Lykia, Rhodiapolis, Mimari Bezeme, Atölye.

SUMMARY

ARCHITECTURAL ORNAMENTS AT THE ANCIENT CITY OF RHODIAPOLIS

This study concerns the decorative architectural components discovered at the ancient city of Rhodiapolis, a medium-sized settlement in the mountainous area of Lycia. The city is notable for its decorative architectural components which have not been found elsewhere in Lycia to date. Most of the remains of Rhodiapolis date from the 2nd c. B.C. onwards while the most intense period of construction activity occurred in the Roman Imperial period.

The aim of this research was to determine through the examination of the decorative architectural components of the structures in the city, their technical, stylistic and features of craftsmanship, to determine the data and interpretations concerning the formation of the city, the repairs to structures, and the functioning stone carving workshop(s) in the city.

Most of the decorative architectural components recovered from the city were cut into small pieces in order to be more easily converted into lime through being burnt in the lime kilns. Having examined the remaining larger sized pieces, together with all the architectural components that have been collected in the excavation depot and in the field; examples which exhibit varying periods and/or features of craftsmanship are listed. Although a number of decorative architectural components that were found scattered around were determined to have belonged to certain structures, it was not possible to determine to which structures some of these decorative architectural components, such as architrave and frieze parts came from.

Through the course of this study, it was discovered firstly that the ornament carved upon some of the structural components differed from contemporary structures located in different areas and cities, in terms of the craftsmanship and patterns employed. Secondly, after the Hellenistic Period style, structures at Rhodiapolis were adorned with decorative architectural components. Some patterns were drawn with a fine artistic perception and are unique in terms of both their form and craftsmanship, when compared to those discovered in cities elsewhere. Possibly through the support of the wealthy of the city, in the aftermath of the earthquake in the 2nd c. A.D., the city's public buildings were adorned with decorative ornament that matches contemporary buildings in Anatolia in respect to the craftsmanship employed. Excavations in the city began in 2006 and ceased in 2012, as a result, data concerning the public buildings is limited. Moreover, the lack of original form of some of the decorative ornaments and examples that could be directly compared, led to a degree of caution concerning the dating of these structures from the decorative ornamental architectural components employed.

Keywords: Eastern Lycia, Rhodiapolis, Architectural Ornament, Workshop.

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimime başladığımda tez danışmanım Prof. Dr. Burhan VARKIVANÇ mimari plastik alanında çalışan araştırmacı sayısının az olduğunu ve bu konuda uzmanlaşabileceğimi belirtmişti. Doktora aşamasına geldiğimde ise hocam, Lykia Bölgesi için de bu alanda oldukça büyük bir boşluk olduğunu, konu üzerine yoğunlaşılması gerektiğini ayrıca bölgede faaliyet gösteren atölyeler ile Anadolu'daki diğer atölyelerle olan ilişkileri gibi sorunlar üzerinde durulmasının önemini belirterek, bu konuda çalışmaya devam etmemi önerdi. Bunun üzerine Rhodaipolis kazı başkanı Doç. Dr. İsa Kızgut ile görüşülerek, Rhodiapolis Antik Kenti'nin mimari bezemeleri çalışma konusu olarak belirlendi.

Öncelikle çalışmam sırasında bana her zaman destek olan, sorunlu konularda beni yönlendiren ve işin içinden çıkamadığım durumlarda beni her zaman cesaretlendiren ve moralimin yüksek tutan danışman hocam Prof. Dr. Burhan VARKIVANÇ'a sonsuz teşekkür ederim. Bu konuyu çalışmama izin veren, Doç. Dr. İsa KIZGUT'a, çalışmam sırasında olumlu eleştirileri, yönlendirmeleri ve değerli bilimsel katkıları için Prof. Dr. Bert SMITH'e, Doç. Dr. Oğuz ALP'e, Doç. Dr. Birol CAN'a ve Dr. Lutgarde VANDEPUT'a özel bir teşekkürü borç bilirim. Tez sırasında Lykia kentlerinde yaptığım incelemeler ile, İstanbul (DAI) ve Ankara (BIAA)'daki kütüphane çalışmalarımı gerçekleştirmem için maddi destek sağlayan Suna-İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü'ne ve çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım. Tez yazım sürecinde literatür araştırması yanında çalışmama yeni bir bakış açısı kazandırmak amacı ile Oxford Üniversitesi'nde ziyaretçi araştırmacı olarak bulunduğum altı aylık süre için maddi destek sağlayan, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)'a şükranlarımı sunarım. Uzun çalışma sürecimde desteğini her zaman hissettiğim bölüm öğretim üyelerinden Prof. Dr. Gül IŞIN'a, Doç. Dr. Mustafa BULBA'ya, ve diğer hocalarıma, Yrd. Doç. Dr. Nihal TÜNER ÖNEN'e, T. Mikail P. DUGGAN'a, çalışma arkadaşlarıma, resimleri düzenlememe yardımcı olan Dr. Hacer SANCAKTAR ve Arş. Gör. Aykan AKÇAY'a, zorlu arazi çalışmam sırasında yanımda olan meslektaşlarıma ve çizimlerde yardımcı olan Uzm. Nisa Erkovan'a ve Sosyal Bilimler Enstitüsü çalışanlarına ayrı ayrı teşekkür ederim.

Çalışmam sırasında her zaman yanımda olan, moralimi yüksek tutmamı sağlayan, çalışmamın bitmesini sabırla bekleyen ve her konuda destek olan eşim Taylan SEYİRCİ'ye ve son olarak tüm öğrencilik hayatım boyunca maddi ve manevi anlamda beni destekleyen aileme sonsuz teşekkür ederim.

Hülya KÖKMEN SEYİRCİ
Antalya, 2016

GİRİŞ

Antik Çağ'da insanlar yaşadıkları ya da vakit geçirdikleri mekânların hem iç hem de dış cephelerine önem vermişlerdir. Bu da yapıların inşası sırasında özellikle kaba inşaat bittikten sonra iç ve dış cephe tasarımlarında bir takım estetik kaygıların oluşmasını sağlamıştır. Yapıların iç ve dış cephelerinde kullanılacak olan mimari bezemelerin seçimi ile birlikte mimaride estetik bir uyum oluşturulur ve böylece yapıda mimari olarak bir bütünlük sağlanmış olur. Kullanılan mimari bezemeler bir süs elemanı olmaktan ziyade yapının etkileyciliğinin ayrılmaz bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır.

Erken dönemlerden itibaren özellikle Doğu uygarlıklarında (Mısır, Mezopotamya, Anadolu vb.) yer alan kentlerdeki yapıların oldukça görkemli dış cephelere sahip olması Batı uygarlıklarındaki kentlerde yer alan yapıların da görkemli bir şekilde süslenmeye başlamasına neden olmuştur¹. Başlangıçta pişmiş toprak levhalar kullanılarak süslenen yapı cepheleri, devam eden süreç içerisinde, taşın yapı malzemesi olarak kullanılmasıyla birlikte anıtsallıklarını daha da arttırmıştır. Arkaik Dönem'le birlikte çeşitli yapı türleri belli düzenlere göre inşa edilmeye başlanmış, bu düzenler kendilerine özgü birçok bezekli mimari parçayı bünyesinde barındırarak yapıların görünümlerini zenginleştirmiştir. Bu dönemden itibaren yapılarda kullanılan genel formlar, belirli mimari profiller² üzerine yerleştirilmiş birbirini tekrar eden motifler ve kompozisyonlar daha sonraki dönemlerde kullanılacak olan motif ve bezemelerin öncülleri olmuşlardır³. Hellenistik Dönem'in getirdiği yeni anlayış ile birlikte mimar ve sanatçılar yeni bir bakış açısı kazanmış böylelikle hem mimaride, hem de diğer sanat dallarında kanonikleşen kuralların değişmesinde ve ilerlemesinde etkili olmuştur⁴. Bu dönemde öne çıkan bazı kentlerde⁵ yerel atölyeler kurulmuş ve gelenekselleşen mimari motifler geliştirilip, değiştirilerek yeni bir mimari bezeme repertuarının oluşmasında etkili olmuşlardır⁶. Klasik ve Hellenistik Dönem 'de mühendisliğin mimarlık kadar ilerlememesi nedeniyle tiyatro gibi büyük yapıların inşası için doğadan yararlanılmaktaydı. Roma mimar ve mühendisleri kendilerinden önce kullanılan alışlagelmiş inşa tekniklerini kullanmanın yanı sıra beton ve tuğlayı yapı elemanı olarak kullanmış, yapıyı tonoz ve kubbeler üzerine oturarak doğadan bağımsız hale getirmişlerdir. Mimarideki bu gelişmeler çok katlı, büyük iç mekânlar ile geniş açıklıklara ve görkemli dış cephelere sahip yapıların inşasını

¹Başaran 1995a, 11 vd.

²Bu profiller için genel olarak bkz.: Marquant 1906; Erder 1967.

³Alp 2006, 1.

⁴Spielvogel 2011, 104; Pollitt 1986, 230 vdd.

⁵Pergamon, Alexandria gibi kentler ön plana çıkmıştır. Bkz.: Heurtley 1967, 29; Waelkens 1989, 84 vdd.

⁶Bkz.: Winter 2006, 244 vdd.; Fyfe 1936, 92 vdd.

kolaylaştırmıştır. Roma İmparatorluğu sahip olduğu toprakların mimari biçimlerini benimsemiş, bunun yanında inşa ettiği yapılara Roma damgasını vurmayı da ihmal etmemiştir. Egemenlikleri altında bulunan kentlerde kendi kültürlerinin yayılması, barışın sağlanması ve bu topraklarda yer alan kentlerin gelişmesi için ellerinden geleni yapmışlardır⁷. Kendi yaşam tarzlarına göre tasarladıkları yapıların inşası için gerekli ekonomik kaynakları, egemenlikleri altındaki topraklara eşit bir şekilde paylaştırarak -mimarlık tarihinde mihenk taşları olarak sayılabilecek yapılar inşa etmiş - mimaride büyük başarılarla imza atmışlardır⁸. Böylelikle merkezden uzakta yer alan taşra kentlerindeki hâkimiyetlerini de sağlamlaştırmışlardır⁹. Roma İmparatorluk Dönemi'nde oldukça önemli bir merkez olarak politik, sosyal, ekonomik ve sanatsal açıdan oldukça gelişen Anadolu kentlerinde mimarlık oldukça ilerlemiş, nitelikli mimar ve mühendislerin inşa ettikleri yapıların mimarlık ve mühendislikte ulaştıkları başarıların yanında mimari süsleme sanatındaki başarıları da başkent Roma'dan imparatorluğun diğer uzak eyaletlerine kadar ulaşmıştır¹⁰.

Anadolu mimari bezemelerinin kökeni Arkaik Dönem'e kadar gitmektedir. Anadolu bezekli mimari elemanları üzerine yapılan çalışmalar geçtiğimiz yüzyılın son çeyreğinden itibaren artarak devam etmektedir. Bezekli mimari elemanların büyük bir bölümü kazıları uzun yıllardır devam eden kentlerde, belli yapılar üzerine hazırlanmış monogrofler ve makaleler içerisinde değerlendirmeye alınmıştır¹¹. Bezekler üzerine yapılan diğer çalışmaların bir bölümü ise özde bölgesel ya da kronolojik¹² bir sınırlandırma içerisinde ya tek bir motif üzerine¹³ ya da daha çok tek bir mimari öge üzerine yoğunlaşmıştır¹⁴. Bir bölgede yer alan

⁷Owens 1991, 121 vdd.

⁸Alp 2006, 1 vd.

⁹Thorpe 2002, 26.

¹⁰Anadolu'dan ustaların başkent Roma'ya giderek oradaki yapılarda çalıştıkları tespit edilmiştir. bkz.: Weigand 1914, 43 vdd.; Strong 1953, 118 vdd.; Stocka 1988, 305 vd.; Plattner 2007, 127; Kristensen 2012, 9 vd.

¹¹Örnekler için genel olarak bkz.: Kawerau – Rehm 1914; Butler 1925; Krencker - Schede 1936; Naumann - Kantar 1950; Keil - Praschniker 1953; Hoepfner 1966; Bammer 1971; Bammer - Alzinger 1971; Hueber - Stocka 1975; Stocka 1978; Stocka 1981; Peschlow - Bindokat 1975; Koenigs - Radt 1979; Naumann 1979; Thür 1989; Stocka 1981; Ganzert 1984; Dinstl 1986/87; Barattolo 1995; Rumscheid 1995; Outschar 1996; Outschar 1999; İnan v.d. 2000; Can 2005b; Kadioğlu 2006; Korkut - Grosche 2007; Kökdemir 2011; Piesker – Ganzert 2012; Stocka 2012; Kadioğlu 2013.

¹²Hellenistik Dönem için bkz.: Rumscheid 1994. Hadrianus Dönemi için bkz.: Koçel-Erdem 1996. Severuslar Dönemi Pamphylia ve Kilikya bezekli mimari elemanları için bkz.: Türkmen 2007. Pisidia Bölgesi bezekli mimari elemanları için bkz.: Alp 2006.

¹³Lesbos Kymationu için bkz.: Weickert 1913; Ganzert 1983. İon Kymationu için bkz.: Karaosmanoğlu 1987; Karaosmanoğlu 1996. Lotus-Palmet örgesi için bkz.: Başaran 1987; Başaran 1995b. Sarmaşık dal/ Ranke bezeği için bkz.: Toynbee - Ward-Perkins 1950; Krien-Kummrow 1975; Schörner 1995; Can 2005a; Can 2006; Köse 2008. Meander motifi için bkz.: Anabolu 1991. Akanthus yaprağı için bkz.: Korkut 2013.

¹⁴İon Başlıkları için bkz.: Puschein 1887; Bates 1899; Bingöl 1980; Mert 2002b; Cavalier 2012. Korinth Başlıkları için bkz.: Heilmeyer 1970; Bammer 1973; Bauer 1973; İdil 1979; İdil 1981/82; İdil 1984; Kramer 1994; Dillon 1997; Rohmann 1998; Peschlow 1998; Plattner 2002; Mert - Niewöhner 2010; Cavalier 2012. Kompozit başlıklar için bkz.: Strong 1960; Başaran 1999; Mert - Niewöhner 2010; Büyükkolancı - Söğüt 2012.

kent ya da kentlere ilişkin en erken dönemlerden başlayarak, Roma İmparatorluk Dönemi süresince kullanılan bütün bezekli mimari elemanların ele alındığı monografik incelemeler ise az sayıdadır¹⁵.

Mimari bezemeler yazılı ya da katmansal verilerin yokluğunda tarihleme için oldukça önemli bir yere sahiptir. Bezekler özellikle başlık, arşitrav, friz ve korniş+sima gibi üst yapı elemanlarında kullanılmalarının yanında duvar, kapı ve pencere çerçevelerinde de karşımıza çıkmaktadır. Epigrafik ve filolojik veriler yanında, bir kentin yapılarına ait her türlü mimari bezeğin tür, nitelik ve malzeme olarak ele alınması, bilimsel teknik yanında özellikle bunların hangi yapılara ait olduğu ya da ait olması gerektiği konusunun belirlenmesi açısından da oldukça önemlidir.

Anadolu Arkeoloji literatürü içinde oldukça önemli bir yere sahip olan Lykia Bölgesi'nde bir kentin yapılarının tümüne ait bezekli mimari elemanların ele alındığı örnek çalışmaların ise yok denecek kadar az olduğu göze çarpmaktadır. Bu çalışmalardan biri 1986/87 yılında A. Dinstl tarafından kaleme alınan Limyra Tiyatrosu bezemelerine ilişkin makaledir¹⁶. Bugüne kadar yapılan en kapsamlı çalışma ise L. Cavalier tarafından Ksanthos Antik Kenti'nin Roma İmparatorluk Dönemi'ne ilişkin mimari bezemelerini ele aldığı monografidir¹⁷.

Bu çalışmada, Doğu Lykia kentlerinden Rhodiapolis Antik Kenti'nin mimari bezemeleri tipolojik ve stilistik olarak sınıflandırılmaktadır. Kent her dönemde yerleşim görmüş olmasına rağmen, hem kurulduğu alanın engebeli bir arazi olması hem de ticaret yollarının üzerinde olmaması nedeniyle hiçbir dönemde orta ölçekli bir kent boyutundan ileriye gidememiştir. Özellikle Roma İmparatorluk Dönemi'nde bölgede yer alan diğer Roma kentlerinde de var olan tüm mimari yapılara sahip olmanın yanında sadece bu kentte olan ve tüm Lykia kentlerine hizmet veren farklı yapılara da sahiptir¹⁸ ve bu yapılar oldukça görkemli bir şekilde mimari bezemelerle donatılmışlardır.

Rhodiapolis Antik Kenti'nde belli bir mimari öge ya da motife bağlı kalınsızın tüm mimari bezemelerin incelenmesindeki amaç, kentin yapılaşma sürecinin, yapıların inşa tarihlerinin, geçirdikleri onarım gibi kullanım evrelerinin, bezekli mimari elemanların işçilik

Friz için bkz.: Bingöl 2001. Kaideler için bkz.: Alp 2008. Soffit bezemeleri için bkz.: Wegner 1957; Wegner 1978/80; Wegner 1986/87; Abbasoğlu 1994; Kökmen-Seyirci 2013.

¹⁵Alzinger 1974; Vandeput 1997a; Köster 2004; Cavalier 2005; Mert 2008; Kaya 2011.

¹⁶Dinstl 1986/87.

¹⁷Cavalier 2005.

¹⁸Lykia kentlerinin hiçbirinde henüz tespit edilemeyen Asklepieion yapısının bölgeye hizmet ettiği düşünülmektedir. Yine diğer Lykia kentlerinde karşılaşılmayan kentin ileri gelen ailelerinden biri olan Opramoas'ın ailesine adanmış anı binası ve Hadrianeum ünik örnekler olarak karşımıza çıkmaktadır.

ve stilistik özelliklerinin, Lykia Bölgesi'ndeki diğer kentlerle olan bezek birlikteliklerinin ve yerel özelliklerin belirlenmeye çalışılmasıdır. Bu çalışmalar, yapıların güvenilir bir şekilde tarihlendirilmelerini sağlamanın yanı sıra yerel atölyelerin özgün üsluplarını ve etkilendikleri ya da etkiledikleri merkezlerin belirlenmesine de olanak sağlayacaktır. Rhodiapolis mimari bezemelerinin incelenmesi sırasında yabancı atölye özellikleri ile karşılaşılması kaçınılmazdır. Ayrıca dağınık ve parçalar halinde ele geçen geçen bazı mimari elemanların ait oldukları yapıların tespitine de olanak sağlayacağına şüphe yoktur. Bu çalışma kapsamında ele alınan bezekli mimari parçaların detaylı bir şekilde incelenmesiyle, Lykia Bölgesi'nde bu alana yönelik çalışma eksikliği bir nebze olsun giderilerek, bölge ve Anadolu Arkeolojisine katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Yukarıda bahsedilen amaçlar doğrultusunda konunun kapsamına, sınırlandırılmasına ve çalışmayı oluşturan bölümlere kısaca değinmek yararlı olacaktır. Kentte 2006 yılında N. Çevik başkanlığında yüzey araştırmalarıyla başlatılan çalışmalar kazı çalışmalarına dönüştürülmüş, ardından 2009 yılı itibari ile İ. Kızılgut tarafından kazı çalışmaları sürdürülmüştür. Bu çalışmada 2006 - 2012 yılları arasında (kazıların durdurulması nedeniyle) ele geçen kazı buluntuları değerlendirilmiştir. Bugüne kadar yapılan kazılarda ele geçen bezekli mimari elemanlar incelendiğinde kentte en erken döneme tarihlenebilecek bezekli mimari örneklerin Yüksek Hellenistik Dönem'e ait olduğu ve M.S. 3. yy. içine kadar uzandıkları tespit edilmiştir. Kuzey Kilise ve çevresinden ele geçen, kapı ve korniş bloğu parçaları gibi M.S. 5. - 6. yüzyıla tarihlenebilecek¹⁹ Bizans Dönemi bezekli mimari yapı elemanları yapılaşmanın devamlılığını göstermesi açısından önemli olmakla birlikte uzmanlık alanının farklılaşması nedeni ile çalışma kapsamı dışında tutulmuşlardır²⁰.

Bu tez, Rhodiapolis Antik Kenti'ndeki yapıların bezekli mimari elemanlarının incelenmesi kapsamında, bölgeyle ilgili bugüne kadar yapılmış az sayıdaki yayının değerlendirilmesi, başta yakın kentler olmak üzere bölge kentlerine yapılan ziyaretler ve literatür araştırması ışığında bezekli mimari elemanların ait oldukları yapıların belirlenmesi, bu yapıların tarihlenmesi ve geçirdikleri evrelerin ortaya çıkarılması yoluyla kent, bölge ve Anadolu mimari bezemelerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Tez toplamda altı bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın amaç, kapsam ve yöntemine değinilen giriş bölümünü, Rhodiapolis Antik Kenti'nin konumu, tarihi, kentleşme - yapılaşma süreci ve niteliği buna bağlı olarak mimari bezemelerine kısaca değinildiği ilk bölüm takip etmektedir. Çalışmanın ikinci

¹⁹Kuzey Kilise M.S. 5. - 6. yy.'a tarihlendirilmektedir. Bkz.: Akyürek -Tiryaki 2010, 389 vd.; Tiryaki 2012, 21 vdd.; Tiryaki 2015, 377 vdd.

²⁰Arykanda kazı başkanı, Sanat Tarihi uzmanı M. Tekinalp ile söz konusu eserler hakkında konuşulmuş ve bu eserlerin bir sanat tarihçi tarafından kapsamlı bir şekilde ele alınması uygun görülmüştür.

bölümü, kentte yer alan kamu yapıları ve bu yapılara ilişkin genel tanımlardan oluşmaktadır. Üçüncü bölümde kentte kullanılmış olan yapısal malzeme, ele geçen mimari parçaların buluntu durumu, teknik ve işçilik özelliklerine yer verilmiştir. Dördüncü bölümde, çalışmanın ağırlıklı kısmını oluşturan, farklı işlev ve bezekler içeren, bezekli mimari elemanlar üzerine yoğunlaşmıştır. Bu bölüm, mimari elemanlar üzerinde bulunan süsleme örgelerinin Anadolu'da yer alan tam tarihli yapıların mimari bezemeleri ile stil kritik yöntemi kullanılarak karşılaştırılması yoluyla tarihlendirilmesi ve değerlendirilmesini kapsamaktadır. Beşinci bölüm tekil motiflerin ne tür mimari yapı elemanları üzerinde kullanıldıklarını ve kent içinde kronolojik bir gelişim gösterip göstermediklerini incelemektedir. Altıncı bölümde, bezekli mimari yapı elemanlarının stilistik özellikleri ve detaylı gözlemleri sonucunda kent ve bölge genelinde faaliyet gösteren yerel ya da yabancı atölye/atölyelerin varlığı sorgulanmış, bu bağlamda Rhodiapolis'in diğer kentler ve bölgeler ile ilişkilerine değinilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde dağınık bir şekilde ve oldukça küçük parçalar halinde ele geçen mimari elemanların hangi yapılara ait olabileceği, bu yapıların inşa tarihleri ve varsa geçirdikleri onarımlar gibi kullanım evreleri belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca kent ya da bölgede faaliyet gösteren atölye ya da atölyeler hakkında çeşitli önermelerde bulunulmuştur. Bu bağlamda Lykia Bölgesi'ndeki diğer kentlerle olan süsleme birliktelikleri, yerel ve yabancı unsurlar hakkında çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır. Sonuç bölümünü çalışma süresince kullanılan kaynaklar, ek olarak sunulan terminoloji bölümü, katalogda yer alan bezekli mimari parçaların çizim ve fotoğraflarını içeren levhalar ve katalog bölümü takip etmektedir.

Kent alanında herhangi bir kronolojik sınırlandırma olmaksızın -Bizans Dönemi malzemesi dışarıda tutularak- depoda ve arazide yer alan bütün mimari parçalar incelenmiş ve ölçekli fotoğrafları çekilmiştir. Bezekli tüm blok ve küçük parçaların genel ölçüleri yanında üzerlerinde yer alan her bir tekil motifin ölçüleri ayrı ayrı alınarak kaydedilmiş ve detaylı tanımları yapılmıştır. Bezemeli üst yapı elemanlarının bir bölümünün kesit çizimleri de yapılarak, levhalar bölümüne eklenmiştir. Belgeleme çalışmalarının ardından ele geçen tüm mimari elemanları kataloğu yapılmıştır. Katalogu yapılan bezekli mimari elemanların büyük bir bölümünün oldukça küçük parçalar halinde ve kent içerisinde dağınık bir şekilde ele geçmeleri nedeni ile tümünün ait oldukları yapılar tespit edilememiş, bu nedenle de katalog çalışması bezekli mimari elemanların türlerine göre yapılmıştır.

Belgeleme çalışmalarının ardından Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü (AKMED) tarafından desteklenen doktora projesi kapsamında, Rhodiapolis'in bölge kentleri ile bezek birliktelikleri ve yerel özelliklerin saptanması amacıyla yönelik olarak Olympos, Phaselis, Arykanda, Myra, Andriake, Limyra, Kyenai, Oinoanda, Letoon, Tlos, Telmessos

gibi Lykia kentlerine araştırma ve inceleme gezileri yapılmıştır. Bundan sonraki aşamada çalışma alanı çerçevesinde gerekli kaynakların elde edilmesi için İstanbul Alman Arkeoloji Enstitüsü (DAI) ve Ankara İngiliz Arkeoloji Enstitüsü (BIAA) kütüphanelerinde literatür araştırmaları gerçekleştirilmiştir. Türkiye’de ulaşılamayan kaynaklara erişmek ve tez konusu ile ilgili yurtdışındaki araştırmacılar ile bilgi alışverişinde bulunmak amacıyla *Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu*’ndan (TÜBİTAK) doktora araştırma bursu alınarak altı ay süresince Oxford Üniversitesi’nde akademik ziyaretçi olarak bulunulmuştur. Söz konusu literatür araştırması, kent ziyaretleri ve uzmanlarla²¹ yapılan görüşmeler, Rhodiapolis Antik Kenti’nde yer alan yapıların bezekli mimari parçalarının detaylı incelenmesi sürecinde karşılaşılan soru ve sorunları detaylı bir şekilde ele almak ve stil kritiği yöntemi açısından oldukça yararlı olmuştur.

Mimari bezemeler, yapıların tarihlendirilmesi için stratigrafik ve epigrafik verilerin yokluğunda en güvenilir malzemeler olarak nitelendirilmektedir. Rhodiapolis’te ele geçen bezekli mimari elemanların tümü stil kritiği yöntemi kullanılması yoluyla, Anadolu’daki kesin tarihi bilinen yapıların mimari bezekleri ile karşılaştırılarak tarihlendirilmeye çalışılmıştır. Bu yöntem kullanılırken, dönem stilleri ve bölgesel stil de göz önünde tutulmuştur. Bezeklerin karşılaştırması yöntemi ile amaçlanan kentin varsa kendine özgü motiflerini ortaya koymak, böylelikle hem bezek tipolojisi hem de teknik uygulamalarda yerel ve bölgesel özelliklerin belirlenmesini sağlamaktır. Öncelikle aynı bölgede yer alan yakın kentlerde, mimari bezeme ya da epigrafik arkeolojik verilere göre tarihlendirilmiş olan yapıların bezemeleriyle kent bezemeleri karşılaştırılmıştır. Çünkü komşu kentlerle olan sanatsal ilişkiler uzak kentlere oranla daha fazla olması beklenir. Motiflerin benzer formları, uzaktaki kentlerden çok, yakındaki kentlerde karşımıza çıkmaktadır. Böylelikle kentler arasındaki paralellikler de ortaya konulmuş ve bölgede çalışan atölyeler ile yabancı atölyelerin izlerini bulmak mümkün olmuştur. Bir yapının mimari bezemeleri üzerinde kullanılmış olan aynı tip bezeklerin dikkatli şekilde gözlemlenmesi sonucunda el işçiliği farklılıkları da tespit edilebilmiştir. Yapılardan ele geçen yazıtlar da (onarım, yeniden düzenleme, ekleme, deprem sonrası yenileme gibi nedenlerle) bezeklerin tarihlendirilmesi ya da yapı evrelerini göstermeleri açısından oldukça önemli bir yere sahiptirler. Bu nedenle, tarihleme yapılırken yapılarda ele geçen yazıtlarla bezeklerin bağlantıları da göz önünde tutulmuştur. Stil kritiği yöntemi ile tarihleme yapılırken motiflerin yer aldıkları mimari elemanların yapıdaki konumları ile bulundukları cephe de dikkate alınmıştır. Zira bezek, yapının üst katındaki mimari elemanlarda bulunuyorsa ya da doğrudan ön cephede yer

²¹ R.R.R. Smith, L. Vandeput, H. Alanyalı, B. Can ve O. Alp’e görüş ve önerileri için teşekkür ederim.

almıyorsa kolaylıkla görülemediği için, daha özensiz işlenebilmekte ya da tamamlanmadan bırakılabilmektedir.

Antik Çağ mimarlığında kullanılan mimari eleman, profil ya da süslemeler için kullanılan bazı Yunaca ve Latince adlandırmaların –örneğin Kompozit başlık, Korinth başlığı, kyma rekta/reversa gibi- Türkçe karşılıkları olmadıkları için doğrudan kullanılmışlardır. Bu tür çalışmalarda kullanılmak üzere Türkçe literatürde ortak bir terminoloji henüz oluşturulmamıştır. Bu noktada çalışmada, bezek dizileri ve yapı elemanları için Türkçe literatürde sık kullanılan terimler ve adlandırmalar tercih edilmiştir. Çalışmanın ekler bölümünde sunulan motifler ve bezekli mimari elemanlar üzerinde kullanılan adlandırmalar çizimlerle gösterilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

RHODİAPOLİS ANTİK KENTİ

1.1 Kentin Konumu

Rhodiapolis Antik Kenti Antalya'nın yaklaşık 90 km batısında, Kumluca İlçesi'nin kuzeyinde yükselen Sarıcasu Köyü'ne yaklaşık 3 km uzaklıkta, köyün hemen arkasında denizden 300 m yükseklikte yer alan tepelik bir alan üzerine kurulmuştur (Lev. 1a). Rhodiapolis Antik Kenti'ne halk arasında “Eskihisar”ve “Gavuristanlık” adı verilmiştir. Kent, sık ağaçlı ormanlık bir alan içerisine kurulduğu için bölgede araştırma yapan İngiliz gezginler ve bilim adamları başlangıçta kentin yerini belirlemede güçlük çekmişlerdir. Daha sonra ormanın içinde gördükleri yapılara doğru yöneldiklerinde kentin yerini tespit etmişlerdir²². Makilik ve çam ormanı içerisinde yer alan kentte 2000 yılında meydana gelen yangın sonucunda kentte yer alan anıtlar büyük zarar görmüştür. Doğu Lykia kentleri arasında önemli bir yere sahip olan kentin kuzeyinde Arykanda, İdebessos ve Akalissos, batısında Limyra, güneyinde Korydalla, Gagai, doğusunda Olympos Antik Kenti yer almaktadır. Patara'da ele geçen yol kılavuz anıtında ise kent Korydalla'dan Attaleia'ya geçiş güzergâhında yer almaktadır²³.

1.2 Kısa Siyasi Tarihi

Kentin siyasi tarihinin oldukça erken dönemlere uzandığı bilinmektedir. M.Ö. 4. yy.'da antik yazarlardan Theopompos²⁴ kentin adını Lykia'daki “*Podia*” olarak anmakta ve Troya savaşıdan sonra Amphilokhos/Mopsos tarafından kurulduğunu anlatmaktadır. Amphilokhos/Mopsos savaştan sonra Akdeniz kıyılarına gelir ve burada bir kent kurar; bu kente kızının adını verir²⁵. Kentin isminden dolayı önceleri bir Rhodos kolonisi olduğu düşünülmekte ise de, yapılan kazılar sonucunda M.Ö. 7. yüzyılda bir Rhodos koloni kenti olarak kurulmuş olduğu mitosu artık geçerliliğini yitirmiştir. Kazılarda ele geçen buluntular kent tarihinin M.Ö. 7. yüzyıldan daha erken bir tarihe uzandığına işaret etmektedir²⁶. Kent çevresinde yapılan yüzey araştırmalarında bu bölgede yerli halkların Rhodoslular gelmeden

²²Spratt - Forbes 1847, 165.

²³Işık - Işkan - Çevik 2001, 38. 43; Şahin - Adak 2007, 271; Şahin 2011, 29; Şahin 2014, 243. 251. 256 vd. 394 vdd.

²⁴Theopomp. Fr. 111.

²⁵Umar 1993, 688; Şahin – Adak 1997, 271 dn. 78; Bean 1998, 151.

²⁶2007 yılında yapılan kazılarda, hamamdan ele geçen buluntular arasında M.Ö. 8. yüzyıla ait Geometrik Dönem seramikleri bulunmaktadır. Bkz.: Çevik - Kızgut - Bulut 2009, 302 vd. Res. 8 vd.

önce²⁷ yaşadıkları gerçeğini ortaya koymaktadır²⁸. Bean, Rhodiapolis'te ele geçen Likçe yazıtlar ve sikkeler üzerinde yer alan lejantlar nedeniyle kenti Lykialılar'ın kurduğundan bahsetmektedir²⁹. Kentte ve yakın çevresinde yer alan kentlerde yapılan yüzey araştırmalarında ele geçen sikkeler Klasik Dönem'de bölgede yerel halkların yaşadığını kanıtlamaktadır³⁰. Kent, Klasik Dönem'de hem sikkeler hem de Likçe yazıtlarda Wedrei/Wedrenehi adı ile anılmaktadır³¹. Kentin Hellenistik Dönem 'den önce de ağırlıklı olarak Lykialılar'dan oluştuğu bilinmekte ve Klasik Dönem' den önce kentte Yunanca yazıt bulunmamaktadır³². Büyük İskender'in Lykia'ya girmesi ve akabinde M.Ö. 309'da Lykia'da Ptolemaioslar'ın hakimiyeti başlar ki bu döneme ait Rhodiapolis'te Ptolemaioslar'ın tam hakim olup olmadığı bilinmemekle birlikte, tiyatrodaki Ptolemaios sikkeleri ele geçmiştir³³. M.Ö. 197 yılında ise Lykia'da Seleukoslar hâkimiyeti başlar. III. Antiokhos özellikle Myra, Patara, Limyra, Phaselis gibi limanları olan kentleri ele geçirmeye çalışır. Rhodiapolis'te yapılan araştırmalar sırasında ele geçen bir yazıtta Seleukos taraftarı olan bir Tloslu vatandaşın buraya bir anıt yaptırdığı bilinmektedir³⁴. Ancak yazıt oldukça yıprandığı için tamamı okunamamıştır. M.Ö. 189 yılında III. Antiokhos'un hakimiyeti de son bulur. M.Ö. 188 yılında Apameia Barışı ile Lykia toprakları Romalılar tarafından Rhodos'a hediye edilmiştir. Lykialılar M.Ö. 168/167 yılında Rhodos'a karşı mücadele edip, bağımsızlıklarını kazanmak için bölgede "Lykia Birliği"ni kurar. 23 kentten oluşan ilk Lykia Birliği'ne Rhodiapolis de katılmış, basılan ilk gümüş Lykia Birlik sikkelerinde³⁵ kentin adı yer almıştır. Ayrıca kentin M.Ö. 2. yy.'da - ön yüzünde Apollon başı arka yüzünde at üzerinde süvari ve PO-[Δ]ΙΑΠΟΛΙΤΩΝ yazısı bulunan - bronz otonom Lykia Birlik sikkesi darp ettiği belirlenmiştir³⁶. Kent Hellenistik Dönem'de Gagai ve Korydalla ile birlikte bir sympoliteia oluşturmuştur³⁷. Ele geçen buluntuların yanında kentteki bazı yapıların duvarlarında Hellenistik Dönem stil özelliklerini görmek mümkündür³⁸. M.Ö. 1. yy'da Pax Romana ile sağlanan barış ortamı Lykia Bölgesi'ndeki diğer kentlerde olduğu gibi Rhodiapolis'te de

²⁷Kolb 1992, 4.

²⁸Çevik 2008a, 18; Çevik – Bulut 2008, 68 vdd.

²⁹Bean 1998, 151. Rhodoslularla kavga içerisinde olan bir bölgede Rhodoslular'ın kent kurması ilginç bir varsayım olarak değerlendirilmektedir. Rhodos-Lykia ilişkileri için bkz.: İlyada 5.628-669; Bresson 1999, 98 vdd.; Melchert 2010, 110.

³⁰Çevik – Kızılgut - Bulut 2008c, 148 vdd.; Keen 1998, 90.

³¹Kolb – Tietz 2001, 392 vdd.; Hellenkemper – Hild 2004, 825 vd.

³²Keen 1998, 16 vd.

³³Akşit 1971, 35; Çevik - Bulut - Kızılgut 2010, 32 vd.; Tüner-Önen 2012, 480 dn. 14; Özdilek 2012, 99. 107 vd.

³⁴İplikçioğlu 2011, 198 vd.

³⁵Tek 2006, 780.

³⁶Tek 2006, 780 Res. 37.

³⁷Çevik - Kızılgut - Bulut 2008c, 148 vdd.

³⁸"Kastron duvarları ve tiyatronun anelemma duvarı Hellenistik Dönem özellikleri sergilemektedir". Bkz.: Özdilek 2012, 99. 107 vd.

hissedilmiş olmalıdır. Rhodiapolis Antik Kenti Hellenistik Dönem'in hemen akabinde Roma İmparatorluk Dönemi içinde, her yüzyılda iskân görmüştür. Nitekim antik yazarlardan Plinius M.S. 1. yy. içinde "Rhodiapolis" adı ile kentten bahsetmektedir³⁹. Lykialılar öncelikle Iulius Caesar'ın yanında yer almıştır. Lykialılar'ın Iulius Caesar'ın yanında olmalarına oldukça kızan Brutus onun ölümünden sonra maddi gelir ve gemi temin etmek için Lykia kentlerini tahrip etmiştir. Lykia-Pamphylia Eyaleti oluşmadan önce bölgenin Augustus Dönemi içerisinde zenginleştiği bilinmektedir⁴⁰. İmparator Augustus bölgede onurlandırılmış⁴¹, adına heykeller dikilmiştir. Ayrıca imparatora tanrı gibi tapınılmış, adına tapınaklar yaptırılmış⁴² ve dinsel törenlerin yapılması için bu tapınaklarda çalışmak üzere rahipler görevlendirilmiştir⁴³. Bölgede Augustus'un yanı sıra eşi Livia ve kendinden sonra imparator olacak Germanicus ve Tiberius için de dini törenler düzenlenmiştir⁴⁴. Ayrıca Augustus Dönemi'nde Lykia'da inşa faaliyetlerinin yoğun olduğu söylenebilir⁴⁵. M.S. 3 yılında Augustus'un varisi Gaius Caesar Limyra'da vefat etmiştir ve onun için Lykia geleneğinde bir mezar/kenotaph yapılmıştır⁴⁶. Ayrıca Lykia kentlerinde (Kragos ve Masykites baskılarında Myra, Tlos, Telmessos) Augustus onuruna ön yüzünde imparatorun portresi arka yüzünde çift kythara ya da tek kythara olan gümüş ve bronz sikkeler basılmıştır⁴⁷. Kentte Augustus Dönemi'ne ait yazıtlar bulunmakla birlikte henüz yayınlanmamıştır⁴⁸. Augustus Dönemi'nde kentin Lykia Birliği'ne üyeliğinin devam ettiği ele geçen sikkelerden anlaşılmaktadır⁴⁹. M.S. 43 yılında Lykia, İmparator Cladius tarafından Roma eyaleti yapılır. Patara'da kazılar sırasında açığa çıkarılan ve M.S. 45 yılında Roma elçisi Veranius tarafından diktirilen "Yol Kılavuz Anıtı"nda (Stadiasmus Provinciae) kentin adı geçmektedir⁵⁰. Kentte yapılan kazılar sırasında M.S. 68-69 yıllarında hüküm sürmüş olan İmparator Galba'ya adanmış bir yapıya ait yazıt ele geçmiştir⁵¹. İmparator Vespanius Dönemi'nde (M.S. 69-79) Lykia ve Pamphylia birleştirilerek eyalet

³⁹ Plinius V. XXVIII.

⁴⁰ Özer 2013, 214.

⁴¹ Ksanthos, Tlos ve Myra'da onurlandırılmıştır. Bkz.: Akşit 1971, 114 dn. 327-328.

⁴² Ksanthos'da "Tanrı Caesar Augustus" için bir tapınak inşa edildiğine ait yazıt bulunmaktadır. Bkz.: Akşit 1971, 113 vd. dn. 326; Oktan 2011, 51 dn. 196. Bunun dışında Oinoanda'da Iulius Caesar için M.Ö. 27 yıllarında bir tapınak ve Caesar kültü kurulduğuna dair yazıtlar ele geçmiştir. Bkz.: Takmer 2010, 116 dn. 184; Adak 2015, 53 dn. 4.

⁴³ Takmer 2010, 107. 115 vd.; Oktan 2011, 51 dn. 196.

⁴⁴ Adak 2002, 132 vd.; Ayrıca Tiberius Myra halkı tarafından yaşamı boyunca "tanrı" ilan edilerek onurlandırılmıştır. Bkz.: Çevik 2011, 46.

⁴⁵ Bkz.: Winter 1996, 78.

⁴⁶ Ganzert 1984, 8 vdd.

⁴⁷ von Aulock 1964, 4347. 4353. 4361. 4471-4472; Troxell 1982, 115 vdd. 122. 208 vd.

⁴⁸ Şahin – Adak 2007, 59 dn. 49. "Gemä einem noch unveröffentlichten Bundesbeschluss aus Rhodiapolis bekleidete in augusteischer Zeit ein gewisser Ariston fünf Jahre lang das Strategenamt."

⁴⁹ Dinç 2008, 23.

⁵⁰ Bkz.: y. dn. 23.

⁵¹ İplikçioğlu 2008b, 9-11. 20 Res. 1 vd.

haline gelir ve Lykia’da birçok kentte imparator çeşitli yapılarla onurlandırılmıştır⁵². İmparator Vespanius’un Rhodiapolis’te onurlandırıldığı, ele geçen kireç taşı bir heykel kaidesinden anlaşılmaktadır⁵³. Kent bir önceki döneme göre daha büyük bir alana yayılmış, yeni ve farklı işlevde binalar inşa edilmeye başlanmıştır. M.S. 1. yy.’ın son çeyreğinde Plinius’un “Naturalis Historia”⁵⁴ adlı eserinde kentten bahsedilmektedir. Kentte İmparator Hadrianus ve eşi Sabina için bir Hadrianueum bulunmaktadır⁵⁵. Ptolemaios⁵⁶ ise M.S. 150 civarında yazdığı “Geographica” adlı kitapta, kentin adını “Rhodia” olarak anmaktadır⁵⁷. Özellikle M.S. 2. yüzyıl içinde kent oldukça yoğun bir imar faaliyetiyle en parlak dönemini yaşamıştır. Kent, en çok, hayırsever vatandaşı Opramoas’ın M.S. 141/142 yılındaki depremin⁵⁸ ardından yaptığı yardımlarla anılmaktadır⁵⁹. Bu depremler diğer tüm Lykia kentlerinde olduğu gibi Rhodiapolis Antik Kenti’ni de etkilemiş ve önemli tahribatlara neden olmuştur. M.S. 5 Ağustos 240 yılında bir deprem daha meydana gelmiştir. Bu deprem ve zaten varolan yönetimdeki aksaklıklar, askeri başarısızlıklar kentlerin yeniden kurulma sürecini olumsuz etkilemiştir⁶⁰. III. Gordianus Dönemi’nde (M.S. 238-244) bu olumsuzlukların atlatılması için imparator her kente sikke basma hakkı tanımıştır. Rhodiapolis’te bu dönem içinde sikke basma hakkına sahip kentlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır⁶¹.

Bizans Dönemi içerisinde Roma İmparatorluk Dönemi kalıntıları kullanılarak oluşturulmuş daha küçük ölçekli bir kent dokusu söz konusudur⁶². Antik yazarlar bu dönemde de kentten bahsetmektedir. Örneğin I. Justinanus Dönemi’nde yaşadığı düşünülen Stephanos Byzantinos kentten “*πολις Ροδία*” olarak bahsetmektedir⁶³. Bir diğer antik kaynakta ise

⁵²Akşit 1971, 123 dn. 356 vdd.

⁵³İplikçoğlu 2008b, 15 vd. Res. 3; Çevik v.d. 2010, 221.

⁵⁴Plin. N. H. 5.28.100.

⁵⁵Yapı Asklepieion’un doğusunda yer almaktadır. Yapının M.S. 136 yılında Opramoas tarafından federal rahipliğe yükselmesi nedeni ile İmparator Hadrianus ve eşi Sabina’yı onurlandırmak amacı ile inşa edildiği düşünülmektedir. Bkz.: Şahin 1993, 92.

⁵⁶Ptolem. 5.3.6.4.

⁵⁷Friedländer 1914, 955 vdd.; Şahin 2011, 28.

⁵⁸Yapı duvarlarında yer alan çatlaklar, taştan yapılmış olan zeminlerdeki kot farkları (bombeli zemin döşemeleri), yapıların üst köşelerinde moloz taşlarla onarım ve sıva ile derzlerin doldurulması gibi veriler kazı sırasında araştırmacılar tarafından gözlemlenen Antik Çağ’daki bu depremlerin izlerini yansıtmaktadır. Çalışmalar sırasında kentin depremlerde tahribatına neden olduğu düşünülen, KB-GD doğrultulu Gagai ile Rhodiapolis arasında yer alan bir fay hattı tespit edilmiş ve bu faya “Rhodiapolis Fayı” ismi verilmiştir. Antik Çağ’da Lykia-Pamphylia Bölgesi’nde gerçekleşen depremler için ayrıca bkz.: Duggan 2004, 123 vdd.; Duggan 2005, 357 vdd.; Karaman – Akan 2008, 90 vd.; Akan - Karaman - Köse 2012, 46 vd.; Yaltrak - Elitez - Erkoç 2015, 559 vdd.

⁵⁹Bkz.: Akdoğu-Arca 2001, 116 vd.; Akdoğu-Arca 2002, 79 vdd.

⁶⁰Bayburtluoğlu 2003, 32 vdd.

⁶¹von Aulock 1964, Nr. 4449-4450; von Aulock 1974, 20 vd.; Hellenkemper – Hild 2004, 825 vd.; Tek 2006, 780 Tab. 1; Dinç 2008, 38 dn. 47.

⁶²Çevik – Kızıgut - Bulut 2010, 29-63.

⁶³Steph. Byz. S.V. *πολις Ροδία*.

kentteki bir piskopostan bahsedilmektedir⁶⁴. Rhodiapolis antik kaynaklarda en son M.S. 9. yy.'ın ilk yarısında anılmaktadır⁶⁵. Kent M.S. 14. yüzyıla kadar iskân edilmiş, veba salgınından sonra ise terk edilmiş olmalıdır⁶⁶.

1.3 Kentleşme ve Yapılaşma Süreci

Rhodiapolis'in kentleşme ve yapılaşma sürecine baktığımızda, Klasik Dönem'den Bizans Dönemi'ne kadar kentsel hayatın farklı ölçeklerde devam ettiği görülür. Antik Çağ'da bir kent kurulurken coğrafi koşullar, iklim, rüzgâr yönü, gün ışığından maksimum yararlanma, su kaynaklarına yakınlık, verimli topraklar, yapılar için gerekli malzemelere yakınlık vb. birçok öge alan seçimi için oldukça önemlidir. Bunların yanında dönemin yapı eğilimleri ve yasal kurallar çerçevesinde hareket edilmesi gerekmektedir. Rhodiapolis Antik Kenti engebeli bir arazi üzerinde yer almaktadır ve arazi oldukça verimli bir şekilde kullanılmıştır. Kentin kurulduğu tepenin hemen altında yer alan oldukça geniş ve verimli Kumluca Ovası bu bölgeye birden fazla kentin kurulmasında en büyük etmenlerin başında gelmektedir.

Dönemsel olarak kentteki yapılaşma ve buna bağlı olarak kent dokusunun görünümüne baktığımızda şu sonuçlar ile karşılaşmaktayız: M.Ö. 8. yy.'a ait küçük buluntuların varlığına rağmen bu döneme ait herhangi bir mimari yapıya ilişkin hiçbir veri bulunmamaktadır.

Kentte Klasik Dönem'e tarihlenen 26 adet kaya mezarı bulunmaktadır ve üzerlerinde Likçe yazıtlar yer almaktadır. Kaya mezarları bu dönemde orta ölçekli bir kent olduğunu ortaya koymaktadır⁶⁷. Ancak Klasik Dönem'deki yapılar hakkında bilgi vermek şu an için oldukça güçtür. Klasik Dönem'de yerleşimin kentin kurulmuş olduğu tepenin üzerinde olduğu düşünülmekle birlikte kaya mezarlarının olduğu kuzey yamaçta bulunan ev kalıntıları burada da küçük bir yerleşimin olduğunu kanıtlamaktadır⁶⁸.

Kentten ele geçen heykel altlıkları, yazıtlar⁶⁹ ve sikkeler⁷⁰ Hellenistik Dönem'de de kentin yerleşim gördüğünü kanıtlamaktadır. Ancak bu döneme ait mimari kalıntılara

⁶⁴“Νικόλαος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ῥοδιαπολιτῶν ἀγίας τοῦδεσπότου θεοῦἐκκλησίας,....”. bkz.: ACO, Synodus Constantinopolitana et Hierosolymitana anno 536.3.66.32.

⁶⁵Bkz.: “Phodí” Not. Episc. I.271; “Ῥοδιαπολιτῶς”: Not. Episc. III.384 (Ed. Darrouzés).

⁶⁶Veba salgını için bkz.: VHS 52-53; Duggan 2005, 359 dn. 17.

⁶⁷Çevik - Kızgut - Bulut 2010, 32.

⁶⁸y. dn. 67.

⁶⁹Çevik - Kızgut - Bulut 2010, 33; İplikçioğlu 2010, 157 vd. Bu dönem mezar mimarisi hakkında bilgimiz olmamasına karşın ele geçen yazıtlar arasında mezar yazıtları bulunmaktadır. Bkz.: İplikçioğlu 2012, 22 vd.

⁷⁰Çevik v.d. 2010, 212. 220.

baktığımızda sadece tiyatro⁷¹ ve beyaz sıva ile kaplanmış silindirik bir sarnıç⁷² tespit edilebilmiştir. Ayrıca Hellenistik Dönem'e ait olduğu düşünülen bir adet Kompozit başlık parçası gymnasium yapısından ele geçmiştir. Bu mimari plastik parçanın devşirme malzeme olduğu düşünülmektedir⁷³. Yüksek Hellenistik Dönem'de genel olarak kentlerde meclisler bulunmakla birlikte⁷⁴ tiyatrodan ele geçen ve Hellenistik Dönem'e tarihlenen oy pusulaları⁷⁵ ve yazıtlar kentteki meclis toplantılarının bu dönemde tiyatrodan yapıldığını göstermiştir. Kentte Roma İmparatorluk Dönemi bouleuterion kazıları sırasında yapının alt kat teras duvarı yıkıntıları arasında Hellenistik Dönem'e ait yapılarda kullanılmış olan mimari parçalar açığa çıkarılmıştır⁷⁶. Henüz akropolde bir kazı yapılmamış olmasına rağmen akropol duvarlarının Hellenistik Dönem kastron duvarları üzerine inşa edildiği düşünülmektedir⁷⁷. Tüm bu veriler Hellenistik Dönem'de kentte bir yerleşimin olduğunu kanıtlar⁷⁸. Ancak bugüne kadar kentte yapılan kazılar ve ele geçen buluntular Hellenistik Dönem'deki Rhodiapolis Antik Kenti'nin boyutu ve yapılarıyla ilgili tam ve kesin bir bilgi edinmemizi güçleştirmektedir.

Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönem kent dokusunu tam olarak izleyemediğimiz kentte, Roma İmparatorluk Dönemi kent dokusu rahatlıkla takip edilebilmektedir. Kentte ele geçen ve Roma İmparatorluk Dönemi yerleşiminin varlığını kanıtlayan sikkeler⁷⁹, yazıtlar⁸⁰, heykeller⁸¹ vb. birçok buluntu, bunlara ek olarak büyük ölçüde günümüze ulaşan oldukça zengin bezemelere sahip mimari yapılar Rhodiapolis'in Roma İmparatorluk Dönemi'nde, önceki dönemlere oranla daha büyük ölçekli ve görkemli bir kent olarak geliştiğini yansıtmaktadır. Anadolu'daki diğer kentlerde olduğu gibi Roma İmparatorluk Dönemi'nde Rhodiapolis'te de imar faaliyetleri artmıştır. Rhodiapolis'in özellikle M.S. 2. yüzyılda kentleşme ve yapılaşma

⁷¹Tiyatronun önünde yer alan terasta kullanılmış olan duvar işçiliği de kentte bu dönemde imar faaliyetlerinin varlığını kanıtlamıştır. Bkz.: Çevik - Kızılgut - Bulut 2008b, 10; Çevik - Kızılgut - Bulut 2010, 32. Tiyatro caveasının bir yamaca yaslandırılması ve anelemma duvarındaki Hellenistik Dönem duvar işçiliği kentteki Hellenistik yerleşimin varlığını kanıtlamaktadır. Cavea Yüksek Hellenistik Dönem'e tarihlendirilmektedir. Bkz.: Çevik - Kızılgut - Bulut 2010, 32 Res. 9; Özdilek 2011, 110.

⁷²Bkz.: y. dn. 67.

⁷³Çevik - Kızılgut - Bulut 2008c, 67. Ele geçen parça bir İon başlığı olmayıp bir kompozit başlığın üst bölümüne aittir. Kentten iki adet kompozit başlık parçası ele geçmiştir.

⁷⁴Lykia'daki Hellenistik Dönem kentleri için bkz.: Marksteiner 1990, 23 vdd.; Kolb - Kupke 1992, 9 vdd.

⁷⁵Çevik v.d. 2010, 213.

⁷⁶Çevik - Kızılgut - Bulut 2009a, 75 vd.; Çevik v.d. 2010, 212 vd.; Çevik - Kızılgut - Bulut 2010, 32.

⁷⁷Çevik - Kızılgut - Bulut 2010, 33.

⁷⁸Hellenistik Dönem kent dokusu Lykia'daki diğer kentlere benzer olmalıdır. Bkz.: Marksteiner 2002, 71 vdd.; Brandt - Kolb 2005, 34 vdd.

⁷⁹Tek 2006, 780 Tab.1; Çevik - Kızılgut - Bulut 2008b, 1-18; Çevik - Bulut - Kızılgut 2009b, 311; Çevik v.d. 2010, 220; Kızılgut 2012b, 358.

⁸⁰İplikçioğlu 2005, 141 vd.; İplikçioğlu 2006, 219 vdd.; İplikçioğlu 2008, 137 vd.; İplikçioğlu 2009, 19 vdd.; İplikçioğlu 2010, 157 vd.; İplikçioğlu 2012, 22 vd.

⁸¹Kazılar sırasında birçok heykel parçasına rastlanmıştır. Bunlardan en önemlileri kazıların başlaması öncesinde Antalya Arkeoloji Müzesi'ne taşınan ve sergilenen heykeller ile 2010 yılı kazı sezonunda ele geçen İmparator Hadrianus'un eşi Sabina'ya ait heykel başıdır. Bkz.: Kızılgut 2012b, 367.

süreci içerisinde en parlak dönemini yaşadığı gözlemlenmiştir. Günümüze ulaşan yapıların büyük bir bölümü de bu döneme aittir. Kentin Roma İmparatorluk Dönemi kent dokusuna bakıldığında, Roma'nın sadece batı Anadolu kentlerinde uyguladığı Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi kent planlamacılığını yansıtan bir kent dokusu ile karşılaşılmaktadır⁸². Oldukça engebeli bir alana kurulan kentte yerleşimin tepeden yamaçlara doğru terasların elde edilmesi yolu ile düzenlendiği, iklim ve topografik yapının daima ön planda tutulduğu görülmektedir. Dolayısıyla kentte yer alan kamu yapıları en tepeye, evler ve mezarlar ise yamaçlara inşa edilmiştir. Arazinin engebeli olması nedeniyle oluşan her türlü olumsuz koşul, mimar ve mühendisler tarafından giderilmiştir. Yapılar inşa edilirken arazi çeşitli akslara bölünmüş, ancak istenildiği gibi düzgün akslar elde edilememiştir. Ancak halkın kentte var olan yapı, sokak ve caddeleri en iyi şekilde kullanılabilirliği her zaman ön planda tutulmuştur. Mimarlar ve mühendisler hem konutlar hem de kamu yapılarının inşa edileceği düz alanları elde etmek için her yapının altına sarnıç eklemiştir. Eklenen sarnıçlar ya yapıların avlularını ya da hem avluyu hem de altyapıyı oluşturacak şekilde yerleştirilmiştir⁸³. Engebeli arazi üzerine yerleştirilen yapılar, diğer birçok kentten farklı olarak birbirlerine bitişik ve daha küçük boyutlu inşa edilmiştir. Kent bu görünümü ile Lykia'daki diğer yerleşimlerden oldukça farklı, kompakt bir yapı sergilemektedir. Rhodiapolis, tüm Roma ve Lykia kentlerinde yer alan tiyatro, hamam, bouleuterion, stoa, agora gibi bütün yapıları bünyesinde barındırmaktadır. Yapılar birbirleriyle olan ilişkileri ve fonksiyonları göz önüne alınarak inşa edilmişlerdir⁸⁴. Ancak inşa sırasında toplumsal hiyerarşi göz önünde bulundurulmuş⁸⁵, imparatora adanmış bir yapı ile kentin ileri gelenlerine ait yapılar birbirlerine yakın, ancak birbirlerinden bağımsız inşa edilmişlerdir. Kentteki yapıların hemen hemen hepsinin girişi ana caddeye ve agoraya bakmaktadır. Bunun nedeni görsel kaygılar yanında orta ölçekli kentin tek bir merkezi yaşam alanının olması ve tüm yapıların bu merkez alandaki etkinliklerden yararlanmak istemesinden kaynaklanmaktadır. Yapılar mimari bezemeleri ile aynı zamanda görsel ve estetik olarak da insanların dikkatini çekmekteydi.

Kentte yaşamış olan zengin ailelerin Roma vatandaşlığı alma istekleri görkemli yapıların inşa edilmesine, çeşitli tanrılara ve dönemin imparatorlarına atfedilen görkemli yapıların inşasına neden olmuştur. Rhodiapolis ve diğer Lykia kentlerinde Roma

⁸²Hellenistik kent dokusunun üzerine yeni eklemeler yaparak kent geliştirilmiş ve değiştirilmiştir. Bkz.: Owens 1991, 141 vd. Bu Anadolu kentlerine özgü bir durumdur. Bkz.: Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 33. 54.

⁸³Bu sarnıçlar kentte 1600 m² 'lik bir alanı kaplamaktadır, bu alana konutların altında yer alan küçük boyutlu sarnıçlar dahil edilmemiştir. Yapıların boyutları için ayrıca bkz.: Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 34 vd.

⁸⁴Kentte yer alana yapılar resmi (agora – stoa - tiyatro) ve dini (Asklepieion – Hadrianeum – Asklepios-Hygieia Tapınağı) parseller içerisine yerleştirilmişlerdir. Bkz.: Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 34 Res. 1-2. 9. 12-13.

⁸⁵Hadrianus Sebasteionu ve Opramoas Ailesi Anıtı ile aynı aks üzerindedir ve aralarında gymnasiuma açılan bir tali yol yer almaktadır. Bkz.: Lev. 2 Rhodiapolis Kent Planı.

şehirciliğinin bu kadar baskın bir şekilde gözler önüne serilmesinin nedeni Roma'nın kendi propagandasını Roma dışındaki eyaletlerde yaymak için kullandığı kentleşme politikasından kaynaklanmaktadır⁸⁶. Bu oluşumda kentlerde yaşamış olan zengin ailelerin de rolü büyüktür.

Bizans Dönemi kent dokusuna bakıldığında kentin boyut olarak küçüldüğünü ve Roma İmparatorluk Dönemi mimari dokusu üzerine inşa edildiğini görmek mümkündür. Kentte değişen dini yapının etkileri oldukça belirgin bir şekilde görülmektedir. Roma İmparatorluk Dönemi'ni takip eden süreç içerisinde yerleşim görmüş olan tüm kentlerin kaçamadığı yağmadan Rhodiapolis kenti de payına düşeni almıştır. Roma İmparatorluk Dönemi yapılarına ait birçok bezekli ve bezeksiz mimari eleman Bizanslı mimarlar için hazır, nitelikli mimari malzeme olarak görülmüştür. Bu mimari elemanlar bulundukları yerlerden alınarak, genellikle dini yapıların inşasında kullanmıştır. Günümüze ulaşan kalıntılardan anlaşıldığı kadarıyla kentte bu dönemde Kuzey Kilise merkezli bir yapılaşma söz konusudur. Bizans Dönemi yapılaşması, içinde bir kilisenin de yer aldığı bir kalenin (kastron) çevresinde toplanmıştır. Kazılar sırasında bu döneme ait yazıt⁸⁷ ve sikkeler yanında çok sayıda seramik ve mimari buluntu ele geçmiştir. Bizans Dönemi sonrasında yerleşim Kumluca Ovası'na kaymıştır ve bu nedenle kentte Bizans Dönemi sonrasına ait herhangi bir yapı kalıntısı bulunmamaktadır.

1.4 Yapılaşma Niteliği ve Buna Bağlı Olarak Mimari Bezeme

Antik kentlerde yer alan anıtsal nitelikli ve bezemeli yapıların çoğunluğunu kamu binaları ve dinsel amaçlı kullanılan binalar oluşturmaktadır. Bu yapılar genellikle büyük boyutlu, sağlam yapılar olup hem dış cephelerinde (sütun, başlık, friz, bezekli kapı elemanları vs.) hem de iç mekânlarında (duvar resmi, heykel, mozaik vb.) bezemeler barındırmaktadırlar. Yapıların dayanıklı yapısal malzemelerden inşa edilmeleri sayesinde büyük bir bölümü günümüze sağlam olarak ulaşmıştır. Rhodiapolis Antik Kenti'nde günümüze ulaşan yapıların büyük bir bölümü M.S. 2. - 3. yüzyıla ve Bizans Dönemi'ne aittir. Klasik ve Hellenistik Dönem'e, hatta daha erkene ait yapıların günümüze ulaşmamış olması ise kentin bu süreçte bölgesel açıdan öne çıkan bir yerleşim olmaması ile açıklanabilir.

Kent M.Ö. 8. yüzyıldan M.S. 12. – 13. yy.'a⁸⁸ kadar sürekli yerleşim görmüştür. Ayrıca kentin kurulduğu alanın engebeli bir arazi olması nedeni ile kendinden önceki

⁸⁶Bu konu ile ilgili detaylı olarak bkz.: Oktan 2011.

⁸⁷İplikçioğlu 2010, 157 vd.

⁸⁸Bizans Dönemi'ne ait buluntular M.S. 12. 13. yy.'a kadar yerleşimin devam ettiğini kanıtlamaktadır. Bkz.: Çömezoğlu 2011, 25 vdd.; Tiryaki 2012, 23; Çömezoğlu 2014, 668; Tiryaki 2015, 377 dn. 6.

dönemde var olan yapıların alanları ve malzemeleri, yeni binaların inşası için kullanılmıştır⁸⁹.

Klasik Dönem kaya mezarları kentte bu dönemde kamu yapılarının olabileceğine işaret sayılabilir. Diğer Lykia kentlerinde olduğu gibi, kentte yaşayan sıradan vatandaşların kaya mezarlarının kuzeyindeki konutlarda, kent yöneticilerinin ise tepelik alan üzerinde yaşamış olmaları muhtemeldir. Ancak kente gelenleri karşılayan ve kentin asıl görkemini yansıtan kamu yapılarının formu ve planı ile malzeme ve bezeme niteliği ile ilgili diğer Lykia kentlerinin çoğunda da olduğu gibi şu an için bir şey söylemek oldukça güçtür. Klasik Dönem kaya mezarları, Myra ve Limyra gibi komşu kentlerdekinin aksine dış cephelerinde herhangi bir plastik örge içermeyip, sadece Likçe yazıtlar barındırmaktadır. Bu döneme ait olduğu varsayılan konutlar henüz kazılmadığı için bu yapıların nitelikleri ve herhangi bir bezeme içerip içermedikleri konusu şu an için belirsizliğini korumaktadır. Kentteki Klasik Dönem yapılarının türü ve niteliği ve bununla bağlantılı olarak bu döneme ait mimari bezekler konusunda yorum yapmak şu an için oldukça güçtür.

Yukarıda da belirtildiği gibi, Klasik Dönem kent dokusunun bütünüyle ilgili bir yorum yapmak güç olmasına rağmen, yapılan kazılar Hellenistik kentin kamu yapılarının bazıları hakkında bilgi sahibi olmamıza olanak sağlamaktadır. Dolayısıyla kentin bu dönemdeki yapılaşma niteliği hakkında yorum yapmamız daha erken dönemlere oranla daha kolaydır. Kent Hellenistik Dönem’de diğer Lykia kentlerinde olduğu gibi⁹⁰ tiyatro, agora, hamam (?) ve gymnasium gibi yapılara sahiptir. Bazı yapılar büyük bloklardan inşa edilmiş olmalıdır. Kentte yapılan kazılar sırasında ele geçen malzemeler de bu durumu desteklemektedir. Örneğin kazısı tamamlanmış olan tiyatronun analemma duvarında Hellenistik Dönem duvar örgü tekniklerini görmenin mümkün olduğu ileri sürülmektedir⁹¹. Oldukça nitelikli bir yapı sergileyen bu duvarlara ek olarak oturma basamakları üzerinde yer alan aslan ayağı şeklindeki bezemeler M.Ö. 1. yüzyıl sonuna tarihlenmektedir⁹². Bu nitelikli duvar işçiliğine karşın tiyatro sahne binası oldukça sade bir yapı sergilemektedir. Rhodiapolis Antik Kenti’nde bu dönemde başka kamu yapılarına ait büyük nitelikli mimari bloklar yanında küçük parçalar halinde de olsa bezekli mimari parçalar yapılan kazılar sırasında ortaya çıkarılmıştır. Bu da kentin Hellenistik Dönem’de büyük bloklardan inşa edilmiş tiyatro dışında başka yapılara da sahip olduğunu, ayrıca bu yapıların Mimari süslemelere sahip olduklarını göstermektedir.

⁸⁹Çevik – Bulut – Kızıgut 2008a, 3. 6; Çevik – Kızıgut – Bulut 2009, 301 vd.; Çevik v.d. 2010, 214. 216; Tiryaki 2012, 23; Tiryaki 2015, 377.

⁹⁰Domingo - Gyga 1995, 155; Marksteiner 2002, 72.

⁹¹Özdilek 2011, 81.

⁹²Özdilek 2011, 84 Çiz. 4. 51a-b.

Roma İmparatorluk Dönemi'nde diğer Anadolu kentlerinde olduğu gibi Rhodiapolis'te de imar faaliyetlerinin arttığı görülmektedir. M.Ö. 27 – M.S. 180 yılları arasında yaşanan barış ve refah dönemi (Pax Romana) ile birlikte kentlerde imar faaliyetleri de artar. Kentler bu dönemde bir yandan gelişirken, diğer yandan birbirleri ile rekabet içerisine girerler. Ayrıca kentin önde gelenleri kent meclisinde söz sahibi ve Roma vatandaşı olmak, önemli kamu görevlerine gelmek için çeşitli yollara başvururlar. Bu rekabet ortamı ve dönemin imparatoruna yaranma çabası kentlerdeki yapıların yeni malzemeler ve teknikler kullanılarak inşa edilmesini sağlar. Böylelikle mimaride kullanılan bezeme çeşitliği ve niteliği artar, inşa edilen yapılardaki süsleme şemaları da gelişir. Roma İmparatorluk Dönemi yapılarının niteliğine baktığımızda yapıların büyük bir bölümünün duvarları düzgün, küçük kesme ve moloz taşlarla örülmüş, bu duvarların üzerleri ince mermer levhalarla kaplanmıştır. Moloz taşlardan inşa edilen yapıların cephe, köşe, pencere ve kapı kenarlarında büyük bloklar kullanılmıştır. Opramoas Anıtı, tiyatro, kenotaph ve bouleuterion gibi bazı yapılar ise büyük kireç taşı bloklarla inşa edilmiştir. Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait Gymnasion, Opramoas Anıtı, Opramoas Ailesi Anı Binası, Hadrianeum, Asklepieion, Asklepios-Hygeia Tapınağı, Agora ve Opramoas Stoası gibi yapıların dış cephelerinde kullanılan Korinth ve İon sütunları, bezekli kapı ve pencere çerçeveleri, arşitrav, friz ve geison blokları yapıların oldukça görkemli dış cephelere sahip olduklarını yansıtmaktadır. Bu mimari bezemeli parçaların büyük bir bölümü yapıların inşasında kullanıldığı gibi kireç taşından yapılmıştır. Ancak kazılar sırasında parçalanmış bezekli mermer mimari parçalar da ele geçmiştir. Dolayısıyla, bu döneme ait yapıların bazıları mermerden yapılmış bezekli mimari elemanlarla süslenmiştir. Bazı yapıların dış cephelerini hareketlendirmek, süslemek için mermerden yapılmış heykeller de kullanılmıştır. Böylelikle yapılar Roma İmparatorluk Dönemi mimarlığı ve mühendisliğine yakışır bir biçimde oldukça zengin ve estetik görünümlü cephelere kavuşmuşlardır. Kent merkezinin bu tür yapılarla donatılması ve yapıların yoğun bir bezeme programı içermesi kentin zengin bir görünüme kavuşmasını sağlamıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

RHODİAPOLİS ANTİK KENTİ'NDEKİ KAMU YAPILARI

2.1 Agora

Agoralar kamu yapıları arasında en önemli bir yere sahiptir. Bunun nedeni kentte yer alan diğer yapıların bu alanların etrafında gelişmesi, yerleşimin fiziksel ve simgesel olarak odak noktasını oluşturmaları, insanların alışveriş, kültür-sanat, politika vb. faaliyetleri yaptıkları, boş zamanlarını değerlendirdikleri odak alanları olmalarıdır. Antik kentlerde bir ya da birden fazla agora olabilir. Ancak Rhodiapolis'in kısıtlı bir alan üzerine kurulması ve orta ölçekli bir kent olması nedeni ile sadece bir agorası bulunmaktadır.

Kent agorasına açılan batı kapısından girildiğinde güneybatıda Asklepieion, kuzeybatıda ise Asklepios-Hygieia Tapınağı yer almaktadır. Kentin girişinde ve agoranın içinde bir tapınağın yer alması kent agorasının sadece ticari olayların cereyan ettiği ve kamusal işlerin yapıldığı bir alan olmadığını, aynı zamanda kültürel bir işlevinin de olduğunu kanıtlamaktadır. Kent merkezindeki konumu ve ana aks üzerinde yer alması nedeni ile Rhodiapolis Agorası kentin ana caddesi ile iç içe gelişmiş durumdadır. Kentin planı ve yer darlığı nedeniyle aslında agora sadece ana cadde ile değil etrafında yer alan Asklepieion, Hadrianeum, Opramoas'ın ailesine adanmış olan Anı Binası, tiyatro ve Opramoas Anıtı gibi diğer yapılarla da bağlantılı durumdadır.

Agoralar, genellikle dörtgen bir plana sahip olmakla birlikte Rhodiapolis Agorası diğer agoralardan farklı olarak, yamuk bir plana sahip olup, kuzeyde dar, güneyde ise daha geniş bir alana yayılmaktadır⁹³. Agora kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanmakta, Hadrianeum önünde genişlemektedir. Agoraya kentin hem doğusunda hem de batısında yer alan iki kapıdan da girilmektedir (Lev. 1b). Yapının genişliği, güneyde 29.90 m, kuzeyde 19.15 m'dir⁹⁴. Kentte yer alan diğer yapılar gibi agoranın inşa edileceği güney alandaki geniş düzlük alanın elde edilmesi için bu alana 7.40 x 11.25 m genişliğinde dört sarnıç⁹⁵ yerleştirilmiş, böylelikle sarnıçlar ile teraslanan arazide agora için geniş bir alan elde edilmiştir.

⁹³Çevik v.d. 2008, 23; Çevik - Kızılgut - Bulut 2008a, 2. 8.

⁹⁴Bkz. y. dn. 100

⁹⁵Sarnıçlar kullanılarak kamu yapılarının inşa edilmesi için ne kadar alan elde edildiği konusu için bkz.: Çevik - Kızılgut - Bulut 2010, 34 vd.

Kazılar sırasında agoranın ortasından geçen bir yapı kalıntısına rastlanılmıştır⁹⁶. Kente batı kapısından girildiğinde; Asklepion, Hadrianeum ve Opramoas'ın ailesine adanmış olan Anı Binası'na kadar uzanan stoa benzeri revaklı bir alan yer almaktadır. Stoa, bu yapıları ziyarete gelen insanları güneş, yağmur vb. olumsuz hava koşullarından korumaktaydı.

Rhodiapolis Agorası kentin diğer yapılarına ve girişlerine geçişi sağlayan yolların kesiştiği bir konuma sahiptir. Kente doğu yönden giren bir kişi ilk önce agoraya ulaşmaktaydı. Buradan isterse kentin batı girişine isterse de tiyatro ve akropole çıkılan merdivenli sokağa, aynı alandan stoanın üst katına ve dolayısıyla Opramoas Anıtı'na da geçebilirdi.

Agoranın ortasında Bizans Dönemi'ne ait bir kireç ocağı inşa edilmiştir. Kazılarda agora ve stoasına ait mermer ve kireç taşından yapılan mimari ve mimari plastik malzemelerin bu ocakta yakıldığı ve kirece dönüştürüldüğü anlaşılmıştır⁹⁷. Genellikle agora etrafına yerleştirilen dükkânlar agoradan çok uzak olmamakla birlikte batı kapısına ulaşımı sağlayan kavşakta başlayıp, ana caddenin kuzeyi boyunca uzanmaktadır. Bir başka deyişle Asklepios - Hygieia Tapınağı'nın kuzeyinde, tapınakla aynı hizada kuzeye doğru uzanan alanda birbirine bitişik 0.70 m genişliğinde üç dükkân ve işlik 2009 kazılarında açığa çıkarılmıştır⁹⁸. Kent merkezi doğu-batı doğrultusunda uzanan ana cadde ile ikiye ayrılmıştır. Agoranın güneydoğu köşesinde bir eksedra yer almaktadır. Agora stoasının karşısında yer alan eksedranın sadece üç oturma sırası günümüze ulaşmıştır. Ele geçen altlıklar nedeniyle eksedranın üzerinin heykellerle donatıldığı, böylelikle agoranın anıtsallığının daha da artırıldığı düşünülmektedir⁹⁹.

2.2 Stoalar¹⁰⁰

Stoalar, -Arkaik Dönem'den itibaren- agora ile bütünleşmiş yapılardır. Rhodiapolis Agorası'nda yer alan stoa da agoranın vazgeçilmez unsuru olarak bu alanda bulunmaktadır. Yapılan kazılarla ele geçen malzemeler ve yıkıntı durumundan Rhodiapolis kentinin merkezinde iki katlı bir stoanın yer aldığı tespit edilmiştir.

⁹⁶Çevik - Bulut - Kızıgut 2007, 63 vd.; Çevik - Kızıgut - Bulut 2008a, 8 vdd.

⁹⁷Çevik - Kızıgut - Bulut 2008a, 9; Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 44 Res. 2. 12.

⁹⁸“Alanlardan ele geçen çok sayıda sikke ve pitoslar içlerinde kömürleşmiş olarak ele geçen incir kalıntıları bu alanların işlevine yönelik ipuçları vermektedir.” Bkz.:Kızıgut - Akalın - Bulut 2010, 91 vd.

⁹⁹Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 42.

¹⁰⁰Rhodiapolis Stoaları N. Erkovan tarafından doktora çalışması kapsamında detaylı olarak ele alınmaktadır.

2.2.1 Agora Stoası

Rhodiapolis Agora Stoası diğer kentlerde yer alan stoalardan farklı olarak arazi yapısından dolayı ardındaki ticari ve kültürel mekânlarla doğrudan bağlantılı değildir. Şehir merkezinde yoğun insan sirkülasyonunu rahatlatmak amacıyla çok, üst terasta yaptırılan Opramoas Anıtı'nın ziyaretçilerce kolaylıkla gezilebilmesi için iki katlı yapılmıştır.

Stoanın alt katı, kent merkezinde, kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda, agoranın batı alanı boyunca uzanmaktadır¹⁰¹ (Lev. 1b). İkinci katı ise Opramoas Anıt yapısının önünde ve yapının kuzeybatı tarafı boyunca devam ederek "L" formu bir stoa planına dönüşmektedir. Alt katta agora ile birlikte düzenlenmiş olan stoanın toplam uzunluğu 59.00 m genişliği ise 9.20 m'dir. 59.00 m uzunluğundaki alan boyunca in-situ stylobat kalıntıları üzerinde yer alan izlerden 1.40 - 1.50 m aralıklarla sütunların yerleştirildiği anlaşılmıştır. İzlerden ve kalıntılardan Dorik yivli (?), 0.43 m çapında altıksız sütunların bu alana yerleştirildiği tespit edilmiştir¹⁰². Sütunların aralarındaki açıklık sütun alt çapına göre hesaplandığında "*Araeostilos*" - *açık sütun aralığı* - dizilimine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu alanda gerçekleştirilen kazılar alt kat stoa zemininin üç renkli, geometrik ve bitkisel bezeklerden oluşan mozaikli bir döşeme sahip olduğu anlaşılmıştır¹⁰³. Alt katta yaklaşık olarak agoranın ortasında bir kireç ocağı yer almaktadır¹⁰⁴.

Stoanın ikinci katı, alt katın aksine muhtemelen Opramoas Anıtı önünde yer alması ile bağlantılı olarak ve de antik mimari düzene uygun bir şekilde daha bezekli bir yapı sergilemektedir. İkinci kata ait stoa Opramoas Anıtı önü ve batısı boyunca tiyatronun batı analemma duvarına kadar uzanmaktadır. Üst kat 60.00 m uzunluğunda ve 9.00 m genişliğindedir¹⁰⁵. Sütunlar, alt katta yer alan sütunlarla aynı aksta, yine 1.40 – 1.50 m aralıklarla yerleştirilmiş postamentlerin üzerine oturtulmuştur. Postamentler üzerine yerleştirilmiş olan - in situ olarak ele geçmemiş olmasına karşın - granit sütunlar üzerinde İon sütun başlıkları, arşitrav blokları ile geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği üst yapıya ait korniş blokları yer alıyor olmalıdır.

2.2.2 Opramoas Stoası

Opramoas Stoası, anıtın batısı ve önünde "L" şeklinde uzanmaktadır (Lev. 1b). Stoanın, Opramoas Anıtı'nın önünde yer alan uzantısı Agora Stoası'nın üst katından oluşur.

¹⁰¹Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 41vd. Res. 2. 14. 19.

¹⁰²Çevik - Bulut - Kızıgut 2007, Res. 5; Çevik - Kızıgut - Bulut 2008a, 8 Res. 4-5.

¹⁰³Çevik - Bulut - Kızıgut 2007, 64; Çevik - Kızıgut - Bulut 2008a, 9; Çevik - Bulut - Kızıgut 2009a, 77 Res. 3 vd.; Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 42.

¹⁰⁴Çevik - Bulut - Kızıgut 2007, 64; Çevik - Bulut - Kızıgut 2008a, 9.

¹⁰⁵Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 34.

Hafif iç bükey formlu stoanın batı kanadı toplam 45.00 m uzunluğunda ve 4.50 m genişliğindedir. İç bükey formundan dolayı stylobatın genişliği 0.69 m ile 0.75 m arasında değişmektedir. Stylobat üzerinde in situ olarak ele geçen pilaster altlıktan 1.74 m uzaklıkta ilk sütun altlığının yerleştirildiği görülmektedir. İlk altlığı takip eden altlıkların 1.40 – 1.50 m aralıklarla yerleştirildikleri anlaşılmaktadır. Burada yer alan sütunların çapı 0.575 m'dir¹⁰⁶. Sütunların aralarındaki açıklık sütun alt çapına göre hesaplandığında Vitruvius'un ideal sütun aralığı dizilimi olarak tanımladığı "*Eustylos*"¹⁰⁷ dizilimine sahip olduğu sonucuna varılabilir.

Stoayı batıda sınırlandıran duvarda yükseklikleri 2.35 m, genişlikleri 1.10 m ölçülerinde sekiz niş bulunmaktadır. Opramoas Stoası'nın ortasında, yaklaşık 5.00 m çapında dairesel forma sahip olmayan Bizans Dönemi'ne ait bir kireç ocağı tespit edilmiştir. Bu kireç ocağı içerisinde erken dönemlere ve stoaya ait birçok mimari ve plastik yapı elemanının parçalara ayrıldıktan sonra yakılıp kirece dönüştürülmek üzere bu alana taşındığı tespit edilmiştir.

Kazılar esnasında bir yangın katmanı tespit edilmiştir. Bu alandan ele geçen kiremitlerin yanında oldukça bol miktarda ve çeşitli boyda çivilerin ele geçmesi stoanın üzerinin ahşap bir konstrüksiyona sahip olduğunu işaret eder¹⁰⁸. Opramoas Stoası'nın, Opramoas Anıtı ve tiyatro terasında gerçekleştirilen etkinliklere hizmet ettiği de düşünülmektedir¹⁰⁹.

2.2.3 Asklepieion - Hadrianeum Önü Stoası

Asklepieion'un kuzey duvarına birleşik olarak başlayan stoa, Hadrianeum önünden geçerek, Opramoas Ailesi Anı Binası'nın yanında yer alan ek binaya kadar devam etmektedir¹¹⁰. Stoa doğu- batı doğrultuludur ve ana caddeye paralel bir şekilde inşa edilmiştir (Lev. 1b).

¹⁰⁶Çevik - Bulut - Kızıgut 2009b, 299 vd.

¹⁰⁷Rhodiapolis Opramoas Anıtı'nın önünü ve batı kısmını çevreleyen Opramoas Stoası ve Agora Stoasının üst katında stoanın batı kanadında analemaya dayalı ilk sütun ayağından 1.74 m sonra ilk sütun altlığı yerleştirilmiştir. Bkz.: Çevik - Bulut - Kızıgut 2009b, 299. Diğer altlıkların 1.40 - 1.50 m aralıklarla yerleştirilmiş oluşu stoanın sütun düzenlemesinde "*Eustylos*" tarzında bir düzenleme olduğunu göstermektedir ki Vitruvius bu düzenlemeyi şu şekilde açıklamaktadır: "Sütun aralıkları iki tam ve dörtte bir sütun alt kalınlığında fakat ön, orta ve arkada bulunan sütunların aralıkları üç sütun kalınlığında olmalıdır". Bkz.: Vitruvius III.3.6. Opramoas Stoası'nda ilk sütun ayağı ile sütun altlığı arasında üç sütun mesafesi ve diğerleri arasında iki tam ve çeyrek sütun mesafesi bulunmaktadır.

¹⁰⁸Çevik - Bulut - Kızıgut 2009b, 300.

¹⁰⁹Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 42. Stoa'dan ele geçen mimari ve plastik buluntuların, Opramoas anıtsal yapısı ile olan bağlantısı nedeni ile yapının M.S. 2. yüzyılda inşa edildiği düşünülmektedir.

¹¹⁰Kızıgut - Akalın - Bulut 2010, 90 Res. 6; Kızıgut 2011, 96 vd.; Kızıgut 2012b, 357.

Arazinin eğimi nedeni ile stoaya doğuda üç basamak ile çıkılmaktadır. Uzunluğu 55.21 m olan stoanın genişliği 4.65 m'dir. Stylobatı üzerine 1.30 m aralıklarla¹¹¹ yerleştirilmiş İon altlıkları üzerine oturtulan 0.48 m çapındaki sütunlar, İon başlıkları taşımaktadırlar. İon sütun başlıkları üzerinde sofitle arşitrav blokları, friz blokları ile geison ve simanın birlikte işlendiği bloklar yapı cephesini süslemektedir. Stoanın üzeri ise tek kırmalı ahşap bir çatı ile kapatılmış olmalıdır.

2.3 Ana Cadde ve Diğer Yollar

Ana caddeler ile yollar kenti ve kentte yer alan yapıları anlamlandırır, aynı zamanda kentin omurgasını oluşturur. Rhodiapolis'te yer alan ana cadde güney yönünde bugünkü Kumluca İlçesi ve Korydalla Antik Kenti tarafından, yani güneyden gelip büyük hamamın güneydoğusuna doğru uzanmaktadır (Lev. 1b). Ana cadde, hamam ve batıda yer alan yamaç aracılığıyla hamamın kuzey tarafından geçerek, yerleşimin olduğu alana ulaşmaktadır¹¹². Hamamdan gelen ana caddeden diğer alanlara ve meydanlara yan yollar aracılığı ile ulaşılmaktadır. Kent içerisine doğru devam edildiğinde ana caddenin kamu yapılarının yer aldığı merkeze ulaştığı ve kamu yapılarının arasından geçtiği anlaşılmaktadır¹¹³. Böylelikle hamamdan gelen ana cadde agoraya ulaşmakta, güneyde gymnasiuma inmekte, bir diğer yol ise agora ve prytaneion arasından geçmekte; Hadrianeum ile agoranın arasından geçerek agora düzlüğüne uzanmaktadır. Doğu-batı aksında yer alan ana cadde batı kapıya uzanmakta, Hadrianeum ve Asklepieion 'a paralel olarak devam etmektedir¹¹⁴.

M.S. 2. yy. ortalarına kadar ana cadde bu güzergâhı korumuştur. M.S. 2. yy. sonlarında Asklepios-Hygieia Tapınağı'nın yapılması ile aks değişmiştir. Roma İmparatorluk Dönemi'nde ana cadde kenarına inşa edilen yapılar güney tarafta caddeyi daraltırken, Bizans Dönemi'nde eklenen diğer yapılar ile birlikte ana cadde kuzey tarafta daha da daralmıştır¹¹⁵.

M.S. 2. yy.'da planlanan ana cadde, Asklepieion önünden başlayıp, Hadrianeum önünde ilerleyen sütunlu yol ve Agora stoasının alt galerisi ile birlikte düşünüldüğünde oldukça görkemli bir yapı sergiliyor olmalıdır. Roma kentlerinde yaygın bir şekilde karşımıza çıkan sütunlu cadde geleneği Rhodiapolis'te olmamasına karşın ana cadde aksındaki bu stoalar bir nevi sütunlu cadde işlevini yüklenmiş olmalıdır. Ana cadde anıtsal batı kapısının dışında yer alan bir yolla bağlantılıdır.

¹¹¹Doktora çalışması sırasında N. Erkovan bu aralıkları 2.10 ve 1.80 m olarak ölçmüştür. Sütun altlıkları 0.64 m sütun alt çapı ise 0.54 m, stylobat genişliği 0.67 m'dir.

¹¹²Çevik - Kızgut - Bulut 2010, 39 vd. Res. 2. 15.

¹¹³Çevik - Kızgut - Bulut 2010, 35.

¹¹⁴Kızgut 2012b, 358 vd.

¹¹⁵Çevik - Kızgut - Bulut 2010, 40.

Bir diğ er yol ise “Tiyatro Sokağı” olarak adlandırılmış tır¹¹⁶. Yol toplam 45.00 m uzunluğ unda, g üney-doğ uda 5.10 m genişliğ inde olup yukarıya doğ ru daralmakta ve kuzeybatıda genişlik 3.10 m’ye düş mektedir¹¹⁷. Merdivenlerin yükseklikleri ve derinlikleri değı şmektedir. Bu yol agora ve iki katlı agora stoasının alt katını geçtikten sonra sağı , kuzeye dö nüldüğ ünde karş ımıza çı kmaktadır (Lev. 1b). Yol, fazla yüksek olmayan merdivenlerden oluş maktadır. Basamaklı yol, tiyatronun batı *anelemma* duvarı arkasında devam eder ve *diazoma* arkasında yer alan yol ile birleşerek *cavea* giriş inin ardındaki son oturma sıralarının arkasında devam eder. Yol hem tiyatroya hem tiyatronun kuzeydoğ usunda yer alan konut alanlarına hem de tiyatronun kuzey ve batısını çevreleyen Athena Polias Tapınağı ve sonradan eklenen Piskoposluk Kilisesi’ne ulaş ımı sağlamaktadır¹¹⁸. Tiyatro basamaklarından aş ağı inilip batı paradostan dış arı çıkan biri Opramoas Stoası ve Anıtı’na ulaş abilir.

Bir diğ er yol batı kapıdan başlayıp yerleş im alanının etrafını dolaş arak ve tiyatro tepesinin kuzey tarafına paralel bir şekilde devam ederek konut alanına doğ ru kuzey doğ uya dö ner¹¹⁹. Bu yol g üneyde yer alan konutlar ile hamamın doğ usunda yer alan nekropolisin arasından geçerek kamu merkezine çık ılan ana yol ile birleş ir.

Rhodiapolis kent iç i iki ana bağı lantıya sahiptir. Bunlardan biri Limyra’dan g üneydeki vadiyi geçerek gelir ve hamam tarafından merkeze ulaş ır. Diğ eri ise konut alanından gelerek kuzey nekropol boyunca geçer, kuzeyde yer alan vadiyi geçerek ve Lykia kaya mezarları boyunca uzanır¹²⁰.

2.4 Asklepieion¹²¹

Asklepieion yapı kompleksi kent merkezinin g üneybatı bölümünde, batı kent kapısının g üneybatısında yer almaktadır (Lev. 1b). Yapı Rhodiapolis’te yer alan diğ er yapılarda olduğı gibi küçük kesme taşlardan örülmüş ve duvarlar bazı bölümlerde mermer plakalarla kaplanmıştır¹²². 17.40 x 32.30 m genişliğ inde bir alanı kapsayan yapı kompleksi doğ usunda bulunan Hadrianeum’a bitiş ik olarak inşa edilmiştir.

Yapı kompleksine İ on düzeninde, üzerinde çeş itli bitkisel bezemelerin yer aldığı, değı şik boyutlardaki üç kapı ile girilmektedir. Kapılardan girilen iç avlu 11.72 m genişliğ inde, 11.72 m uzunluğ unda büyük bir sarnıcın üzerini kaplamaktadır. Bu geniş avlunun etrafında

¹¹⁶Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 40 vd. Res. 2. 14.

¹¹⁷Bkz.: y. dn. 122.

¹¹⁸Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 41.

¹¹⁹Bkz.: y. dn. 116.

¹²⁰Bu yolların diğ er kentlerle bağı lantıları için bkz.: Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 41.

¹²¹Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 44.

¹²²Çevik v.d. 2010, 216.

çeşitli mekânlar yer alır. Avlunun sol tarafında dört tedavi odası, yatakhane ve nişli bir duvar, sağ tarafında ise sol tarafta yer alan odalarla aynı aksta üç tedavi odası, yatakhane ve bir kütüphane yer almaktadır¹²³.

Kütüphane yapının güneybatı köşesinde yer almaktadır. Yapının kütüphane olarak adlandırılmasının nedeni planı (duvarlarında yer alan nişler¹²⁴), batı duvarında yer alan heykel kaidesi ve 2007 kazı sezonunda ele geçen bir yazıttır¹²⁵. Yapı kompleksi içinde kütüphane olarak kullanılan alan 6.95 x 5.03 m ölçülerindedir. Kütüphaneye 1.33 m genişliğinde açıklığa sahip üç faskialı çerçeveleri herhangi bir bezeme içermeyen bir kapı ile girilmektedir. Kütüphanenin yanında yer alan üç odanın kazıları sırasında ele geçen bazı buluntular bu odaların tedavi ve yatakhane mekanları olarak kullanıldıklarını açığa çıkarmıştır.

Avlunun güney yarısında 6.96 m çapında bir yuvarlak yapı bulunmaktadır. Yuvarlak yapının kime ya da neye ithafen yapıldığı henüz bilinmemektedir. Ancak kazılar sırasında ele geçen yazıtlara dayanarak, yapının Tanrıça Nemesis ve Fortuna'ya adanmış olabileceği ya da yapı ile Asklepios-Hygieia Tapınağı'nı yaptıran hekim Herakleitos'un mezarı olabileceği de düşünülmektedir¹²⁶. Yuvarlak yapının güneyinde 15 m uzunluğunda, korkuluklu apsidal bir teras yer almaktadır. Teras dış yüzünde düz bir duvar görünümünde ve 5.30 m yüksekliğindedir. Apsidal duvarın her iki köşesi nişli ve oldukça yüksek duvarla sonlanır. Korunan doğu niş 2.30 m çapında, 3.95 m yüksekliğinde ve 1.27 m derinliğindedir¹²⁷.

Asklepieion'un batısında (yapı kompleksinin sokağa bakan arka tarafında) yer alan odalarda yapılan kazı çalışmalarında ele geçen tıp aletleri, hastaların muayene edilmesini ve cerrahi müdahalelerde kullanıldıklarını ortaya koyan türdedir. Yapının batısını basamaklı bir sokak sınırlandırmıştır¹²⁸.

2.5 Tapınaklar

Rhodiapolis'te ele geçen yazıtlara göre Asklepios ve Hygieia ile Athena'ya adanmış tapınakların olduğu tespit edilmiştir¹²⁹. Ayrıca M.S. 2.- 3. yy.'a ait bir mezar yazıtında, bu mezarın soyulması halinde İsis ve Serapis'e ceza ödenmesi gerektiği belirtilmektedir. F. Dunnad, bu yazıttan yola çıkarak kentte Mısır kökenli tanrılara adanmış bir tapınak ya da

¹²³Kızgut - Akalın - Bulut 2010, 88.

¹²⁴Bu nişler 0.05 m kalınlığında harçla sıvanıp üzeri mermerle kaplanmıştır. Bkz.: Kızgut - Akalın - Bulut 2010, 89 Res. 3 vd.

¹²⁵Ele geçen yazıt 60 ciltlik kitap yazan hekim Herakleitos tarafından Asklepieion ile birlikte bu mekanın "tıp kütüphanesi" olarak tasarlandığını dolayısıyla kütüphaneyi de kapsayan yapı kompleksinin bir Asklepieion olduğu ortaya çıkmıştır. Bkz.: Kızgut - Akalın - Bulut 2010, 89.

¹²⁶Çevik - Bulut - Kızgut 2009a, 77.

¹²⁷Çevik v.d. 2010, 215 vd.

¹²⁸Kızgut 2011, 94 vd.

¹²⁹Çevik - Kızgut - Bulut 2010, 43.

hazine binasının olması gerektiğinden bahsetmektedir¹³⁰. Kentte şu ana kadar iki tapınağın yeri tespit edilebilmiştir. Yapılan kazılar sonucunda bu tapınaklardan birinin, hem ele geçen yazıt hem de yapı kalıntılarıyla Tanrı Asklepios ve Tanrıça Hygieia'ya birlikte adandığı belirlenmiştir. Kazılar esnasında ele geçen yazıtlarla kentte Tanrıça Athena'ya adanmış bir tapınağın olduğu da anlaşılmıştır. 2011 kazı sezonuna kadar yeri tam olarak tespit edilemeyen Athena Polias Tapınağı'nın tiyatronun kuzey batısında yapılan çalışmalar sonucunda yeni bulunan bir yazıt ve tapınağa ait olabilecek nitelikte mimari parçaların ele geçmesi ile bu alanda yer aldığı kesinleşmiştir.

2.5.1 Asklepios-Hygieia Tapınağı

Alandan ele geçen yazıtlarla Hekim Herakleitos tarafından sağlık tanrısı Asklepios'a ve Tanrıça Hygieia'ya adanmış olan tapınak batı kapısının hemen sağında, güneyde yer almaktadır (Lev. 1b). Cephesi doğuya bakan tapınağa yedi basamakla çıkılmaktadır. Ölçüleri 4.85 x 5.85 m olan tapınak prostylos (?) planlıdır. Duvarları diğer yapılarda olduğu gibi küçük moloz taşlarla örülmüş, daha sonra harçla sıvanıp boyanmıştır. Tapınağın batı iç duvarına bitişik düzgün profilli bloklardan oluşan, üzerinde iki heykelin yer aldığı yazıtlı bir heykel kaidesi bulunmaktadır. Üzerinde yer alan izlerden bu kaide üzerinde yer alan heykellerden birinin kadın diğ erinin ise erkek olduğu ö ngörülmektedir¹³¹. Tapınak cephesi tamamen yıkılmış tır; ancak önünden ve merdivenler üzerinden ele geçen bloklar tapınağın oldukça süslü bir cephe düzenlemesine sahip olduğunu göstermektedir. Yapının girişinde yer alan söveler herhangi bir bezeme içermezken lento yapının yıkıntıları arasında ele geçmemiştir. Ancak tiyatronun 0.72 m batısından ele geçen kireç taşı ndan iki parça halindeki lento bloğu üzerinde, Hekim ve Rahip Herakleitos'un Tanrı Asklepios ve Hygieia'ya bir tapınak inşa ettirdiğine dair bir yazıt bulunmuştur¹³².

2.5.2 Athena Polias Tapınağı

Tiyatronun inşa edildiğı batı yamaç üzerindeki Kuzey Kilise'nin hemen yanında yer alan sarnıcın güneyinde, tiyatronun kuzey batısında 2011 yılı ve ö ncesinde sürdürö len kazı çalışmaları sırasında içinde yoğun olarak mimari bloklar ve tiyatro oturma sıralarını iç eren devş irme malzemenin kullanıldığı Bizans Dö nemi savunma duvarı dikkatleri çekmiştir (Lev. 1b). Duvarın dış a doğru esnemesi nedeni ile arkasında ve etrafında 2011 yılında kazı ve

¹³⁰Dunnad 1973, 6.

¹³¹Kızgut - Akalın - Bulut 2010, 89 vd.

¹³²TAM 906; Çevik v.d. 2010, 221; İ plikçioğlu 2010, 157.

restorasyon çalışmaları başlatılmış ve toplam yedi mekân açığa çıkarılmıştır¹³³. Bu mekânlara ait moloz taş duvarlar üzerinde, duvarlardan daha erken bir döneme ait mimari blokların devşirme olarak kullanıldıkları görülmüştür.

Kazılar sırasında duvar yıkıntısı içerisinde çıkan bir konsol üzerinde yer alan yazıtta “Athena Polias Tapınağı”nın rahibinden bahsedilmektedir¹³⁴. Daha önceki yıllarda yapılan çalışmalarda da Athena Polias Tapınağı ile ilişkili yazıtlar ele geçmiştir¹³⁵. Ayrıca duvar üzerinde - muhtemelen in situ - 0.53 m genişliğinde, 0.55 m yüksekliğinde ve 1.19 m derinliğinde monolit bir pilaster altlığı bulunmuştur. Hem diğer yapılardan ele geçen yazıtlar, hem de tapınağın yer aldığı düşünülen tiyatro kuzeybatı yamacındaki nitelikli mimari kalıntılar ve ele geçen yazıtlar kentte yer alan “Athena Polias Tapınağı”nın bu alanda yer aldığı düşüncesini doğrulamıştır. Kazılar sırasında açığa çıkarılan yedi mekânın duvar örgü niteliği, kullanılan devşirme malzemeler ve ele geçen buluntular nedeniyle mekânların Bizans Dönemi’nde işlik olarak kullanıldığını kanıtlamıştır¹³⁶. Tapınağa ait malzemenin Bizans Dönemi’nde devşirme olarak kullanıldığı duvarlar içerisinde kullanılan malzemelerden de anlaşılmaktadır. Tapınağın orijinal planını ve boyutlarını şu an için belirlemek oldukça güçtür.

2.6 Hadrianeum

Yapı Asklepion yapı kompleksinin doğusunda yer almaktadır (Lev. 1b). Girişi kuzeyden olan yapı 10.70 m genişliğinde ve 11.80 m uzunluğundadır. Yapının güney, yani arka duvarı ön yüzde 1.00 m öne çıkan duvar dilleri ile üç bölüme ayrılmıştır. Batı ve ortada kalan mekanlar daha derin, doğuda kalan mekan ise daha sıgıdır. Batı ve orta mekan içerisinde kireç taşı bloklardan oluşturulmuş podyum ve yazıtlı heykel kaideleri bulunurken, doğuda yer alan mekan içinde herhangi bir şey bulunmamaktadır. Yapı kentte yer alan diğer yapılarda olduğu gibi küçük moloz taşlardan örülmüş duvarlara sahiptir. Hadrianeum’un duvar iç yüzeylerinin sıva ile kaplanmış ve boyanmış olduğu düşünülmektedir¹³⁷. Yapının cephesi sütunludur. Köşelerde yarım sütunlar ortada ise parçalara ayrılmış İon tarzında dört sütun altlığı bulunmaktadır. Yapının üst örtüsünün ele geçen üçgen alınlık nedeniyle ve tonoz izinin

¹³³Kızgut 2012a, 93.

¹³⁴Kızgut 2012b, 359.

¹³⁵Kilise içerisinde ele geçen ve M.Ö. 2. yy. başına tarihlenen yazıtın içeriğinde Athena Polias tapınağına bir tür yardım/katkıda bulunan Seleukoslar mensup askeri kimliğe sahip bir kişiden söz edilmektedir. Bkz.: Kızgut 2012b, 359. Ayrıca 2010 yılındaki kazı çalışmaları sırasında Athena Polias Tapınağı’nda uyulması gereken kurallarla ilgili talimatnameleri içeren bir yazıt ele geçmiştir. Bkz.: İplikçioğlu 2011, 198.

¹³⁶Kızgut 2012a, 93.

¹³⁷Kazılar sırasında bu alandan boyalı sıva parçaları ele geçmiştir. Bkz.: Kızgut 2011, 95; Kızgut 2012b, 354.

olmamasından dolayı üçgen çatı ile örtüldüğü önerisinde bulunulmuştur. Yazıtlar¹³⁸ ve daha önce Antalya Müzesine taşınmış olan¹³⁹ heykellerle bağlantılı olarak yapı “Hadrianeum” olarak adlandırılmıştır¹⁴⁰.

2.7 Opramoas Ailesi Anı Binası¹⁴¹

Yapı, Asklepion ve Hadrianeum ile aynı hat üzerinde yer almaktadır¹⁴² (Lev. 1b). Hadrianeum ile yapı arasında gymnasiuma geçişi sağlayan basamaklı ve dar bir sokak bulunmaktadır. Kazılar sırasında ele geçen yeni bir yazıtın içeriği bu anıtın Opramoas tarafından annesi, babası ve erkek kardeşi için inşa ettirildiği bir onurlandırma anıtı (heroon) olduğu ve içine heykellerinin dikildiği tespit edilmiştir¹⁴³.

Yapı Asklepion ve Hadrianeum gibi kuzey cephelidir. Onurlandırma anıtı tek bir mekândan oluşmakta ve girişinde 1.70 m açıklığa sahip kapı eşiği bulunmaktadır¹⁴⁴. Yapının güney duvarının tamamına yakını korunmuştur.

Mekânın güney, aynı zamanda arka duvarına bitişik masif profilli bloklarla oluşturulan podyum yer almaktadır. Bu blokların üzerine dörtgen formlu traşlanmış üç yuva yer almaktadır. Bu izlerden yazıtlı blok üzerinde ya heykeller ya da ostothekler olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca blokların ön yüzünde doğu tarafta Opramoas’ın annesi, batı tarafında ise Opramoas’ın babası anılmaktadır. Ele geçen yazıtın bir bölümü eksik olduğu için yapının işlevi tam olarak belirlenememiştir.

Yapı zemininin korunan küçük bir bölümü, zeminin mozaik ya da pişmiş toprak levhalarla kaplandığını işaret etmektedir. Yapının çatısının ise ahşap, eğimli ve kiremit ile kaplanmış olduğu düşünülmektedir¹⁴⁵.

Onurlandırma anıtının doğusunda yapıya eklenmiş iki bölümlü bir mekan daha bulunmaktadır¹⁴⁶. Bu ek yapıya giriş, doğu cephede yer alan bir kapı ile sağlanmaktadır. Batıda -arkada- kalan odanın dışa açılan pencere ya da kapısı bulunmamaktadır. Yapının kapı/pencere çerçevelerinde ve duvarların köşelerinde blok taşlar kullanılmış, duvarlar ise geleneksel bir şekilde çeşitli boyutlardaki yerel küçük moloz taşlarla örülmüştür.

¹³⁸Lykia Bölgesi’nde Opramoas önderliğinde ilk kez İmparator çiftinin M.S. 136 yılında onurlandırıldığı ve adlarına heykeller dikildiği tespit edilmiştir. Bkz.: Şahin 1993, 92 vdd.

¹³⁹Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 43.

¹⁴⁰Kızıgut 2011, 95; Kızıgut 2012b, 354 vd.

¹⁴¹Kızıgut 2015, 359 vd. Res. 4.

¹⁴²Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 43.

¹⁴³İplikçioğlu 2011, 198.

¹⁴⁴Kızıgut 2011, 95 vd. Res. 4; Kızıgut 2012b, 355 vd. Res. 4-5.

¹⁴⁵Kızıgut 2012b, 355.

¹⁴⁶Kızıgut 2012a, 94 Res.2.

2.8 Opramoas Anıtı

M.S. 138-161 yılları arası, Lykia'nın varlıklı ailelerinden birine mensup olan Opramoas'ın en faal olduğu dönemdir. Lykia'nın ünlü hayırseverlerinden biri olan Opramoas'ın annesi komşu kent Korydalla'dan, babası ise Rhodiapolis'in yerlilerindendir. Ailesinden birçok kişi ve kendisi de Lykia Birliği'nde önemli görevlerde bulunmuştur. Opramoas ihtiyacı olan kişilere yardımda bulunmanın yanı sıra, özellikle M.S. 141 depreminden sonra birçok kente maddi bağışlar yaparak depremde zarar gören yapıların onarılmasını sağlamıştır. Yaptığı yardımlar karşılıksız kalmamış, neredeyse tüm Lykia kentlerinde yazıt ve heykeller ile onurlandırılmıştır. Rhodiapolisliler Opramoas adına tapınak formunda bir anıt yaptırmışlardır (Lev. 1b). Anıt Opramoas'ın aile anıtının tam karşısında yer almaktadır.

Opramoas Anıtı hem Bizans Dönemi'nde hem de sonrasında gerek insan eliyle gerekse doğa tarafından tahribata uğramıştır. Anıt etrafında ve yazıtları üzerine yapılan incelemeler sonucunda 19. yy. gezginleri ve bunu izleyen tarihsel süreçte diğer bilim adamları tarafından bir mezar anıtı olarak düşünülmüş olmasına karşın yapılan kazılar neticesinde yapının mezar olabileceğine ilişkin herhangi bir veri ele geçmemiştir.

Anıt ve anıtın etrafında gerçekleştirilen kazı çalışmalarına 2007 yılında başlanmış 2011 yılında sona ermiştir¹⁴⁷. Kentin en nitelikli yapılarından biri olan yapı duvarları monolit kireç taşı bloklardan oluşmuştur. Anıtın her iki yan yüzünde ve ön yüzünde Antik dünyanın bilinen en uzun yazıtlarından biri yer almaktadır. Arka cephesinde ise herhangi bir yazıt bulunmamaktadır.

Yapı prostylos planlı bir tapınak düzenine sahiptir¹⁴⁸. Podyum 8.15 x 10.26 m, anıt dışta 7.32 x 8.16 m, içte ise 5.16 x 6.05 m ölçülerindedir. Duvar kalınlıkları yan yüzlerde 0.96 m, cephede 0.55 m, arka yüzde ise 0.58 m'dir¹⁴⁹. Anıtın önünde yer alan basamaklar kaçak kazılarla tahrip edilmiş, ancak yine de 2.34 x 3.07 m ölçülerinde oldukları tespit edilebilmiştir¹⁵⁰. Yapının önündeki podyum üzerinde dört sütunun bulunduğu düşünülmektedir¹⁵¹. Yapıya giriş bir kapı ile sağlanmakta olup söveler ve lento bezeksiz, hyperthyron ve geison ise bitkisel bezeklerle süslenmiştir. Yapının ön ve arka köşelerinde yer alan anteler bezekli başlıklar taşımaktadır¹⁵².

¹⁴⁷Çevik - Kızıgut - Bulut 2008c, 65 vd. Res. 1-3; Çevik - Kızıgut - Bulut 2009b, 300 vdd. Res. 5. 7.

¹⁴⁸Çevik 2008a, 29; Çevik - Kızıgut - Bulut 2009b, 302; Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 42 vd.

¹⁴⁹Çevik - Kızıgut - Bulut 2009b, 300 vdd. Res. 5-7.

¹⁵⁰Çevik 2008a, 29; Çevik - Kızıgut - Bulut 2009b, 302.

¹⁵¹Bkz.: y. dn. 148.

¹⁵²Çevik - Kızıgut - Bulut 2009b, 302.

Anıtın üst yapısı oldukça sade bir şekilde tasarlanmış geison blokları üzerinde sadece aslan başı şeklinde çörtenler işlenmiştir. Çatı, “kıрма çatı” tekniğinde yapılmış ve üzeri kiremitlerle kaplanmıştır. Kiremitlerin uç kısımlarındaki görüntüyü hareketlendirmek amacı ile bitim noktalarında antefiksler yer almaktadır¹⁵³. Anıtın arka alınlık bloklarının tamamı kazılar sırasında açığa çıkarılmıştır¹⁵⁴. Anıt içerisinde gerçekleştirilen kazılarda Bizans Dönemi’ne ait duvarlar, moloz taş ve kireç harcı ile oluşturulmuş bir zemin açığa bulunmuştur¹⁵⁵.

2.9 Tiyatro

Tiyatro’daki çalışmalar 2006-2009 sezonlarında gerçekleştirilmiştir¹⁵⁶ (Lev. 1b). Tiyatro’nun caveası kentin kuzeyinde yer alan bir yamaca oturtulmuştur¹⁵⁷.

Caveaya dört giriş bulunmaktadır; Opramoas Anıtı’nın batısında kalan Opramoas Stoasının bitiminde yer alan paradostan, tiyatro sahne binasının doğusundaki paradostan, Opramoas Stoasının nişli duvarı arkasında yer alan merdivenli yoldan ve cavea’nın doğusunda yer alan girişten sağlanmaktadır¹⁵⁸. Batı paradosun genişliği 2.28 m uzunluğu ise 4.50 m’dir¹⁵⁹.

Tiyatroda 18 oturma sırası bulunmaktadır ve toplam 1500 kişilik bir kapasiteye sahiptir¹⁶⁰. 10.32 m çapında olan orkestra yuvarlak formu ile Hellenistik Dönem özelliği göstermektedir¹⁶¹. Skene 16.95 m uzunluğunda, 8.90 m genişliğinde ve korunan yüksekliği 4.98 m’dir¹⁶². Sahne binası hyposkene, skenefrons, proskene (?), sahne binası doğu-batı yan duvarları ile postskeneden oluşmaktadır. Proskenede beş kapı yer almaktadır¹⁶³. Sahne binasının ön odaları olan hyposkenenin yüksekliği 2.76 m, genişliği ise 1.96 m’dir¹⁶⁴.

Cavea podyum duvarı üzerinde yer alan izlerden, Roma İmparatorluk Dönemi’nde tiyatrodaki gladyatör ve hayvan dövüşlerinin yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır¹⁶⁵.

¹⁵³Bkz.: y. dn. 148.

¹⁵⁴Alınlık üzerinde herhangi bir bezek bulunmamaktadır. Bkz.: Çevik - Kızılgut - Bulut 2009b, 301 Res. 7.

¹⁵⁵Çevik - Kızılgut - Bulut 2009b, 301.

¹⁵⁶Kazı sonuçları için bkz.: Çevik - Kızılgut - Bulut 2007a, 64 vdd. Res. 6; Çevik - Kızılgut - Bulut 2008c, 64 vdd. Res. 1; Çevik - Bulut - Kızılgut 2009a, 75 vdd.; Çevik - Kızılgut - Bulut 2009b, 298 vdd.; Çevik - Kızılgut - Bulut 2010, 43; Çevik v.d. 2010, 211 vdd. Tiyatro planı için bkz.: Özdilek 2012, Res. 5b.

¹⁵⁷Detaylar için bkz.: Özdilek 2012, 48 vdd.

¹⁵⁸Özdilek 2012, 32 vd.

¹⁵⁹Özdilek 2012, 33 vd.

¹⁶⁰Özdilek 2012, 110. 37. 123.

¹⁶¹Detaylar için bkz.: Özdilek 2012, 53 vdd.

¹⁶²Özdilek 2012, 55 vdd. Lev. 34 Res. 54.

¹⁶³Özdilek 2012, 56. Lev. 34 Res. 54b.

¹⁶⁴Özdilek 2012, 57 Lev. 39 Res. 59c.

¹⁶⁵Özdilek 2012, 111.

Cavea oturma basamakları üzerinde yer alan kare yuvalar nedeniyle tiyatronun bir kısmının üzerinin Hellenistik Dönem’de baldaken sistemi ile örtüldüğünü, Roma İmparatorluk Dönemi’nde genişletilen tiyatronun cavea basamakları üzerinde yer alan daire şeklindeki yuvalardan, tiyatronun üzerinin velum ile örtüldüğü anlaşılmıştır¹⁶⁶.

Tiyatro, Hellenistik Dönem’de asıl işlevinin yanında meclis binası görevini de üstlenmiştir. Roma İmparatorluk Dönemi’nde tiyatro sahne binasının hemen doğu ucuna meclis binasının inşa edilmesi ile tiyatro bu işlevini yitirmiştir¹⁶⁷.

Roma ve Bizans Dönemi’nde tiyatroya eklemeler ve değişiklikler yapılmış, tiyatro genişletilmiştir¹⁶⁸. Tiyatronun Yüksek Hellenistik Dönem’den, M.S. 4. yy. ortalarına kadar kullanıldığı düşünülmektedir¹⁶⁹.

2.10 Bouleuterion

Tiyatronun yer aldığı teras üzerinde konumlanan bouleuterion tiyatro, sahne binası ve doğu parados ile iç içe bir yapı sergilemektedir (Lev. 1b). Yapı dikdörtgen planlı, basamaklı ve 13.12 x 14.40 m ölçülerindedir¹⁷⁰. Opramoas stoasının sonu ile yapı arasında, insan trafiğinin dolaşımını sağlamak amacı ile sokak niteliğinde bir boşluk bulunmaktadır. Dış duvarları düzgün kesilmiş bloklarla örülmüştür. Yapı içinde dört sıra oturma basamağı iki kerkides’e ayrılmıştır. Oturma sıraları 0.53 ve 0.68 m arasında değişen genişliğe ve 0.30 – 0.35 m arasında değişen yüksekliğe sahiptir. Yapılan kazılarda yarı dairesel formdaki oturma sıralarının, önce taşla örüldüğü daha sonra üzerlerinin sıvandığı ve dörtgen tuğlalarla kaplandığı tespit edilmiştir¹⁷¹. Yapıya girişin hangi yönden sağlandığı tam olarak anlaşılamamıştır¹⁷². Kazı sırasında ele geçen pişmiş toprak küçük buluntuların oy pusulası ya da tiyatro bileti olduğu düşünülmektedir¹⁷³.

2.11 Gymnasium¹⁷⁴

Kentin en büyük kamu yapılarından biri olan gymnasium oldukça süslü bir cephe düzenlemesine sahiptir (Lev. 1b). Yapı 43.00 x 33.00 m boyutlarıyla kentin en büyük

¹⁶⁶Özdilek 2012, 71 vd. 112.

¹⁶⁷Bkz.: y. dn. 166.

¹⁶⁸Özdilek 2012, 76 vd. 111 vd.

¹⁶⁹Tiyatronun detaylı tarihlendirilmesi için bkz.: Özdilek 2012, 86 vdd.

¹⁷⁰Çevik - Bulut - Kızılgut 2009a, 75 Res. 1-2; Çevik v.d. 2010, 212 Res. 3.

¹⁷¹Çevik v.d. 2010, 212.

¹⁷²Çevik v.d. 2010, 213.

¹⁷³Bkz. y. dn. 75.

¹⁷⁴Kentte kazılar yapılmadan önce ele geçen bir yazıtta kentin bir gymnasiumunun olduğu bilinmektedir. Ancak 2012 yılında gerçekleştirilen kazı çalışmalarına kadar yapının işlevine yönelik herhangi bir veri elde edilememiş ve “G yapısı” olarak adlandırılmıştır. Daha önceki yazıtta ek olarak 2012 kazı sezonunda ele geçen bir yazıtla bu yapının bir gymnasium işlevine sahip olduğu anlaşılmıştır.

yapısıdır¹⁷⁵. Gymnasium, üç bölümlü büyük bir sarnıç alt yapısı üzerine inşa edilmiştir¹⁷⁶. Yapıya giriş, kuzeybatı cephede yer alan, ortada büyük yanlarda ise daha küçük boyutlu söve, lento ve üst yapı elemanları oldukça süslü üç anıtsal kapı ile sağlanmıştır.

Yapı güney cephede üç, doğu cephede ise birbirinden bağımsız beş mekâna ayrılmıştır. Duvarlarda yer alan hatıl yuvaları ve merdiven izleri nedeni ile yapının iki katlı olduğu ileri sürülmüştür¹⁷⁷. Yapının üst örtüsüne ilişkin ne yazık ki önemli bir veri elde edilememiştir.

Yapılan kazılar sırasında ele geçen buluntuların yanı sıra yapıya ait bezekli ve yazıtlı mimari blokların duvarlarda tekrar kullanılmış olması yapının geç dönemde ikinci kez kullanıldığını açığa çıkarmıştır¹⁷⁸. Yapının daha alt kotlarında M.S. 2. yy.'a ait bir katman daha tespit edilmiştir¹⁷⁹. Ayrıca Hellenistik Dönem'e ait buluntuların ele geçtiği vurgulanmaktadır¹⁸⁰.

2.12 Prytaneium

Genellikle kentte misafirlerin ağırlandığı yapı olarak düşünülen bu bina agoranın yerleştirildiği terasın hemen altında yer alan düzlük üzerinde, agoranın alt yapısı olan sarnıçlardan dar bir sokak ile ayrılmak sureti ile inşa edilmiştir (Lev. 1b). Yapının doğusunda büyük bir apsis, avlunun etrafında nişler ve kuzey duvarında iki oda bulunmaktadır. Alanda herhangi bir kazı çalışması gerçekleştirilmediği için işlevi tam olarak belirlenememiştir¹⁸¹. Yapı etrafında ve içinde gerçekleştirilen gözlemlerde herhangi bir bezekli mimari parçaya rastlanılmamıştır.

¹⁷⁵Çevik - Bulut - Kızıgut 2009a, 78; Çevik v.d. 2010, 217.

¹⁷⁶Çevik - Kızıgut - Bulut 2008c, 67 Res. 4; Çevik - Kızıgut - Bulut 2009b, 303 Res. 10.

¹⁷⁷Çevik - Kızıgut - Bulut 2008c, 67; Çevik - Kızıgut - Bulut 2009b, 303.

¹⁷⁸Çevik - Kızıgut - Bulut 2008c, 67; Çevik - Kızıgut - Bulut 2009b, 304; Kazılar sırasında ele geçen seramik ve sikke buluntuları bu mekanın M.S. 4. - 5. yüzyıllarda tekrar kullanıldığını işaret etmektedir. Bkz.: Çevik - Kızıgut - Bulut 2009a, 79; Çevik v.d. 2010, 217.

¹⁷⁹Çevik - Kızıgut - Bulut 2008c, 67; Çevik - Kızıgut - Bulut 2009b, 304.

¹⁸⁰Çevik - Kızıgut - Bulut 2008c, 67; Ele geçen Hellenistik bir yazıtın içeriği gymnasium giderlerinin karşılanması ile alakalıdır ve kentte Roma İmparatorluk Dönemi'nden önce bir gymnasiumun yer aldığı kent vakfından gymnasiuma kaynak aktarıldığı belirtilmektedir.: bkz.: Çevik - Kızıgut - Bulut 2009a, 307.

¹⁸¹Çevik - Kızıgut - Bulut 2010, 40. 42. 45 Res. 2.

2.13 Hamam¹⁸²

Kentin güney alt kotunda, düzlüğün başladığı alanda yer almaktadır. Oldukça büyük bir alanı kaplayan hamam, doğu-batı yönünde 25.57 m, kuzey-güney yönünde ise 40.75 m ölçülerindedir¹⁸³ (Lev. 1b). Hamam planı bakımından Lykia Bölgesi'nde sıklıkla karşılaşılan sıralı hamam tipinde inşa edilmiştir¹⁸⁴. Hamam kompleksi normalde kuzey-güney doğrultulu iken, hamamı oluşturan asıl mekanlar doğu-batı doğrultuludur¹⁸⁵. Hamamın altında, su deposu, praefurnium, hypokaust, duvar ısıtma sistemlerine ilişkin kalıntılar gün yüzüne çıkarılmıştır¹⁸⁶.

Hamamın kuzey yarısında yıkanma bölümleri bulunmaktadır. Yapı kompleksinin kuzeydoğu köşesinde, diğer bölümlerden bağımsız 6.95 x 13.15 m ölçülerinde bir servis odası bulunmaktadır. Bu oda aynı zamanda caldariumun kuzeyinde yer almaktadır ve hypocaustum-suspensura sistemi ile aynı taban seviyesindedir. Odanın doğusunda, praefurnium su tankı ile bitişiktir ve praefurniumun sıcak hava kanalı caldariumun kuzey arka duvarındaki suspensurasına açılmaktadır. Odanın geri kalan bölümü ise temizlik malzemelerinin ve odunların depolandığı bir mekan olarak düşünülmektedir. Ele geçen buluntular bu odanın üzerinin ahşap çatı ile örtüldüğüne dair ipuçları vermektedir¹⁸⁷. Hamamın altında, servis odasının güney doğusunda yer alan castellum 2.55 x 5.00 m ölçülerindedir¹⁸⁸. 1.70 x 2.86 m ölçülerinde olan praefurnium ve caldariumun altına doğru ilerlemektedir¹⁸⁹.

Hamamın girişinde, 3.60 x 4.33 m genişliğinde bir oda yer almaktadır¹⁹⁰. Girişte yer alan bu odadan 5.20 x 7.13 m ölçülerindeki kuzey-güney doğrultusunda tonozlarla örtülü apoditerium bölümüne geçilmektedir¹⁹¹. Apoditeriumdan hamam içindeki geçişin odak noktası olan 4.20 x 8.13 m ölçülerindeki bir odaya girilmektedir¹⁹². Bu odadan apodyterium, tepidarium ve palaestra bölümlerine geçiş bulunmaktadır. Bu odanın doğu duvarında yer alan kapı ile hamamın ilk yıkanma yeri olan frigidarium bölümüne girilmektedir. Frigidarium 4.07

¹⁸²Rhodiapolis hamamı ve Lykia'da yer alan diğer hamamlar ile ilgili çalışma doktora tezi kapsamında A. Farrington tarafından değerlendirilmiştir.: Bkz.: Farrington 1984; Farrington 1995. 2006-2007 yıllarında gerçekleştirilen kazılar sonucunda yapıyla ilgili yeni bulgu ve tarihleme önerileri sunulmuştur. Kazı sonrasında yapının detaylı bir şekilde değerlendirilmesi için bkz.: Çevik - Kızılgut - Bulut 2009; Çevik - Kızılgut - Bulut 2010, 41 Res. 2. 18.

¹⁸³Çevik v.d. 2008, 21 vd.; Çevik - Kızılgut - Bulut 2008a, 3. Res. 2; Çevik - Kızılgut - Bulut 2009, 232 Res. 1-2.

¹⁸⁴Çevik - Bulut - Kızılgut 2007a, 62; Çevik v.d. 2008, 21 vd.; Çevik - Bulut - Kızılgut 2010, 41.

¹⁸⁵Çevik - Bulut - Kızılgut 2009c, 232.

¹⁸⁶Çevik - Kızılgut - Bulut 2008a, 3; Çevik - Kızılgut - Bulut 2009, 243 vd. Res. 12. 29-30.

¹⁸⁷Çevik - Kızılgut - Bulut 2009, 233. 242 Res. 1. 3. 4b. 6.

¹⁸⁸Çevik - Kızılgut - Bulut 2009, 233. 242 vd. Res. 6.

¹⁸⁹Çevik - Kızılgut - Bulut 2009, 233 Res. 15.

¹⁹⁰Bu oda hamamın ana odalarına girişi sağlayan bir antre niteliğindedir.: bkz.: Çevik - Kızılgut - Bulut 2008a, 3; Çevik - Kızılgut - Bulut 2009, 233 vd. 242 Res. 3-5. 7.

¹⁹¹Çevik - Kızılgut - Bulut 2008a, 4; Çevik - Kızılgut - Bulut 2009, 234 Res. 3-5. 8.

¹⁹²Bkz.: y. dn. 191.

x 7.97 m ölçülerinde ve üzeri kuzey-güney doğrultusunda beşik tonozla örtülüdür¹⁹³. Frigidariumun batı duvarından tepidariuma iki kapı ile geçilebilmektedir. Tepidarium 5.70 x 8.20 m ölçülerinde ve frigidariumda olduğu gibi beşik tonoz ile örtülüdür¹⁹⁴. Tepidariumun doğu duvarının güney ucunda yer alan bir kapı ile caldariuma girilmektedir. Caldarium 5.43 x 7.35 m ölçülerinde dikdörtgen bir odadır. Caldariumun üstü de beşik tonoz örtü sistemi ile kuzey-güney yönünde örtülmüştür¹⁹⁵.

Hamamın güney kısmında yer alan palaestra 22.30 x 28.32 m ölçülerindedir. Palaestra terası yan yana yerleştirilmiş dört büyük sarnıçla oluşturulmuştur. Palaestra bu haliyle hamamın yarısından büyük bir alanı kaplamaktadır ve girişin bu yönde olduğu düşünülmektedir¹⁹⁶.

Hamamda ele geçen buluntular, hamamın M.S. 2. yy.'da inşa edilidiğini ve 3. - 4. yy.'larda bazı onarımlar geçirdiğini ortaya çıkarmıştır¹⁹⁷. Hamamda birkaç yapı evresi görülmektedir. Roma İmparatorluk Dönemi'nde gerçekleştirilen düzenlemeler dışında asıl değişim Bizans Dönemi'nde olmuştur. Hamama ait mimari ve plastik parçaların büyük çoğunluğu palaestrada yer alan Bizans Dönemi kireç ocağında yakılarak, kireç haline dönüştürülmüştür¹⁹⁸. Hamamdan ele geçen geç döneme ait kalıntılar hamamın Bizans Dönemi'nde ışık ve konut alanı olarak kullanıldığını işaret etmektedir¹⁹⁹. Hamamın zemini Bizans Dönemi'nde tahrip edilmiş²⁰⁰ duvar ve zemin kaplamaları ya çok küçük parçalar halinde ya da bazı bölümlerde hiç izlenememiştir. Üst yapısına ilişkin ele geçen kalıntılar ahşap çatı ile örtüldüğüne işaret etmektedir²⁰¹.

2.14 Kuzey Kilise

Kuzey Kilise 25.60 x 14.58-18.60 m ölçülerindedir²⁰² (Lev. 1b). Alanda gerçekleştirilen kazılar, yapının Erken Bizans Dönemi geleneksel bazilikal planlı kilise tipinde inşa edildiğini²⁰³ ve Rhodiapolis Antik Kenti'nin "Piskoposluk Kilisesi"²⁰⁴ olduğunu

¹⁹³Çevik - Kızıgut - Bulut 2008a, 4 vd.; Çevik - Kızıgut - Bulut 2009, 235. 242 Res. 3-5. 9-10.

¹⁹⁴Çevik v.d. 2008, 22; Çevik - Kızıgut - Bulut 2008a, 5; Çevik - Kızıgut - Bulut 2009, 235. 242 vd. Res. 3-5. 11-13.

¹⁹⁵Çevik v.d. 2008, 22; Çevik - Kızıgut - Bulut 2008a, 5 vd.; Çevik - Kızıgut - Bulut 2009, 236 vd. 242 Res. 3-5. 14-17.

¹⁹⁶Çevik v.d. 2008, 22; Çevik - Bulut - Kızıgut 2008b, 6 vd.; Çevik - Kızıgut - Bulut 2009, 232. 237 Res. 3-5. 18-19.

¹⁹⁷Yapının detaylı tarihlendirilmesi için bkz.; Çevik - Bulut - Kızıgut 2007, 62; Çevik v.d. 2008, 22; Çevik - Kızıgut - Bulut 2009, 246.

¹⁹⁸Çevik - Kızıgut - Bulut 2008a, 7.

¹⁹⁹Çevik v.d. 2008, 22; Çevik - Kızıgut - Bulut 2008a, 6; Çevik - Kızıgut - Bulut 2009, 237. 245 vd.

²⁰⁰Çevik v.d. 2008, 22.

²⁰¹Bkz. y. dn. 198.

²⁰²Çevik - Bulut - Kızıgut 2009a, 79; Çevik v.d. 2010, 217; Tiryaki 2012, 23.

²⁰³Çevik - Kızıgut - Bulut 2008b, 68; Akyürek - Tiryaki 2010, 299 Res. 1; Tiryaki 2012, 23; Kızıgut 2013, 115.

göstermiştir. Ayrıca kilisenin plan özelliği ile Akdeniz Bölgesi'nin tipik kilise planı içerisinde değerlendirilmesi gerektiğini açığa çıkarmıştır²⁰⁵. Ancak yapının geleneksel mimariden ayrılan özellikleri de mevcuttur²⁰⁶. Batı yönünden girilen Kuzey Kilise'nin naosu iki sütun dizisi ile üç nefte ayrılmıştır ve apsisin iki yanında pastophorium odaları bulunmaktadır²⁰⁷. Kuzey Kilise'nin doğu duvarında 7.00 m yarı çapında apsis yer almaktadır²⁰⁸. Kuzey Kilise'nin kuzeydoğu köşesindeki prothesis odasına bitişik 4.00 x 5.80 m ölçülerinde bir şapel ve şapelin batısında mekanlar bulunmaktadır²⁰⁹. Bu mekanların piskopos konutuna ait olduğu düşünülmektedir²¹⁰. Kuzey Kilise'nin batısında 3.30 x 18.00 m ölçülerinde bir narteks bulunmaktadır²¹¹.

Kuzey Kilise'ye giriş üç anıtsal kapı ile sağlanmaktadır. Yapı içerisinde Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait başka devşirme mimari parçalarda ele geçmiştir. Ele geçen tesseraların yanı sıra yer yer in-situ korunan mozaikler Kuzey Kilise zemininin tamamen renkli, geometrik ve bitkisel bezemelerden oluşan taban mozaikleriyle kaplı olduğunu göstermektedir²¹². Kuzey Kilise'nin ahşap çatıya sahip olduğu düşünülmektedir²¹³.

Kuzey Kilise kazılarında elde edilen verilerin çoğunluğu yapının ilk evresinin 5.- 6. yy. olduğunu göstermektedir²¹⁴. Fakat ele geçen malzemeler arasında 12. – 13. yy.'a kadar tarihlenen buluntuların varlığı²¹⁵, Kuzey Kilise'nin bu yüzyıllarda kullanıldığını işaret etmektedir.

²⁰⁴Kızgut 2013, 115 Res. 1; Tiryaki 2015, 377 vdd.

²⁰⁵Çevik - Bulut - Kızgut 2008b, 68; Çevik - Bulut - Kızgut 2009b, 305; Akyürek - Tiryaki 2010, dn. 2; Çömezoğlu 2011, 25.

²⁰⁶Bkz.: Akyürek - Tiryaki 2010, 390.

²⁰⁷Çevik - Kızgut - Bulut 2008b, 68; Çevik - Bulut - Kızgut 2009b, 305.

²⁰⁸Çevik - Bulut - Kızgut 2009a, 79; Çevik v.d. 2010, 218.

²⁰⁹Çevik - Bulut - Kızgut 2009a, 79; Çevik - Bulut - Kızgut 2009b, 305; Çevik v.d. 2010, 218; Akyürek - Tiryaki 2010, 390.

²¹⁰Çevik - Kızgut - Bulut 2008b, 68; Çevik - Bulut - Kızgut 2009b, 305; Akyürek - Tiryaki 2010, 390 dn. 4.

²¹¹Kızgut 2013, 115.

²¹²Kızgut - Akalın - Bulut 2010, 91; Çevik v.d. 2010, 218; Kızgut 2011, 97 vd.

²¹³Çevik - Kızgut - Bulut 2009b, 305; Akyürek - Tiryaki 2010, 390.

²¹⁴Çevik - Kızgut - Bulut 2008b, 68; Çevik - Bulut - Kızgut 2009b, 305; Çevik - Bulut - Kızgut 2010, 44 Res. 2. 11; Akyürek - Tiryaki 2010, 389 vd; Çömezoğlu 2011, 25; Tiryaki 2012, 21. 23; Çömezoğlu 2014, 665; Tiryaki 2015, 377.

²¹⁵Çömezoğlu 2011, 31; Çömezoğlu 2014, 665 vdd.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MALZEME, İŞÇİLİK VE TEKNİK ÖZELLİKLER

Kentte yer alan yapılar ve bu yapılara ait bezekli veya bezeksiz mimari elemanların çoğunda kireç taşı kullanılmıştır. Ancak çalışmanın birinci bölümünde belirtildiği gibi kentte yer alan birçok kireç ocağında az sayıda da olsa eritilmemiş durumda ele geçen kireç taşı ve mermerden heykel, bezekli mimari blok ve kaplama levha parçaları, kentte nitelikli kireç taşının ve mermerin de kullanıldığını ortaya koymaktadır²¹⁶. Kireç taşı ve mermer dışında, özellikle sütunlarda granit ve yerel bir “breş”in tercih edildiği görülmektedir.

3.1 Malzeme Türleri

2007 yılında kazılarına başlanan Rhodiapolis’te araştırmacılar yaptıkları yüzey araştırmaları sonucunda kentin yakın çevresinde yer alan kayaçların büyük boyutlu kesme taş bloklar elde etmek için uygun olmadığını tespit etmişlerdir. Bu durum, Rhodiapolis’teki yapıların büyük bir bölümünün küçük moloz taşlardan inşa edilmesinin nedeni olarak gösterilebilir. Yapıların inşasında kullanılan malzemenin kent çevresinde yer alan kireç taşı ocaklarından getirildiği düşünülmektedir²¹⁷.

Rhodiapolis’te ele geçen bezekli mimari elemanların tümünde aynı tür malzemenin kullanıldığı gözlemlenmiş ve alınan küçük bir parçanın analizi gerçekleştirilmiştir²¹⁸. Alınan numune analizi sonucunda, bezekli mimari elemanların kireç taşından yapıldıkları ortaya konulmuş, Rhodiapolis’te kullanılmış olan kireç taşı içinde “*sınırlı sayıda ve kötü korunmuş fosil kavkısı*” saptanmıştır. Kireçtaşları çeşitli araştırmacılar tarafından sınıflandırılmaktadır ve analiz raporunda, Rhodiapolis’te kullanılan bu kireç taşının Dunham sınıflandırmasına göre, “*Vaketaşı / Wackestone*”, Folk’un yaptığı sınıflandırmaya göre, “*Seyrek Biyomikrit / Sparse Biomicrite*” olarak adlandırıldığı belirtmektedir²¹⁹. Kentte kullanılan sert ve ince granüllü kireç taşı oldukça nitelikli olmasına karşın, bloklar üzerinde doğal kusurlara da rastlanılmaktadır (Kat. No. 172. 297).

²¹⁶2012 yılında Opramoas Stoası’nda yer alan kireç ocağının içinden nitelikli kireç taşından yapılmış ve üzerinde Hellenistik Dönem’e ait bir yazıt bulunan altlık parçaları ele geçmiştir.

²¹⁷Çevik - Kızıgut - Bulut 2010a, 47; Çevik 2015, 440.

²¹⁸Analiz, Hacettepe Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Genel Jeoloji Ana Bilim Dalı, öğretim üyelerinden, Arş. Gör. Alaattin Tuncer tarafından yapılmıştır. Kendilerine analizler için teşekkürlerimi sunarım.

²¹⁹Bkz.: Ek-1. Tuncer, bu taşların Kumluca’nın kuzeybatısında yer alan ocaklardan getirildiğini kendisi ile yapılan görüşmelerde belirtmiştir.

Benzer kireç taşı malzeme başta Ksanthos'un dikme (pilyeli) anıtları olmak üzere Lykia Bölgesi'nde henüz Arkaik Dönem itibarı ile sevilerek kullanılmış ve bu kullanım Bizans Dönemi'nde de devam etmiştir²²⁰.

Kireç ocaklarının varlığından kaynaklanan yüzey buluntularının azlığı yanında kentte sürdürülen kazıların kısa ömürlü olması nedeniyle Rhodiapolis'te az sayıda mermer mimari parça ele geçmiştir. Bunlar arasında bir İon başlığı parçası (Kat. No. 013), Korinth başlığı parçaları (Kat. No. 037-039, 045-047), kompozit başlık parçaları (Kat. No. 057, 058) ve bir arşitrav bloğu parçası (Kat. No. 145) bulunmaktadır. Ancak bu buluntular bir yapı konteksi içinde düşünüldüğünde çok daha fazla yapı ve bezekli elemanın varlığı beklenmelidir. Bunun yanında kazılar esnasında farklı renklerde duvar kaplaması olarak kullanılmış mermer levhalar da ele geçmiştir²²¹. Opramoas Stoası'ndaki kazılar sırasında mozaik döşemesi olarak üçgen formlu beyaz mermer parçalar kullanılarak oluşturulmuş bir *opus sectile* gün ışığına çıkarılmıştır²²². Asklepieion içerisinde ve kent alanındaki birçok yapıda gri damarlı mermer sütun parçaları dağınık şekilde günümüze ulaşmıştır.

Opramoas Anıtı'nın önünde ve batısı boyunca uzanan stoa²²³ ve tiyatroda tüme yakın ve parçalar halinde granit sütunlar ele geçmiştir²²⁴. Ancak granitin sert yapısı nedeni ile mimari bezeme ya da plastik eserlerin yapımında çok fazla kullanılmadığı görülmektedir.

Breş ise Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası sütunları için kullanılmıştır. Kırmızımsı renkli ve içinde beyaz parçacıklar bulunan kayaç, kent içinde ve çevresinde oldukça yaygındır²²⁵. Bunun dışında breşin Pamphylia ve Lykia kıyılarında oldukça yaygın kullanıldığı görülmektedir²²⁶.

3.2 Buluntu Durumu

Malzemelerin tümü oldukça küçük parçalar halinde, büyük bir çoğunluğu kent merkezindeki yapıların içinde ve etrafında dağınık bir şekilde ele geçmiş, bir bölümü de kastron duvarlarında devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Heykel ve bezekli mimari elemanların bazı parçaları da kireç ocaklarında yakılmak üzere parçalandıkları için bu ocakların etrafında ve içinde çeşitli kalıntılarda birlikte bulunmuştur.

²²⁰Alparslan 2000, 32.

²²¹Opramoas Stoası'nın nişlerine ait olduğu düşünülmektedir. Bkz.: Özdilek 2011, 99.

²²²Özdilek 2011, 99 dn. 195. Benzer türde kaplama parçaları Patara'da Ana Cadde'de yapılan stoa kazılarında da kullanılmıştır. Bkz.: Möllers 2015, 425 vdd. Res. 7 vdd.

²²³Çevik - Bulut - Kizgut 2009, 299.

²²⁴Özdilek 2011, 79, dn. 179 Lev. 68a-b.

²²⁵Kent girişinde, mezarların yanında kırılmış bir doğal kaya parçasının breş olduğu gözlemlenmiştir.

²²⁶Akarca 1998, 110. Aspendos Pazar Yapısı'nın duvarlarında da breş kullanılmıştır. Bkz.: von Lanckoronski 2005, 96. Patara Tiyatrosu'nda da aynı malzemenin kullanıldığı görülmektedir. Bkz.: Piesker - Ganzert 2012, 264 Res. 155 Lev. 47a. Tlos Tiyatrosu'nda da breş kullanılmıştır. bkz.: Akdağ 2014, 14.

Dor başlıkları kolay taşınmaları nedeni ile oldukça geniş bir alana yayılmışlardır. Başlık ve başlık parçalarının birçoğu tiyatro ve Kastron duvarı çevresinde ele geçerken, kısmen de Asklepieion Yapı Kompleksi içinde devşirme malzeme olarak kullanılmıştır.

Yapılara ait bezekli mimari elemanların tümü bir biri içine geçmiş durumdadır. Asklepieion Yapı Kompleksi içinde yer alan ve yuvarlak yapıya ait olduğu düşünülen mimari elemanlar yapı etrafında küçük parçalar halinde ele geçmiştir. Yapı kompleksi içinde başka yapılara ait olabilecek - örneğin Asklepios-Hygieia Tapınağı – elemanlar küçük parçalar halinde ya da duvarlarda devşirme malzeme olarak kullanılmıştır (Kat. No. 069. 153. 174-175. 184).

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası önündeki cadde boyunca ele geçen yapıya ait bezekli mimari elemanlar, Asklepios-Hygieia Tapınağı'na ait olduğu düşünülen mimari parçalar ve Asklepieion'a girişi sağlayan kapılara ait parçalar bu alandan dağınık ve eksik bir şekilde ele geçmiştir. Stoaya ait İon başlıklarının cadde kazıları sırasında yüzlerce küçük parçaya ayrılmış oldukları tespit edilmiştir.

Asklepios-Hygieia Tapınağı önünde yer alan ante başlığın bir parçası tapınak yakınından, bir diğer parçası Asklepieion içinden ele geçmiş ve iki parça birleştirilmiştir. Asklepios-Hygieia Tapınağı'na ait olduğu düşünülen arşitrav ve friz bloklarının bir bölümü de Asklepieion içinden ele geçmiştir. Tapınak yakınında bulunan parçalardan birbirlerine ait olanlar yan yana getirilmiştir.

Tiyatronun kuzey batısında, bugün Kuzey Kilise'nin altında kaldığı düşünülen Athena Polias Tapınağı'na ait yapı ve bezekli mimari elemanların kastron duvarları içinde devşirme malzeme olarak kullanıldığı görülmektedir. Diğer bölümü ise Kastron duvarının yıkıntıları arasından ele geçmiştir. Tapınağa ait olduğu düşünülen korniş blokları ve bir Korinth ante başlığı tiyatronun caveası üzerinden sahne binası içine yuvarlanmıştır. Bu bloklar muhtemelen daha sonra parçalanarak Opramoas Stoası üzerinde yer alan kireç ocağında erilmek için bu alana taşınmış olmalıdırlar. Bu yapıya ait olduğu düşünülen bir geison bloğu ise tiyatronun doğu analemma duvarının alt tarafındaki alanda yer almaktadır.

Opramoas Anıtı'na ait yapı malzemesinin çoğu yapı yakınından ele geçmiştir. Başlıklar kırık veya eksiktir. Bunlardan biri yarım olmak üzere iki büyük parça ele geçmiştir. Yapıya ait bezekli mimari elemanlardan kapı üst çerçevesinin bir parçası ise Opramoas Ailesi Anı Binası yakınlarında tespit edilmiştir.

Ele geçen iki kompozit başlık parçasından birisi gymnasiumdaki diğeri ise Opramoas Ailesi Anı Binası'ndaki kazılar sırasında bulunmuştur.

Hangi yapıya ait olduğu tespit edilemeyip gymnasiumun duvarında devşirme malzeme olarak kullanılmış yazıtlı bir arşitrav bloğu parçası, mekânı bölmek için kullanılmış bir friz bloğu ve çok sayıda dağınık olarak arşitrav bloğu parçası tespit edilmiştir. Gymnasiumda oldukça küçük parçalara ayrılmış bir Korinth başlığı bütünlenebildiği kadar bir araya getirilmiştir. Bu yapıya girişi sağlayan kapılara ait sövelerin bir bölümü in-situ olarak yerinde korunmuşken, kapıya ait diğer parçalar yapının içinde ve dışından dağınık olarak ele geçmiştir.

Kuzey Kilise’de Roma İmparatorluk Dönemi’ne ait bir Korinth başlığı yanında bir arşitrav bloğunun soffitine ait mermer bir parça tespit edilmiştir. Duvar kaplaması olarak kullanılmış olan bir pilaster başlık birkaç parça halinde ele geçmiş ve bütünlendirilmiştir.

3.3 İşçilik

Yukarıda da belirttiğimiz üzere günümüze ulaşan yapılara ait bezekli mimari elemanların neredeyse tümü ince tanecikli, soluk bej renginde kireç taşlarından oluşmaktadır. Yapılarda kullanılan mimari elemanların ocaktan çıkarılmasından, üzerinde yer alan bezeklerin işlenmesine ve yerlerine yerleştirilmelerine kadar oldukça uzun ve meşakkatli bir süreçten geçtikleri bilinmektedir. Rhodiapolis’teki yapılara ait bezekli mimari elemanların bir bölümünde oldukça özenli bir işçilik göze çarpmaktadır. Ancak bunun yanında bloklar üzerinde yer alan bezeklerin yarım ya da özensiz işçilikleri ile karşılaşmak da mümkündür. Bezeler ve bloklar üzerinde farklı boyutlarda yassı uçlu keski, sivri uçlu murç ve taraklı keski kullanılmıştır²²⁷.

İon başlıklarına ait parçaların bezeklerin yer aldığı yüzler oldukça özenli bir işçilik göstermektedir. Parçaların tümünde alt ve üst yüzlerinde yer alan izlerden ince uçlu taraklı keskiyle düzeltilindikleri anlaşılmaktadır (Kat. No. 002. 004. 006. 008-010. 012. 014. 016. 020. 022. 025. 027. 031-032). Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası’ndan ele geçen başlık parçalarının abakuslarında bezek bulunmayan örneklerde, abakus, abakus ile pulvinus arasında kalan boşlukların ince uçlu taraklı keskiyle düzeltildiklerine dair izler bulunmaktadır (Kat. No. 002. 005. 006. 008. 009. 014. 027. 032).

Korinth başlıklarının alt ve üst bölümleri ince uçlu taraklı keski ile şekillendirilmiş, düzgün bir işçilik göstermektedirler (Kat. No. 033). Abakus ve kalathos üzeri ile yapraklar arasında kalan boşluklar özenli bir şekilde perdahlanmıştır.

²²⁷Taşların şekillendirilmesinde kullanılan aletler için bkz.: Müller-Wiener 1988, 58 Res. 20; Bingöl 2012, 127 vdd. Res. 138 vdd.

Kentte ele geçen ante başlıklardan birinin alt yüzü ince uçlu taraklı keski ile arka yüzü ise sivri uçlu murçla düzgünleştirilmiştir. Başlık yüzeyinde kalathos üzerinde kalan boşluklar oldukça nitelikli bir işçilikle, perdahlanarak pürüzsüz bir görünüm elde edilmiştir (Kat. No. 050).

Tiyatronun batı analemma duvarı önünden ele geçen ante başlığının üst yüzünde hem ince uçlu tarak hem de murç kullanımına dair işçilik izleri bulunmaktadır. Başlığın yan yüzlerinde duvar içinde kalan bölümlerinde ince uçlu tarak işçiliği takip edilmektedir. Kalathos yüzeyinde, bezekler arasında kalan boşluklarda kaba işçilikli alanlar dikkat çekmektedir. Başlığın arka yüzü görünmeyeceği için kalın, kaba uçlu bir murç ile düzeltilmiştir (Kat. No. 051). Asklepios-Hygieia Tapınağı'na ait olduğu düşünülen ante başlığının duvar içinde kalan yan yüzü, tiyatronun batı analemma duvarı önünden ele geçen başlıktan farklı olarak, sivri uçlu murçla biçimlendirilmiştir (Kat. No. 052).

Opramoas Anıtı'na ait S-volütlü başlıklarda kalathos yüzeyindeki geniş boşluklar oldukça iyi bir işçilikle pürüzsüzleştirilmişlerdir. Başlıkların alt ve arka yüzü ince uçlu taraklı keskiyle düzgünleştirilmiştir (Kat. No. 054-055). Ön yüze ait olan başlığın iç yan yüzünün görünen bölümü, düzgün bir işçilikle düzeltildikten sonra perdahlanmıştır.

Duvar kaplaması olarak kullanılmış pilaster başlık üzerinde yarım işçiliğe ilişkin izler yer almaktadır. Matkap deliklerinin açıldığı ancak yaprak aralarının tam olarak boşaltılmadıkları görülmektedir (Kat. No. 056).

Dor başlıkları ve parçalarının dış yüzleri iyi bir işçilik göstermektedir. Yan yüzeyler ince uçlu tarakla düzleştirilmelerinin ardından bazı başlıklarda özenli bir şekilde perdahlanmış, üst yüzeyleri ise ince uçlu murç ile düzgünleştirilmiştir (Kat. No. 059-073).

Arşitrav blokları ve parçalarının tümünde üst yüzeylerin kaba uçlu murç ile alt yüzeylerin ise görünür olmaları nedeniyle ince uçlu taraklı keskiyle şekillendirildikleri anlaşılmaktadır. Faskialar üzerinde de ince uçlu taraklı keski izleri yer almaktadır. Asklepios-Hygieia Tapınağı, kule ve kastron duvarları etrafından ele geçen arşitrav bloğu parçalarının faskiaları arasında bulunan inci-boncuk dizileri üzerinde ise ince uçlu keski izleri takip edilmektedir. Faskialar arasında yer alan inci-boncuk dizilerinin birçok parça üzerinde özenli bir şekilde işlendiği görülmekle birlikte, birbirlerine koşut bir işçilik göstermedikleri göze çarpmaktadır. Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası boyunca ele geçen arşitrav bloklarının bazılarında faskiaların alt bölümü ve soffit alanının kenarlarında 0.01-0.02 m genişliğinde ince bir bant şeklinde işlendikleri görülmektedir (Kat. No. 103. 105. 127. 148). Kule ve kastron çevresinden ele geçen arşitrav bloklarının yan yüzleri ince uçlu murç ile düzeltilmiştir. Arşitrav bloklarının köşe bitim noktalarında yer alan bezeklerin tam

işlenmediği, yani yarım işçilikler söz konusudur (Kat. No. 118-119. 121. 126). Tiyatro içinde ele geçen, duvar üzerinde kullanılan arşitrav-friz bloklarının birlikte işlendiği parçalardan biri üzerinde (Kat. No. 088) inci-boncukların kabaca sınırları belirlenmiş, ancak diğer parçalar üzerinde olduğu gibi birbirlerinden matkapla ayrılmamışlardır (Kat. No. 088-091).

Friz blok ve parçaları üst yüzlerinde, sivri uçlu murç, alt yüzlerinde ince uçlu taraklı keski işçiliği göstermektedirler. Ön yüzlerindeki friz tacında yer alan düz silme üzerinde de ince uçlu taraklı keski izleri takip edilmektedir. Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarından ele geçen friz bloklarından biri üzerinde yarım işçilik göze çarpmaktadır. Bu yarım işçilik taşın kusurundan kaynaklanmaktadır (Kat. No. 172). Friz bloklarının bazılarında da bezeklerin başlangıç / bitim noktalarında yarım işçilikli bırakılan örneklerin olduğu gözlemlenmiştir (Kat. No. 139). Friz bloklarından birinin alt bölümündeki tam olarak işlenmemiş alan, bloğun kullanılmamış olabileceğine ya da yarım işçilikli olduğuna işaret etmektedir (Kat. No. 176). Örneklerden birinin altında ise kenarda “И” şeklinde bir taşçı işareti ile karşılaşılmıştır (Kat. No. 161)²²⁸.

S-profilli friz blok parçaları arasında devşirme malzeme²²⁹ olarak kullanılmış olan parçalardan birinin yan yüzü sivri uçlu murçla kabaca şekillendirilmiştir (Kat. No. 184). Oluk motiflerinin içi boşaltıldıktan sonra perdahlanmıştır (Kat. No. 175. 184).

İonik korniş blok ve parçalarının alt ve üst yüzlerindeki işçilik arşitrav ve friz bloklarındaki işçiliği tekrar etmektedir. Alt yüz daha iyi oturması için ince uçlu taraklı keski ile üst yüz ise sivri uçlu murçla kabaca şekillendirilmiştir. Blok ve parçalarının cephesinde diş, geison, geison oluşu ve sima üzerinde yer alan silme gibi düz alanlarda ince uçlu taraklı keski işçiliği izlenmektedir. Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarından ele geçen İonik korniş bloklarından birinin sima kuşağında yer alan inci-boncuk dizisinde hatalı bir uygulama dikkat çekmektedir (Kat. No. 228)²³⁰. İki inci-bir boncuk ritminde devam eden dizilimin tekrarından oluşan dizinin bir yerinde iki yerine üç inci dizisinden oluştuğu görülmektedir. Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası korniş bloklarının alt bölümünde yer alan diş sıraları ile üzerlerinde yer alan bezekler arasında ahenkli bir ritm göstermemektedirler. Korniş bloklarından bir diğeri üzerinde ise blok sınırında yer alan bezeklerin işlenmeden, sınırları belirlenerek öylece bırakılmışlardır (Kat. No. 203). Bu oldukça sık karşılaşılan bir durumdur.

²²⁸Taşçı işaretleri konusunda en son ve kapsamlı kaynakça için bkz.: Weber 2013.

²²⁹Geç Antik-Erken Bizans Dönemi'nde antik yapı elemanları ve donanımlarının devşirme malzeme olarak kullanılması konusunda bkz.: Deichmann 1975, 95 vd.; Brandenburg 1996, 11 vdd.; Ceylan 2005, 74 vdd.; Esch 2005; Bingöl 2012, 273 vdd. Res. 384 vdd.

²³⁰Bu tür hatalar hoşgörü ile karşılanıp, doğru şablon uygulanmaya devam etmektedir. Bkz.: Bingöl 2012, 263 vd. Res. 367 a-c.

Konsollu korniş blok ve parçalarının üzerinde yer alan bezeme ve işçiliğin ionik korniş blok ve parçalarına göre daha özenli olduğu gözlemlenmiştir (Kat. No. 239-243. 246). Korniş bloklarının alt yüzleri ince uçlu tarakla, yan yüzleri sivri uçlu murçla kaba bir şekilde işlenmiştir. Simaya geçişte yer alan inci-boncuk dizilerinde ince uçlu keski izleri yer almaktadır. Köşeye ait konsollu korniş bloğunun yan yüzünde dış sırası üzerinde yer alan Lesbos kymationunun yarım işçiliği dikkat çekicidir. Kymationu oluşturan tüm örgeler çizilmiş, ancak araları henüz boşaltılmamıştır. Yan yüzde ve köşede yer aldığı için ön yüz kadar iyi görünmediği düşünülerek bu şekilde bırakılmış olmalıdır (Kat. No. 241).

Rhodiapolis'te gymnasium, Asklepieion ve Opramoas Anıtı'na ait kapıları oluşturan çerçevelerin tamamında oldukça kaliteli bir işçilik söz konusudur. Kapı çerçeveleri sadece dış yüzlerinde bezeklerle donatılmışlardır²³¹. Blokların kırılmayan bölümlerinde görülebilen ön ve iç yüzleri oldukça özenli işlenmiş, önce taraklı keskiyle düzleştirildikten sonra pürüzsüz bir yüzey elde etmek için perdahlanmışlardır²³². Yan ve arka yüzleri ise kabaca düzgünleştirilmiştir. Güney kapının sağ sövesinin yekpare bir bloktan oluşmadığı ve altta yer alan bloğun yarım işçilikli olduğu görülmektedir. Bu parça üzerinde bezeklerin yer alacağı profiller kabaca belirlenerek bırakılmıştır. Bu özensiz, itinasız bir işçilikten ziyade teknik bir zorunluluktan kaynaklanmış olabilir²³³. Çerçeveler üzerinde yer alan inci-boncukların tümünde ince uçlu keski izleri takip edilmektedir. Faskia ve bezekleri sınırlandıran düz silmeler üzerinde taraklı keski kullanılmıştır. Daha öncede karşılaşıldığı gibi mimari elemanların bezek başlangıç yerlerinde işlenmeden düz bırakılan ya da kısmen işlenen bezeklerle karşılaşmak mümkündür. Bu durum gymnasiumun güney kapısının sol sövesi, orta ve kuzey kapının sol ve sağ sövesi üzerinde görülebilir. Bazı örneklerde ise yarım bir motif yerleştirmek istenilmemesi nedeni ile bezeğin daha geniş işlendiği tespit edilmiştir. Normalde 0.10 m genişliğinde yapılması beklenen açık palmet yaprak demetinin 0.13 m genişliğinde işlendiği bir örnek tespit edilmiştir (Kat. No. 286). Gymnasiumun kuzey ya da güney kapısının üst çerçevesine ait bir parça üzerinde ise ikinci ve üçüncü faskialar arasında yer alan inci-boncuk dizisinde normal dizilimden sapılmış, boncuklar arasında iki inciden oluşan motif yerine üç inci işlenmiştir (Kat. No. 280). Ayrıca kapılara ait korniş bloklarından birinin sima bölümünde biri tam diğeri yarım olmak üzere iki kapalı palmet yaprağının yan yana

²³¹Gymnasium dışında diğer kapılar sadece hyperthyron bölümlerinden itibaren çeşitli bezeklerle donatılmışlardır.

²³²Asklepieion kapılarına ait söveler oldukça küçük parçalar halinde ele geçmiş olup, birleştirilerek kısmen yerine konulmuştur. Opramoas Anıtı'na ait kapı çerçevelerine ait söve blokları ise tespit edilememiştir.

²³³Kapı sövesine ait bloğun ya ölçüsünün yanlış alınması ya da blok üzerinde yer alan bir özür nedeniyle altına parça eklenmek zorunda kalınmış olabilir. Antik çağda hatalı uygulamalar ya da kırılmalar nedeni ile bazı bölümlerin çıkarılarak yama yapıldığı ya da onarıldığı örneklerle oldukça sık karşılaşılmaktadır. Bkz.: Bingöl 2012, 267 vdd. Res. 370 vdd.

yerleştirildiği görülmektedir. Bu durum dönüşümlü olarak birbirini takip eden anthemion şablonuna aykırı ve hatalı uygulamadır (Kat. No. 278).

Dağınık olarak ele geçen parçalar arasındaki antefiks, duvar kaplama ve rozet motifli pilaster parçaları üzerinde ince uçlu taraklı keski işçiliği görülmektedir (Kat. No. 323-324. 326-328). Bir altlığa ait olduğu düşünülen ve üzerinde teneas, Lesbos kymationu ve inci-boncuk dizileri bulunan parçalar üzerinde ise oldukça özenli bir işçilik göze çarpmaktadır. İnce uçlu taraklı keskiyle düzleştirme sonrasında tüm yüzeyin perdahlandığı anlaşılmaktadır (Kat. No. 334-335).

Üzerinde grifon ayağı bulunan bir altlık parçalar halinde ele geçmiştir. Altlık üzerinde sivri uçlu murç ve ince uçlu, taraklı keski izleri takip edilmektedir (Kat. No. 330-331). Kentte benzer şekilde işlenmiş yarım işçilikli başka bloklar da mevcuttur.

3.4 Teknik Özellikler

Mimari elemanların yapıdaki yerlerine yerleştirilmeleri sırasında kullanılan çeşitli teknik özelliklere ilişkin izler ile Rhodiapolis'te ele geçen bezekli mimari elemanlar üzerinde de karşılaşmak mümkün olmuştur.

İon başlığı parçalarının alt bölümünde başlık çapının orta aksının belirlendiği nokta yer almaktadır. Başlık parçalarının volüt gözleri üzerinde (Kat. No. 026), ya da biri merkezde olmak üzere, ortada noktadan eşit mesafede dört küçük girinti yer almaktadır. Bu girintiler pergel ile kaydırma yöntemi kullanılarak, volüt sarmalını ve çerçevesini oluşturmada kullanılmaktadırlar²³⁴. Başlık parçalarının alt bölümlerinde ise başlığın ortasında yer alan çap noktasından, dışa doğru uzanan radyal çizgilerin bir bölümü izlenmektedir (Kat. No. 002. 004-006. 025. 027). Parçalardan birinin üst yüzünde de benzer şekilde merkezde yer alan bir noktadan çıkan ve başlığı dörde bölen çizgiler zorda olsa takip edilmektedir (Kat. No. 027). Başlığın alt ve üst bölümlerinde yer alan bu çizgiler ekhinus ve pulvinustaki bezeklerin yerlerini belirlemek amacıyla başlığın yapım aşamasında çizilmiş olmalıdırlar. Başlık parçalarının altında yer alan bu ince çizgiler, sütun üzerine yerleştirildiklerinde görünmemeleri nedeniyle, ortadan kaldırılmamışlardır²³⁵. İon başlık parçalarının alt bölümlerinde sütun üzerine sabitlenmelerini sağlayan dikey bağlayıcılar, dübel yuvaları bulunmaktadır (Kat. No. 005. 027)²³⁶. Bir bölümünde ise dübel yuvalarına rastlanmaz (Kat.

²³⁴Newcomb 1921, 9 vdd.; Büsing 1987, 305 vdd.

²³⁵Başlığın yapım aşamaları için bkz.: Vitruvius III.5.5.6.7.8.; Beykan 2004.

²³⁶Yatay ve dikey bağlayıcılar için bkz.: Bingöl 2012, 224 vdd. Res. 322 vdd. 233 vdd. Res. 342 vdd.

No. 002. 004. 008. 011. 025. 032)²³⁷. Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası yakınında ele geçen başlıklardan birinin üstünde 0.09x0.09 ve 0.09x0.07 m ölçülerinde yan yana kare formlu iki yuva yer almaktadır (Kat. No. 027). Bu yuvalar yatay ya da dikey bağlayıcılar ile alakalı olmayıp, başlığın kullanım evresinden sonraki bir aşamada başka bir amaçla kullanıldığına işaret etmektedir.

Kuzey Kilise’de yer alan Korinth başlığının alt bölümünün merkezinde yer alan dübel yuvası, içinde yer alan kurşunla birlikte günümüze ulaşmıştır. Başlığın alt bölümü ince uçlu taraklı keski ile düzeltildiği için yapım aşamasından kalma izler ortadan kaldırılmıştır (Kat. No. 033). Gymnasiumdan ele geçen Korinth başlığının alt yüzünde de bir adet dübel yuvası yer almaktadır (Kat. No. 034). Korinth başlıklarının alt yüzlerinde bulunan ve merkezden dışa doğru açılan çizgiler, başlığın işleme aşamalarına ilişkin teknik detayları yansıtmaktadırlar (Kat. No. 034. 038. 045)²³⁸. Ancak başlık alt yüzünün ince uçlu tarakla düzleştirilmiş olması, tüm başlıklarda bu izleri takip etmemizi engellemektedir. Bu çizgilerin her birinin başlık üzerinde yer alan akanthus yapraklarının yerlerinin ve sınırlarının belirlenmesi için çizildiği anlaşılmaktadır²³⁹.

Tiyatro orkestrasında yüzey buluntusu olarak ele geçen ante başlığın sağ yan yüzünde anathyrosis işçiliği görülmektedir (Kat. No. 050). Başlık yan yüzüne geçişte, geniş bir bant şeklinde ince uçlu taraklı keskiyle düzgünleştirilen yüzeyi, kaba uçlu murçla işlenmiş duvar içinde kalan bölüm takip etmektedir.

Ante başlıklarından, kırık ve eksiklere rağmen sağlam olarak batı analemme duvarı önünden ele geçen başlığın üst bölümünün merkezinde bir dübel yuvası yer almaktadır. Bu dübel yuvası ile aynı eksen ve yuvanın her iki yanında sığ, ince birer oyuk daha yer almaktadır. Bu oyuklar başlığın üzerine yerleştirilecek olan blokların manivela ile yerine yaklaştırmak amacı ile açılmış olan kanırtma yuvaları olmalıdır²⁴⁰. Ayrıca başlığın üst yüzeyinde anathyrosis işçiliğine rastlamaktayız. Başlık kenarları kalın bir şerit halinde ince uçlu tarakla düzleştirilmiş, ortada kalan alan ise kaba uçlu murç izleri işçiliği göstermektedir (Kat. No. 051).

²³⁷Bunların bir bölümü başlıkların tam olarak ele geçmemesinden kaynaklanmakla birlikte, diğer bir bölümünde ise işlenmemiştir.

²³⁸Korinth başlıklarının üretim aşamaları ve yöntemleri için bkz.: Vitruvius IV. 1. 11-12; Rumscheid 2013, 529 vdd. dn. 1-2. Res. 1-3.

²³⁹Buradan hareketle başlık üzerinde alt sıra yaprak çelenginin kaç yapraktan oluştuğu sonucuna varılabilir. Örneğin Kat. No. 045’in auto-cad ortamında çizim denemesinde alt yaprak çelenginin altı akanthus yaprağından oluştuğu sonucuna varılabilmektedir.

²⁴⁰Kanırtma yuvaları kullanılarak blokların yerleştirilmesi için bkz.: Müller-Wiener 1988, 42 Res. 12.

Opramoas Anıtı'nın arka yüzüne ait olan başlığın, yapı duvarı ile birleştiği noktada özenli bir anathyrosis işçiliği bulunmaktadır. Yaklaşık 0.05 m. genişliğindeki ince uçlu tarak işçiliğini, kalın uçlu tarak izleri takip etmektedir (Kat. No. 054).

Dor başlıklarının bir bölümünde sadece alt, diğer bir bölümünde ise alt ve üst yüzeylerde dübel yuvaları yer almaktadır²⁴¹ (Kat. No. 060. 062. 065. 068-069.073). Bazı örneklerde ise dübel yuvası bulunmayıp, dikey bağlayıcılar yerine bu kez, anathyrosis kullanıldığı görülmektedir (Kat. No. 061. 063. 073)²⁴².

Arşitrav bloklarının büyük bölümünün kırık ve eksik olmasının yanında arazideki boş ve düz alan sıkıntısı nedeni ile kazı ve düzenleme çalışmaları sırasında bazı blok ve parçalar ters bir şekilde üst üste konulmak zorunda kalınmıştır. Bu nedenle blokların üst yüzünde yer alan kenet ya da dübel gibi bağlama yuvaları tespit edilememiştir. Arşitrav bloğu parçalarının bazılarının alt bölümlerinde ise dikey bağlayıcı dübel yuvaları yer almaktadır (Kat. No. 092. 098. 107). Arşitrav bloğu parçalarından birinin yan yüzünde blokların yan yana getirildiklerinde sağlam bir şekilde yüzeylerin birleşmesi için yapılmış anathyrosis uygulaması görülmektedir (Kat. No. 074). İnci-boncuk, İon kymationu ve anthemion gibi bezeklerin şekillendirilmesinde ise matkap kullanılmıştır²⁴³.

Friz bloklarının üst yüzünün kenarlarında kenet, ortada ise dübel yuvası olan örneklerle karşılmıştır (Kat. No. 150. 153. 158). Friz bloklarından biri üzerinde üst yüzün ortasında yer alan oyuğun, bloğun kaldırılması için "kurt ağzı" tekniğine başvurulduğuna işaret etmektedir²⁴⁴. Bunun yanında üstteki ince iki oyuk ise kanırtma yuvasını temsil etmektedir (Kat. No. 154). Asklepieion-Hadrianeum Stoası Önünden ele geçen friz bloklarının yan yüzlerinde blok yüzeylerinin tam olarak örtüşmesini sağlamak için anathyrosis tekniğine başvurulduğu anlaşılmaktadır (Kat. No. 176)²⁴⁵. Friz ana bezeme alanındaki sarmaşık dallar üzerinde matkap delikleri bazı örnekler üzerinde yoğun bir şekilde göze çarpmaktadır.

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası kazıları sırasında açığa çıkarılan İonik korniş bloklarının örtüşen yan yüzlerinde yine anathyrosis tekniğine başvurulmuştur. Bloklar üzerinde yer alan bezekler üzerinde matkap delikleri görülmektedir. Asklepios-Hygieia

²⁴¹Başlıkların bir bölümü kırık ve eksik olduğu için üst ya da alt bölümlerinde dübel yuvalarının olup olmadığı tam anlaşılamamaktadır.

²⁴²Sadece bir örnekte başlığın alt bölümünde hem anathyrosise hem de dübel yuvasına yer verildiği görülmektedir. Bkz.: Kat. No. 073.

²⁴³Matkap için bkz.: Müller-Wiener 1988, 58 Res. 20; Pfanner 1988, 667 vdd. Res. 1 vdd.; Bingöl 2012, 151 vd. Res. 204 vdd.

²⁴⁴Taş kaldırma teknikleri için bkz.: Müller-Wiener 1988, 42 Res. 12; Bingöl 2012, 173 vdd. Res. 248 vdd.

²⁴⁵Bloklar kırık olduğu için tümünde izlenemese de yan yüzleri korunan bloklarda tekniğin uygulandığı açıkça görülmektedir.

Tapınağı yakınlarından ele geçen İonik korniş blokları üzerinde çatıya ait hatılların yerleştirilmesi için hatıl yuvaları açılmıştır (Kat. No. 227. 235-236. 238).

Konsollu korniş bloklarının birkaçının alt bölümünde oval formda yatay ya da dikey olarak açılmış dübel yuvaları bulunmaktadır (Kat. No. 240-241). Opramoas Anıtı yakınlarından ele geçen kapı üst çerçevesine ait bloklar üzerinde de yatay ve dikey bağlayıcılara ait izler yer almaktadır (Kat. No. 312-313). Kapılar üzerinde yer alan bezekler şekillendirilirken, sıklıkla matkap kullanıldığı görülmektedir. Dağınık bir şekilde ele geçen parçalardan bir altlığa ait ve parçalar halinde ele geçen bloğun yan ve üst yüzeyinde özenli bir işçiliğe sahip anathyrosis uygulaması söz konusudur (Kat. No. 330-331).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BEZEKLİ MİMARİ ELEMANLAR

4.1 İon Başlıkları

Standart İon başlıklarının ön ve arka yüzlerinin abakus bölümünde İon kymationu ya da Lesbos kymationu, volütler arasında kalan bölümde ise genellikle sayıları üç ila beş arasında değişen yumurta-ok veya yumurta-mızrak ucu dizisinden oluşan İon kymationu bezemesi yer almaktadır²⁴⁶. Anadolu’da ok ucu yerine daha çok mızrak ucu tercih edilmekle birlikte²⁴⁷, Roma İmparatorluk Dönemi’nde her ikisi de bir arada kullanılmıştır. Yumurta-mızrak/ok ucu bezemelerinin yan taraflarında volüt kenarından çıkan köşe palmetleri yer almaktadır.

Rhodiapolis’te ele geçen başlıkların tamamına yakını günümüze parçalar halinde ya da oldukça tahrip olmuş bir biçimde ulaşmıştır. Kentte yapılan kazılar sırasında bulunan 16’sı Asklepion-Hadrianeum Önü Stoası, 7’si Opramoas Stoası, 3’ü agora, 1’i Opramoas Aile Anı Binası, 1’i ise kastron güneyi’nden olmak üzere toplam 32 İon başlık ve başlık parçası kataloğa dahil edilmiştir²⁴⁸. Başlıklardan sadece biri sütun gövdesi ile birlikte işlenmiştir (Kat. No. 013). Abakus bölümünde genellikle Lesbos kymationu²⁴⁹ bezemesi bulunmakta ya da herhangi bir bezeme içermemektedir. Lesbos kymationu ön ve arka yüzün devamı niteliğinde olup başlığın üst bölümünü çepeçevre sarmaktadır. Volütler arasında kalan bölümde ise üçü tam olmak üzere toplam beş yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Volüt kenarından çıkan ve yumurta üzerine doğru uzanan palmetler üç ya da dört yapraktan oluşmaktadır²⁵⁰.

Yan yüzlerde ise ön ve arka yüzde olduğu gibi abakuslarda Lesbos kymationu, pulvinus ve balteuslarda ise farklı motiflere yer verilmiştir²⁵¹. Pulvinuslarda oldukça sevilerek

²⁴⁶Bingöl 1980, 37 vd.; Şimşek 1997, 4 Res. 8 vd.; Öztaner 2013, 465 vd. Res. 6 Çiz. 7.

²⁴⁷Herrmann 1988, 12; Pensabene 1973, 212.

²⁴⁸Ele geçen birkaç adet tüme yakın ya da tümlenebilen başlık dışında, diğer buluntuların çoğu küçük parçalardan oluşmaktadır. Küçük parçaların tarihlendirilmelerinin zorluğu yanında diğer örneklerle benzer biçim ve stil özellikleri sergilemeleri nedeniyle kataloğa dahil edilmemiştir.

²⁴⁹Başlıklar üzerinde Lesbos kymationunun kullanıldığı en erken örnekler için bkz.: Sestieri 1948, 335 Res. 2; Adamesteanu – Mertens – de Siena 1975, 35 Res. 27; Ohnesorg 2004, 283 vdd. Lev. 26. 27; Baran 2009, 60 vdd. Res. 5 vd. Hellenistik Dönem’e ait başlıkların büyük çoğunluğunda Lesbos kymationu kullanılmakla birlikte Roma İmparatorluk Dönemi’nde hem İon hem de Lesbos kymationu kullanılabilmektedir ya da herhangi bir motif kullanılmamıştır.

²⁵⁰Köşe palmetlerinin dört yapraktan oluşan örneklerini O. Bingöl, Erken Hellenistik ile Erken İmparatorluk Dönemi içerisinde ele almaktadır. Bkz.: Bingöl 1980, 26-34. M.Ö. 1. yy.’da tam palmet yaprakları terk edilerek bunların yerine yarım palmet yaprakları kullanılır. Bkz.: Herrmann 1988, 11 vd. dn. 34.

²⁵¹Pulvinus dekorasyonları için bkz.: Bammer 1973, 233; Bingöl 1980, 83 vd.; Rumscheid 1994, 204 vd. 305 vd.; Hoffmann 2011, 33 vdd.

kullanılan bir motif olarak karşımıza yatay ya da dikey şekilde yerleştirilmiş olan akanthus yaprakları çıkmaktadır. Pulvinusu süsleyen diğer bezekler, beş ya da yedi yapraktan oluşan kapalı palmet demeti, yatay olarak yerleştirilmiş kamış yaprak, kamış yaprak+yarım akanthus yapraklarının birlikte işlendiği örnekler, yatay olarak üst üste yerleştirilmiş defne yaprak motifi olarak sıralanabilir. Balteus bölümünde ise farklı motiflere yer verilmiştir. En çok tercih edilen süsleme örgesi defne yaprak²⁵² motifi olup diğer bezekler ise sarmaşık ve akanthus yapraklarıdır.

Asklepieion, Hadrianum ve Opramoas Ailesi Anı Binası ve bu yapıların önünde uzanan Asklepieion-Hadrianum Önü Stoası'nın kazıları sırasında çok sayıda İon başlığı parçası ele geçmiştir. Bu parçaların çoğunluğu başlığın ön ya da yan yüzündeki bölümlere aittir. Bazı parçalar tümlenebilmiştir²⁵³. İon başlığı parçalarının yoğun olarak ele geçtiği bir diğer alan, tiyatronun batı analemma duvarından başlayarak, Opramoas Anıtı'nın ön tarafında devam eden "L" formu Opramoas Stoa'sıdır. Bu alandan da çok sayıda başlık parçası ele geçmiştir. Bu parçalar arasında biri tüme yakın, bir diğeri ise büyük oranda tümlenebilecek durumda olan iki başlık parçası bulunmaktadır. Gymnasiumdan biri balteus, bir diğeri volüt bölümüne ait olan iki küçük parça ele geçmiştir. Rhodiapolis İon başlıklarının ön-arka yüzlerinde benzer bezekler yer alırken, yan yüz düzenlemelerine farklı bezekler içermektedir.

Ele egeçen başlıkların bir bölümünün ön ve arka yüzünde yer alan abakusları bezekli, ekhinuslarında beş yumurta mızrak ucu, bantlı/çerçeveleli volütlere ve dört yapraklı köşe palmetleri bulunmaktadır (Kat. No. 001-007).

Bu başlıkların abakusları Lesbos kymationu ile dekore edilmiştir. Oldukça özenli işlenen Lesbos kymationunun ana yaprakları köşeli bir form göstermektedir. Bu yapraklar arasında kalan ve ara yaprak olarak nitelendirilen yapraklar ise "V" formundadır ve herhangi bir bitkisel sapa sahip değildir. Lesbos kymationu dizisi köşelerde, yan yüze geçişi kolaylaştırmak için, kapalı palmet yaprak demetleri ile sınırlandırılmıştır. Kanalis Klasik ve Hellenistik Dönem'deki gibi²⁵⁴ çok geniş değildir.

Ekhinus bölümlerinde İon kymationu bezemesi yer almaktadır. İon kymationu bezemesi beş yumurta ve aralarında yer alan mızrak uçlarından oluşmaktadır. Yumurta-mızrak ucu bezemesinde, ortada yer alan üç adet yumurta-mızrak ucu motifi tam olarak

²⁵²Roma'daki Hadrianus Dönemi İon başlıklarında da sevilerek kullanılan bir motif olarak karşımıza çıkmaktadır. Bkz.: Freyberger 1990, 86.

²⁵³2008 sezonunda bu alandan ele geçen bir başlığa ait parçalar bir araya getirilerek, büyük oranda bütünlenmiş ve sütun üzerine yerleştirilmiştir. Bkz.: Lev. 2 a-b.

²⁵⁴Bingöl, erken döneme ait başlıkların neredeyse sadece abakus, kanalis ve ekhinus bölümlerinden oluştuğunu belirtmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, 47. Erken dönem başlık örnekleri için ayrıca bkz.: Théodorescu 1974, Lev. 1-17.

işlenmiş, dışta kalan yumurta-mızrak ucu motifleri ise volütlerin altına doğru uzanmakta, bu nedenle de küçük bir bölümleri görülmektedir. Yumurtalar uzun, sivri uçlu bir forma sahip olup, kabukları oldukça ince ve mızrak uçlarında olduğu gibi keskin sırtlıdır. Bu tipe ait örneklerin çoğunda sivri uçlu uzun yumurtalar kabuklar ile hem altta hem de üstte halen organik birer bağ içerisindedir.

Volüt kenarından çıkan ince bir dal çanağa doğru genişleyerek “trompet” formunu alır. Çanak ve bitkisel sap ince bir çizgi bazen de bir düğüm ile birbirinden ayrılmıştır. Çanak, lale formunda, narin bir şekilde kıvrım yapan, üst yaprağı alt yaprağından daha büyük iki yapraktan oluşmaktadır. Yaprak üstlerinde, ince çizgiler halinde oyularak, orta yaprak damarı işlenmiştir. Bazı örneklerde ise palmet yaprakları doğrudan düğme formu bir çanaktan çıkmaktadır. Bu çanakların içerisinden kavisli, üstten alta doğru büyüyen, oldukça özenli işlenmiş, köşe palmetlerini oluşturan dört palmet yaprağı çıkmaktadır. Yapraklar, orak formunda olup, orta kısımlarında ince birer orta yaprak damarına sahiptir. Volütler içten dışa doğru genişlemekte ve volüt ana çizgisine koşut olarak ince birer çerçeve ile çerçevelenmektedir. Bu tipe ait başlıkların volütleri kendi eksenlerinde 3 ya da 3^{1/2} dönüş yapmaktadır. Volüt aralarında kalan bölümler düz değil, kavislidir. Bu örneklerde başlık ve sütun üst bölümü birbirlerinden ayrı işlenmiştir. Bu tipe ait örneklerin alt kısımlarında, başlığın sütun üzerine oturduğu bölümde, ince bir çerçeve yer almaktadır. O. Bingöl’ün Anadolu’da Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi İon Başlıkları adlı çalışmasına göre bu örnekler “zengin bezemeli tip” grubuna girmektedir.

Başlıkların bir bölümünde abakusların yine Lesbos kymationu ile süslenmiştir (Kat. No. 008-012). Köşe dönüşlerinde oldukça stilize olmuş kapalı palmet yaprakları yer almaktadır. Ancak bu örneklerde Lesbos kymationları stilistik olarak diğer örneklerden (Kat. No. 001-007) oldukça farklı bir yapı sergilemektedir²⁵⁵. Kanalis oldukça dar yapılmıştır. Bazı örneklerde abakus ve ekhinus bölümleri arasında kalan mesafe daralmıştır. Öyle ki ekhinus üzerinde yer alan yumurta üst sınırı ve volüt kenarından çıkan palmet bezeğinin üst yaprağı yatayda abakus ile bitişik gibi bir izlenim yaratmaktadır. Bu başlıklarda da ekhinus bezeği olarak birbirini tekrar eden beş yumurta-mızrak ucu dizisi tercih edilmiştir. Ancak volüt altına doğru uzanan yumurtaların, kabuklarının alt bölümü ve kabuk içerisinde yer alan yumurtanın çok az bir bölümü görülebilmektedir. Dikkatli bakılmadığında ön yüzdeki ekhinus bezemesinin sadece üç yumurta ve mızrak ucu dizisinden oluştuğu izlenimi uyanmaktadır. Yumurta ve kabuklar arasındaki mesafe açılmış olmasına karşın, Kat. No. 001-007 geleneğinde, üstte ve altta yumurtalar kabuklara ince iplikçiklerle bağlanmaktadır.

²⁵⁵Bu konu Lesbos kymationu bölümünde daha detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

Volüt kenarından çıkan, trompet formu bir çanak kökü ve bu kökten çıkan iki yaprak, köşe palmetlerinin içinden çıkacağı çanağı oluşturmaktadır. Çanak yaprak formu ve bu çanaktan çıkan köşe palmet yaprakları yukarıda bahsedilen örneklerden (Kat. No. 001-007) farklıdır. Çanak yaprakları birbirlerine bitişik, oldukça yüzeysel bir çizgi ile birbirlerinden ayrılmıştır. Yapraklar arasındaki yüzeysel çizgi ile iki ayrı yaprak izlenimi verilmeye çalışılmıştır. Yüzeysel formu çanaktan, alttan üste doğru büyüyen, kavisli, kaba bir forma sahip üç adet köşe palmet yaprağı çıkmaktadır. Palmet yapraklarının alt ve üst bölümleri neredeyse aynı kalınlıktadır. Volüt kenarından çıkan palmet yaprakları, yumurta-mızrak ucu bezemesinin üzerine doğru uzanır ve ikinci sırada yer alan bezemenin üzerine kadar ulaşır. Yapraklar kavis yaparken bir üsttekine uçları ile dokunmaktadır. Volütler içten dışa doğru genişler, volütü oluşturan çerçeve dışta ince bir çizgi ile çerçevelenmiştir. Volütler 3 ya da 3 ½ oranında dönüş yapmaktadır. Düz sırtlara sahip volüt çizgileri arasında kalan yüzey ise bazı örneklerde düzleşmiştir. Bu tipin yukarıda sözü geçen örneklerden (Kat. No. 001-007) ayrılan bir diğer özelliği ise başlığın sütun üzerine oturduğu bölümde ince bir çerçeveye sahip olmamasıdır.

Kentten ele geçen başlık parçalarının bir bölümünün abakusu sade/düz bırakılmıştır. Ekhinuslarında alışıktı olunduğu üzere beş yumurta-mızrak ucu²⁵⁶ bulunmaktadır. Köşe palmetleri üç ya da dört yaprağa sahiptir. Volütler ise çerçevesizdir (Kat. No. 013-015, 027). Kentte oldukça az sayıda örnek ele geçmiştir. Ele geçen örneklerden biri köşe başlığı parçası olup (Kat. No. 013) abakusu, sadece üç profille dekore edilmiştir. İki örnekte abakusun oldukça dar ve sade olduğu görülür. Abakus ve ekhinus arasında kalan kanalis bölümü dardır.

Ele geçen parçaların oldukça yıpranmış olması nedeni ile bu tipe ait başlıkların ekhinuslarında sınırlı sayıda yumurta-mızrak ucu korunabilmiştir. Başlıkların ekhinusları üzerinde yer alan yumurta-ok ucu sayısının diğer örneklerde olduğu gibi beş diziden oluşması beklenir, ancak ele geçen parçalar bu sayı konusunda net bir yorum yapmayı güçleştirmektedir. Ekhinus üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesinin diğer örneklerde olduğu gibi volütün altına doğru uzandığı görülmüştür. Volüt altına doğru giden yumurta-mızrak ucu bezemelerinin sadece bir kabuğu ve yumurtanın az bir bölümü gözükmektedir.

Volüt kenarından çıkan köşe palmetini oluşturan yapraklar sadece bir örnek üzerinde korunabilmiştir. Bu örnekte volüt kenarından çıkan çok kısa bir sap ve bu sapa bağlı iki yapraklı bir çanak bulunmaktadır. Çanak içerisinden üç adet sağlam köşe palmet yaprağı çıkmaktadır; ancak üst çanak yaprağının hemen önünde yer alan kırık bölümde köşe

²⁵⁶Parçalar bütün olarak ele geçmediği için kesin bir şey söylemek güçtür.

palmetlerinden birinin kırık olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu başlıkta köşe palmeti dört yapraktan oluşmaktadır. Köşe palmetini oluşturan yapraklar orak formu, oldukça narin bir şekilde işlenmiş ve üzerlerinde yiv şeklinde ince çizgi halinde yapılmış yaprak damarları yer almaktadır.

Volütler içten dışa üç ya da dört dönüş yapmaktadır. Volütü oluşturan çizgi sırtları ve bu çizgiler arasında kalan boşluklar da düzdür.

Rhodiapolis Antik Kenti'nden ele geçen başlıkların yan yüzleri, geleneksel bir İon başlığında olduğu gibi, pulvinus ve balteus olarak adlandırılan iki bölümden oluşmaktadır²⁵⁷. Rhodiapolis başlıklarının yan yüzlerinde yer alan abakus bölümleri ön ve arka yüz süslemelerinin devamı şeklinde ya Lesbos kymationu ile ya da bezeme olmaksızın düz bir formda şekillendirilmiştir. Pulvinus ortaya doğru daralmakta ve pulvinusun ortasında, balteus bandı yer almaktadır. Pulvinus ve balteus bölümlerinde birbirlerinden farklı süsleme öğelerine yer verilmektedir. Pulvinus bölümünde ve balteustaki motiflerle farklı kombinasyonlar oluşturulabilmektedir. Bu konuda sınırlandırma olmamakla birlikte bugüne kadar ele geçen örnekler, Rhodiapolis Antik Kenti'nde en az beş farklı tip pulvinus bezemesine yer verildiğini göstermektedir. İleride yapılacak olan kazı çalışmalarında bu motif çeşitliliğinin artacağı düşünülmelidir. Anadolu'daki diğer kentlerde ele geçen başlıkların bazılarında balteus bulunmaz ya da yalancı balteus olarak adlandırılan bölümler yer alır²⁵⁸. Ancak Rhodiapolis kentinden şu ana kadar ele geçen başlıklar ve başlık parçalarının tümünde balteus bölümü bulunmaktadır. Balteus genellikle her iki yanında sınırlandırmalara sahip olup, bazı örneklerde herhangi bir sınırlandırma olmaksızın da tercih edilebilirler. Anadolu'dan ele geçen başlıkların pulvinus ve balteus bölümleri birbirlerinden farklı bezekler ile ayrılmaktadır. Rhodiapolis'ten ele geçen başlıkların balteus bölümlerinde sınırlandırma olarak tekli ya da çiftli urgan motifi yer almaktadır.

Ele geçen başlıklardaki pulvinus bezeği olarak akanthus yaprakları, akanthus + kamış yaprakları, beş ya da yedi yapraktan oluşan kapalı palmet yaprak demetleri, kamış yaprak demeti, kamış yaprak demeti + akanthus yaprak ucu, kamış + yarım akanthus yaprağı, defne yaprak motifi gibi süslemelere yer verilmiştir.

²⁵⁷O. Bingöl'ün yaptığı pulvinus sınıflandırmasında bu şablon ilk sırada yer almaktadır ki, bunu "pulvinus ve balteus" tipi olarak adlandırmakta ve bu şablonu Anadolu'da en çok kullanılan tip olarak aktarmaktadır. Bkz.: Bingöl 1980, 55.

²⁵⁸Bingöl 1980, 55.

Akanthus yaprak bezemesi²⁵⁹ dikey ve yatay olarak pulvinuslar üzerinde yerlerini almışlardır. Rhodiapolis kentinden ele geçen başlıkların bir kısmının pulvinuslarında Anadolu'nun diğer kentlerinde sıklıkla karşımıza çıkan, dikey olarak yerleştirilmiş akanthus yaprak motifi²⁶⁰ kullanılmıştır (Kat. No. 001, 009, 010, 016-020. 031). Balteus sınırlandırmalarının her iki yanında, pulvinusun alt bölümünden sürgün veren, pulvinus yüzeyini aşağıdan yukarıya doğru saran bir akanthus yaprağı yer almaktadır (Kat. No. 001). Bazı örneklerde yan loblar üç ya da dört yaprak dilimine ayrılırken, bazı örneklerde ise yaprak lobları beş yaprak dilimine ayrılmaktadır. Yaprak lobları arasında kalan boşluklarda damla formunda gözler oluşmuştur. Yaprakların merkez damarları bazen bir çubuk formunda (Kat. No. 001. 019) bazen de derin bir yivle vurgulanmıştır (Kat. No. 010). Bu dönemsel farklılıktan kaynaklanıyor olmalıdır. Bugüne kadar ele geçen başlıklar üzerindeki dikey akanthus yaprak motifinin, üst üste yerleştirilen defne yapraklarıyla süslenmiş olan balteuslarla kombine edildikleri gözlemlenmiştir. Bu örneklerde balteus sınırlandırması olarak genellikle tekli urgan motifi kullanılmıştır (Kat. No. 009. 010. 016). Ele geçen en sağlam parça Asklepion önünde yer alan ve caddeye doğru uzanan portikolu alanda ayağa kaldırılmış olan sütun üzerinde yer almaktadır (Kat. No. 001). Bu başlığın pulvinus bölümü sözü edilen dikey akanthus yaprağı ile bezenmiştir. Başlığın yan yüzü, balteus sınırlandırmasından itibaren kırık olduğu için, bezeme olarak hangi motifin kullanıldığı hakkında bilgi edinmek oldukça güçtür. Balteus sınırlandırması olarak ikili urgan motifi de kullanılmıştır (Kat. No. 023). Bu örnek, balteus sınırlandırmasının çift urgan motifinden oluşturulması nedeni ile diğer örneklerden farklılaşır.

Ele geçen parçalar incelendiğinde balteus bezemesi olarak üst üste yerleştirilmiş, uçları yukarı doğru bakan defne yaprak motifinin kullanıldığı göze çarpmaktadır²⁶¹ (Kat. No. 009-010. 016. 021-022. 031). Bazı başlık parçalarının balteusları üzerinde ise dikey bir akanthus yaprağı ya da sarmaşık yaprağı gibi tekil motiflerle de karşılaşılmıştır. Ancak pulvinusları korunmadığı ya da çok az korunduğu için bu motiflerin hangi pulvinus bezemeleri ile kombine edilmiş oldukları ya hiç anlaşılamamakta ya da kısmen anlaşılabilmektedir (Kat. No. 023-025).

²⁵⁹Başlıkların pulvinusları üzerinde akanthus yaprak bezemelerinin kullanımı Hellenistik Dönem Anadolu geleneğine dayanmaktadır. Bkz.: Puschel 1887, 45 Res. 35; Herrmann 1988, 25; Rumscheid 1995, 36 vdd.

²⁶⁰Bu kombinasyonun en erken örneği Ephesos'ta görülmektedir. Bkz.: Alzinger 1974, 71 Res. 72; Bingöl 1980, 97 Lev. 31 Res. 135.

²⁶¹Bingöl, Roma İmparatorluk Dönemi Anadolu başlıklarını incelediği kitabında bu motifin ilk olarak Anadolu'da kullanıldığını ileri sürmektedir. Oluşturduğu tiplerden A tipi olarak adlandırdığı bu balteus motifi (birbirine bağlı yaprak dizileri) Hellenistik Dönem'in önemli yapılarında kullanılmıştır. G tipi olarak adlandırdığı balteus tipinin (dikey defne yaprak şeklindeki yaprak dizileri) A tipinin yeni bir türü olduğunu ifade eder ve ilk kez Lykia'da Ksanthos'un dini merkezi olan Letoon'da görüldüğünü sözlerine ekler. Bkz.: Bingöl 1980, 54. 63 vd.

Balteuslardaki üst üste yerleştirilmiş olan defne yaprak dizilerinde dört farklı kompozisyon söz konusudur. Defne yaprak dizilerinde tam yapraklar merkezde, yarım lar ise yaprak diziliminin başında ve sonunda yer almaktadır. Balteuslarda yer alan defne yaprak düzenlemesi, 4 tam, bunu takip eden üst sırada 3 tam defne yaprağı dizilimi; üst üste yerleştirilmiş 3'erli tam defne yaprağı dizisi²⁶²; 3 tam, defne yaprağı ve bunu takip eden üst sırada 2 tam 2 yarım defne yaprağı dizilimi; 2 tam, bunu takip eden üst sırada 1 tam, 2 yarım defne yaprağı dizilimi şeklindedir.

Başlıkların diğer bir kısmında ise yatay akanthus ya da yatay akanthus+kamış yaprak motifleri kullanılmıştır (Kat. No. 003. 026). Bu dekorasyon şemasına dahil edebileceğimiz iki İon başlığı parçası üzerinde pulvinus bölümü büyük oranda korunmuş, balteus bölümleri ise kırılmıştır (Kat. No. 003. 026)²⁶³. İlk örnekte yatay olarak yerleştirilmiş olan üç adet akanthus yaprağı oldukça şematize edilmiştir. Yapraklar arasında yer alan boşluklarda herhangi bir doldurma motifine yer verilmemiştir. Akanthus yaprakları alışık olduğumuz üzere yaprak loplarına ayrılmamıştır. Akanthus orta yaprak damarının her iki yanında birbirinden hafif kavislerle ayırt edebileceğimiz ve ortalarında yiv şeklinde verilmiş damarlara sahip, altı adet yan yaprak bulunmaktadır. Yapraklar komşu akanthus yapraklarına uçları ile dokunmaktadır. Yaprak uçlarının birbirlerine değdikleri noktalarda eşkenar dörtgenler oluşmuştur (Kat. No. 026). Sözü edilen ikinci parçanın pulvinusu üzerine, yatay olarak yerleştirilmiş bir tam akanthus yaprağı balteustan dışarıya, volütlere doğru yerleştirilmiştir²⁶⁴ (Kat. No. 003). Orta yaprağın her iki yanında ise birer yarım akanthus yaprağı yer almaktadır. Akanthus yaprakları pulvinusun ana bezeme motifi olarak karşımıza çıkmaktadır. Orta yaprak damarı dış bükey ve kabarık bir çubuk formunda yapılmış, buna bağlı olan yan yaprak damarları ise bir yiv şeklinde açılmış iç bükey damarlara sahiptir. Akanthus yaprak dilimlerinin birbirlerine değdikleri noktalarda üçgen formu boşluklar oluşmuştur. Pulvinus yüzeyi oldukça sıkı bir şekilde dekore edilmiştir. Akanthus yaprakları arasında kalan boşluklarda doldurma motifi olarak, yatay yerleştirilmiş kamış yapraklarının uç bölümleri bulunmaktadır. Kamış yapraklarının kenarları çerçevesi, ortasında ise yiv şeklinde düzgün yapılmış yaprak orta damarı yer almaktadır. Ayrıca yaprak uçları sivri bir şekilde sonlanmaktadır ve hafif kavisli

²⁶²Üst üste yerleştirilmiş üçerli defne yaprak dizisinin sadece Aphrodisias Aphrodite Tapınağı'nda görüldüğü belirtilmektedir ve bu örnek M.Ö. 1. yüzyıla tarihlendirilmektedir. Bkz.: Crema 1939, 258 vdd. Res. 37; Bingöl 1980, 64 Lev. 29 Res. 40.

²⁶³Ele geçen oldukça küçük birkaç parça üzerinde yer alan bezeklerin aynı stilistik özellikler göstermelerinden dolayı kataloğa dahil edilmemiştir.

²⁶⁴Benzer pulvinus düzenlemesine sahip bir başlık Laodikeia'da bulunmuştur. Bu başlık Severuslar Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Yan yüzünde yer alan kamış yaprak akanthus kombinasyonları karşılaştırıldığında Laodikeia örneğinin daha özensiz bir işçiliğe sahip olduğu ayrıca Balteus sınırlandırmasının da kullanılmadığı göze çarpmaktadır. Bu nedenle Rhodiapolis örneği Laodikeia örneğinden daha erken bir tarihten olmalıdır. Bkz.: des Gagniers v.d. 1969, 75 Res. 19 Lev. 34,2-3; Bingöl 1980, Lev. 30 Res. 175.

bir forma sahiptir. Bu nitelikleriyle yapraklar oldukça özenli bir şekilde işlenmiştir. Balteus üzerinde görülen, tekli burgu bant motifi Roma İmparatorluk Dönemi'nde bu pulvinus bezemesi ile sıklıkla kombine edilmektedir²⁶⁵. Parçanın balteus bölümünde korunan birkaç defne yaprak motifi, balteus bezeği olarak Rhodiapolis'te yoğun bir şekilde karşımıza çıkan, üst üste yerleştirilmiş defne yaprak bezemesinin kullanılmış olduğunu göstermektedir²⁶⁶. Ancak yukarda bahsettiğimiz balteus yaprak düzenlemelerinden hangisinin kullanılmış olduğunu tespit etmek oldukça güçtür.

Pulvinuslarda kullanılan bir diğer motif ise kapalı palmet yaprak demetleridir²⁶⁷. Pulvinuslar yedi ya da beş yapraktan oluşan yaprak demetleri ilşe süslenebilmektedir. Rhodiapolis'ten ele geçen başlıklardan pulvinusunda yatay yedi yapraklı kapalı palmet yaprak demeti ile süslendiği sadece bir örnek bulunmaktadır (Kat. No. 008). Bu örnekte başlığın ön yüzü ve pulvinus bölümü oldukça iyi korunmuştur. Pulvinus bezeği olarak ortada bir, yanlarda ise üçer yaprağın yer aldığı yedi yapraklı kapalı palmet motifi tercih edilmiştir. Orta yaprak balteus sınırlandırmasından çıkmaktadır. Palmet motifinin iç yan yapraklarının alt uçları, balteus sınırlandırmasından ve dış yan yapraktan bağımsız ve altta birbirlerine bitişik olarak dışa doğru kıvrılmıştır. Dış yan yapraklar ise balteus sınırlandırmasından bağımsız, altta uçları dışa doğru kıvrılmakta ve ters bir "S" formu çizmektedir. Orta yaprak hariç tüm yan yapraklar orak formunda sivri uçlu yapılmıştır. Yaprakların tümü üstte uç kısımları ile birbirine dokunmakta ve her biri ortalarında yüzeysel birer çizgi, yiv şeklinde yapılmış, yaprak orta damarı barındırmaktadır. Yaprakların alt kısımları dardır, balteus sınırlandırmasından volüte doğru yükselirken genişlemekte ve sivri birer uçla sonlanmaktadır. Detayda her iki pulvinus üzerinde yer alan palmet yaprak demetlerindeki şablon farkı, İon başlıklarında yan yüzlere fazla önem verilmediğinin bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu özensiz işçilik İon başlıklarının yan yüzlerinden ziyade ön yüzlerinin birebir sergilenmesinden kaynaklanmakta, bu nedenle ön yüz bezekleri daha özenli bir şekilde işlenmektedir. Balteus sınırlandırması olarak tekli burgu bant motifi kullanılmıştır. Balteusu süsleyen ana süsleme motifi bu bölümün kırık olması nedeni ile tespit edilememiştir. Bu

²⁶⁵Bingöl 1980, 93 Lev. 29 Res. 44. 50. 52-53. 85-86. 88. Lev. 30 Res. 130. 153. 248.

²⁶⁶Balteus bezeği olarak bu motifle genellikle ya defne yaprak ya da sarmaşık motifi tercih edilmektedir. Bkz.: Alzinger 1974, Res. 74-76. 80a. 83b. 94b. 100a. 105; Bingöl 1980, 101; Cavalier 2005, Lev. 25 Res. 81.

²⁶⁷Bu şema genellikle Roma İmparatorluk Dönemi'nde kullanılıyor olmasına rağmen M.Ö. 1. yüzyılda Pergamon ve Ephesos bazilika salonundaki başlıklarda da karşımıza çıkmaktadır. Bkz.: Winter 1908, 387 Lev. 49; Alzinger 1974, Res. 99; Bammer 1973, 219 vdd. Lev. 90,1-3; Bingöl 1980, Lev. 34 Res. 23. 55. 74 vd. Lev. 35 Res. 162. 240. 247. 249. 251 vd. 254.

pulvinus düzenlemesi özellikle M.S. 2. yüzyılda sütunlu caddelerde oldukça yoğun bir şekilde kullanılmaktadır²⁶⁸.

Başlık parçalarının bir bölümünde ise yatay, beş yapraklı kapalı palmet demetine yer verilmiştir (Kat. No. 014. 027-028). Bu başlık parçalarından Kat. No. 014 ve 027'nin şimdiye kadar incelenen başlık parçalarından en büyük farkı abakus bölümlerinin düz ve ince bir silmeden oluşması, yani herhangi bir bezek içermemesidir²⁶⁹. Kat. No. 028'in abakusu ise geleneksel olduğu üzere Lesbos kymationu ile çepeçevre bezenmiştir. Yukarıda bahsedilen örneklerden farklı olarak bu pulvinus şemasında yatay olarak yerleştirilmiş kapalı palmet yaprak demeti bir orta ve ikişer yan yaprak olmak üzere toplam beş yapraktan oluşturulmuştur (Kat. No. 014. 027). Bir önceki pulvinus şemasından farklı olarak bu pulvinus düzenlemesinde hem orta hem de iç yan yapraklar birbirlerinden bağımsız bir şekilde balteus sınırlandırmasından çıkmaktadır²⁷⁰. Dış yan yapraklar ise balteus sınırlandırmasından bağımsız bir şekilde pulvinus üzerine işlenmiştir. Alt uçları ise dışa doğru kıvrılarak yapay bir daire çizmektedir. Orta yaprak düz ve genişliği neredeyse tüm pulvinus yüzeyi boyunca aynıdır. İç ve dış yan yapraklar ise altta daha ince, üstte ise uç kısımlarına doğru genişlemektedir. Orta yaprak sivri uçlu ve ince bir bantla çerçeve içine alınmıştır. Yan yapraklar ise diğer pulvinus düzenlemesinde olduğu gibi ortalarında yapay birer yivle orta yaprak damarını oluşturmaktadır. İç ve dış yan yapraklar orak formunda yapılmıştır. Balteus sınırlandırması olarak tekli burğu bant kullanılmıştır. Parçaların (Kat. No. 014. 027) balteus bölümünün tamamı günümüze ulaşmamasına rağmen, korunan bölümlerinden anlaşıldığı kadarıyla aşağıdan yukarıya doğru üst üste yerleştirilmiş defne yaprak motifi ile donatılmıştır. Ancak defne yapraklarının nasıl bir kombinasyona sahip olduğu anlaşılamamaktadır.

Pulvinus bezeği olarak tercih edilen bir diğer motif ise kamış yaprağıdır. Balteus sınırlandırmasının her iki yanından volüt kenarına doğru yatay olarak yerleştirilmiş ve birbirlerinden ince birer yivle ayrılmış kamış yaprağı bezemesi başlık yan yüzünün, ana bezeğini oluşturmaktadır (Kat. No. 002). Cadde kazıları sırasında oldukça iyi durumda elimize geçen bu başlığın özellikle Hellenistik Dönem'de başlık pulvinus dekorasyonlarında sıklıkla kullanıldığı belirtilmektedir²⁷¹. Motif, Augustus Dönemi ve sonrasında özellikle M.S. 2. yy.'dan itibaren pulvinusların yan yüzlerinde tekrar kullanılmaya başlar²⁷². Yapraklar oldukça geniş, büyük ve kalın, dış bükey bir forma sahiptir ayrıca ortalarında ince bir çizgi

²⁶⁸Bingöl 1980, 111.

²⁶⁹Bu iki başlık parçası aynı başlığa ait olmalıdır.

²⁷⁰Kat. No. 028'de balteus sınırlandırması kırık olduğu için bu tam olarak anlaşılamamaktadır.

²⁷¹Bingöl 1980, 84 vdd. Lev. 25 Res. 127 vd. Lev. 26 Res. 189. 270; Rumscheid 1994, 268; Vandeput 1997a, 54.

²⁷²Hoffmann 2011, 38.

şeklinde yiv bulunmakta ve bu yivler yaprak orta damarını temsil etmektedir. Yaprak dış kenarı kabarık formda yapılmış ince bir profille çerçevelenmiştir. Yapraklar altta balteus sınırlandırmaları ile bağlandıkları için yaprak köklerinin sıkışması nedeniyle altta kabarık bir yüzey oluşmuştur. Yapraklar pulvinusun yapısına oldukça iyi bir şekilde uyum sağlamıştır. Yaprak dizilimine bakıldığında oldukça sıkı bir dizilim göze çarpmaktadır²⁷³. Balteus sınırlandırması ve bezeği kırık olduğu için bu bölümde yer alan bezemeler ve balteus bağı ile ilgili yorum yapmak oldukça güçtür. Bu pulvinus düzenlemesi Hellenistik ve Erken İmparatorluk Dönemi'ne ait yapıların başlıklarında sıklıkla kullanılmaktadır²⁷⁴.

Ele geçen İon başlığı parçalarının bir bölümünde pulvinusun kamış yaprağı ve akanthus yaprak ucundan oluşan bir bezekle süslendiği görülmektedir (Kat. No. 012). Bu pulvinus düzenlemesinde kullanılmış olan kamış yaprakları altta birbirleri ile bağlantılıdır. Normalde birbirinden bağımsız işlenen yapraklar bir bütün olarak işlendikleri için yaprak demeti görünümündedir (Kat. No. 012). Yaprakların tümü altta hem birbirleri hem de balteus sınırlandırması ile ilişki içerisindedir. Yaprak demeti iki tam-iki yarım kamış yaprağından oluşturulmuştur. Yapraklar oldukça geniş bir forma sahip olup, sivri bir şekilde sonlanmaktadır. Yaprak ortasında yer alan orta damar derin yiv şeklinde işlenmiştir. Birbirleri ile bağlantı içerisinde olan kamış yapraklarının bağlantı yerleri "U" formundadır. Balteus sınırlandırmasından dışarıya doğru uzanan kamış yaprakları arasında oluk şeklinde boşluklar yer almaktadır. Bu boşluklar yaprakların üst bölümünde genişlemektedir. Üstte oluşan bu geniş boşluklar akanthus yaprak ucuna benzer bir motif ile doldurulmuştur²⁷⁵. Balteus sınırlandırması olarak tekli burgu bant görülmekle birlikte burgu banttan sonraki bölüm kırık olduğu için tekli ya da çiftli burgu bant kullanılıp kullanılmadığı hakkında yorum yapmak oldukça güçtür. Bingöl, balteus düzenlemesi ile ilgili olarak bu motifin genellikle çerçeveli iki yuvarlak profil, bir inci dizisi veya bir bantla sınırlandırıldığını vurgulamakta, ancak istisna örneklerinde olduğunu belirtmektedir²⁷⁶. Balteus bezemesi olarak hangi motifin kullanıldığı sadece sınırlandırma motifinin korunması nedeniyle anlaşılamamaktadır.

Bir diğer örnekte pulvinus'un kamış ve yarım akanthus yaprağı ile bezendiği görülmektedir. Bu pulvinus düzenlemesinde pulvinus ana motifi olarak ortada bir kamış yaprak motifi ve kamış yaprağın her iki yanında yarım akanthus yaprakları yer almaktadır

²⁷³"Bu sıkı dizilim Hellenistik ve Erken İmparatorluk Dönemi başlıklarında sıklıkla kullanılmaktadır." Bkz.: Vandeput 1997a, 50.

²⁷⁴Bingöl 1980, 83 Lev. 24 Res. 185-188. 193. 195-197; Rumscheid 1994, Lev. 78,4. 87,3. 90,1-2. 92,1-2; Vandeput 1997a, 50 Lev. 17,1-2.

²⁷⁵Erken dönemde kamış bezeklerinin arası boşta bırakılmaktadır. Bkz.: Pülz 1989a, Lev. 14,1-3. Boşluklarda farklı bezekler de kullanılmaktadır. Bkz.: des Gagniers v.d. 1969, Lev. 32,2.5. 35,3; Bingöl 1980, Lev. 36 Res. 13. Lev. 37 Res. 54. 76. 103. 141. Lev 38 Res. 234. 258. 309.

²⁷⁶Bingöl 1980, 112.

(Kat. No. 011). Kamış yaprağının üst bölümünde bir adet yukarıya doğru uzanan yarım akanthus yaprağı kullanılmışken, yaprağın altında kalan bölümde ise iki adet yarım akanthus yaprağı pulvinus alanını kaplamaktadır. Kamış ve akanthus yaprakları balteus sınırlandırmasından çıkmaktadır. Altta kamış yaprağının balteus sınırlandırmasından çıkan, kamış yaprağının hemen üzerinde, küçük bir defne yaprağı yer almaktadır. Kamış yaprağı ile yarım akanthus yaprakları arasında kalan boşluklarda ise akanthus yaprak ucu doldurma motifleri olarak kullanılmıştır. Balteus bandı olarak tekli urgan motifleri tercih edilmiştir. Balteusun ana motifini ise aşağıdan yukarıya doğru, dik bir şekilde yerleştirilmiş, bir adet akanthus yaprak bezeği oluşturmaktadır. Bu balteus bezeği sadece bu örnekte karşımıza çıkmaktadır.

İki örnekte pulvinus üzerine yatay olarak yerleştirilmiş olan defne yaprakları balteusun her iki yanından volütlere doğru uzanmaktadır (Kat. No. 015. 029). Bingöl, bu pulvinus dekorasyonunun kullanıldığı ilk yapının Aphrodisias Aphrodite Tapınağı olduğunu belirtmekte ve bu pulvinus motifinin diğer tüm temsilcilerinin Roma İmparatorluk Dönemi yapılarındaki başlıklarda görüldüğünü vurgulamaktadır²⁷⁷. Bezeme dekorasyonunu oluşturan defne yaprak motifleri incelendiğinde sadece Hadrianeum önünden ele geçen pulvinus-balteus bölümüne ait parçalardan biri (Kat. No. 029) üzerinde balteus sınırlandırması korunmuştur. Bu balteus Rhodiapolis kentindeki diğer başlık parçaları ile uyumlu bir şekilde tekli burgu banttandır.

Rhodiapolis kazılarının ilk yıllarında, gymnasiumdan ele geçen bir balteus parçası üzerinde pulvinus ve balteus bezeklerini birbirinden ayırmak için kullanılan sınırlandırma olarak, ikili burgu bant, ana bezeme alanında ise sarmaşık dalı ve yapraklarından oluşan bir bezek kullanılmıştır (Kat. No. 023). Balteus üzerinde yer alan ve ana bezeme motifleri olarak kullanılan sarmaşık dalı şu ana kadar Rhodiapolis kentinden ele geçen diğer başlık parçalarında karşımıza çıkmamıştır. Sarmaşık bezeği balteusun altından yukarıya doğru dik bir şekilde balteus yüzeyini kaplamaktadır. Ana daldan ince dallar ile ayrılan kalp formu yaprak bezeği göze çarpmaktadır. Balteusunda bu motifleri taşıyan örnekler diğer kentlerden de bilinmektedir. Bu örnekler incelendiğinde pulvinusun yatay ya da dikey akanthus, kapalı palmet ya da kamış yaprakları ile kombine edildikleri görülmüştür²⁷⁸.

Bir diğer küçük parça ise (Kat. No. 030) İon başlığının pulvinus ya da balteus bölümünden kopmuş olabilir. Pulvinus ya da balteus (?) defne yaprakları ile süslenmiştir.

²⁷⁷Bingöl 1980, 90.

²⁷⁸Deubner 1938, 45 Res. 36. 39; Hoepfner 1966, 72. 139 Lev. 23-25; Bingöl 1980, 68 Res. 23. 51. 58. 143. 234. 247. 249. 306; Hoffmann 2011, 33 vd. Lev. 7,9.

Yaprak kenarları ince kabarık formlu bir çerçeve içerisine alınmış, orta yaprak damarı da yine ince kabarık formlu bir çubuk şeklinde yapılmıştır²⁷⁹.

Kastron duvarları çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçen başlık parçası (Kat. No. 032) oldukça tahrip olmuş üzerinde sadece ekhinus bölümünde yer alan Lesbos kymationları korunmuştur.

4.1.1 İon Başlıkları ve Başlık Parçaları Değerlendirme

Başlık ve başlık parçaları üzerinde yer alan bezekler bu parçaların yaklaşık tarihlerini belirlememize izin vermektedir. Kazılar sırasında çok sayıda İon başlığı ve başlık parçası ele geçmiş olmasına karşın bütün parçalar değerlendirildikten sonra en sağlam ve farklı bezeme özellikleri gösteren toplam 32 İon başlığı ve başlık parçası kataloğa dâhil edilmiştir²⁸⁰. Ele geçen başlıkların ön yüzlerinde yer alan süsleme unsurlarının yan yüzlerde yer alan süslemelere, oranla ön planda oldukları için daha özenli bir işçiliğe sahip oldukları söylenebilir. Başlıkların tarihlendirilmesinde genel bezeme şemasından ziyade tek tek mimari bezeklerin detay özelliklerin yol gösterici olduğu diğer araştırmacılar tarafından ortaya konulmuştur²⁸¹.

Ele geçen İon başlığı ve başlık parçalarını tarihlemeye, abakus üzerinde yer alan Lesbos kymationları, ekhinuslar üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemeleri, volütlerin köşelerinden çıkarak yumurta-mızrak ucu bezeği üzerine doğru uzanan köşe palmetleri, pulvinus ve balteus üzerinde yer alan bezekler büyük rol oynamaktadır. Başlıklar ve başlık parçalarının yan ve ön yüzlerinde yer alan bezeklerin birbirilerinden farklı stilistik ve tipolojik özellikler gösterdikleri anlaşılmaktadır. Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoa'sı boyunca ve yakınından ele geçen başlıklar ve başlık parçaları arasında parçalar halinde ele geçen ve yapıştırılarak, stoda ayağa kaldırılmış olan sütun üzerine oturtulan başlığın (Kat. No. 001) oranları Vitruvius'un verdiği oranlar ile uyum göstermesi açısından önemlidir. Vitruvius bir İon başlığının hangi oranlara göre yapılacağı konusunda bilgiler vermektedir²⁸². Buna göre Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoa'sı'ndan ele geçen bu başlığın abakus uzunluğu ve

²⁷⁹Benzer örnekler M.Ö. 1. yy.'la tarihlenen Aphrodisias Aphrodite Tapınağı'nın başlıklarında karşımıza çıkmaktadır. Bkz.: Bingöl 1980, Lev. 27 Res. 28. 34. 36; Rumscheid 1994, Lev. 9 Res. 16,3.

²⁸⁰İon başlıklarının çeşitli bölümlerine ait çok sayıda küçük parça gerek Rhodiapolis kazı evi deposunda gerekse arazide yer almaktadır.

²⁸¹Rumscheid 1994, 305; Mert 2002b, 249.

²⁸²Vitruvius başlıklarının nasıl yapılacağını şu şekilde açıklamaktadır: "Yastık biçiminde olacaklarsa, abakusun uzunluğu ve genişliği sütun gövdesinin alt kalınlığı artı onsekizde birine eşit olmalı, başlığın yüksekliği de volütlerle birlikte bunun yarısı kadar olmak üzere ayarlanmalıdır. Volütlerin yüzleri de abakusun kenarından aynı ölçünün on sekiz buçukta biri oranında geri çekilmelidir. Sonra, başlığın yüksekliği dokuz buçuk kısma bölünerek volütlerin dört yanından aşağıya doğru, abakusun kenarından filetlere kadar cathedi adı verilen çizgiler indirilmelidir. Daha sonra, dokuz buçuk birimin bir buçuğunu abakusun yüksekliği, diğer sekizini de volütler için kullanınız..." Bkz.: Vitruvius III.5.5.6.7.8.

genişliğinin 0.47 m, başlığın yüksekliğinin 0.245 m, sütun alt çapının 0.44 m, ayrıca abakus yüksekliğinin 0.045 m ve volüt çapının 0.20 m olması Vitruvius'un verdiği ideal oranlara uymaktadır.

Başlıkların tarihlendirilmesinde öncelikli olarak, abakus ve ekhinus bölümlerinde yer alan Lesbos kymationu ve yumurta-mızrak ucu bezemeleri incelenecektir. Bu bezekler Klasik, Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi boyunca gelişimlerinin rahatlıkla izlenmesi açısından oldukça yol göstericidirler. Lesbos kymationları ve yumurta-mızrak ucu bezemelerinin yanı sıra, volüt kenarından çıkan palmet yaprak demetleri, yan yüzlerde volütler arasında yer alan pulvinus ve balteus bölümlerindeki bezekler de diğer bezeklerin tarihlerini destekleyici unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Başlık ve başlık parçaları üzerinde yer alan Lesbos kymationu ve yumurta-mızrak ucu bezemeleri incelendiğinde, Kat. No. 001-007. 019. 020. 028 nolu parçaların üzerinde yer alan Lesbos kymationları ya da yumurta-mızrak ucu benzer biçim ve stilistik özellikler sergilerken, Kat. No. 010. 012 nolu parçaların Lesbos kymationu, Kat. No. 008-009. 011. 024-025. 032 nolu parçaların Lesbos kymationu veya yumurta-mızrak ucu bezekleri benzer stilistik özellikler göstermektedir. Kat. No. 014-015 ve 027 nolu parçaların ise abakus bölümlerinin bezemesiz bırakılmaları ile diğer örneklerden ayrılmaktadır.

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası boyunca ve yakınından ele geçen başlık ve başlık parçalarının Kat. No. 001-007. 019-020. 028 abakusları üzerinde, Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen başlıkların çoğunluğunda olduğu gibi Lesbos kymationları yer almaktadır. Lesbos kymationunu oluşturan yapraklar detaylandırılmadığı için formlarını tanımlamak oldukça güçtür²⁸³. Lesbos kymationu, kyma reversa profili üzerinde yer almakta ve köşeli kymation formunda yapılmıştır. Bu örneklerde, motifin ana çerçevesi, dik-köşeli bir forma sahiptir²⁸⁴. Letoon'da M.Ö. 2. yy'a tarihlenen, tapınak başlıklarının Lesbos kymationu köşeli bir forma sahip olup, ara yapraklar saplı işlenmiştir²⁸⁵. Ayrıca Myra'da tiyatro yakınında yer alan bir İon başlığının, abakusu üzerinde yer alan

²⁸³Ephesos'tan Memmius Anıtı'nın başlıkları üzerinde yer alan Lesbos kymationları Rhodiapolis'ten ele geçen bu başlık ve başlık parçaları üzerinde yer alan kymation formlarını anımsatmaktadır. Araştırmacılar bu kymationların tanımlanmasının güç olduğunu belirtmekle birlikte bu kymationları üzenge formu Lesbos kymationu olarak tanımlamışlardır. Bkz.: Wegner 1957, 52; Alzinger 1974, 108. 125 Res. 174 vd.; Ganzert 1983, 182 vd. Res. 129,1-2.

²⁸⁴Hellenistik Dönem öncesinde kymationların kare formu yapıldıkları bilinmektedir. Bkz.: Ganzert 1983, 170. Ayrıca Yüksek Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen Mazeus Mithridates Kapısı'nın Lesbos kymationları da dikdörtgen/köşeli bir formda yapılmıştır. Bkz.: Alzinger 1974, 108 Res. 173; Ganzert 1983, 181 Res. 126; Kökdemir 2011, 117 Res. 5e.

²⁸⁵Tapınağın tarihi için Bkz.: Metzger 1964, 103 vdd.; Akurgal 2000, 416. Başlıkları için bkz.: Bingöl 1980, Kat. No. 183 vd.

Lesbos kymationu yine köşeli bir forma sahiptir²⁸⁶. Ancak Letoon örneklerinden farklı olarak, bu başlık üzerinde yer alan Lesbos kymationlarının ara yaprakları, Rhodiapolis örneklerinde olduğu gibi sapsızdır. Motif çerçevesini oluşturan bu örgeler herhangi bir yiv/kontur ya da oluk içermemektedir; yapraklar kaba ve detaylandırılmamış, sadece temel unsurları işlenmiştir. Çerçevelerin içinde yer alan ana yaprak damarı bir bütün olarak işlenmiştir ve aşağıdan yukarıya doğru hafifçe genişleyen, dış bükey bir forma sahiptir. Ayrıca orta yaprak üzerinde ince bir çizgi halinde de olsa bir damarın varlığı belli belirsiz takip edilmektedir. Bu örnekler üzerindeki damarların belirgin olmaması başlıkların kireç taşından yapılmış olmaları nedeni ile kolaylıkla aşınmaları ve başlık ve başlık parçalarının aşırı derece de yıpranmış olmalarından kaynaklanıyor olmalıdır. Ana yapraklar arasında kalan ara yapraklar plastik, şişkin, etli bir yapıda ve dış bükey formlu, oldukça canlı plastik bir yapıya sahiptirler. Ara yapraklar, genellikle kendi yaprak sapına sahip olmakla birlikte, bu örneklerde herhangi bir yaprak sapına sahip değildirler²⁸⁷. Ara yaprakların sapsız işlenmesi Waelkens tarafından Augustus Dönemi'nin ilk yarısı özelliği olarak değerlendirilmektedir²⁸⁸. Çerçevenin üst bölümünde yer alan gözün yer aldığı çerçevenin boyun kısmı çok açık yapılmamıştır. Dar ve kyma reversa profili üzerine yerleştirilmiş olan Lesbos kymationlarında köşeli, plastik olmayan bir görüntü söz konusudur. Milet'te İmparatorluk Dönemi'ne tarihlendirilen ve üzerinde Lesbos kymationu bulunan bir kaplama parçası üzerinde yer alan Lesbos kymationunun üst bölümünde, boyun içerisinde yer alan göz, boynun altta birleşmesi ile tam bir daire içerisinde yer almaktadır²⁸⁹. M.S. 1. yy. içinde ve 2. yy.'ın ilk yarısında ara yaprakların oldukça şişkin yapıldığı ve gözün yer aldığı boynun arasının gittikçe açıldığı ve orta damarın üzerinde yer alan damarın kaybolduğu belirtilmektedir²⁹⁰. Yapraklar fazlaca detaylandırılmamış olmalarına karşın yukarıda sayılan özellikleri nedeni ile bezemenin genel form gelişimi içinde M.Ö. 1. yy. sonu, M.S. 1. yy.'ın ilk yarısı içerisine tarihlenen örneklerle benzer özellikler sergilediği söylenebilir. Özellikle M.S. 1. yy.'ın ikinci ya da üçüncü çeyreğine tarihlendirilen Ephesos Memmius Anıtı Lesbos kymationu²⁹¹ ve Augustus Dönemi'ne tarihlendirilen Ephesos Mazeus Mithridates kapısına ait başlıklar üzerinde yer alan Lesbos kymationlarının²⁹² formu, detayda farklılıklar içermelerine karşın genel olarak

²⁸⁶Başlık yayımlanmamıştır.

²⁸⁷Sap olmaksızın işlenen ara yapraklı Lesbos kymationu, Ephesos Agorası batı kapısının İon başlıkları üzerinde karşımıza çıkmaktadır. Bu başlıklar Alzinger tarafından Erken Augustus Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Alzinger 1974, 43 Res. 79; Ganzert 1983, 181 Res. 124.

²⁸⁸Waelkens 1987, 126 vd. Lev. 3,4-5.

²⁸⁹Köster 2004, 146 Lev. 1,4-5.

²⁹⁰Köster 2004, 146 Lev. 21,2-4. 48,3. 56,6. 83,2. 88,3. 72,5-6. 98,3. 107,4.

²⁹¹Alzinger 1974, 126 vd. Lev. 171e; Ganzert 1983, 182 Res. 129,1; Rumscheid 1994, 259 Lev. 43,2.

²⁹²Alzinger 1974, 9. 108. 125 Lev. 171e Res. 173; Ganzert 1983, 181 Res. 126.

Rhodiapolis Lesbos kymationlarını anımsatmaktadırlar. Ephesos'taki anıtlar üzerinde yer alan bezekler oldukça özenli bir işlenişe sahiptir. Ephesos Memmius Anıtı'na ait parçalar üzerinde yer alan Lesbos kymationu ile özellikle yaprakların detaylandırılmayışıyla benzerlikler gösterirken, ara yaprakların ince yapısı ve ana yapraklar arasında kalan ara yaprağın sap kısmının Rhodiapolis'te bulunmayışı ile farklılaşmaktadırlar. Başlık ve parçalar üzerinde yer alan ara yaprakların henüz bağımsız işlenmediği görülmektedir²⁹³. Başlık ve başlık parçalarının abakusları üzerinde yer alan ana yaprakların genişliklerinin 0.05 m, yüksekliklerinin ise 0.045 m olması, kymationların Klasistik etkide yapıldıklarına işaret etmektedir²⁹⁴. Ayrıca Julius- Cladiuslar Dönemi ile birlikte orta yaprakların oldukça geniş yapıldığı ve ara yaprakların ana çerçevelerden bağımsız olarak işlendikleri, çerçeve ve orta damarın birbirinden derin matkap kanalları ile ayrıldığı belirtilmektedir²⁹⁵. Rhodiapolis başlıklarındaki Lesbos kymationuna yakın bir örnek Myra Tiyatrosu yakınlarındaki bir İon başlığı üzerinde karşılaşılmıştır²⁹⁶. İon başlığının abakusu üzerinde yer alan Lesbos kymationları Rhodiapolis örneklerinde olduğu gibi köşeli bir ana yaprak çerçevesine sahiptir. Ancak Myra başlığında ana yaprak çerçevesi detaylandırılmıştır²⁹⁷. Benzer bir diğer özellik hem ana yaprak çerçevesi içerisinde yer alan orta yaprak damarının detaylandırılmamış olması hem de ara yaprakların kalp formu olması ile karşımıza çıkmaktadır. Myra başlığındaki diğer bezemeler dikkate alındığında Rhodiapolis örneğinden daha erken olduğu aşikârdır. Yukarıda sayılan karşılaştırma örnekleri ile başlık ve başlık parçaları üzerinde yer alan Lesbos kymationların formu M.S. 1. yy.'ın ilk çeyreğinden daha erkene tarihlendirilemeyeceklerine işaret etmektedirler.

İonik başlık parçalarının ekhinusları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemeleri de birbirlerinden stilistik olarak farklı özellikler sergilemektedir. Asklepion-Hadrianeum Önü Stoa'sı boyunca ele geçen başlık ve başlık parçalarının (Kat. No. 001-002. 004-007. 028 nolu başlık ve başlık parçalarının) ekhinusları üzerinde korunan yumurta-mızrak ucu

²⁹³Alzinger 1974, 126; Waelkens 1987 125 vd.; Vandeput 1997a, 151.

²⁹⁴Klasik Dönem'e tarihlendirilen Lesbos kymationunda yaprakların yükseklik ve genişliklerinin birbirlerine eşit yapıldığı bugüne kadar ele geçen örneklerle tespit edilmiştir. Hellenistik Dönem'de ise yaprakların yükseklikleri genişliklerinin yarısına eşittir. Bkz.: Ganzert 1983, 51. 170. Ayrıca Augustus Dönemi'nde bezeklerin klasistik etkide yapıldıkları bölgede yapılan çalışmalarda ortaya konulmuştur. Bkz.: Ganzert 1984, 164.

²⁹⁵Bezeğin Roma İmparatorluk Dönemi içerisinde Anadolu'daki gelişimi için bkz.: Vandeput 1997a, 151 vdd. Lev. 96,1-2.

²⁹⁶İon başlığı üzerinde yer alan bezekler, Suna-İnan Kırış Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü (AKMED) tarafından tarafıma sağlanan doktora bursu kapsamında, Lykia kentlerinin ziyaretleri sırasında incelenmiştir.

²⁹⁷Benzer şekilde detaylandırılmış Lesbos kymationu ile kentte ele geçen altar parçası üzerinde karşılaşılmaktadır.

bezekleri ile aynı alandan ele geçen diğer iki parçanın (Kat. No. 014. 027) ²⁹⁸ ekhinusları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezekleri farklı stilistik özellikler sergilemektedir.

Başlık ve başlık parçalarının (Kat. No. 001-002. 004-007. 028) ekhinusları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezekleri oldukça plastik ve kırılğan bir yapıya sahiptirler. Başlıkların ekhinusu üzerinde beş adet yumurta-mızrak ucu bulunmaktadır ve yumurtaların ikisi köşe palmetleri altında yer almaktadır. Sivri uçlu, uzun ya da oval yumurtalar kırılğan, oldukça ince işçilikli bir görünüme sahip olup, keskin köşeli kabuktan çok geniş olmayan matkap kanalı ile ayrılmıştır. Üst bölümde içe doğru kıvrılan, yumurta kabukları ince ve zarif bir kıvrım ile yumurtaların formu ile uyumlu bir şekilde yapılmıştır. Mızrak ucu şeklinde biçimlendirilen ara elemanlar, yumurta kabukları arasında yer almakta, ancak birbirlerine dokunmamaktadır. Yumurta ve kabuklarda olduğu gibi ara elemanların da kırılğan bir formda ve keskin sırtlı yapılmış oldukları görülmektedir. Yumurta-mızrak ucu dizisinin oldukça sıkı bir şekilde işlendikleri görülmektedir. Yumurta-mızrak ucu bezemeleri genel özellikleri ile Hellenistik Dönem'e tarihlenen İon başlıklarının yumurta-mızrak ucu bezemelerini hatırlatmalarına karşın, Hellenistik Dönem'de ekhinus ile abakus arasında yer alan kanalis yüksek yapılmaktadır²⁹⁹. Ayrıca yukarıda ele alınan, abakuslar üzerindeki Lesbos kymationlarının formu ve stilistik özellikleri de başlık ve başlık parçalarının Hellenistik Dönem sonrasına ait olduklarına işaret etmektedir. Yumurta-mızrak ucu dizisini oluşturan elemanların Tiberius Dönemi'ne tarihlenen örneklerde, aralarının açılmaya başladığı kabul edilmektedir³⁰⁰. Bu alandan ele geçen İon başlıklarının üzerinde yer alan bezekler incelendiğinde, bezekler üzerindeki işçilikler, başlıkların farklı usta veya ekipler tarafından yapıldığına işaret etmektedir. Tüm bunlara karşın oldukça homojen bir görünüm sergilemektedirler. Aphrodisias Tiberius Portikosu'nun İon başlıkları üzerinde yer alan yumurta bezekleri genel olarak Rhodiapolis örneklerini hatırlatmakla birlikte, hem yumurta ve kabukların aralarının daha fazla açılmış olması hem de ara elemanların ok ucu şeklinde yapılmış olması ile farklılaşmaktadır³⁰¹. Bununla birlikte Augustus Dönemi içerisinde ara elemanlar, ok ya da mızrak ucu formunda yapılabilmektedir³⁰². Yumurta-mızrak ucu

²⁹⁸Bu iki parça hem volütlerin düz işlenişi ve abakuslarının sade oluşu hem de ekhinusları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemelerinin stilistik özelliklerinin oldukça benzer olması nedeni ile aynı İon başlığına ait olmalıdır.

²⁹⁹Seçilmiş birkaç örnek için genel olarak bkz.: Erder 1967, Lev. 25a; Bammer 1973, 219 vd. Lev. 89,2. 90,2-3. 91,1; Yaylalı 1976, Lev. 34,1. Lev. 35,1-4; Bingöl 1980, Lev. 1 Res. 95. 100. 224. 232. 265-266. 268. 274-275. Lev. 4 Res. 184. 270; Koenigs 1983, Lev. 31,1-2. Lev. 40,3. 41,3. 42,1-2; Rumscheid 1994, Lev. 2,1-2. 17,1.5.6. 21,1-3. Lev. 34,4. Lev. 46,6. Erken Augustus Dönemi örnekleri için bkz.: Mert 2008, Res. 146a. 147; Kökdemir 2011, Kat. No. 2.2. 2.3.

³⁰⁰Bkz.: Outschar 1987, 110 Res. 12 vd.; Vandeput 1997a, 143 vd. Lev. 22,3. 23,3. 95,3.

³⁰¹Waelkens 1987, 125 vd. Lev. 2,6.

³⁰²Mert 2008, 62 dn. 433.

bezemelerinin stilistik özellikleri ve plastiklikleri Augustus Dönemi metalik görüntüsünü yansıtmaktadır. Yüksek Hellenistik Dönem ile birlikte yumurtaların uç kısımları sivri bir şekilde sonlanmaktadır³⁰³. Korunan başlık ve başlık parçaları (Kat. No. 001-002. 004-005. 007) üzerinde dört yapraktan oluşan orak formunda yapılmış köşe palmetlerinin, volüt kenarından³⁰⁴, lale formunda zarif birer kılıf içerisinden çıktıkları ve yumurta-mızrak ucu bezemesi üzerine doğru uzandıkları görülmektedir³⁰⁵. Köşe palmetleri oldukça zarif, kırılğan ve dışa doğru kavis yapmaktadır³⁰⁶. Benzer formdaki kılıf yaprak ve köşe palmetlerinin Hellenistik Dönem’de oldukça sık kullanıldığı ve Augustus Dönemi’nde de kullanılmaya devam ettiği belirtilmektedir³⁰⁷. Hem kılıf yapraklarının hem de orak formu köşe palmetlerinin üzerinde detaylara yer verilmesi, abakus üzerinde yer alan Lesbos kymationunun detaylandırılmayışı ile zıtlık içerisindedir. Pergamon Diodoros Pasporos Exedrası başlıkları³⁰⁸, Fethiye Müzesi’nden bir başlık³⁰⁹, Sagalassos Apollon Klarios Tapınağı’nın İon başlıklar³¹⁰, Aphrodisias Aphrodite Tapınağı’nın başlıkları³¹¹, İzmir Basımhane Müzesi’nde sergilenen bir başlık³¹², Magnesia Artemis Altarı’na ait başlık³¹³, Aizanoi Sütunlu Caddenin Kuzey Doğu Galerisi’ne ait başlıklar³¹⁴, Denizli Müzesi’nde sergilenen bir başlık³¹⁵, Aizanoi Artemis Tapınağı’na ait başlıklar³¹⁶, Ephesos’tan ele geçen ve

³⁰³Yılmaz 2013, 694 dn. 11.

³⁰⁴Köşe palmetlerinin İonia’da M.Ö. 2. yy. ortalarında volüt kenarından çıktığı belirtilmektedir. Bkz.: Alzinger 1974, 70 dn. 262.

³⁰⁵Köşe palmetlerinin serbest bir şekilde yumurta-mızrak/ok ucu bezeği üzerine uzanması ilk kez Magnesia Artemis Tapınağı’nın başlıkları üzerinde görüldüğü belirtilmektedir. Bkz.: Şahin 2002, 59 Res. 22.

³⁰⁶Alzinger dışa doğru yayvan, ince kırılğan köşe palmetlerinin Erken Augustus Dönemi içerisinde değerlendirilemeyeceklerini belirtmektedir. Bkz.: Alzinger 1974, 73.

³⁰⁷Bingöl 1980, 41 vdd.; Vandeput 1997a, 55.

³⁰⁸Bu başlıklar volüt çerçevelerinin henüz basık bir form sergilememesi ve kanalsız eğimli yapısı ile Rhodiapolis başlıklarından daha erken özellikler sergilemekle birlikte, tarihleri de tartışmalıdır. Rumscheid tarafından M.Ö. 69-60 yıllarına tarihlendirilmektedir. Bkz.: Rumscheid 1994, Lev. 113,1-2. Bingöl, aynı başlığı M.Ö. 127 yılına tarihlendirmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, 217 Lev. 7 Res. 214.

³⁰⁹Augustus Dönemi’ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, Lev. 8 Res. 137.

³¹⁰Sagalassos Apollon Klarios Tapınağı’na ait İon başlığının en yakın benzeri gerek stilistik gerekse ön, arka ve yan yüz düzenlenişi ile tipolojik olarak Rhodiapolis’ten Kat. No. 002 nolu örnek üzerinde karşımıza çıkmaktadır. Başlığın tarihi tartışmalıdır. Vandeput tarafından Augustus Dönemi’ne tarihlendirilirken, Bingöl tarafından M.S. 2. yy. içine tarihlendirilmiştir. Bkz.: Bingöl 1980, 228 Kat. No. 273; Vandeput 1997a, 50 vdd. Lev. 17,1-2.

³¹¹Bu başlıkların da tarihi tartışmalıdır. Bingöl tarafından M.Ö. 1. yy içine tarihlenirken, Heilmeyer tarafından Augustus Dönemi’ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Heilmeyer 1970, 80; Bingöl 1980, 168 Kat. No. 40. Yapı, diğer araştırmacılar tarafından Augustus Dönemi’ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Bates 1899, 31; Rumscheid 1994, 7; Stročka 1996, 461.

³¹²Augustus Dönemi’ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, Lev. 4 Res. 155.

³¹³Yüksek Hellenistik Erken İmparatorluk Dönemi’ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Hoepfner 1968, 223 vdd.; Rumscheid 1994, Lev. 87,3.

³¹⁴M.S. 1. yy ortalarına tarihlendirilen bu başlıkların üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemelerinde, kabuklar yumurtalardan daha geniş bir oygu ile ayrılmıştır. Bu nedenle Rhodiapolis örnekleri biraz daha erken olmalıdır. Bkz.: Rheidt 1993, 517 Res. 5; Vandeput 1997a, Lev. 68,1.

³¹⁵Augustus Dönemi’ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, Lev. 6 Res. 186.

³¹⁶Rheidt 1995, 700 vd. Res. 12-13; Rheidt 1997, 490 Res. 26; Jes 2002, Res. 6.

Augustus Dönemi'ne tarihlenen³¹⁷ başlıklar üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu ve köşe palmet yaprakları benzer özellikler göstermektedir. Asklepieion–Hadrianeum Önü Stoası'ndan ele geçen Kat. No. 014-015 ve 027 nolu parçalar hariç³¹⁸, başlık ve başlık parçalarının yumurta–mızrak ucu bezmelerinin yukarıda sayılan stilistik özellikleri ve karşılaştırma örnekleri ışığında Augustus Dönemi özelliklerini yansıttıkları söylenebilir.

Hadrianeum-Asklepieion Önü Stoası ve yakınlarından ele geçen bu başlık ve başlık parçalarının yan yüzlerinin oldukça farklı repertuara sahip bezeklerle süslendiği anlaşılmaktadır. Bazı parçaların yan yüzlerinde dikey olarak yerleştirilmiş olan birer akanthus yaprağı başlığın altından çıkarak volüt yüzeyini sarmaktadır (Kat. No. 001. 017-020). Akanthusu oluşturan yaprak loplarının dört yaprak dişine ayrıldığı görülmekte ve yaprak dişlerinin birbirlerine dokundukları noktalarda uzun, damla ya da üçgen formlu boşluklar oluşturdukları görülmektedir. Akanthus yaprak dişleri arasında oluşan gözlerin geriye çekilmesi ile oluşan üçgen formlu boşlukların Erken İmparatorluk Dönemi özelliği olduğu belirtilmektedir³¹⁹. Bu bezek, Roma İmparatorluk Dönemi'nde oldukça sık bir şekilde pulvinus üzerinde yer almıştır³²⁰. Bezeğin pulvinus üzerinde en erken M.Ö. 50 yıllarına tarihlenen Ephesos Panayırdağ Tholosu'nun başlıkları üzerinde karşımıza çıkmaktadır³²¹. Bu başlık ve başlık parçaları üzerinde yer alan akanthus yapraklarına paralel örnekler, Augustus Dönemi'ne tarihlenen Aizanoi Artemis Tapınağı'nın İon başlıklarının pulvinusları³²², M.S. 1. yy. ortalarına tarihlenen, Aizanoi Sütunlu Cadde Kuzey Doğu Galerisi'ne ait başlıkların pulvinusları³²³, Falviuslar Dönemi'ne tarihlenen Aphrodisias Tiberius Portikosu'nun başlıklarının pulvinusları³²⁴, Trajan Dönemi'ne tarihlenen Denizli'den bir başlığın pulvinusu³²⁵, M.S. 2. yy sonu 3. yy. başına tarihlenen Ksanthos'tan bir pulvinus parçası³²⁶

³¹⁷Başlıklar arasında atölye farklılığından kaynaklı stilistik farklılıklar bulunmakla birlikte, özellikle ön yüz düzenlemelerinde volütlerin 4 ya da 3 dönüş yapması, köşe palmetlerinin çıktığı kılıf yapraklar, köşe palmetleri ve yumurta mızrak ucu bezemelerinin kırılğan yapısı başlık ve başlık parçaları üzerinde yer alan bezemeleri Ephesos örneklerine yaklaştırmaktadır. Bkz.: Alzinger 1974, 69 vdd. Res. 73. 79 vd. 82a. 83a. 84a-b. 99b. 105; Bingöl 1980, Lev. 3 Res. 101. Lev. 6 Res. 134. Lev. 12 Res. 123.

³¹⁸Bu başlıklar üzerinde yer alan bezeklerin stilistik özellikleri takip eden sayfalarda ele alınacaktır.

³¹⁹Bkz.: Alp 2006, 34 vd.

³²⁰Bingöl 1980, 97 vdd.

³²¹Alzinger 1974, 71 vd. Res. 72; Bingöl 1980, 97 Lev. 31 Res. 135; Rumscheid 1994, Lev. 43,7-8; Vandeput 1997a, 121.

³²²Rheidt 1995, 700 vd. Res. 12-13; Rheidt 1997, 490 Res. 26; Jes 2002, Res. 6.

³²³Rheidt 1993, 517 Res. 5; Vandeput 1997a, Lev. 68,2.

³²⁴Başlık Bingöl tarafından M.S. 2. yy. ortalarına tarihlendirilirken, Waelkens tarafından Flaviuslar Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, Lev. 31 Res. 51; Walkens 1987, 124; Vandeput 1997a, Lev. 73,4.

³²⁵Özellikle yaprak orta damarlarının yapısı Rhodiapolis örneklerini hatırlatmakta, yaprak lopları ve dişlerinin daha özensiz işleniş ile de Rhodiapolis örneklerinden ayrılmaktadır. Bkz.: Bingöl 1980, 180 vd. Lev. 31 Res. 89. 91.

³²⁶Başlık üzerinde yer alan yaprak loplarının dört dişe ayrılması ve aralarda oluşan üçgen boşluklar nedeni ile Cavalier tarafından bu tarih öngörülmüştür. Ancak, tarihi tartışmalı olmasına karşın, yukarıda sözü edilen ve Waelkens tarafından Flaviuslar Dönemi'ne tarihlendirilen Aphrodisias Tiberius Portiği'ne ait bir başlığın

üzerinde karşımıza çıkmaktadır. Aphrodisias'ta yaprak dişlerinin üzerinde yer alan oyukların ışık-gölge etkisini daha etkili yansıtmak için daha derin oyuklar şeklinde yapıldıkları anlaşılmaktadır. Akanthus yapraklarının yukarıda sayılan örnekler arasında en yakın benzeri Aizanoi Artemis Tapınağı'nın pulvinusları üzerinde karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte pulvinus üzerinde yer alan akanthus yapraklarının yukarıda sayılan örnekler dikkate alındığında neredeyse aynı dönem içinde farklı stilistik özellikler gösterdikleri anlaşılmaktadır. Bu nedenle yan yüzlerde yer alan bezeklerin stilistik özelliklerine göre tarihlleme yapmak, yan yüzlerin ön ve arka yüzlere oranla daha geri planda kalması sebebiyle oldukça yanıltıcı olabilmektedir. Bununla birlikte, aşağıda ele alacağımız bir diğer başlık parçası Kat. No. 009 üzerinde yer alan akanthus yaprağı ile karşılaştırdığımızda bezekler arasındaki dönem farkı rahatlıkla anlaşılmaktadır.

Bu başlık parçalarından Kat. No. 003 nolu örneğin pulvinusu üzerinde kullanılmış olan bir diğer bezeme örgesi ise yatay olarak yerleştirilmiş akanthus yaprağı ve kamış yapraklarından oluşan bezektir. İki akanthus yaprağı arasında kalan boşlukta oldukça iyi işlenmiş, kamış yapraklarının uçları gözükmektedir. Pulvinus üzerinde yer alan akanthus + kamış yaprak şeması Yüksek Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi'nde oldukça yaygındır³²⁷. Akanthus yaprak bezemeli pulvinus ve iki bant ile sınırlandırılan balteus içerisinde üst üste yerleştirilen yaprak bezeğinden oluşan kombinasyonun Anadolu'da Augustus Dönemi'nden önce görülmediği belirtilmektedir³²⁸. Kat. No. 003 nolu parçanın pulvinus üzerinde yer alan akanthus yaprakları birbirlerine oldukça yakın işlendiği için, kamış yapraklarının sadece uç kısımları görülebilmektedir. Yüksek Hellenistik ya da Augustus Dönemi başlarına tarihlenen Aphrodisias Aphrodite Tapınağı'nın pulvinus bezemeleri olarak kullanılmış olan akanthus yapraklarının aralarının daha açık olduğu ve aralarda kalan kamış yapraklarının Rhodiapolis'ten ele geçen bu parça üzerinde yer alan kamış yaprağından daha fazla görüldüğü anlaşılmaktadır³²⁹. İlk bakışta akanthus yapraklarının formu geç dönemi hatırlatsa da zarif ve kabarık bir şekilde verilmiş olan orta yaprak damarı ve arada kalan kamış

pulvinus bölümünde yer alan akanthus yapraklarının yaprak lopları da dört yaprak dişine ayrılmıştır. Rhodiapolis örneğinde de yaprakların dört yaprak dişine ayrıldığı görülür ancak aralarda oluşan boşlukların damla formu ve uzun olması Rhodiapolis örneklerinin daha erken olduğuna işaret etmektedir. Cavalier'inde belirttiği gibi başlığı bu haliyle tarihllemek oldukça güçtür. Bkz.: Cavalier 2005, 142 Lev. 25 Res. 81.

³²⁷Herrmann 1904, 56 Res. 37; Bingöl 1980, 91 Lev. 28-30; Rumscheid 1995, 36 vdd. Res. 3 Lev. 6,3. 7,3. 8,3.5. 11,3.

³²⁸Romeo – Panarati – Ungaro 2014, 147. 175. Res. 128. 129a-b.

³²⁹Bingöl, kamış ve akanthus yaprağının bir arada pulvinuslar üzerinde kullanıldığı en erken örneklerin Aphrodisias Aphrodite Tapınağı'nın başlıkları'na ait olduğunu belirtmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, 92. Tapınağın başlıkları Yüksek Hellenistik veya Augustus Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Heilmeyer 1970, 80. 83. Lev. 20,4; Bingöl 1980, 167 Lev. 28 Res. 29 Lev. 29 Res. 33. 37; Rumscheid 1994, 7 vd. 304 vdd. Lev. 8,6-7. 9,1.

yapraklarının kenarlarının çerçevelenmiş olması da detayda özenli bir işçiliği yansıtmaktadır. Benzer pulvinus düzenlemesi ile Aphrodisias Aphrodite Tapınağı dışında Hellenistik Dönem sonu Roma İmparatorluk Dönemi başlarına tarihlenen, Ephesos Batı Kapı başlıkları³³⁰, Ephesos Bazilika Salonu başlıklarında³³¹, Denizli’de bir okulun bahçesinde yer alan bir başlıkta³³², Stratonikeia Tiyatro Tapınağı başlıklarında³³³, Hierapolis Roma Hamamı başlıklarında³³⁴, Hierapolis’teki Heroon’da³³⁵ ve Anadolu dışında Kuzey Afrika’da Sabratha Liber Pater Tapınağı Portikosu’na³³⁶ ait başlıklarda karşımıza çıkmaktadır. Alandan ele geçen bir diğer bir başlık parçası üzerinde (Kat. No. 002) pulvinus bezeği olarak yatay olarak yana yana yerleştirilmiş, kamış yapraklarından oluşan bir bezeme tercih edilmiştir. Parçanın pulvinus bölümünde yer alan yapraklar, oldukça plastik, etli ve doğal bir formda işlenmiştir. Yaprak kenarları ince çizgilerle belirginleştirilerek yaprak çerçevesi oluşturulmuştur. Oldukça iri, geniş ve kalın bir formda işlenen yaprakların ortalarında fazla derin olmayan orta yaprak damarları oygu şeklinde işlenmiştir. Orta damarın her iki yanında yer alan yaprak eti hafif kabarık işlenmiştir. Yaprakların balteus bağcığının sıkıştırması nedeni ile gerçekmiş gibi alt bölümleri hafif bombeli yapılmıştır. Yapraklar pulvinus yüzeyi ile oldukça uyumlu kavisli bir forma sahiptirler. Kamış yaprakları İon başlıklarının pulvinus bölümlerinde Hellenistik Dönem’e tarihlenen başlıkların yanında Roma İmparatorluk Dönemi boyunca M.S. 4. yy. içlerine kadar yoğun bir şekilde kullanılmıştır³³⁷. Pulvinus üzerinde yer alan kamış yapraklarının stilistik olarak en yakın benzeri Sagalassos Apollon Klarios Tapınağı’ndan ele geçen yarım bir sütun başlığında bulmak mümkündür³³⁸. Ancak tipolojik olarak farklılıklar bulunmaktadır. Sagalassos örneğinde kamış yapraklarının alt bölümlerinde küçük birer defne/kamış? yaprak ucu kullanılmış, ana yapraklar bu küçük yaprakların altından çıkmaktadır. Bu tipolojik farklılığa karşın, kamış yapraklarının alt bölümleri Rhodiapolis örneğinde olduğu gibi çok az bombeli, volütlere doğru hafif bir kavis çizerek uzanmaktadır. Ayrıca Sagalassos örneğinde de yaprak kenarları çerçevelenmiş orta yaprak damarı ince bir çizgi şeklinde verilmiştir. Sagalassos’tan ele geçen başlık bezeklerin stilistik analizine göre Augustus Dönemi’ne tarihlendirilmiştir³³⁹. Yüksek Hellenistik ve Augustus Dönemi’ne

³³⁰Wilberg 1923, 26 vdd. Res. 41. 46; Alzinger 1974, 47 Res. 74; Bingöl 1980, 185 Kat. No. 101.

³³¹Alzinger 1974, 37 Res. 94; Bingöl 1980, 182 Lev. 29 Res. 95 Lev. 30 Res. 130

³³²Leon 1971, Lev. 61; Bingöl 1980, 179 Kat. No. 86.

³³³Mert 2002a, 194 Res. 9. 17; Mert 2008, 211 vdd. Res. 148a, 149b.

³³⁴Söğüt 2005b, 303 vd. Res. 6. 8; Söğüt 2005c, 96 vdd. Res. 11 vd.

³³⁵Başlıkların Augustus Dönemi stil özelliklerini yansıttığı belirtilmektedir. Bkz.: Romeo – Panarati - Ungaro 2014, 146 vdd. Res. 128. 129a-b.

³³⁶Eingartner 2005, 20 Lev. 4a.

³³⁷Bingöl 1980, 82 vdd. 111 vd.; Rumscheid 1994, 268; Koçel-Erdem 1996, 88 dn. 427; Hoffmann 2011, 38.

³³⁸Vandeput 1997a, 56 vd. 120 Lev. 17,2.

³³⁹Vandeput 1997a, 57.

tarihlenen diğer örnekler ise Ephesos Bazilika³⁴⁰, Didyma'da³⁴¹ ve Ephesos Rhodos Peristyl'i³⁴² yer alan bir örneğin pulvinusu üzerinde karşımıza çıkmaktadır ki bu örneklerde hem kenar hem de orta damar kabarık bir formda işlenmiştir. Kat. No. 028 nolu parçanın pulvinusu üzerinde ise beş yapraktan oluşan kapalı palmet yaprak demeti kullanılmıştır. Palmet yapraklarının kök kısımları korunmadığı için yaprakların balteus bağından mı yoksa bir kılıf yapraktan mı çıktığı bilinmemekte, orak formu yan yaprakların ise birbiriyle olan ilişkileri alt bölümde tam olarak anlaşılamamaktadır. Bu yaprak demetleri oldukça canlı, plastik bir yapı sergilemektedir ve her bir aprak oldukça iyi şekillendirilmiştir. Yaprakların üzerinde özenle yapılmış ince yaprak damarları yer almaktadır. Yatay kapalı palmet yapraklarından oluşan bezeklerin pulvinuslar üzerinde en erken örnekleri Ephesos Bazilika Salonu ve Pergamon Müzesi'nden bir İon başlığı üzerinde tespit edilmiştir³⁴³. Ancak bu örneklerde akanthus yapraklarının oldukça küçük ve narin birer kılıf yaprak içinden çıktığı ve açık-kapalı palmet yaprak demetlerinin dönüşümlü olarak pulvinus üzerinde yer aldıkları görülmektedir. Bir diğer örnek ise Tiberius Dönemi'ne tarihlenen Hierapolis Roma Hamamı'ndan ele geçmiş olan bir başlık üzerinde karşımıza çıkmaktadır ki M.S. 2. yy.'da bu bezeğin Perge ve Ephesos gibi kentlerin özellikle sütunlu caddelerinde yer alan İon başlıklarının yan yüzlerinde oldukça yoğun bir şekilde kullanıldıkları belirlenmiştir³⁴⁴. Bu alan yakınlarından ele geçen bir diğer parçanın Kat. No. 026 pulvinusu üzerinde ise yatay olarak yerleştirilmiş olan akanthus yaprağının oldukça stilize bir şekilde işlendiği ve yaprak loplarının dişlere ayrılmadığı görülmektedir. Yaprağın orta damarı düz bir şerit şeklinde verilmiştir. Yatay akanthus yaprakları oldukça sık bir şekilde pulvinuslar üzerinde kullanılıyor olmasına karşın³⁴⁵, benzer stilistik özellikler gösteren yaprak işleniş ile karşılaşmamıştır. Ancak akanthus yaprağının özgün formunu yitirmesi ile kuru, yapay bir görünüme kavuşmuş olması, M.S. 2. yy. ortaları ve sonrasına işaret etmektedir. M.S. 2. ve 3. yy. içerisine tarihlenen ve Konya Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen bir başlık³⁴⁶, Afyon Müzesi'nde sergilenen bir diğer başlık³⁴⁷, Thyateira (Akhisar)'dan³⁴⁸, Laodikeia Nymphaionu'ndan³⁴⁹ ve

³⁴⁰Alzinger 1974, 77 Res. 92; Bingöl 1980, 191 Lev. 25 Res. 126

³⁴¹Pülz 1989a, 118 vd. Lev. 31,11.

³⁴²Alzinger 1974, 75 Res. 84; Bingöl 1980, 191 vd. Lev. 25 Res. 127 vd.

³⁴³Bingöl 1980, 104 vd. Lev. 34 Res. 100. Lev. 35 Res. 215.

³⁴⁴Bingöl 1980, 111.

³⁴⁵Yatay akanthus yapraklarının pulvinus bezeği olarak, Ephesos'tan Augustus Dönemi'ne tarihlenen bir örnek dışında, Hadrianus Dönemi ve sonrasında yoğun bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, 100 vdd.; Koçel-Erdem 1996, Lev. 18, 1b.

³⁴⁶Mert 2002b, 249 vd. Res. 8.

³⁴⁷Bingöl 1980, 160 Lev. 28 Res. 3.

³⁴⁸Duyuran 1973, 18 vdd.; Bingöl 1980, 162 Lev. 28 Res. 10.

³⁴⁹des Gagniers v.d. 1969, 75 Res. 19 Lev. 34,2-3; Bingöl 1980, 207 Lev. 30 Res. 175.

Manisa Müzesi'nde sergilenen³⁵⁰ İon başlıklarının bazılarının pulvinusları doğrudan akanthus yaprakları ile bazılarının ise akanthus ve kamış yaprakları ile birlikte tasarlanmış oldukları görülmektedir. Ancak akanthus yapraklarının kuru, özensiz, yüzeysel işlenişi ve lopların dişlere ayrılmayışı ile benzer stilistik özellikler göstermektedirler. Başlığın diğer bölümlerine ait herhangi bölüm korunmamasına karşın, yukarıda sayılan örnekler Kat. No. 026 üzerinde yer alan akanthus yapraklarının genel tarihi için birer destekleyici örnek olarak sunulabilir.

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası önünden ele geçen Kat. No. 014. 027 nolu parçaların³⁵¹ ekhinusları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemeleri incelendiğinde, Kat. No. 001-002. 004-007. 028 nolu başlık ve başlık parçalarının ekhinusları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemelerinden stilistik olarak farklı oldukları göze çarpmaktadır. Yumurta-mızrak ucu bezemeleri bu başlık parçaları üzerinde de oldukça iyi, özenli bir şekilde yapılmışlardır. Sivri uçlu yumurta bezemeleri diğer örneklerle göre daha kısa boyudur ve yumurtaların üst bölümleri düz bir şekilde kesilmiştir. Yumurtalar altta ve üstte ince birer iplikçikle kabuğa bağlı olup, kabuklar keskin sırtlı ve üst bölümde düz bir şekilde yapılmıştır. Yumurtaların bu formu ile M.S. 2. yy. başlarından itibaren karşılaşılmaktadır ve Antoninler Dönemi içlerine kadar bu formun kullanılmaya devam ettiği bilinmektedir³⁵². Yumurta kabukları arasında kalan mızrak uçlarının sırtları da keskindir. Yumurta-mızrak ucu bezemeleri bu görünümüleri ile Augustus Dönemi örneklerini anımsatıyor olmalarına karşın, yumurtaların üst bölümlerinin kesilmesi ile bu dönemden uzaklaştıklarını kanıtlamaktadırlar. Yumurtaların üst bölümlerinin düz bir şekilde kesilmesi, uzun ve sivri uçlu yapılması ve keskin sırtlı mızrak uçları gibi özellikler ile Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen yapılar üzerinde karşılaşılmaktadır³⁵³.

Volüt çerçeveleri düzleştirilmiş, volüt kenarında yer alan lale formu çanak içerisinden çıkan, dörtlü palmet yaprak demetleri hala zarif bir şekilde kıvrılmaktadır. Palmet yaprakları alttan üste doğru genişlemektedir ve her bir yaprak, üzerlerinde yer alan ince birer çizgi ile detaylandırılmıştır.

Benzer yumurta-mızrak ucu bezeme işlenişi ile Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilen Perge Sütunlu Cadde başlıklarının ekhinusları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemeleri hem yumurtaların üstte düz kesilmiş olması hem de üstte ve altta kabukla ince

³⁵⁰Bingöl 1980, 215 Lev. 30 Res. 204.

³⁵¹Bu iki parça hem volütlerin düz işlenişi, abakuslarının bezeksiz oluşu hem de ekhinusları üzerinde yer alan İon kymationunun stilistik özelliklerinin oldukça benzer olması nedeni ile aynı İon başlığına ait olmalıdırlar.

³⁵²Jenewein 2008, 88 dn. 18; Thür – Rathmayr 2014, 153 vd.

³⁵³Karaosmanoğlu 1996, 37 vdd.

iplikçikler ile bağlanmaları benzeşmektedirler³⁵⁴. Bu başlıklar üzerindeki bir diğer ortak özellik başlıkların, volüt yüzeylerinin düzleştirilmesi ve abakuslarının herhangi bir bezeme içermemesidir. Benzer bir diğer örnek yine Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilen, Troia Odeionu'ndan bir başlık üzerinde karşımıza çıkmaktadır³⁵⁵. Troia Odeionu'na ait olan bu başlığın yumurtaları Kat. No. 014. 027 nolu örneklerin ekhinusları üzerinde yer alan yumurta bezeklerinden daha uzun yapılmıştır. Ancak yumurtaların üst bölümlerinin kesik olması, altta ve üstte kabuğa ince iplikçiklerle bağlı olmaları, mızrak uçlarının keskin sırtlı yapılması ve abakuslarının bezeksiz oluşu ile de benzer stilistik özellikler sergilemektedirler. Bir diğer benzer örnek M.S. 130 yıllarına tarihlenen, Priene Kuzey Salon'a ait bir İon başlığında karşımıza çıkmaktadır. Başlık ekhinusu üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemeleri hem üst bölümlerinin kesilmiş olması hem altta ince birer iplikçik ile kabuklara bağlı olmaları ile stilistik olarak aynı dönemin ürünü olduklarına işaret etmektedir. Bunun dışında volütlerin düzleştirilmesi, köşe palmetlerinin detaylandırılmaması ve de abakuslarının bezeksiz oluşu bu iki örneği birbirine daha da yaklaştırmaktadır. Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilen, Pergamon Asklepieionu İon başlıklarının ekhinusları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemeleri üstte düz kesilmiş olmalarının yanı sıra, yumurtaların kabuklara alt ve üst bölümde ince iplikçikler ile bağlanmalarıyla yine Rhodiapolis ile dönemsel birliktelik içerisindeyler³⁵⁶. Bu başlıklar da Kat. No. 014 ve 027'de olduğu gibi çerçevesiz, volüt yüzeyleri düzleştirilmiş, abakusları herhangi bir bezeme içermemektedir. Kat. No. 014 ve 027 nolu parçalardan ayrılan yönü ise başlıkların volüt kenarından çıkan palmet demetlerinde karşımıza çıkmaktadır. Rhodiapoliste'teki Kat. No. 014 ve 027 nolu parçalar üzerinde volüt kenarından çıkan palmet yaprakları dörtlü yaprak demetinden oluşmakta iken, Pergamon örneklerinde ise üçlü yaprak demeti şeklinde düzenlenmişlerdir. Troia Müzesi'nde yer alan ve Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilen bir diğer başlığın ekhinus üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemeleri yukarıda sayılan örneklerle benzer özellikler sergilemektedir³⁵⁷. Yumurta-mızrak uçlarının benzer stilistik özellik göstermelerinin yanında, volüt formları ve abakuslarının bezeksiz işlenişleri ile de birbirlerine yaklaşmaktadırlar. Ancak köşe palmetlerinin üç yapraklı olması, oldukça iri işlenişleri ve herhangi bir detay içermemeleri ile de Rhodiapolis İon başlığı parçalarından farklılaşmaktadır. Yukarıda sayılan örnekler

³⁵⁴Bingöl 1980, Lev. 13 Res. 236. 241. Lev. 14 Res. 254.

³⁵⁵Riorden 2006, 2642 vdd. Res. 7.

³⁵⁶Başlıklar Hadrianus Dönemi içine tarihlendirilmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, 34. 172 vdd.; Rohmann 1998, 82 vd. Lev. 47,4-6. 48,1-8. 49,1-4. Hadrianus Dönemi tarihi için ayrıca bkz.: Radt 2011, 225.

³⁵⁷Bingöl 1980, Lev. 9 Res. 303

ışığında bu iki başlık parçası üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezekleri, volüt ve köşe palmetleri Hadrianus Dönemi özelliklerini yansıtmaktadır.

Bu parçaların yan yüzlerinde pulvinus bezeği olarak seçilmiş olan kapalı palmet yaprak demetleri beşer yapraktan oluşmaktadır. Orta yaprak düz bir şekilde volüte doğru uzanırken yan yapraklar orak formu yapılmışlardır. Birbirinden bağımsız işlenen yapraklardan, orta yaprak ve iç yan yapraklar balteus bağından çıkmaktadır. Dış yan yaprakların alt bölümleri dışa doğru dönerek, dairesel bir form çizmekte ve balteus bandı üzerinde bağımsız bir şekilde durmaktadır. Palmet yapraklarından orta palmet yaprağının kenarından geçen ince iki yiv ile çerçevelenmiştir. İç ve dış yan yaprakların üzerinde ise birer adet ince yiv şeklinde çizgi yer almaktadır. Asklepieion–Hadrianeum Önü Stoası'nın devamında yer alan Opramoas Ailesi Anı Binası'ndan ele geçen ve muhtemelen aynı stoaya ait olan, yukarıda sözü geçen Kat. No. 028 nolu örnek üzerinde yine beş yapraktan oluşan kapalı palmet yapraklarından oluşan bir bezek kullanılmıştır. Ancak iki bezek karşılaştırıldığında Kat. No. 028 üzerinde yer alan palmet yaprakları daha canlı etli bir yapı gösterirken, Kat. No. 014 ve 027 üzerinde yer alan yapraklar ise daha kuru, yüzeysel ve canlılığını yitirmiş bir form sergilemektedir. Daha öncede belirtildiği üzere pulvinuslar üzerinde yer alan kapalı palmet yaprak demeti motifinin, M.S. 2. yy. ve Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen, özellikle sütunlu caddelerde yer alan İon başlıklarının pulvinusları üzerinde sıklıkla kullanıldığı bilinmektedir³⁵⁸. Rhodiapolis'ten ele geçen Kat. No. 014 ve 027 nolu parçaların pulvinusları üzerinde yer alan kapalı palmet yaprak demetlerinin oldukça yakın benzeri, M.S. 2. yy.'a tarihlenen Antalya Müzesi'ndeki³⁵⁹ bir başlığın pulvinusları üzerinde karşımıza çıkmaktadır. Pulvinus üzerinde yer alan ve palmet yaprak demetini oluşturan yapraklardan, orta yaprağın kenarlarının çerçevelenmesi ve yan yaprakların formu oldukça benzer özellikler sergilemektedir. M.S. 2. yy. ve Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilen diğer örnekler, Ksanthos Psikoposluk Bazilikası'ndan ele geçen pulvinus parçası³⁶⁰, Perge Sütunlu Cadde³⁶¹ ve Pergamon Asklepieionu³⁶² İon başlıklarının pulvinus üzerinde karşımıza çıkmaktadır.

Kazılar sırasında kuzey-güney caddesi yakınlarında ele geçen Kat. No. 015 nolu başlık parçasının abakusu sade olup, ekhinus üzerinde yer alan yumurta-mızrak/ok ucu bezekleri ise korunamamıştır. Başlık parçasının yan yüzünde volütler arasında kalan pulvinus bölümü, üst

³⁵⁸Bingöl 1980, Lev. 7 Res. 23. Lev. 8 Res. 55. Lev. 12 Res. 74-75. 162. 207. Lev. 13 Res. 240. Lev. 14 Res. 247.

³⁵⁹Bingöl 1980, 166 Lev. 34 Res. 23.

³⁶⁰Cavalier 2005, 142 Lev. 25 Res. 80.

³⁶¹Bingöl 1980, Lev. 35 Res. 240. 247. 251; Heinzelmann 2004, 211 vd. Res. 11a-b.

³⁶²Rohmann 1998, 82 vd. Lev. 47,5-6. Lev. 48,1.

üste ve yan yana yerleştirilmiş defne yaprakları ile süslenmiştir. Defne yapraklarının herhangi bir detaya yer verilmeden yapılmış oldukları görülür. Asklepion–Hadrianeum Önü Stoası kazıları sırasında üç parça halinde ele geçmiş olan pulvinus bölümüne ait bir diğer parça Kat. No. 029 yine defne yaprakları ile süslenmiştir. Ancak bu kez yaprakların ortalarında, ince birer çizgi şeklinde orta yaprak damarları vurgulanmıştır. Yapraklar daha nitelikli, özenli ve sivri uçlu yapılmıştır. Bezeğin, pulvinuslar üzerinde M.Ö. 1. yy.’dan başlayarak, M.S. 4. yy. içlerine kadar sıklıkla tercih edildiği görülür³⁶³. Her ne kadar sadece pulvinus üzerinde yer alan bezeme tek başına tarihleme unsuru olmasa da başlık parçasının tarihi hakkında az da olsa bilgi sunmaktadır. Başlık parçalarından Kat. No. 015 üzerinde yer alan defne yaprakları ile benzer şekilde detaylandırılmamış, kuru bir işçilik sergileyen defne yaprakları ile M.S. 2. – 3. yy.’a tarihlendirilen Ephesos Mermer Cadde³⁶⁴ örneklerinde yakın benzerlerini bulmaktadır. M.S. 3. ve 4. yy. içinde bezeği oluşturan yaprakların daha da irileştiği görülmektedir³⁶⁵. Kat. No. 029 nolu pulvinus parçası üzerinde yer alan yapraklar ise daha sivri uçlu olmaları, orta yaprak damarının verilmesi ve yaprakların nitelikli işlenişi ile birebir benzeri ile karşılaşılacakla birlikte, Hadrianus Dönemi’ne tarihlenen Pergamon Asklepion³⁶⁶, Antoninler Dönemi’ne tarihlendirilen Side Müzesi’nden³⁶⁷ İon başlıklarının pulvinusları üzerinde yer alan bezekleri anımsatmaktadır. Bu nedenle Kat. No. 015 ve 029 nolu örneklerin pulvinusları üzerinde yer alan defne yaprakları M.S. 2. yy. içinde değerlendirilmelidir. Ancak Kat. No. 015 nolu örnek Kat. No. 029’dan daha geç olmalı ve yüzyılın sonlarına tarihlendirilmelidir.

Opramoas Stoası ve tiyatronun batı anelemma duvarı civarından ele geçen başlık ve başlık parçaları üzerinde iki farklı Lesbos kymationu kullanıldığı tespit edilmiştir. Kat. No. 010. 012 nolu parçaların ön yüzlerinde ekhinus bölümleri korunamamış olmasına karşın, başlığı çepeçevre çevreleyen abakusun bir bölümü yan yüzde korunmuştur. Abakus üzerinde küçük bir bölümü korunan Lesbos kymationu kısmen de olsa takip edebilmek ve tanımlayabilmek mümkündür. Korunan bezekler incelendiğinde, bezeklerin Anadolu’da Hellensitik Dönem’den itibaren sıklıkla kullanıldığı gibi üzengi formu Lesbos kymationu tipinde yapıldıkları anlaşılmaktadır³⁶⁸. Üzengi çerçevesini oluşturan ana yapraklar geniş bir şekilde açılmıştır. M.S. 1. yy.’ın sonundan itibaren M.S. 2. yy.’ın ortalarına kadar Lesbos

³⁶³Bingöl 1980, 89 vd. Lev. 27. 28.

³⁶⁴Bingöl 1980, Lev. 27 Res. 116.

³⁶⁵Bkz.: Schirmer 1967, 250 vdd. Lev. 35,2; Bingöl 1980, Lev. 27 Res. 73. 121. 136. Lev. 28 Res. 146; Herrmann 1988, Lev. 22 Res. 79-81. Lev. 33 Res. 83.

³⁶⁶Ziegenaus 1970, Res. 16; Bingöl 1980, Lev. 27 Res. 72; Rohmann 1998, 82 vd. Lev. 49,1.

³⁶⁷Bingöl 1980, Lev. 28 Res. 291.

³⁶⁸Rumscheid 1994, 258 vdd.

kymationlarının üzeni gözlerinin yer aldığı üst bölümlerinde, boyun kısmındaki aralığın açıldığı bilinmektedir³⁶⁹. M.S. 2. yy. içinde motifin tamamıyla detay özelliklerini yitirdiği ve bu dönem içerisinde aynı yapı üzerinde dahi oldukça farklı formlarla karşılaşıldığı fark edilmiştir³⁷⁰. M.S. 2. yy. içinde motifin gelişimi izlenmesine karşın, değerinin önemli ölçüde azaldığı tespit edilmiş ve bunun nedeni olarak da birçok formun aynı zamanda bir arada kullanılması gösterilmiştir³⁷¹. Rhodiapolis'te ele geçen bu parçaların üzeni yapraklarının üst bölümünün kesilmiş olduğu görülmektedir. M.S. 1. yy. sonunda Ephesos'taki Pallio Nymphaionu'nda görülmeye başlanan bu özellik, M.S. 2. yy. Lesbos kymationları için bir kural haline gelir³⁷². Üzeni çerçevesinin ortasında yer alan merkez damar, her iki yanında birer adet konkav olmak üzere üç parçaya ayrılarak işlenmiştir. Lesbos kymationlarının üzeni merkezinde yer alan orta yaprağın merkez damarı üç parçaya ayrılarak yapılması ile Erken İmparatorluk Dönemi'nde Ephesos'taki Ara Augusti'nin saçak bezemelerinde karşılaşılmaktadır³⁷³. Lesbos kymationlarında orta yaprak üç parçaya ayrılarak kullanılmış, eski gelenekten tam olarak vazgeçilmemiştir³⁷⁴. Üzeni formlu Lesbos kymationlarının orta yapraklarının üç parçaya ayrılması M.S. 2. yy. içerisinde bir kural haline gelmiştir³⁷⁵. Merkez damar üç parçalı işlenmiş olmasına karşın, üzeni çerçevesi ile hala bağlantılı oldukları ve üzeni çerçevesinin boyun kısmına köprü şeklinde ince iplikçiklerle bağlandıkları görülmektedir. Hadrianus Dönemi içerisinde üzeni çerçevesi içinde yer alan orta yaprak ve yan damarlar bazen ince küçük birer iplikçik ile üstte üzeni çerçevesine bağlanırken, bazen tamamen bağımsız birer örge halini alırlar³⁷⁶. Bezeğin orta yaprak damarının üç parçalı işlenmesi ve üzeni çerçevesinden bağımsız olarak işlendiği bu form Antoninler Dönemi'nin Lesbos kymationları için tek form/şablon olarak karşımıza çıkmaktadır. Üzeni çerçeveleri arasında kalan ara yaprakların üzeni çerçevesinden derin matkap kanalları ile ayrıldığı ve bağımsız işlendiği görülmektedir. Çerçevelerin geniş yapılması, üzeni üst bölümünün kesilmesi, çerçevenin ortasında yer alan orta damarın üç parçalı işlenmiş olması ve hala ince iplikçiklerle üzeni çerçevesine bağlı olmasının yanı sıra çerçeveler arasında kalan ara

³⁶⁹Köster 2004, 146 Lev. 48,3-5. 56,6. 83,2. 88,3. 98,3-4. 99,1-2.

³⁷⁰Wilberg v.d. 1944, Res. 9. 18. 63-64; Hueber - Stročka 1975, Res. 7; Vandeput 1997a, 152 Lev. 85,2-3. 86,1.

³⁷¹Vandeput 1997a, 152 dn. 343.

³⁷²Vandeput 1997a, 152 Lev. 86,2; Cavalier 2005, 205.

³⁷³Bkz.: Köster 2004, Lev. 10,4.

³⁷⁴Traianus – Hadrianus Dönemi içinde hem eski gelenekte orta yaprak damarının bir bütün olarak yapıldığı örneklerle hem de biri merkez ikisi yanıl olmak üzere üç parçaya ayrılmış orta yaprak damarı olan örneklerin bir arada kullanıldığı tespit edilmiştir. Bkz.: Barattolo 1995, Lev. 29-30; Vandeput 1993a, 95 vd. Res. 83. 85. 87. 91; Vandeput 1997a, 152 vd. Lev. 28,2. 30,3. 79,1. 78,3. 85,3; 100,1; Vandeput 1997b, 401. Res. 6.

³⁷⁵Bkz.: y. dn. 372.

³⁷⁶Bkz.: Mitchell – Waelkens 1987, 44 Lev. 5a; Stročka 1988, 303; Mitchell 1995, Lev. 40. 49-52; Vandeput 1997a, 153 Lev. 25,5. 37,2. 101,4. 114,1.

yaprakların matkap kanalları ile bağımsız işlenmiş olmaları bu iki parça üzerinde yer alan Lesbos kymationlarının Hadrianus Dönemi özellikleri gösterdiklerine işaret etmektedir. Ancak motifin genişleyerek vurgulanması, Antoninler Dönemi'ne yaklaştığımızın kanıtıdır. Özellikle Kat. No. 010 örnekte, Lesbos kymationunun formu daha iyi anlaşılmakta, bezeklerin birbirinden henüz Antoninler Dönemi içinde olduğu gibi ayrılmadığı, oldukça özenli ve kaliteli bir işçiliğe sahip olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu iki parça üzerinde yer alan Lesbos kymationu Hadrianus Dönemi ve bu dönemin sonuna, tarihlenen yapıların mimari bezekleri üzerinde karşılaşmak mümkündür. Benzer örneklerle, Patara Ana Caddesi³⁷⁷, Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen Sagalassos Bazilika E1'de yer alan mimari bezekler³⁷⁸, M.S. 2. yy.'ın 2. çeyreğine tarihlenen Aphrodisias Tiberius Portiği³⁷⁹, M.S. 2. yy. ortalarına tarihlenen Sagalassos Kuzeybatı Tapınağı³⁸⁰, M.S. 2. yy. ortalarına tarihlenen Perge Agora Portikosu³⁸¹ ve Pergamon Kızıl Avlu geison blokları üzerinde³⁸² yer alan örneklerle karşılaştırılabilir. Aynı alandan ele geçen, Kat. No. 008-009. 011. 024³⁸³ nolu parçaların ve kastron güneyinden ele geçen bir başlık parçasının Kat. No. 032³⁸⁴ abakusları üzerinde yer alan Lesbos kymationları ise daha farklı bir form sergilemektedir. Kyma reversa profili üzerinde biri küçük, diğeri büyük iki yarım daire şeklindeki profil üzengi çerçevesini oluşturmaktadır. Burada yer alan üzengi çerçevesi ve çerçevenin üst bölümü birbirinden ayrı örgeler gibi işlenmiştir. Çerçevenin üst bölümünün kesilmesiyle, üzeninin üst bölümü içe doğru dairesel bir form çizmek yerine, dışa doğru "yarım ay" ya da "V" formunu almış olduğunu söyleyebiliriz. Yukarıda da belirtildiği gibi üzengi çerçevesinin üst bölümü M.S. 2. yy.'dan sonra daima kesik olarak işlenmektedir³⁸⁵. Üzengi çerçevesinin üst bölümünde yer alan ve genellikle dairesel formlu yapıldığı için göz olarak adlandırılan dairesel gözün üst bölümü de kesilmiş, yarım daire şeklinde işlenmiş ve birbirlerinden bağımsız birer örge halini

³⁷⁷Patara Ana Cadde Doğu Portikos'tan ele geçmiş olan İon başlıkları M.S. 2. yy. ortaları ve sonrasına tarihlendirilmiştir. Başlıkların abakuslarında yer alan üzengi formlu Lesbos kymationları Rhodiapolis İon başlık parçaları üzerinde yer alan Lesbos kymationları ile oldukça yakın benzerlik içerisindedir. Bkz.: Aktaş 2013, Kat. No. 9-10.

³⁷⁸Vandeput 1993a, 95 vd. Res. 83. 85-87; Vandeput 1997a, 85. 153 Lev. 36,2-4. 37,2-4.

³⁷⁹Waelkens 1987, 127 vd. Lev. 3,6.

³⁸⁰Vandeput 1997a, 96 vdd. 153. Lev. 41,3. 42,3-4.

³⁸¹Mansel 1975, 76 vdd.; Cavalier 2005, 60. 62. 161. Lev. 83 Res. 239.

³⁸²Strocka 1988, 303 Lev. 44,5; Vandeput 1997a, 153 Lev. 101,4.

³⁸³Opramoas Stoa'sından ele geçen bir diğer parçanın (Kat. No. 025) balteusu üzerinde yer alan dikey akanthus yaprağı ve her iki yanda tekli burğu bandı ile sınırlandırılmış olması ile Kat. No. 024 ile aynı başlığa ait olabileceklerine işaret etmektedir.

³⁸⁴Bu başlık parçası Opramoas Stoa'sından ele geçmemiş olmasına karşın bu alandan ele geçen parçaların Lesbos kymationu ile benzer stilistik özellik gösterdiği için bu örneklerle birlikte değerlendirilmiştir. Başlık parçasının abakusu dışında diğer bölümleri kırılmıştır. Bizans Dönemi'nde kentte yer alan birçok bezekli mimari elemanın bu şekilde kırılarak kastron duvarlarında yapı malzemesi olarak kullanıldıkları hala kastron duvarları üzerinde yer alan mimari parçalardan anlaşılmaktadır.

³⁸⁵Vandeput 1997a, 152 Lev. 86,2.

almıştır. Üzengi merkezinde yer alan orta yaprak damarı M.S. 2. yy.'da alışık olunduğu gibi parçalara ayrılmak yerine bir bütün olarak verilmiştir. Üzengi çerçevesi arasında kalan ara yaprakların alt bölümleri üzengi yapraklarının alt bölümlerinde sıkışarak, uzun, ince ip gibi bir görünüme kavuşmuştur. Ara yaprağın üst bölümü kalp formunda işlenmiş ancak alt bölümü ile birlikte oldukça şematik, yapay bir forma ulaşmıştır. Lesbos kymationu Augustus Dönemi'nden itibaren alışık olunduğu üzengi formunun özgün şemasını yitirmiş, tamamı ile şematik ve tanımlanamaz bir forma dönüşmeye başlamıştır. Motif üzerindeki bu özensizliğin motifin yer aldığı mimari elemanın konumu ile alakalı olmadığı açıktır. Çünkü motif, sütun üzerinde yer alan ilk bezekli mimari parça olan başlık üzerinde bulunmaktadır. Bezeğin bu özensiz ve şematik yapısı sadece dönem stili ile açıklanabilir. Üzengi çerçevesinin üst bölümünün kesilmesi M.S. 2. yy.'a tarihlenen birçok yapının Lesbos kymationunda karşılaşılmaktadır³⁸⁶. Soffit bezekleri üzerinde yer alan yaprakların detaylandırılmadan yapılmış olması, Ksanthos Antik Kenti bezemelerini çalışmış olan Cavalier'in dikkatini çekmiş ve Cavalier bunu Ksanthos'a özgü bir durum olarak açıklamıştır³⁸⁷. Benzer bir durumun aynı bölge içerisinde meydana gelmesi belki de bölgede yer alan atölye özelliği ile açıklanabilir, ancak bunu söylemek için elimizde yeteri kadar yayınlanmış mimari bezeme bulunmamaktadır. Aphrodisias Tiberius Salonu'nundan bir İon başlığının abakusu üzerinde yer alan Lesbos kymationunun detaylandırılmayışı da Rhodiapolis örneklerini anımsatmaktadır³⁸⁸. Milet Faustina Hamamı'nın palestra salonuna ait soffit çerçeveleri üzerinde yer alan Lesbos kymationlarının orta yaprak damarlarının detaylandırılmadan bütün olarak verildiği görülür³⁸⁹. Ancak Milet Faustina Hamamı'nda Lesbos kymationu üzengi formunun ana şemasını hala korumaktadır. Smyrna Agorası'nda ise üzengiler oldukça etli, ancak kuru yapılmış, ara yapraklar bağımsız işlenmiştir ve üzengi formu Lesbos kymationu özgün formunu kaybetmiştir³⁹⁰. Bu haliyle Lesbos kymationları M.S. 2. yy.'ın son çeyreğini anımsatmaktadır.

Agora stoasının üst katından, tiyatro batı anelemma duvarı ve Opramoas Stoası'nın batı kanadından - nişli alan önünden - ele geçen başlık ve başlık parçalarının abakusları üzerinde yer alan Lesbos kymationlarında olduğu gibi, ekhinusları üzerinde yer alan yumurtamızrak ucu bezemeleri de iki farklı stilistik özellik sergilemektedir. Bu alandan ele geçmiş

³⁸⁶Cavalier 2005, 205.

³⁸⁷Bkz.: y. dn. 384.

³⁸⁸Bu başlıkların tarihi tartışmalıdır. Bingöl Hadrianus Dönemi'ne tarihlenirken, Wealkens M.S. 2. yy.'ın ilk çeyreğine tarihlendirmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, 168 Lev. 2 Res. 49; Waelkens 1987, 125 vdd. Lev. 2,5-6.

³⁸⁹Köster 2004, 146 Lev. 123,3.

³⁹⁰Köster 2004, 146 Lev. 24a. 25a-b. 27a.

olan Kat. No. 010³⁹¹ nolu parça üzerinde yumurta-mızrak ucu bezemelerinden volüt köşesinde yer alan bir adet yumurta bezeği kısmen korunmuştur. Yumurtayı çevreleyen kabuk, sol tarafta kırık sağ tarafta köşe palmetleri altında bulunan bölümü korunmuştur. Yumurtanın kabuktan derin bir matkap kanalı ile ayrıldığı görülmektedir. Yumurta uzun ve oval bir forma sahiptir ve altta küçük bir iplikçik ile kabuğa bağlanmaktadır. Yumurta kabukları arasında kalan mızrak ucu formu ara elemanlar ise keskin bir sırt çizgisine sahiptir. Bu yumurta formu M.S. 2. yy. başından, Antoninler Dönemi içlerine kadar karşımıza çıkmaktadır³⁹². Benzer yumurta-mızrak ucu bezemeleri ile Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen birçok İon başlığı üzerinde karşılaşmak mümkündür. Perge Sütunlu Cadde³⁹³, Pergamon Asklepion³⁹⁴ ve Pergamon Cadde başlıkları³⁹⁵, Troia Müzesi'nde yer alan bir İon başlığı³⁹⁶, Nysa Gerantikon'dan bir İon başlığı³⁹⁷, Aphrodisias Agora³⁹⁸ ve Tiberius Portiği başlıkları³⁹⁹, Ephesos'ta 1 Nolu Teras Ev'in İon başlıklarının⁴⁰⁰ ekhinusları üzerinde yer alan yumurta-mızrak/ok ucu bezekleri benzer özellikler sergilemektedir. Bu özellikleri ile parça üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemelerinin M.S. 2. yy.'ın 2. çeyreğine ait özelliklere sahip oldukları söylenebilir. Parça üzerinde, volütlerin kenarından çıkarak yumurta bezekleri üzerine uzanan, köşe palmetleri, volüt kenarında yer alan – oldukça aşınmış – muhtemelen lale formu bir kök içerisinden çıkmaktadır. Lale formu kök içerisinden çıkan köşe palmetleri, kademeli olarak büyüyen, “S kıvrım” çizerek, sivri uçları ile takip eden yaprağın kıvrım yapan sırt kısmına dokunarak sonlanmaktadır. Yapraklar üzerinde matkapla verilmiş ince birer damar yer almaktadır. Aynı alandan ele geçen Kat. No. 008-009⁴⁰¹ başlık parçalarının ekhinusları üzerinde korunan yumurta-mızrak ucu bezekleri ise Kat. No. 010'dan farklı stilistik özellikler sergilemektedir. Kat. No. 008 nolu başlığın bir yüzü tam olarak korunmuştur. İlk bakışta, ekhinusun üç yumurta-mızrak ucu dizisi ile bezenmiş olduğu gibi bir izlenim oluşmaktadır. Ancak köşelerde volüt ve köşe palmetleri altında birer yumurta daha

³⁹¹Yan yüzünde benzer stilistik özellikler sergileyen Kat. No. 012'in ön ve arka yüzünde yer alan yumurta-mızrak ucu bezeği ne yazık ki korunamamıştır.

³⁹²Bkz.: y. dn. 352.

³⁹³Bingöl 1980, 34 Lev. 13 Res. 233-242 Lev. 14 Res. 243-261.

³⁹⁴Bingöl 1980, 31 vd. 172 vdd. Lev. 8 Res. 55-61 Lev. 11 Res. 54; Rohmann 1998, 67 vd. Lev. 38,3.4.6.8. 39,4.8. 40,2.7.8.

³⁹⁵Bingöl 1980, 34. 174 Lev. 8 Res. 72 Lev. 12 Res. 73-76; Rohmann 1998, 82 vd. Lev. 47,4. 48,2.4.8. 49,2; Radt 1999, 225.

³⁹⁶Bingöl 1980, 97 vd. Lev. 9 Res. 303.

³⁹⁷Bezelerin stilistik analizine göre M.S. 147-151 yıllarına tarihlendirilmiştir. Bkz.: Kadioğlu 2011, 146 vd. Res. 12.

³⁹⁸Bingöl 1980, 91 vd. Lev. 2 Res. 42.

³⁹⁹Waelkens 1987, 127 vd. Lev. 3,6.

⁴⁰⁰Jenewein 2003, 86 vdd.; Thür - Rathmayr 2014, 153 vdd. Lev. 55 Res. 65-66. 68-69. Lev. 56 Res. 71-72. 74-75.

⁴⁰¹Bu alandan başlıkların ekhinus bölümüne ait birçok küçük parça ele geçmiş ancak yukarıda ele alınan örneklerle benzer stilistik özellikler sergiledikleri için kataloğa dahil edilmemişlerdir.

yer almaktadır ve bu yumurtaların sadece uç kısımları işlenmiştir. Yumurtalar, Kat. No. 010 nolu parça üzerinde yer alan yumurtadan daha etli, iri ve uzun yapılmış, kabuklarından oldukça derin matkap kanalları ile ayrılmıştır. Yumurtalar kabuklara üstte, her iki yanda ve altta ince birer iplikçikle kabuğa bağlanmıştır. Yumurtalar arasında kalan mızrak uçları, kabuklar arasında sıkışmıştır ve keskin sırtlı bir forma sahiptir. Yumurta-mızrak ucu bezekleri oldukça kuru ve yapay bir görünüm sergilemektedir. Benzer yumurta-mızrak ucu bezemeleri ile M.S. 2. yy.'a tarihlenen Akhisar Sütunlu Cadde'den ele geçen İon başlıkları⁴⁰², Antoninler Dönemi'ne tarihlenen Olympos Tapınağı'ndan bir İon başlığı⁴⁰³, Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Hierapolis Tiyatrosu'ndan İon başlıkları⁴⁰⁴, Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Laodikeia deposunda yer alan İon başlıkları⁴⁰⁵, yine Severuslar Dönemi'ne tarihlendirilen, Herakleia Pontike'den İon başlıkları üzerinde⁴⁰⁶ karşımıza çıkmaktadır. Yumurtaların bu kadar iri yapılmış olması, uzaması ve çanaklardan derin matkap kanalları ile ayrılmasının yanı sıra köşelerden çıkan palmet yaprak demetlerinin üç yapraktan oluşması ve bu demetlerin çıktığı lale formu çanakların da oldukça iri ve yapay bir görünüme kavuşması daha geç bir döneme işaret etmektedir. Ancak palmet yaprakları hala volüt kenarından çıkmaktadır⁴⁰⁷. Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Laodikeia'dan bir başlık üzerinde ise yaprakların daha da irileştiği, birbirinden ayrıldığı ve özgün formlarını yitirdikleri görülmektedir⁴⁰⁸. Geç döneme tarihlenen başlıkların abakus ve ekhinus arasında yer alan kanalis boşluğunun ortadan kalktığı belirtilmektedir⁴⁰⁹. Yukarıda sayılan özellikleriyle bu başlıklar üzerinde yer alan köşe palmetleri ve yumurta-mızrak ucu bezemelerinin, Geç Antoninler-Erken Severuslar Dönemi özelliklerini yansıttıklarını söyleyebiliriz. Ayrıca volüt kenarından çıkan üç yapraklı köşe palmetleri özgün formlarını kaybetmiş olup detaylandırılmadan, üzerlerinde sadece ince birer kabartma şeklinde çizgi ile verilmişlerdir. Volüt çizgileri düz bir şekilde işlenmiştir.

Bu başlık ve başlık parçalarının yan yüzleri incelendiğinde, Kat. No. 010 nolu parçanın yan yüzünde başlığın altından çıkan bir adet akanthus yaprağı pulvinusu alttan yukarı doğru sarmaktadır. Benzer yaprak işlenişi ile M.S. 2. yy. içerisine tarihlenen,

⁴⁰²Duyuran 1973, 18 vd. Res. 8; Bingöl 1980, 162 Lev. 17 Res. 9-11.

⁴⁰³Bingöl 1980, 217 Lev. 16 Res. 213.

⁴⁰⁴Bingöl 1980, 197 vdd. Lev.15 Res. 147 Lev. 18 Res. 149 Lev. 12 Res. 150. 152-153.

⁴⁰⁵Bingöl 1980, 207 Lev. 15 Res. 175-176.

⁴⁰⁶Hoepfner 1966, 72. 86 vdd. Lev. 24a; des Gagniers v.d. 1969, 75 Res. 19 Lev. 34,2-3; Bingöl 1980, Lev. 18 Res. 141.

⁴⁰⁷Geç döneme tarihlenen örneklerde palmet yapraklarının volüt başlangıç noktasından, daha doğrusu abakus ve volütün birleştiği alandan çıktıkları belirtilmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, 231 vd. Lev. 20 Res. 285. 287; Thür – Rathmayr 2014, 154.

⁴⁰⁸Bingöl 1980, 207 Lev. 15 Res. 175.

⁴⁰⁹Bkz.: Thür – Rathmayr 2014, 153 vdd.

Denizli'den⁴¹⁰, Manisa Müzesi'nden⁴¹¹ ve Troia Odeionu⁴¹² ile Troia Müzesi'nden birer İon başlığının⁴¹³ pulvinusları üzerinde karşılaşmak mümkündür. Kat. No. 012 nolu parçanın yan yüzünde pulvinus bezeği olarak, yan yana yerleştirilmiş kamış yaprağı motifi tercih edilmiştir. Yapraklar balteus sınırlandırmasından çıkmaktadır ve balteus bağının sıkıştırmasıyla yaprakların alt bölümleri hafif kabarık yapılarak doğal bir görüntü yaratılmaya çalışılmıştır. Yaprakların ortasına matkapla derin bir çizgi yapılarak, orta yaprak damarı verilmeye çalışılmıştır. Yaprak uç kısımlarının sivri bir şekilde sonlanması ve üste doğru yaprakların daralması ile kamış yaprakları arasında, üst bölümde küçük boşluklar oluşmuştur. Ancak oluşan bu boşluklara, iki bölümlü küçük, uçları matkap darbeleri ile çentiklendirilmiş yaprakçıklar yerleştirilmiştir. Kamış yaprakları İon başlıklarının pulvinus bölümlerinde Hellenistik Dönem'den M.S. 4. yy. içlerine kadar yoğun bir şekilde kullanılmıştır⁴¹⁴. Rhodiapolis'ten ele geçen örnek üzerinde yer alan kamış yapraklarına benzer kamış yaprağı bezemeleri ile Perge Sütunlu Cadde'den⁴¹⁵ Didyma'dan⁴¹⁶ Aydın Müzesi'nden⁴¹⁷, Aphrodisias Sütunlu Cadde'den⁴¹⁸, Magnesia'dan⁴¹⁹, Herakleia Pontike'den⁴²⁰, Konya Müzesi'nde⁴²¹ sergilenen başlıkların pulvinusları üzerinde oldukça yakın benzerleri ile karşılaşmak mümkündür. Pulvinuslar üzerinde yer alan bezeklerin stilistik benzerlerini sergileyen örneklerinin genellikle Hadrianus Dönemi ve sonrasına tarihlenmesi bu parçaların üzerinde yer alan Lesbos kymationu ile olan dönemsel birlikteliğini göstermesi açısından önemlidir. Aynı alandan ele geçen diğer başlık ve başlık parçalarından Kat. No. 008-009 ve 011 nolu başlık ve başlık parçaları üzerinde birbirlerinden farklı motiflerin kullanıldığı görülmektedir. Kat. No. 008 nolu başlığın pulvinusu üzerinde yatay olarak yerleştirilmiş yedi yapraktan oluşan kapalı palmet yaprak demeti kullanılmıştır. Kat. No. 014. 027-028 nolu örneklerde görüldüğü gibi pulvinus bezekleri üzerinde yer alan palmet yaprak demetleri beş

⁴¹⁰Başlıklar, Bingöl tarafından Tiberius Dönemi'ne tarihlendirilmiştir. Bingöl 1980, 180-181 Lev. 31 Res. 89. 91.

⁴¹¹Başlık, Bingöl tarafından M.S. 2. yy.'a tarihlendirilmiştir. Bkz.: Bingöl 1980, 213 Lev. 32 Res. 200.

⁴¹²Başlık, Riorden tarafından Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Riorden 2006, 2642 Res. 7.

⁴¹³Başlık, Bingöl tarafından Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, 239 Lev. 32 Res. 303.

⁴¹⁴Bbkz.: y. dn. 337.

⁴¹⁵Bu alandan ele geçen başlıklar, Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilmiştir. Bkz.: Mansel 1958, 14 Lev. 12 Res. 8; Bingöl 1980, 224 vdd. Lev. 38 Res. 233-234. 237. 241-242. 253. 255. 258; Heinzelmann 2004, 211 vd. Res. 11a-b.

⁴¹⁶Başlık, Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Weigand – Knackfuss 1941, 91 Lev. 163; Hoepfner 1971, 36 vdd.; Bingöl 1980, Lev. 24 Res. 94.

⁴¹⁷Başlık, M.S. 2.-3. yy.'a tarihlendirilmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, Lev. 25 Res. 77.

⁴¹⁸Başlık, M.S. 2. yy.'a tarihlendirilmektedir. Bkz.: Ziegenaus 1966, 448 vdd.; Ziegenaus 1970, 187 Res. 16; Bingöl 1980, Lev. 37 Res. 76.

⁴¹⁹Başlık, M.S. 2. - 3. yy.'a tarihlendirilmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, Lev. 37 Res. 203.

⁴²⁰Başlık, Severuslar Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Hoepfner 1966, 86 vdd. Lev. 24b.

⁴²¹Başlık, M.S. 2.-3. yy.'a tarihlendirilmektedir. Bkz.: Mert 2002b, 254 vd. Res. 18.

ya da yedi yapraktan oluşabilmektedir. Orta yaprak balteus bağından çıkmakta, yan yapraklar ise balteustan bağımsız bir şekilde, altta birbirleri ile birleşerek dışa doğru kıvrım yapmaktadırlar. Daha öncede belirtildiği üzere bu motif M.S. 2. yy.'da özellikle sütunlu caddelerde yer alan başlıkların pulvinus bezeği olarak tercih edilmiştir⁴²². Yedi yapraklı ve üzerinde matkap çizgileri ile verilmiş damarlara sahip ve yan yaprakların altta birleşerek bağlandığı örnekler ile Perge'den⁴²³ Antalya Müzesi'nden⁴²⁴, Pergamon Asklepieion'dan⁴²⁵ ele geçen başlıkların Pulvinusları üzerinde karşılaşılmaktadır. Başlığın diğer bezeklerinin stilistik özelliklerinin gösterdiği gibi, pulvinus üzerinde yer alan kapalı palmet yaprak motifi de M.S. 2. yy. içinde olduğumuzu kanıtlamaktadır. Kat. No. 009 nolu parçanın pulvinusu üzerinde ise pulvinus altından kökleniyormuş gibi gözüken akanthus yaprağı pulvinusu sarmaktadır. Ancak yaprağın yeterince geniş yapılmadığı ve pulvinusun üst bölümünün bir miktar boş kaldığı görülmektedir. İon başlıklarının pulvinusu üzerinde dikey akanthus yaprak motifi Roma İmparatorluk Dönemi boyunca özellikle M.S. 2. yy. içinde sıklıkla tercih edilen bir diğer bezeme örgesi olarak karşımıza çıkmaktadır⁴²⁶. En yakın benzerleri Manisa Müzesi'nde sergilenen bir başlık⁴²⁷ ve Laodikeia'dan ele geçen bir başlık üzerinde⁴²⁸ karşımıza çıkmaktadır. Kat. No. 011 üzerinde ise ortada yatay olarak yerleştirilmiş bir kamış yaprağı, altta üstünde küçük bir defne (?) yaprağı ile birlikte balteus bağından çıkmaktadır. Kamış yaprağının üst bölümünde kalan alana yarım bir akanthus yaprağı, alt bölümünde kalan alana ise iki adet yarım akanthus yaprağı yan yana ve uç kısımları aşağı doğru sarkacak şekilde yerleştirilerek farklı bir bezek kombinasyonu kullanılmıştır. Akanthus yapraklarının oldukça iri birkaç yaprak dilimine ayrıldığı ve stilize bir şekilde işlenmiş oldukları rahatlıkla anlaşılmaktadır. Pulvinus üzerinde yatay olarak yerleştirilmiş akanthus ve kamış yapraklarından oluşan bezeme kombinasyonu⁴²⁹ oldukça sık kullanılmakla birlikte, bu parça üzerinde olduğu gibi yarım akanthus ve kamış yaprağından oluşan bu şema ile şu ana kadar yayınlanan buluntular arasında karşılaşılmamıştır. Bu Rhodiapolis'te çalışan ustaların/atölyenin özgünlüğünü yansıtmaya açısından oldukça önemlidir. Benzer akanthus yaprak işlenişi ile İon başlığı üzerinde olmamasına karşın, Lykia'da Ksanthos Antik

⁴²²Bkz.: y. dn. 344.

⁴²³Yedi yapraktan oluşan palmet yaprak demeti üzerinde herhangi bir detaya yer verilmemiştir. Başlık Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, Lev. 35 Res. 251; Heinzelmann 2004, 211 vd. Res. 11a-b.

⁴²⁴Bu başlığın pulvinus bezeği de yedi yapraklı palmet yaprakları ile bezenmiştir ve M.S. 2. yy. içine tarihlendirilmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, Lev. 34 Res. 23.

⁴²⁵Başlık M.S. 2. yy.'a tarihlendirilmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, Lev. 34 Res. 55.

⁴²⁶Bkz.: y. dn. 320.

⁴²⁷M.S. 2. yy.'a tarihlendirilmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, Lev. 32 Res. 200.

⁴²⁸Başlık Severuslar Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: des Gagniers v.d. 1969, 73 vdd.; Bingöl 1980, Lev. 31 Res. 174.

⁴²⁹Hellenistik Dönem'den beri kullanılmaktadır. Bkz.: y. dn. 327.

Kenti'ndeki Sivil Bazilika içinden ele geçen anthemion bezekli bloklar üzerinde karşılaşılmaktadır. Bu bloklar üzerinde anthemion bezeğini oluşturan akanthus yaprakları oldukça benzer özellikler sergilemektedir. Cavalier, bu bezeme stilinin Antoninler ve Severuslar Dönemi'nde sıklıkla kullanıldığını vurgulamaktadır⁴³⁰. Benzer yaprak düzenlemesi ile çok sık karşılaşılmadığını ve atölye özelliği olduğunu belirterek, bu bezekleri stilistik özelliklerine göre M.S. 3. yy. başına tarihlemektedir. Pulvinusu üzerinde yer alan bu bezeğin M.S. 2. yy. içinde kullanılıyor olması ön ve arka yüz bezemelerindeki stilistik özellikleri tamamlayıcı bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kat. No. 013 nolu köşe başlığı parçasının abakusu oldukça geniş yapılmıştır ve üzerinde üç adet çizgi şeklinde bant yer almaktadır. Ekhinus üzerinde yer alan yumurtamızrak ucu bezemesine ait motiflerin bir bölümü korunmuş olmasına karşın, oldukça yıprandıkları için tarihlemeye yardımcı olmamaktadırlar.

Başlıkların balteus bölümlerinde yer alan bezeklerin hem Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoa'sı hem de İki Katlı Stoa'dan ele geçen örneklerde (Kat. No. 001. 003. 008-012. 014. 016. 021-022. 024-025. 027. 029. 031) genellikle tekli burgu bant ile sınırlandırılmış oldukları görülmektedir. Tekli burgu bant motifinin balteus sınırlandırması olarak en erken örnekleri M.Ö. 2. yy.'a tarihlenen Magnesia Artemis Tapınağı'nın başlıkları üzerinde tespit edilmiştir⁴³¹. Ancak bu örnekler üzerinde yer alan bağcıklar genellikle düz olup Yüksek Hellenistik, Erken İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen başlıklar üzerinde tekli burgu bant sınırlandırması ile karşılaşılmaktadır⁴³². Bezeğin Hellenistik ve Roma Dönem'lerinde defne yaprakları ile sıklıkla kombine edildiği vurgulanmaktadır⁴³³. Ayrıca Hellenistik Dönem'de oldukça sık kullanılan bu bezek türünün Roma İmparatorluk Dönemi'nde M.S. 2. yy.'a kadar değişmeden kullanıldıkları tespit edilmiştir. M.S. 2. yy'dan itibaren ise bu motiflerin yerlerini ya tamamen Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait yeni sınırlandırma motifleri ya da erken dönem motiflerinin etkilerini taşıyan yeni motifler aldığı belirlenmiştir⁴³⁴.

Ele geçen başlık ve başlık parçaları üzerinde, balteus bezeği olarak genellikle üst üste ve yan yana birbirini takip eden defne yaprak motifleri kullanılmıştır (Kat. No. 001. 003. 009-011. 014. 016. 021-022. 027. 030-031)⁴³⁵. Roma İmparatorluk Dönemi'nde balteuslar üzerinde önceki dönemlerin etkilerini taşıyan motiflerin yanı sıra yeni balteus motiflerinin de

⁴³⁰Cavalier 2005, 76 vd. 81 vd. Lev. 12 Res. 43-46.

⁴³¹Humann - Kohte - Watzinger 1904, 54 vdd. Res. 37; Bingöl 1980, 58 vdd. Lev. 26 Res. 189.

⁴³²Puschein 1887, 40 vdd. Res. 32-33; Rumscheid 1994, 49 Lev. 109,4. 186,4. 187,4.

⁴³³Bingöl 1980, 57 vdd.

⁴³⁴Bingöl 1980, 76 Lev. 36 Res. 13 Lev. 25 Res. 82 Lev. 22 Res. 209-308.

⁴³⁵Bazı parçaların, balteus bölümleri tam korunmadığı için, Kat. No. 011'de olduğu gibi, bezeğin nasıl bir kompozisyona sahip olduğu anlaşılamamaktadır.

kullanılmaya başlandığı tespit edilmiş olmakla birlikte⁴³⁶, Rhodiapolis'te genel olarak Hellenistik Dönem motiflerinden defne yaprak motifinin yoğun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Ancak Kat. No. 024-025 nolu parçalar üzerinde akanthus yaprak bezeği, Kat. No. 023 üzerinde ise sarmaşık yapraklarından oluşan bir bezek tercih edilmiştir. Defne yaprakları balteus bezeği olarak Hellenistik Dönem'den itibaren oldukça sık bir şekilde kullanılmaktadır⁴³⁷. Bezeğin Yüksek Hellenistik ve Roma Dönem'lerinde ya çerçevesiz yuvarlak bir bant ile ya da burgu bant ile sınırlandırıldığı belirtilmektedir⁴³⁸. Ele geçen küçük parçalar arasında üzerinde defne yaprakları bulunan küçük bir parça Kat. No. 030 diğerlerinden farklı stilistik özellik göstermesi ile dikkat çekicidir⁴³⁹. Parça üzerinde korunan üst üste ve yan yana yerleştirilmiş defne yapraklarından, yan yana yerleştirilmiş iki yaprağın kenarlarının ve orta yaprak damarının kabarık birer damar şeklinde yapıldığı görülmektedir. Orta yaprağın her iki yanında yer alan yaprak yüzeyi de hafif kabarık bir formda işlenmiştir. Yapraklar ışık-gölge etkisini etkili bir şekilde yansıtmaktadır. Mimari parçalar üzerinde yoğun bir şekilde defne yaprakları kullanılmış olmasına karşın, yapıların tarihlendirilmesinde ne yazık ki yol gösterici değillerdir. Çünkü motif kronolojik bir gelişim göstermemektedir⁴⁴⁰. Hellenistik Dönem boyunca başlıklar üzerinde kullanılan defne yaprak formu, Rhodiapolis'ten ele geçen ve muhtemelen İon başlığına ait bu küçük parça üzerindeki motifleri çağrıştırmaktadır. Örneğin, Geç Klasik Dönem'e tarihlenen Priene Athena Polias Tapınağı⁴⁴¹, M.Ö. 278/70 yıllarına tarihlenen Olympia Ptolemaios-Adak Sunağı⁴⁴², M.Ö. 220'li yıllara tarihlenen Magnesia Artemis Tapınağı⁴⁴³ ve Magnesia Agora Salonu⁴⁴⁴, 204/3 yılına tarihlenen Teos Dionysos Tapınağı⁴⁴⁵, 190/80-160/50 yıllarına tarihlenen Pergamon Büyük Altar⁴⁴⁶, M.Ö. 175/164 yıllarına tarihlenen Atina Attalos II Stoası⁴⁴⁷, M.Ö. 2. yy.'a

⁴³⁶Bingöl 1980, 65 vdd. 76 vd.

⁴³⁷Freyberger 1990, 86; Koçel-Erdem 1996, 88. Bingöl bezeğin yerleştiriliş şekline göre iki farklı tip olarak ele almıştır. İlkini birbirine bağlı yaprak dizileri olarak adlandırmaktadır ve yukarıda da bahsedildiği gibi balteus bezeklerini sınıflandırdığı bölümde "A tipi" "Hängende Schuppenblattreihen" (ters/asılı yaprak dizisi) başlığı altında ele almıştır. Bu bezeğin bir diğer varyasyonu olarak ortaya çıktığını belirttiği bir diğer tip ise "G tipi", "Stehende Schuppenblattreihen" (düz yaprak dizisi)'dir. Bkz.: Bingöl 1980, 57 vdd.

⁴³⁸Bingöl 1980, 63 vd.

⁴³⁹Parçanın formu, İon başlığının balteus ya da pulvinus bölümüne ait olması gerektiğini düşündürmektedir. Bu nedenle İon başlıkları başlığı altında ele alınmıştır.

⁴⁴⁰Ratté – Howe – Foss 1986, 57 vd.; Rumscheid 1994, 269; Vandeput 1997a, 48.

⁴⁴¹M.Ö. 350-323. Literatür ve geniş bilgi için bkz.: Bammer 1973, Lev. 93,2; Bingöl 1980, Lev. 21 Res. 267; Koenigs 1983, 149 vdd. Lev. 31,1-3; Rumscheid 1994, 46 vdd. 179 vdd. Lev. 166, 5. 167,4.

⁴⁴²Rumscheid 1994, Lev. 198,2.

⁴⁴³Humann - Kohte - Watzinger 1904, 54 vdd. Res. 35-37; Bingöl 1980, 58 vd. Lev. 24 Res.188; Rumscheid 1994, 25 vdd. 198 vdd. Lev. 78,4. 79,2. 83,4.

⁴⁴⁴Rumscheid 1994, 25 vdd. Lev. 92,2.

⁴⁴⁵Rumscheid 1994, 48 vdd. Lev. 185,7.

⁴⁴⁶Rumscheid 1994, 36 vd. 107 vdd. Lev. 121,5-6.

⁴⁴⁷Rumscheid 1994, Lev. 191,5.

tarikhlenen Letoon Tapınağı⁴⁴⁸ başlıklarının balteus bölümlerinde yer alan defne yapraklarının Rhodiapolis örneklerine benzer şekilde orta ve çerçeve bölümlerinin kabarık damar şeklinde yapıldıkları görülmektedir. Ancak bu yaprakların uç kısımları neredeyse yarım daire şeklinde, oval bir formda şekillendirilmiştir. Rhodiapolis'ten ele geçen bu küçük parça üzerinde yer alan yaprakların uç kısımları kırık olmasına karşın, yaprak çerçevesi takip edildiğinde, yukarıda sıralanan Erken ve orta Hellenistik Dönem'e tarihlenen örneklerden farklı olarak, sivri uçlu sonlandıkları anlaşılmaktadır. Oldukça benzer yaprak işlenişi ile İon başlıkları üzerinde, özellikle M.Ö. 1. yy.'a tarihlendirilen, Aphrodisias Aphrodite Tapınağı⁴⁴⁹ başlıklarının pulvinus ve balteus bölümlerinde⁴⁵⁰, M.Ö. 1. yy.'a tarihlenen Ephesos Altar başlıklarında⁴⁵¹, M.Ö. 1. yy.'a tarihlendirilen Ephesos Rhodos Peristyli'nden başlıkların balteus bölümünde⁴⁵², Augustus Dönemi'ne tarihlenen Kremna İon Tapınağı başlıklarının balteusları üzerinde⁴⁵³, Augustus Dönemi'ne tarihlenen İzmir Basımane Müzesinde sergilenen bir başlık⁴⁵⁴ ve Augustus Dönemi'ne tarihlenen Ephesos Agora Batı Kapısı başlıklarının balteuslarında⁴⁵⁵ karşımıza çıkmaktadır. Başlıklar ya da diğer mimari parçalar üzerinde yer alan defne yapraklarının Augustus Dönemi'nde kabarık yaprak damarları arasında kalan bölümün içe doğru oyuk verildiği, yaprak kenarlarının çerçevesiz yapıldığı ya da yaprak orta damarının kabarık yapılmaktan vazgeçildiği örnekler bu dönem içerisinde defne yaprak formunun farklı varyasyonlarının denendiğine işaret etmektedir⁴⁵⁶. Rhodiapolis'te ele geçen bu küçük parça üzerinde yer alan yapraklar, yukarıda sayılan örnekler içerisinde özellikle Aphrodisias Aphrodite Tapınağı başlıklarının hem balteus hem de pulvinusları üzerinde yer alan defne yaprakları ile stilistik açıdan oldukça yakın benzerlikler içerdiği ilk bakışta anlaşılmaktadır. Bu nedenle bu parça üzerinde yer alan defne yapraklarının M.Ö. 1. yy. içerisinde olabileceği söylenebilir. Bezek Roma İmparatorluk Dönemi boyunca İon başlıklarının pulvinus ve balteusları, friz, arşitravların soffit alanları vb. birçok mimari parça üzerinde kullanılmaya devam etmiştir. Ancak yukarıda da belirtildiği gibi, bezeğin gelişim

⁴⁴⁸Bingöl dikey defne yapraklarının balteus bezeği olarak ilk kez burada kullanıldığını belirtmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, 63 vd.

⁴⁴⁹Tapınağın evreleri konusunda geniş bilgi için Bkz.: Erim 1986, 54 vdd. dn. 2; Theodorescu 1990, 49 vdd. Başlıklardan birinin balteus bezeği için Bkz.: Bingöl 1980, 58 vd. Lev. 27 Res. 34.

⁴⁵⁰Alzinger 1974, 75 Res. 81; Bingöl 1980, 167 Lev. 27 Res. 34-36; Theodorescu 1990, Res.6; Rumscheid 1994, Lev. 8,6. 9,1. 3.

⁴⁵¹Alzinger 1974, 74 vd. Res. 80a-b. 84a.

⁴⁵²Bingöl 1980, Lev. 24 Res. 129. 131.

⁴⁵³Vandeput 2002, 205 vdd. Res. 3.

⁴⁵⁴Bingöl 1980, 58 vd. Lev. 24 Res. 155.

⁴⁵⁵Alzinger 1974, 45 vd. 72 vd. Res. 75.

⁴⁵⁶Daha öncede belirtildiği üzere belli bir gelişim söz konusu değildir. Bkz.: Alzinger 1974, Res. 95. 100a. 105; Vandeput 1997a, 48 vd. Lev. 13,3.

sürecini izlemek olanaksızdır. Ele geçen diğer parçalar üzerinde yer alan defne yapraklarının kenarları düz bırakılmış, yaprak orta damarı ise ince birer oluk şeklinde işlenmiştir.

Korunan parçalardan Kat. No. 001. 016. 022 nolu başlık ve başlık parçalarının balteusları üzerinde yer alan yaprakların kenarları düz, orta yaprak damarı ise ince birer oluk şeklinde yapılmıştır. Bu başlık ve başlık parçalarının balteusları üzerinde yer alan defne yaprakları dönüşümlü olarak, dört tam ve üç tam defne yaprağı şeklinde bir birini izleyen bir sıradan oluşmaktadır. Kat. No. 021'in balteusu üzerinde ise dönüşümlü olarak, üçer adet yan yana ve üst üste yerleştirilmiş defne yaprakları yer almaktadır⁴⁵⁷. Balteus bölümüne ait bu parça üzerinde yer alan yapraklar oldukça özenli bir şekilde yerleştirilmiştir. Yaprakların kenarları düz, orta yaprak damarı ise yukarıda bahsedilen yapraklarda olduğu gibi ince birer oluk şeklinde yapılmıştır. Kat. No. 010 nolu parçanın balteusu üzerinde yer alan defne yaprakları üzerinde orta yaprak damarı işlenmeden, kısacası herhangi bir detaya yer verilmeksizin, iki tam ve bunu takip eden üst sırada ortada bir tam yanlarda iki yarım defne yaprağından oluşan bir bezek dizilimi şeklinde balteus üzerindeki yerini almıştır. Kat. No. 009. 011 nolu başlık parçaları üzerinde yer alan defne yaprakları aynı alandan ele geçen Kat. No. 010'da olduğu gibi detaylara yer verilmeksizin balteus üzerine yerleştirilmiştir. Kat. No. 009 nolu örnekte defne yaprakları ortada iki tam yanlarda birer yarım, takip eden dizide ise üç tam yaprak şeklinde işlenmiştir. Yukarıda da bahsedildiği gibi yaprağın kronolojik bir gelişim göstermemesi nedeni ile defne yapraklarından yola çıkılarak tarihleme yapmak oldukça güçtür. Ancak balteus üzerinde yer alan defne yapraklarının detay özellikleri yaprakların başlık ve başlık parçaları üzerinde yer alan diğer bezeklerin tarihlerini destekleyici özellikler sergiledikleri söylenebilir.

Kat. No. 023 nolu parça İon başlığının balteus bölümüne ait olmakla birlikte, ele geçen birçok küçük parça arasında üzerinde yer alan balteus bezeğinin farklı olması nedeni ile kataloğa dahil edilmiştir. Baltehus yukarıda sözü edilen başlıklarda genellikle bir burgu bant ile sınırlandırılmışken, bu örnekte ise dışta düz bir bant, içte ise bir burgu bant ile sınırlandırılmıştır. Balteusun bir düz, bir burgu bant ile sınırlandırıldığı herhangi bir örnek ile bugüne kadar yayınlanan buluntular arasında karşılaşılmamıştır⁴⁵⁸. Rhodiapolis'te ele geçen başlık ve başlık parçalarının oldukça büyük bir bölümünün balteusu üzerinde yan yana ve üst

⁴⁵⁷Bingöl, bu balteus bezemesinin sadece bir örnekle Aphrodisias Aphrodite Tapınağı'nın İon başlıklarından biri üzerinde temsil olduğunu belirtmektedir ve başlığı M.Ö. 1. yy.'a tarihlendirmektedir. Bkz.: Bingöl 1980, 64 Lev. 29 Res. 40. Rhodiapolis'te ele geçen parça başlığın balteusuna ait olmalıdır. Burada yer alan defne yaprakları ve balteus sınırlandırması olarak kullanılmış olan tekli urgan motifi dışında herhangi bir bezeğin parça üzerinde korunmamış olması bu bezeklerden yola çıkılarak bu parça için kesin bir tarihleme önerisinde bulunmayı güçleştirmektedir.

⁴⁵⁸Anadolu'daki başlıklar üzerinde kullanılan balteus sınırlandırmaları için bkz.: Bingöl 1980, 57 vdd.

üste yerleştirilmiş defne yaprak motifleri kullanılmıştır. Ancak bu parça üzerinde bir sarmaşık dalı ve bu daldan çıkan kalp formlu sarmaşık yaprakları kullanılmıştır. Bingöl, motifin Anadolu'da Roma İmparatorluk Dönemi İon başlıklarının balteusları üzerinde kullanıldığı belirtilmekle birlikte⁴⁵⁹, Hoffmann, Bingöl'ün bu görüşüne katılmakta ve bezeğin, Hellenistik Dönem'de kullanıldığını sözlerine eklemektedir⁴⁶⁰. Bugüne kadar Anadolu'dan ele geçen benzer tipolojideki örnekler, başlık üzerinde yer alan diğer bezeklerle birlikte M.S. 2. – 3. yy.'a tarihlendirilmektedir. Bu örnekler şu şeklide sıralabilir, M.S. 2. yy.'a tarihlenen Antalya Müzesi'nden bir başlık⁴⁶¹, Perge'den Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen Sütunlu Cadde'ye ait başlıklar⁴⁶², M.S. 2. yy.'ın 2. yarısına tarihlenen Aphrodisias Tiberius Portiği Salonu'na ait bir başlık⁴⁶³, Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen Aphrodisias Tiberius Portiği Kuzey Salona ait bir başlık⁴⁶⁴, M.S. 2. – 3. yy. içine tarihlenen Yalvaç Müzesi'nden bir başlık⁴⁶⁵ ve Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Herakleia Pontike'den bir başlık⁴⁶⁶ baltesu üzerinde karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu parça üzerinde balteus sınırlandırması olarak biri düz biri burgu şeklinde yapılmış ikili bant motifi kullanılmıştır. Benzer bant motifi sadece Augustus Dönemi'ne tarihlenen Aphrodisias'tan hangi yapıya ait olduğu tespit edilemeyen bir başlıkta karşımıza çıkmaktadır⁴⁶⁷. Kat. No. 024-025 nolu parçaların balteusları üzerinde ise Anadolu'da Roma İmparatorluk Dönemi'ne özgü bir diğer yeni motif, dikey akanthus yaprak bezeği kullanılmıştır⁴⁶⁸. Akanthus yapraklarını oluşturan etli yaprak lopları, iri, oval bir forma sahip olup, yan lopların bazıları üstte ikiye ayrılmıştır. Bezek, balteus sınırlandırması olarak Yüksek Hellenistik, Erken İmparatorluk Dönemi'nin tekli burgu bant motifi ile kombine edilmiştir. Anadolu'daki diğer kentlerde balteus üzerinde yer alan akanthus yaprak bezeğinin ya tekli burgu bant ile ya da sınırlandırma olmaksızın balteus üzerinde yerini aldığı tespit edilmiştir⁴⁶⁹. Benzer balteus motifi ve sınırlandırması ile en erken Augustus Dönemi'ne tarihlendirilen Ephesos Bazilika Salonu'na ait başlıklardan biri üzerinde karşımıza çıkmaktadır⁴⁷⁰. Bu bezek kombinasyonunun Anadolu'daki diğer temsilcileri ise M.S. 2. yy.'a

⁴⁵⁹Bingöl 1980, 68. 76 vd.

⁴⁶⁰Sarmaşık motifi - farklı tipolojide, dal, yaprak ve çiçeklerden oluşan - Hellenistik Dönem'de balteuslar üzerinde kullanılmaktadır. Bkz.: Hoffmann 2011, 38 vd. dn. 228.

⁴⁶¹Bingöl 1980, 68. 166 Lev. 34 Res. 23.

⁴⁶²Bingöl 1980, 68. 224 vd. Lev. 38 Res. 234. Lev. 35 Res. 247. 249; Heinzelmann 2004, 211 vd.

⁴⁶³Bingöl 1980, 68. 171 Lev. 31 Res. 51; Waelkens 1987, 125 vd. Lev. 3,1.

⁴⁶⁴Deubner 1938, 45 Res. 36. 39; Bingöl 1980, 68. 173 Lev. 32 Res. 58.

⁴⁶⁵Bingöl 1980, 239 Lev. 33 Res. 306.

⁴⁶⁶Hoepfner 1966, 72 Lev. 25b; Bingöl 1980, 68. 196 Lev. 34 Res. 143.

⁴⁶⁷Bingöl 1980, 168 Lev. 29 Res. 43.

⁴⁶⁸Bingöl 1980, 70. 77.

⁴⁶⁹Bkz.: y. dn. 468.

⁴⁷⁰Alzinger 1970, 71 vd. 73 vd. Res. 72. 76a; Bingöl 1980, 70. 193 Lev. 31 Res. 134.

tarıhlendirilen, Milet İonik Salon'un başlıklarında⁴⁷¹, M.S. 2. – 3. yy.'a tarıhlendirilen Hierapolis'ten bir başlık üzerinde⁴⁷² bulunmaktadır. Sonuç olarak, balteus üzerinde yoğun bir şekilde defne yaprak motifinin Geç Klasik ve Hellenistik Dönem sınırlandırması olan tekli burgu bant motifi ile birlikte kullanılmış olması ve bu motifin en erken örneğinin Lykia'nın en önemli kentlerinden Ksanthos'un dini merkezi olan Letoon'da tespit edilmiş olması⁴⁷³ Rhodiapolis Antik Kenti'nde de Roma İmparatorluk Dönemi boyunca yoğun bir şekilde kullanılmaya devam etmesi, Rhodiapolis ve belki de Lykia'daki diğer kentlerde de ustaların Hellenistik bezeme geleneğinden kopmadıklarına işaret etmektedir. Ancak kentte balteus üzerinde dikey akanthus ve sarmaşık motifi gibi tamamen Roma İmparatorluk Dönemi yarattısı olan bezeklerin kullanımı da yeniliklere kapalı olmadıklarının kanıtıdır.

Son olarak, kentte yer alan başlıkların abakusları üzerinde yer alan Lesbos kymationlarının köşeli bir form sergilemesi ile Rhodiapolis'ten ele geçen ve Augustus Dönemi içlerine tarihleyebileceğimiz yukarıda sözü edilen başlıkların, Hellenistik gelenekte yapıldıkları ve muhafazakar bir yapı sergiledikleri söylenebilir.

4.2 Korinth Başlıkları

4.2.1 Normal Korinth Başlıkları

Rhodiapolis'te ele geçen Korinth başlıkları da diğer yapı elemanlarında olduğu gibi Bizans Dönemi kireç ocaklarından nasibini almış, oldukça küçük parçalara ayrılarak kirece dönüştürülmüştür. Rhodiapolis Antik Kenti'nde yapılan kazılarda çok sayıda Korinth başlık parçası ele geçmiş olup, ikisi tüme yakın toplam 17 korinth başlık ve başlık parçası kataloğa dâhil edilmiştir. Bu başlıklarından sadece Kuzey Kilise'de ve gymnasium kazıları sırasında açığa çıkarılan birer örnek tüme yakın⁴⁷⁴ diğerleri ise Agora, Asklepieion, Tiyatro, Opramoas Anıtı yakını, kule ve kastron duvarları çevresinden parçalar halinde ele geçmiştir. Kastron duvarları ve kule etrafında gerçekleştirilen kazılarda ise, mimari ve plastik eserlerin başlıklarda dahil olmak üzere parçalanarak kastron duvarlarında kullanıldıkları anlaşılmıştır.

Kuzey Kilise'de, Bizans Dönemi'nde devşirme malzeme olarak kullanılmış, bir Korinth başlığı (Kat. No. 033) ele geçmiştir. Kireç taşından yapılmış olan başlık, kalathos yüzeyinde üst üste yerleştirilmiş, iki sıra yaprak dizisi ile kuşatılmıştır.

⁴⁷¹Yapının 3 evresi olduğu saptanmış son evresi M.S. 2. yy. başına tarihlenmiştir. Bkz.: Real v.d. 1974, 125 vdd.; Köster 2004, 49. Başlıklar için bkz.: von Gerkan 1928, Res. 56-57; Bingöl 1980, 70. 217. Lev. 22 Res. 208.

⁴⁷²Bingöl 1980, 70. 199 Lev. 30 Res. 153.

⁴⁷³Bingöl 1980, 63.

⁴⁷⁴Aşağıda bahsedilecek olan başlıklardan Kuzey Kilise'de ele geçen başlık gymnasiumda ele geçen başlığa göre daha iyi durumdadır. Gymnasium başlığı parçalar halinde ele geçtikten sonra restorasyonu yapılarak, tümlenmeye çalışılmışsa da oldukça büyük bir bölümü eksiktir.

Alt sıra yaprak dizisi kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. Yaprak üzerinde ana yaprak damarını belirleyen ve başlık alt yüzeyinden çıkan iki matkap kanalı ikinci yaprak diliminin ucuna doğru ilerlemekte ve orta yaprak dişine doğru uzanmaktadır. Üstte, orta yaprak damarının her iki yanında tekrar birer adet matkap kanalı görülmektedir. Bu kanallar ise taç yaprağın oluşturan yan dilimlerin ikinci dişi üzerine doğru uzanmaktadır. Alt sıra akanthus yaprakları yanlarda iki, üstte ise akanthus yaprak ucunu oluşturan bir yaprak dilimi ile toplam beş yaprak dilimine bölünmüştür. Alt sıra yaprak dilimleri dört yaprak dişine ayrılırken, orta yaprak dilimleri beş yaprak dişine ayrılmış ve üstte yer alan ve öne doğru eğilen taç yaprak dilimi tüm yapraklarda kırılmıştır; bu nedenle kaç yaprak dişine ayrıldığı tam olarak belirlenememektedir. Yaprak dişleri sivri uçlu bir forma sahiptir ve üstlerinde ince birer çizgi ile yivler oluşturulmuştur. Alt sırada yer alan yaprak dilimlerinin ilk iki dişi dışa doğru açılmaktadır, ancak yanda yer alan yaprak diliminin dişlerine değip değmediği kırıklar nedeni ile anlaşılamamaktadır. Diğer iki yaprak dişi ise üstte yer alan yaprak diliminin dişlerine dokunmaktadır. Yaprak dişlerinin üstte yer alan yaprak diliminin dış yaprak dişine dokunmaları ile aralarında uzun damla ve üçgen formunda boşluklar oluşmuştur. İkinci sıra yaprak diliminin dişlerinden ilk ikisi dışa doğru açılmakta ancak yanda yer alan yaprak diliminin dişlerine uç kısımları ile dokunmamaktadır. Orta yaprak dişi üzerinde yer alan matkap kanalı uca doğru daralmaktadır. Üstte yer alan iki yaprak dişi ise üst yaprak dişinin dış yaprağına uç kısımları ile dokunmaktadır. Yaprak dişlerinin üstte yer alan dişlere dokunmaları ile alt yaprak diliminde olduğu gibi kalathos yüzeyinde üçgen ve dikey boşluklar oluşmuştur. Taç yaprak dilimi yanında yer alan iki yan dilim ve bir orta dilimden oluşmaktadır. Yaprak dilimlerinde, yaprak dişlerinden sadece altta yer alan yaprak dişlerinin bir bölümü korunmuştur. Korunan bölümlerden yaprak dişlerinin dışa doğru açıldığı anlaşılmaktadır. Üstte yer alan diğer dişler ve taç yaprağın üst bölümü kırıktır.

Üst sıra akanthus yaprak sırasını oluşturan yapraklar, kalathos yüzeyinde, alt yaprak sırasının ikinci yaprak diliminin hemen üzerinde yer alan boşluktan çıkmaktadır. Üst sıra akanthus yaprakları oldukça tahrip olmuştur. Orta damarın her iki yanında yer alan ve yaprağın çıktığı kalathos yüzeyinden başlayan matkap kanalları yaprak ucuna doğru ilerlemektedir. Bir diğer matkap kanalı alt yaprak sırasının taç yaprak dilimi üzerinde başlamaktadır. Bu kanallar üst sıra yapraklarının ilk yaprak dilimlerinin en dıştaki diş yaprağının uç kısmına doğru ilerler ve yaprak dişinin uç kısmında sonlanır.

Alt sıra yapraklarının arasından, kalathos yüzeyine gömülü bir şekilde, üst sıra yaprak dizisi çıkmaktadır. Üst yaprak sırası ise yanlarda iki, üstte ise bir taç yaprak dilimi ile üç yaprak dilimi şeklinde düzenlenmiştir. Korunan alt yaprak dilimleri üç yaprak dişine

ayrılmıştır. İçte kalan yaprak dişleri, üstte yer alan yaprak dişlerine uç kısımları ile dokunurken, dışta kalan yaprak dişi ise yanlarda yer alan yaprak dişlerine dokunmaz. İç yaprak dilimlerinin üstte yer alan yaprak dişlerine dokunmaları ile kalathos yüzeyinde üçgen ve uzun damla şeklinde boşluklar oluşmuştur. Dış yaprak dişleri ise birbirine dokunmaz. Dışa doğru kıvrılmış olan taç yaprak dilimi kırık olduğu için, yaprak dişi sayısı belirlenememiştir.

Helikes destek yaprağı kalathosun sadece bir yüzünde korunmuştur ve üst bölümü kırıktır. Destek yaprağı, ikinci sıra yaprak çelenklerinin hemen üzerinden çıkmaktadır. Yaprak, kalathos üzerinde yer alan akanthus yapraklarından farklı bir form sergilemektedir. Yaprığın korunan bölümüne bakıldığında birbirinden bağımsız dört adet yaprak dişi görülmektedir. Taç yaprak bölümü korunamamıştır.

Kalathos üzerindeki ikinci sıra yaprak çelenklerinin, alt yaprak dilimleri arasında kalan boşlukta “V” formu, prizma şeklinde kaulisler yer almaktadır. Kaulis içerisinden çıkan iki bölümlü akanthus yapraklarının⁴⁷⁵ içte kalan yaprak dilimi helikes destek yaprağına doğru kıvrılır ve uç kısmı ile ikinci yaprak dişine dokunur. “V” formu, prizma şeklindeki kaulisler içinden çıkan volütler ne yazık ki korunamamıştır. Helikesler ise kalathos dudağının hemen altından içe, destek yaprağının üzerinde doğru sarmal yaparak sonlanır.

Dış bükey bir form gösteren kalathos dudağı ile abakus bölümüne geçilmektedir. Abakus, başlığın bir yüzünde üzerinde yer alan abakus çiçeği ile birlikte korunmuştur. Abakus çiçeği üç dişli bir yaprak kök içerisinden çıkan iki bölümlü akanthus yaprağından oluşmaktadır.

Gymnasiumda parçalar halinde ele geçen ve kireç taşından yapılmış bir diğer başlık (Kat. No. 034) mümkün olduğunca tamamlanmaya çalışılmıştır⁴⁷⁶. Başlığın bir yüzünde kalathos bölümü büyük oranda tamamlanmıştır, ancak abakus bölümüne uyan bir parça bulunamamıştır. Kalathos yüzeyinde iki sıra akanthus yaprak dizisi bulunmaktadır.

Alt sıra yaprak dizisi, başlığın kaide kısmında yer alan 0.02 m genişliğindeki kalathos bileziği üzerinden çıkmaktadır. Yapraklar, orta yaprak damarının her iki yanında ikişer yaprak dilimi, üstte ise yaprak uç kısmını oluşturan taç yaprak dilimi ile toplam beş yaprak dilimine ayrılmıştır. Alt yaprak dilimleri genel olarak kırılmış olmasına karşın kırık olan yüzeyde en altta birer yaprak diliminin dört dişi korunmuştur. Başlık üzerinde korunan diğer yaprak dilimleri takip edildiğinde altta biri yarım olmak üzere toplam beş yaprak dişi sayılmaktadır. Dış yaprak dişlerinden altta yer alan ilk üç diş, komşu yaprak dilimine ait

⁴⁷⁵Bu yapraklar literatürde “kılıf” ya da “kaplama” yaprakları olarak anılmaktadır. Bkz.: İdil 1981/82, 153; Plattner 2002, 247.

⁴⁷⁶Başlığın genel görünümü hakkında bir fikir vermesi açısından oldukça yararlı bir çalışma olmuştur.

yaprak dişlerinin uç kısımları ile birleşmektedir. Yaprak dişlerinin komşu yaprak dişlerine dokunmaları ile kalathos üzerinde üçgen formlu boşluklar oluşmuştur. Korunan bir yaprak diliminin içte kalan yaprak dişi ise dikey olarak üstte yer alan yaprak diliminin alt dişine uç kısmı ile dokunmaktadır. Böylelikle kalathos yüzeyinde ters L şeklinde boşluk oluşmuştur. Orta yaprak damarının her iki yanında yer alan derin matkap kanalları ikinci sıra yaprak dilimlerinin orta yaprak dişinin ucuna doğru ilerlemektedir. Yaprak dilimine ait dişlerin büyük bir bölümü kırılmış olmasına karşın yer yer korunan dilimlerden ve matkap izlerinden yaprak diliminin yine beş yaprak dişine ayrıldığı söylenebilir. Acanthus yaprağının ucunu oluşturan taç yaprak dilimi, kalathos üzerinde bulunan tüm yapraklarda kırıktır. Ancak dışa doğru kavis yaptığı görülmektedir. Alt sıra yaprakların akanthus ana yaprak damarı üzerinde zikzak şeklinde yapılmış çizikler bulunmaktadır.

Üst sıra yaprak dizisine ait akanthus yaprakları alt sıra akanthus yapraklarında olduğu gibi oldukça yıpranmış, yaprakların büyük bir bölümü kırılmıştır. Acanthus yaprakları, alt sıra akanthus yapraklarının hemen üzerinde yer alan ve bu yapraklar arasında kalan kalathos yüzeyindeki boşluktan çıkmaktadır. Kalathos üzerinde korunan yapraklar dikkatlice incelendiğinde üst sırayı oluşturan akanthus yapraklarının alt sıra akanthus yapraklarında olduğu gibi beş dilime ayrılmış oldukları söylenebilir. Kalathos yüzeyine gömülü olarak işlenmiş olan alt yaprak dilimleri üç yaprak dişine sahiptir. İç yaprak dişleri üstte yer alan dış yaprak dişlerine uç kısımları ile dokunmaktadır. İç yaprak dişlerinin üstte yer alan yaprak dişine dokunmaları ile kalathos yüzeyinde üçgen ve ters “L” şeklinde boşluklar oluşmuştur. Dış yaprak dişleri kırıktır. Kalathos yüzeyinden çıkan ve orta yaprak damarı boyunca ilerleyen derin matkap kanalları yapraklar üzerinde izlenebilmektedir. İkinci sırayı oluşturan yaprakların üst yaprak dilimlerini oluşturan yaprak dişlerinden sadece alt yaprak dişi korunmuştur. Bu yaprak dişi dışa doğru uzanmaktadır. Yaprak dişleri üzerinde çizgi şeklinde yivler oluşturularak derinlik sağlanmıştır. Taç yaprak bölümü ise kırıktır.

Üst sıra akanthus yaprakları arasından kaulis sapı ve çanağı olmaksızın bir dalın çıktığı ve biraz yükseldikten sonra heliks ve volütü oluşturmak üzere ikiye ayrıldığı görülmektedir. Kalathos üzerinde yer alan helikes ve volütler korunamamıştır. Kalathos dudağı izlenememektedir. Kalathos dudağı üzerinde yer alan ve başlığı taçlandıran abakus bölümü ise başlık üst yüzeyi boyunca korunamamıştır.

Parçalar halinde ele geçen bir diğer başlık parçası (Kat. No. 035), Agora-Stoa kazıları sırasında ele geçmiştir. Ele geçen parçalar kullanılarak parçalar bir araya getirilmeye çalışılmıştır. Oldukça yıpranmış olan başlık parçasının kalathosu üzerinde yer alan akanthus

yaprakları kırılmış ve aşınmıştır. Kalathos üst üste yerleştirilmiş iki sıra akanthus yaprak dizisi ile bezenmiştir.

Alt sıra akanthus yaprakları kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. Kalathos üzerinde sadece iki yaprak kısmen korunabilmiştir. Akanthus, ana yaprak damarının her iki yanında derin matkap kanalları yer almaktadır. Bu kanallar ikinci sıra yaprak dilimlerinin üçüncü dişinin uç kısmına doğru ilerlemektedir. Üstte iki derin matkap kanalı daha yer almaktadır ki bu kanallar taç yaprak dilimi üzerine doğru devam etmektedir. Akanthus yaprakları taç yaprakla birlikte beş yaprak dilimine ayrılmıştır. Alt sıra yaprak dilimleri üzerinde yer alan izlerden dilimlerin dört yaprak dişine ayrıldıkları anlaşılmaktadır. Bu yaprak dişlerinden ilk ikisi yanda yer alan yaprak dişlerine uç kısımları ile dokunmaktadır ve parça üzerinde çok anlaşılamasa da bu yaprak dişlerinin birbirlerine dokunmaları ile kalathos üzerinde üçgen ve eşkenar dörtgen şeklinde boşluklar oluşmaktadır. İçte kalan yaprak dişleri ise üstte yer alan yaprak diliminin dış yaprak dişine uç kısımları ile dokunmaktadır. Bu yaprak dişlerinin üstte yaprak diliminin dış yaprak dişine dokunması ile kalathos üzerinde ters “L” ya da oval ve üçgen şeklinde boşluklar oluşmuştur.

Üst yaprak dilimlerinin yaprak dişleri kırılmıştır. Buluntu durumunu gösteren parça üzerinde yaprak diliminin dört yaprak dişine ayrıldığı söylenebilir. İkinci sıra yaprak dilimlerinin dış yaprakları komşu yaprak dilimlerinin dış yaprak dişlerine oldukça yakın olmasına karşın birbirlerine dokunmamaktadır. Akanthus taç yaprakları korunamamıştır.

İkinci sıra yaprak dizileri, alt sıra akanthus yapraklarının ikinci yaprak dilimlerinin bitim noktalarına yakın bir yerden çıkmaktadır. Yaprak ana damarının her iki yanında derin matkap kanalları yer almaktadır. Akanthus yaprağı oldukça aşındığı için sadece ilk yaprak dilimi kısmen izlenebilmektedir. Yapraklar dikkatli bir şekilde incelendiğinde ilk yaprak diliminin üç yaprak dişine ayrıldığı görülmektedir. İlk yaprak diliminin orta yaprak dişi üzerinde derin bir matkap kanalı yer almaktadır. İçte kalan yaprak dişinin, üst yaprak dış yaprak dişine dokunduğu izlenebilmektedir. İç yaprak dişlerinin uç kısımları üstte yer alan dış yaprak dişine dokunmaktadır. Böylelikle kalathos üzerinde derin oval boşluklar oluşmuştur. Hem ikinci yaprak dilimi hem de taç yaprak dilimleri kırılmıştır.

Başlığın kalathos dudağı, kaulis, kaulis çanağı, helikes, volüt ve abakus bölümlerine dair herhangi bir parça ele geçmemiştir.

Rhodiapolis Antik Kenti’nden çok sayıda akanthus yaprak parçası ve başlığın çeşitli bölümlerine ait parçalar ele geçmiş olmasına karşın, ele geçen örnekler incelendikten sonra malzeme ve tarih farklılığı veren örnekler seçilerek kataloğa eklenmiştir.

Korinth başlığının kalathosun alt bölümüne ait bir parçadır (Kat. No. 036). Kireç taşından yapılmış olan parça üzerinde yer alan *akanthus* yaprakları oldukça özenli bir şekilde işlenmiştir. Kalathosu kuşatan ve kalathos taban bileziğinden çıkan alt sıra yaprak dizisine ait iki yaprağın bir bölümü korunmuştur. Kalathos taban bileziğinin hemen üzerinden çıkan derin matkap kanalları, yaprak orta damarının her iki yanında yer almaktadır. Yaprak ana damarı üzerinde hafif kabartma şeklinde bir çıkıntı bulunmaktadır. Orta damar, başlık kaidesinde geniş bir şekilde çıkar ve yukarıya doğru incelerek devam eder. Korunan alt sıra *akanthus* yapraklarının üst bölümü kırık olduğu için kaç yaprak dilimine ayrıldıkları tam olarak anlaşılamamaktadır. Ancak, ana yaprak damarının her iki yanında yer alan alt yaprak dilimlerinden sadece biri korunmuştur. Kalathos taban bileziğinden çıkan derin matkap kanallarından biri yaprak diliminin ikinci dişinin ucuna doğru ilerler ve uç kısmına doğru daralarak sonlanır. Yaprak dilimi dört yaprak dişine ayrılmıştır. Yaprak dişleri üzerinde ince çizgilerle yaprak orta damarları yapılmaya çalışılmış ve yaprak dişleri üzerinde derinlik oluşturulmuştur. Dışta yer alan iki yaprak dişi yanda yer alan yaprak diliminin dış yaprak dişlerine uç kısımları ile dokunmaktadır. İçte kalan yaprak dişleri üstte yer alan yaprak diliminin dış dişine yukarı doğru kıvrılarak, sivri uç kısımları ile dokunmaktadır. Yaprak dişlerinin yanda ve üstte yer alan yaprak dişlerine dokunmaları ile kalathos yüzeyinde damla ve eşkenar dörtgen formlu boşluklar oluşmuştur. Yaprığın üst sıra yaprak diliminin, sadece iki yaprak dişi korunmuştur, ancak uç kısımları korunamamıştır. Yaprak dişleri dışa doğru açılmakta ve üzerlerinde ince birer çizgi şeklinde yivler yer almaktadır. Alt sıra yaprak dilimleri arasında yer alan matkap izlerinden, kalathos üzerindeki ikinci sıra yaprak çelenklerinin, alt sıra yaprak sırasının ikinci dilimi hizasından, doğrudan kalathos yüzeyinden çıktığı anlaşılmaktadır.

Asklepion'dan ele geçen bir diğer Korinth başlığının üst bölümüne ait parça (Kat. No. 037) gri mermerden yapılmıştır. Rhodipolis'te ele geçen nadir mermer mimari parçalardan biridir. Parça üzerindeki bezekler incelendiğinde başlığın oldukça özenli bir şekilde işlendiği anlaşılmaktadır. Kalathosun alt bölümü ve alt sıra *akanthus* yaprak dizisi korunamamıştır. Bu nedenle kalathosun üst üste kaç sıra *akanthus* yaprak dizisi ile kuşatıldığı anlaşılamamaktadır. Üst sırada yer alan yaprak dizisinden sadece bir *akanthus* yaprağı kısmen korunmuştur. Yaprak dikkatli bir şekilde incelendiğinde, kök kısmı korunmamasına karşın, ana yaprak damarının her iki yanında yer alan, yan yaprak dilimlerinin bir bölümü ve taç yaprak dilimi korunmuştur. Alt yaprak dilimini oluşturan dişlerden sadece içte kalan bir yaprak dişi korunmuştur. İçte kalan bu yaprak dişi, üst yaprak diliminin alt yaprak dişine uç kısmı ile dokunmaktadır. Yaprak dişinin, üstte yer alan yaprak dişine dokunması ile kalathos

üzerinde yatay, dar bir boşluk oluşmuştur. Üst yan yaprak dilimleri dört yaprak dişine sahiptir. Akanthus yaprak orta damarının her iki yanında yer alan ve kalathos yüzeyinden çıkan matkap kanalları üst yan yaprak dilimlerinin, üçüncü yaprak dişi ucuna doğru uzanmaktadır. En altta yer alan diş, yanda yer alan komşu akanthus yaprak diliminin, yaprak dişlerine uç kısımları ile dokunmaktadır. Yaprak dişlerinin yüzeyinde matkapla oluşturulmuş ince çizgiler şeklinde yivler bulunmaktadır. Yaprak dişleri arasında uzun, dar boşluklar yer almaktadır. Akanthus yaprak ucunu oluşturan taç yaprak dilimi kırılmıştır. Akanthus yaprak ucu üzerinde, dil şeklinde, uç kısmı kırık bir destek yaprağı bulunmaktadır.

Üst sıra akanthus yaprak dizileri arasından kaulisler çıkmaktadır. Ancak kaulisler kırık olduğu için formları tam olarak belirlenememektedir. Kaulis çanağı içinden çıkan kılıf yaprağın içe doğru kıvrılan yaprağı kısmen korunmuştur. İçe doğru kıvrılan yaprakların uç kısımları helikes destek yaprağının arkasına doğru uzanmaktadır. İki parçalı kalathos çanağı içinden çıkan helikesler korunmuş, ancak volüt sapları korunamamıştır. Helikesler, kalathos dudağının hemen altında, içe doğru kıvrılarak düğme şeklinde sonlanır.

Çok az bir bölümü korunan kalathos dudağı, dış bükey bir forma sahiptir. Kalathos dudağı üzerinde yer alan abakusun bir bölümü korunmuştur. Abakus iç ve dış bükey olmak üzere iki kademeli bir forma sahiptir ve profiller arası geçiş keskin bir profille sağlamıştır. Abakus üzerinde yer alan abakus çiçeğinin çok az bir bölümü, kısmen takip edilebilmektedir.

Asklepieion'daki yuvarlak yapı etrafında gerçekleştirilen kazılar sırasında ele geçen başlık parçası (Kat. No. 038) bir başlığın alt bölümüne aittir. Başlık gri mermerden yapılmıştır. Parça üzerinde, kalathos üzerinde yer alan alt sıra akanthus yapraklarından sadece ikisinin bir bölümü korunmuştur. Akanthus yaprakları, kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. Alt sıra akanthusun ana yaprak damarlarının iki yanında derin matkap kanalları yer almaktadır. Bu sıraya ait akanthus yapraklarından sadece yan yana yer alan iki yaprağın alt yaprak dilimlerinin tamamı, ikinci sıra yaprak dilimlerinin ise bir bölümü korunmuştur. Alt sıra yaprak dilimi biri yarım olmak üzere üzerlerinde ince yivler yer alan toplam dört yaprak dişinden oluşmaktadır. Yaprak dişlerinin komşu yaprak dişleri ile birbirlerine uç kısımları ile dokunması sonucunda, kalathos yüzeyinde eşkenar dörtgen ve üçgen şeklinde boşluklar oluşmuştur. İçte yer alan yaprak dişleri ise üst yaprak diliminin dış yaprağına doğru yönelir ve ucu ile üst yaprak dişine dokunur. İç yaprak dişinin üstte yer alan yaprak dişine dokunması sonucunda kalathos yüzeyinde bu kez uzun, oval bir boşluk oluşmuştur. Akanthus yaprağının ikinci yaprak dilimine ait sadece dış yaprak dişleri tam, ikinci yaprak dişlerinin ise bir bölümü korunabilmiştir. Yana doğru açılan, alt yaprak dişleri komşu yaprak dişleri ile oldukça yakın

yerleştirilmiş olmalarına karşın birbirlerine dokunmazlar. Diğer yaprak dişleri ve üstte yer alan yaprak dilimleri korunamamıştır.

Asklepieion'dan ele geçen bir diğer Korinth başlığına ait parça (Kat. No. 039) gri mermerden yapılmıştır. Kalathosun alt bölümü ve alt sıra akanthus yaprak dizisine ait bir yaprak tam diğerinin ise birkaç yaprak dişi korunmuştur. Akanthus yaprakları diğer başlık ve parçalarda olduğu gibi kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. Alt sırada yer alan yaprak dizilerinden sadece bir akanthus yaprağı kısmen korunmuştur. Ana yaprak damarının her iki yanında iki adet ve üstteki taç yaprak dilimi ile beş yaprak dilimine ayrıldığı görülür. Alt yaprak dilimlerinden biri sağlam olarak korunmuştur. Bu yaprak dilimi dört yaprak dişine sahiptir. Alt yaprak dilimini oluşturan dış yaprak dişlerinden altta yer alan ilk üç diş, komşu yaprak dilimine ait yaprak dişlerinin uç kısımları ile birleşmektedir. Yaprak dişlerinin komşu yaprak dişlerine dokunmaları ile kalathos üzerinde üçgen ve eşkenar dörtgen formlu boşluklar oluşmuştur. Korunan yaprak diliminin içte kalan yaprak dişi ise, dikey olarak üstte yer alan yaprak diliminin alt dişine uç kısmı ile dokunmaktadır. Böylelikle kalathos yüzeyinde ters "L" şeklinde bir boşluk oluşmuştur. Üst yaprak dilimleri de dört yaprak dişine sahiptir. Yukarıya doğru incelen orta yaprak damarının her iki yanında yer alan ve kalathos yüzeyinden çıkan matkap kanalları üst yaprak diliminin üçüncü yaprak dişi ucuna doğru uzanmaktadır. Sağ yaprak dilimini oluşturan dişler daha sağlam olarak korunmuştur. Korunan yaprak dişleri incelendiğinde, dişlerin komşu yaprağın yaprak dilimini oluşturan yaprak dişlerine dokunmadıkları görülür. Sadece iç yaprak dişinin, üstte yer alan taç yaprağın alt-dış yaprak dişine dokunması ile kalathos yüzeyinde yine ters "L" şeklinde, uzun oval boşluklar oluşmuştur. İkinci yaprak diliminin üçüncü dişi hizasında ana yaprak damarının her iki yanında, taç yaprak dilimine doğru uzanan iki adet matkap kanalı yer almaktadır. Akanthus yaprak ucunu oluşturan, taç yaprak diliminin sadece alt-dış yaprak dişleri kısmen korunmuş, üst bölümü ne yazık ki ele geçmemiştir. Yaprak dilimlerini oluşturan dişlerin üstlerinde ince çizgiler şeklinde yivler bulunmaktadır. Kat. No. 038-039 aynı başlığa ait parçalar olmalıdırlar.

Agora civarından ele geçen bir diğer Korinth başlığına ait parça oldukça yıpranmıştır (Kat. No. 040). Kalathos üzerinde yer alan yapraklar kırılmış ve aşınmış durumdadır. Kalathos üzerinde, kalathosun taban bileziğinden çıkan alt yaprak dizilerinden sadece bir adet akanthus yaprağı takip edilebilmektedir. Yaprak orta damarının her iki yanında, kalathos taban bileziğinden başlayan ve ikinci sıra yaprak diliminin, üçüncü yaprak dişinin ucuna doğru ilerleyen derin birer matkap kanalı bulunmaktadır. Bir diğer derin matkap kanalı ise alt yaprak dilimleri üzerinde takip edilmektedir.

Alt sıra yaprak dilimlerinin kaç diş ayrıldıkları tam olarak anlaşılamasa da yaprak üzerinde yer alan izler takip edildiğinde, dört yaprak dişine ayrılmış oldukları söylenebilir. Alt yaprak dilimine ait tüm dişler kırılmış, üst sıra yaprak dilimlerinden sağ yaprak dilimi sola nazaran daha iyi korunmuştur. Yaprak dişlerinin kaç dilime ayrıldığı tam olarak anlaşılamamasına karşın, üç tanesi sağlamdır ve dört yaprak dişine ayrılmış olduğu sonucuna varılabilir. Taç yaprak bölümü diğer başlık ve parçalarında olduğu gibi kırılmıştır. Sadece kök kısımları korunan üst sıra yaprak dizisi alt yaprak dizisinin ikinci yaprak dilimi hizasından çıkmaktadır.

Oldukça yıpranmış bir şekilde günümüze ulaşan, bir diğer Korinth başlık parçası (Kat. No. 041), gymnasiumda bulunmuştur. Başlığın alt bölümüne ait olan parça üzerinde kalathosu çepeçevre saran yaprak dizilerinden sadece alt sıraya ait iki akanthus yaprağı kısmen korunmuştur. Alt sıra akanthus yaprakları kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. Yaprak ana damarına paralel bir şekilde kalathos taban bileziğinden çıkan ve ikinci yaprak diliminin, üçüncü yaprak dişini üzerine uzanan matkap kanalları bulunmaktadır. Oldukça yıpranmış olan akanthus yaprakları özenli bir şekilde incelendiğinde beş yaprak dilimine ayrıldıkları anlaşılmaktadır. Alt dilime ait tüm yaprak dişleri kırıldığı için kaç yaprak dişine ayrıldıkları tam olarak anlaşılamamaktadır. İkinci sıra yaprak dilimleri içinde benzer bir durum söz konusudur. Yapraklardan sadece biri üzerinde içte kalan iki yaprağın taç yaprak diliminin dış yaprağına uç kısımları ile dokundukları görülmektedir. Akanthus yapraklarının taç yaprak dilimleri ve yaprak dişleri korunmamıştır. Korunan parça üzerinde sadece alt dış yaprak dişlerinden biri kısmen korunmuştur. İkinci sıra akanthus yaprak çelenklerinin alt sıra yaprakların arasından çıktığı ve köklerinin burun şeklinde dışa doğru çıkıntılı yapıldıkları anlaşılmaktadır. Üstte ana yaprak damarının bir bölümü ve her iki yanında yer alan derin matkap kanallarının bir bölümü korunmuştur.

Asklepieion'dan ele geçen bir diğer başlık parçası (Kat. No. 042) başlığın üst bölümüne aittir. Parça üzerinde, kalathosun üst bölümünde kaulis çanağı içinden çıkarak köşe volütlerini destekleyen kılıf yaprakların bir bölümü görülmektedir. Yaprak dilimleri üzerinde derin matkap kanalları yer almaktadır. Yaprak dişleri uçlarıyla yan yaprak dilimine dokunmaktadır. Yaprak dişlerinin yan yaprak dilimine dokunmasıyla kalathos yüzeyinde derin ve oval boşluklar oluşmuştur. Bu yaprak dilimlerinin hemen altından çıkan ve kalathos dudağı üzerinden geçen ince bir dal görülmektedir. Bu dal köşe volütüne ait olmalıdır. Başlığı taçlandıran abakusun çok az bir bölümü korunabilmiştir. Abakus, ilki daha kalın olmak üzere hafif iç bükey, bu profil üzerinde ise dış bükey bir profile sahiptir.

Asklepieion yapı kompleksinden ele geçen bir diğer başlık parçası (Kat. No. 043) kalathosun üst bölümüne aittir. Parça üzerinde kalathosu kuşatan ikinci sıra yaprak çelenklerinin bir bölümü korunmuştur. Akanthus yapraklarının kaç yaprak dilimine ayrıldığı kırıklar nedeni ile anlaşılamamaktadır. Yaprak dilimlerini oluşturan dişler de kırılmıştır. Solda korunan iç yaprak dişlerinden biri, üstte yer alan yaprak dişine uç kısmı ile dokunmaktadır. Bunun sonucunda kalathos üzerinde ters “L şeklinde” derin oval bir boşluk oluşmuştur. Diğer yaprak dişleri kırılmıştır. Üstte yer alan ikinci yaprak lopları, taç yaprak lobu ve onları oluşturan yaprak dişleri korunamamıştır.

Bir diğer başlık parçası (Kat. No. 044), tiyatro kazıları sırasında ele geçmiştir. Bu parça üzerinde kalathos taban bileziğinin bir bölümü ve kalathos gövdesini kuşatan alt sıra akanthus yapraklarından birinin çok az bir bölümü korunmuştur. Akanthus yaprağı kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. Ana yaprak damarının her iki yanında derin matkap kanalları yer almaktadır. Ana yaprak damarı üzerinde çizgisel bir şekilde kazıma yolu ile yapılmış zikzak bulunmaktadır. Yaprak dilimleri ve dişleri kırıktır.

Kule etrafında yapılan kazılar sırasında ele geçen bir başlık parçası (Kat. No. 045) gri mermerden yapıldığı için ayrıca önemlidir. Parça, Korinth başlığının alt bölümüne aittir ve kalathosu kuşatan alt sıra akanthus yaprak dizilerinden üç yaprağın bir bölümü korunmuştur. Yaprak ana damarının her iki yanında derin matkap kanalları yer almaktadır. Kalathos taban bileziğinden çıkan akanthus yapraklarının her biri beş yaprak dilimine ayrılmıştır. Alt yaprak dilimleri üç yaprak dişine ayrılmıştır. İçte kalan yaprak dişi uç kısmı ile üstte yer alan ikinci yaprak diliminin dış yaprağına uç kısmı ile dokunmaktadır. Dış yaprak dişleri ise yan yaprak diliminin dış yaprak dişlerine uç kısımları ile dokunmaktadırlar. Yaprak dişlerinin birbirlerine ve üstte yer alan yaprak dişlerine dokunmaları ile kalathos yüzeyinde derin, ters “L”, üçgen, eşkenar dörtgen şeklinde geometrik boşluklar oluşmuştur. Oldukça aşınmış olmasına karşın, ikinci sıra yaprak loplarının dış yaprak dişleri, komşu yaprak dilimlerinin dış yaprak dişlerine dokunmaz. İkinci yaprak loplarında yer alan yaprak dişleri ve taç yaprak dilimi kırılmıştır. Parçanın üst bölümü kırıktır.

Bir diğer başlık parçası (Kat. No. 046) kastron çevresinde yapılan kazılar sırasında açığa çıkarılmıştır. Başlık parçası abakusun köşesine ait olup, mermerden yapılmıştır. Parça üzerinde altta köşe volütünün bir bölümü korunmuştur. Volütü oluşturan dal oldukça ince ve abakusun altında kıvrılarak uç kısmı düğme şeklinde sonlanmaktadır. İki kademeli profile sahip olan abakusun, ilk profili hafif iç bükeydir ve keskin bir profile üstte yer alan dış bükey profile geçilir.

Bir diğer başlık parçası (Kat. No. 047) yine kastron çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçmiştir. Ele geçen parça mermerden yapılmış olup, başlığın üst bölümüne aittir. Kalathos ve üzerinde yer alan helikeslerin bir bölümü izlenebilmektedir. Helikesler kalathos dudağı altında içe doğru kıvrılmıştır ve uç kısımları düğme şeklinde sonlanmaktadır. Kalathos dudağı iç bükey bir profile sahiptir. Kalathos dudağı üzerinde yer alan abakus oldukça yıprandığı için kaç kademeli bir abakus olduğu belirlenememiştir. Abakus üzerinde yer alan abakus çiçeğinin küçük bir bölümü korunmuştur.

Bir diğer başlık parçası (Kat. No. 048) Opramoas Anıt Mezarı terasına ulaşım için yapılan yol açması sırasında ele geçmiştir. Bir Korinth başlığının alt bölümüne ait olan parça üzerinde yer alan ve kalathosu çevreleyen alt sıraya ait akanthus yaprakları oldukça aşınmıştır. Kalathos taban bileziği yoktur ve yapraklar doğrudan kalathos yüzeyinden çıkmaktadır. Yaprak ana damarının her iki yanında derin matkap kanalları yer almaktadır. Akanthus yaprağı beş yaprak dilimine ayrılmıştır. Yaprak dilimlerini oluşturan yaprak dişleri kırılıp aşındığı için kaç yaprak dişine ayrıldıkları tam olarak anlaşılamamaktadır. Akanthuslardan birinin üzerinde ilk yaprak lobunun içte kalan yaprak dişi korunmuştur. Bu yaprak dişinin üstte yer alan ikinci yaprak diliminin dış yaprak dişine uç kısmı ile dokunmaktadır. Böylelikle kalathos yüzeyinde derin oval bir boşluk oluşmuştur. İkinci sıra yaprak dilimi ve onu oluşturan yaprak dişleri büyük oranda kırılmıştır. Taç yaprak dilimi de kırıktır.

Parça üzerindeki izlerden kalathos yüzeyini kuşatan ikinci sıra yaprak çelenklerinin ilk akanthus yaprak dizileri arasından, birinci yaprak dilimlerinin hemen üzerinden çıktıkları anlaşılmaktadır. İkinci sıra yaprak orta damarının her iki yanında da derin matkap kanalları yer almaktadır. Yaprak dişleri arasında da derin matkap kanallarının olduğuna dair izler görülebilmektedir. Üst sıra yaprakların tüm dilimleri ve dişleri günümüze ulaşmamıştır.

Kuzey Kilise’de gerçekleştirilen kazılar sırasında ele geçen bir parça (Kat. No. 049) Korinth başlığının üst bölümüne aittir. Parça üzerinde abakusun bir bölümü ve abakusu destekleyen volütün bir kısmı korunmuştur. Abakus alışıldığı üzere altta iç bükey profil, düz bir bant ve dış bükey bir diğer profilden oluşmaktadır. Parça üzerinde yer alan abakus çiçeği kırılmıştır. Ancak çok az bir bölümü izlenebilmektedir.

4.2.1.1 Normal Korinth Başlıkları Değerlendirme

Rhodiapolis Korinth başlıkları beklendiği üzere Anadolu Korinth başlıkları geleneğinde yapılmıştır. Bu gelenek uzun bir geçmişe sahiptir ve oldukça geniş bir coğrafyaya

yayılmıştır⁴⁷⁷. Anadolu başlıklarının karakteristiğini akanthus yapraklarının formu oluşturmaktadır: Başlıklar üzerindeki akanthus yaprakları birkaç loba ayrılmıştır ve yaprak loplarını oluşturan yaprak dişlerinin ana özelliği sivri uçlu, alt yaprak loplarını oluşturan dış yaprak dişlerinin üstte yer alan yaprak dişine uç kısımları ile dokunmaları şeklinde açıklanmaktadır⁴⁷⁸. Bu akanthus tipine ait örnekler Traianus Dönemi'nden başlayıp, Severuslar Dönemi içlerine kadar yoğun bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bu örneklerin zaman stilini belirlemek oldukça güçtür. Rhodiapolis'ten ele geçen Korinth başlık ve parçaları incelendiğinde, Roma İmparatorluk Dönemi içinde kesintisiz bir kronolojik gelişim izlemek oldukça güçtür. Ele geçen örnekler arasında M.S. 1. yy.'ın ilk yarısına (Kat. No. 036)⁴⁷⁹ tarihleyebileceğimiz bir örnek dışında, diğer örnek ve parçalar rahatlıkla M.S. 2. yy. ortaları ve 3. yy. başlarına kadar tarihlendirilebilir.

Ele geçen başlık parçaları arasında Rhodiapolis Korinth başlıkları için erken özellikler gösteren bir parça bulunmaktadır (Kat. No. 036). Bu başlık parçasının hangi yapıya ait olduğu bilinmemektedir. Başlığa ait parça üzerinde korunan akanthus yaprakları, Rhodiapolis'ten ele geçen diğer Korinth başlıkları ve parçaları üzerinde yer alan yapraklardan oldukça farklı, daha doğal ve zarif bir form sergilemektedir. Parça üzerinde korunan alt sıra akanthus yaprakları, kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. Orta yaprak damarı ve birinci yaprak lobu üzerinde ince kabartma şeklinde çizgiler bulunmaktadır. Ana yaprak damarı ve birinci yaprak lobu üzerinde takip edilen, kabarık ince çizgiler M.S. 1. yy'a tarihlenen Korinth başlıkları üzerinde karşımıza çıkmaktadır⁴⁸⁰. Augustus Dönemi ve sonrasına tarihlenen başlıkların ana yaprak damarına paralel uzanan derin matkap kanalları bulunmaktadır⁴⁸¹. Yukarıda belirtildiği gibi başlık alt yapraklarının kaç yaprak dilimine ayrıldığı tam olarak anlaşılamamaktadır. Ancak başlığın alt bölümünde korunan yaprak dilimlerini oluşturan yaprak dişleri oldukça plastik, kırılğan bir yapı sergilemektedir. İç yaprak dişlerinin üste yer alan yaprak dişlerine sivri uç kısımları ile dokunması sonucunda kalathos yüzeyinde damla şeklinde boşluklar oluşmuştur. Kalathos yüzeyinde bu tür boşlukların olduğu örnekler yine M.S. 1. yy.'dan bilinmektedir. Hellenistik Dönem, M.S. 1. yy.'ın başı ve ortalarına tarihlenen örneklerde bu boşluklar ya damla ya da kalp şeklinde yapılmaktadır. Bu örneklerin bazılarında yaprak aralarında oluşan

⁴⁷⁷Anadolu'daki atölyeler için bkz.: Heilmeyer 1970, 92 vdd. Roma'da Anadolu geleneğindeki atölyeler için bkz.: Freyberger 1990, 125 vdd.; Yunanistan'da Anadolu geleneğinde yapılmış başlıklar için bkz.: Börker 1965, 106 vdd.; Heilmeyer 1970, 74 vdd.; Kuzey Afrika "Leptis Magna"da Anadolu geleneğinde yapılmış başlıklar için bkz.: Squarciapino 1943, 80. 100; Ward-Perkins 1948, 66. 74 vdd. Romanya'da bu gelenekte yapılmış başlıklar için bkz.: Toma 2009, 94 vdd.

⁴⁷⁸Weigand 1914, 49; Vandeput 1997a, 83; Thür 2005, 161.

⁴⁷⁹Başlığın bütün olarak ele geçmemiş olması tarihlendirilmesini güçleştirmektedir.

⁴⁸⁰Strong - Ward-Perkins 1962, Lev. 4 vd.; Heilmeyer 1970, 81 vd. Lev. 8 vdd.; Alzinger 1974, Res. 117; Vandeput 1997a, Lev. 22,2. 83,2.

⁴⁸¹Tuchelt 1983, Lev. 105,1; Alzinger 1974, Res. 111. 115. 117; Vandeput 1997, Lev. 22,1-2.

bu gözlerin etrafı kabarık ince bir damarla çerçevelenmektedir⁴⁸². Ayrıca yapraklar arasında yer alan damla şeklindeki yuvarlak boşlukların Hellenistik Dönem'den Geç Roma İmparatorluk Dönemi içlerine kadar görüldüğü iddia edilmektedir⁴⁸³. Zaman içerisinde, yaprak gözlerinin etrafında yer alan çerçeveler ve kalathos yüzeyinde oluşan kalp şeklindeki boşluklar yerlerini damla şeklindeki boşluklara bırakmaktadır. Bu özellikleri sergileyen bir örnekle Ephesos'ta karşılaşmaktayız⁴⁸⁴. Acanthus yaprak dişleri üzerinde yer alan matkap kanalları çok iyi işçilik sergilemektedir. Ephesos'taki yaprak dişlerinden daha kırılgan ve ince bir işçiliğe sahiptir⁴⁸⁵. Diğer başlık parçaları üzerinde görülen motiflerin sert yapısı bu parça üzerinde görülmez. Yaprak dilimlerini oluşturan dişler dikey değil, oval bir forma sahiptir. Acanthus yaprak dilimlerini oluşturan bu dişler geç dönemde ya tamamen dik ya da dike yakın bir forma ulaşmaktadırlar⁴⁸⁶. Augustus Dönemi içinde üst yaprak lobunu oluşturan yaprak dişleri birbiri ile örtüşmektedir⁴⁸⁷. Bu örnekte yaprak dişlerinin birbirini örtmemesi bu örneğin Augustus Dönemi'nden daha ileri bir tarihten olabileceğini işaret etmektedir.

İkinci sıra yapraklar alt sıra yaprakların arasından, kalathos taban bileziğinin biraz üzerinden çıkmaktadır. M.S. 1. yy. içinde ikinci sıra yaprak çelenkleri kalathos tabanından ya da taban bileziğine yakın bir alandan çıkmaktadır⁴⁸⁸.

Başlıkların tarihlendirilmesinde yapraklar olduğu kadar üstte yer alan kaulis çanağı, kaulis çanağı içerisinde çıkan kılıf yaprak demetleri, volüt, helikes ve abakus bölümü oldukça önemli bir yere sahiptir. Başlıklar tarihlendirilirken, burada yer alan mimari örgeler dikkatli bir şekilde ele alınmaktadır⁴⁸⁹. Başlığın üst bölümünün ele geçmemiş olması tarihlendirilmesini güçleştirmesine karşın, yaprak ana damarı ve birinci yaprak dilimi üzerinde yer alan ince, kabartma şeklindeki çizgiler, alt yaprak loplarını oluşturan yaprakların titiz işçilikleri, yaprak dişlerinin oval bir forma sahip olması ve yaprak dişlerinin komşu yaprak dişlerine dokunmaları sonucunda oluşan damla formu boşluklar bize bu parçanın en azından M.S. 1. yy'ın ilk yarısına tarihlenebileceğini düşündürmektedir⁴⁹⁰.

⁴⁸²Bkz.: Bammer 1973, Lev. 95,2; Alzinger 1974, Res. 72. 105. 110-123; von Hesberg 1983, Lev. 44,1; Rumscheid 1994, 267 Lev. 8,1. 9,1. 41,2. 43,7. 45,4. 173,1.3.5. 186,1. 195,4; Mert 2008, Res. 78. 86. 90. 246. 257. 260.

⁴⁸³Walker 1979, 104; Freyberger 1998, 21 vd. dn.17-19 Lev. 2,5.

⁴⁸⁴Alzinger 1974, 88 vdd. Res. 122.

⁴⁸⁵Bu tür bir işçilikle henüz Anadolu'da yer alan başka kentlerde karşılaşmamıştır.

⁴⁸⁶Strong - Ward-Perkins 1962, 17.

⁴⁸⁷Strong - Ward-Perkins 1962, Res. 3,1-10.

⁴⁸⁸Vandeput 1997a, 47 Lev. 69,2.

⁴⁸⁹Strong - Ward-Perkins 1962, 13 vdd.; Vandeput 1997, 46 vdd. 59.

⁴⁹⁰Başlık üzerindeki işçilik diğer bölge ve kentlerden bilinmemektedir. Yaprak loplarına ait dişler oldukça plastik bir yapı sergilemektedir. Yaprak dişlerinin içe doğru kıvrılmış ve sivri uçlu işlenişine ait örnekler Ephesos'un Augustus Dönemi Korinith başlıkları üzerinde görülmektedir. Ancak bu başlıklarda hem damla hem de kalp şeklinde boşluklar oluşturan örnekler birlikte görülmektedir. Ayrıca bkz.: Alzinger 1974, 82 vd. 126 vdd. Res.

Ele geçen diğer başlık ve başlıklar incelendiğinde; Kuzey Kilise’de devşirme olarak kullanılmış olan bir Korinth başlığı, kısmen de olsa, oldukça iyi bir durumda ele geçmiştir (Kat. No. 033). Kalathos yüzeyini kaplayan akanthuslar Anadolu geleneğindedir. Kalathos alt yüzeyini bezeyen iyi şekillendirilmiş akanthus yaprakları, kalathos yüzeyinden güçlü bir şekilde çözülmüştür. Akanthus yapraklarının plastik yapısı ve kalathos yüzeyinden güçlü bir şekilde ayrılması M.S. 2. yüzyılın 2. yarısına ait Anadolu’nun diğer kentlerinde yer alan Korinth başlık örneklerini hatırlatmaktadır. Bu stilistik özelliğin ilk kez Pergamon’da keşfedildiği ve uzun süre kullanıldığı bilinmektedir⁴⁹¹. Yapraklar genel görünüş itibari ile geniş ve kısa bir forma sahiptir⁴⁹². Akanthus yapraklarının ana damarlarının her iki yanında matkap kanalları yer almaktadır. Bu matkap kanallarının yanında yer alan yaprak dilimlerinin üzerinde de derin matkap kanalları bulunmaktadır. M.S. 2. yy.’ın ilk yarısına tarihlenen örneklerde akanthus yaprak damarları arasında yer alan matkap kanalları ince bir form sergilemekte⁴⁹³, bu yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen örneklerde ise yapraklar üzerindeki kanallar daha geniş bir şekilde işlenmektedir⁴⁹⁴. Akanthus yaprak dilimlerini oluşturan dişler sivri uçlu olup, üzerlerinde derin ve ince matkap işçiliği görülür⁴⁹⁵. Alt yaprak dilimlerinin içte kalan dişleri dikey olarak üstte yer alan yaprak dişlerine uç kısımları ile dokunmaktadır. Yaprak dişlerinin üstte yer alan yaprak dişlerine dokunmasıyla kalathos yüzeyinde damla ve üçgen şeklinde boşluklar oluşmuştur. Bu özellik Anadolu’da uzun zamandır kullanılmaktadır, ancak yaprak dişleri arasındaki boşluk formlarının zaman içinde farklılaştığı bilinmektedir⁴⁹⁶. Dış yaprak dişleri, kırık olduğu için yan yaprak dişlerine dokunup dokunmadıkları tam anlaşılamamaktadır.

110-112. Bu stilde işlenmiş akanthus yaprakları ile Slim Tapınağı ve yazıtıyla M.S. 40-41 yıllarına tarihlenen Mushennef’teki tapınağın ante başlıklarında karşılaşmaktayız. Bkz.: Freyberger 1998, 21 vd. Lev. 1,2.3. 2,5.

⁴⁹¹Bkz.: Strong 1953, 139 Lev. 35e; Heilmeyer 1970, 90 vd.; Leon 1971, 239 Lev. 92,3; İdil 1981/82, 154.

⁴⁹²Hadrianus Dönemi başlıklarında benzer stil özellikleri görülmektedir.: Bkz.: Freyberger 1990, 125.

⁴⁹³Crema 1939, 243 Lev. 48,1.2; von Mercklin 1962, Res. 1064; Heilmeyer 1970, 88. 90 vdd. 102. 104 Lev. 26,2.5. 27,1. 36,3.4. 38,1; İdil 1981/82, 159; İdil 1984, 19 Lev. 9,2.4; Doruk 1990, 74 Res. 4; Freyberger 1990, 64. 128 Lev. 19,b-d. 22,c-d; Naumann 1997, Lev. 52,b-c; Vandeput 1997a, Lev. 100,1.

⁴⁹⁴von Mercklin 1962, 231 Res. 1065-1067; Heilmeyer 1970, Lev. 33,4; İdil 1981/82, 167. 175 vd. Res. 6a. 7b; Freyberger 1990, 128 Res. 45,a-b; Ward-Perkins 1993, Lev. 12b; Köster 2004, 195 Lev. 121,3; Mert 2008, 258 Res. 228-232; Cavalier 2012, 159 Res. 13.

⁴⁹⁵Sivri uçlu akanthus yaprakları ve bu yaprakların alt loplarının komşu yaprak dişleri ve üst yaprak dişleri ile birleşmeleri Aphrodisias Okuluna ait başlıkların tipik özelliği olarak kabul edilmektedir. Bkz.: Heilmeyer 1970, 97 vdd.; Fischer 1990, 41 vd. M.S. 2. yy. ortalarından itibaren üst sıra yaprak dişlerinin de birleştiği görülür. Bkz.: Peschlow – Bindokat 1975, 386 vdd.; İdil 1984, 27 vdd.; Freyberger 1990, 128 Res. 45 vd. M.S. 2. yy. ortalarından itibaren bu özellik mimari elemanları tarihlemeye kriter olarak kullanılmaktadır. Bkz.: Köster 2004, 91; Mert 2005, 234 vd. Tüm bunlarla birlikte M.S. 2. yy. ortalarından itibaren Pergamon-Ephesos Okulu ile Aphrodisias Okuluna ait bezemeli mimari elemanların hangi atölyenin ürünü olduklarını birbirinden ayırmanın oldukça güç olduğu ve bu dönemde işçiliklerin birbirlerine paralel gittiği belirtilmektedir. Bkz.: Heilmeyer 1970, 98; Fischer 1990, 41 vd.

⁴⁹⁶Freyberger 1990, 61 vdd.

İkinci sıra yaprak loplarının dış yaprak dişleri kırıktır ancak korunan yaprak dişleri incelendiğinde, yaprak dişlerinin komşu yaprak dişlerine yakın oldukları ancak birbirlerine dokunmadıkları anlaşılmaktadır. Alt yaprak sırasına benzer düzenleme Hadrianus ve Antoninler Dönemi'ne tarihlenen başlıklarda karşımıza çıkmaktadır⁴⁹⁷. Taç yaprak dilimleri muhtemelen öne doğru eğilmektedir, ancak hiçbirisi korunmamıştır.

Üst sıraya ait yaprak dizileri alt sıra yaprakların ikinci yaprak dilimi hizasından, kalathos yüzeyinden çıkmaktadır. Alt yaprak orta damarının her iki yanında yer alan matkap kanallarının ikinci yaprak dilimi üzerine doğru devam ettiği anlaşılmaktadır. Alt yaprak dilimleri üç yaprak dişine sahiptir ve bu yaprak dişlerinden içte kalan yaprak dişleri üst yaprak dişlerine uç kısımları ile dokunmaktadırlar. Böylelikle kalathos yüzeyinde ışık-gölge etkisini yaratan boşluklar arttırılmıştır. Dış yaprak dişleri yana doğru hafifçe açılmışlardır, ancak komşu yaprak dişinin dış yaprağına dokunmazlar. Bu özellik yine Hadrianus ve Antoninler Dönemi'ne tarihlenen başlıklarda karşımıza çıkmaktadır⁴⁹⁸. Taç yapraklar kırılmıştır. Kalathosu kuşatan akanthus yapraklarının plastik bir şekilde işlendiği ve zeminden çözüldüğü görülmektedir⁴⁹⁹.

Üst yaprak çelenklerinin arasında kaulisler yer almaktadır. Kaulisler M.S. 1. yy. sonunda küçülür, daha önceki dönemlerde görülen yivler ortadan kalkar ve üçgen formu almaya başladıkları görülür. Bu dönemden itibaren kaulisler destekleyici özelliklerini kaybeder ve organik yapılarından uzaklaşmaya başlarlar⁵⁰⁰. Öyle ki M.S. 2. yy.'a ait başlıkların birçoğu üzerinde kaulislerin küçüldüğü ve zorlukla tanımlanabilen birer forma büründükleri görülür. Hadrianus Dönemi'nde kaulisler yivsiz, kısa ve bazı örneklerde kaulis köklerinin bağları yuvarlak bir formdadır⁵⁰¹. Hadrianus Dönemi'nden sonra ise başlıklar

⁴⁹⁷Ephesos Celsus Kütüphanesi başlıkları tarihlemesi için bkz.: Stročka 1978, 898; Vandeput 1997a, Lev. 85,1; Ephesos Hadrianus Tapınağı başlıkları için bkz.: Wörle 1974, 470 vdd. Tapınağın pilaster başlıkları için bkz.: Heilmeyer 1970, Lev. 25,2; Pergamon Asklepieion Latrina başlıklarının tarihlendirilmesi için bkz.: Naumann - Kantar 1950, 108 vdd. dn. 2; Rohmann 1998, Lev. 45,5-6, Lev. 46,1-5. Oinoanda Antoninler Hamamı başlığı için bkz.: Bachmann 2013, 222 Res. 4.

⁴⁹⁸Alt yaprak loplarının üç yaprak dişine ayrıldığı ve dış yaprak dişlerinin birbirine dokunmadığı örnekler için bkz.: Aphrodisias Hadrianus Hamamı başlıkları için bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 75,1. Pergamon Asklepieion Latrina başlıkları için bkz.: Naumann - Kantar 1950, 108 vdd. dn. 2; Rohmann 1998, Lev. 45,5-6. 46,1.5; Freyberger 1990, Lev. 48a. 49a.

⁴⁹⁹Bu stil ilk kez Pergamon'da keşfedilmiştir ve M.S. 2. yy.'ın 2. yarısından itibaren karşımıza çıkmaktadır. Bkz.: Heilmeyer 1970, 90 vd.; İdil 1979, 481 vd. dn. 15 vd. Res. 3a.

⁵⁰⁰Vandeput, Flaviuslar Dönemi'ne ait oldukça az örnek bilindiğini belirttikten sonra bu dönemden itibaren başlıkların tektonik özelliklerini yitirmeye başladığını vurgular. Bu dönemde ayrıca Korinth başlıklarının bazı elemanlarının ihmal edildiğini belirtir. Bkz.: Vandeput 1997a, 76. 170 vd. Lev. 83,3. 84,1. Flaviuslar Dönemi örnekleri için bkz.: Heilmeyer 1970, 86 vdd. Thür, kaulislerin üçgen bir biçimde yapılması özelliği ile Anadolu'da M. S. 2. yy.'ın ilk on yılından itibaren karşılaşıldığını belirtmektedir. Bkz.: Thür 2005, 162.

⁵⁰¹Heilmeyer 1970, Lev. 26,3.5. 27,1; İdil 1981/82, 158 vdd. Res. 4a; Freyberger 1990, 66. 125; Doruk 1990, 74 Res. 4; Vandeput 1997a, Lev. 75,1. 100,1. Ancak kaulis köklerinin yivli işleniş bazı kentlerde Severuslar Dönemi içlerine kadar devam eder. Bkz.: Freyberger 1990, 66. Kent Roma'da yer alan Hadrianus Dönemi başlıklarında durum farklıdır. Bkz.: Freyberger 1990, 64 Lev. 19.

üzerindeki kaulislerin ya yapılmadığı ya da baştan savma yapıldıkları görülür⁵⁰². Rhodiapolis'te Kuzey Kilise içerisinde yer alan bu başlıkta da kaulislerin, üçgenimsi formda oldukları, küçüldükleri ve baştan savma yapıldıkları kolaylıkla fark edilebilmektedir.

Kaulis çanağı içerisinde çıkan kılıf yaprakları iki bölümlü ve geniş bir şekilde açılmaktadır⁵⁰³. Kılıf yaprakların dış yaprak uçları kırıktır. İç yaprak dilimi üç yaprak dişine sahiptir. İçte kalan yaprak dişi bölümlenmemiş düz bir yaprak dilimi gibi yapılmıştır. Bu düz dilimin uç kısmı dışa doğru bükülerek, destek yaprağına dokunmaktadır. Destek yaprağı akanthus yaprağı biçiminde şekillendirilmiş ancak detaylandırılmadan, iri yaprak dişlerine ayrılmıştır. Benzer destek yaprakları Pergamon Asklepieion Latrinası ve Ephesos Hadrianus Tapınağı, Stratonikeia Gymnasiumu ve Filistin'deki yapılara ait başlıklarda karşılaşılmaktadır⁵⁰⁴. Destek yaprağı üzerinde yer alan abakus çiçeği sapı işlenmemiştir.

Başlık üzerinde bulunan helikeslerden ikisi korunmuş, volütler kırılmıştır. Helikesler, kalathos dudağının altında yer almaktadır ve uç kısımları içe doğru kıvrılmıştır. Helikesler kalathos dudağı altında basık, yapraklar ile kalathos dudağı arasındaki alana sıkışmış gibi bir görünüme sahiptir. Helikes ve volütlerin kalathos dudağının altında bu şekilde betimlenişi M.S. 2. yy.'ın ilk yarısında Ephesos'ta üretilen başlıkların özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır⁵⁰⁵. Severuslar Dönemi'nden itibaren helikes ve destek yaprakları farklı formlarda karşımıza çıkmaktadır⁵⁰⁶. Abakus hala güçlü bir şekilde kalathos dudağı üzerindeki yerini korumaktadır. Abakus çiçeği, bir kök içerisinde çıkan iki yaprak dilimi şeklindeki akanthus yaprağından oluşturulmuştur⁵⁰⁷.

Yapraklar arasında ve yaprak dişlerinin üzerlerinde yer alan matkap kanalları başlık üzerinde ışık-gölge oyununu dikkate değer şekilde ortaya koymaktadır. Bu yapı başlık üzerinde hem büyük bir canlılık, hem de hacimli bir görünüş sunmaktadır. Yapraklar oldukça plastik bir yapı sergilemektedir. Kalathos güçlü bir şekilde vurgulanmıştır. Üst sıra akanthus yapraklarının ilk sıra yaprakların ikinci yaprak loplari arasından çıkması, üst yaprak sırasına ait dış yaprak dişlerinin hala birleşmemiş olması başlıkların tarihlendirilmesinde oldukça

⁵⁰²Heilmeyer 1970, 89. 93 dn. 354 Lev. 36,1-2; İdil 1981/82, 156 Res. 3a-b. 4a. 5a. 6a. 7b; Vandeput 1997a, 64 vd. 83. 171 vd. Lev. 36,4. 37,1; Anadolu'da ilk kez Ephesos Pallio Nymphaionu başlıklarında kaulislerden vazgeçildiği bilinmektedir. Bkz.: Heilmeyer 1970, 87 dn. 14; Plattner 2002, 246 Res. 10; Cavalier 2012, 159 Res. 13. M.S. 2. yy.'ın 3. çeyreğinden itibaren kaulis çanağı ve kılıf yapraklarından vazgeçilir. Bkz.: Köster 2004, 195; Cavalier 2012, 154 dn. 10.

⁵⁰³Hadrianus Dönemi'nden itibaren kılıf yaprakların geniş bir şekilde açıldığı görülür. Bkz.: Freyberger 1990, 125.

⁵⁰⁴Strocka 1981, Res. 46; Fischer 1990, Lev. 9,45.49.50; Rohmann 1998, Lev. 45,1-2; Mert 2008, 168 vd. Res. 92.

⁵⁰⁵Plattner 2002, 247 vd. dn. 48 vdd. Res. 11.

⁵⁰⁶Freyberger 1990, 127 vdd.

⁵⁰⁷Yakın benzerini Pergamon Asklepieion Latrinası başlıklarında bulur. Bkz.: Rohmann 1998, Lev. 45,5.

önemli ipuçları sağlamaktadır. Ayrıca alt yaprak lopları bir dairenin dörtte birini neredeyse doldurmaktadır⁵⁰⁸. Kalathos üzerinde yer alan ve başlığı oluşturan örgelerin yukarıda sayılan özellikleri Anadolu'da M.S. 2. yy.'ın ilk yarısına tarihlenen başlıklar üzerinde görülmektedir. Ancak kaulislerin küçülmesi ve neredeyse yok olmaya yüz tutması, helikeslerin abakus altında sıkışık bir şekilde işlenmesi ve abakus çiçeği sapı gibi örgelerin ihmal edilmesi başlığın M.S. 2. yy.'ın ilk yarısının sonlarına, yani Hadrianus Dönemi sonu Antoninler Dönemi başına, yaklaşık olarak M.S. 140-150 yıllarına tarihlenebileceğini işaret etmektedir⁵⁰⁹.

Ele geçen küçük parçalar incelendiğinde bu örneklerin bazılarının, Kuzey Kilise'den ele geçen başlık ile aynı işçilik özelliklerine sahip oldukları anlaşılmaktadır. Yine Kuzey Kilise'de yapılan kazılar sırasında ele geçen küçük bir parça (Kat. No. 049) başlığın abakusuna aittir. Abakus alışıktı olunduğu üzere dış bükey bir profil, düz bir bant ve kyma bölümlerinden oluşmaktadır ve dar bir yapı sergilemektedir. Abakus altında korunan volüt, basık bir forma sahiptir ve oldukça küçülmüştür. Daralan volüt abakus altında ezilmiş gibi gözükmektedir ve artık taşıyıcı özelliğini yerine getirmemektedir⁵¹⁰. Volüt altına uzanan akanthus yaprağı kırılmıştır. Her ne kadar bu kadar küçük bir parçanın tarihlendirmesini yapmak güç olsa da, Kuzey Kilise'den ele geçen başlığı karşılaştırdığımız, Pergamon Asklepieion Latrinası başlıkları ve diğer örneklerin abakus, volüt işçiliği ile oldukça yakın ilişki içerisinde olduğu söylenebilir⁵¹¹.

Asklepieion yapı kompleksi içerisinde yer alan yuvarlak yapı etrafında gerçekleştirilen kazılar sırasında ele geçen çok sayıda aynı işçilik özellikleri gösteren parçalardan sadece iki tanesi kataloğa alınmıştır (Kat. No. 038-039). Bu parçaların her ikisi de kalathosun alt bölümüne aittir ve büyük bir ihtimalle aynı başlığa ait parçalardır. Parçalar incelendiğinde kalathos taban bileziğinden çıkan akanthus yapraklarının alt yaprak dilimleri dört yaprak dışından oluşmaktadır. Yaprak dişleri üzerlerinde matkap yivleri yer almaktadır. Dış yaprak dişlerinin tümü komşu yaprak dişlerine uç kısımları ile dokunmaktadır. İç yaprak dişleri ise üst yaprak lobunun dış yaprağına uç kısmı ile dokunmaktadır. Kalathos yüzeyinde damla, üçgen ve eşkenar dörtgen şeklinde boşluklar oluşmuştur. Alt yaprak dilimleri ayrıca bir

⁵⁰⁸Bu özellik Anadolu'da Pergamon Antik Kenti'nde geliştirilmiş ve akropolde yer alan Traianus Tapınağı'nda kullanılmıştır. Bkz.: Heilmeyer 1970, 90; İdil 1979, 481; Plattner 2002, 247.

⁵⁰⁹Başlıkların akanthus yaprak formu, destek yaprağının formu, kaulislerin küçülmüş olması ve diğer özellikleri yine bu yıllara tarihlenen Pergamon Asklepieion Latrinası başlıklarını anımsatmaktadır. Bkz.: Rohmann 1998, Lev. 45,5-6. 46,1.6. Aynı dönem içerisine tarihlenen diğer örnekler için ayrıca bkz.: Keil - Wilhelm 1931, 45 vdd. Lev. 26 Res. 75. Lev. 27 Res. 76. Lev. 29 Res. 81; Vandeput 1997a, 66 vd. Lev. 37,1.

⁵¹⁰Plattner 2002, 247 vd. Res. 11; Cavalier 2012, 159 Res. 12-13.

⁵¹¹Naumann - Kantar 1950, 108 vd. dn. 2; Rohmann 1998, Lev. 45,5-6. 46,1-5.

dairenin dörtte birini dolduracak seviyeye ulaşmıştır⁵¹². Üst yaprak dilimine ait dişler birbirlerine çok yakın durmalarına karşın birbirlerine dokunmazlar. İkinci dilime ait dış yaprak dişleri Kuzey Kilise'den ele geçen başlığın (Kat. No. 033) yaprak dişlerine göre daha yatay durmaktadır. Bu özellikler bizi Kuzey Kilise'den ele geçen başlıktan biraz daha ileri bir aşamaya götürmektedir.

Kule etrafında yapılan kazılar sırasında ele geçen bir diğer mermer başlık parçası bu başlık parçaları ile aynı işçiliğe sahiptir (Kat. No. 045). Yapraklar tıknaz geniş ve alt yaprak dilimine ait dişlerin tümü komşu yaprak dişlerine dokunmaktadır⁵¹³.

Asklepieion'dan ele geçen bir diğer başlık parçası ise (Kat. No. 037) yine mermerden yapılmıştır. Ancak bu kez başlığın üst bölümüne aittir. Parça üzerinde yer alan üst yaprağın alt yaprak dilimi tek bir yaprak dişine sahiptir. Diğer yaprak dişleri kalathos yüzeyine gömülü olarak işlenmiştir. Başlıklar üzerinde bu forma sahip yaprak işçiliği ile M.S. 2. yy.'da Ephesos'ta Liman Gymnasiumu başlıklarında karşılaştığımız⁵¹⁴. Benzer başlık işlenişine Geç Flaviuslar Dönemi'nde Aphrodisias'ta da karşılaşılmaktadır ve Ephesos'taki örneklerden ayırt edilmesinin güç olduğu belirtilmektedir⁵¹⁵. M.S. 2. yy. içinde Anadolu'daki diğer kentlerde de üst yaprakların alt yaprak dilimlerinin tek yaprak dişinden oluştuğu başlık örneklerine rastlamaktayız⁵¹⁶. Ayrıca Anadolu dışında Filistin'de⁵¹⁷, İtalya'da⁵¹⁸ (Alessandria kentinde) ve Split'te⁵¹⁹ de karşılaştığımız. İkinci yaprak dilimlerinin en altta yer alan dış yaprak dişleri komşu yaprakların, yaprak dişlerine uç kısımları ile dokunmaktadır. Bunun sonucunda alt yaprak sırasını oluşturan yapraklar üst yapraklar tarafından sınırlandırılmış, çerçeve içine alınmıştır. Yaprak dişlerinin birbirine yakın olması M.S. 2. yy. için karakteristik

⁵¹²Yaprak loplارının bir dairenin dörtte birini doldurması M.S. 2. yy.'ın 2. yarısını işaret etmektedir. Heilmeyer, bu özelliğin geç Hadrianus Dönemi'nde ortaya çıktığını belirtmektedir. Bkz.: Heilmeyer 1970, 90 vdd.; İdil 1979, 481 vd. dn. 15-16; İdil 1981/82, 154; Vandeput 1997a, 138; Plattner 2002, 247 vd.; Strocka 2012, 256 vd. Res. 53.

⁵¹³İdil 1981/82, 153 vdd. Res. 3a.

⁵¹⁴Plattner, M.S. 2. yy.'ın ilk yarısında Ephesos'ta baskın olan yeni bir başlık türünün Liman Gymnasiumu'nda yapıldığını belirtmektedir. Bkz.: Plattner 2002, 247 Res. 11.

⁵¹⁵Bkz.: Scherrer 2001, 75 vd. dn. 106 Res. 3-17.

⁵¹⁶Seçilmiş birkaç örnek için bkz.: Ephesos Agora başlıkları için bkz.: Wilberg 1923, Res. 6-7. Res. 150. Ephesos Traianus Nymphaionu başlıkları için bkz.: Köster 2004, Lev. 112,1-2. Smyrna Agora başlığı için bkz.: Naumann - Kantar 1950, 28a; Vandeput 1997a, Lev. 120,2; Perge Hellenistik güney kapı sütunlu cephe başlıkları için bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 103,3; Milet Faustina Hamamı başlıkları için bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 97,3; Kadioğlu 2006, Lev. 48,3. Nysa Tiyatrosu'ndan ele geçen bir başlık için bkz.: Kadioğlu 2006, 308 Lev. 36,10.. Stratonikeia Nymphaionu başlıkları için bkz.: Mert 2008, Res. 231. Stratonikeia Gymnasiumu başlıkları için bkz.: Mert 2008, Res. 89. 245; Perge Nymphaionu başlıkları için bkz.: Gliwitzky 2010, Res. 13. 15. 20. Side Nymphaionu başlıkları için bkz.: Gliwitzky 2010, Res. 115.

⁵¹⁷Bu başlıklar Fischer tarafından M.S. 2. - 3. yy.'a tarihlendirilmektedir. Fischer bu tipteki başlıkların ilk kez Ephesos'ta üretildiklerini ve bu grupta yer alan başlıkların ya Ephesos'tan getirildikleri ya da Ephesoslu ustaların bu bölgede çalıştığını vurgular. Bkz.: Fischer 1990, 37 vdd. 45 vdd. Lev. 9,49.50. Lev. 27 vd.

⁵¹⁸Pensabene 1993, 397 vd. Lev. 49,395.

⁵¹⁹Kautzsch 1936, 5 vd. Lev. 1,1.

özelliktir. Fakat M.S. 2. yy.'ın ilk yarısına tarihlenen başlıkların yaprak dişleri birbirine dokunmaz⁵²⁰. Bu uygulamanın ilk kez M.S. 113-117 yıllarına tarihlendirilen Ephesos Celsus Kütüphanesi kompozit başlıklarında görüldüğü belirtilmektedir⁵²¹. Bu işçilik, Ephesos-Pergamon Okulu başlıklarının bir özelliği olarak anılmaktadır⁵²².

Üst yaprak dizileri arasında kalan kaulisler zar zor algılanmaktadır⁵²³. Kaulislerden çıkan kılıf yapraklarının sadece destek yaprağına doğru eğilmiş olan iç yaprak dilimlerinin bir bölümü korunmuştur. Bu yaprak dilimlerinin detaylandırılmadığı görülür. Destek yaprağı incelmış bir kök, dil biçimi şeklinde bir forma bürünmüştür. Destek yaprağının bu formuna yine Ephesos'taki Liman Gymnasiumu'nda, İzmir Müzesi'nde yer alan başlıklarda, Aphrodisias Asklepieionu başlıklarında, Korykos'ta ve Diokasareia Tiyatrosu'nda rastlamaktayız⁵²⁴. Dil biçimindeki bu destek yapraklarına Anadolu dışında, Filistin'de⁵²⁵ ve Girit'teki Gortina Tiyatrosu'nda⁵²⁶ Septimus Severus Dönemi'nde karşımıza çıkmaktadır. Ele geçen bu parçalardan (Kat. No. 037) kalathosun üst bölümüne ait olan parça üzerinde, başlığı oluşturan ana örgelerden helikeslerin incelendiği, kısaldığı ve içe doğru kıvrım yaparak, uç kısımlarının düğme şeklinde sonlandığı rahatlıkla izlenebilmektedir.

Yukarıda sözü edilen Kat. No. 038-039. 045 nolu bu başlık parçalarının alt yaprak dizilerine ait alt yaprak dişlerinin komşu yapraklarla bütünleşmesi, Kat. No. 037 nolu parçada ise ikinci sıra yaprak dişlerinin birleşerek alt yaprak sırasını sınırlandırması, kaulislerin küçülmüş olması ve kaulis çanağından çıkan kılıf yaprağın artık detaylandırılmaması, ayrıca dil şeklindeki destek yaprağı, bu parçaların M.S. 2. yy.'ın ortalarından sonraya tarihlendirilebileceğini işaret etmektedir. Ayrıca Asklepieion'dan ele geçen ve başlığın üst bölümüne ait olan mermer parça (Kat. No. 037) üzerinde kaulis çanağı ve destek yaprağı henüz ortadan kalkmamıştır. Ele geçen parçaların alt sıra akanthus yapraklarının ikinci dilimine ait dişler, komşu yaprak dişleri ile birleşmez (Kat. No. 038), bu nedenle kalathos üzerinde Severuslar Dönemi'nde olduğu gibi bir ağ görüntüsü oluşmamaktadır ve yapraklar üzerinde yer alan matkap kanalları çok geniş değildir. Ayrıca yapraklar arasındaki matkap kanalları Severuslar Dönemi içerisinde daha geniş bir şekilde yapılmaktadır⁵²⁷.

⁵²⁰Toma 2009, 96 dn. 51.

⁵²¹Thür 1989, 98.

⁵²²Heilmeyer 1970, 88vdd.; Strocka 1988, 296 vd.; Vandeput 1997a, 83.

⁵²³Başlık oldukça yıpranmış olmasına karşın yinede kaulislerin formu hakkında fikir yürütmemize izin vermektedir.

⁵²⁴İdil 1981/82, 160 Res. 4b; Scherrer 2001, Res. 3-17; Plattner 2002, 247 vd. Res. 11; Spanu 2011, 78 vd. Lev. 37,1. Bu formdaki destek yaprakları yine Anadolu etkisi ile yapılmış olan başlıklarda karşımıza çıkmaktadır. Bkz.: Fischer 1990, Lev. 27 vd.; Pensabene 1993, 397 vd. Lev. 49.395.

⁵²⁵Fischer 1990, 47 Lev. 26 vdd.

⁵²⁶Montali 2004, 714 Res. 4 vd.

⁵²⁷Bkz.: von Mercklin 1962, Res. 1064; Ward-Perkins 1993, Lev. 12b; Toma 2002, 95 vd. dn. 45.

Rhodiapolis'teki bu örneklerle benzer yaprak işlenişine M.S. 160-180 yıllarına tarihlenen diğer kentlerdeki başlıklarda da karşılaşmaktayız⁵²⁸. Bu örneklerin bazılarında üst yaprak sırasının ikinci dilimine ait ilk dişler komşu yaprak dişleri ile ya birleşmiş ya da oldukça yakın durmaktadır. M.S. 3. yy.'da ise başlık üzerinde yer alan akanthusların tüm yaprak dişleri birbirlerine dokunmaktadır⁵²⁹.

Agora'da ele geçen bir başlığın yarısına ait parça (Kat. No. 035), aynı alandan ele geçen başlığın alt bölümüne ait bir parça (Kat. No. 040) ve Asklepieion içerisinde yer alan Yuvarlak Yapı kazıları sırasında ele geçmiş olan bir diğer başlık parçası (Kat. No. 043) incelendiğinde parçalar üzerinde yer alan akanthus yapraklarının stilistik olarak aynı işçiliği gösterdikleri anlaşılmaktadır. Diğer parçalarda olduğu gibi bu üç parça üzerinde yer alan akanthus yaprakları oldukça kötü durumda korunmuş, aynı zamanda başlığı oluşturan diğer örgelerde kırılmış ya da oldukça aşınmıştır. Agora'da ele geçmiş olan Kat. No. 035 ve Kat. No. 040 nolu başlık parçalarında alt sıra akanthus yaprakları kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. Kat. No. 035 ve Kat. No. 040 nolu parçaları üzerinde kalathosu kuşatan ikinci sıra yaprak çelenklerinin ise, alt yaprak dizisinin ikinci yaprak diliminin hemen üzerinde yer alan kalathostaki boşluk üzerinden çıktığı görülmektedir. Başlık alt yaprak dilimini oluşturan dişlerden içte kalan iki yaprak dişi üst yaprağa, dışta kalanlar ise komşu yaprakların alt yaprak dilimini oluşturan dişlere dokunuyor olmalıdır. Başlığın buluntu durumunda çekilmiş fotoğrafında yanında bir parçası daha yer almaktadır⁵³⁰. Bu fotoğraftan ikinci sıra yaprak dilimlerini oluşturan yaprak dişlerinin komşu yaprak dişlerine oldukça yakın durdukları

⁵²⁸Milet Faustina Hamamı Başlığı M.S. 160-170 civarı. Bkz.: Heilmeyer 1970, Lev. 32,3; Strocka 1981, 20 Res. 59; Köster 2004, 195 Lev. 122,4; Kadioğlu 2006, Lev. 48,3; Milet Delphinion başlıkları bezeklerin stilistik analizine göre M.S. 2. yy.'ın 3. çeyreğine tarihlenmektedir. Bkz.: Köster 2004, 195 Lev. 121,3; Sagalassos Yukarı Agora Nymphaionu başlıkları M.S. 160-180 yıllarına tarihlendirilmektedir. Bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 43,3-4. Smyrna Agora Basilika başlıkları M.S. 180 civarına tarihlendirilmektedir. Cavalier bu tür başlıkların M.S. 2. yy. ortasından itibaren başlayıp M.S. 3. yy. boyunca kullanıldıklarını belirtmektedir. Bkz.: Cavalier 2012, 159 vd. Res. 13; Milet'te stadionun güney kapısına ait başlıklar bezeklerin stilistik analizine göre M.S. 3. yy.'ın ilk çeyreğine tarihlendirilmektedir. Başlığın üst yaprak dişleri oldukça yatay bir şekilde verilmiştir ve alt yaprak lobunun dişlerinin tümü ve ikinci yaprak lobuna ait ilk yaprak dişleri kalathos yüzeyine iyice gömülmüştür. Ayrıca Didyma'dan ele geçen başlıklarda M.S. 3. yy.'ın 2. yarısına verilmektedir. Bu başlıklarda da başlığı oluşturan ana örgelerin ortadan kalktığı ve akanthusların başlığı ağ gibi sardığı görülür. Bu nedenle Rhodiapolis'ten ele geçen parçaların M.S. 3. yy.'ın biraz öncesine ait olması gerekir. Bkz.: Köster 2004, 195 Lev. 128,3; Pülz 1989, 172 Lev. 30,11. Kent Roma'da bu tarihe verilen örnekler için bkz.: Freyberger 1990, Lev. 45a-d. İsrail'den bu tür başlıklar M.S. 2. - 3. yy'a tarihlendirilmektedir. Bkz.: Fischer 1990, 33 vdd. Lev. 27-28. Aleksandria'dan Severuslar Dönemi'ne tarihlendirilen bir örnek Rhodiapolis'te ele geçen başlık parçalarıyla benzer yaprak işlenişine sahiptir. Fark, bu başlıkta yapraklar arasında yer alan matkap kanalları daha derindir. Bkz.: Pensabene 1993, 397 vd. Lev. 49,395. Split Diokletian Sarayı'na ait başlıklarında benzer bir işçiliğe sahiptir. Bkz.: McNally 1996, Res. 98,IV.C.1.

⁵²⁹Bu döneme ait başlıklara hemen yakın bölge olan Pamphylia'da yer alan Side ve Perge'den örnekler bulunabilir. Perge Nymphaionu başlıkları için bkz.: Gliwitzky 2010, 46 vd. Res. 15-17. Side Nymphaionu için bkz.: Gliwitzky 2010, 110 vdd. Res. 115-126.

⁵³⁰Ele geçen bu küçük parçanın diğer alanlardan ele geçen Korinth başlığı parçaları arasında olması gerekir. Ancak ele geçen birçok küçük parça içerisinde ayrımı yapılamamıştır.

anlaşılmaktadır. Yine bu resimden alt yaprak sırasının taç yaprak dilimlerinin öne doğru eğildikleri anlaşılmaktadır. Agora’da ele geçen her iki başlık parçası üzerinde de üst sıra yapraklar alt sıra yaprak dizisinin arasından, taç yaprağın başlangıcına yakın bir noktadan, kalathos üzerindeki boşluktan çıkmaktadır. Kat. No. 043 nolu başlık parçasında da durum aynı olmalıdır. Hem Agora’da, hem de Yuvarlak Yapı etrafında yapılan kazılar sırasında ele geçen parçalar üzerinde, üst yaprak sıralarına ait alt yaprak loplarını oluşturan içte kalan yaprak dişleri üstte yer alan yaprak dişlerine uç kısımları ile dokunmaktadır. Dış yaprak dişleri ise komşu yaprağa doğru uzanmaktadır, ancak komşu yaprak dişleri ile birleşmedikleri görülmektedir. Ayrıca dış yaprak dişlerinin üzerleri derin matkap kanalları ile oyulmuştur. Böylelikle kalathos yüzeyinde ters “V” şeklinde boşluklar oluşmuştur. Bu ters “V” şeklindeki boşluklar alt sıra akanthus yapraklarını sınırlandırır. Üst sıra yaprakların arasında çıkıntı şeklindeki bölümler kaulisler olmalıdır. Başlık parçasının yüzeyi oldukça yıprandığı için formları tam olarak anlaşılamamaktadır. Yapraklar üzerinde derin matkap kanalları bulunmaktadır. Bu özelliklere sahip yaprak işlenişi ile Anadolu’da M.S. 2. yy. sonuna tarihlenen örnekler üzerinde karşılaşmaktayız. Pergamon Asklepieion Kuzey Salonu Kompozit başlıklarının⁵³¹ üst yaprak sırasının alt yaprak dilimleri iki yaprak dişine sahiptir. Dış yaprak dişleri üzerinde derin matkap kanalları bulunmakta ve tıpkı Rhodiapolis örneklerinde olduğu gibi alt yaprak dizilerini sınırlandırmaktadır. Ancak Rhodiapolis’teki örneklerde yapraklar üzerinde yer alan kanallar Pergamon’da ele geçen başlıktan daha geniştir. Bu nedenle Rhodiapolis’te ele geçen parçalar biraz daha geç bir döneme ait olmalıdır. Ayrıca Side’de Batı Nekropol’de yer alan Tapınak Mezar yapısının başlıkları da aynı yaprak işlenişi ve başlık düzenlemesine sahiptir. Side Tapınak Mezarı’na ait başlıklar M.S. 3. yy. başlarına tarihlenmektedir⁵³². Eleussia Sebaste Tiyatrosu’na ait başlıklar Severuslar Dönemi başına tarihlendirilmekte ve akanthus yaprakları bir ağ gibi kalathos üzerinde yer almaktadır⁵³³. M.S. 203-204 yılına tarihlenen, benzer yaprak işlenişine sahip başlıklar Leptis Magna’dan bilinmektedir⁵³⁴. Ayrıca Ostia Rotondo Tapınağı, Roma Kolloseum ve Forum Romanum’dan ele geçen başlıkların hem alt sıra yaprak işlenişleri hem de üst sıra yapraklarının alt yaprak dilimleri üzerinde yer alan derin matkap kanalları ve yine ters “V” şeklinde derin matkap kanalları ile bizim örneklerimizle benzer özellikler

⁵³¹Rohmann 1998, 71 vdd. Lev. 42,1- 4 (M.S. 178’den sonraya tarihleniyor).

⁵³²Mimari bezeklerin stilistik analizine göre M.S. 2. yy. sonu 3. yy. başına tarihlenmektedir. Bkz.: Kramer 1983, 146 vdd. Res. 2; Gliwitzky 2010, 149 vdd. Res. 261-265.

⁵³³Bkz.: Federica Ferrazzoli 2003, 130 Res. 110.

⁵³⁴Bkz.: von Mercklin 1962, 231 vd. Res. 1074.

sergilemektedirler⁵³⁵. Aynı başlık işlenişine Girit'te Gortina'da yer alan tapınağın başlıklarında da bulunmaktadır⁵³⁶. Filistin'den Septimus Severus Dönemi'ne tarihlenen örneklerde de ters "V" şeklinde derin matkap kanallarının yer aldığı görülmektedir⁵³⁷. Rhodiapolis'ten ele geçen örnekler Filistin'deki başlıklardan erken olmalıdır. Zira Filistin'deki örneklerde akanthus yapraklarının tüm yaprak dişleri birbiri ile bütünleşmektedir. Rhodiapolis'ten ele geçen parçalardan Kat. No. 035 başlık parçasının buluntu durumunda çekilmiş fotoğrafında yer alan küçük parçasına dikkatlice bakıldığında, ikinci yaprak diliminin ilk dişinin neredeyse birleştiği görülür. Bu nedenle ele geçen bu üç parçayı M.S. 180-200 yılı aralığına tarihlemek mümkündür.

Gynasiumda küçük parçalar halinde ele geçen ve birleştirilen bir başlık (Kat. No. 034) ve tiyatroda ele geçen küçük bir başlık parçası (Kat. No. 044) stilistik olarak aynı özellikleri göstermektedir. Gymnasiumda ele geçen başlık incelendiğinde kalathos yüzeyinin alışıktan olunduğu üzere iki sıra yaprak dizisi ile kaplandığı görülür. Alt sıra yapraklar kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. Akanthus ana yaprak damarı üzerinde çizgisel formda bir zikzak yer almaktadır⁵³⁸. Alt yaprak sırasının ilk yaprak dilimlerinin korunması ile bunları oluşturan yaprak dişlerinin birleştiği görülmektedir. Yaprak dilimini oluşturan yaprak dişlerinden içte kalan yaprak dişleri oldukça dik bir form sergilemektedir. Ayrıca yaprak dişleri üzerinde yer alan matkap işçiliği ışık-gölge etkisini kaybedip, şematik bir forma bürünmüştür. İkinci yaprak dilimleri kısmen korunmuştur ve onu oluşturan yaprak dişlerinin tümü neredeyse yarıya kadar kırılmıştır. Yaprak dişlerinin bu şekilde kırılmış olması onların yan yaprak dişleri ile birleşiyor olduğunu işaret etmektedir. Ayrıca kalathosu kuşatan ikinci sıra akanthus yaprak çelenkleri oldukça yukarıdan çıkmaktadır. İkinci sırayı oluşturan yaprakların alt yaprak dilimleri komşu yaprak dilimleri ile oldukça yakın bir şekilde yerleştirilmişlerdir. İkinci sıra akanthus yaprakları arasında yer alması gereken kaulislerin daha fazla işlenmediği görülmektedir. Ayrıca kaulisler içerisinden çıkan kılıf yaprak demetleri de ortadan kaybolmuştur. İkinci sıra akanthus yaprakları arasından oldukça zayıf, bir dal çıkmaktadır ve bu dalın biraz yukarıda ikiye ayrıldığı görülür. Muhtemelen başlığın taşıyıcı elemanı olan helikes ve volütler bu dallardan oluşmaktadır. Akanthus yapraklarının ana yaprak damarları

⁵³⁵Bu örneklerin Anadolu'lu ustalar tarafından çalışıldığı belirtilmekte ve erken Severuslar Dönemi'ne tarihlenmektedir. Bkz.: Freyberger 1990, 128 vd. dn. 356 vd. Lev. 46a-d.

⁵³⁶Başlıkların Ephesos-Pergamon Okulu gezici atölyeleri tarafından yapıldığı belirtilmekte ve Antoninler Dönemi sonuna tarihlendirilmektedir. Bkz.: Pensabene - Lazzarini 2004, 767. 777 Lev. II,6.

⁵³⁷Bkz.: Fischer 1990, 47 Lev. 26,149-150.

⁵³⁸Bu zikzak şeklindeki çizgilere Roma'da 3. - 4. yy.'a tarihlenen başlıklar ve Split'ten bir ante başlığı üzerinde rastlanır. Bkz.: Kramer 1994, 126 vd. Lev. 2,10. 10,3. 11,3.5. Tetrarkhlar Dönemi'ne ait bir başlık üzerinde bkz.: Kramer 1997, 30 vd. Lev. 24 Res. 45a. Myra Tiyatrosu'na ait bir başlık üzerinde bkz.: Peschlow 1998, 67 vd. Lev. 18,1. Ksanthos'tan bir başlık ve konsol parçası üzerinde benzer bir yaprak işlenişi görülmektedir. Bkz.: Cavailer 2005, Lev. 30 Res. 93a Lev. 60 Res. 153.

ve yaprak dilimleri üzerinde yer alan derin matkap kanalları, başlığı oluşturan ana elemanların ortadan kalkması -kaulis çanağı, kılıf yaprak gibi- ayrıca başlık üzerindeki ifadesiz, cansız, kuru yapı Kuzey Kilise, Asklepieion'dan ele geçen başlık ve başlık parçalarından daha geç bir dönemde olduğumuzu bize yansıtmaktadır. Ayrıca helikes ve volütleri oluşturacak olan dalların oldukça incelmış olması bu temel örgelerin taşıyıcı vasıflarını artık koruyamadıklarını göstermektedir. Benzer başlık işlenişine Rhodiapolis'in hemen komşu kentlerinden olan Myra Tiyatrosu'nda⁵³⁹ rastlamaktayız. Bir diğer örnek ise yine komşu kentlerden Limyra'da yer almaktadır⁵⁴⁰. Başlıklara genel olarak bakıldığında bu başlıklarında temel örgeleri olan kaulis çanağı, kılıf yapraklar gibi örgelerin işlenmediği ve yapraklar üzerinde yer alan matkap kanallarının derinleştiği görülmektedir. Ayrıca Rhodiapolis'teki örneklerle benzer şekilde Myra başlığının alt yaprak sırası üzerinde de zikzak şekilde kazıma çizgileri bulunmaktadır. Bu tür başlıklarla Anadolu'da M.S. 2 - 3. yy.'da rastlanılmaktadır⁵⁴¹. Limyra ve Myra'daki başlıkların kesin tarihi bilinmemekle birlikte, M.S. 2. - 3. yy.'a tarihlendirilmektedirler⁵⁴². Bir diğer Lykia kenti Ksanthos'tan ele geçen bir başlık ve konsol parçası üzerinde de benzer yaprak işlenişi ile karşılaşılmaktadır. Ksanthos'tan ele geçen örnekler Cavalier tarafından M.S. 3. yy sonu 4. yy. başına tarihlendirilmiştir⁵⁴³. Bu örnekler ışığında Rhodiapolis Gymnasium'u ve Tiyatrosu'nda ele geçen başlığı ve başlık parçasını en azından M.S. 3.yy.'ın ilk çeyreği içine tarihlemek mümkündür.

Kastron çevresinde yapılan kazılar sırasında ortaya çıkarılan iki parça (Kat. No. 046-047) gri mermerden yapılmıştır. Başlıkların malzemesi ve abakus yüksekliklerinin eşit ölçüde olması, aynı başlığa ait olabileceklerini işaret etmektedir. Ancak birinin abakus profili tam olarak anlaşılamamaktadır. Kat. No. 046 nolu parçanın abakusunun alt bölümünde yer alan, volütü oluşturan dalların incelmış olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum, volütlerin artık taşıyıcı özelliklerini yitirdiklerine işaret etmektedir⁵⁴⁴. Volüt saplarının bu şekilde işlenişi ile M.S. 2. yy.'ın ilk yarısından itibaren karşılaşılmaktadır⁵⁴⁵. Abakus üzerinde yer alan abakus

⁵³⁹Myra Tiyatrosu'nun M.S. 141 yılındaki depremden sonra onarıldığı bilinmektedir. Knoblauch - Özbek 1996, 189 vdd.; Tiyatro başlıklarının Aphrodisias Okulu özellikleri gösterdiği belirtilmektedir. Bkz.: Borchhardt 1975, 57 vdd. dn. 44 Lev. 23; Peschlow 1998, 67 vd. Lev. 18,1.

⁵⁴⁰Limyra'daki bu örnek spoliendir. Bkz.: Peschlow 1998, 68 Lev. 18,2.

⁵⁴¹Heilmeyer 1970, 94 vdd.

⁵⁴²Borchardt 1975, 57 vdd. Lev. 23; Peschlow 1998, 67 vd. Lev. 18,1; Myra Tiyatrosu'na ait sahne binasının üzerinde maskeler taşıyan frizler M.S. 3. yy'ın ilk çeyreğine tarihlendirilmektedir. Bkz.: Krien-Kummrow 1975, 60 Lev. 25 vd.

⁵⁴³Cavalier 2005, 199 Lev. 30 Res. 93a. Lev. 60 Res. 153.

⁵⁴⁴Plattner 2002, 247 vd. Res. 11; Cavalier 2012, 159 Res. 12 vd.

⁵⁴⁵Ephesos'ta Traianus Dönemi'nden itibaren helikes ve volütlerin bu şekilde işlendiği belirtilmektedir. Bkz.: Thür 2005, 162 dn. 51 vdd.

çiçeği ise normal çiçek formunda yapılmamıştır⁵⁴⁶. Kat. No. 047 nolu parçanın alt bölümünde kalathos üzerinde korunan, ince birer dal formu helikeslerin kalathos dudağı altında içe doğru sarmal yaparak uçlarının düğme şeklinde sonlandığı görülmektedir. Benzer helikes işlenişine kentte Asklepieion içerisinden ele geçmiş olan ve üzerinde yer alan bezeklerin stilistik analizlerine göre M.S. 160-180 yıllarına tarihleyebileceğimiz Kat No. 037 nolu gri mermerden yapılmış başlık parçası üzerinde de karşılaşılmaktadır. Parçalar üzerinde yer alan abakuslar klasik forma sahiptir. Bu hali ile Korinth başlık parçalarının tarihini tam olarak belirlemek oldukça güçtür. Ancak, M.S. 2. yy.'ın ikinci yarısı içerisine tarihlendirilebilirler.

Kat. No. 042 nolu Korinth başlığı parçası⁵⁴⁷ (?) üzerinde kaulis çanağından çıkan kılıf yaprak demetinin bir bölümü korunmuştur. Yaprak dilimlerini oluşturan yaprak dişlerinin sivri uçlu yapıldıkları⁵⁴⁸ ve yaprak dişlerinin komşu yaprak dilimine dokundukları görülmektedir. Böylelikle kalathos yüzeyinde oldukça derin ve uzun boşluklar oluşmuştur. Bu akanthus yaprak parçalarının arasından çıkan ince bir dal kalathos dudağı üzerinden dışarıya doğru uzanmaktadır. Muhtemelen başlığın volüt sapına ait olan bu dalın, oldukça ince yapılmış olması Kat. No. 033. 037. 046 ve 049'da olduğu gibi volütün taşıyıcı özelliğini yitirdiğinin kanıtıdır⁵⁴⁹. Parça üzerinde yer alan yaprak dişlerini sivri uçlu olması, derin, uzun matkap kanalları ve de volüt sapının ince bir şekilde yapılmış olması M.S. 2. yy.'ın 2. yarısını işaret etmektedir.

Gymnasiumdan ele geçen ve aşırı derecede yıpranmış olan Korinth başlığı parçası (Kat. No. 041) üzerinde orta yaprak damarının her iki yanında derin matkap kanalları yer almaktadır. Kalathos taban bileziğinden çıkan alt sıra akanthus yapraklarının alt yaprak dilimleri ve bu dilimleri oluşturan yaprak dişleri kırılmış olmasına karşın üzerlerinde yine derin matkap kanalları taşımaktadırlar. Ayrıca korunan birkaç dişin sivri uçlu yapılmış olduğu görülmektedir. Alt yaprak dilimini takip eden ikinci yaprak dilimleri üzerinde de derin matkap kanalları bulunmaktadır. İçte kalan dişler üstte yer alan yaprak diliminin alt yaprak dilimine sivri uç kısımları ile dokunmaktadır. Yaprak dişlerinin üstte yer alan yaprak dilimlerine ya da dişlerine dokunmaları ile kalathos yüzeyinde derin, uzun ters "L" şeklinde boşluklar oluşmuştur. Taç yaprak bölümü kırıktır. İkinci sıra yaprak dilimlerinin tıpkı tiyatronun batı

⁵⁴⁶Başlıklar üzerinden dışarı doğru çıkıntı yapan abakus çiçekleri kolay kırıldıkları için çoğu başlık üzerinde korunmamıştır. Benzer örneklerle Traianus, Hadrianus Dönemi'nden başlayarak, Severuslar Dönemi'ne kadar karşılaşılmaktadır. Bkz.: İdil 1981/82, Res. 3a. 7a; Vandeput 1997a Lev. 78,3. 105,2; Thür 2005, Lev. 14,4; Gliwitzky 2010, Res. 14. 20. 326; Cavalier 2012, Res. 13.

⁵⁴⁷Kesin bir şey söylemek güç olmakla birlikte, parça ante başlığına da ait olabilir. Çünkü volüt dalı kalathos dudağı üzerinden geçerek, köşeye doğru uzanmaktadır. Rhodiapolis'te ele geçen ante başlıklarında bu özellik görülürken, Korinth başlığı ve başlık parçaları üzerinde böyle bir özelliğe rastlanmaz.

⁵⁴⁸Walker, M.S. 2. yy. başından itibaren sivri uçlu akanthus yapraklarının sevilerek kullanıldıklarını belirtmektedir. Bkz.: Walker 1979, 126.

⁵⁴⁹Bkz.: y. dn. 544.

parodosundan ele geçen ante başlığında (Kat. No. 051) olduğu gibi, alt yaprak sırasının ilk yaprak diliminin hemen üzerinden dışa doğru çıkıntılı bir kök üzerinden çıktığı anlaşılmaktadır. Bu da, parçanın tarihlendirilmesi için bir ipucu sağlamaktadır. Üst sıra yaprakların alt yapraklar arasından dışa doğru çıkıntı boğumlardan köklenmeleri özelliği⁵⁵⁰ ile Pergamon Traianus Tapınağı başlıkları⁵⁵¹, Sagalassos E1 Bazilikası başlıklarında⁵⁵², Menderes Magnesiası Çarşı Bazilikası başlıkları⁵⁵³, Kibyra'da Yukarı Agora ve Odeion/Bouleuterion başlıkları⁵⁵⁴, Smyrna Agorası'ndan bir başlık⁵⁵⁵ ve Sardes'te Hamam-Gymnasium yapı kompleksine ait başlıklarda⁵⁵⁶ M.S. 2. yy. içerisinde uzun bir süreç içerisinde karşılaşılmaktadır. İkinci sıra yaprakların korunan alt bölümlerinde yaprak ana damarının her iki yanında yer alan matkap kanalları yine oldukça derin verilmiştir. Bu hali ile başlık parçası M.S. 2. yy.'ın 2. yarısı içerisine tarihlendirilebilir.

Kat. No. 048 nolu Korinth başlığının alt bölümüne ait olan başlık parçasında ise diğer başlık ve başlık parçalarından farklı olarak alt sıra akanthus yaprak çelenkleri doğrudan kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. Parça üzerinde yer alan yapraklar aşırı derecede aşınmış ve yıpranmıştır. Bu nedenle başlığın tarihlendirilmesi oldukça güçtür. Ancak parçanın alt yaprak loplardan birinin iç yaprak dişi üstte yer alan yaprak diliminin alt yaprak dişine uç kısmı ile dokunmaktadır. Alt yaprak diliminin diğer tüm dişleri kırıktır. Üst yaprak dilimleri de korunamamıştır. Üst sıra yaprak çelenkleri alt sıra yaprak çelenklerinin ikinci yaprak dilimi hizasından çıktığı görülmektedir. Yaprak orta damarının her iki yanında derin matkap kanalları yer almaktadır. Alt yaprak diliminin alt dişi kırılmış olmasına karşın kalathos üzerindeki oluşan boşluktan üst yaprak diliminin alt yaprak dişine dokunduğu anlaşılmaktadır. Kalathos yüzeyi ve üzerindeki yapraklar çok aşınmış olmasına karşın, derin matkap kanallarının varlığı agorada ele geçen Kat. No. 035 nolu parçayı anımsatmaktadır. Kesin olarak bir şey söylenemese de M.S. 2. yy.'ın son çeyreği ve sonrası tarihi bu başlık parçası içinde önerilebilir.

⁵⁵⁰Thür, bu özelliğin Traianus Dönemi Ephesos Okulu'nda keşfedilip, Hadrianus Dönemi'nde ise Pergamon'da görüldüğünü belirtmektedir. Bkz.: Thür 1989, 98; Thür 2005, dn. 51-53. Vandeput ise bu özelliğin stilistik gelişiminin Hadrianus Dönemi'nde birçok kentte görülebileceğini belirtmektedir. Bkz.: Vandeput 1997a, 136.

⁵⁵¹Rohmann 1998, Lev. 1-8.

⁵⁵²Hadrianus Dönemi sonu, Antoninler Dönemi başı. Bkz.: Vandeput 1993a, 94 vd. Res. 81; Vandeput 1997a, 172 vd. Lev. 37,1.

⁵⁵³M.S. 2. yy. ortaları ve 3. çeyreği bkz.: Öztaner 2006, 137 Res. 9.

⁵⁵⁴Geç Antoninler - Severuslar Dönemi bkz.: Kaya 2011, 19 vd. Kat. No. 15. 19.

⁵⁵⁵M.S. 130-140 bkz.: Cavalier 2012, 159 vd. Res. 11.

⁵⁵⁶M.S. 211-212 bkz.: Yegül 1986, 170 Res. 94. 175.

4.2.2 Ante Başlıkları

Rhodiapolis Antik Kenti'nde yapılan kazılar sırasında ikisi sağlam, diğerinin ise bir bölümü korunmuş iki parça halinde ele geçmiş, ante başlığına ait olabilecek bir başlık parçası ve küçük birkaç parça gün yüzüne (Kat. No. 050-053) çıkarılmıştır. Bu başlıklardan sağlam olarak günümüze ulaşan başlıklardan biri Tiyatro orkestrasında yüzey buluntusu olarak bulunmuştur (Kat. No. 050). Neredeyse tüm olan diğer başlık Opramoas Stoası ile tiyatronun analemma duvarı arasından, diğer parçalar ise Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarından ele geçmiştir. Buluntular Korinth başlıklarının tüm tektonik özelliklerine sahip olup, tek farklılıkları kalathoslarının ante başlığı şeklinde düzenlenmiş olmasıdır.

Rhodiapolis'te tiyatronun orkestrasında yüzey buluntusu olarak ele geçen ante başlığı üzerinde yer alan bezekler (Kat. No. 050), hava koşulları ve bulunduğu yerden uzaklaşmış olması nedeni ile oldukça yıpranmış ve aşınmıştır. Başlık yüzeyi üst üste yerleştirilmiş iki sıra akanthus yaprak çelengi ile kaplanmıştır. Alt yaprak dizisi başlığın alt kenarı boyunca uzanan ince bir silmenin hemen üzerinden yani kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. Ön yüzde alt sırada yer alan dört akanthus yaprağı, beş yaprak dilimine ayrılmıştır. Alt ve orta yaprak dilimleri dört yaprak dişine sahipken, taç yaprak dilimlerinin tümü kırılmıştır. Alt yaprak dilimlerinin yaprak dişleri dışta, komşu yaprağın alt yaprak dilimini oluşturan yaprak dişleri ile birbirlerine dokunmaktadır. Yaprak dilimlerini oluşturan yaprak dişlerinin birbirlerine dokunmaları ile aralarında dörtgen ve üçgen boşluklar oluşmuştur. İçte yer alan yaprak dişlerinin uçları ise içe doğru kıvrılır ve üst yaprak dilimlerinin dişlerine uç kısımlarıyla dokunur. Yaprak dişlerinin, üst yaprak dilimlerinin dişlerine değdikleri noktalarda içte kalan yaprak dişlerinin damla şeklinde boşluklar oluşturduğu, özellikle yan yüzde net bir şekilde görülmektedir. İkinci sırada yer alan üç akanthus yaprağı alt sırada yer alan yaprakların arasından kalathos tabanına yakın bir alandan çıkmaktadır. İkinci sıra yaprak dizisi üç yaprak dilimine ayrılmıştır. Alt sırada yer alan yaprak dilimleri üç dişli olup, içte kalan iki yaprak dişi üst yaprak dilimine uçları ile dokunmakta, dışta kalan yaprak dişleri yaprak sırasının hemen üzerinde, birbirlerine oldukça yakın yerleştirilmiştir ancak birbirlerine dokunmamaktadır. Taç yaprak dilimleri kırık olduğu için, yaprak dilimlerinin kaç dişe ayrıldıkları tam olarak anlaşılamamaktadır. Ön yüzde üst sıra yapraklar arasında yer alan helikeslerin destek yaprağı, ikinci sıra yaprak çelenklerinin orta yaprağı üzerinde yer alır ve tek bir yaprak ile temsil olmaktadır. Yaprak üç dilime ayrılmıştır, ancak yaprak dişleri tam olarak sayılamamaktadır. Görülen yaprak dişlerinin uçları sivri, köpek dişi şeklinde (içe doğru) kıvrım yapmıştır. Orta yaprak üzerinde helikesleri destekleyen akanthus yaprağı yer almaktadır. Yaprak oldukça yıpranmış olmasına karşın, dikkatli bir şekilde incelendiğinde,

kalathos yüzeyini kuşatan diğer akanthus yapraklarıyla aynı stilistik özellikler gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu yaprak üzerinde de alt yaprak dilimine ait korunan bir yaprak dişi diğer yapraklarda olduğu gibi içe doğru kıvrılmakta ve kalathos yüzeyinde damla şeklinde bir boşluk oluşturmaktadır. Bu yaprağın her iki yanında altta yer alan yapraklar arasından kaulis çanağına ait izler gözükmemektedir. Kaulis çanağı içinden çıkan kılıf yapraklar helikes ve volütleri oluşturan dallar aşınmadan dolayı tam olarak algılanamamaktadır. Başlığın abakusu da oldukça yıpranmıştır. Kalathos çiçeğine ait herhangi bir iz görülmemektedir.

Başlık sol yan yüzü ile ön yüz altta birbirinden bir sarmaşık dalı ile ayrılmıştır. Üstte ise birbirine dolanmış oldukça plastik iki dal yer almaktadır. Sol yan yüzde alt sırada iki yaprak yer almaktadır. Yapraklar ön yüzündeki gibi beş yaprak dilimine ayrılmış olup, alt sıra yaprak dilimleri dört dişe sahiptir. Orta yaprak dilimlerinin uç kısımları kırık olmakla birlikte, matkap izleri takip edildiğinde dört dişe ayrıldıkları sonucuna varılabilir. Yaprakların taç yaprak dilimleri kırık olduğu için kaç yaprak dişine ayrıldıkları anlaşılamamaktadır. Alt yaprak dilimlerinin dişleri ön yüzde olduğu gibi üstte yer alan yaprak dilimlerine dokundukları noktalarda damla şeklinde boşluklar oluşmuş⁵⁵⁷, yanda yer alan dişlerinin uç kısımları kırılmıştır. Üst sıra yaprakları ortada bir tam, yanlarda ise iki yarım yaprak ile temsil olmaktadır. Bu akanthus yaprakları, alt sıra akanthus yaprakları arasından kalathos yüzeyinden çıkmaktadır. Ortada yer alan tam akanthus yaprağı, ana yaprak damarının sağında ve solunda ikişer yaprak ve üstte yer alan taç yaprak dilimi ile toplam beş yaprak dilimine ayrılmıştır. Alt yaprak dilimlerinin kalathos yüzeyine gömülü bir şekilde işlendikleri ve içte iki dışta bir yaprak dişine sahip oldukları görülür. İçte kalan yaprak dişleri üstte yer alan yaprak dilimlerinin dış yaprak dişine uç kısımları ile dokunmaktadır. Dışta yer alan yaprak dişleri ise yana doğru açılır ancak komşu yaprak dişi ile birleşmez. Korunduğu kadarı ile yarım akanthus yapraklarının iki yaprak dilimine ayrıldığı anlaşılmaktadır. Alt sıra yaprak dilimleri üç dişe ayrılmışlardır ve uç kısımları ile üstte yer alan yaprak üst dişlerine dokunmaktadırlar. İkinci sıra ortada yer alan akanthus yaprağının üzerinde helikes destek yaprağı bulunmaktadır. Ancak başlık yüzeyindeki aşınmadan dolayı yaprağın formu tam olarak anlaşılamamaktadır. Üst sıra yaprak dizisi arasından çıkan kaulisler, kaulis içinden çıkan kılıf yapraklar, helikes ve volütlerin formu tam olarak anlaşılamıyor olmasına karşın,

⁵⁵⁷Bkz.: Bammer 1973, Lev. 95,2; Alzinger 1974, Res. 72. 105.110-122; von Hesberg 1983, Lev. 44,1; Rumscheid 1994, 267 Lev. 8,1. 9,1. 41,2. 43,7. 45,4. 173,1.3.5. 186,1. 195,4; Mert 2008, Res. 78. 86. 90. 246. 257. 260. Augustus Dönemi sonrasında kalp şeklindeki boşluklar yerlerini damla şeklindeki boşluklara bırakmaktadır. Bkz.: Alzinger 1974, 88 vdd. Res. 122.

sağ tarafta küçük içe doğru kıvrılmış volüt kısmen algılanmaktadır. Aşınmadan dolayı abakus ve abakus çiçeğinin formunu belirlemek ise oldukça güçtür.

Başlık sağ yan yüzünün büyük bir bölümü yapı duvarı içinde kaldığı için bu yüzde sadece bir akanthus yaprağı yer almaktadır. Bu akanthus yaprağı, ön yüzde kalathosu kuşatan ikinci sıra yaprak çelenkleri ile aynı hizadan, kalathos üzerinden çıkmaktadır. Yaprak sağda ve solda yarım, ortada birer tam yaprak ve üstte yer alan taç yaprak ile toplam beş yaprak dilimine ayrılmıştır. Altta yer alan yaprak dilimleri üç yaprak dişine sahiptir. Bu yaprak dişleri orta yaprak diliminin alt dış yaprak dişine uçları ile dokunmaktadır. Bu yaprak dişleri de, diğer yapraklarda olduğu gibi ince uçludur ve üst yaprak dişlerine dokunmaları ile kalathos yüzeyinde damla şeklinde boşluk oluşturmaktadırlar. Üstte yer alan yaprak dilimleri ve taç yaprak dilimleri ne yazık ki korunamamıştır. Duvar içinde kalan bölüm 0.62 m genişliğindedir ve murç ile kabaca tıraşlanmıştır. Bu yüzde kaulis çanağı, kılıf yaprağı, helikes ve volütler işlenmemiştir.

Dikdörtgen formlu ante başlığının üç yüzü üst üste yerleştirilmiş çift sıra akanthus yaprak çelengi ile bezenmiştir (Kat. No. 051). Ante başlığı üzerinde yer alan akanthus yaprak çelenkleri altı yapraktan oluşmaktadır. Ön yüzde yer alan alt sıra yaprak çelengi iki yapraktan oluşup, yapraklardan biri tamamen kırılmış, diğeri ise kırıklar içermesine karşın kısmen sağlam olarak günümüze ulaşmıştır. Alt sıra akanthus yaprak çelenkleri başlığın sütun üzerine oturduğu alanın hemen üzerinde yer alan ince bir silme üzerinden, kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. Akanthus yaprakları kalathos yüzeyinde aralıklı bir şekilde yerleştirilmiştir. Yaprak orta damarının her iki tarafında yer alan derin matkap kanalları yaprakların çıktığı kalathos taban bileziğine kadar inmektedir. Yaprak orta damarının her iki tarafında ikişer yaprak dilimi ve en üstte ise taç yaprak dilimi bulunmaktadır. Alt yaprak dilimleri dört, üst yaprak dilimleri ise beş yaprak dişine sahiptir. Yaprak dişleri matkapla oluşturulmuş derin bir çizgi hattı ile yivlenmiştir. Alt yaprak dişlerinin içte kalan iki yaprağı üstte yer alan yaprak dilimlerine dokunmaktadır. İç yaprak dişi yukarı doğru dike yakın bir formda çıkmaktadır ve ana yaprak gövdesi ile arasında dikey, kanal şeklinde bir boşluk bulunmaktadır. İçte kalan ikinci yaprak dişinin üstteki yaprak diliminin yaprak dişine değmesi ile üçgen şeklinde bir boşluk oluşmuştur. Orta yaprak diliminin ana yaprak damarı derin bir matkap kanalı ile verilmiştir. Orta yaprak dilimine ait yaprak dişlerinin uçları kırıktır. Taç yaprak dilimi tüm yüzlerde yer alan yapraklar üzerinde korunamadığı için kaç yaprak dişine sahip olduğu anlaşılamamaktadır.

Üst sıra yaprak çelengi ön yüzde üç akanthus yaprağının yan yana yerleştirilmesi ile oluşturulmuştur. Üçlü akanthus yaprak dizisinde ortada yer alan akanthus yaprağı alt sıra

akanthus yapraklarının arasından çıkmaktadır. Yanlarda yer alan akanthus yaprakları ise altta yer alan akanthus yapraklarının sağından ve solundan ikinci yaprak diliminin hemen üzerinden köklenmektedir. Yan yapraklar başlığın tam köşe kısmında yer almaktadır ve köşelerde volütleri desteklemektedir. Yapraklar alt sıra akanthus yaprak çelenklerinin ikinci dilimlerinin hemen üzerinden çıkıyormuş gibi görünmektedir. Ancak akanthus yapraklarının sivri uçlu yaprak sapları ikinci dilimin başlangıcından itibaren yapraklar arasında gözükmektedir. Yaprak orta damarının her iki tarafında yine ikişer yaprak dilimi yer almakta, üstte ise yaprak ucunu oluşturan bir yaprak dilimi daha bulunmaktadır. Yaprak dişlerinin orta damarları matkapla bir çizgi şeklinde verilmiştir. Alt yaprak dilimleri kalathos yüzeyine gömülü bir şekilde işlenmiştir ve kalathos üzerinde sadece yarım yaprak dilimi görülebilmektedir. Yarım yaprak dilimleri üç yaprak dişine sahiptir. İçte kalan yaprak dişleri üstte yer alan yaprak diliminin alt yaprak dişine değmektedir. İç yaprak dişinin üstte yer alan yaprak diliminin dişine değmesi ile kanal şeklinde bir boşluk oluşmuştur. İçte kalan ikinci yaprak dişinin de üstte yer alan yaprak diliminin alt yaprak dişine değmesi ile tıpkı alt sıra yapraklarında olduğu gibi üçgen şeklinde boşluklar oluşmuştur. Dışta kalan yaprak dişi ise yanda yer alan yaprak komşu yaprağın dişine doğru uzanmakta ancak birbirilerine dokunup dokunmadıkları yaprak uçları kırık olduğu için tam olarak anlaşılamamaktadır. Ana yaprak gövdesinden çıkan orta sıra yaprak dilimleri beş yaprak dişine sahiptir. Yaprak orta damarının her iki yanında yer alan kanal şeklindeki damarlar orta yaprak dişinin ucuna kadar uzanmaktadır. Yaprak dişlerinin tümü sivri uçludur. Altta yer alan iki yaprak dişi daha uzundur ve yanlara doğru açılmaktadır. Orta ve içte kalan üç yaprak dişi ise daha kısadır ve uç kısımları korunamamıştır. Taç yaprak dilimleri bu akanthus yapraklarında da korunamamıştır.

Üst sıra yaprak dizisi arasında kaulisler yer almaktadır. Formu prizma şeklinde olan kaulisler içerisinden iki bölümlü çanak yaprakları çıkmaktadır. Çanak yaprağın bir bölümü üst sıra yaprak dizisinin orta yaprağı üzerinde yer alan destek yaprağına doğru uzanır ve helikes destek yaprağına uç kısmı ile dokunur. Dışta kalan yaprak bölümü ise, volüt altında yer alan destek yaprağının ucuna kadar uzanması gerekirken bu örnekte korunamamıştır. Çanak yaprakların içinden çıkan volüt saplarının bir bölümü korunurken, helikesler işlenmemiştir. Ön ve yan yüzden gelen volütler köşelerde birleşerek abakus altına doğru uzanmaktadır. Üst sıra yaprak dizisinin üzerinde yer alan abakus çiçeği destek yaprağı kısmen korunurken, çiçeğin sapı kalathos üzerinde takip edilememektedir. Kalathos üst bölümü dış bükey bir formda şekillendirilmiştir. Kalathos dudağı üzerinde kademeli, iç bükey forma sahip abakus bulunmaktadır. Abakus üzerinde yer alması gereken çiçek ise kırılmıştır. Abakus üzerindeki izlerden abakus çiçeğinin abakus yivi üzerinde yer aldığı anlaşılmaktadır.

Başlık sağ yan yüzünde, kalathos taban bileziği hemen üzerinden akanthus yaprakları çıkmaktadır. İlk sıra akanthus yaprak çelengi iki akanthus yaprağının yan yana yerleştirilmesi ile oluşturulmuştur. Akanthus yaprak orta damarına her iki tarafta matkap kanalları eşlik etmektedir ki, kanallar ikinci sıra yaprak dilimlerinin orta yaprak dişinin ucuna doğru uzanmaktadır. Orta damarın her iki yanında ikişer yaprak dilimi yer almaktadır. Yukarıda yer alan diğer bir yaprak dilimi ise taç yaprak dilimini temsil etmektedir, ancak kırılmıştır. Alt sıra yaprak dilimleri dört yaprak dişine sahiptir. Yaprak yüzeylerinde ince birer çizgi şeklinde açılmış yivler bulunmaktadır. İçte kalan yaprak dişleri üst yaprak diliminin dış yaprak dişine uçları ile dokunmaktadır. Yaprak dişlerinin üstte yer alan yaprak dişine dokunmaları nedeniyle yaprak arasında üçgen ve kanal şeklinde boşluklar oluşmuştur. Dışa uzanan yaprak dişlerinden, içte kalan yaprak dişi üzerinde matkap kanalı yer almaktadır. İkinci sıra yaprak dilimleri ise beş yaprak dişine sahiptirler. İkinci sıra yaprak dilimleri üzerinde sadece altta dışarıya doğru uzanan dişler kısmen korunmuştur. Yaprak dişleri kırık olduğu için komşu yaprak dişleri ile birleşip birleşmedikleri anlaşılamamaktadır. Yaprak ucunu oluşturan taç yaprak lobu, başlığın bu yüzünde de, ön yüzde olduğu gibi korunamamıştır.

Üst sıra akanthus yaprak dizisi alt sıra yaprak dizisinin arasından çıkmakta ve bir tam bir yarım akanthus yaprağından oluşmaktadır. Bütün olan akanthus yaprağı kalathos yüzeyinden çıkıyormuş gibi gözükmeye rağmen, yaprak sapı alt sıra yaprak dizisinin ikinci diliminin hemen altında sivri bir uç şeklinde gözükmektedir. Orta yaprak damarının her iki yanında matkapla açılmış kanallar yer almaktadır. Alt yaprak dilimlerinin yarısı kalathos üzerine gömülü bir şekilde işlenmiştir. Bu haliyle yaprak dilimi sadece üç yaprak dişine sahiptir. Yaprak dişleri üstte yer alan yaprak dişine dokunmakta ve dokundukları noktalarda üçgen şeklinde boşluklar oluşturmaktadırlar. Dışta kalan yaprak dişleri ise komşu yaprak dişleri ile birbirlerine dokunmamaktadır. İkinci sıra yaprak dilimlerini oluşturan yaprak dişlerinden sadece dış yaprak dişleri korunmuştur. Yaprak dişleri dışa doğru uzanmakta ancak komşu yaprak dilimlerinin yaprak dişleri ile herhangi bir ilişki içerisinde değildir. Yaprak dilimine ait diğer dişler ise kırılmıştır. Akanthus yaprak ucunu oluşturan taç yaprak dilimi diğer yapraklarda olduğu gibi günümüze ulaşmamıştır.

Ön yüzde yer alan ikinci sıra akanthus yaprak çelenkleri aynı zamanda yan yüzde yer alan tam yaprağa eşlik etmekte ve yan yüzde üç yaprak izlenimi yaratmaktadır.

Sol yan yüzde dışta yer alan yarım yaprak herhangi bir yaprak sapı olmaksızın kalathos yüzeyinden çıkmaktadır. Akanthus yaprağı içte yer alan iki yaprak dilimi ve yaprak ucunu oluşturan taç yaprak diliminin yarısından oluşmaktadır. Orta damarın yanında yer alan matkap kanallarından sadece biri işlenmiştir. Kalathos yüzeyinden çıkan alt sıra yaprak

diliminin iki yaprak dişi üstte yer alan yaprak diliminin dış yaprak dişine dokunmaktadır. Yaprak dişlerinin üstte yer alan yaprak dişine dokundukları noktalarda kanal ya da üçgen şeklinde boşluklar oluşmuştur. Taç yaprak bölümü diğer yapraklarda olduğu gibi bu yaprak üzerinde de korunamamıştır.

Üst sıra yaprak dizisi arasından ön yüzde olduğu gibi prizma şeklindeki kaulisler çıkmaktadır. Kaulisler herhangi bir sapa ya da kaulis düğümüne sahip değildir. Kaulislerden çıkan iki bölümlü akanthus çanak yaprağının biri içe diğeri ise dışa doğru dönmüştür. Dışa doğru dönük olan yaprak bölümü volüt altına kadar uzanmakta ve köşede yer alan akanthus destek yaprağı ile birlikte volütü alttan desteklemektedir. İçe dönük olan çanak yaprak bölümü ise kırıktır. İki bölümlü akanthus çanak yaprakları içinden volüt sapları çıkmakta, ancak volüt sarmallarından ön yüze uzanan volüt ucunun kırık olduğu dışta kalan volüt sarmalının ise kısmen korunduğu gözlemlenmektedir. Başlığın bu yüzünde de helikesler gözükmemektedir. İkinci sıra yaprak dizisinin orta yaprağı üzerinde helikesleri alttan destekleyen destek yaprağı (Stützblatt) bulunmaktadır. Yaprak ortasında kıvrımlı bir şekilde yukarı çıkan abakus çiçeği sapı gözükmektedir. Abakus iç bükey formlu ve iki kademeli olup üzerinde yer alan abakus çiçeği kısmen korunmuştur. Başlık bezemesinin bittiği alanın devamı duvar içerisinde kaldığı için ince uçlu murçla tıraşlanmıştır.

Diğer başlık parçaları ise Asklepios-Hygieia Tapınağı kazıları sırasında ele geçmiştir (Kat. No. 052). Bu başlığa ait iki parça birleştirilmiştir. Aynı alandan ele geçen bir diğer parça ise oldukça küçüktür. Ancak başlık parçaları üzerinde yer alan bezekler ve bunların formu incelendiğinde bir ante başlığına ait oldukları anlaşılmaktadır (Kat. No. 053). Ante başlığı olarak düzenlenmiş olan başlığın büyük bir bölümü kayıptır. Parçanın iç yan yüzüne ait olan bölümünde yer alan yaprak çelengini oluşturan yapraklardan sadece alt sıra yapraklarından biri ve köşede yer alan üst sıra yarım akanthus yaprağı günümüze ulaşmıştır.

Başlık parçası üzerinde yer alan alt sıra akanthus yaprakları kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. İç yan yüzde yer alan alt sıra akanthus yapraklarından korunan akanthus yaprağı küçük kırıklar dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Yaprak yanlarda iki üstte ise bir taç yaprak dilimi ile beş yaprak dilimine ayrılmıştır. Alt yaprak dilimleri en altta biri yarım olmak üzere, toplam dört yaprak dişine ayrılmıştır. Dışta yer alan iki yaprak dişi komşu yaprak dilimlerinin alt dişlerine uç kısımları ile dokunmaktadır. Böylelikle kalathos alt yüzeyinde üçgen şeklinde bir boşluk oluşmuştur. Üstte yer alan iki yaprak dişi ise üst yaprak lobunun alt dişine uç kısımları ile dokunmaktadır. Yaprak dişlerinin üst yaprak dişine dokunmaları ile kalathos yüzeyinde ters “L” ve küçük üçgen formlu boşluklar oluşmuştur. İkinci sıra yaprak dilimleri beş yaprak dişinden oluşmaktadır. Kalathos

bileziği üzerinden çıkan ve yaprak orta damarının her iki yanından ikinci sıra yaprak dilimlerinin üçüncü yaprağının ucuna doğru ilerleyen derin matkap kanalları bulunmaktadır. İkinci yaprak dilimine ait, ilk üç diş dışa doğru uzanmaktadır. Altta yer alan ilk iki yaprak dişinin uç kısımları kırık olduğu için komşu yaprak dişleri ile birleşip birleşmedikleri bilinmemektedir. Üçüncü yaprak diş sağlamdır ve dışa doğru açılmaktadır. Üstte yer alan iki yaprak diş ise taç yaprağı oluşturan alt yaprak dişine uç kısımları ile dokunmaktadır. Bunun sonucunda kalathos üzerinde yine ters “L” ve üçgen şeklinde boşluklar oluşmuştur. Taç yaprak dilimi ve onu oluşturan yaprak dişleri kırılmıştır. Yaprığın orta damarının her iki yanında ikinci yaprak diliminin neredeyse üçüncü yaprak diş seviyesinden başlayan matkap kanalı taç yaprak diliminin ikinci yaprak dişinin ucuna doğru ilerlemektedir. Yaprak dişlerinin tümü üzerinde ince bir çizgi halinde verilmiş, yivler yer almakta ve yaprakların tümü sivri uçlu bir şekle sahiptir. Bu yaprağın solunda yer alan alt sıra akanthus yapraklarından sadece birine ait birkaç yaprak diş korunmuştur.

Alt sıra akanthus yaprağının sağında, üst sıra akanthus yaprak dizisine ait, üst yaprak dilimleri kırık, yarım bir akanthus yaprağı daha yer almaktadır. Köşede yer almasından dolayı akanthus yaprağı yarım olarak işlenmiş ve sadece üç yaprak dilimine ayrılmıştır. Alt yaprak dilimi kalathos yüzeyine gömülüdür ve üç yaprak dişinden oluşmaktadır. İçte kalan yaprak dişleri üst yaprak diliminin dış yaprak dişine uç kısımları ile dokunmaktadırlar. Dış yaprak diş ise dışa doğru komşu yaprak dişine doğru yönelmiştir, ancak yaprak dişleri birbirleri ile bütünleşmemektedir.

İkinci sıra akanthus yaprakları arasından çıkan akanthus yapraklarından oluşan kılıf yaprakları kaulis çanağı olmaksızın kalathos yüzeyinden çıkmaktadır. Kılıf yaprak dallarından bir dışa doğru uzanarak, volütü desteklemektedir. İçte kalan yaprak diliminin dört yaprak dişine sahip olduğu, içte kalan yaprak dişinin detaylandırılmadığı ve uç kısmının kırık olduğu görülmektedir. Dışta kalan ve diğer yaprak dilimlerini oluşturan yaprak dişleri gibi küçük ve sivri uçlu işlenmişlerdir. Bu yaprak dişleri yanda yer alan yanda yer alan yaprağın alt yaprak diliminin dış yaprak dişine uç kısımları ile dokunmakta ve kalathos yüzeyinde yine üçgen ve oval boşluklar oluşturmaktadır. Kılıf yaprağını oluşturan diğer yaprak lobu ise iki yaprak dilimine sahiptir. Altta yer alan yaprak dilimi dört yaprak dişinden oluşurken, üstte yer alan ve volüt altına uzanan yaprak diliminin sadece ilk üç yaprağı korunmuştur uç kısmı kırıktır. Kılıf yaprak demeti içerisinden köşe volütü ve içe doğru kıvrılan heliksin olduğu dal çıkmaktadır. Köşe volütü sağlam iken, heliksin uç bölümü korunamamıştır. Dış bükey şekillendirilmiş olan kalathos dudağının çok az bir bölümü heliks ve volüt arasında yer alan

boşlukta takip edilebilmektedir. Üstte yer alan abakus, klasik formda iç bükey, düz ince bir bant ve dış bükey bir profilden oluşmaktadır.

Diğer ante başlığı parçasında, kılıf yaprakların bir bölümü, içinden çıkan heliks ve köşe volütünü oluşturacak olan dalların küçük bir kısmı korunmuştur (Kat. No. 053). Heliks ve köşe volütünü oluşturacak olan ikiye ayrılan dalın ayrılma noktasındaki boşlukta, üç küçük yaprak dişi yer almaktadır. Ancak yaprak dişlerinden solda yer alan yaprak dişi kırılmıştır. Bu yaprak dişlerinin hemen üzerinde kalathos dudağının küçük bir bölümü izlenebilmektedir. Üstte yer alan abakus ve abakus çiçeğine ait herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

4.2.2.1 Ante Başlıkları Değerlendirme

Tiyatro orkestrasında bulunmuş olan başlık üzerinde yer alan akanthus yaprak çelenğini oluşturan yapraklar yıpranmıştır (Kat. No. 050). Başlığın ön yüzünde yer alan akanthus yapraklarının dişlerinin birleşmesi ile yan yüzde yer alan yaprak dişlerinin uçlarının sivri bir şekilde işlenmesi ve damla şeklinde boşluklar oluşturması stilistik olarak birbiri ile çelişen bir durumdur. Başlık üzerinde yer alan bu tür boşluklar Erken İmparatorluk Dönemi'ne ait başlık ve diğer mimari parçalar üzerinde görülmektedir⁵⁵⁸. Akanthus yaprak dişlerinin üstteki yaprak dişlerine dokunmaları ile oluşturdıkları damla şeklindeki boşluklar, Erken İmparatorluk ve Augustus Dönemi'nden sonra Geç Traianus - Erken Hadrianus Dönemi'nde tekrar karşımıza çıkmaktadır⁵⁵⁹. Ayrıca bu tarz akanthus yaprak işlenişinin doğuda özellikle Suriye'de Erken İmparatorluk Dönemi'nden sonra standartlaşarak, M.S. 3. yy. içlerine kadar kullanımlarının devam ettiği tespit edilmiştir⁵⁶⁰. Yan yüzde yer alan canlı yaprak işlenişinin, ön yüzde yerini yan yüze nazaran doğallıktan uzak bir yapıya bırakmaya başladığı görülür. Üstte yer alan ikinci sıra yaprak dişlerinin birbirlerine dokunmamaları bu başlığın en azından M.S. 2. yy. ortalarından önceye ait olduğunu göstermektedir⁵⁶¹. Helikes destek yaprakları oldukça tahrip olmalarına karşın kalathosu iki sıra halinde kuşatan yapraklar ile benzer özellikler sergilemektedir. Ayrıca başlığın üst bölümünde helikesler ve volütler için ayrılan alan oldukça dardır. Bu nedenle helikes ve volütler kısa bir forma sahip olmalıdır. Sağ yan yüzde yer alan volütlerin içe doğru kıvrım yaptığı ve oldukça küçüldükleri görülür. Ancak yapraklar dikkatli bir şekilde incelendiğinde Rhodiapolis'te ele geçen başlık parçalarından M.S. 1. yy. içlerine (Kat. No. 036) tarihleyebileceğimiz ve buluntu yeri tam

⁵⁵⁸Seçilmiş birkaç erken örnek için bkz.: Alzinger 1974, Res. 115. 118b; Lyttelton 1974, 58 Lev. 61; Freyberger 1998, 20 Lev. 1,2-3.

⁵⁵⁹Walker 1979, 104. 126; Freyberger 1998, 21 vd. dn. 17-19 Lev. 2,5.

⁵⁶⁰Freyberger 1998, 21 vd. dn. 17-19 Lev. 2,5.

⁵⁶¹Toma 2009, 96 dn. 51.

olarak bilinmeyen bir Korinth başlık parçasından daha geç olduğu aşikârdır. Kuzey Kilise'den ele geçen tüme yakın başlığın (Kat. No. 033) yaprak dişlerinin sivri uçları ve üzerinde yer alan derin kanallar burada daha doğal bir yapı sergilemektedir. Özellikle yan yüzde yer alan akanthus yaprakları oldukça plastik, alt yaprak lopları ise kabarık ve doğal bir form sergilemektedir. Yapraklar üzerinde yer alan matkap kanalları ile ışık-gölge etkisi vurgulanmıştır. Matkap kanallarının derin görünmesi, aşırı yıpranmadan kaynaklanmaktadır. Ayrıca üstte, yan yüzle ön yüz arasında yer alan ve kalathos yüzeyinden çıkan, birbirine dolanmış olan iki dal, doğal bir dal gibi verilmeye çalışılmıştır. Bu dallar, Pergamon Gymnasiumu palestrasındaki başlıkların helikes ve volütlerinin çıktığı kökleri anımsatmaktadır⁵⁶². Ayrıca yapraklar üzerindeki ışık-gölge etkisi ve damla şeklindeki boşluklarla yine M.S. 1. yy.'a tarihlenen Milas'taki kompozit başlığın yaprak işlenişi ile stilistik olarak aynı özellikleri gösterir⁵⁶³. Başlık üzerinde yer alan damla şeklindeki boşluklar, destek yapraklarının alt yapraklarla benzer işçilik göstermeleri, helikes ve volütlerin yerleştirildiği alanın daralması İzmir Müzesi'nden M.S. 113-117 yıllarına tarihlenen bir başlıkta karşımıza çıkar⁵⁶⁴. Başlığı oluşturan yaprakların, ön ve yan yüzünü ayırmada kullanılmış olan dal gibi örgelerin hala doğal bir yapı sergilemesi bu başlığın Traianus Dönemi (M.S. 98-117) içlerine tarihlenebileceğini işaret etmektedir.

Tiyatronun batı paradosunun analemma duvarı etrafında yapılan kazılar sırasında açığa çıkarılan başlığın (Kat. No. 051) kalathos yüzeyinde yer alan alt sıra akanthus yaprak çelengini oluşturan akanthus yapraklarının alt yaprak dilimlerini oluşturan yaprak dişleri sivri uçludur ve ikinci yaprak dişleri üzerinde derin bir matkap kanalı yer almaktadır. İkinci yaprak dilimleri üzerinde yer alan ve yaprak orta damarının her iki yanından akanthus yaprağının köküne kadar ilerleyen derin matkap kanalları ile M.S. 2. yy.'ın ilk yarısına tarihlenen başlıklarda sıklıkla karşılaşılmaktadır⁵⁶⁵. Akathus yaprak dilimleri bir dairenin dörtte birini doldurmaktadır. Sivri yaprak dişleri üstteki yaprak dilimlerine değerek, kapalı boşluklar oluşturur. Akanthus yapraklarının bu kadar düz gözükmesi ante başlığı olmasından kaynaklanmaktadır. Üst sıra yaprak çelengini oluşturan akanthus yaprakları, alt yaprakların arasında yer alan sivri uçlu, dışa doğru çıkıntı yapan bir kökten çıkmaktadır. Başlık üzerinde görülen yaprakların bu özelliklerinin M.S. 2. yy.'da Ephesos'ta ortaya çıktığı ve daha sonra Pergamon atölyesinde kullanılmaya devam ettiği belirtilmektedir⁵⁶⁶. Bu başlıklarda, alt sıra

⁵⁶²Rohmann 1998, 39 vdd. Lev. 25,1-5.

⁵⁶³Heilmeyer 1970, 87 vd. Lev. 24,3.

⁵⁶⁴İdil 1981/82, 158 vdd. Res. 4a.

⁵⁶⁵Toma 2009, 97.

⁵⁶⁶Thür 1989, 98; Cavalier 2012, 159.

akanthus yaprak çelenklerini oluşturan yaprakların özelliği, simetrik olarak yerleştirilmeleri, yaprak dilimlerinin bir dairenin dörtte birini doldurması ve yaprak dişlerinin sivri uçlu yapılması şeklinde açıklanmaktadır. Üst yaprak çelengini oluşturan yaprakların özelliği ise alt yapraklar arasında yer alan boşluktan sivri uçlu bir burun şeklinde dışa doğru çıkıntı yaparak köklenmeleri ve alt yaprak dilimlerinin en fazla bir yaprak dişine sahip olmasıdır. Bu başlıklarda abakus çiçeğinin sapı ince, volüt ve helikeslerde kalathos dudağının altında yer almakta abakus ise standart formunu korumaktadır⁵⁶⁷. Üst sıra yaprakların alt yapraklar arasından dışa doğru çıkıntı boğumlardan köklenmeleri özelliği ile Ephesos dışında, Menderes Magnesiası Çarşı Bazilikası başlıkları⁵⁶⁸, Sagalassos'ta⁵⁶⁹, Side N1 Tapınağı'nda⁵⁷⁰, Pergamon Traianeum başlıkları⁵⁷¹, Kibyra'da Yukarı Agora ve Odeion/Boulueterion başlıkları⁵⁷², Smyrna Agorası'ndan bir başlıkta⁵⁷³, Sardes Hamam-Gymnasium yapı kompleksine ait başlıklarda⁵⁷⁴ karşılaşılmaktadır. İkinci sıraya ait akanthus yaprak dilimlerinin yaprak dişleri henüz birbirleriyle bütünleşmemiştir. Üst yaprakların alt yaprak dilimlerinin dış yaprak dişleri birbirlerine yakın yerleştirilmişlerdir. Ancak Kuzey Kilise'den ele geçen örnekte olduğu gibi yaprak dişleri bir birine dokunmaz⁵⁷⁵ (Kat. No. 033). Üst sıra yaprakları arasında yer alan kaulislerin küçüldüğü neredeyse kaybolmaya yüz tuttuğu, baştan savma yapıldığı görülmektedir⁵⁷⁶. Destek yaprağı kırık olmasına karşın akanthus yaprağından farklı bir şekilde biçimlendirildiği görülür. Kaulisler içinden çıkan kılıf yapraklarının geniş bir şekilde açıldığı⁵⁷⁷ içte kalan yaprak diliminin beş yaprak dişine sahip olduğu, en içte kalan dişin ise detaylandırılmadığı görülmektedir. İçte kalan yaprak dişi köprü gibi kıvrılarak destek yaprağına uç kısmı ile dokunmaktadır. Kılıf yaprakları içinden çıkması gereken helikeslerin yapılmadığı, ihmal edildiği görülür. Volüt sarmallarının abakus köşeleri için destek sağlamaktan ziyade abakus içlerine kadar yükselip, dekoratif amaçlı kullanılması Ephesos'ta uzun zamandan beri bilinen bir özelliktir⁵⁷⁸. Destek yaprağının üzerinde yer alması gereken abakus çiçeği sapı yine işlenmemiştir. Dış bükey kalathos dudağının üzerinde

⁵⁶⁷Heilmeyer bunu Ephesos-Pergamon Okulu özelliği olarak aktarmaktadır. Bkz.: Heilmeyer 1970, 94 Lev. 27,3.

⁵⁶⁸Öztaner 2006, 137 Res. 9.

⁵⁶⁹Vandeput 1997a, 173 Lev. 37,1.

⁵⁷⁰Vandeput 1997a, 113,4.

⁵⁷¹Rohmann 1998, Lev. 1-8.

⁵⁷²Kaya 2011, 19 vd. Kat. No. 15. 19.

⁵⁷³Cavalier 2012, 159 Res. 11.

⁵⁷⁴Yegül 1986, Res. 94. 175.

⁵⁷⁵Toma 2009, 96 dn. 51.

⁵⁷⁶Heilmeyer 1970, 89. 93 dn. 354 Lev. 36,1-2; İdil 1981/82, 156 Res. 3a-b. 4a. 5a. 6a. 7b; Vandeput 1997a, 64 vd. 76. 83. 170 vd. Lev. 36,4. 37,1. 83,3. 84,1; Thür 2005, 162. Anadolu'da ilk kez Ephesos Pallio Nymphaionu başlıklarında kaulislerden vazgeçildiği bilinmektedir. Bkz.: y. dn. 502.

⁵⁷⁷Freyberger 1990, 125.

⁵⁷⁸Thür 2005, 162 dn. 51-53.

hala güçlü bir şekilde duran abakus klasik formunu korumaktadır. Abakus çiçeği tüm yüzlerde kırılmış olmasına karşın izleri takip edilebilmektedir. Başlık üzerinde yer alan yaprakların formları ışık-gölge etkisinin vurgulanması başlığın M.S. 2. yy. ilk yarısı özelliklerini gösterirken, başlığı oluşturan temel örgelerden helikeslerin ve abakus çiçeği sapının işlenmediği görülür. Rhodiapolis Kuzey Kilise'den ele geçen başlıkla benzer özellikler gösterir (Kat. No. 033) ancak başlık üzerinde helikeslerin de işlenmemiş olması bu başlığın Rhodiapolis Kuzey Kilise'deki başlıktan biraz daha geçe tarihlenebileceğini işaret eder. Kaulislerin henüz tam olarak kaybolmaması ve kılıf yapraklarının hala başlık üzerinde yer alması M.S. 2. yy.'ın 3. çeyreği içine⁵⁷⁹, M.S. 150-160 yıllarına ait olması gerektiğini göstermektedir. Benzer yaprak işlenişi Kremna Antoninus Pius Tapınağı'nda⁵⁸⁰, İzmir Müzesi'ndeki bir başlıkta⁵⁸¹, Olympia'da Herodes Atticus Exedrası başlığında⁵⁸², Sagalassos El Bazilikası başlıklarında, Yukarı Agora Nymphaionu başlıklarında⁵⁸³ karşımıza çıkmaktadır.

Asklepios-Hygieia Tapınağı etrafında yapılan çalışmalar sırasında iki parçası ele geçen ante başlık parçası (Kat. No. 052) üzerinde yer alan akanthus yaprak çelengini oluşturan yaprakların işlenişinde oldukça iyi bir işçilik göze çarpmaktadır. Bu işçilik diğer yapılarda çalışan ustalardan farklı ustaların bu yapıda çalışmış olduğunu düşündürmektedir. Aynı ustaların nitelikli çalışmalarına Opramoas Anıtı'nın S-volütlü başlıklar üzerinde yer alan yapraklarda rastlamaktayız. Yapraklar üzerinde yer alan ince matkap yivleri ile ışık-gölge oyunları yaratılmıştır. Alt yaprak dilimlerine ait yaprakların yanda yer alan yaprak dişlerine uç kısımları ile dokundukları görülmektedir. Akanthus yapraklarının stilistik özellikleri Aphrodisias Okulu'nun özelliklerini yansıtmaktadır⁵⁸⁴. Başlık üzerinde yer alan akanthus yaprakları beş yaprak dilimine ayrılmış, yapraklar üzerinde güçlü bir şekilde derin matkap kanalları bulunmaktadır ve yaprak dişlerinin üzeri oyulmuştur. Üst bölümde yer alan heliks ve volütün bant şeklinde işlenişi yine aynı yapıdan ele geçen küçük bir parça üzerinde

⁵⁷⁹M.S. 2. yy.'ın 3. çeyreğinden itibaren kaulis çanağı ve kılıf yapraklarından tamamen vazgeçildiği belirtilmektedir. Bkz.: Köster 2004, 195; Cavalier 2012, 154 dn. 10.

⁵⁸⁰Mitchell 1995, 96 Lev. 35 vd.

⁵⁸¹İdil 1981/82, 175 Res. 7b.

⁵⁸²Heilmeyer 1970, Lev. 31,1.

⁵⁸³Vandeput 1997a, 139 vd. Lev. 36,4. 37,1. 43,3-4.

⁵⁸⁴Sivri uçlu akanthus yaprakları ve bu yaprakların alt loplarının komşu yaprak dişleri ve üst yaprak dişleri ile birleşmeleri Aphrodisias Okulu'na ait başlıkların tipik özelliği olarak kabul edilmektedir. Bkz.: Heilmeyer 1970, 97 vdd.; Fischer 1990, 41 vd. M.S. 2. yy. ortalarından itibaren üst sıra yaprak dişlerinin de birleştiği görülür. Bkz.: Peschlow – Bindokat 1975, 386 vdd.; İdil 1984, 27 vdd.; Freyberger 1990, 128 Res. 45 vd. M.S. 2. yy. ortalarından itibaren bu özellik mimari elemanları tarihlemeye kriter olarak kullanılmaktadır. Bkz.: Köster 2004, 91; Mert 2005, 234 vd. Tüm bunlarla birlikte M.S. 2. yy. ortalarından itibaren Pergamon-Ephesos Okulu ile Aphrodisias Okulu'na ait bezemeli mimari elemanların hangi atölyenin ürünü olduklarını birbirinden ayırmanın oldukça güç olduğu ve bu dönemde işçiliklerin birbirlerine paralel gittiği belirtilmektedir. Bkz.: Heilmeyer 1970, 98; Fischer 1990, 41 vd.

görülmektedir (Kat. No. 053). Ele geçen bu küçük parça üzerinde de yaprakların detaylandırılmasında da benzer özellikler karşımıza çıkmaktadır. Başlıklar üzerinde yer alan akanthus yapraklarının bu şekilde detaylandırılması, kalathos yüzeyinde yer alan yarık şeklindeki gözler, kılıf yapraklarının kalathostan bağımsız işlenişi, şerit şeklinde yapılmış olan helikes ve volüt sapları gibi özellikler Anadolu'da özellikle M.S. 2. yy.'ın 2. yarısına tarihlenen Korinth ve kompozit başlıklarda⁵⁸⁵ sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Akanthus yapraklarının kalathos yüzeyini kaplaması, sivri uçlu üzerlerinde yer alan matkap kanalları ile kademelendirilmiş, oyulmuş yaprak dişleri ve bant şeklindeki helikes ve volüt saplarına Perge Agora Portikosu⁵⁸⁶ ve Tiyatrosu⁵⁸⁷, Side Agora Portiği⁵⁸⁸, Milet Faustina Hamamı⁵⁸⁹ ve Delphinion⁵⁹⁰, Nysa Tiyatrosu⁵⁹¹, Aphrodisias Bouleuterionu⁵⁹² ve A Bazilikası⁵⁹³, Smyrna Agora Salonu⁵⁹⁴, Sagalassos Yukarı Agora Nympheumu⁵⁹⁵, Ephesos Vedius Gymnasiumu, Tetraganos Agora ve Meryem Ana Kilisesi⁵⁹⁶ başlıklarında rastlamaktayız. Yukarıda belirtildiği gibi bu başlıkların tümü M.S. 2. yy.'ın 2. yarısından sonraya tarihlenmektedir.

Tiyatronun batı parodosundan ele geçen ante başlığı (Kat. No. 051), yukarı da sayılan diğer kentlerden ele geçen başlıklar ve Asklepios-Hygieia Tapınağı'nda ele geçen parçalar üzerindeki akanthus yapraklarının yatay ve dikey hatlarda benzer şekilde işlenmiş olmaları, yaprakların üzerinin derin bir şekilde matkap ile şekillendirilmesi, akanthus yapraklarının dişlerinin bir birlerine değdikleri noktalarda geniş yarık şeklinde ve üçgenimsi boşlukların oluşması aynı zaman da geniş ve düz dallardan oluşturulmuş volüt ve helikeslerin formu birebir uyuşmaktadır. Ancak bu başlıklarda kaulisler hala prizma şeklinde başlık üzerindeki yerlerini korumaktadır. Asklepios-Hygieia Tapınağı'nda ele geçen ante başlığı parçası (Kat. No. 052) üzerinde ise kaulis çanağı ve abakus sapının işlenmediği görülür⁵⁹⁷. Bu nedenle Asklepios-Hygieia Tapınağı çevresinden ele geçen bu başlık parçaları, tiyatronun batı

⁵⁸⁵Vandeput 1997a, 173; Vandeput – Büyükkolancı 1999, 236 vd.

⁵⁸⁶Vandeput 1997a, 172 Lev. 107,3; Ayrıca yapının tarihlendirilmesi için bkz.: Mansel 1970/72, 171; Mansel 1975, 76-79.

⁵⁸⁷İnan v.d. 2000, 308 vdd. Res. 25-26. 31; Gliwitzky 2010, 61 Res. 40.

⁵⁸⁸Mansel 1978, 149 vdd. Res. 163.

⁵⁸⁹Knackfuss 1924, Res. 64; Heilmeyer 1970, 100 Lev. 32,3; Strocka 1981, Res. 59; Vandeput 1997a, Lev. 97,3; Steskal - La Torre 2008, 278 Lev. 379,5.

⁵⁹⁰Heilmeyer 1970, 100 vdd. Lev. 32,4.

⁵⁹¹Kadioğlu 2010, 116 vdd. Lev. 14,6-9.

⁵⁹²Kadioğlu 2006, Lev. 48,5.

⁵⁹³Kadioğlu 2006, Lev. 48,1.

⁵⁹⁴Naumann - Kantar 1950, 107 vdd. Lev. 28a-b; Winter 1996, 103 dn. 878; Vandeput 1997a, Lev. 120,1-2; Vandeput 1997b, Res. 11.

⁵⁹⁵Vandeput 1997a, 100 vdd. 179 Lev. 43,3-4; Vandeput 1997b, 385 vd. Res. 1-2; Waelkens 1998, 259 vd. Res. 10.

⁵⁹⁶Steskal - La Torre 2008, 276 vdd. Lev. 379,1-4.

⁵⁹⁷Köster 2004, 195; Cavalier 2012, 154 dn. 10.

parodosunda ele geçen başlıktan ve yukarıda sayılan örneklerden biraz daha geç bir tarihe ait olmalıdır. M.S. 160-180 yılları bu başlıklar bu başlıklar için uygun bir tarih olarak gözükmemektedir.

4.2.3 S-Volütlü Başlıklar

Opramoas Anıtı'nda yapılan kazılar sırasında dikdörtgen formu başlıklar ele geçmiştir. Bu başlıklardan birinin (Kat. No. 054) sadece iki yüzü işlenmiş, ancak bir yüzü kısmen korunmuş diğer yüzü ise oldukça tahrip olmuştur.

Başlığın bir yüzünde bezekler kısmen daha iyi durumda korunmuştur. Başlık üzerinde yer alan bezeklerden yola çıkılarak, başlığın yapı üzerinde sağ arka köşede yer alması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Kalathos üzerinde yer alan bezekli bölüm her iki tarafta, zarif bir şekilde "S" yapan ve kalathos altından abakusa doğru uzanan yarım bir akanthus yaprağı ile sınırlandırılmıştır. Akanthus yaprağı kalathosun alt kısmında yer alan ince bir silmenin hemen üzerinden çıkmaktadır. Akanthus yaprağının $\frac{4}{3}$ 'ü korunmuş üst bölümü kırılmıştır. Akanthus yaprağının ana yaprak damarı üzerine açılan derin matkap kanalları ile yaprak dilimleri oluşturulmuştur. Altta yer alan yaprak dilimi dördü tam, biri yarım beş yaprak dişine sahiptir. Yaprak diliminin orta yaprağı üzerinde derin bir matkap kanalı bulunmaktadır. Alt yaprak dilimine ait yaprak dişlerinin yanda yer alan yumurta kabuklarına ve üstte yer alan ikinci yaprak diliminin alt dişine değmeleri ile kalathos yüzeyinde üçgen şeklinde kapalı boşluklar oluşmuştur. İkinci yaprak dilimi dört yaprak dişine sahiptir. Yaprak dişlerinden üçü sağlam olarak korunmuş yaprak dişlerinin üstte yer alan yaprak diliminin dişlerine değmeleri ile yine üçgen ve kanal şeklinde kapalı boşluklar oluşmuştur. Akanthus yaprağının diğer dilimlerinin yaprak yüzeyinden ayrılığı ayırt edilmekle birlikte yaprak dişleri kırılmıştır. Akanthus yaprağının ucu korunmamış olmasına karşın üstte yer alan volüt için destek yaprağı olarak kullanılmıştır. Köşelere yerleştirilmiş olan yarım akanthus yaprağında yaprak dilimlerinin sivri uçlu olması ve içe doğru oyulmaları ile ışık-gölge oyunları yaratılmıştır.

Köşede yer alan akanthus yaprağının çıktığı hizada yumurta ok ucu dizisi kalathos alt yüzeyini süslemektedir. Ancak yumurta-ok ucu dizisinin sadece iki sırası korunabilmiştir. Yumurtalar kabuklarından derin matkap kanalları ile ayrılmış, altta ve üstte yumurta ile kabuk birbirinden soyutlanmış ayrı birer örge halini almıştır. Yumurta kabukları dışa doğru iyice açılmıştır. Kabuklar oldukça ince kırılğan bir yapıya sahiptir. Kabuklar arasında kalan ok uçlarında ok sapları uzun, ok kanatları ise dar bir formda işlenmiştir.

Kalathos orta bölümünde alttan bir şeritle bağlı iki akanthus yaprak dalı yer almaktadır. Her iki akanthus yaprağının orta damarı derin bir matkap kanalı ile oluşturulmuş

bu matkap kanalı ile yaprak ikiye ayrılmıştır. Yaprığın içte kalan kısmı yaprak dilimlerine ayrılmamış bunun yerine bütün bir yaprak bölümü küçük yaprakçıklara ayrılmıştır. Akanthus yaprağının içte kalan bu bölümü üstte yer alan helikeslere uç kısımları ile dokunmaktadır. Akanthusun dışta kalan yaprak bölümü ise üç yaprak dilimine ayrılmıştır. Yaprak dilimlerinden altta yer alan, üç yaprak dişine ayrılmış, uç kısımdaki yaprak dişi içe doğru sarmal yapmıştır. İkinci yaprak dilimi orta bir yaprak damarının bir tarafında üç diğer tarafında iki ve üstte bir yaprak dişine sahiptir. Üçüncü yaprak dilimi de ikinci yaprak dilimi ile benzer bir forma sahiptir. Akanthus yaprakları üstte yer alan helikeslerle sınırlandırılmıştır. Yaprak sapları alttan yukarı doğru “S” bir profil ile abakusa doğru yükselerek, üstte ikiye ayrılmakta ve köşe volütleri ile helikesleri oluşturmaktadır. Yaprak sapları, kenarlarında yer alan çıkıntılarla çerçevelenmiştir. Ortada yer alan akanthusların yaklaşık üçüncü yaprak dilimi ucu seviyesinde, saplar üzerinden helikesler çıkmaktadır ve içe doğru kıvrılarak bir sarmal şeklinde sonlanmaktadır. Helikes sarmalları ortada birbirlerine dokunmaktadırlar. Üstte içbükey formu abakusun bir bölümü korunmuştur. Başlığın sol köşesi kırık olduğu için bu bölümde yer alan bezemeler korunamamıştır. Arka cepheye bakan yüzü oldukça tahrip olmasına karşın üzerinde yer alan izlerden yan cepheye bakan yüzü ile aynı bezeme stiline sahip olduğu söylenebilir. Kalathos üzerinde akanthus yaprak izi ve akanthus sapından oluşan volüt ve helikes ait izler görülebilmektedir.

Bir diğer başlık yine aynı alandan ele geçmiştir (Kat. No. 055). Yapı bloğu olarak tasarlanmış olan başlık, ön cephede yer alması nedeni ile diğer başlıktan farklı olarak üç yüzü işlenmiştir. Başlığın dış yan yüzünde yer alan süslemelerin devamında, Opramoas Anıtı’nın üç cephesinde yer alan yazıtların bir bölümü bulunmaktadır. Başlığın alt köşesindeki kırık nedeni ile yazıtın alt bölümünde yer alan son üç satırı korunamamıştır. Özellikle alt bölümünde büyük kırıklar içeren başlık, kısmen iyi durumda korunmuştur. Başlığın üç yüzünde bezemeler bulunması ve sağ yan yüzünde yer alan yazıt nedeni ile yapının sağ ön cephesinde kullanıldığı sonucuna ulaşmamızı sağlamaktadır.

Başlık dış yan yüzü, diğer yüzlerde olduğu gibi oldukça yıpranmıştır. Bloğun sol köşesi, kalathos yüzeyinin bir bölümü ve abakusu çeşitli kırıklar içermektedir. Kalathos üzerinde, merkezde, birbirine simetrik iki dal yukarı ve köşelere doğru yönelmiştir, dalların alt kısımları ve sarmal yapan üst uçları kırıktır. Bu dallar üstte çatal yaparak ikiye ayrılır. Ayrılan dallardan dışa doğru kıvrılan dallar köşe volütünü oluştururken, içe doğru kıvrılan daha kısa dallar Korinth başlıklarındaki helikesleri temsil ediyor olmalıdır. Helikesler ve ana dalların kenarları ince çizgilerle çerçevelenmiştir. Helikesler, ana dallar arasında kalan akanthus yaprağının üst dilimi üzerinde birbirlerine dokunmakta ve içe doğru sarmal yaparak

sonlanmaktadır. Bu dallar arasında kalan boşlukta, kalathos merkezinde, bir akanthus yaprağı yer almaktadır. Yaprığın alt kısmı kırık olduğu için kalathos yüzeyinden mi çıktığı yoksa kalathos üzerine bağımsız olarak mı yerleştirildiği bilinmemektedir. Ancak yapıya ait olup daha önce incelenen örnek (Kat. No. 054) üzerinde yer alan akanthus yaprağı ile benzer şekilde başlık üzerine yerleştirilmiş olmalıdır. Kalathos üzerinde yanlarda ikişer üstte ise taç yaprak dilimi olmak üzere beş yaprak dilimi korunmuştur. Akanthus yaprak dilimleri, ön yüzde olduğu gibi, sivri uçlu yaprak dişlerine ayrılmak yerine -marul şeklinde- daha doğal bir formda işlenmiştir. Sağ yan yaprak dilimlerinden alttaki dışa doğru uzanan ana dala, üstte yer alan yaprak dilimi ise helikese uç kısmı ile dokunmaktadır. Sol yan yaprak dilimleri ise yanda yer alan ana dala dokunmamaktadır. Üstte yer alan orta yaprak dilimi ise helikese uç kısımları ile dokunmaktadır. Başlığın sağ köşesinde yer alan yarım akanthus yaprağı ile kalathos alanı blok üzerinden ayrılmış ve bezemeli alan sınırlandırılmıştır. Akanthus yaprağı ana damarından, derin matkap kanalları ile ayrılmış olan yaprak dilimleri kırılmıştır. Ayrıca yaprağın alt bölümü kırık olduğu için, nereden çıktığı anlaşılamamaktadır. Yaprak orta damarının sol bölümü matkap kanalları ile yaprak dilimlerine ayrılmıştır. Akanthus yaprağı oldukça yıpranmış olmasına karşın, dört yan yaprak dilimi ve taç yaprak dilimi ile beş yaprak dilimine ayrıldığı anlaşılmaktadır. Yaprak dilimleri üzerinde yer alan yaprak dişleri korunamamıştır. Kalathos üzerinde düz bir şerit şeklinde yapılmış olan, kalathos dudağı ve onu takip eden klasik formda yapılmış, altta iç bükey üstte ise dış bükey profile sahip abakus yer almaktadır. Abakus üzerinde yer alan çiçek kırılmıştır.

Başlığın yapı cephesini süsleyen ön yüzü, alt ve üst bölümlerinde çeşitli kırıklar içermektedir. Kalathosun orta kısmında bir adet akanthus yaprağı yer almaktadır. Akanthus yaprağının alt bölümü kırık olduğu için nereden köklendiği belirlenememiştir. Akanthus yaprağı, orta yaprak damarının her iki yanında yer alan matkap kanalları ile yaprak dilimlere ayrılmıştır. Korunan bölüm göz önüne alındığında yaprak ana damarının her iki yanında iki adet yaprak dilimi, üstte ise orta yaprak diliminin yer aldığı gözlemlenmektedir. Yaprak dilimleri ve dişleri dikkatli bir şekilde gözlemlendiğinde, yaprak dilimini oluşturan yaprak dişlerinin daha doğal kıvrımlar şeklinde işlenmeye çalışıldığı görülmektedir. Yaprak yüzeylerinde ince, derin olmayan, kabarık formlu kıvrımlar yer almaktadır. Ön cephenin merkezine yerleştirilmiş olan akanthus yaprağının her iki yanında birbirine simetrik iki dal S-profil çizerek yukarı doğru yükselmektedir. Bu dallardan çıkan daha kısa dallar, akanthus yaprağının üst bitiminden biraz yukarıda içe doğru kıvrılmaktadır. Helikesleri oluşturan bu dallar, akanthus yaprağı üzerinde sarmal oluşturarak, içe doğru kıvrılırken akanthus üst yaprak diliminin hemen üzerinde birbirlerine dokunarak içe doğru sarmal şeklinde

sonlanmaktadır. Başlığın köşelerinde yer alan ve sarmal dalları destekleyen köşe yaprakları ne yazık ki korunamamıştır. Yukarı doğru yükselen ve köşelere doğru yönelen ana dallar, volüt sarmallarına ait olup, üst bölümleri kırılmıştır. Helikeslerin üzerinde kalathos dudağı düz bir şerit formunda üstteki yerini almıştır. Ancak hem köşe volütleri hem de abakusun uç kısmı her iki kenarda da kırıktır. Abakus oldukça yıpranmış, üzerinde yer alan çiçek de günümüze ulaşmamıştır.

Başlık iç yan yüzü diğer yüzlerde olduğu gibi oldukça yıpranmış, üzerinde yer alan bezemeler yer yer tahrip olmuştur. Bloğun bir bölümü dış yan yüzde olduğu gibi kalathos yüzeyini oluştururken, bir bölümü ise düz bir şekilde bırakılarak, yapı bloğu olarak kullanılmıştır. Kalathosun, sağ köşesi oldukça yıpranmış, köşede yer alan sağ akanthus yaprağı da tamamen kırılmış, sol köşesi ise çeşitli kırıklar içermekle birlikte köşe yaprağı kısmen korunmuştur.

Kalathosun sol köşesinde yer alan ve bezekli alanı sınırlandıran akanthus yaprağının alt ve üst bölümleri kırıktır. Kalathosun alt bölümü ve akanthus yaprağının alt kısmı kırık olduğu için yaprağın kalathos üzerinden köklenip köklenmediği bilinmemekle birlikte, diğer örneklerden (Kat. No. 054) yola çıkılarak köşe yaprağının kalathos alt kısmında yer alan oldukça ince yapılmış kalathos taban bileziğinden köklendiği söylenebilir. Ana yaprak damarından derin bir matkap kanalı ile ayrılan, yaprak dilimlerinden sadece bir yaprak dilimi kısmen günümüze ulaşmıştır. Yaprak dilimi üzerinde bir adet derin matkap kanalı yer almaktadır ve yaprak dişleri kırıktır. Diğer yaprak dilimleri korunamamıştır. Başlığın sağ tarafında yer alan ve bezekli alanı sınırlandıran, köşe yaprağı tamamen kırılmıştır.

Kalathos merkezine, başlığın diğer iki yüzünde yer alan akanthus yaprağı yerine, kapalı bir palmet yaprak demeti yerleştirilmiştir. Yaprak kalathos yüzeyinden çıkıp çıkmadığı kırık olduğu için anlaşılamamaktadır. Ancak her iki yanında yer alan dallar bu yaprağında kalathos yüzeyine bağımsız bir şekilde yerleştirildiğini işaret etmektedir. Kırık olduğu için tam olarak anlaşılamasa da çubuk şeklinde bir orta yaprağın her iki yanında orak formunda üçer yan yaprak yer almaktadır. Yedi yapraktan oluşan kapalı palmet yaprağının yan yaprakları içe doğru kıvrılmakta ve sivri bir şekilde sonlanan uç kısımları ile bir üstte yer alan yaprağa dokunmaktadırlar. İlk iki dış yan yaprak, palmet demetini iki yandan çerçeve içine alan dallara da dokunmaktadır. En üstte yer alan iç yan yapraklar ise hem uç kısımları ile orta yaprağa hem de üzerlerinde yer alan ve içe doğru kıvrım yapan helikeslerle temas halindedirler. Orta yaprağın üstü oldukça tahrip olmuştur bu nedenle üstünde yer alan sarmallara dokunup dokunmadığı ve sivri bir şekilde sonlanıp sonlanmadığı tam olarak anlaşılamamaktadır. Kapalı palmet demetinin her iki yanında yukarı doğru yükselen ve dışa

doğru açılan iki dal yer almaktadır. Bu dalların alt bölümleri ve içe doğru kıvrılarak, köşe volütünü oluşturan, uç kısımları da kırıktır. Köşe volütlerinden sol taraftaki, yani yapının iç kısmına bakan tarafında olan volüt kısmen korunmuş, öne doğru uzanan volüt ise korunamamıştır. Palmet demetini çerçeve içine alan bu dallardan üst bölümde iki küçük ve daha ince dal çıkmaktadır. Bu dallar kalathosun içine doğru kıvrılmakta ve merkezde yer alan palmet demeti üzerinde içe doğru sarmal yaparak sonlanmaktadır. Bu dallar, helikesler, içe doğru kıvrım yaparken üstte birbirlerine altta ise palmet yapraklarına dokunmaktadır. Abakus geleneksel bir şekilde iç bükey bir forma sahiptir. Abakusun, sol köşesi daha iyi korunurken, sağ köşesinin büyük bir bölümü de kırıktır. Abakus 'un ortasına yerleştirilen abakus çiçeği de korunamamıştır.

4.2.3.1 “S-Volütlü” Başlıklar Değerlendirme

Rhodiapolis kazılarında bugüne kadar bu tür başlıklardan Opramoas Anıtı etrafında ve sadece iki adet (Kat. No. 054-055) ele geçmiştir. Başlıkların biri üzerinde yazıt bulunması ve başlıkların formları Opramoas Anıtı'na ait oldukları konusunda yeterince bilgiyi bize sunmaktadırlar. Bu tür başlıklar “Korinthleştirilmiş S-Volütlü Başlıklar” olarak tanımlanmaktadır⁵⁹⁸. Bu sütun başlıkları genellikle pilaster başlıkları ve ante başlıklarında karşımıza çıkmaktadır. Bu tür başlıkların dekorasyon şeması genellikle şu şekildedir; kalathosun alt bölümünde köşelerde yer alan akanthus yapraklarının arasında, başlık tabanında, yumurta-ok ucu bezemesi⁵⁹⁹ ve kalathosun her köşesinde yarım akanthus yaprağı yer almaktadır. Başlık üzerinde yer alan volütler ve helikesler normal formlarında işlenmişlerdir. Fakat volütler ya merkezde yer alan motiflerin alt dallarından ya da yumurta-ok/mızrak ucu bezemesinin arkasından⁶⁰⁰ çıkmaktadır. Merkez motifin alt dalları yukarı doğru yükselerek, volüt ve helikesleri oluşturur⁶⁰¹. Volütler arasında kalan kalathos yüzeyine ise,

⁵⁹⁸Weigand 1914, 89 vdd. dn. 3 Res. 41. 42; Naumann - Kantar 1950, 109 vd. Lev. 25a-b; Strong 1953, 147 dn. 135; Hoepfner 1966, 57 vd.; Mendel 1966, 546 vdd.; Heilmeyer 1970, 103 vd. dn. 406-411 Lev. 37,1-4; Kramer 1994, 2 dn. 5 Res. 1; Texier 2002, iii. 308. 326 Lev. 32.47; Steskal – La Torre 2008, 278 Lev. 208,1; Cavalier 2012, Res. 6-10. Başlıklar kalathos merkezinde yer alan bezemelere göre farklı şekillerde adlandırılabilir. Bkz.: Börker 1965, 89; Hoepfner 1966, 75; Willers 1990, 85 Lev. 11,1-4.

⁵⁹⁹Başlıkların alt bölümünde kullanılan yumurta-ok ucu bezemesi ilk kez Ephesos'ta Domitian Dönemi'ne tarihlenen Domitian Çeşmesi ve Pallio Nymphaionu başlıklarında kullanılmıştır. Bkz.: Thür 1989, 114; Hoffmann 2011, 70. Yumurta-ok ucu bezemesi bu türe ait tüm başlıkların alt bölümünde kullanılmamaktadır. Bazı başlıklar üzerinde yumurta-ok/mızrak ucu yerine yaprak ya da inci-boncuk dizileri tercih edilmiştir. Bkz.: Niemann 1912, 62 Res. 119-126; Thür 1989, 114; Hoffmann 2011, 70 vd.

⁶⁰⁰Volüt ve helikeslerin yumurta-ok ucu bezemelerinin arkasından çıktığı örnekler için bkz.: Heilmeyer 1970, 103 dn. 407 vdd. Lev. 37,2-4; Naumann 1979, 17 Lev. 51a-b; Rohmann 1998, Lev. 35,2.4-6; Steskal – La Torre 2008, 278 Lev. 208,1.

⁶⁰¹Bu başlıklar üzerinde bazen helikeslerin işlenmediği görülür. Bkz.: Rohmann 1998, Lev. 50. Ancak her iki türün birbirine paralel bir şekilde kullanıldığı belirtilmektedir. Bkz.: Rohmann 1998, 59. Bu tür başlıklar üzerindeki helikeslerin kullanımı ile ilgili olarak bkz.: Pülz 1989, 122 vd. Lev. 31,6.

değişik bitkisel motifler (lotus, ranke, akanthus, açık-kapalı palmet demetleri vs.) ya da figürlü bezemeler (eros, hayvan, insan vs.) yerleştirilmiştir. Başlık üzerinde yer alan abakus, Korinth başlıklarındaki formunu devam ettirir⁶⁰². Bu başlık türü Hellenistik Dönem'den beri bilinmekte olup⁶⁰³, M.S. 1. yy.'dan itibaren Anadolu'da sıklıkla kullanılmaktadır⁶⁰⁴. Başlık, Anadolu dışına⁶⁰⁵, Suriye, Yunanistan ve Roma'da da bilinmektedir⁶⁰⁶. Başlığın Aphrodisias Okulu tarafından diğer bölge ve kentlere yayılmış olduğu tahmin edilmektedir⁶⁰⁷.

Opramoas Anıtı kazıları sırasında tespit edilen, S-volütlü başlıkların tümünün alt bölümünde yumurta-ok ucu bezemesi yer almalıdır. Ancak ele geçen iki başlığın tüm yüzeyleri oldukça hasar gördüğü için sadece bir başlık üzerinde korunabilmiştir (Kat. No. 054). Oldukça iyi bir şekilde şekillendirilmiş olan kabuklar yumurtaları çevrelemekte, ok uçları ise iyi zarif bir yapı sergilemektedir. Bezekler dikkatli bir şekilde incelendiğinde, yumurtaların kabuklarından oldukça derin bir oygu ile ayrılmış oldukları ve kabukların içinden her an düşecekmiş gibi yerleştirildikleri gözlemlenir. Yumurta kabuklarının alt bölümlerinin iyice incelendiği ve başlığın alt bölümü ile bütünleştiği görülür⁶⁰⁸. Ancak bezeklerin bu denli birbirinden ayrılması ışık-gölge etkisini arttırmıştır ve bu Antoninler Dönemi özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır⁶⁰⁹. Benzer yumurta-ok ucu işlenişine, Antoninler Dönemi sonlarında karşılaşılmaktadır. Ephesos'ta Vedius Gymnasiumu'ndan ele geçen pilaster başlık üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemesi benzer bir işçilik göstermektedir⁶¹⁰. Ephesos Vedius Gymnasium'unda ara eleman olarak hangi bezeğin tercih edildiği bu bölümün kırık olması nedeni ile anlaşılamamaktadır. Ancak, diğer kentlerde ele geçen ve Ephesos Vedius Gymnasiumu'ndan daha erken bir döneme tarihlenen başlıklar

⁶⁰²Thür 1989, 110; Gans 1992, 159; Ward-Perkins 1992, 89; Koller 2002, 120.

⁶⁰³Başlığın Hellenistik Dönem pilaster başlıklarından türediği ve kökeninin Anadolu olduğu tahmin edilmektedir. Bkz.: Humann – Kohte - Watzinger 1904, Res. 129; Weigand 1914, 89 vd.; Strong 1953, 146 vd. dn. 135; Börker 1965, 89 vd.; Heilmeyer 1970, 74 vd.; Walker 1979, 104; Gans 1988, 18 vdd.; Pülz 1989, 121 vdd.; Thür 1989, 114 vdd.; Willer 1990, 85 dn. 403; Kramer 1994, 2 vd.; Rumscheid 1994, Lev. 23,7; Koller 2002, 120 vd.; Hoffmann 2011, 69 vdd. dn. 415.

⁶⁰⁴Weigand 1914, 89 vdd. dn. 3 Res. 42; Naumann - Kantar 1950, 109 vd. Lev. 25a-b; Strong 1953, 147 dn. 135; Mendel 1966, 546 vdd.; Heilmeyer 1970 103 vd. dn. 406 vdd. Lev. 37,1-4; Alzinger 1974, 96 vd. Res. 128-140b; Kramer 1994, 2 Res. 1 dn. 5; Rohmann 1998, 59; Texier 2002, 308. 326 Lev. 32. 47; Cavalier 2012, Res. 6-10. Ephesos Serapeionu'nda ele geçen pilaster başlıklar bu formdadır ve Koller bu başlık tipinin M.S. 2. yy.'ın ilk yarısında Ephesos'ta yer alan büyük yapılarda kullanılan Korinth ve "Ephesos Tipi" olarak adlandırılan başlıklarla aynı özelliklere sahip olduğunu belirtmektedir. Bkz.: Koller 2005, 137. 145 dn. 8. 24.

⁶⁰⁵Anadolu'da yer alan erken örnekleri için bkz.: Strocka 1988, 295; Thür 1989, 114 vd. dn. 216 vdd. Res. 170-173; Köster 2004, 51 vd. Lev. 25-26; Steskal - La Torre 2008, 278 vd.

⁶⁰⁶Bu başlık türünün Anadolu'dan diğer bölgelere yayılmış olduğu belirtilmektedir. Bkz.: Heilmeyer 1970, 103 vd. Lev. 34,3-4; Thür 1989, 113 vd.; Willer 1990, 85 Lev. 11; Kramer 1994, 2 dn. 4; Hoffmann 2011, 70 vd. M.S. 2. yy.'da Anadolu, Roma ve Yunanistan'da farklı formlarda karşımıza çıkar. Bkz.: Walker 1979, 126 vdd.

⁶⁰⁷Heilmeyer 1970, 103; Kramer 1994, 1 vd. Res. 1.

⁶⁰⁸Karaosmanoğlu 1996, 47 vd. Lev. 31b. 32-34.

⁶⁰⁹Karaosmanoğlu 1996, 44 vd.

⁶¹⁰Steskal - La Torre 2008, 278 Lev. 208,1.

üzerinde genellikle yumurta-mızrak ucu bezeğinin kullanıldığı görülmektedir⁶¹¹. Pergamon Asklepieion'da Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen bu türe ait başlıklardan birinde mızrak ucunun, ok ucuna geçiş gibi yapıldığı görülür⁶¹². Traianus Dönemi ve sonrasında mızrak ucu bezeklerinin ikinci plana düştüğü ve ok ucu bezeklerinin daha fazla tercih edildiği zaten araştırmacılar tarafından ortaya konulmuştur⁶¹³. Ephesos Vedium Gymnasiumu ile çağdaş sayılabilecek örneklerden biri Smyrna Agorası'nda görülmekte ve bu örnek üzerinde ara eleman olarak ok ucu tercih edilmiştir⁶¹⁴. Smyrna Agorası'ndan ele geçen örnekte ara elemanların Rhodiapolis örneğine benzer şekilde uzun saplı zarif birer ok ucu şeklinde işlendikleri görülür. Kalathosun alt bölümünde ara elemanların ok ucu şeklinde işlendiği bir diğer başlık ise Herakleia Pontike'de karşımıza çıkmaktadır⁶¹⁵. Ancak genel görünümde Herakleia Pontike'den bu başlık Opramoas Anıtı'na ait başlıklardan daha geç olmalıdır. Yumurtalar fazla açılmış olmasına karşın ara elemanların ok ucu şeklinde yapılmış olması tarihlendirmede ipucu sağlar niteliktedir. Diğer mimari elemanlardan, Myra Tiyatrosu arşitrav-friz blokları üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezekleri⁶¹⁶, Ksanthos Katedrali'nde kullanılmış olan arşitrav bloğunun yumurta bezekleri⁶¹⁷, Sagalassos Yukarı Agora'da yer alan Antoninler Nymphaionu arşitrav-friz blokları üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemeleri⁶¹⁸, Side Mausoleionu lento bloğu üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemeleri⁶¹⁹ ve bu döneme tarihlenen diğer birçok yapı bloğu üzerinde karşımıza çıkmaktadır⁶²⁰.

Opramoas Anıtı başlıklarından sağ ön yüzde kullanılmış olan başlığın (Kat. No. 055) üç yüzü işlenmiş, ön ve dış yan yüzünde akanthus yaprakları kullanılırken, iç yan yüzünde biri orta olmak üzere yedi yapraktan oluşan kapalı palmet yaprağı kullanılmıştır. S-volütlü başlıklar üzerinde bu motif sıklıkla kullanılmaktadır. Orta motif olarak kapalı palmet yapraklarının tercih edildiği örnekler Pergamon Yukarı Gymnasium⁶²¹, Hamam Kompleksi⁶²², Pergamon Tiyatrosu Sahne Binası'na ait yarım sütun başlıklarında⁶²³,

⁶¹¹Bkz.: y. dn. 599.

⁶¹²Hoffmann 2011, 65 vdd. Lev. 10,9.

⁶¹³Vandeput 1997a, 145.

⁶¹⁴Naumann - Kantar 1950, 109 vdd. Lev. 25a-b.

⁶¹⁵Hoeftner 1966, 58 vdd. Lev. 12a. 14a. 15a. 16a. 17a. 18a. 19a. 22a-d.

⁶¹⁶Yapı dekorasyonunun stilistik analizine göre M.S. 3. yy. başlangıcına tarihlenir. Bkz.: de Bernardi Ferrero 1970, 205; Cavalier 2005, Lev. 78 Res. 220 vd.

⁶¹⁷Cavalier 2005, Lev. 30 Res. 92.

⁶¹⁸Vandeput 1997a, 102 vd. 146 Lev. 44,1-2.

⁶¹⁹Kramer 1983, 160 vdd.; Vandeput 1997a, 163 Lev. 117,3.

⁶²⁰Bkz.: Karaosmanoğlu 1996, 48 vdd.

⁶²¹Rohmann 1998, Lev. 35,6.

⁶²²Ancak bu örnek üzerinde başlık üzerine ters yerleştirilmiştir. Bkz.: Rohmann 1998, Lev. 57,6.

⁶²³Başlıkların ön yüzlerinde kapalı palmet yaprak demeti tam olarak işlenmişken, başlıkların yan yüzlerinde genellikle üç yapraktan oluşan yarım palmet demeti kullanılmıştır. Bkz.: Hoffmann 2011, Lev. 23,1-4. 6-7.

Asklepieion Kuzey Salonu'na ait başlıklarda⁶²⁴ ve müze bahçesinde yer alan bir başlıkta⁶²⁵, Ephesos Müzesi'nde yer alan bir başlık⁶²⁶, Ephesos Tiyatrosu Sahne Binası'na ait başlık⁶²⁷, Bassus Nymphaionu⁶²⁸, Meryem Ana Kilisesi⁶²⁹, Olympia Herodes Atticus Nymphaionu⁶³⁰ ve Allionai Paşa Ilıcası'ndan⁶³¹ ele geçen başlıklar üzerinde rastlamak mümkündür.

Yapının sol arka köşesinde kullanılmış olan başlığın (Kat. No. 054) ise sadece iki yüzü işlenmiştir. Başlığın yan, batı duvar üzerinde yer alan yüzü daha iyi durumda iken, arka cepheye bakan yüzü oldukça yıpranmıştır. Bu başlıkta da ana bezeme alanında akanthus yaprakları kullanılmıştır. Her iki başlık üzerinde yer alan akanthus yaprakları incelendiğinde, ortada yer alan akanthus yaprakları ile köşelere yerleştirilmiş olan akanthus yapraklarının birbirlerinden farklı işlenmiş oldukları anlaşılmaktadır. Ortada yer alan akanthus yaprakları Rohmann tarafından “Feingezahnten Akanthus / sivri uçlu-zarif dişli akanthus” olarak tanımlanmakta ve kökenine değinilmektedir⁶³². Bu akanthus yapraklarının konturları matkapla belirginleştirilmiş, yaprak dişlerinin kenarları güçlü bir şekilde çentiklendirilmiştir. Yaprakların dış konturleri oldukça açık bir şekilde takip edilebilmektedir. Bu yaprak tipinin M.S. 2. yy.'ın ilk yarısından itibaren kullanıldığı⁶³³ özellikle Severuslar Dönemi'nde oldukça baskın olduğu belirtilmektedir⁶³⁴. Ancak M.S. 2. yy. öncesinde bu yaprak tipinin Pamphylia ve Pisidia'daki varlığı Kramer⁶³⁵ tarafından öne sürülmüş, Kramer'in bu varsayımı Rohmann tarafından kabul görmüş, ancak kökeninin daha erken olduğu savlanmıştır⁶³⁶. Ayrıca bu tür yaprak işlenişinin Geç Antik Çağ'daki kökeninin Anadolu kaynaklı olduğu saptanmıştır⁶³⁷. Benzer yaprak işlenişine hem Rhodiapolis Antik Kenti'nde ele geçen diğer mimari parçalar⁶³⁸, hem de diğer kentlerdeki mimari parçalar üzerinde rastlanılmaktadır⁶³⁹. Yapraklar

⁶²⁴Hoffmann 2011, Lev. 10,6.

⁶²⁵Yaraş - Şimşek 2011, Res. 5.

⁶²⁶Yaraş - Şimşek 2011, Res. 15.

⁶²⁷Thür 1989, Res. 170.

⁶²⁸Thür 1989, Res. 171 vd.

⁶²⁹Thür 1989, Res. 173.

⁶³⁰Schleif-Weber 1944, Lev. 27; Heilmeyer 1970, Lev. 31,2.

⁶³¹Başlıklar üzerinde açık ve kapalı palmet demetleri yer almaktadır. Bkz.: Yaraş - Şimşek 2011, Res. 3 vd.

⁶³²Rohmann 1995, 109 vdd. Diğer araştırmacıların bu konudaki görüşleri için bkz.: Heilmeyer 1970, 72 vdd. Lev. 16,1-4. 17,1-2; Thür 1989, 113. Bu yaprak tipinin farklı adlandırmaları için ayrıca bkz.: Rohmann 1995, 112 dn. 21; Steskal - La Torre 2008, 278 dn. 1358.

⁶³³Rohmann 1995, 112 dn. 22 117 vdd. Lev. 43,5,6. 44,1-6; Vandeput 1997a, 140 vd.; Koller 2002, 125 vdd. Lev. 80 vdd.; Steskal - La Torre 2008, 279 dn. 1374.

⁶³⁴Heilmeyer 1970, 19; Thür 1989, 114 dn. 215; Rohmann 1995, 116.

⁶³⁵Kramer 1983, 160.

⁶³⁶Bkz.: Rohmann 1995, 118 vdd.

⁶³⁷Rohmann 1995, 121 dn. 61.

⁶³⁸Friz ve kapı bloğu parçaları üzerinde görülebilir. Bkz.: Kat. No. 151. 161. 175. 311-314.

⁶³⁹Rohmann 1995, 112; Vandeput 1997a, 136 vdd. Lev. 42,6. 44,1. 45,1. 47,1. 50,3-4. 51,1. 52,4. 56,2. 76,4. 89,3. 90,1. 108,3. 110,1-3. 111,3. 112,2. 117,3. 119,1; Koller 2002, 128 vdd. Lev. 80-82; Steskal - La Torre 2008, 278 Lev. 380,1.

oldukça tırtıklı bir yapı sergilemekte ve güçlü bir ışık-gölge etkisi yansıtmaktadır. Yaprak hatları derin matkap kanalları ile belirginleştirilmiş ve oldukça iyi bir şekilde çentiklendirilmiştir. Benzer yaprak işlenişi M.S. 2. yy. ortalarına tarihlenen Side Nymphaionu'nun başlıklarında⁶⁴⁰, Aizanoi Zeus Tapınağı başlıklarında⁶⁴¹ görülebilir. Bu yaprak tipinin başlıklar üzerinde fazla tercih edilmediği daha çok diğer mimari örgeler üzerinde kullanıldıkları tespit edilmiştir⁶⁴². Başlıklar üzerinde yer alan zarif dişli akanthus yapraklarının M.S. 3. - 6. yy. içlerine kadar kullanıldıkları ve geçmişten gelen geleneği devam ettirdikleri tespit edilmiştir⁶⁴³.

Köşelerde yer alan yarım akanthus yaprakları, Asklepios-Hygieia Tapınağı'nın ante başlıkları ile benzer işçiliğe sahiptir⁶⁴⁴. Bu yarım akanthus yaprakları beş yaprak dilimine ayrılmıştır ve yaprak dişlerinin sivri uçlu olması, içe doğru oyulmaları ile ışık-gölge oyunları sağlanmıştır. Yaprak dişleri keskin uzun formda ve dişler arasında uzun oval boşluklar yer almaktadır. Bu form M.S. 2. yy.'ın ilk yarısından beri bilinmektedir. Ayrıca yarım akanthus yapraklarının alt yaprak dilimlerinin, Severuslar Dönemi'ne tarihlenen S-volütlü ve figürlü Herakleia Pontike başlıklarında olduğu gibi, kalathosta yer alan yumurtaların üzerlerini kaplamadıkları görülmektedir⁶⁴⁵.

S-volütlü başlıkların tüm yüzlerinin aşırı derecede tahrip olmuş olması başlıkların bazı motiflerinin formlarının tam olarak anlaşılmasını engellemesine karşın, üzerlerinde yer alan bant şeklinde yapılmış volüt ve helikesler, köşelerde yer alan yarım akanthus yapraklarının formu ve ortada yer alan akanthus yapraklarının çentikli/tırtıklı işlenmiş olması bu başlıkların M.S. 2. yy. ortaları ve sonrasına tarihlenmeleri gerektiğini işaret etmektedir. Rhodiapolis Opramoas Anıtı'nda ele geçen bu S-volütlü başlıklarla neredeyse birebir işçilik gösteren bir örnekle Ephesos Vedius Gymnasiumu'nda karşılaşılmaktadır. Vedius Gymnasiumu'ndan⁶⁴⁶ ele geçen pilaster duvar başlığının alt bölümünde kabuklarından derin bir oygu ile ayrılmış olan yumurta-ok ucu dizisi bulunmaktadır. Bir diğer benzer özellik köşelerde yer alan yarım akanthus yapraklarında karşımıza çıkmaktadır ki, bu örnekte de yaprak dişleri sivri uçlu ve derin matkap kanalları ile ışık-gölge oyunları yaratmaktadır. Her iki başlık üzerinde de bant fromlu volüt ve helikesler, içe doğru salyangoz şeklinde kıvrılmaktadır. Bir diğer benzer özellik ise ortada yer alan akanthus yaprağının Rhodiapolis'te ele geçen başlıklarda olduğu

⁶⁴⁰Mansel 1963, 53 vdd. Res. 41; Mansel 1978, 95 vdd. Res.109; Rohmann 1995, 116 Lev. 42,4.

⁶⁴¹Kautzsch 1936, 116 Lev. 24,373; Kramer 1994, 132 Kat. No. 26 Lev. 5; Rohmann 1995, 116 Lev. 43,4.

⁶⁴²Rohmann 1995, 120 dn. 52.

⁶⁴³Rohmann 1995, 120 dn. 61 vd.; Dillon 1997, 734 vdd. Res. 2-28; Koller 2002, 125 dn. 32.

⁶⁴⁴Asklepios-Hygieia Tapınağı'nın başlıkları ve bu başlıklar üzerinde yer alan akanthus yapraklarının karşılaştırma örnekleri için bkz.: s. 109 vdd.

⁶⁴⁵Hoepfner 1966, 58 vdd. Lev. 12a. 14a. 15a. 16a. 17a. 18a. 19a. 20 a-d. 21a-b.

⁶⁴⁶Başlık M.S. 2. yy.'ın 3. çeyreğine tarihlendirilmektedir. Bkz.: Steskal - La Torre 2008, 278 vdd. Lev. 208,1.

gibi çentikli akanthus formunda yapılmış olmasıdır⁶⁴⁷. Ephesos'tan ele geçen bu başlıkla Opramoas Anıtı'nda ele geçen başlıklar arasındaki fark, Ephesos'ta volüt ve helikesleri oluşturan dalın, yumurta kabuklarının arkasından çıkmasıdır. Benzer başlık işlenişine Ephesos'ta ayrıca teras evlerin mermer salonuna⁶⁴⁸ ait duvar başlıklarında karşılaşılmaktadır. Bu başlıklardan birinin ortasında yer alan akanthus yaprağı tıpkı Rhodiapolis'te ele geçen (Kat. No. 054) başlıkta olduğu gibi ikili yaprak demetinden oluşmaktadır ve oldukça zarif bir yapı sergilemektedir⁶⁴⁹. Aphrodisias'ta ele geçen⁶⁵⁰ ve M.S. 2. yy. içlerine tarihlenen figürlü pilaster başlıklar, Smyrna Agorası'nda bazilikadan ele geçen ve M.S. 178 yıllarına tarihlenen pilaster başlıklar⁶⁵¹, M.S. 2. yy.'ın ilk yarısı ve M.S. 161 yıllarına tarihlendirilen Pergamon Asklepieionu Kuzey Salonu'na ait S-volütlü pilaster başlıklar⁶⁵², M.S. 153-157 yıllarına tarihlendirilen Olympia Herodes Atticus Nymphaionu'na ait pilaster başlıkları⁶⁵³, Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Herakleia Pontike⁶⁵⁴ ve Kibyra Tiyatrosu Sahne Binası⁶⁵⁵ pilaster başlıkları ile aynı türde yapılmış olup, köşelerde ve kalathosun merkezinde yer alan akanthus yapraklarının işlenişi ve volütlerin formu ile benzerlikler gösterirken, altta yer alan yumurtamızrak ucu bezemelerinin bazılarında iki ya da üç dizilime indirgenmiş olmalarıyla detayda farklılıklar sergilemektedir. Opramoas Anıtı'ndan ele geçen S-volütlü başlıklar üzerlerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemelerinin⁶⁵⁶ kabuklarından derin bir oygu ile ayrılmalarıyla, oldukça yakın benzerlik gösteren ve M.S. 2. yy.'ın ilk yarısı ve sonrasına tarihlenen yukarı da sözü geçen Ephesos, Pergamon, Aphrodisias ve Olympia örneklerinden biraz daha geç bir tarihe ait olmalıdır. Ayrıca Antoninler Dönemi'nin başlangıcında ok uçlarının sapları oldukça kısa işlenmektedir⁶⁵⁷. Bu örnekler üzerinde yer alan ok saplarının uzun bir forma sahip olduğu görülmektedir⁶⁵⁸. Yukarıda sayılan örnekler arasında yumurta kabukları arasında ok uçlarına - Ephesos Vedius Gymnasiumu'nda korunmamıştır - Smyrna Agorası ve Herakleia Pontike'de yer verilmiştir. Ayrıca bu örnekte kalathos üzerinde yer alan ve "S" çizerek volütleri

⁶⁴⁷Ephesos Vedius Gymnasiumu pilaster başlığında orta motif olarak kullanılmış olan akanthus yaprağı ile Kat. No. 055 nolu başlığın ön yüzünde yer alan akanthus yaprağı oldukça benzer bir işçilik göstermesine karşın Rhodiapolis örneğinde oldukça yıpranmıştır.

⁶⁴⁸Bu başlıklar ise M.S. 2. yy.'ın birinci çeyreğine tarihlendirilmektedir. Bkz.: Koller 2002, 125. 135 vd. Lev. 72-79; Koller 2005, 142 Res. 7.

⁶⁴⁹Bkz.: Koller 2002, Lev. 74 Res. 9.

⁶⁵⁰Bkz.: Dillon 1997, 767 vd. Res. 29. 32 vd. 35. 37.

⁶⁵¹Naumann - Kantar 1950, 109 vdd. Lev. 25a-b.

⁶⁵²Rohmann 1998, 59 vd. Lev. 35,4-6; Hoffmann 2011, 71 Lev. 10,4-10 Res. 35a-d.

⁶⁵³Schleif - Weber 1944, 63 vd. Lev. 27; Heilmeyer 1970, 76 vd. Lev. 31,2; Bol 1984, 6. 98 vdd.

⁶⁵⁴Hoepfner 1966, 58 vdd. Lev. 12a-21a-b.

⁶⁵⁵de Bernardi Ferrero 1966, 23 vd. Res. 31.

⁶⁵⁶Başlıkların alt bölümünde yer alan yumurta-ok ucu bezemeleri Hadrianus Dönemi'nden itibaren baskın bir şekilde kullanılır. Bkz.: Hoffmann 2011, 71.

⁶⁵⁷Karaosmanoğlu 1996, 44 vd. Lev. 27 vdd.

⁶⁵⁸M.S. 2. yy. ortalarından sonra çanakların düz kenarlı özelliklerini kaybettiği, yumurtaların ve ok uçlarının uzadığı bilinmektedir. Bkz.: Karaosmanoğlu 1996, 47 vd. Lev. 31b, 32a.

oluşturan dalların çerçeveli işlenmedikleri görülür ki hem Ephesos Vedium Gymnasium'unda hem de Smyrna Agorası'ndaki başlık üzerinde volütü oluşturan dalların çerçeveli işlendiği görülmektedir. Ayrıca akanthus yapraklarının Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarından ele geçen ante başlığı parçaları ile oldukça yakın özellikler göstermesi ve üzerlerinde yer alan matkap darbelerinin yarattığı güçlü ışık-gölge oyunları bizi Antoninler Dönemi sonuna yaklaştırmaktadır⁶⁵⁹. Başlıklar bu halleri ile M.S. 2. yy.'ın 3. çeyreğine ait olmalıdır.

4.2.4 Pilaster Başlık

Rhodiapolis Antik Kenti'nde bugüne kadar yapılan kazılarda bir adet pilaster başlık ele geçmiştir (Kat. No. 056). Başlık Kuzey Kilise'de 2010 yılında yapılan kazılar sırasında açığa çıkarılmıştır. Birden fazla parçaya ayrılmış olan başlığın ele geçen tüm parçaları birleştirilerek, tamamlanmaya çalışılmışsa da hala eksik parçaları mevcuttur. Başlığın sol yan bölümünde yer alan yan yaprağın taç yaprak bölümü ve onun hemen üzerinde yer alan volüt korunmamıştır. Ayrıca kalathosun üst bölümünde de iki parça eksiktir. Başlık, duvar kaplaması olarak yapılmış olup, Korinth başlığı geleneğinde şekillendirilmiştir.

Başlığın her iki köşesinde birer yarım akanthus yaprağı ortada ise bütün bir akanthus yaprağı yer almaktadır. Yarım akanthus yaprakları üç yaprak dilimine ayrılmışken, ortada yer alan tam akanthus yaprağı orta damarın her iki yanında yer alan iki yanal ve üstte yer alan taç yaprak dilimi ile toplam beş yaprak dilimine ayrılmıştır. Altta yer alan ilk yaprak dilimleri üç yaprak dişine ayrılmıştır. İlk iki yaprak dişi yanda yer alan yarım akanthus yapraklarının alt yaprak dilimlerine uç kısımları ile dokunmaktadır. Bu yaprak dişlerinin birbirine dokunması ile başlık yüzeyinde üçgen şeklinde boşluklar oluşmuştur. Üstte yer alan yaprak dişi ise üstte yer alan yaprak diliminin dış yaprak dişine uç kısmı ile dokunmaktadır. İkinci yaprak dilimleri dört yaprak dişine ayrılmıştır. Bu yaprak dişlerinin ilk üçü alt yaprak dişlerinde olduğu gibi yanda yer alan yarım akanthus yapraklarının dişlerine dokunmaktadır. Başlık üzerinde yine üçgen şeklinde geometrik boşluklar oluşmuştur. Üstte yer alan son yaprak dişi ise taç yaprak diliminin alt yaprak dişine uç kısmı ile dokunmaktadır. Bu yaprak dişlerinin üstte yer alan yaprak dişlerine dokunması ile kalathos üzerinde bu kez uzun, geniş damla formunda boşluklar oluşmuştur. En üstte yer alan taç yaprakların yan dişleri üçlü demetler halinde yelpaze şeklinde açılmakta, orta dişleri ise öne doğru iyice eğilmiştir.

Köşelerde yer alan yarım akanthus yaprakları ile ortada yer alan akanthus yapraklarının ikinci sıra yaprak dilimlerinin birleştikleri üst noktadan helikes ve volütleri

⁶⁵⁹Başlıklar bir bütün olarak düşünüldüğünde Herakleia Pontike'den erken oldukları açıkça görülmektedir. Yukarıda sayılan özelliklerinin yanında köşelerde yer alan akanthus yapraklarının her bir yaprak dişinin daha fazla oyulduğu ve tümünün sivri uçlu yapılmadıkları görülmektedir.

oluşturan dal filizlenmektedir. Helikes ve volütleri oluşturan dal, taç yaprağın ilk yaprak dışının uç kısmı hizasından iki ye ayrılmaktadır. İçe doğru kıvrılan dallar helikesleri oluşturur ki, onlar yelpaze şeklinde açılmış olan üç yaprak dışından oluşan taç yaprağın yan dişleri üzerinde salyangoz kabuğu şeklinde içe doğru kıvrılır. Dış kısımda birbirlerine dokunan helikeslerin, bir bölümü yaprak dilimlerinin arkasında kalır. Dışa doğru uzanan diğer dallar ise köşelerde yer alan yarım akanthus yapraklarının taç yaprakları arkasında içe doğru kıvrım yapmaktadır. Abakus, Korinth başlıklarında olduğu gibi kademeli bir şekilde işlenmiştir ve üzerinde kozalak formunda abakus çiçeği yer almaktadır.

4.2.4.1 Pilaster Başlık Değerlendirme

Bu başlık türleri genel olarak kalathos üzerinde akanthus yaprakları, volüt, helikes, abakus ve abakus çiçeği ile normal Korinth başlık geleneğinde yapılmışlardır. Başlık, normal Korinth başlıklarından kalathos üzerinde orta da tam, uzun, sivri uçlu dişlere sahip bir akanthus ve kalathosun her iki dış köşesinde ortada yer alan akanthus yaprağı ile aynı özellikleri sergileyen yarım akanthus yaprakları, helikes ve volütleri oluşturan dalların doğrudan kalathos yüzeyinden çıkıyor olması⁶⁶⁰, helikes destek yaprağının kalathos yüzeyinde bulunmaması ile farklılaşmaktadır.

Başlık üzerinde yer alan akanthus yapraklarının oldukça düz bir şekilde, yaprak dişlerinin ise sivri uçlu bir yapıda işlendikleri görülmektedir. Bu akanthus yaprakları “*Starrzackige Akanthusblätter*” ya da “*Weichzackige Akanthusblätter*” olarak tanımlanmaktadır⁶⁶¹. Ayrıca duvar başlığı üzerinde yer alan akanthus yapraklarının stilistik özellikleri nedeniyle bu türe ait başlıklar sivri, sert yapraklı akanthuslu pilaster başlıklar olarak tanımlanmaktadır⁶⁶². Bizim başlığımızda olduğu gibi, orta ölçekli bu tür başlıklarda yaprak dilimleri üç ya da dört yaprak dişine ayrılmaktadır. Yaprak dişleri yanlarda yer alan yaprak dişleri ile birbirlerine dokunmaktadır. Benzer yaprak işlenişleri ile Anadolu’da daha erken dönemlerde (M.S. 2. - 3. yy.) karşılaşıldığı ancak bu örneklerde, pilaster başlıkları üzerindeki yaprak işlenişlerinden tamamen farklı bir işlenişe ve forma sahip oldukları belirtilmektedir⁶⁶³. Geç M.S. 3. ve 4. yy.’a tarihlenen pilaster başlıkları üzerindeki bu yaprak işlenişine, aynı döneme tarihlenen normal Korinth başlıklarında hem Anadolu hem de

⁶⁶⁰Kramer 1994, 91.

⁶⁶¹Kautzsch 1936, 10. 25 vdd. 33. Ayrıca bkz.: Kramer 1994, 90 Kat. Nr. 28-37; Niewöhner 2007, 120 dn. 646; Mert - Niewöhner 2010, 379. 386 dn. 38 vd. Kat. Nr. 10-13.

⁶⁶²Niewöhner 2007, 120. 194 Kat. No. 355 Lev. 41; Mert - Niewöhner 2010, 399 vd. Res. 25 vd. Kat. No. 12 vd. Kramer bu başlıkları “Büyük dişli akanthus yapraklı, Anadolu pilaster başlıkları” başlığı altında ele almaktadır. Bkz.: Kramer 1994, 91.

⁶⁶³Kramer 1994, 89 dn. 239.

İtalya’da yer alan birçok Roma kentinde rastlanılmaktadır⁶⁶⁴. Ancak bu döneme tarihlenen Korinth başlıkları üzerinde, helikes ve destek yaprağı gibi başlığı oluşturan bazı mimari örgelerin işlenmediği görülür. Pilaster başlıklarında ise Rhodiapolis örneğinde olduğu gibi helikeslerin işlenmeye devam ettiği⁶⁶⁵, volüt ve helikeslerin akanthus yaprakları ile bütünleştiği gözlemlenir (Kat. No. 056). Yakın benzerlerini Patara Agorası Batı Stoa’sı pilaster başlıklarında⁶⁶⁶, Antalya Müzesi’nde⁶⁶⁷, Afyon Müzesi’nde⁶⁶⁸, Denizli Müzesi’nde⁶⁶⁹, Konya Müzesi’nde⁶⁷⁰, Ankara Roma Hamamı’nda⁶⁷¹ ve Aizanoi Müzesi’nde⁶⁷² Sardes Hamam Gymnasium Yapı Kompleksi’nde⁶⁷³ yer alan pilaster duvar başlıklarında karşılaşmaktayız. Bu örnekler genel olarak M.S. 3. yy sonu ve M.S. 4. yy’a tarihlendirilmektedir. Rhodiapolis örneği de (Kat. No. 056) bu örneklerle aynı tarihe ait olmalıdır. Bu örneklerden tek farkı yaprakların altlarının oyulmaması, alçak kabartma tekniğinde yapılmış olmasıdır.

4.3 Kompozit Başlık Parçaları

Rhodiapolis Antik Kenti’nden ele geçen ve yukarıda değerlendirilen İon, Korinth, ante ve pilaster başlıklarının yanında, farklı bir başlık türüne ait, iki parça ele geçmiştir. Bunlardan biri gymnasium (Kat. No. 057), diğeri ise Opramoas Ailesi Anı Binası kazıları sırasında (Kat. No. 058) açığa çıkarılmıştır. Bu örneklerden gymnasium kazıları sırasında ele geçen başlık parçası (Kat. No. 057), Hellenistik Dönem’e ait bir İon başlık parçası olarak değerlendirilmiştir⁶⁷⁴.

Oldukça hasar görmüş olan parçalardan, gymnasiumdan ele geçen başlık parçası (Kat. No. 057) üzerinde, başlığı oluşturan ana bölümlerden kalathos, kalathos dudağı, ekhinus ve abakusun bir bölümü korunmuştur. Parçanın kalathosunun korunan üst bölümünde oluk yaprak motifi bulunmaktadır. Kalathos dudağı Korinth başlıklarında olduğu gibi düz bir şekilde işlenmiş, kalathos dudağını takip eden ekhinus bölümünde İon başlıklarında olduğu gibi yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Abakus, Korinth başlıklarında olduğu gibi iki bant şeklinde yapılmış, üzerinde oldukça yıpranmış olmasına karşın kaç yapraklı olduğu tam

⁶⁶⁴Kramer 1994, 91 dn. 246. 247.

⁶⁶⁵Kramer 1994, Lev. 5 Kat. Nr. 29-32 Lev. 6.

⁶⁶⁶Aktaş 2013, 99 105 Lev. 43 Res. 75a; Möllers 2015, 426 vd. Res. 14 vd.

⁶⁶⁷Kramer 1994, Kat. No. 31 Lev. 5.

⁶⁶⁸Kramer 1994, Kat. No. 33 vd. Lev. 6.

⁶⁶⁹Kramer 1994, Kat. No. 32 Lev. 5.

⁶⁷⁰Mert - Niewöhner 2010, 399 vd. Res. 25 vd. Kat. No. 12 vd.

⁶⁷¹Bu hamamın İmparator Caracalla Dönemi’nde yapıldığı bilinmektedir. Başlıkların bu döneme ya da daha sonraki bir döneme ait olduğu düşünülmektedir. bkz.: Akok 1968, 10 vdd. Res. 25; Kramer 1994, 88 vdd. dn. 240 vd. Kat. No. 30 Lev. 5.

⁶⁷²Niewöhner 2007, 120. 194 Kat. No. 355 Lev. 41.

⁶⁷³Yegül 1986, 62 Res. 176.

⁶⁷⁴Çevik - Kızgut - Bulut 2008c, 67.

olarak tespit edilemeyen bir abakus çiçeği taşımaktadır⁶⁷⁵. Opramoas Ailesi Anı Binası'ndan ele geçen başlık parçası (Kat. No. 058) gymnasiumdan ele geçen başlık parçasına göre daha çok yıpranmıştır. Bu parça üzerinde de çok az bir bölümü korunan kalathosun üst bölümünde oluk yaprak motifi yer almakta, kalathos dudağı ve üzerinde ekhinus bölümü yer almaktadır. Yine oldukça küçük bir bölümü korunan ekhinusun, yumurta-mızrak ucu bezeği ile süslendiği görülmektedir. Abakus bölümü korunamamıştır.

4.3.1 Kompozit Başlık Parçaları Değerlendirme

Başlık parçaları (Kat. No. 057-058) üzerinde yer alan bezekler başlıkların kompozit başlık türünde yapılmış oldukları ile ilgili yeterince bilgiyi sunmaktadır. Kompozit başlıkların İon ve Korinth başlıklarının bir araya gelerek oluşturulduğu ve bu düzenlere alternatif olarak ortaya çıktığı bugün kabul edilen bir görüştür⁶⁷⁶. Bu başlıkların en erken örneklerinin Roma'da Geç Cumhuriyet Dönemi'nden olduğu iddia edilmektedir⁶⁷⁷. Ancak kompozit başlıkların Anadolu'da oldukça dinamik bir geleneğe sahip olduğu ve daha sonraki formların burada üretilmiş olduğu tespit edilmiştir⁶⁷⁸. Kompozit başlıkların kökeni hakkındaki bilgiler net olmamasına karşın⁶⁷⁹, diğer başlıklar arasında yüzyıllar boyunca oldukça önemli bir yere sahip olmuştur. Atina ve Anadolu'da kalathosun alt bölümünün bir sıra akanthus yaprağı ve üst bölümünün lotus ya da palmet/oluk yaprak motifi ile süslenmiş başlık türleri mevcuttur. Bu türe ait başlıklar "*Blattkelch, Pergamon, Aeolic, lotus and acanthus* ya da *flute and acanthus*" gibi değişik şekillerde adlandırılmışlardır⁶⁸⁰. Bu başlık türü Börker tarafından Yunan ve Anadolu tipi olarak iki farklı şekilde ele alınmıştır⁶⁸¹. Üzerinde hem akanthus hem de lotus ya da palmet veya oluk yaprak motiflerinin bir arada işlendiği başlıklara ait örnekler

⁶⁷⁵Roma'dan Palatin Apollon Tapınağı'nın başlıklarının kalathoslarında yer alan çiçekler üzerindeki matkap oyukları benzer işçilik göstermektedir. Bkz.: Heilmeyer 1970, Lev. 6,1.

⁶⁷⁶Genel olarak bkz.: Pohl 2002, 183; Hourihane 2012, 486.

⁶⁷⁷Başlıkların en erken örneklerinin Korinth başlıkları ile bağlantılı olarak ortaya çıktığı ve Romalı mimarlar tarafından geliştirildiği belirtilmektedir. Bkz.: Strong 1960, 120 vdd.; Liljenstolpe 1997/1998, 92 vd.

⁶⁷⁸Liljenstolpe 1997/1998, 100.

⁶⁷⁹Başlıkların kökeni için bkz.: Liljenstolpe 1997/1998, 96 vdd.

⁶⁸⁰"*Blattkelch*" olarak adlandırılması için bkz.: Börker 1965, 7 vd. 197 vdd.; Heilmeyer 1970, 41. 56. 80. 94 dn. 363; Alzinger 1974, 92; Rumscheid 1994, 309. "*Aeolic*" olarak adlandırılması için bkz.: Gerkan 1922, 27; Fowler - Stillwell 1932, 208 Res. 141; Stillwell - Scranton - Freeman 1941, 124 vdd. Res. 82-83. "*Lotus and Acanthus, Palm/Flute and Acanthus*" olarak adlandırılması için bkz.: Ward-Perkins 1948, 68 vdd.; Coulton 1976, 121 vdd. Res. 31a-g; Vandeput 1997a, 28. Bu adlandırmalar ile ilgili geniş bilgi için ayrıca bkz.: Liljenstolpe 1997/1998, 93 vd.

⁶⁸¹Börker 1965, 7. 197.

Hellenistik Dönem'den⁶⁸² itibaren bilinmektedir. Bu başlık türü İmparatorluğun ilerleyen dönemlerinde artarak kullanılmaya devam etmiştir⁶⁸³.

Anadolu'da kompozit başlıkların kalathosunun üst bölümünde yer alan yaprak bezemelerinin Yunanistan ve İtalya'daki örneklerden farklı olduğu belirtilmekte⁶⁸⁴ ve kökeninin Anadolu'da -Küçük Asya- aranması gerektiği vurgulanmaktadır⁶⁸⁵. Bu tipe ait başlıklar, Anadolu'da kalathosun alt bölümünde bir ya da iki sıra akanthus ve üst bölümünde ise palmet⁶⁸⁶, oluk yaprak motifleri⁶⁸⁷ ile kombine edilerek farklı şekillerde tasarlanmışlardır. Liljenstolpe, başlıklar üzerlerinde yer alan bezekleri dikkate alarak, başlıkları dört ana tip ve yedi alt tipe ayırmıştır⁶⁸⁸. Nassar ise kalathosun üst bölümünde yer alan bezemelere göre iki farklı kompozit başlık türü belirlemiştir⁶⁸⁹.

Başlıkların üst bölümlerinde yer alan palmet/oluk, lotus yapraklarından yola çıkılarak, bu türün palmet yapraklı başlıklardan kaynaklandıkları belirtilmektedir⁶⁹⁰. Bugüne kadar kesin tarihli en erken örneklerin ise Roma Colosseum, Titus Takı⁶⁹¹ ve Benevent Traianus Takı'ndan⁶⁹² ele geçen örnekler olduğu vurgulanmaktadır⁶⁹³. Ancak başlıklar üzerinde yer alan akanthus ve lotus yapraklarının bir arada işlendiği en erken örnek, Tralles'ten olduğu bilinen, ancak buluntu yeri tam olarak bilinmeyen Aydın Müzesi'ndeki kompozit başlıktır⁶⁹⁴. Başlık, üzerinde yer alan akanthus yaprakları Yüksek Hellenistik Dönem'e tarihlenen akanthus yaprakları ile karşılaştırılarak M.Ö. 2. yy.'a tarihlendirilmiştir⁶⁹⁵. Bu başlığı M.Ö. 1.

⁶⁸²Ward-Perkins 1948, 66 vdd. Res. 11,1-4; Alzinger 1974, 92; Coulton 1976, 123 Res. 31g; Hoepfner 1993, 427; Rumscheid 1994, 309 Lev. 101,5. Lev. 119,7. Lev. 131,5-6. Lev. 183,3; Liljenstolpe 1997/1998, 96 vdd. Res. 25; Alp 2006, 61; Mert 2008, 116 Res. 30.

⁶⁸³Ward-Perkins 1948, 68 vd. Res. 11,3.5; Börker 1965, 125. 197 vdd.; Bammer 1978/80, 89 Res. 22; Thür 1989, 106 vd. Res. 63-67; Rohmann 1998, 30 vdd. Lev. 13-20; Cavalier 2005, 42 vdd. Lev. 2 Res. 4-5. Lev. 24 Res. 75-76. Lev. 70 Res. 195. Lev. 80 Res. 226-228; Mert 2008, Res. 250; Nassar 2008, 4 vdd. Lev. 1-2.

⁶⁸⁴Börker 1965, 7. 197; Thür 1989, 92. 99; Liljenstolpe 1997/1998, 100; Rohmann 1998, 30 vd. Ward-Perkins Anadolu'daki başlıkların üst bölümlerinde kullanılan yaprakların daha çok oluk formunda olduklarını belirtmektedir. Bkz.: Ward-Perkins 1948, 69 Res. 11,5.

⁶⁸⁵Börker 1965, 10. 197; Coulton 1976, 123; Alzinger 1974, 92; Thür 1989, 100; Rumscheid 1994, 309; Rumscheid 2005, 161 vd.

⁶⁸⁶Coulton 1976, 121 vd.

⁶⁸⁷Ward-Perkins 1948, 69 vd. Res. 11,3.5; Vandeput 1997a, 28. 89. 126 vd. Lev. 39,4. 40,1.

⁶⁸⁸Liljenstolpe Kompozit başlıkları ele aldığı çalışmasında akanthus yapraklarının üstünde kalathos yüzeyinin boş bırakıldığı örneklerle yer vermemiştir. bkz.: Liljenstolpe 1997/1998, 94 vdd. Res. 1-14.

⁶⁸⁹Nassar 2008, 4 vdd.

⁶⁹⁰Detaylı bilgi için bkz.: Liljenstolpe 1997/1998, 96 vdd. Res. 15-24.

⁶⁹¹Strong 1960, 119. 122. 128 Res. 13; Robertson 1969, 220 Lev. 9c; Heilmeyer 1970, 139 vd. Res. 49,1; Başaran 1999, 11.

⁶⁹²Başaran 1999, 11.

⁶⁹³Strong 1960, 119; Başaran 1999, 11.

⁶⁹⁴Başlığın üst bölümü kırık olduğu için üst bölümünde herhangi bir bezeğin olup olmadığı bilinmemektedir. Börker 1965, 168 vd.; Thür 1989, 100; Heilmeyer 1970, 80 dn. 315; Liljenstolpe 1997/1998, 99 Res. 25.

⁶⁹⁵Börker 1965, 169.

yy.'ın başına tarihlenen Pergamon Gymnasiumu pilaster başlığı takip etmektedir⁶⁹⁶. M.Ö. 66 yılına tarihlenen Tarsus'ta bulunmuş olan bir başlık⁶⁹⁷, M.Ö. 50-30 yılları arasına tarihlendirilen Milet Kuzey Agora'nın Güney Stoası'na ait başlıklar⁶⁹⁸, Konsul Attalos'un evinden bir başlık⁶⁹⁹ ve Pergamon'da Demeter kutsal alanındaki kazıları sırasında ele geçmiş olan bir diğer başlık⁷⁰⁰ bu türün Anadolu'daki devamlılığını göstermesi açısından önemlidir. Slim'de yer alan tapınağın ante başlıkları oldukça dikkat çekicidir. Başlık M.Ö. 1. yy.'a tarihlendirilmektedir ve başlığın kalathosunun alt bölümü, akanthus yaprakları ile üst bölümü ise palmet/oluk yaprak motifleri ile süslenmiştir. Başlığın ekhinusu inci boncuk dizisi üzerinde yer alan yumurta-ok/mızrak ucu bezeği ile süslenmiş ve üzerine bir Korinth abakusu yerleştirilmiştir⁷⁰¹. Aizanoi'de yer alan ve M.Ö.12 - M.S. 14'e tarihlendirilen bir diğer başlık, ne yazık ki günümüze ulaşmamıştır⁷⁰². Herhangi somut bir veri ele geçmemesine karşın gravür çizimlerine göre⁷⁰³ Mylasa Augustus Tapınağı'nda da kompozit başlıkların kullanıldığı belirtilmektedir⁷⁰⁴. Ayrıca Milas müzesinde M.S. 1. yy'a tarihlenen iki örnek daha bilinmektedir⁷⁰⁵. Kompozit başlıkların lotus ya da palmet/oluk yaprakları ile farklı kombinasyonları Ephesos'tan ele geçmiştir ve bu örnekler Augustus Dönemi ve sonrasına tarihlendirilmektedir⁷⁰⁶. Son yapılan çalışmalarda Augustus Dönemi'ne tarihlendirilen yeni Kompozit başlıklar, Ephesos'ta St. John Kilisesi ve Aysuluk Tepesi kazı deposunda tespit edilmiştir⁷⁰⁷. Bu örnekleri M.S. 2. yy. boyunca, Aizanoi Zeus Tapınağı başlıkları⁷⁰⁸, Aphrodisias Sivil Bazilika'ya ait başlık⁷⁰⁹, Ephesos Liman Hamamı başlıkları⁷¹⁰, Ephesos Celsus Kütüphanesi ve Trajan Nymphaionu başlıkları⁷¹¹, Ephesos Hadrianus Kapısı alt kat

⁶⁹⁶Schazmann 1923, 96. 100 vdd. Lev. 30. 31. 36-38; Börker 1965, 125. 170; Liljenstolpe 1997/1998, 99. 107 Res. 26. 43.

⁶⁹⁷Zoroğlu 1996, 251 Res. 6; Rumscheid 2005, 162 dn. 86.

⁶⁹⁸Başlığın tarihi oldukça tartışmalıdır. Bkz.: Gerkan 1922, 27 vd.; Kleiner 1958, 51 vdd. Res. 30; Rumscheid 1994, 45 vd. Lev. 101,5-6. Börker Hellenistik Dönem'e ait yapılarla karşılaştırarak bu başlığı Hellenistik Dönem'e tarihlemiştir. Bkz.: Börker 1965, 170 vdd.; Liljenstolpe 1997/1998, 99 Res. 8.

⁶⁹⁹Ward-Perkins 1948, 68 Res. 11,3; Liljenstolpe 1997/1998, 107 Res. 43.

⁷⁰⁰Bohtz 1981, 18 dn. 59 Lev. 12,3; Rumscheid 1994, 55 Lev. 119,7.

⁷⁰¹Freyberger 1998, 19 vd. Lev. 1,1-2.

⁷⁰²Pococke 1745, 60 vd. Lev. 55,61; Dinsmoor 1975, 276 vd. Res. 100.

⁷⁰³Sevim 2002, 166.

⁷⁰⁴Tapınak ve yazıtları için bkz.: Rumscheid - Rumscheid 2001, 116 vd. dn. 12 Res.1; Rumscheid 2005, 155. 161 vdd. Res. 4-7. 13.

⁷⁰⁵Heilmeyer 1970, 87 Lev. 24,4; Rumscheid 2005, 163 Res. 26

⁷⁰⁶Alzinger 1974, 92 vdd. Res. 123-125; Liljenstolpe 1997/1998, 104 Res. 4. 7. 35.

⁷⁰⁷Bu başlıkların üst bölümlerinde İon kymationuna yer verilmemiştir. Bkz.: Büyükkolancı - Söğüt 2013, 116 vd. Res. 1-6.

⁷⁰⁸M.S. 100 civarına tarihlenen diğer örnek için bkz.: Jes - Posamentir - Wörrle 2010, 66 vd. 83 vd. Res. 63.

⁷⁰⁹Stinson 2008, 85 vd. Res. 10b.

⁷¹⁰Heilmeyer 1970, 93vd. Lev. 27,3; İdil 1984, Lev. 9,2; Başaran 1999, 15 Res. 1.

⁷¹¹Wilberg 1944, 4 vdd. Res. 7; Heilmeyer 1970, 87. 99 Lev. 25,1; Strocka 1978, 894 Lev. 283,6; İdil 1984, 13 Lev. 7,2; Liljenstolpe 1997/1998, 104 Res. 10. 36. 39. 40; Başaran 1999, 15vd.

başlıkları⁷¹², Ephesos Makellum başlıkları⁷¹³, Milet Trajan Nymphaionu⁷¹⁴, Antalya Hadrianus Kapısı⁷¹⁵ Labranda Poleites Stoası başlıkları⁷¹⁶, Milet Güney Agora kapısına ait başlıklar⁷¹⁷, Pergamon Traianeum Portikosu'na ait başlıklar⁷¹⁸, Pergamon Asklepieion Kuzey portikosua ait başlıklar⁷¹⁹, Milas Baltalı Kapı ve Gümüşkesen Anıtı⁷²⁰, Side Athena Polias Tapınağı⁷²¹, Smyrna Agora Stoası'na ait bir başlık⁷²², Sardes Hamam Gymnasium Yapı Kompleksi başlıkları⁷²³ takip etmektedir. Başlıkların tümü Kompozit formda yapılmış olmasına karşın kalathos ve abakuslarının üst bölümlerinde farklılıklar bulunmaktadır. Bu tür başlıkların, M.S. 2. yüzyıldan itibaren Anadolu'da oldukça popüler olduğu ve özellikle Ephesos'taki atölyelerde üretilip, İtalya, Yunanistan, Kuzey Afrika gibi ülkelere ihraç edildikleri bilinmektedir⁷²⁴. Yukarıda sayılan örnekler göz önüne alındığında Anadolu'da kompozit başlıkların farklı türlerinin M.Ö. 2. yy.'dan itibaren üretildiklerini ve özellikle Roma İmparatorluk Dönemi boyunca oldukça popüler bir şekilde kullanıldıkları anlaşılmaktadır.

Rhodiapolis'te ele geçen sütun başlıklarına ait parçaların alt bölümleri ele geçmemiş olmasına karşın, bu türe ait ele geçen örneklerin⁷²⁵ alt bölümlerinde bir ya da iki sıra akanthus yaprağı bulunmaktadır. Üst bölümlerinde ise palmet, oluk ya da lotus yaprak motifi, ekhinus bölümünde yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Kalathos üzerinde bir ya da iki sıra akanthus yaprağı, üstte palmet, oluk ya da lotus yaprağı taşıyan ve ekhinusları üzerinde yumurta-ok/mızrak ucu ile Korinth abakusuna sahip başlıkların, akanthus – palmet, oluk yapraklı başlıklar ile İon başlıklarının bir karışımı olan özel bir başlık türü olarak ortaya

⁷¹²Thür 1989, 133 vd.; Liljenstolpe 1997/1998, 105 Res. 37-38.

⁷¹³Liljenstolpe 1997/1998, 105 dn. 121. 122.

⁷¹⁴Liljenstolpe 1997/1998, 109 Res. 48.

⁷¹⁵Heilmeyer 1970, Lev. 39,3 Lev. 30b; Vandeput 1997a, 34 Lev. 78,3; Liljenstolpe 1997/1998, 96. 115 Res. 12; Nassar 2008 4 vdd. Lev. 1,3.

⁷¹⁶Liljenstolpe - von Schmalensee 1997, 135.

⁷¹⁷Knackfuss 1924, 82 vdd. Res. 69; Liljenstolpe 1997/1998, 96. 111 Res. 14.

⁷¹⁸Radt 1988, 243. 248 Res. 12. 15-17; Liljenstolpe 1997/1998, 107 Res. 1. 42.

⁷¹⁹Heilmeyer 1970, 94 vd. Lev. 28,3-4; Thür 1989, 95 Lev. 157-159; Liljenstolpe 1997/1998, 108 Res. 43.

⁷²⁰Yapıların tarihi tartışmalıdır. Bkz.: Akurgal 1961, 162 Res. 112; Heilmeyer 1970, 104 Lev. 39,1-2; Thür 1989, 108; Liljenstolpe - von Schmalensee 1997, 129 vd.; Liljenstolpe 1997/1998, 114 Res. 3. 54.

⁷²¹Mansel - Bosch - İnan 1951 18 vd.; Mansel 1963, 81; Pohl 2002, 24. 183.

⁷²²Ward-Perkins 1948, 69 vd. Res. 11,5; Naumann - Kantar 1950, 88 Lev. 27a. 28d; Liljenstolpe 1997/1998, 112 vd. Res. 52.

⁷²³Yegül 1986, Res. 35; Liljenstolpe 1997/98, 115 vd. Res. 57. 59.

⁷²⁴Fischer 1986, 317 vd.

⁷²⁵Heilmeyer 1970, 87 vd. Lev. 24,4; Bammer 1978/80, 88 vd. Res. 22; Liljenstolpe 1997/1998, 96 Res. 11-14; Rumschied 1998, 19 vd. Lev. 1,1-2; Köster 2004, 160 Lev. 101,5-6; Quatember 2008, 230 vdd. Res. 17.

çıktığı önerilmektedir⁷²⁶. Ayrıca bu tipe ait geç örneklerin varlığı, başlıkların sevilerek kullanılmaya devam ettiğini göstermesi açısından da önemlidir⁷²⁷.

Rhodiapolis'te ele geçen başlık parçalarının tarihlendirilmesi için yumurta-mızrak ucu bezemesinin stil özellikleri incelenmelidir. Ele geçen her iki parça üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezekleri karşılaştırıldığında benzer stil özellikleri gösterdikleri tespit edilmiştir. Yumurta-mızrak ucu bezemesi Augustus Dönemi ve biraz öncesinde çeşitli mimari parçalar üzerinde oldukça sevilerek kullanılmıştır⁷²⁸ ve Anadolu yaratisı olduğu düşünülmektedir⁷²⁹. Yumurta-mızrak ucu bezemesinin tarihlendirilmesinde yumurta kabuk ve mızrak ucu ilişkisi oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Hellenistik Dönem'e ait yumurta-mızrak ucu bezemelerini tarihlemek oldukça güçtür⁷³⁰. Rumscheid, M.Ö. 100 civarında yumurta ve kabuklar arasındaki matkap çizgisinin daha belirgin olduğunu belirtmektedir⁷³¹. Hellenistik Dönem sonunda yaklaşık olarak M.Ö. 1. yy. ortalarından sonra mızrak uçlarının yumurta kabuklarından ayrılmaya başladıkları gözlemlenmiştir⁷³². M.Ö. 1. yy. sonlarına doğru yumurtaların yüksek kabartma şeklinde işlendiği, kabuklardan derin bir oygu ile ayrıldıkları ve düşük plastiklikte işlendikleri belirtilmektedir⁷³³. Yumurta ve mızrak ucunun birbirinden tam olarak ayrılması İmparatorluk Dönemi ile birlikte karşımıza çıkmaktadır⁷³⁴. Bu dönemde ayrıca yumurtalar kabuktan derin bir oyguyla ayrılmakta ve kabuklar yayvan bir form almaktadır⁷³⁵. Erken İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen bazı örneklerde ise yumurta kabukları altta birbirleri ile birleşmezler⁷³⁶. Augustus Dönemi'nde yumurtalar kabuklarından tamamen ayrılmıştır bu Augustus Dönemi özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır⁷³⁷. Ele geçen başlık parçalarının ekhinusları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemelerinde yumurtalar oldukça aşınmış olmalarına karşın oval formlarını korudukları anlaşılmaktadır ve üst bölümleri de hafif oval bir formda şekillendirilmiştir. Yumurtaların alt uçları yumurta

⁷²⁶Köster bu başlıkları kompozit başlıkların özel bir türü olarak kabul etmekle birlikte, İon ve yapraklı çan başlıkların bir oluşumu olarak görür, ancak kesin olarak bir şey söylemez. Bkz.: Köster 2004, 136 Lev. 131,5-6.

⁷²⁷Liljenstolpe 1997/1998, 96 Res. 11-14.

⁷²⁸Hellenistik Dönem sonu ve Augustus Dönemi başına tarihlenen yapıların çeşitli mimari bezekleri üzerinde yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Genel olarak bkz.: Alzinger 1974; Rumscheid 1994, 254 vd.; Vandeput 1997a, 50. 127; Mert 2008, 60 vdd.

⁷²⁹Thür 1989, 114; Vandeput 1997a, 127.

⁷³⁰Hellenistik Dönem örneklerinin tarihlendirilmesi için bkz.: Rumscheid 1994, 254 vdd. Hellenistik Dönem'de yumurta-mızrak ucu dizisi belirgin bir stilistik ya da tipolojik gelişme göstermemektedir. Bkz.: Mert 2008, 60.

⁷³¹Rumscheid 1994, 257, Lev. 175,1.

⁷³²Rumscheid 1994, 257, Lev. 85,1. 175,1.

⁷³³Rumscheid 1994, 257.

⁷³⁴Ankara Augustus Tapınağı hyperthyronunda bu özellik karşımıza çıkmaktadır. Bkz.: Rumscheid 1994, 257 Lev. 4,7-8.

⁷³⁵Genel olarak bkz.: Bingöl 1980, Lev. 2 Res. 43. Lev. 6 Res. 134. Lev. 8 Res. 86. Lev. 12 Res. 123.

⁷³⁶Rumscheid 1994, 257 dn. 27; Mert 2008, 61 Res. 64-65.

⁷³⁷Vandeput 1997a, 50 vd.; Mert 2008, 80.

kabukları ile herhangi bir bağ içerisinde değildir⁷³⁸. Yumurta ve kabuk birbirinden fazla derin olmayan dar bir kanalla ayrılmıştır. Söz konusu kanallar, yumurtaların altına kadar inmektedir; bunun yanında her yer de aynı derinlik ve genişliktedir. Bezemeler oldukça yıprandığı için, yumurta kabuklarının sırtlarının keskin bir formda olup olmadığı tam olarak anlaşılamamaktadır. Yumurta kabuklarının kalınlıkları yukarıdan aşağıya doğru değişmemektedir. Yumurtaların kabuklarından fazla derin olmayan dar kanallar ile ayrılması ve kabukların alta doğru incelmemesi- üstten alta kadar aynı kalınlıkta olması- dikkat çekicidir. Ayrıca yumurtalar uzun, ince ya da uca doğru sivri bir forma sahip değildir. Yumurta kabukları arasında kalan mızrak uçları da oldukça yıpranmıştır. Mızrak uçları ile yumurta kabukları yanlarda ve üstte belli belirsiz, ince bir çizgi ile kabuktan soyutlanmıştır, ancak tamamen ayrılmamıştır. Mızrak uçları çubuk şeklinde ve uçları küt bir forma sahiptir⁷³⁹. Augustus Dönemi içerisinde mızrak uçlarının ya kabuklar arasında sıkışık bir şekilde⁷⁴⁰ ya da oldukça geniş ve yayvan bir şekilde⁷⁴¹ biçimlendirildikleri görülmektedir. Parçalar üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemelerinin yukarıda belirtilen stilistik değerlendirmeleri bu bezeklerin Yüksek Hellenistik-Erken İmparatorluk Dönemi stilistik özelliklerini yansıttıklarını kanıtlamaktadır. Antoninler Dönemi'ne tarihlenen başlıkların ekhinusları üzerindeki yumurta-mızrak ucu bezemelerinde geriye dönük benzer stilistik öykünmeler olmasına karşın -Hellenistik Dönem'e-, bu örneklerde mızrak uçları yumurta kabuklarından tam olarak ayrılmazken, yumurtalar kabuklarından oldukça derin oyguyla ayrılmaktadır ve yumurta ile kabuk arasında yapay bir boşluk oluşmaktadır⁷⁴².

Sütun başlıklarına ait bu parçaların tarihlendirilmesinde değerlendirilmesi gereken diğer bir bezeme türü ise oluk yaprak motifidir. Rhodiapolis'te ele geçen başlıklar üzerindeki oluk yaprakları oldukça yıpranmış olmalarına karşın kenarları fazla yüksek değildir ve araları derin matkap kanalları içermez. Oluk yapraklarının her biri üstte yer alan yumurta-mızrak ucu bezemeleri ile uyum içerisinde. Ayrıca ele geçen her iki parça üzerinde de oluk yaprak bezemesinin korunan bölümlerinin oldukça yıpranmış olması bezeğin tarihlendirilmesini

⁷³⁸Yumurtaların alttan küçük iplikçiklerle kabuğa bağlanmasının M.S. 1. yy.'ın son çeyreğinden itibaren görüldüğü belirtilmektedir. Bkz.: Karaosmanoğlu 1996, 28 dn. 60. Yumurta kabuklarının alttan ince birer bağ ile verilmesi Hellenistik Dönem için yarım işçilik olarak nitelendirilirken, İmparatorluk Dönemi içerisinde bu tipolojik bir özellik olarak nitelendirilmektedir. Bkz.: Rumscheid 1994, 257.

⁷³⁹Hellenistik Dönem'de ara elemanlar çubuk şeklinde bir forma sahiptir. Bkz.: Mert 2008, 62. Mızrak uçlarının keskin sırtlı ve uçlarının küt bir şekilde verilmesi ise Erken İmparatorluk Dönemi özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bkz.: Karaosmanoğlu 1996, 24 dn. 49 Lev. 1b. 2a.

⁷⁴⁰Başaran 1987, 24 vdd. Lev. 2c. 3d. 4c; Karaosmanoğlu 1996, 25 Lev. 3a; Vandeput 1997a, Lev. 20,1-3.

⁷⁴¹Başaran 1987, Lev. 4d; Karaosmanoğlu 1996, Lev. 8a; Vandeput 1997a, 50. 59 Lev. 18,2. 22,2; Mert 2008, 213 vdd. Res. 153a.

⁷⁴²Başaran 1999, Res. 17. 19. 21. Antoninler-Severuslar Dönemi'nde yumurtalar kabuklarından derin bir oygu ile ayrılmaktadır; ancak ara elemanlar hep ok ucu şeklinde biçimlendirilmektedir. Bkz.: Mert 2008, 62 vd. dn. 436 Res. 43a.

güçleşmektedir. Bununla birlikte oluk motifinin formu zaman içerisinde çok fazla değişmemektedir⁷⁴³. Oluk yaprak motifi Anadolu’da birçok kentte değişik mimari elemanlar üzerinde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır⁷⁴⁴. Bezek, Augustus Dönemi’nden beri yaygın bir şekilde kullanılmakla⁷⁴⁵ birlikte, Anadolu’da stilistik bir gelişim izlenemezken, Roma’da motifin stilistik gelişimi izlenebilmektedir⁷⁴⁶. Anadolu’da oluk yaprak motifi bir başlık parçası üzerinde ilk kez Phokaia’daki tapınakta görülmektedir⁷⁴⁷. Daha sonra Tralles’ten ele geçmiş olan kompozit başlıkta⁷⁴⁸, Pergamon Demeter Kutsal Alanı’nda⁷⁴⁹, Belevi Mauseleumu’nun iç kısmındaki başlıklarda⁷⁵⁰, Milet’te Kuzey Agora’nın Güney Stoa’sına ait başlıklarda⁷⁵¹ karşımıza çıkmaktadır. Ele geçen parçalar üzerinde yer alan oluk yaprak motifleri incelendiğinde, Slim’deki M.Ö. 1. yy.’a ait tapınağın ante başlığı⁷⁵², Milas’tan M.Ö. 12 - M.S. 2’ye tarihlenen bir başlık⁷⁵³ ve Ephesos’tan Geç Augustus Dönemi’ne ait bir başlık⁷⁵⁴ üzerindeki oluk motifleri üslupbilim olarak Rhodiapolis örneklerini andırmaktadır. Slim, Milas ve Ephesos’tan ele geçen başlıklar üzerindeki oluk motiflerinin üst bölümleri ekhinus altına kadar uzanır ve hafifçe dışa doğru kıvrım yapar. Ayrıca Ephesos ve Milas’ta olduğu gibi iki yaprak arasında ince bir matkap kanalı bulunmaktadır ve yapraklar oyuk şeklindedir.

Rhodiapolis’te ele geçen parçaların üst bölümünde oluk yaprak motifinin kullanılmış olması, bu parçaların Nassar’ın yapmış olduğu sınıflandırma ilk tipe, Liljenstolpe’nin yaptığı sınıflandırmada ise dördüncü tipe dahil edilebileceklerini işaret etmektedir⁷⁵⁵. Başlık parçalarının hem oldukça yıpranmış olması hem de kalathosları üzerinde akanthus yapraklarının korunmamış olması ele geçen bu türe ait diğer başlıkların tarihlendirilmesinde

⁷⁴³Motifin Augustus Dönemi’ne tarihlenen örnekleri, Roma İmparatorluk Dönemi içlerine tarihlenen örneklerle hem form hem de kullanım alanları olarak benzetilmektedir. Bkz.: Weigand 1914, 84; Ganzert 1984, 165 vdd.; Vandeput 1997a, 53; Alp 2006, 60.

⁷⁴⁴Weigand 1914, 83 vdd.; Vandeput 1997a, 87. 179 vd.

⁷⁴⁵Bezeğin, Arkaik Dönem ve öncesinde hem başlıklar üzerinde hem de terrakota üst yapı elemanları üzerinde de kullanıldığı bilinmektedir. Bkz.: Dinsmoor 1923; Thür 1989, 103 dn. 130; Alp 2006, 58 vd. dn. 111 vdd. Bezek, M.S. 2. yy. yapılarında daha sık karşımıza çıkmakla birlikte, Hellenistik Dönem’den de örnekleri bulunmaktadır. Hellenistik Dönem örnekleri için genel olarak bkz.: Rumscheid 1994, Lev. 11, 2-3.113,5.

⁷⁴⁶Roma’da Augustus Dönemi’ne tarihlendirilen örnekler, C. F. Leon tarafından bezemenin stilistik özelliklerine göre iki gruba ayrılmıştır. Bkz.: Leon 1971, 274 vd. Lev. 77,2-3. 82,1-2. 109,1. 111,1. 131,1-3. 132,1-2. 133,1-2.

⁷⁴⁷Başlık parçası E. Akurgal tarafından M.Ö. 6. yy.’ın 2. çeyreğine tarihlendirilmiştir: Akurgal 1960, 3 Res. 2b; Thür 1989, 100. Ancak bu başlıkların daha erken örnekleri Mısır’dan bilinen palmet yapraklı başlıklardır. Bkz.: Wesenberg 1971, 48 vd.; Liljenstolpe 1997/1998, 96 vdd. Res. 15-24.

⁷⁴⁸Börker 1965, 168 vd.; Thür 1989, 100; Heilmeyer 1970, 80 dn. 315; Liljenstolpe 1997/1998, 99 Res. 25.

⁷⁴⁹Bohtz 1981, 18 vd. Res. 4 Lev. 12,1-2; Thür 1989, 100.

⁷⁵⁰Praschniker - Theuer v.d. 1979, 47 vdd. Res. 37-38. 41; Thür 1989, 100.

⁷⁵¹Gerkan 1922, 27 vd. Res. 39 vd.; Thür 1989, 100.

⁷⁵²Freyberger 1998, 19 vd. Lev. 1,1-2.

⁷⁵³Heilmeyer 1970, 87 vd. dn. 350 Lev. 24,4; Hänlein-Schäfer 1985, 177 vd.; Pohl 2002, 183.

⁷⁵⁴Alzinger 1974, 88 Lev. 118a.

⁷⁵⁵Liljenstolpe 1997/1998, 96 Res. 11-14; Nassar 2008, 4 vdd. Res. 1-2.

olduğu gibi⁷⁵⁶ akanthus yaprakları ile stilistik bir karşılaştırma yapılarak değerlendirilmelerini ve bu yönde tarihlendirilmelerini güçleştirmektedir. Ayrıca ele geçen parçalar üzerindeki bezeme stili, Pamphylia ve Pisidia'da M.S. 2. yy.'a tarihlenen bu türe ait başlıklardan farklı bir form sergilemektedir⁷⁵⁷. Parçalar kalathosun üst bölümünde oluk yaprak motifinin ve ekhinus üzerinde yumurta-mızrak/ok ucu motifinin yer alması ile komşu bölgelerde yer alan kentlerdeki başlıklar ile bezeme düzenlemesi açısından benzeşirken, kalathos dudağı üzerinde herhangi bir bezemenin olmaması ile ayrılmaktadır. Rhodipolis'te ele geçen başlık parçaları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu ve oluk bezemelerinin stilistik özellikleri, Hellenistik Dönem sonu, Augustus Dönemi başı özelliklerini yansıtmaktadır. Yukarıda değinilen örnekler ışığında Anadolu'da oluk motifi ve akanthus yapraklarının birlikte kullanıldığı başlıklar M.Ö. 2. – 1. yy.'dan başlayarak, M.S. 1. yy. ve Roma İmparatorluk Dönemi boyunca sıklıkla kullanılmıştır⁷⁵⁸. Rhodiapolis'ten ele geçen iki başlık parçası, Slim Tapınağı'na ait ante başlığı, Milas'ta bulunan başlık, Milet Market Kapısı'na ait başlıklar ve Ephesos Magnesia Cadde Çeşmesi başlıkları ile yakın bir bezek düzenlemesine sahiptir⁷⁵⁹. Üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezeklerinin M.Ö. 1. yy.'ın ikinci yarısı, M.S. 1. yy. başı özelliklerini yansıtmaması nedeni ile Rhodiapolis'te bu başlık türünün erken örneklerinin kullanılmış olduğu söylenebilir. Rhodiapolis'te ele geçen parçalar üzerindeki bezekler ve diğer kentlerden ele geçen örnekler düşünüldüğünde akanthus, oluk yapraklı başlıklarının bir varyasyonu olarak ortaya çıkmış olabileceği ise tartışılabilir. Bu parçalar, M.S. 1. yy.'a tarihlenen yukarıda bahsedilen örneklerle bu tipin öncüleri olarak değerlendirilebilir. Bu iki parça aracılığı ile kent ve Lykia bölgesi'nde bu başlık tipinin gelişimine dair bir öneride bulunmak ise oldukça güçtür.

4.4 Dor Başlık ve Başlık Parçaları

Rhodiapolis Antik Kenti'nden ele geçen Dor başlıkları kentte bulunan diğer mimari parçalarda olduğu gibi oldukça geniş bir alana yayılmış olarak bulunmuşlardır. Ele geçen

⁷⁵⁶Bugüne kadar yapılan kazılarda ele geçen bu başlık türünün tarihlendirilmesi genellikle Korinth başlıklarına – akanthus yapraklarına - göre yapılmaktadır. Bkz.: Börker 1965, 9 vd.; Vandeput 1997a, 173; Rohmann 1998, 72 vdd.; Köster 2004, 136 vd. 160; Rumscheid 2005, 162.

⁷⁵⁷Pisidia ve Pamphylia'dan ele geçen başlıkların kalathosun üstünde inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Bkz.: Vandeput 1997a, 78 vd. Lev. 34,1. 78,3. 79,1; Nassar 2008, 4 vdd.; von Lanckronski 2005, 20 Lev. VII,8.

⁷⁵⁸Başaran 1999; Rumscheid 2005, 163 vd. Rumscheid, Anadolu'da bu başlıkların sayısının daha fazla olması gerektiği, ancak bunun henüz kanıtlanamadığı görüşündedir. Bkz.: Rumscheid 2005, 164 dn. 96.

⁷⁵⁹Başlık kalathosunun üst bölümünde oluk motifi, kalathos dudağında herhangi bir bezeme içermemesi ile ve ekhinus üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezeği ile benzer bir bezeme düzenlemesine sahiptir. Bu düzenleme Roma İmparatorluk Dönemi içlerinde daha çok kullanılmaktadır. Bkz.: Bammer 1978/80, 89 Res. 22; Köster 2004, 160 Lev. 79,5. 101,5; Nassar 2008, 4. 6 Lev. 1-2; Quatember 2008, 229 vdd. Res. 17; Gliwitzky 2010, Res. 121-125. 127.

parçaların büyük bir bölümü parçalanmış olarak kastron duvarları (Kat. No. 059. 061-063) ve kenotaph⁷⁶⁰ (Kat. No. 066-067) etrafında yapılan kazılarda, diğer başlıklar ise tiyatro (Kat. No. 060. 064) ve tiyatronun kuzeyinde yapılan çalışmalar sırasında (Kat. No. 071-072) Athena Polias Tapınağı'nda (Kat. No. 065) gymnasionun güneyinde yüzey buluntusu olarak (Kat. No. 068), Asklepieion içinde (Kat. No. 069-070) ve agorada yer alan İki Katlı Stoa'nın alt katında yapılan kazılar sırasında (Kat. No. 073) ele geçmiştir. Kastron duvarları ve kenotaph etrafında yapılan kazılar sırasında ele geçen parçalar oldukça kötü durumda günümüze ulaşmıştır. Bazı parçaların tanımlanması güç olduğu için kataloğa sağlam, sağlama yakın ve tarih verebilecek parçalar dahil edilmiş, diğer parçalar çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır. Agorada, İki Katlı Stoa kazıları sırasında ele geçen bir başlık hariç, diğer parçaların hangi yapıya ait oldukları bilinmemektedir. Buna karşın kentten ele geçen bu türe ait başlıklar incelendiğinde gerek başlıklar üzerinde yer alan bezemeler gerekse ölçülerindeki farklılıklar nedeniyle dört farklı gruba ayrılabilir. Bu gruplardan ilk ikisine ait başlıklar çoğunluğu oluşturmakta diğer gruptakiler ise şüana kadar yapılan kazılar sonucunda birer örnek ile temsil edilmektedir. Kataloğa dahil edilen 15 Dor başlığı ve başlık parçası 4 gruba ayrılmıştır.

- 1. Grup: Abakus, ekhinus, ekhinus bileziği yivli boyun ve ince bir bant (5 örnek)
- 2. Grup: Abakus, ekhinus, ekhinus bileziği, yivli boyun ve düz kalın bir bant (8 örnek)
- 3. Grup: Abakus, ekhinus, ekhinus bileziği ve düz boyun (1 örnek)
- 4. Grup: Abakus, ekhinus ve düz boyunlu (1 örnek)

İlk gruba ait örneklerde (Kat. No. 059. 062. 064. 069. 072) başlıklar Dor başlıklarının normal formlarını yansıtmaktadırlar. Başlık ve başlık parçaları düz dorik formda işlenmiş abakus, abakus altında dış bükey formlu ekhinus, ekhinusu sınırlandıran ekhinus bilezikleri yivlere ayrılmış boyun kısmı ve ince bir banttan oluşmaktadır. Vitruvius Dor başlıklarının üç eşit parçadan oluştuğunu, ilk bölümünün abakus ve abakus kymationu, ikinci bölümün ekhinus ve ekhinus bilezikleri, üçüncü bölümün ise boyun kısmından oluştuğunu belirtmektedir⁷⁶¹. İlk gruba yerleştirdiğimiz örneklerden biri hariç (Kat. No. 069), diğerleri (Kat. No. 059. 062. 064. 072) Vitruvius'un verdiği ölçülere uymamaktadır. Asklepieion'da devşirme malzeme olarak kullanılmış, en sağlam parçalardan biri olan başlığın (Kat. No. 069), abakus yüksekliği 0.075 m, ekhinus ile birlikte ekhinus bileziklerinin toplam yükseklikleri 0.07 m ve başlığın sütun tamburuna geçişini sağlayan boyun kısmı ise 0.07 m

⁷⁶⁰Kızgut 2015, 361 Res. 11.

⁷⁶¹Vitruvius IV.3.4.

yüksekliğindedir. Başlık bu hali ile Vitruvius'un verdiği kurala neredeyse tam uymaktadır. Bu gruba dahil edilen başlıklardan, kastron güneyinde yapılan çalışmalar sırasında ele geçen iki başlık (Kat. No. 059)⁷⁶² (Kat. No. 062)⁷⁶³, tiyatroda ve tiyatronun kuzeyinde yapılan çalışmalar sırasında ele geçen başlıklar (Kat. No. 064. 072) bu kuralı bozmaktadır. Bu başlıklardan ikisinde (Kat. No. 059. 072) abakus yüksekliği 0.06 m iken, ekhinus+ekhinus bilezikleri 0.09 m, boyun kısmı tiyatronun kuzeyinden ele geçen başlıkta (Kat. No. 072) 0.055 m yüksekliğinde, kastron güneyinden ele geçen başlıkta (Kat. No. 059) ise korunmamıştır. Tiyatronun kuzeyinde yapılan çalışmalar sırasında ele geçen başlıkta ise abakus 0.05 m, ekhinus+ekhinus bileziklerinin toplam yüksekliği 0.07 m altta yer alan boyun kısmı ise 0.05 m yüksekliğindedir.

İkinci gruba dahil edilen başlık ve başlık parçalarının (Kat. No. 060-061. 063. 066-068. 071. 073) birinci gruptan tek farkı boyun kısmında yer alan yivlerin altta daha kalın bir bantla sınırlandırılmış olmasıdır. Bu gruba dahil edilen başlık ve başlık parçaları düz dorik formda abakus, hafif dış bükey ekhinus, ekhinusu takip eden bilezikler⁷⁶⁴, yivli başlık boynu ve altta yivleri sınırlandıran geniş bir banta sahiptirler. Yivli boyun kısmını sınırlandıran bantların yükseklikleri 0.03 – 0.05 m arasında değişmektedir. Bu gruba dahil edilen örneklerden gymnasiumun güney yamacında yüzey buluntusu (Kat. No. 068), kastron çevresinde (Kat. No. 063) ve tiyatro kuzeyinde yapılan çalışmalar sırasında (Kat. No. 071) ele geçmiş olan başlıklar üzerinde başlığı oluşturan ana bölümlerden abakus, ekhinus+ekhinus bilezikleri ve boyun bölümleri eşit oranlara ayrılarak işlenmiştir⁷⁶⁵. Fakat sütuna geçiş

⁷⁶²Başlığın alt bölümü ele geçmemesine karşın Kat. No. 014 ile aynı ölçülere sahip olması nedeni ile bu gruba dahil edilmiştir.

⁷⁶³Bu gruba dahil edilen başlık parçalarından biri (Kat. No. 062) oldukça yıpranmış olmasına karşın, ekhinus+ekhinus bilezikleri toplamda 0.075 m, boyun kısmının yüksekliği ise 0.06 m ölçülmüştür. Bu haliyle başlık parçasının Vitruvius'un verdiği Dor başlıklarının üç eşit parça halinde yapılması kuralına uymadığı söylenebilir.

⁷⁶⁴Bu gruba yerleştirilen örneklerden tiyatro ve kenotaph çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçmiş olan başlık parçaları (Kat. No. 060. 066) iki ekhinus bileziğine sahiptir ve yuvarlak, plastik bir yapı sergilemektedirler. Gymnasium güney yamacında yüzeyde yer alan ve Agora İki Katlı Stoa kazıları sırasında ele geçen başlık (Kat. No. 068. 073) ise iki adet ekhinus bileziğine sahiptir ve ekhinuslar kademeli bir şekilde işlenmiştir. Kastron duvarı ve güneyinde, kenotaph çevresinde ve tiyatro kuzeyinde yapılan çalışmalar sırasında ele geçen başlık ve başlık parçaları (Kat. No. 061. 063. 067. 071) üzerinde ise üç adet ekhinus bileziği yer almaktadır. Kastron duvarının güneyinden ele geçen başlık parçasının ve tiyatro kuzeyinde yapılan kazılar sırasında ele geçen başlığın (Kat. No. 061. 071) ekhinus bilezikleri keskin, kademeli bir form gösterirken, kastron duvarı çevresinde ve kenotaph kazıları sırasında ele geçen başlık parçasının (Kat. No. 063. 067) ekhinus bilezikleri ise oldukça sık işlenmiştir.

⁷⁶⁵Gymnasiumun güney yamacı yüzeyde (Kat. No. 068) bulunan başlığın abakus yüksekliği 0.06 m, ekhinus+ekhinus bileziklerinin toplam yüksekliği 0.055 m ve boyun üzerinde yer alan yivlerin yüksekliği 0.06 m'dir. Kastron duvarı çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçen başlığın ölçüleri abakus yüksekliği 0.065 m ekhinus+ekhinus bileziklerinin yüksekliği 0.065 m ve boyun üzerinde yer alan yivlerin yüksekliği 0.06 m'dir. Tiyatronun kuzeyinde yapılan çalışmalar sırasında ele geçen başlığın abakus yüksekliği 0.07 m, ekhinus+ekhinus bileziklerinin yüksekliği 0.07 m boyun üzerinde yer alan yivlerin yüksekliği 0.07 m'dir. Tiyatrodan ele geçen başlık parçasında ise altta yer alan düz bant dahil edildiğinde başlık üç eşit parçaya ayrılmış oluyor.

bölümünde yer alan ve yivleri sınırlandıran bantlar bu başlıklar üzerinde ekstra bir örge olarak karşımıza çıkmakta ve Dor başlıkları için geçerli olan kuralı bozmaktadır. Ancak altta yer alan bantların göz ardı edilmesi durumunda Vitruvius'un başlıklar için belirtmiş olduğu kural bozulmaz. Agoradaki İki Katlı Stoa (Kat. No. 068) ve kenotaph çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçmiş olan başlık (Kat. No. 066) sağlam olmalarına karşın bu kurala uymadıkları görülürken, tiyatrodan ele geçen başlık parçasının ise (Kat. No. 060) abakusu kırık olmasına karşın başlığı oluşturan en az iki ana bölümün ölçülerinin birbirine uymaması nedeni ile Vitruvius'un Dor başlıkları için belirttiği eşitlik ilkesini bozmaktadır⁷⁶⁶. Bu gruba dahil edilen diğer iki başlığın (Kat. No. 061. 067) hem abakus hem de ekhinus bölümlerinin kırık olması nedeniyle Dor başlıklarının yapım kuralına uyup uymadıkları belirlenememiştir.

Üçüncü grup sadece bir örnek içermektedir (Kat. No. 070). Bu başlık Asklepion çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçmiştir. Başlık üzerinde normal Dor başlıklarında olduğu gibi düz bir abakus, dış bükey bir ekhinus, iki adet dış bükey ekhinus bileziği yer almaktadır. En altta yer alan ve sütun tamburuna geçişi sağlayan boyun kısmı ise yivsizdir. Başlığın abakusu 0.06 m, ekhinus+ekhinus bileziklerinin toplam yüksekliği 0.07 m ve başlık boynu 0.135 m yüksekliğe sahip olması ile Vitruvius'un Dor başlıkları için önerdiği, Dor başlıklarının yapım kuralına uymamaktadır.

Dördüncü gruba dahil edilen başlık ise (Kat. No. 065) Athena Polias Tapınağı çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçmiştir. Başlığın üst bölümünde yer alan abakusun köşeleri kırılmış ve oldukça zarar görmüş, abakusu takip eden ekhinus ise dış bükey bir profile sahiptir. Ekhinusu sınırlandıran ekhinus bilezikleri ve onu takip eden boyun kısmının yivlendirilmemiş olması bu başlığın diğer başlıklardan farklı gruba dahil edilme sebebini oluşturmaktadır. Abakusu yaklaşık olarak 0.065 m, ekhinusu 0.04 m boyun kısmı ise 0.085 m yüksekliğe sahiptir. Başlığın ana örgelerinden ekhinus bileziklerinin işlenmemesi nedeni ile Vitruvius'un Dor başlıkları için önerdiği, başlıkların üç eşit parçaya ayrılarak yapılması kuralı bozulmuştur.

⁷⁶⁶Agora Stoası'ndaki başlık abakusunda yer alan kırıklar dışında sağlam olarak ele geçmiş olmasına karşın, başlığı oluşturan ana bölümler üç eşit parçaya ayrılmamıştır. Bu haliyle başlığın abakus yüksekliği 0.075 m, ekhinus+ekhinus bileziklerinin yüksekliği 0.095 m boyun üzerinde yer alan yivlerin yüksekliği 0.04 m'dir. Tiyatrodan ele geçen başlığın abakusu kırıktır. Abakus yüksekliği (?) ekhinus+ekhinus bileziklerinin yüksekliği 0.075 m boyun üzerinde yer alan yivlerin yüksekliği 0.05 m'dir. Kenotaph çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçen başlığın abakus yüksekliği 0.05 m, ekhinus+ekhinus bileziklerinin yüksekliği 0.08 m boyun üzerinde yer alan yivlerin yüksekliği ise 0.05 m'dir.

4.4.1 Dor Başlık ve Başlık Parçaları Değerlendirme

Kıta Yunanistan kökenli olduğu⁷⁶⁷ düşünülen Dor düzeni Arkaik Dönem itibarı ile Anadolu mimarisinde görülmeye başlayıp, Roma İmparatorluk Dönemi içlerine kadar kullanılmıştır. Düzen öncelikle tapınakların inşasında kullanılmıştır. Öyle ki Anadolu'da Geç Klasik ve Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen Dor düzeninde inşa edilmiş olan tapınakların sayısında oldukça büyük bir artış tespit edilmiştir⁷⁶⁸. Hellenistik Dönem itibarı ile tapınak yanında stoa, agora, nymphaion, bouleuterion, tiyatro skene binaları, propylon gibi kamu yapılarının mimarisinde ayrıca ev ve mezar gibi yapıların inşasında da tercih edilmiştir⁷⁶⁹. Anadolu'da yüksek Hellenistik Dönem'den sonra düzenin kullanımından vazgeçilmediği, en azından M.S. 1. yy.'ın sonuna kadar kullanılmaya devam ettiği bilinmektedir⁷⁷⁰. Roma İmparatorluk Dönemi'ne gelindiğinde Flaviuslar Dönemi içerisinde yoğun bir şekilde düzenin kullanılmış olduğu tespit edilmişken, M.S. 2. yy.'da düzenin kullanılmaya devam ettiği bilinmekle birlikte kesin olarak tarihlendirilebilen yapı sayısının oldukça az olması dikkat çekicidir⁷⁷¹. Rhodiapolis Antik Kenti'nde çok sayıda Dor düzenine ait sütun ve başlık tespit edilmesine rağmen bu düzene ait friz parçalarının hiç bulunmayışı, arşitrav bloklarının yalın yapısı dikkat çekicidir. Başlıklar, tarihlemeye oldukça önemli bir yere sahip olmasına karşın, düzenin diğer mimari elemanlarının özellikleri de tarihlemeye büyük öneme sahiptir⁷⁷². Başlıkları tarihlemeye, Dor başlıklarının oranları yeterli veriyi sağlamamaktadır çünkü benzer başlık oranına sahip olan başlıklar daha sonraki bir tarihe ait olabilecekleri gibi aynı döneme ait başlıkların oranları da farklılaşabilmektedir⁷⁷³. Ayrıca erken döneme ait başlıkların oranlarına ait birçok yayın olmasına karşın, Roma İmparatorluk Dönemi Dor başlıklarının oranları üzerine herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Kenotaph olarak adlandırılan yapı etrafında gerçekleştirilen kazılar sırasında ele geçmiş olan Dor başlığı parçası (Kat. No. 066) kentten ele geçen diğer başlıklardan farklı özellikler sergilemektedir. Başlık parçası Hellenistik Dönem Dor başlıklarını on beş farklı gruba ayırmış olan Rumscheid'in onuncu gruba yerleştirdiği başlık formları ile aynı gruba dâhil edilebilir⁷⁷⁴. Başlık abakusu düz, dorik formda, ekhinusu ise dış bükey ve kavisli bir forma sahiptir ve abakus ile birleştiği noktada düz bir çizgi oluşturmaktadır. Başlık abakus

⁷⁶⁷Vitruvius IV.1.3.

⁷⁶⁸Waelkens 1989, 80 dn. 31; Mansel 1999, 422; Pohl 2002, 24 vd.

⁷⁶⁹Dinsmoor 1950, 66 vdd.; Coulton – Milner - Reyes 1988, 144. Bu dönemde Anadolu'da daha çok stoa, proskene ve propylon gibi yapılarda tercih edilmiştir. Bkz.: Coulton 1976, 101 vd.; Waelkens 1989, 79 dn. 29.

⁷⁷⁰Coulton 1982, 56 dn. 15; Coulton – Milner – Reyes 1988, 144; Waelkens 1993, 79 vd.

⁷⁷¹Waelkens 1989, 80 dn. 32; Mitchell - Waelkens 1998, 104 dn. 38.

⁷⁷²Coulton 1979, 93 vd.

⁷⁷³Mert 2008, 113 vd. dn. 669 vd.

⁷⁷⁴Rumscheid 1994, 303 Lev. 8,5. 52,11. 141,2.

çizgisi ile ekhinus çizgisi kesişmektedir. Başlık alt çapı ile abakus genişliği arasındaki oranın azalması ile abakus ve ekhinus dar bir açı ile birleşmekte, bu nedenle ekhinusun dış bükey kavsi hafif dairesel bir profil çizmektedir. Hellenistik Dönem'e tarihlenen örneklerde ekhinusun dik bir profile sahip olduğu, Yüksek Hellenistik ve Erken İmparatorluk Dönemi içerisinde ise ekhinus formlarının biraz daha şişkin ve basık olduğu görülmektedir. Ekhinus altında yer alan iki adet ekhinus bileziği klasik formda ve oldukça plastik bir forma sahiptir⁷⁷⁵. Benzer ekhinus bilezikleri Roma İmparatorluk Dönemi'nde de kullanılmaya devam eder⁷⁷⁶. Geç Klasik ve Hellenistik Dönem'e ait olan başlıklar üzerinde iki ya da üç ekhinus bileziğinin kullanıldığı örneklerle karşılaşmak mümkündür⁷⁷⁷. Başlık parçası üzerinde ekhinus bileziklerini takip eden, boyun kısmı yivlere ayrılmıştır. Yivlerin üst bölümlerinin ters kemer ya da yarım ay şeklinde bitirilmeleri ile Klasik Dönem'den başlayarak⁷⁷⁸, daha çok Hellenistik Dönem olmak üzere, Erken İmparatorluk Dönemi'ne kadar tarihlenen Dor başlıklarında karşılaşılmaktadır⁷⁷⁹. Başlık boynu üzerinde yer alan yivler altta düz bir bantla

⁷⁷⁵Yüksek Hellenistik Dönem'de anuliler klasik formda ya da kademeli bir şekilde yapılmaktadır. Bkz.: Coulton 1982, 55 vd. dn. 16.

⁷⁷⁶Ephesos Nero Dönemi Stoası başlığı için bkz.: Wilberg 1919, 169 vdd. Res. 112,44; Wilberg 1923, 79 Res. 137. Ephesos Domitian Kutsal Alanı kuzey portikosu başlıkları için bkz.: Wilberg 1923, 15 vdd. Res. 22; Bammer 1979/80, 81 vdd. Res. 14-15. Hierapolis Frontinus Caddesi Latrinası'nın iç kısmında yer alan başlıklar ve Mermer Stoa ve Gymnasium başlıkları için bkz.: Ismaelli 2009, 385 vdd. Res. 137. Laodikeia Suriye Caddesi başlıkları için bkz.: Şimşek 2007, 120 Res. 47. Oinoanda Mk2 ve Mm3 yapılarının başlıkları için bkz.: Coulton 1982, 55 vd. Res. 6. Kibyra F yapı kompleksinin doğu girişindeki başlıklar için bkz.: Coulton 1982, 55 vd. dn. 21. Teos Dionysos Temenosu Stoa başlıkları için bkz.: Uz 1986, 230 Res. 18-19. Blaundos Ana Caddesi portikosunun başlıkları için bkz.: Filges 2002, 264 Res. 3-4; Filges 2006, 57 Res. 11.

⁷⁷⁷Geç Klasik Dönem'e tarihlendirilen Aleksandria Antik Kenti'nden ele geçen başlıklarda iki ve üç, bkz.: Hoepfner 1971, 69. 76. 85 Lev. 17c; Pensabene 1993, 311 Lev. 1 Res. 206. 209. Pisidia Antiocheiası'ndan Yalvaç Müzesi'nde yer alan bir Dor başlığında üç, bkz.: Rumscheid 1994, 303 Lev. 8,5. Kadyanda Dositheos Heroonu'na ait başlıkta iki, bkz.: Rumscheid 1994, 303 Lev. 52,11. M.Ö. 3.yy.'a tarihlendirilen Side'deki Peristylli Ev'e ait başlık üzerinde iki, bkz.: Mansel - Bean - İnan 1956, 21 Res. 88. 160. M.Ö. 3. yy.'a tarihlenen İlion Athena Polias Tapınağı başlıkları üzerinde üç, bkz.: Goethert - Schleif 1962, 11vd. Lev. 5; Vasdaris 1987, 251 Kat. 356 Res. 19; Rumscheid 1994, Lev. 50,3; Lagina Kuzey Stoa'ya ait başlıkta iki, bkz.: Gider 2013, 267 Fig. 6. Sagalassos'ta Yüksek Hellenistik Dönem'e tarihlenen çeşme binasına ait başlıklarda iki bkz.: Waelkens 1993, 46 Res. 9; Ismaelli 2009, Res. 398.

⁷⁷⁸Başlıkların boyun kısımlarında yer alan yivlerin ters kemer ya da yarım ay şeklinde bitirilmesi özelliği ile sütunlar üzerinde de karşılaşılmaktadır. Sütun yivlerinin üst ve alt bölümlerinin de bu şekilde bitirilmeleri İon mimarisinin bir yarattısı olarak kabul edilmekte ve en erken M.Ö. 5. yy.'da Güney İtalya'da Metopontum Tapınağı'nda görüldüğü belirtilmektedir. Bkz.: Knell 1980, 129 Res. 61; Waelkens 1993, 46 Res. 9. 24-25. 28.

⁷⁷⁹Aigai Demeter-Kore Tapınağı (M.Ö. 4. yy.) için bkz.: Vasdaris 1987, 102 Kat. 89 Res. 126; Rumscheid 1994, 303 Lev. 1,4. Side Peristylli Ev'den ele geçen başlık (M.Ö. 3. yy.) için bkz.: Mansel - Bean - İnan 1956, 21 Res. 88, 160. Vergina'da (Palatitsa) (M.Ö. 3. yy.) peristyl başlığı için bkz.: Vasdaris 1987, 250 Kat. 354 Res. 14; de Albentis 1990, 147. Samothrake (M.Ö. 3. yy.) ve Atina Attalos Stoası (M.Ö. 2. yy.) için bkz.: Wilberg 1919, Res.113,6-7. Antalya Kaleiçi Kesik Minare'de yer alan başlıklar için (M.Ö. 2. yy.'ın 2. yarısı) bkz.: Kaymak 2009, 198 vd. Res. 68. 135-136. 306. Pisidia Antiocheiası'ndan Yalvaç Müzesi'ndeki başlık için (tam olarak tarihlendirilmemiş) bkz.: Rumscheid 1994, 303 Lev. 8,5. Kadyanda Dositheos Heroonu'na ait (tam olarak tarihlendirilmemiş) başlık için bkz.: Rumscheid 1994, Lev. 52,11. Pergamon'dan ele geçen (tam olarak tarihlendirilmemiş) başlık için bkz.: Rumscheid 1994, 301. 303 Lev. 141,2. Kıbrıs Kourion-Nikosia'dan bir başlık (M.Ö. 1. yy.) için bkz.: Vasdaris 1987, 254 Kat. 365 Res. 52b. Hierapolis'ten dağınık parçalar arasında kaydedilen ve tip 5-6 olarak nitelendirilen başlıklar da Hellenistik Dönem içine tarihlendirilmiştir. Bkz.: Ismaelli 2009, 347 vdd. Res. 376. 384. İlion Hisarlık ve İstanbul'da yer alan başlıklar ise Erken İmparatorluk Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Goethert - Schleif 1962, 38 dn. 23-25 Lev. 50a-d Res. 4-5.

sınırlandırılmıştır. Başlık boynunda yer alan yivlerin altta bu şekilde bir bantla sınırlandırmanın olması aslında çok rastlanılan bir durum değildir. Bilinen örnekler, Alanya Müzesi'nde bulunan bir örnek⁷⁸⁰ ve Aleksandria Antik Kenti'nde M.Ö. 3. yy.'da Ptolemaioslar Dönemi'ne ait bir yapı projesinde karşımıza çıkmaktadır⁷⁸¹. Bu başlıkların formu ve altında yer alan bant Rhodiapolis'te kenotaph yapısından ele geçen örneği hatırlatmaktadır. Bunun dışında ele geçen bir diğer örnek ise Priene Aşağı Gymnasiumu'na aittir⁷⁸²; bu başlıkta da ekhinus hafif eğimli bir yapıya sahiptir ve altında iki adet ekhinus bileziği yer almaktadır. Ayrıca ekhinus bilezikleri altında yer alan yivler bir bant ile sınırlandırılmıştır ve yapı M.Ö. 2. yy.'ın ikinci yarısına tarihlendirilmektedir⁷⁸³.

Kenotaph yapısından ele geçen bu başlık parçasının ekhinusunun Aleksandria⁷⁸⁴ örneğinden farklı olarak daha dış bükey bir profile sahip olması (?) başlık parçasını Priene örneğine yaklaştırmaktadır. Priene örneğinde de ekhinus daha dış bükey bir form çizmektedir⁷⁸⁵. Ayrıca Roma İmparatorluk Dönemi'nde abakusun ekhinustan daha yüksek işlendiği belirtilmektedir⁷⁸⁶. Oysaki kenotaptan ele geçen bu başlık üzerinde abakus yüksekliği 0.05 m iken ekhinus tek başına 0.06 m ekhinus bilezikleri ile birlikte ise 0.08 m ölçüsüne ulaşmaktadır. Yüksek Hellenistik Dönem'e tarihlenen Dor başlıklarının ekhinus bileziklerinin ya klasik ekhinus bilezik formunu takip ettiği ya da kademeli bir şekilde yapıldıkları bilinmektedir⁷⁸⁷. Ekhinus bileziklerini takip eden boyun kısmındaki yivlerin üst bölümleri ters kemer ya da ayırım ay şeklinde işlenmiştir. Yukarıda da belirtildiği gibi başlıklar üzerinde bu formun kullanılması çoğunlukla Hellenistik Dönem'e tarihlenen başlıklarda karşılaşılmakta birlikte Erken İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen başlıklar üzerinde de görülmektedir⁷⁸⁸. Başlık boynunda yer alan yivlerin altta bir bant ile sınırlandırılmasıyla oldukça seyrek olarak karşılaşılmakla birlikte, Rhodiapolis kentinden ele

⁷⁸⁰Başlık yayımlanmamıştır. B. Varkıvanç'a paylaşımından dolayı teşekkürlerimi sunarım.

⁷⁸¹Hoepfner 1971, 69 vd. Lev. 17b-c; Pensabene 1993, 311 Res. 206-208 Lev. 1,1-3.

⁷⁸²Wiegand - Schrader 1904, 259 vdd. Res. 270; Krischen 1923/24, 133 vd. Res. 8; Rumscheid 1994, 46 vd. Lev. 168,5.

⁷⁸³Aleksandria kentinde olduğu gibi bu yapıda Ptolemaioslar'la ilişkilendirilir. Yapının stilistik analizine göre yapı hakkında bilgi edinilememesine karşın yapı üzerinde yer alan bir yazıttan yola çıkılarak tarihlendirilmiştir. Bkz.: Rumscheid 1994, 46 vd. dn. 403-405.

⁷⁸⁴Bkz.: y. dn. 781.

⁷⁸⁵Wiegand - Schrader 1904, 259 vdd. Res. 270; Krischen 1923/24, 133 vd. Res. 8; Rumscheid 1994, 46 vd. Lev. 168,5.

⁷⁸⁶Gider 2007, 26 dn. 15.

⁷⁸⁷Bkz.: y. dn. 775.

⁷⁸⁸Hellenistik Dönem örnekleri için bkz.: Wilberg 1919, Res. 113,6-7; Mansel - Bean - İnan 1956, 21 Res. 88. 160; Vasdaris 1987, 102. 250. 254 Kat. 89 Res. 126 Kat. 354 Res. 14 Kat. 365 Res. 52b; de Albentiis 1990, 147; Rumscheid 1994, 303 Lev. 1,4; Kaymak 2009, 198 vd. Res. 68. 135-136. 306; Ismaelli 2009, 347 vdd. Res. 376. 384. Erken İmparatorluk Dönemi'ne tarihlendirilen başlıklar için bkz.: Goethert - Schleif 1962, 38 dn. 23-25 Lev. 50a-d Res. 4-5.

geçen başlıkların yarısından fazlasında kullanılmıştır⁷⁸⁹. Ayrıca Athena Polias Tapınağı yakınlarında kalp formu sütun tamburları tespit edilmiştir. Hellenistik Dönem’de ortaya çıktığı bilinen⁷⁹⁰ ve Dor düzeninde stoa, mezar cepheleri, kemerler ve peristyllerde kullanılan bu sütun gövdeleri ve ele geçen normal sütun gövdeleri üzerinde yer alan yivlerin sıg şekilde işlenmesi de Hellenistik Dönem özelliği olarak değerlendirilmektedir⁷⁹¹. Bunun yanında iki katlı stoanın alt katında kullanılan sütunların yiv sayısının yirmi olduğu tespit edilmiştir⁷⁹². Tüm bu özelliklerinden hareketle Rhodiapolis’te Dor mimarisinin henüz Hellenistik Dönem’de kullanıldığı ve kenotaph kazıları sırasında açığa çıkarılan bu başlık parçasının Hellenistik Dönem’e ait olduğu düşünülebilir. Kesin bir şey söylemek güç olmakla birlikte⁷⁹³ Priene örneği üst sınır olarak alınabilir ve başlık parçası M.Ö. 2. yy.’ın ikinci yarısı ile M.Ö. 1. yy. aralığına yerleştirilebilir.

Grup 1 ve 2’ye dahil edilen diğer başlık ve başlık parçalarının büyük bir bölümü ölçüleri ve oranlamaları farklı olmasına karşın abakus ve ekhinus formları benzer özellikler sergilemektedir. Başlık ve başlık parçaları üzerinde yer alan abakus geleneksel olduğu üzere düz, dikdörtgen Dorik formda işlenmiştir. Ekhinusların formu ise kenotophta ele geçen başlık parçasından daha kavisli, dış bükey bir form sergilemektedir. Bu özellik Erken İmparatorluk Dönemi’nden itibaren görülmeye başlayıp⁷⁹⁴, M.S. 1. yy. ve sonrasına tarihlenen başlıklarda daha da belirgin bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bu özelliğin Roma İmparatorluk Dönemi

⁷⁸⁹Lykia Bölgesi’nin diğer mimari düzenlerinde olduğu gibi Dor düzenine ait mimari elemanlarda yeterince çalışılmamıştır. Bu nedenle başlıklar hakkında yorum yapmak güçleşmektedir. Ancak Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü (AKMED) tarafından tarafıma sağlanan burs kapsamında Lykia kentlerine ziyaretlerde bulunulmuş ve bu ziyaretler sırasında Arykanda, Patara, Letoon kentlerinde de benzer şekilde işlenmiş Dor başlıklarının olduğu gözlemlenmiştir. Arykanda kentindeki başlıklar Helios Tapınağı’na ait olup H. Sancaktar tarafından doktora tezi kapsamında incelenmektedir. Tapınak, C. Bayburtluoğlu tarafından Hellenistik Dönem’e tarihlendirilmiştir. Bkz.: Bayburtluoğlu 2003, 65. Patara’dan ele geçen başlıklar ise F. Şahin tarafından yine doktora tezi kapsamında irdelenmektedir. Letoon’dan ele geçen başlıklarla ilgili ise herhangi bir yayına rastlanılmamıştır. Ayrıca Kilikya Bölgesi’nde Asar Tapınağı’na ait bir başlık M.S. 2. yy.’a tarihlendirilmektedir. Başlığın boyun kısmında yer alan yivler altta geniş bir bantla sınırlandırılmıştır. Ancak bu başlıkların üzerine yerleştirildikleri sütun gövdeleri yivlendirilmemiştir. Başlığın alt bölümünün yivlendirilmemiş olması yarım işçilik ile açıklanmaktadır. Bkz.: Söğüt 1998, 101 vdd. Çiz. 41a Lev. 50a-d. Söğüt, benzer bir uygulamanın Sidyma Dor Tapınağı’nın sütunlarının yivlendirilmemiş olmasıyla açıklamaktadır. Bkz.: Söğüt 1998, 143 dn. 911. Ancak Sidyma Tapınağı’na ait başlıkların tarafımızdan görülmemiş olması nedeni ile yorum yapmak oldukça güçtür. Eğer bu tapınağa ait başlıklarda benzer bir işçilik söz konusu ise Lykia’da bu uygulamanın sıklıkla kullanıldığı söylenebilir.

⁷⁹⁰Bu formdaki sütunların kökeni ve gelişimi için bkz.: Coulton 1966, 137 vdd.; Coulton 1976 136 vd.; Coulton 1977, 129 vdd.; dell’Aqua 2013, 1139 vdd.

⁷⁹¹Coulton 1982, 55 vd. Lev. 10a Res. 5. 7.

⁷⁹²Vitruvius, Hellenistik Dönem’de sütunların yirmi yivli olması gerektiğinin altını çizmektedir. Bkz.: Vitruvius IV.3.9.

⁷⁹³Mert 2008, 113 vdd. dn. 669 vd.

⁷⁹⁴İlk evresi Augustus Dönemi’ne tarihlenen Ephesos Prytaneionu başlıkları bu özellikleri sergilemektedir. Bkz.: Alzinger 1974, 51; Steskal 2010, 78 vd. Lev. 45,3. 56. 61,1-2.

boyunca kullanılmaya devam ettiği görülür⁷⁹⁵. Bu gruba ait başlık ve başlık parçalarından ölçüleri korunan örneklerden kastron duvarı güneyinden ele geçen başlık parçası ve tiyatrodan ele geçen başlığın (Kat. No. 059. 072) ekhinus yüksekliklerinin abakus yüksekliğinden fazla olduğu görülmektedir. Eklinusların abakustan daha yüksek yapılması Hellenistik Dönem'e tarihlenen başlıklarda karşımıza çıkmaktadır⁷⁹⁶. Bu gruba dahil edilen ve ölçüleri alınabilen, tiyatro çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçen başlık parçasında (Kat. No. 064) abakus ve ekhinus eşit, diğer örnekler de ise (Kat. No. 063. 068-069. 071. 073) abakus ve ekhinustan daha yüksek yapılmıştır. Ancak ekhinus yüksekliğine ekhinus bileziklerinin ölçüleri dahil edilmemiştir. Eklinusu altta sınırlandıran ekhinus bilezikleri farklı formlar göstermektedir. Başlık ve başlık parçalarının bir bölümü üzerinde (Kat. No. 059-060. 064) iki ekhinus bileziği yer almaktadır. Bu örneklerde ekhinus bilezikleri oldukça plastik bir şekilde işlenmişlerdir⁷⁹⁷. Bu gruba dahil edilen diğer iki başlık (Kat. No. 069. 073) üzerinde yine iki ekhinus bileziği yer almakla birlikte, ekhinus bilezikleri bu kez "trapez formu" olarak adlandırılan⁷⁹⁸ bir formda işlenmiştir. Eklinus bileziklerinin bu formunun Hellenistik Dönem'den (M.Ö. 4. yy.'dan) itibaren görülmeye başlandığı⁷⁹⁹ ve Erken İmparatorluk Dönemi'ne kadar kullanıldıkları belirtilmektedir⁸⁰⁰. Tiyatronun kuzey batısında yapılan çalışmalar sırasında ve gymnasiumun güneyinde yüzeyde bulunmuş olan başlık üzerinde ise (Kat. No. 068. 072) yine iki adet ekhinus bileziği işlenmiş olmasına karşın oldukça yüzeysel yapılmışlardır ve kademeli bir yapı sergilememektedirler. Bu formdaki ekhinus bilezikleri ise Erken İmparatorluk Dönemi'nden itibaren karşımıza çıkmaktadır⁸⁰¹. Kastron duvarı çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçen iki başlık, kenotaph çevresinde yapılan kazılar sırasında açığa çıkarılmış olan başlık parçası ve tiyatronun kuzey batısında yapılan kazılar sırasında açığa çıkarılmış olan başlık (Kat. No. 061. 063. 067. 071) üzerinde ise üç adet ekhinus bileziği yer

⁷⁹⁵Ephesos Nero Stoası başlığı için bkz.: Wilberg 1919, 169 vdd. Res. 112,44; Wilberg 1923, 79 Res. 137. Ephesos Domitian Kutsal Alanı kuzey portikosu başlıkları için bkz.: Wilberg 1923, 15 vdd. Res. 22; Bammer 1979/80, 81 vdd. Res. 14-15. Antiocheia Augustus Kutsal Alanı için bkz.: Taşlıalan 1994, 250 vd. Res. 7.19. Stratonikeia Tiyatrosu sahne binası başlıkları için bkz.: Mert 2008, 113 vd. Res. 25-26. Hierapolis Frontinus Caddesi ve Latrina başlıkları için bkz.: Ismaelli 2009, 385 vdd. Res. 227-230. 318-320. Eleusia Artemis Tapınağı ve Propylonu için bkz.: Beccati 1973, Lev. 298,46-47. Oinoanda Mk2 yapısı başlığı için bkz.: Coulton 1982, 56 Res. 5-6. Blaundos Ana Caddesi Dor düzenli portikosu için bkz.: Filges 2002, 264 Res. 3-4; Filges 2006, 57 Res. 11. Eumeneia'dan ele geçen Dor başlıkları için bkz.: Söğüt - Gider 2011, 93 Res. 1-8. Teos Güney Stoa başlıkları için bkz.: Uz 1986, 230 Res. 18-19.

⁷⁹⁶Bkz.: y. dn. 786.

⁷⁹⁷Genel olarak bkz.: Wilberg 1919, 169 vdd. Res. 112,44; Wilberg 1923, 15 vd. 79 Res. 22. 137; Bammer 1979/80, 81 vdd. Res. 14-15; Coulton 1982, 55 vd. dn. 21 Res. 6; Uz 1986, 230 Res. 18 vd.; Filges 2002, 264 Res. 3-4; Filges 2006, 57 Res. 11; Şimşek 2007, 120 Res. 47; Ismaelli 2009, 385 vdd. Res. 137.

⁷⁹⁸Gider 2013, 265.

⁷⁹⁹Coulton 1968, 170 vd. Res. 16; Margineanu-Carstoiu 1994/95, 78 Lev. 4, IV. a.4.

⁸⁰⁰Vasdaris 1987, 170 vdd.; Gider 2013, 265. 267.

⁸⁰¹Seçilmiş birkaç örnek için bkz.: Outschar 1987, 109 vd. Res. 12 vd. Stratonikeia Tiyatrosu başlıkları için bkz.: Mert 2008, 113 vd. Res. 25-26. Antiocheia İmparator Kült Salonu başlıkları için bkz.: Rumscheid 1994, 303 Lev. 8,5; Taşlıalan 1994, 250 vd. Res. 19. Ephesos Sivil Agora başlıkları için bkz.: Ismaelli 2009, Res. 408.

almaktadır⁸⁰². Tiyatro kuzey batısında yapılan kazılar sırasında ele geçen başlığın (Kat. No. 071) ekhinus bileziklerinden ekhinustan boyuna geçişi sağlayan ilk ekhinus bileziği, altta kendisini takip eden ekhinus bileziklerinden daha yüksek yapılmıştır. Bu başlığın ekhinus bilezikleri keskin kademeli bir form sergilemektedir⁸⁰³. Diğer üç başlıkta ise ekhinus bilezikleri kademeli olmalarına karşın oldukça yüzeysel, alçak kabartma tekniğinde yapılmışlardır. Ancak ekhinus bileziklerinin formundan ve sayısından yola çıkılarak tarihlleme ya da bölgesel ayırım yapmanın oldukça güç olduğu belirtilmektedir⁸⁰⁴.

Başlıkların bir bölümünün (Kat. No. 060-061. 063-064. 068. 071. 073) boyun kısımları kenotaph'tan ele geçen örnekte (Kat. No. 066) olduğu gibi altta birer bantla sınırlandırılmıştır. Başlıkların alt bölümlerinin bir bant ile kuşatılması Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen sınırlı sayıdaki örnek⁸⁰⁵ dışında, Lykia Bölgesi'nde sık karşılaşılan bir durum olduğu söylenilebilir⁸⁰⁶. Daha öncede belirtildiği gibi Dor mimarisine ilişkin diğer mimari yapı elemanlarının ele geçmemesi başlıkları tarihlendirmeyi güçleştirmektedir. Ele geçen örneklerden açık bir şekilde Hellenistik Dönem özellikleri sergileyen kenotaph çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçmiş olan başlık parçası (Kat. No. 066) dışında diğer başlıkları tarihlendirmek oldukça güçtür. Bu iki gruba ait başlıklar için sadece tiyatro kuzeyinde yapılan çalışmalar sırasında ve kastron duvarı güneyinde yapılan çalışmalar sırasında ele geçen başlıkların (Kat. No. 059. 072) ekhinusları abakustan yüksek olması ve ekhinus bileziklerinin plastik bir formda işlenmiş olması nedeniyle bu başlıklar için Yüksek Hellenistik-Erken Roma tarihi önerilebilir. Diğer başlık ve başlık parçalarından abakus ve ekhinus ölçüleri alınabilen örneklerde (Kat. No. 063-064. 068-069. 071. 073) ise abakuslar ekhinustan açık bir şekilde yüksek yapılmıştır. Bu örnekleri ise M.S. 1. - M.S. 2. yy. gibi geniş bir aralığa yerleştirmek mümkündür⁸⁰⁷.

⁸⁰²Vasdaris üç ekhinus bileziğine sahip sütun başlıkları ile M.Ö. 3. yy. ile M.S. 3. yy. arasında karşılaşılabileceğini belirtmektedir. Bkz.: Vasdaris 1987, 145.

⁸⁰³Coulton 1982, 56 dn. 16-17.

⁸⁰⁴Coulton 1977, 104 vdd.

⁸⁰⁵Wiegand – Schrader 1904, 259 vdd. Res. 270; Krischen 1923/24, 133 vd. Res. 8; Hoepfner 1971, 69 vd. Lev. 17b-c; Pensabene 1993, 311 Res. 206-208 Lev. 1,1-3; Rumscheid 1994, 46 vd. dn. 403-405 Lev. 168,5.

⁸⁰⁶Bkz. y. dn. 789. Bölge de Roma İmparatorluk Dönemi örnekleri de bulunmaktadır.

⁸⁰⁷Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait başlıkların yeterince değerlendirilmemiş olması Rhodiapolis'te olduğu gibi Anadolu'da yer alan diğer kentlerde de başlıkların tarihlendirilmesini güçleştirmektedir. Bkz.: Coulton 1982, 55 vdd.; Mert 2008, 113 vd. Anadolu'da Augustus – Flaviuslar Dönemi'ne Dor mimarisine ait birçok yapı biliniyor olmasına karşın ele geçen başlık sayısı oldukça sınırlıdır. Ayrıca M.S. 2. yy.'a tam olarak tarihlendirilebilen yapı sayısı oldukça azdır. Bkz.: Coulton 1982, 56. Anadolu'da M.S. 2. yy.'a tarihlenen Dor düzeninde inşa edilen yapılar; M.S. 100 yıllarında inşa edilen Patara Mettius Modestus Takı, Leartes Zeus Megistos Kutsal Alanı (M.S. 1. yy. sonu M.S. 2. yy. başı) bkz.: Anabolu 1970, 96; Price 1985, 65; Söğüt 1998, 59 Lev. 17b. Iotape Traianus Tapınağı (M.S. 2. yy. başı) bkz.: Söğüt 1998, 64. Asar Dor Tapınağı (M.S. 2. yy. ortaları) bkz.: Söğüt 1998, 101 vd. Çiz. 41a-b Lev. 50a-d; Kaunos Tapınak Terası'nda yer alan Dor yapıları için bkz.: Ögün – Işık 2001, 87 vdd.

Agora Stoası'nda düştüğü şekli ile korunmuş olan üç tamburdan oluşan sütunun yüksekliği 2.60 m, sütun alt çapı ise 0.43 m'dir. Bu alandan ele geçen başlığın (Kat. No. 073) yüksekliği ise 0.285 m'dir. Vitruvius, Hellenistik Dönem Dor tapınaklarında başlıkla birlikte sütun yüksekliğinin sütun alt çapının 7 katı, stoa gibi revaklı alanlarda ise 7.5 katı olduğunu belirtmektedir⁸⁰⁸. Vitruvius'un önermiş olduğu orana göre Agora Stoası'nın sütun alt çapının 6.7 katı olarak ölçülmektedir. Bu oran başlığın tarihi için çelişki yaratmaktadır; ancak daha önce belirtildiği gibi Dor düzeninde, aralarında dönem farkı olan başlıkların benzer özellikler gösterdikleri tespit edilmiştir⁸⁰⁹.

Ele geçen diğer iki başlık ise kentten ele geçen diğer başlıklardan oldukça farklı bir yapı sergilemektedir. Bu başlıklardan üçüncü grup içerisine yerleştirdiğimiz başlık (Kat. No. 070) dorik formda düz işlenmiş bir abakusa sahiptir. Düz formu abakusu hafif dış bükey, kavisli bir ekhinus takip etmektedir⁸¹⁰. Abakus'tan ekhinusa geçişte, erken örneklerin aksine herhangi bir çıkıntı oluşmaz abakus ve ekhinus düz bir çizgi şeklinde birleşmektedir. Başlığın abakus yüksekliği 0.06 m iken ekhinus yüksekliği 0.05 m'dir⁸¹¹. Ekhinus çizgisini dış bükey formu, plastik bir şekilde işlenmiş iki adet ekhinus bileziği sınırlandırmaktadır⁸¹². Ekhinus bilezikleri altında yer alan boyun kısmı yivsiz bırakılmıştır. Başlıkların boyun kısmının yivsiz bir şekilde işlenmesi, Dorik-Toskanik başlıkların etkisiyle Dor düzeninde silindirik formu sütun tamburlarının kullanımının artması ile açıklanmaktadır⁸¹³. Vasdaris erken döneme tarihlenen başlıklar üzerinde boyun kısmı yivsiz yapılmış başlık sayısının oldukça az olduğunu belirtmektedir⁸¹⁴. Başlığın abakus profilinin ekhinustan yüksek olması, ekhinus bileziklerinin formu ve boyun kısmının yivlendirilmemiş olması M.S. 1. yy. sonu ve M.S. 2. yy. ortalarına tarihlendirilebileceğine işaret etmektedir.

Dördüncü gruba dahil edilen başlık ise (Kat. No. 065) Athena Polias Tapınağı etrafında yapılan kazılar sırasında ele geçmiştir. Oldukça yıpranmış olan başlık üzerinde yer alan düz dorik formda işlenmiş olan abakusun köşeleri kırıktır. Ekhinus dış bükey formda

⁸⁰⁸Vitruvius IV.1.6.7.8.

⁸⁰⁹Bkz.: y. dn. 793.

⁸¹⁰Erken İmparatorluk Dönemi'nde kullanımına başlayıp, M.S. 2. yy. içlerine kadar kullanımı devam etmiştir. Bkz.: Wilberg 1919, 169 vdd. Res. 112,44; Wilberg 1923, 15 vd. 79 Res. 22. 137; Beccati 1973, Lev. 298,46-47; Alzinger 1974, 51; Bammer 1979/80, 81 vdd. Res. 14-15; Coulton 1982, 56 Res. 5-6; Uz 1986, 230 Res. 18-19; Taşlıalan 1994, 250 vd. Res. 7. 19; Filges 2002, 264 Res. 3-4; Filges 2006, 57 Res. 11; Mert 2008, 113 vd. Res. 25-26; Ismaelli 2009, 385 vdd. Res. 227-230. 318-320; Steskal 2010, 78 vd. Lev. 45,3. 56. 61,1-2; Söğüt - Gider 2011, 93 Res. 1-8.

⁸¹¹Bkz.: y. dn. 786.

⁸¹²Bu form, Hellenistik Dönem'de ortaya çıkmıştır. Bkz.: Coulton 1982, 55 vd. Roma İmparatorluk Dönemi boyunca kullanılmaya devam etmiştir. Bkz.: Wilberg 1919, 169 vdd. Res. 112,44; Wilberg 1923, 15 vdd. 79 Res. 22. 137; Bammer 1979/80, 81 vdd. Res. 14; Coulton 1982, 55 vd. Res. 6; Uz 1986, 230 Res. 18-19; Filges 2002, 264 Res. 3-4; Filges 2006, 57 Res. 11. 15; Şimşek 2007, 120 Res. 47. Ismaelli 2009, 385 vdd. Res. 137.

⁸¹³Söğüt - Gider 2011, 93.

⁸¹⁴Vasdaris 1987, 196.

işlenmiş⁸¹⁵, ekhinusu sınırlandıran ekhinus bileziklerine başlık üzerinde yer verilmemiştir. Başlığın abakusu Roma İmparatorluk Dönemi özelliğine uygun olarak ekhinustan yüksek yapılmıştır⁸¹⁶. Ekhinus altında yer alan boyun kısmı yivlere ayrılmamış bunun yerine düz bırakılmıştır⁸¹⁷. Benzer örneklerle Tripolis Ana Caddesi'nde ele geçen başlıklarda⁸¹⁸, Hierapolis Latrinası'nın dış cephesine ait Dor başlıklarında⁸¹⁹ karşılaşmaktayız. Rhodiapolis'ten ele geçen başlığın bu başlıklardan farkı abakusunun üst bölümünde herhangi bir silme profilinin olmamasıdır. Başlık yukarıda sayılan özellikleri nedeni ile açık bir şekilde Roma İmparatorluk Dönemi özellikleri göstermekte, M.S. 1. yy. sonu ve sonrası ise bu başlığın tarihi için uygun olmalıdır.

4.5 Arşitrav Blokları

Rhodiapolis Antik Kenti'nde ele geçen arşitrav bloğu parçaları gözlemlendiğinde, bloklarının tümünün Roma İmparatorluk Dönemi'nde kullanılan geleneksel formda üç faskialı yapıldıkları anlaşılmaktadır. Arşitrav blokları da diğer mimari elemanlarda olduğu gibi oldukça hasar görmüş, Bizans Dönemi'nde kireç ocağında yakılmak üzere birden fazla parçaya ayrılmış ve bu nedenle sağlam bir arşitrav bloğu ele geçememiştir. Blokların tam uzunluğu ancak üzerlerinde yer aldıkları sütun aralıklarına bakılarak tahmin edilebilir. Ele geçen arşitrav bloğu parçaları dikkatli bir şekilde incelendiklerinde, kentte altı farklı tip kullanıldığı tespit edilmiştir⁸²⁰.

I. Tip'e ait arşitrav blokları üzerinde yer alan tüm faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Bu tipte, 45°'lik arşitrav tacına geçişte inci-boncuk dizisi, bunun da üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-ok/mızrak ucu bezeği üzerine yerleştirilmiş olan açık-kapalı palmet yaprak demetlerini oluşturan yaprakların sayısı değişmektedir. Asklepios-Hygieia Tapınağı ve Asklepieion - Hadrianeum Önü Stoası boyunca yapılan kazılarda ele geçen arşitrav bloğu parçalarından alt bölümleri ve 45°'lik arşitrav tacı korunan örneklerden, Kat. No. 075-076. 079. 118-120 nolu parçaların açık-kapalı palmet yaprak demetleri alışık olunduğu üzere beşer yaprak demeti şeklinde işlenmişlerdir. Kat. No. 083. 097. 102-105. 107-108. 126 nolu arşitrav bloğu parçaları üzerinde ise açık palmet yaprak demetleri yanlarda ikişer, ortada bir olmak üzere toplam beş, kapalı palmet yaprak demetlerinin ise, ortada bir yanlarda üçer adet olmak üzere toplam yedi yapraklı bir

⁸¹⁵Bkz.: y. dn. 794. 795.

⁸¹⁶Bkz.: y. dn. 786.

⁸¹⁷Vasdaris 1987, 196; Söğüt - Gider 2011, 93.

⁸¹⁸Gider 2007, 26 Res. 1 Çiz. 6.

⁸¹⁹Ismaelli 2009, 265 vd. Res. 318.

⁸²⁰Bu tiplerin ayrımı faskialar arasında ve arşitrav tacında yer alan bezek farklılıklarına göre yapılmıştır.

demet oluşturdıkları izlenebilmektedir. Kat. No. 078. 081. 099-100 nolu örneklerde ise hem açık hem de kapalı palmet yapraklarının yedişer yapraklı demetlerden oluştukları görülmektedir. Gymnasium'da bir bölümü dağınık ve parçalar halinde ele geçen, diğer bir bölümü ise duvarlarda devşirme malzeme olarak kullanılmış olan arşitrav bloğu parçaları da bu gruba dahil edilmiştir (Kat. No. 135-139).

II. Tip'e ait (Kat. No. 122. 130-132) arşitrav bloğu parçaları üzerinde yer alan birinci ve ikinci faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılırken, ikinci ve üçüncü faskia birbirinden Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. 45°'lik arşitrav tacına geçişte geleneksel olduğu üzere inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezeğini açık-kapalı palmet yaprak demetleri takip etmektedir.

III. Tip'e ait (Kat. No. 088-091) arşitrav-friz bloğu parçalarının arşitrav bölümlerinde⁸²¹, ilk iki faskia birbirinden iki inci-bir boncuk şeklindeki klasik dizilimdeki dizi ile ayrılmaktadır. Arşitrav tacına geçişte, üçüncü faskia ile arşitrav tacı birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmamış, yalın bırakılmıştır. Arşitrav tacında yer alan yumurta-ok ucu bezekleri doğrudan üçüncü faskia üzerine yerleştirilmiştir. Yumurta-ok ucu bezeğini izleyen, arşitrav tacının son bezeği olarak yalın sarmaşık dalları tercih edilmiştir.

Tip I: Arşitrav bloğu parçalarının buluntu yerleri ve üzerinde yer alan bezekler dikkate alınarak, parçaların bir bölümünün hangi yapılara ait oldukları tahmin edilebilir. Buradan hareketle, Asklepios-Hygieia Tapınağı ve etrafında yapılan kazılar sırasında ele geçmiş olan Kat. No. 075-076. 079. 118-120 nolu örneklerde açık-kapalı palmet yapraklarının hem beşer yapraklı demetlerden oluştukları hem de Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası boyunca ve Opramoas Ailesi Anı Binası içerisinde ve önünden ele geçen diğer örneklerden farklı stilistik özellikler gösterdikleri gözlemlenmiştir. Parçalar, üzerlerinde yer alan palmet yaprak demetleri, faskiaları ayıran inci-boncuk dizileri, İon kymationu gibi bezeklerin stilistik özellikleri ile değil, aynı zamanda faskiaların genişlikleri, ile de farklılaşmaktadırlar. Bu parçaların Asklepios-Hygieia Tapınağı ve yakınlarından ele geçmiş olmaları bu yapıya ait olabileceklerine işaret etmektedir. Parçaların hangi yapıya ait oldukları, ele geçen diğer arkeolojik veriler, yazıtlar, bezeklerin stilistik özellikleri hem de yapı etrafından ele geçen diğer mimari elemanların stilistik özellikleri ile dönemsel olarak birliktelik içinde olup olmadıkları sonucunda tam olarak anlaşılabilir. Kat. No. 074. 077. 121⁸²² nolu parçalar üzerinde korunan faskialar, faskialar arasındaki bezekler ile arşitrav tacında korunan

⁸²¹Bu bölümde sadece arşitrav bölümü değerlendirilecek, friz bölümü ise bir sonraki başlık altında friz blokları çerçevesinde ele alınacaktır.

⁸²²Bu parçaların üzerinde yer alan tüm bezekler korunmamıştır. Korunan bezekler çerçevesinde bu gruba dahil edilmişlerdir.

bezeklerin ölçüleri ve stilistik özellikleri Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarından ele geçen yukarıdaki parçalar ile birliktelik göstermektedir. Muhtemelen aynı bloklardan kopmuş parçalardır.

Kat. No. 075. 076. 079. 118-120 nolu arşitrav bloğu parçaları alandaki tüm arşitrav bloğu parçaları gibi zengin bir bezemeye sahiptirler. Parçalar alttan başlayarak araları inci-boncuk dizisi içeren üç faskia⁸²³ ve dışa oldukça taşan 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde sırasıyla inci-boncuk, İon kymationu ve açık-kapalı palmet dizisi içermektedir. Blok parçalarının en altta yer alan faskiaları 0,065 m genişliğindedir ve iç sınırında ikinci faskia yüksekliğinde inci-boncuk dizisi içermektedir. İnci-boncuk dizisi iki inci, bir boncuk şeklinde birbirini tekrar eden bir sistemde şekillendirilmiştir. İnciler yuvarlağa yakın bir ovalikte olup ancak sırtları kesik bir şekilde işlenmişlerdir, aralarında bulundukları her iki faskiadan tam olarak ayrılmamışlardır. İnci ve boncuklar hem bulundukları alandan hem de birbirlerinden ayrılmak üzere matkap delikleri içermektedir. Birbirleri ve üzerinde yer aldıkları bölümden tam olarak ayrılmamış olmaları ile özenli bir şekilde işlenmedikleri anlaşılmaktadır. Bu alanda yer alan boncuklar 0.04-0.05 m, inciler ise 0.015-0.02 m arasında değişen uzunluğa sahiptirler. İkinci faskia yüzeyi 0.075 m genişliğinde ve üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi, birinci faskia ile ikinci faskia arasında yer alan boncuk dizisi ile sistem olarak aynı şekilde yapılmıştır. Bu alanda yer alan boncuklar 0.055-0.45 m, inciler 0.015-0.025 m arasında değişen uzunluğa sahiptirler. En üstte yer alan faskia 0,115 m genişliğindedir; bu faskiayı arşitrav tacında yer alan ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümü takip etmektedir. Bu bölüm, yukarı doğru sırasıyla inci-boncuk, yumurta-ok ucu bezemesi ve palmet dizisi içermektedir. Buradaki inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.065-0.035 m inciler ise 0.01-0.02 m arasında değişen uzunluklara sahip olup, yine dönüşümlü olarak uzun ve üzerlerinde keski izleri olan boncuklar arasında ikişer inci kullanılmıştır. Bunu izleyen yumurta-ok ucu dizisi ise doğrudan inci-boncuk dizisi üzerine oturtulmuştur. 0.03-0.035 m yüksekliğindeki alan içerisine oturtulmuş olan yumurta-ok ucu dizisinde, kabukları ile birlikte genişlikleri 0.05-0.075 m arasında değişen yumurtalar ve genişlikleri 0.025-0.035 m arasında değişen ok uçları bulunmaktadır. Yumurta ve ok uçları düzgün bir işçiliğe sahip olmayıp bazı ok uçlarının saplarının hafif eğri olduğu dikkat çekmektedir. Kabuklarından derin bir şekilde ayrılmış olan yumurtalar, alt bölümlerinde kabuğa ince birer iplikçik ile bağlanmışlardır ve üst yüzeyleri düzleştirilmiş gibi bir görüntü sergilemektedir. Kabuklar oldukça geniş bir kavisle alta doğru

⁸²³Bu tür inci-boncuk dizisi ile faskiaların birbirinden ayrıldığı arşitravların Roma yapıları açısından klasik değer taşıdığı ve Flaviuslar Dönemi'nde bir süre kullanılmadığı, ancak Traianus Forumu'nda M.S. 2. yy.'da tekrar görüldüğü ve varlığını yüzyıl boyunca Roma'da koruduğu belirtilmektedir. Bkz.: Wegner 1989, 161.

hafifçe incelop, altta yer alan inciler ile kaynaşmaktadırlar. Yumurtalar arasında kısa saplı ve kanatları dışa doğru açılmış olan sivri uçlu ok uçları yer almaktadır. Yumurta-ok ucu dizisi üzerinde 0.01 m’lik düz bir profil sonrası dönüşümlü olarak açık-kapalı dizin gösteren palmet yaprak motifleri yer almaktadır. Palmet bezemesi de yumurta-ok ucu silmesinde olduğu gibi oldukça özensiz bir işçilik göstermektedir. Her bir palmet beş yapraktan oluşur, düz bir çizgi halinde işlenen orta yaprağa dönük ya da ters yöne uzanan yapraklar diziyi oluşturmaktadır. Kapalı palmetlerde içteki birbirine simetrik iki yaprak, yumuşak bir kavisle açılır, üstte yer alan silme ile bütünleşerek içe doğru kıvrılır ve orta yaprağa uç kısımları ile dokunurlar. Dış yapraklar iç yapraklara üstte noktasal dokunurlar ve altta ise üzerlerinde bulundukları silme ile bütünleşerek ters “S” profili çizmektedirler. Açık palmetlerde de orta ve iki iç yaprak birlikte yukarı doğru yükselirler, üst silmeye yakın bir yerde dışa doğru dönen iç yapraklar üst silme ile bütünleşerek, altta çatal yapmakta ve uç kısımları sivri bir şekilde yana açılıp, uçları kapalı palmetlerin dış yapraklarına dokunmaktadır. Açık palmetlerin dış yan yaprakları ince bir şekilde zeminden ayrılıp dışa kıvrım yaptıkları noktada balık iğnesi şeklindeki çıkıntı ile kalınlaşır, uç kısma doğru tekrar incelop, zemine doğru eğilerek sivri bir biçimde zemine ve yanda yer alan kapalı dış palmet yaprağına dokunarak sonlanırlar. Açık-kapalı palmet dizisinin olduğu yüzey, yumurta-ok ucu dizisinin aksine iç bükey bir profil göstermektedir. Palmet bezeği sonrası 45°lik bir dönüşte 0.07-0.08 m genişliğinde düz bir silme ile arşitrav tacında yer alan bezekler sınırlandırılarak bir çerçeve oluşturulmuştur. Arşitrav bloğu parçalarının alt yüzeylerinde oldukça zengin bir bezeme repertuarına sahip soffit bezekleri yer almaktadır. Ancak parçaların alt bölümleri oldukça tahrip olmuş, bu alanda yer alan bezekler kısmen korunmuştur. Kat. No. 075. 079. 119-120 nolu örnekler üzerinde soffit bezekleri izleniyor olmasına karşın en iyi korunan soffit bezekleri Kat. No. 079 ve 120 nolu örneklerde takip edilmektedir. Her iki parça üzerinde de soffit bezekleri arşitrav alt yüzeyinin tam ortasına gelecek şekilde, ön ve arka yüze eşit uzaklıkta (0.17 m), ve 0.10 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmişlerdir. Soffit bezeklerinin uç kısımlarının kavisli ve sivri uçlu yapılmış (Kat. No. 079. 119) oldukları anlaşılmakta ve soffit alanında defne⁸²⁴, yan yana yerleştirilmiş kamış yaprakları yanında, köşeden çıkan akanthus yaprak demeti içerisinden köklenen yalın sarmaşık dalları da kullanılmıştır.

Asklepion - Hadrianeum Önü Stoası boyunca, özellikle Opramoas Ailesi Anı Binası önünde yoğunlaşmak üzere, çok sayıda arşitrav bloğu parçası (Kat. No. 083. 097. 102-105.

⁸²⁴Defne yapraklarının dönüşümlü olarak üst üste yerleştirilmiş iki ve üçlü yaprak demetleri şeklinde bir dizilime sahip olmaları beklenmekle birlikte nasıl bir dizilime sahip oldukları ele geçen parçalardan tam olarak anlaşılamamaktadır. Bkz.: Kat. No. 075. 119.

107-108. 126) ele geçmiştir. Arşitrav bloğu parçaları ön, arka ve alt yüzlerinde büyük oranda tahrip olmalarına karşın cephede yer alan bezekler önemli ölçüde korunmuştur. Bazı örneklerde arka yüzün kırık olmalarına karşın kademelendirilmiş orijinal yüzeyleri kısmen de olsa izlenebilmektedir. Arşitrav bloğu parçaları üç faskiaya ayrılmış, Asklepios-Hygieia Tapınağı çevresinde yapılan çalışmalar sırasında ele geçen örneklerde olduğu gibi faskialar arasında inci-boncuk, arşitrav tacında ise yumurta-ok ucu ve açık-kapalı palmet örgeleri ile bezenmişlerdir. Kat. No. 083. 097. 102-105. 107-108. 126 nolu parçalar üzerinde yer alan açık-kapalı palmet dizilerinin Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarında ele geçen örneklerden inci-boncuk, yumurta-ok ucu ve özellikle palmet demetlerinin işlenişlerinde bir farklılık göze çarpmaktadır. Bu farklılık, açık-kapalı şeklinde dönüşen palmet diziliminin hem genel işçiliğinde hem de yaprak demetlerini oluşturan yaprakçıkların sayısında kendisini göstermektedir. Parçalar üzerinde yer alan faskialar kademeli bir şekilde içten dışa doğru genişlemektedirler. Faskiaların genişlikleri sırasıyla en alt 0.035, orta 0.065, en üst 0.115 m'dir. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizileriyle ayrılırlar ve tüm faskialar arasındaki dizi, iki inci ve bir uzun boncuktan oluşmaktadır. Parçalar üzerinde yer alan inci-boncukların oldukça özenli işlendiği ve boyutlarının aynı parça üzerinde genellikle aynı olduğu gözlemlenmektedir. İnci-boncuklar arasında Asklepios-Hygieia Tapınağı'nda yer alan örneklerde olduğu gibi matkap delikleri yer almaz. En alttaki faskia ile ortada yer alan faskiayı birbirinden ayıran boncukların uzunluğu 0.04 - 0.05 m, boncuklar arasında kalan incilerin boyu ise 0.005 - 0.01 m arasında değişmektedir. İkinci faskia ile en üstte yer alan faskiayı birbirinden ayıran boncukların boyu 0.05 m, iki boncuk arasında yer alan incilerin toplam boyu ise 0.01 - 0.015 m arasında değişmektedir. Üçüncü faskiayı yumurta-ok ucu silmesinden ayıran inci-boncuk dizisi, iki inci-bir boncuk şeklinde bir dizilim göstermektedir. Dizilimde boncukların uzunluğu 0.06 - 0.075 m, boncuklar arasında kalan incilerin toplam uzunlukları ise 0.01 - 0.015 m arasında değişmektedir. Bunu takip eden yumurta-ok ucu dizisi doğrudan inci-boncuk dizisi üzerine yerleştirilmiştir. 0.04 m yüksekliğe sahip olan bu dizi, kabukları ile birlikte 0.07 m genişliğe sahip yumurtalar ve 0.02 m genişliğe sahip ok uçları içermektedir. Düzgün işçiliğe sahip olan yumurtalar yarım oval basık bir görüntü sergilemektedirler. Yumurtalar kabuklarından bir kanalla ayrılırlar, kavisli bir şekilde aşağı inen yumurta kabukları alta doğru incilirler ve hemen altlarında yer alan incilerle kaynaşırlar. Yumurtalar arasında kısa saplı, dar kanatlara sahip sivri bir ucu bulunan ok uçları yer almaktadır. Bu dizi üzerinde keskin bir profil sonrası dönüşümlü olarak yerleştirilmiş açık-kapalı dizinin gösteren palmet motiflerinin olduğu bölüme geçilir. Bu alanda yer alan palmet dizileri Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarında ele geçen örneklerden farklı olarak açık

palmet yaprak demetleri beş, kapalı palmet yaprak demetleri ise yedi yapraktan oluşmaktadır. Açık ve kapalı palmetlerde tüm yapraklar tabandan bağımsız çıkmaktadır. Açık palmetlerde orta yapraklar yukarı doğru incelen bir işçilik göstermektedir. Oldukça etli bir yapı sergileyen açık palmetlerin iç ve dış yaprakları zeminden çıktuktan kısa bir süre sonra kalınlaşmaktadırlar. İç yapraklar üstte yer alan silmeye sırt kısımları ile dokunduktan sonra aşağı doğru çatal yaparak sarmaktadır. Yaprakların uç kısımları oldukça incelmıştır. Dış yapraklar ise bulundukları zeminden ince bir şekilde çıkıp iç yapraklarda olduğu gibi hemen kalınlaşırlar. İç yaprakların altında kalan yapraklar dışa doğru kıvrım yaparak, bir köprü oluşturup, çıktıkları zemine ince uç kısımları ile neredeyse dokunmaktadırlar. Yan yapraklar orta yapraktan ince bir kanalla soyutlanmıştır. Kapalı palmetlerin orta yaprakları bulundukları zeminden üçgen formu bir kök şeklinde çıkmakta ve üste doğru incelmektedirler. Orta yaprağın her iki yanında yer alan dış yan yapraklar, içten dışa doğru kademeli bir şekilde küçülen ve orak şeklinde bir forma sahiptirler. Bu yaprakların tümü zeminden bağımsız bir şekilde çıkmaktadır. En içte yer alan yapraklar orak formu çizerek, üst silmenin hemen altında sivri uç kısımları ile sicimsel olarak orta yaprağa dokunurlar. İçte kalan ikinci yan yapraklar bir önceki yaprak şemasını tekrar eder nitelikte orak formu çizdikten sonra içte kalan yaprağın kıvrım yapan üst bölümüne sivri uç kısımları ile belli belirsiz temas ederler. En dış yapraklar oldukça küçük boyutlu yapılmışlardır. Ancak form olarak ters “S” şeklinde yapılmış, alt bölümleri diğerlerinden farklı olarak kabartma zemini üzerinde dışa doğru sarmal şeklinde kıvrılmıştır. Arşitrav tacında yer alan açık-kapalı palmet dizileri 0.035 m genişliğindeki düz çerçeve yüzeyiyle sınırlandırılmışlardır.

Arşitrav bloklarına ait parçaların her birinin altında oldukça zengin bezeme repertuarına sahip, farklı soffit bezeklerine yer verilmiştir. Soffit motiflerinin, diğer örneklerde olduğu gibi ön ve arka yüze eşit mesafede (0.165 m) yerleştirildikleri gözlemlenmiştir. 0.10 m genişliğindeki soffit alanlarında, kalp formu yapraklara sahip sarmaşık dalları, birbirine dolanmış olan ikili sarmaşık dalları ve ortalarında yer alan boşluğa yerleştirilmiş bitkisel motifler, üst üste ve yan yana yerleştirilmiş defne yaprakları, karışık bitkisel bezekler ve baklava dilimi şeklinde yapılmış eşkenar dörtgen formu geometrik motifler yer almaktadır.

Asklepion – Hadrianeum Önü Stoası önünden ele geçen Kat. No. 078. 081. 099-100 arşitrav bloğu parçaları diğer arşitrav bloğu parçalarında olduğu gibi üç faskiaya ayrılmış, bu faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmışlardır. Bu örnekler üzerinde korunan faskiaların ölçüleri sırasıyla 0.05 m, 0.065 m, üçüncü faskia ise 0.115 m genişliğindedir. İlk iki faskiayı birbirinden ayıran boncukların uzunluğu 0.04 – 0.05 m arasında değişmekte iken,

incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran boncukların uzunluğu 0.045 – 0.05 m arasında değişmekte, inciler ise 0.01 m genişliğindedir. Üçüncü faskia ile yumurta-ok ucu bezemesini birbirinden ayıran dizilim, üstte yer alan boncuk dizilim şemasını tekrar etmektedir. Burada yer alan boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. İnci ve boncuklar üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş olan yumurta-ok ucu bezemesi bulunmaktadır. Basık oval formdaki yumurtalar üstte çıktıkları silmeden ince bir çizgi ile dış hatları belirlenmiş, altta ise bazen sicimsel olarak küçük bir bağlantı ile yumurta kabuğuna bağlılıklarını sürdürürler. Yumurtalar, kabuklarla birlikte altlarında yer alan iki inci dizisinin aksına gelecek şekilde 0.06 m genişliğinde yapılmışlardır. Bu örneklerden biri (Kat. No. 081) -Asklepion-Hadrianeum Önü Stoası önünden ele geçen diğer örneklerde olduğu gibi- üzerinde yumurta kabukları arasında kısa saplı, dar kanatlara sahip sivri uçlu ok uçları işlenmişken, diğer üç parça (Kat. No. 078. 099-100⁸²⁵) üzerindeki arşitrav tacında yer alan yumurtalar arasında kalan örgelerin ok ucu yerine mızrak ucu formunda düz birer çubuk şeklinde işlendikleri görülür. Bu arşitrav bloğu parçaları üzerindeki göze çarpan bir diğer fark ise 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş olan açık-kapalı palmet yaprak demetlerinde karşımıza çıkmaktadır. Fark, hem kapalı hem de açık palmet yapraklarının yedişer yapraktan oluşmasıdır. Yedi yapraktan oluşan açık ve kapalı palmetler, Kat. No. 083. 097. 102-105. 107-108. 126 nolu örneklerdeki palmet yaprak işlenişleri ile aynı stilistik özellikler göstermesine karşın, bu örneklerde açık palmetlerin iç yan yapraklarının sivri uç kısımları ile kapalı palmet yapraklarının dış yan yapraklarına dokunması ile farklılaşmaktadırlar. Kat. No. 083. 097. 102-105. 107-108. 126 nolu örneklerde her bir palmet yaprak demeti arasında boşluk bulunurken, bu parçalar üzerinde açık-kapalı palmetlerin yerleştirildiği alan bezeklerle neredeyse boşluk kalmayacak şekilde doldurulmuştur. Bezekli arşitrav tacı 0.03 m genişliğinde düz bir silme ile sınırlandırılmıştır. Bu parçaların alt bölümleri oldukça kötü bir şekilde tahrip olduğu için, alt bölümlerinde soffit bezeği içerip içermedikleri bilinmemektedir.

Bu alandan ele geçen ve kataloğa dahil edilen Kat. No. 080. 084-087. 092-096. 098. 101. 106. 109-110. 125. 127-128. 134 parçaların ön yüzlerinde korunan faskialar ve faskialar arasında korunan bezekler ile arşitrav tacında ve altlarında korunan soffit bezeklerinin gerek ölçüleri gerekse stilistik özellikleri Asklepion – Hadrianeum Önü Stoası'ndan ele geçen yukarıdaki parçalar ile benzer özellikler göstermektedir. Bu parçalar ya aynı bloklardan kopmuş ya da aynı yapıya ait olmalıdırlar. Gymnasiumda bir bölümü dağınık ve parçalar halinde ele geçen, diğer bir bölümü ise duvarlarda devşirme malzeme olarak kullanılmış olan

⁸²⁵Bu iki parça birleşmektedir. Bkz.: Kat. No. 099-100.

arşitrav bloğu parçaları da bu gruba dahil edilmiştir (Kat. No. 135-139). Gymnasiumda arşitrav bloklarına ait oldukları düşünülen bu parçalar (Kat. No. 135-139) üzerinde faskialar arasında klasik dizilimde iki inci, bir boncuk dizisi bulunmaktadır. Arşitrav tacında İon kymationu ve beşer yapraktan oluşan açık-kapalı palmet yapraklarına yer verilmiş, üstte yer alan düz silme ile bezekli bölüm sınırlandırılmıştır. Parçaların yükseklikleri, üzerinde yer alan faskia ve bezeklerin yerleştirildikleri alanların genişliklerinin aynı olması aynı yapıya ait olduklarını düşündürmektedir. Parçalardan biri üzerinde kent ismini oluşturan harflerin bir bölümü [PO]..ΔΙΑΠΟΛ..[ΙΣ] korunmuştur (Kat. No. 135).

Tip II: Tiyatro'nun üst bölümünde, kastron duvarı ve Athena Polias Tapınağı çevresinde yapılan kazılar sırasında oldukça tahrip olmuş, ancak iyi işçiliğe sahip üç faskialı arşitrav bloğu parçası (Kat No. 122. 130-132) tespit edilmiştir. Bu arşitrav bloğu parçaları, üzerlerinde yer alan bezeklerin dizilimi, faskialar arasında farklı motiflerin kullanılmış olması ve bezeklerin stilistik özellikleri ile Asklepios-Hygieia Tapınağı ve Asklepieion - Hadrianeum Önü Stoası önünden ele geçen parçalardan tümüyle farklı özellikler sergilemektedirler.

Ele geçen tüm parçaların çerçeve bölümleri kırıktır, ancak kastron duvarı içerisinde Kat. No. 132 ile aynı duvarda kullanılmış olan, üzerinde üçüncü faskianın bir bölümü, çerçeve bölümüne geçişte iki inci-bir boncuk, bir inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip, yumurta-ok ucu ve açık-kapalı palmet bezeklerinin yer aldığı bir parça (Kat. No. 133) bulunmaktadır. Bu parça, alandaki arşitrav bloklarının çerçeve bölümünü temsil ediyor olmalıdır. Arşitrav bloklarının çerçeve bölümleri kırılarak, bezekli çerçevelerin kastron duvarlarında dolgu malzemesi, arşitrav bloklarının masif alt bölümlerinin ise yapı malzemesi olarak kullanıldıkları anlaşılmaktadır. Üç faskiaya ayrılmış olan arşitrav bloğu parçalarının kentten ele geçen diğer arşitrav bloklarından farkları, ikinci ve üçüncü faskia arasında Lesbos kymationunun kullanılmış olması ve üçüncü faskiadan arşitrav tacına geçişte yer alan inci-boncuk dizisinin, iki inci-bir boncuk, bir inci-bir boncuk şeklinde bir dizilime sahip olmasında görülmektedir. Bu parçalar üzerinde yer alan ilk faskia 0.08 m, ikinci faskia 0.09 m, üçüncü faskia ise 0.17 m genişliğindedir. İlk iki faskia arasında iki inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip olan dizideki boncuklar uzun bir forma sahip olup 0.05 - 0.06 m uzunluğunda, inciler 0.01 - 0.015 m genişliğindedir. Bu inci-boncuk diziliminin ardından ikinci ve üçüncü faskia arasına 0.045 m genişliğindeki alan içerisine üzengi formu Lesbos kymationu işlenmiştir. Üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü ayıran iki inci-bir boncuk, bir inci-bir boncuk diziliminde boncuklar 0.03 - 0.035 m uzunlukta, inciler ise 0.015 m genişliğindedirler. Bu dizilim sonrasındaki 0.04 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu dizisi yerleştirilmiştir. İnci-boncuk bezemesi üzerine özenli bir şekilde yerleştirilmiş olan yumurta-

ok ucu bezemesinde derin bir oygu ile kabuklarından çözülmüş yumurtalar, üstte zeminden çözülmemiş, altta sicimsel olarak kabuğa bağlanmışlardır. Burada yer alan yumurtaların kabuklarıyla birlikte toplam genişlikleri 0.075 m, yumurta bezemelerinin arasına dönüşümlü olarak yerleştirilmiş olan okların kanat genişliği ise 0.03 – 0.04 m’dir. Yumurta-ok ucu bezemesinden sonra 0.05 m genişliğindeki alan içerisine beşer yapraktan oluşturulmuş açık-kapalı palmet demetleri yerleştirilmiştir. Açık ve kapalı palmetler beş yapraktan oluşmakta, tüm yapraklar birbirilerinden bağımsız bulundukları zeminden bağımsız olarak çıkmaktadırlar. Açık palmetlerde, şerit formu orta yaprak yukarı doğru hafif incilir, iç yan yapraklar yana doğru açılırlar ve üst silmeye değerek aşağı doğru kıvrılıp uç kısımlarında düğme formunu alarak sonlanırlar. Dış yan yapraklar, iç yan yapraklarla paralel bir şekilde dışa doğru kavislenirler ve aşağı doğru yönelerek çıktıkları zemine değmeden içe doğru kıvrılarak, iç yan yapraklar gibi düğme şeklinde bir uç kısım oluştururlar. Kapalı palmetlerin orta yaprakları yukarı doğru çıkar, üstte hafifçe sivrilir ve üst silmeye değerkler. İç yan yapraklar ters “S” profil yaparak orta yaprağa doğru içe kıvrılırlar ve aşağı doğru dönerek düğme şeklini alırlar. Ters “S” profil gösteren dış yan yapraklar aşağı çekilerek çıktıkları zemine dokunur ve yukarı doğru yönelerek içe doğru kıvrılıp düğme formunu alırlar. Palmet yaprakları birbirlerine sicimsel olarak dokunurlar. Bezekli alanın ardından çerçeveyi sonlandıran 0.06 m’lik düz alana geçilir.

Bu bloklar arasında yer alan sadece iki parça üzerinde (Kat. No. 122. 131) soffit bezeği korunmuştur. Soffit bezekleri ön yüze 0.21 m uzaklıkta, 0.12 m genişliğindeki alanlar içerisine yerleştirilmişlerdir. Bezek olarak Kat. No. 122’de yan yana ve üst üste yerleştirilmiş meşe yaprakları kullanılmıştır. Sırayla iki tam ve ortada bir tam, yanlarda iki yarım yapraktan oluşan dizilim kısa kenardan ortada yer alan rozet motifine doğru yönlendirilmiştir. Ortada yer alan motifin bir bölümü korunmuştur. Kat. No. 131’de ise soffit bezeğinin oldukça küçük bir bölümü günümüze ulaşmıştır. Soffit bezeği olarak bu kez meander / svastika motifi tercih edilmiştir. Soffit alanında motifin sadece başlangıç bölümü görülmektedir. Soffit dar kenarları diğer örneklerden farklı olarak iç bükey ve sivri uçlu değil, düz bir şekilde işlenmiştir.

Tip III: Rhodiapolis Antik Kenti’nde yer alan yapıların tümünün arşitrav, friz blokları birbirinden ayrı işlenmiş olmasına karşın, 2007 yılında tiyatrodaki sürdürülen kazı çalışmaları sırasında arşitrav ve friz bölümlerinin bir arada işlendiği dört parça ele geçmiştir (Kat. No. 088 - 091). Arşitrav ve frizin bir arada işlendiği bu parçalar, kentten ele geçen diğer arşitrav ve friz bloklarından boyutları ve üzerlerinde yer alan bezeklerle farklılaşmaktadırlar. Arşitrav ve friz bölümlerinin bir arada işlendiği parçaların toplam yükseklikleri 0.36 m, derinlikleri ise 0.20 m’dir. Parçaların boyutlarından bunların duvar arşitrav-friz blokları olarak kullanıldıkları

anlaşılmaktadır. Parçaların alt bölümlerinde yer alan arşitrav bölümü Roma İmparatorluk Dönemi'nde çoğunlukla karşılaşıldığı gibi, üç faskiaya ayrılmıştır. Birinci faskia 0.03 m genişliğinde, ikinci faskia ile birinci faskia arasında yer alan iki inci-bir boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunluğunda, inciler ise 0.01 m genişliğindedirler. İkinci faskia 0.04 m genişliğinde ve üçüncü faskia ile ayrımı sağlayan iki inci-bir boncuk dizilimindeki boncuklar 0.05 m, inciler ise 0.015 m genişliğindedirler. İnci-boncuk dizilerini birbirinden ve bulundukları zeminden ayıran matkap delikleri kabartma üzerinde izlenmektedir. 0.05 m genişliğinde olan üçüncü faskia ile arşitrav tacı arasında yer alması gereken inci-boncuk dizisi bu parçalar üzerinde bulunmamaktadır. Üçüncü faskianın üzerinde 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisine doğrudan yumurta-mızrak ucu bezeği yerleştirilmiştir. Oval formu yumurtalar kabuklardan derin bir oygu ile ayrılmışlardır. Altta incecik bir sicimle kabuğa bağlanırken, üstte ise üzerindeki silmeden soyutlanmamışlardır. Kabuklar, aşağı doğru incelmeyip, doğrudan altlarında bulunan üçüncü faskianın üst sınırına bağlanmaktadır. Kabuklarıyla birlikte 0.05 – 0.055 m genişliğe sahip yumurtalar arasında yer alan oklar kısa saplı ve kanatları birer iplikçik görünümündedir ve yanlarında yer alan kabuklara bağlanırlar. Ok kanatlarının genişliği ise 0.02 m'dir. Yumurta-ok ucu bezeğini üstte 0.02 m genişliğindeki alan içerisine oturtulmuş, yalın sarmaşık dalları izlemektedir. Arşitrav tacı üstte yer alan 0.03 m genişliğindeki düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır. Bu blokların altlarında herhangi bir bezeme bulunmamaktadır.

Parçaların derinliklerinin ve yüksekliklerinin kentten ele geçen normal boyutlardaki arşitrav ve friz bloklarından daha alçak ve ince olması nedeni ile bunların kentte yer alan tapınak gibi bir yapının sella duvarları üzerinde kullanılmış olabileceği akla gelmektedir. Ayrıca blokların arka taraflarının kaba işçilikli bırakılmış olması da bu varsayımı destekler niteliktedir. Rhodiapolis'te ele geçen arşitrav friz bloğu parçaları gibi duvarlar üzerinde kullanılan arşitrav-friz blokları ile yayınlarda çok fazla karşılaşılmamıştır. Bunun nedeni blokların doğrudan normal arşitrav-friz bloğu olarak değerlendirilmelerinden kaynaklanıyor olmalıdır. Tapınakların sellaları içinde duvarlar üzerinde çeşitli bitkisel ya da friz bezeklerinin kullanıldığı Hellenistik Dönem'den bilinmektedir⁸²⁶. Örneğin Samothrake Hieronu'nun dış yüzünde kullanılan arşitrav blokları cephede yer alan arşitravlarla aynı yükseklikte iken, sella içinde kullanılan arşitrav bloklarının yükseklikleri ve derinlikleri dışarıda kullanılanlardan farklıdır⁸²⁷.

⁸²⁶Lehmann 1969, 69 Lev. 43. 106 Res. 181; Rumscheid 1994, 328 vd.; Mert 2008, Res. 103-105. 107.

⁸²⁷Bkz.: Lehmann 1969, 69. 102.

Kentten ele geçen arşitrav bloğuna ait olabilecek farklı bezek düzenlemesine sahip parçalar da tespit edilmiştir. Kule etrafından ele geçen küçük bir parça üzerinde (Kat. No. 129) altta iki inci-bir boncuk, bir inci-bir boncuk şeklinde dizilimli, inci-boncuk dizisi üzerine özenli bir şekilde yerleştirilmiş yumurta-ok ucu bezeği ve en üstte yine özenli bir şekilde yerleştirilmiş, beşer yapraktan oluşan açık-kapalı palmet bezeği yer almaktadır. Hem bezeklerin yerleştirildikleri alanların genişliği hem de bezeklerin kendi genişlikleri kulenin çok uzağında olmayan kastron duvarları ve Athena Polias Tapınağı yakınlarından ele geçen yukarıdaki örneklerle uyushmaktadır.

Bu örnekler dışında 2008 yılında Asklepieion içerisinde yer alan “Yuvarlak Yapı” etrafında yapılan kazılar sırasında çok sayıda küçük arşitrav bloğu parçası ele geçmiştir. Bunlardan bir bölümü oldukça hasar görmelerine karşın kataloğa dahil edilmiştir (Kat. No. 111-116. 123). Birkaç örneğin ön yüzünde faskialar ve faskiaları ayıran inci-boncuk dizileri kısmen takip edilebilmektedir. Tüm faskiaları korunan Kat. No. 116’da faskialar sırasıyla 0.05 m, 0.07 m, 0.115 m genişliğe sahiptir⁸²⁸. Faskialar arasında yer alan inci-boncuk dizileri iki inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip olup bezekler arasında birer matkap deliği yer almaktadır. İlk iki faskiayı birbirinden ayıran boncuklar 0.03 m uzunlukta, inciler ise 0.01 m genişliktedir. İkinci ve üçüncü faskiayı ayıran inci-boncuk dizisi bir önceki ile aynı dizilim ve forma sahip olup, boncukların uzunluğu 0.035 m, incilerin genişliği 0.015 m’dir. Parçaların arşitrav taçlarında yer alan bezekler ise korunmamıştır. Parçaların altında 0.10 m genişliğindeki alanlar içerisinde soffit bezeği olarak, yalın sarmaşık dalları (Kat. No. 111. 116), köşeden çıkan bir akanthus yaprağı (Kat. No. 115) ve birbirleri ile bağlantılı ortada iki tam, yanlarda birer yarım olmak üzere defne yaprakları (Kat. No. 113-114) işlenmiştir. Bu parçaların hangi yapıya ait olduklarını belirlemek ön yüzlerinde yer alan bezeklerin korunmamış olması nedeni ile oldukça güçtür. Sadece Kat. No. 115’in soffit alanında sivri uçlu soffit köşesinden çıkan akanthus yaprağı ile Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınında, Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası önünde gerçekleştirilen kazı çalışmalarında ele geçen Kat. No. 079 nolu arşitrav bloğu parçasının alt yüzünde de benzer bir şekilde soffit kenarından çıkan akanthus bezeği gözükmemektedir. Bu aynı blok ya da yapıya ait olabileceklerini işaret etmektedir.

Ele geçen birkaç blok parçasının ise üzerlerinde yer alan bezeklerin farklılaşmaları nedeniyle arşitrav bloğu oldukları düşünülmektedir. Ele geçen parçalarından birinde sadece üçüncü faskianın bir bölümü takip edilebilmektedir. Üçüncü faskia üzerinde yer alan 45°’lik çerçeve bölümüne klasik dizilimde inci-boncuk dizisi ile geçilmektedir. İnci-boncuk dizisi

⁸²⁸Birinci faskia kırık olduğu için tam olarak ölçülememiştir.

üzerinde İon kymationuna yer verilmiştir. Arşitrav bloğu parçasının ayırıcı özelliği 45°'lik çerçevenin son bezeği olarak defne yapraklarına yer verilmiş olmasıdır (Kat. No. 140). Kule ve kastron duvarı çevresinde gerçekleştirilen kazılar sırasında tespit edilen iki küçük parça üzerinde ise faskia bölümleri korunmamıştır. Bu örneklerde 45°'lik çerçeve üzerinde yer alan İon kymationu ve yalın sarmaşık dallar korunmuştur (Kat. No. 141-142). Kastron duvarı güneyinde bulunmuş olan birkaç parçanın tipolojik olarak tamamen farklı olduğu görülmektedir. Bu örneklerde ilk iki faskia inci-boncuk dizisi, ikinci faskia ile üçüncü faskia urgan motifi ile ayrılmaktadır. 45°'lik çerçeve bölümüne geçişte inci-boncuk dizisi bulunmaktadır. 45°'lik çerçevenin ilk bezeği alışık olunduğu üzere İon kymationudur. Diğer örneklerden farklı olarak İon kymationunu dalga motifi takip etmektedir. Bu parçaların üçüncü faskiası üzerinde Yunanca "...IKO..." ve "...PI..." harfleri korunmuştur (Kat. No. 143-144).

4.5.1 Arşitrav Blokları Değerlendirme

Arşitrav blokları, antik mimari elemanlar içerisinde sütun başlıkları üzerine yatay olarak oturan ve başlıklar ile birlikte üst yapının ağırlığını sütunlara aktaran bir mimari eleman olarak karşımıza çıkmaktadır. İon, Korinth ve Dor düzenlerinde farklı formlara sahip olup, Dor düzeninde üst kısmında hafif dışa taşkın düz bir forma sahipken, İon ve Korinth düzeninde yatay ve kademeli olarak genişleyen üç faskiaya ayrılır ve üstte dışa taşkın bir arşitrav tacı yer almaktadır⁸²⁹. Hellenistik Dönem'de Anadolu'da İon ve Korinth düzeninde yapılmış olan yapıların ön yüzlerinde üç faskia bulunan arşitrav blokları yanında, özellikle erken dönemlerde iki faskialı arşitrav blokları da bulunmaktadır ve iki faskialı arşitrav blokları Roma İmparatorluk Dönemi'nde de kullanılmaya devam etmiştir⁸³⁰. Arşitrav bloklarının sadece ön yüzleri bezenebildiği gibi, stoa gibi her iki yüzleri görünen yapılarda arka yüzleri de ön yüzü tekrar eder nitelikte bezenebilmekte ya da sadece faskialara ayrılıp yalın bırakılmaktadır. Hem Korinth hem de İon düzeninde ön yüzde yer alan faskialar arasında inci-boncuk dizisi⁸³¹, arşitrav tacında ise neredeyse kalıplaşmış bir şekilde yumurta-

⁸²⁹Arşitrav ön yüzünün üç faskiaya ayrılmasında hem blokların yüksekliği hem de dönem modası oldukça etkili bir rol oynamaktadır. Bkz.: Köster 2004, 160.

⁸³⁰Seçilmiş erken örnekler için bkz.: Rumscheid 1994, 316 Lev. 5,1. Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait seçilmiş birkaç örnek için bkz.: Aizanoi Zeus Tapınağı için bkz.: Cavalier 2005, Lev. 66 Res. 189. Attaleia Hadrianus Kapısı için bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 79,1-3; Okatan 2004, Lev. 27,5. 68. 69; Cavalier 2005, Lev. 68 Res. 193b. Side Nymphaionu için bkz.: Gliwitzky 2010, Res. 149. 151. Termessos Tiyatrosu için bkz.: Dinstl 1987, 156 dn. 32 Res. 8. Pergamon Traianeum için bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 100,1. Termessos N1 Tapınağı için bkz.: Büyükkolancı 1998, 118 Res. 6.

⁸³¹Faskiaların ayrılmasında en bilindik bezeme olarak Hellenistik Dönem'de olduğu gibi İmparatorluk Dönemi'nde de inci-boncuk dizisi seçilmektedir. İnci-boncuk dizisi kadar sık bir şekilde karşımıza çıkmamasına karşın, Lesbos kymationu ve urgan motifi de faskiaları ayırmakta kullanılmaktadır. Rhodiapolis Antik Kenti'nde

mızrak/ok ucu⁸³² ile dönüşümlü olarak yerleştirilmiş açık-kapalı palmet bezeği yer almaktadır⁸³³. Arşitrav tacında yer alan inci-boncuk, yumurta-ok/mızrak ucu, açık-kapalı palmet yaprak demetleri⁸³⁴ gibi bezekler arasında bir aks uyumu söz konusudur. Ancak bu uyumun Flaviuslar Dönemi'nden itibaren kaybolduğu belirtilmekle birlikte, bu kuralın her kent ya da bölge için geçerli olmadığı vurgulanmaktadır⁸³⁵. Arşitrav bloklarının alt yüzeyleri ise, aynı yapının arşitrav bloklarında dahi, birbirinden farklı bezekler taşıyan ve soffit adı verilen bezekli kuşak ile süslenmektedir.

Rhodiapolis Antik Kenti'nde Dor başlıkları ve sütunlarının yanı sıra düz işlenmiş arşitrav blokları ve üzerinde herhangi bir bezemeye yer verilmeyen korniş blokları ele geçmiştir⁸³⁶. Tiyatro kazıları sırasında tespit edilen ve muhtemelen Athena Polias Tapınağı'na ait olan duvar içerisinde kullanılan, arşitrav blokları ise friz bölümü ile birlikte işlenmiştir⁸³⁷. Rhodiapolis'ten bugüne kadar yapılan kazılarda, Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası, Athena Polias Tapınağı, Asklepios-Hygieia Tapınağı, Asklepieion içerisinde yer alan yuvarlak yapı, tiyatro, kastron duvarı ve kule gibi alan ve yapılarda çok sayıda arşitrav bloğu parçası tespit edilmiştir. Bu bloklardan bazıları orijinal konumlarından uzakta, bazıları ise in-situ olarak kazılar sırasında yapıların etrafından ya da önlerinden ele geçmiştir.

Yukarıda da belirtildiği gibi, İon ve Korinth mimarisine ait arşitrav blokları Roma İmparatorluk Dönemi'nde gelenek olduğu üzere toplam üç faskiaya ayrılmıştır. Hellenistik Dönem'de Anadolu'da yaratıldığı düşünülen ve Roma İmparatorluk Dönemi'nde Anadolu'da bazı kentlerde kullanılmaya devam eden iki faskialı arşitrav bloklarına⁸³⁸ ise Rhodiapolis Antik Kenti'nde bugüne kadar yapılan kazılarda rastlanılmamıştır. Yukarıda da belirtildiği

inci-boncuk dizisi ve Lesbos kymationu faskiaları ayırmada kullanılmıştır. Ancak kentte arşitrav blokları üzerinde faskialarının urgan motifi ile birbirinden ayrıldığı herhangi bir arşitrav bloğu parçası bugüne kadar ele geçmemiştir.

⁸³²Bilinen en erken örnek M.Ö. 3. yy.'a tarihlendirilmektedir. Bkz.: Rumscheid 1994, 316.

⁸³³Ancak istisnalarda söz konusudur, Anadolu'dan ele geçen bazı örneklerde yumurta-ok ucu veya açık-kapalı palmet bezeği yerine Lesbos kymationu, yaprak ya da yalın sarmaşık dallardan oluşan bezek dizilerinin kullanıldığı örnekler de söz konusudur. Bkz.: Köster 2004, 161 Lev. 30,5. 56,6; Kadioğlu 2013, 244 Res. 6-8.

⁸³⁴Açık-kapalı palmet yaprak demetlerinden oluşan bezekler oldukça farklı formlarda karşımıza çıkmaktadır. Açık-kapalı palmet bezeklerinin bazı tiplerini kısa bir zaman dilimi içerisinde gelişimini izlemek mümkünken, bazı tipler Anadolu'da oldukça uzun bir zaman dilimi içerisinde birçok kentte karşımıza çıkmaktadır. İmparatorluk Dönemi içerisinde oldukça farklı tiplere sahip oldukları için bütün palmet tiplerinin gelişimini izlemek çok güçtür. Bkz.: Vandeput 1997a, 159. 161 dn. 360.

⁸³⁵Köster 2004, 161 dn. 1225.

⁸³⁶Hiç friz bloğu ele geçmemiş olup, bu durum, sade bir görünüme sahip olan Dor arşitrav ve friz blokların geç dönemde Kuzey Kilise ya da kastron duvarlarında ters bir şekilde kullanılmış olabileceğini düşündürmektedir.

⁸³⁷Ele geçen parçaların boyutları nedeni ile duvar arşitravı olarak kullanıldıkları sonucuna varılmıştır. Literatürde bu bloklar arşitrav-friz bloğu olarak anılmaktadır. bkz.: Bölüm 4.5 Arşitrav Blokları, Tip III.

⁸³⁸Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi örnekleri için bkz.: Dinstl 1987, 156 dn. 32 Res. 8; Rumscheid 1994, 316 Lev. 5,1; Vandeput 1997a, Lev. 100,1; Büyükkolancı 1998, 118 Res. 6; Cavalier 2005, Lev. 66 Res. 189. Lev. 68 Res. 193b; Gliwitzky 2010, Res. 149. 151.

gibi kentten ele geçen arşitrav bloğu parçaları üzerinde yer alan faskialar arasında ve arşitrav tacında yer alan bezeklere göre üç farklı tip belirlenmiştir.

I. Tip olarak ele alabileceğimiz parçalar üzerinde tüm faskialar ve arşitrav tacı birbirinden iki inci-bir boncuk-iki inci şeklinde dizilime sahip, inci-boncuk dizisi ile ayrılmakta ve arşitrav tacında İon kymationu ve anthemion bezeği bulunmaktadır. II. Tipe ait arşitrav bloklarında ise birinci faskia ve ikinci faskia ilk tipte olduğu gibi iki inci-bir boncuk-iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisiyle, ikinci ve üçüncü faskia Lesbos kymationu ile ayrılırken, üçüncü faskia ile arşitrav tacı arasında ise iki inci-bir boncuk, bir inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi kullanılmıştır⁸³⁹. Arşitrav tacında I. Tip'te olduğu gibi yumurta-ok ucu ve açık-kapalı palmet bezekleri tercih edilmiştir. III. Tip'e ait arşitrav parçaları üzerinde ise I. Tip'te olduğu gibi ilk iki faskia iki inci-bir boncuk, dizilimi ile birbirinden ayrılmaktadır. Fark üçüncü faskia üzerinde inci-boncuk dizisinin bulunmayışı ve arşitrav tacında yer alan son bezeme bandı üzerinde yalın sarmaşık dallarının kullanılmış olmasından kaynaklanmaktadır. Kataloğa dahil edilen küçük parçalar arasında ikinci ve üçüncü faskianın urgan bezeğiyle ayrıldığı ve arşitrav tacında dalga motifine yer verilen iki parça diğer örneklerden farklılaşmaktadır (Kat. No. 143-144). Küçük parçalar arasında arşitrav tacının son bezeği olarak yalın sarmaşık dallar ve defne yapraklarına yer verilen örnekler ise kent için ünik örnekler olarak görülebilirler (Kat. No. 140-142).

Arşitrav bloklarının tarihlendirilmesinde içten dışa doğru bakıldığında ilk olarak faskialar arasında yer alan inci-boncuk ve Lesbos kymationu ele alınmalıdır.

Faskialar ve bezekler arasında geçişi sağlayan inci-boncuk dizisi, Rhodiapolis Antik Kenti'nde ele geçen arşitrav bloklarına ait parçaların tümünde karşımıza çıkmaktadır. Arşitrav tacına geçişte iki inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip olan inci-boncuk dizilerinde yumurta kabuklarının altına iki inci dizisi yerleştirilirken, ok uçları ise uzun boncukların ortasına gelecek şekilde yerleştirilerek sistemli bir dizin oluşturulmuştur⁸⁴⁰. Sadece Athena Polias Tapınağı, kastron duvarları ve kule etrafında yapılan kazılar sırasında ele geçen arşitrav bloğu parçalarının yumurta kabuklarının altına iki inci, ok uçlarının aksına ise bir inci gelecek şekilde bir düzenleme söz konusudur. Tiyatroda ele geçen arşitrav-friz bloklarının arşitrav taçlarına geçişte ise herhangi bir bezek yer almamaktadır.

İnci-boncuk dizilerinde, motiflerin birbirinden uzaklaşması ve matkap delikleri ile birbirlerinden ayrılması Roma İmparatorluk Dönemi özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca inci-boncuk dizilerinde, inci ve boncukların bir ip üzerine dizilmiş gibi olması

⁸³⁹Bkz.: Bölüm 4.5 Arşitrav Blokları, Tip II.

⁸⁴⁰Bu dizilim Lykia – Pamphylia tipi olarak adlandırılmıştır. Bkz.: Karaosmanoğlu 1996, 57.

tarihleme için oldukça önemli bir veridir. Bunun yanında boncuklar Geç Traianus-Erken Hadrianus Dönemi ile birlikte uzamaya başlar, Severuslar Dönemi ile birlikte bu uzunluk daha da artar ve aralarında yer alan iplikçikler de uzar. Hem boncukların uzunluğunun hem de inci-boncuk dizileri arasındaki boşluğun artması ile Hadrianus Dönemi'ndeki düzenli görünüm kaybolur⁸⁴¹.

Asklepios-Hygieia Tapınağı ve yakınlarından (Kat. No. 074-077. 079. 117-121), “Yuvarlak Yapı” etrafında gerçekleştirilen kazılar sırasında ele geçen (Kat. No. 112. 115-116. 123)⁸⁴² ve gymnasiumda dağınık olarak bulunan ve duvarlar üzerinde devşirme malzeme olarak kullanılmış olan (Kat. No. 135-139) arşitrav bloğu parçalarının faskiaları arasında yer alan inci-boncuk bezemelerinde, oval formulu inciler paralel kenarlara sahip olup, bazılarının ortaları bir sırt şeklinde keskin bir çizgi ile vurgulanmıştır. Boncuklar uzun, silindir formulu olup, üzerlerinde hala taşı aleti izleri bulunmaktadır. Benzer formdaki inci-boncuk dizileri ile Anadolu’da M.S. 2. yy. ortalarından sonraya tarihlenen yapıların mimari parçaları üzerinde sıklıkla karşılaşılmaktadır⁸⁴³. Parçalar üzerinde yer alan inci-boncukların birbirlerinden uzaklaştığı ve aralarında matkap deliklerinin bulunduğu açıkça izlenebilmektedir. İnci ve boncuklar arasındaki matkap delikleri ışık-gölge etkisi yaratmaktadır ve bu özellik, M.S. 2. yy. boyunca kullanılmıştır. Bu parçaların üçüncü faskiaları üzerinde yer alan inci-boncuk dizileri ile arşitrav tacının ilk bezekleri olan yumurta-ok ucu bezekleri arasındaki aks uyumunun devam ettiği görülmektedir. Benzer inci-boncuk dizileri M.S. 2. yy. ortalarından sonraya tarihlenen, Sagalassos Yukarı Agora Nymphaionu arşitrav blokları üzerinde⁸⁴⁴, Sagalassos Hamamı yakınındaki kapı yanında yer alan arşitrav-friz bloğu⁸⁴⁵, Kremna’da Marcus Aurelius ve Commodus için yapılmış olan tapınağın arşitrav blokları üzerinde⁸⁴⁶, Limyra Tiyatrosu bezeklerinde⁸⁴⁷ karşımıza çıkmaktadır.

Asklepieion - Hadrianeum Önü Stoası ve Opramoas Ailesi Anı Binası önünde yer alan cadde boyunca yapılan kazılar sırasında ele geçen diğer arşitrav bloğu parçaları (Kat. No. 083. 097. 102-105. 107-108. 126) üzerinde yer alan inci-boncuk dizilerinin Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarında ele geçen arşitrav bloğu parçaları (Kat. No. 074-077. 079. 117-120) üzerindeki inci-boncuk dizilerinin farklı şekilde biçimlendirildikleri dikkat çekmektedir.

⁸⁴¹Vandeput 1993a, 95 vd. Res. 83 vd.; Koçel-Erdem 1996, 202 vd.

⁸⁴²Kat. No. 079. 117. 119. 120-121 nolu Asklepios-Hygieia Tapınağı ve yakınlarından ele geçen parçalar üzerindeki inci-boncuk dizileri ile üzerlerinde yer alan matkap delikleri ile birlikte oldukça benzer özellikler göstermelerine karşın çok fazla yıpranmış olduklarından bu parçalar için kesin bir şey söylemek oldukça güçtür.

⁸⁴³Strocka 1981, 29; Vandeput 1997a, 149 vd.; Cavalier 2005, 205 vd. Lev. 63-64.

⁸⁴⁴Vandeput 1997a, 103. 150 Lev. 44,3; Vandeput 1997b, 389 Res. 6; Cavalier 2005, Lev. 84 Res. 242a.

⁸⁴⁵Vandeput 1997a, 150 Lev. 65.

⁸⁴⁶Mitchell 1995, 108 vdd. Lev. 49-51; Vandeput 1997a, Lev. 92,3.

⁸⁴⁷Dinstl 1986/87, 149 vdd. Res. 4-6. 9-11.

Buradaki dizilerde, inci-boncukların oldukça sık bir şekilde yerleştirildikleri, örgelerin birbirinden ve zeminden tam kopmamış oldukları görülmektedir. Özellikle üçüncü faskia ile arşitrav tacını ayıran boncukların uzunluğu 0.075 m'ye ulaşmaktadır. Severuslar Dönemi'ne tarihlenen yapıların mimari parçaları üzerinde, boncukların Hadrianus ve Antoninler Dönemi'ne tarihlenen yapılardaki boncuklardan daha uzun yapıldığı, incilerin ise genişlediği net bir şekilde görülmektedir⁸⁴⁸. Parçalar üzerinde yer alan boncukların oval ve iğ formunda yapılmış oldukları dikkat çekmektedir. Benzer inci-boncuk işlenişine sahip örneklerle Ksanthos Tiyatrosu arşitrav-friz bloğu⁸⁴⁹, Katedral'de yer alan bir arşitrav bloğu⁸⁵⁰, Perge Tiyatrosu arşitrav-friz bloğu⁸⁵¹, Side Agorası arşitrav-friz bloğu⁸⁵² üzerlerinde karşılaşmaktayız.

Athena Polias Tapınağı, kastron duvarı ve kule çevresinde yapılan kazılar sırasında açığa çıkartılan arşitrav bloğu parçaları (Kat. No. 122. 129-133) üzerinde yer alan inci-boncuk dizileri, ilk iki faskia arasında klasik dizilimde, bir uzun boncuk ve geniş iki inciden oluşmaktadır. Tiyatroda ele geçen arşitrav-friz bloğu parçalarının (Kat. No. 088-091) faskiaları üzerinde yer alan inci-boncuk dizileri de Athena Polias Tapınağı, kastron duvarı ve kule etrafında ele geçen parçaların inci-boncuk dizileri ile benzer işçilik özellikleri sergilemektedirler. Tek fark, parçalar üzerinde matkap deliklerinin takip edilmesidir. Tiyatroda ele geçen arşitrav-friz bloklarından üç parça (Kat. No. 089-091) üzerinde inci-boncuklar birbirlerinden matkap delikleri ile ayrılmış ve ince bir ip üzerine dizilmiş gibi işlenmişken, parçalardan biri üzerinde (Kat. No. 088) henüz birbirlerinden ayrılmamışlardır. Ancak Athena Polias Tapınağı, kastron duvarı ve kule çevresinde ele geçen parçalar (Kat. No. 122. 129-133) üzerindeki inci-boncuk dizileri oldukça yıpranmıştır. Yukarıda da bahsedildiği gibi Athena Polias Tapınağı, kastron duvarı ve kule etrafında ele geçen parçaların üçüncü faskia ile arşitrav tacını ayıran inci-boncuk dizilerinde ise, diğer arşitrav bloğu parçaları üzerinde yer alan inci-boncuk dizilerinden farklı olarak, iki inci-bir boncuk, bir inci-bir

⁸⁴⁸Ward-Perkins 1948, 72 vdd. Lev. 78; Koçel-Erdem 1996, 202 vd.; Türkmen-Peker 2013, 153 Res. 7. Seçilmiş birkaç örnek için bkz.: Smyrna Agorası Portikosu için bkz.: Naumann – Kantar 1950, 82 Lev. 24c-d; Strocka 1981, 21 Res. 60; Yegül 1986, Res. 368; Vandeput 1997a, Lev. 119,1; Cavalier 2005 Lev. 88 Res. 253. Sagalassos Hamamı yakınındaki kapı için bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 60. 62,1. Perge Nymphaionu için bkz.: Yegül 1986, Res. 359; Vandeput 1997a, Lev. 110,1-3; Gliwitzky 2010, Res. 31. 33. 35. Side Nymphaionu için bkz.: Gliwitzky 2010, Res. 141-151. Sardes Hamam Gymnasium Yapı Kompleksi için bkz.: Yegül 1986, Res. 355; Vandeput 1997a, 150 Lev. 112,2. Balbura Nymphaionu arşitrav friz bloğu için bkz.: Coulton 2012, 183 vd. Res. 17.9.

⁸⁴⁹M.S. 2. yy. sonu. Bkz.: Cavalier 2005, 66 Lev. 6 Res. 20 Lev. 7 Res. 22.

⁸⁵⁰Cavalier, arşitrav bloğunun tam olarak tarihlendirilmesinin güç olduğunun ancak M.S. 2. yy. ortalarından sonraya tarihlendirilebileceğinin altını çizmektedir. Bkz.: Cavalier 2005, 148 Lev. 26 Res. 82.

⁸⁵¹Bezemelerin stilistik analizine göre ilk evresi Geç Antoninler – Erken Severuslar Dönemi'ne, ikinci evresi ise Erken Severuslar Dönemi'nden, Orta Severuslar Dönemi'ne kadar tarihlendirilmektedir. Bkz.: İnan v.d. 2000, 299 vdd.; Köster 2004, Lev. 134,2. 135,1; Türkmen 2007, Kat. No. 104.

⁸⁵²Köster 2004, Lev. 136,2.

boncuk şeklinde bir dizilim ile karşılaşılmaktadır. Bu bölümde yer alan boncuklar, birinci faskia üzerinde yer alan boncuklardan daha kısa yapılmışlardır. Benzer stilistik özellikler gösteren inci-boncuk dizisi ile M.S. 2. yy. son çeyreği ile M.S. 3. yy. başına tarihlenen birçok yapının gerek arşitrav frizleri, gerekse kapı çerçeveleri ve entablatur parçaları üzerinde yoğun bir şekilde karşılaşılmaktadır. Bu türdeki inci-boncuk işçiliği ile Myra Tiyatrosu⁸⁵³, Kibyra Tiyatrosu⁸⁵⁴, Ksanthos Katedrali⁸⁵⁵, Perge Propylonu⁸⁵⁶ ve Tiyatrosu⁸⁵⁷, F2 Nymphaionu⁸⁵⁸, Side Agorası'ndaki Yuvarlak Yapı⁸⁵⁹, Antalya Kesik Minare⁸⁶⁰ ve Stratonikeia Gymnasionu⁸⁶¹ mimari parçaları üzerinde karşılaşılmaktadır.

Athena Polias Tapınağı, kastron duvarı ve kule etrafında ele geçen arşitrav bloğu parçaları üzerinde yer alan bir diğer bezeme elemanı ise ikinci ve üçüncü faskia arasında yer alan Lesbos kymationudur (Kat. No. 122. 130-132). Parçalar üzerinde korunan motif oldukça kötü bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Faskialar arasında üzengi formu⁸⁶² Lesbos kymationu yer almaktadır. Augustus Dönemi'nden itibaren Anadolu'da sıklıkla kullanılan bu form, Roma İmparatorluk Dönemi boyunca da tercih edilerek, Anadolu'da gelenekselleşen bir form halini alır⁸⁶³. M.S. 2. yy.'a ait yapıların tarihlendirilmesi için motifin tek başına yetersiz olduğu belirtilmektedir⁸⁶⁴. Bu dönem içerisinde motifin kronolojik olarak izlenmesinin oldukça güç olduğu ve bunun nedeni olarak aynı yapı üzerinde farklı formların bir arada kullanılmış olması gösterilmektedir⁸⁶⁵. Kyma reversa profili üzerinde yer alan Lesbos kymationlarında üzengi çerçevesi köşeli bir form sergilemektedir. Üzengi çerçevesinin üst bölümü, boyun kısmı, kyma profilinin üst bölümü ile bütünleşmiştir. Böylelikle üzenginin üst bölümü ortadan kalkmıştır. Ancak üzengi geniş bir şekilde yapıldığı için görsel olarak etkisi artmıştır. Üzenginin üst bölümünde ortada yer alan göz altta yer alan orta damarla bütünleşmiştir. Merkezinde yer alan damar, profilin altından üstüne doğru çok az bir genişleme göstermekte ve üstte üzengi çerçevesine oldukça ince birer köprü ile sicim gibi bağlanmaktadır. Orta damarın her iki yanında yer alan dik açılı, diagonal damarlar orta

⁸⁵³Dinstl 1986/87, Res. 14; Cavalier 2005, Lev. 77 Res. 219.

⁸⁵⁴Vandeput 1997a, Lev. 94,1; Kaya 2011, Kat. No. 100 vd.

⁸⁵⁵Cavalier 2005, Lev. 30 Res. 92.

⁸⁵⁶Gliwitzky 2010, Res. 287.

⁸⁵⁷İnan v.d. 2000, 299 vdd. Res. 35 vd.

⁸⁵⁸Dinstl 1986/87, 180 Res. 27; Vandeput 1997a, Lev. 109,1; Gliwitzky 2010, Res. 23-26.

⁸⁵⁹Karaosmanoğlu 1996, 45 Lev. 28a.

⁸⁶⁰Neflere girişi sağlayan kapıların çerçevelerinde karşımıza çıkmaktadır. Bkz.: Kaymak 2009, 99 vd. Res. 200-204; Kökmen 2012, 207 vdd. Res. 6 vd. 10. 13 vd.

⁸⁶¹Mert 2008, Res. 109a. 110. 116a.

⁸⁶²Üzengi için bkz.: y. dn. 283.

⁸⁶³Vandeput 1997a, 151; Cavalier 2005, 204 vd.

⁸⁶⁴Pülz 1989a, 66 vd.

⁸⁶⁵Vandeput 1997a, 152 Lev. 85,2-3. 86; Cavalier 2005, 205.

damardan derin matkap kanalları ile ayrılmıştır. Traianus ve Hadrianus Dönemi'nden itibaren üzeninin merkezinde yer alan orta damarının bölümlendiği ve orta damarın yanında yanıl iki damarın merkezdeki damardan bağımsız işlendiği, ancak bu dönem boyunca her iki formun aynı anda yapılar üzerinde kullanıldığı da vurgulanmaktadır⁸⁶⁶. Üzenği çerçeveleri arasında yer alan ara yapraklar yanlara açılan iki yaprakçıktan oluşmaktadır. Ara elemanlar üzenği çerçevesinden derin matkap kanalları ile ayrılmıştır. Ara yaprağı oluşturan iki yaprakçığın ortasında bir matkap kanalı yer alır. Dışa doğru uzanan yaprakçıklar, yanlarında yer alan üzenği çerçeveleri ile birer köprü şeklinde birbirleri ile ince iplikçiklerle bağıdırlar. Lesbos kymationu erken örneklerde görülen orijinal formunu yitirmiş ve matkap kanalları ile örgeler parçalanarak birbirinden ayrılmıştır. Bu M.S. 2. yy.'da oldukça sık bir şekilde karşılaşılan bir durumdur. Athena Polias Tapınağı, kastron duvarları ve kule çevresinde gerçekleştirilen kazılarda ele geçen bu arşitrav bloğu parçaları üzerindeki Lesbos kymationu ile benzer örneklere ile M.S. 2. yy.'ın 60'lı yıllarından sonraya tarihlenen yapıların mimari parçaları üzerinde karşılaşılmaktadır. Benzer Lesbos kymationu formları ile Sagalassos Yukarı Agora Nymphaionu⁸⁶⁷, Kremna Marcus Aurelius – Commodus Tapınağı arşitravları⁸⁶⁸, Perge Tiyatrosu pilasterleri⁸⁶⁹, M.S. 2. yy.'ın ilk yarısına ya da ortalarına tarihlenen Perge Agora Portikosu⁸⁷⁰, Limyra Tiyatrosu kapı çerçeveleri⁸⁷¹, Ksanthos Sivil Bazilika friz bloğu⁸⁷² üzerinde görülmektedir. Form M.S. 3. yy.'da da kullanılmaya devam eder, bazı örnekler üzerinde üzenği çerçevelerinin omuz kısımlarının, kyma profilinin üst bölümüne değdiği ve gözlerin kaybolduğu görülür⁸⁷³.

Arşitrav blokları üzerinde tarihlemeye yardımcı olacak bir diğler eleman ise İon kymationudur. Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarında ele geçen parçaların (Kat. No. 074-077. 079. 117-121) üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezekleri ile altlarında yer alan inci-boncuk dizileri arasında aks uyumu bozulmazken, üstlerinde yer alan palmet demetleri ile aralarındaki aks uyumunun bozulduğu dikkat çekmektedir. Üçgenimsi bir forma sahip olan yumurtaların altta küçük birer iplikçikle kabuğa bağılandıkları görülmektedir. Yumurtaların etrafında yer alan kabuklar alta doğru incelererek altta yer alan inci dizileri ile kaynaşmışlardır. Yumurta kabukları Flaviuslar Dönemi'nden itibaren altlarında yer alan inci-boncuk ve silme

⁸⁶⁶Vandeput 1997a, 152 Lev. 78,3. 79,1. 100,1; Cavalier 2005, 82.

⁸⁶⁷Vandeput 1997a, 104. 153 Lev. 44,4; Vandeput 1997b, 401 Res. 6.

⁸⁶⁸Mitchell 1995, 108 vdd. Lev. 50-51; Vandeput 1997a, 104 Lev. 92,3.

⁸⁶⁹İnan v.d. 2000, Res. 40 vd.

⁸⁷⁰Mansel 1972, 171 Res. 16; Vandeput 1997a, Lev. 108,3; Cavalier 2005, 225 Lev. 83 Res. 239.

⁸⁷¹Dinstl 1986/87, 178 vd. Res. 29 vd.

⁸⁷²Cavalier 2005, 205 Lev. 12 Res. 43 Lev. 64 Res. 176.

⁸⁷³M.S. 3. yy. başlarına tarihlenen birkaç örnek için bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 60,4. 61,4. 90,3. 111,2; Can 2005b, 97 dn. 41; Gliwitzky 2010, Res. 92. 112. 130. 133. 148. 152. 159-162.

ile bütünleşmeye başlamaktadır⁸⁷⁴. Yumurta kabukları arasında yer alan ok uçlarının sapları kısalmış, ok kanatları geniş bir formda yapılmıştır⁸⁷⁵. Ok uçları altlarında yer alan boncukların orta aksına gelecek şekilde yerleştirilmişleridir. Yumurtaların iki incinin aksına, ok uçlarının ise altlarında yer alan uzun boncukların ortasına gelecek şekilde işlenmeleri “Lykia-Pamphylia Özelliği” olarak anılmaktadır⁸⁷⁶. Bu özellikler Hadrianus Dönemi’nden sonra, Antoninler Dönemi’ne tarihlenen birçok yapıda karşımıza çıkmaktadır⁸⁷⁷. Hadrianus Dönemi boyunca bezekler arasındaki aks uyumunun devam ettiği bu döneme ait yapılar üzerinde rahatlıkla görülmektedir. Hadrianus Dönemi sonrasında bezekler arasındaki aks ilişkisinin bozulduğu gözlemlenir⁸⁷⁸. Benzer yumurta-ok ucu işlenişi⁸⁷⁹ Limyra Tiyatrosu arşitrav-friz blokları⁸⁸⁰ Myra Tiyatrosu⁸⁸¹ ve Sagalassos Yukarı Agora Antoninler Nymphaionu arşitrav-friz blokları⁸⁸² üzerinde görülmektedir.

Asklepieion – Hadrianeum Önü Stoası ve Opramoas Ailesi Anı Binası önünden ele geçen diğer arşitrav bloğu parçaları üzerinde yer alan yumurtaların kabuklarından derin birer matkap kanalı ile ayrıldıkları görülmektedir (Kat. No. 078. 081. 083. 087. 092. 095. 097. 102-105. 107-109. 126. 128. 134). Yumurtalar üçgenimsi oval ve basık bir forma sahip olup, tıpkı Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarından ele geçen arşitrav bloklarında olduğu gibi, ince birer iplikçikle alt bölümlerinde yer alan kabuk ve inci dizisi ile bütünleşirler⁸⁸³. Yumurtaları çevreleyen kabukların sırtları keskin bir profile sahip ve alta doğru incelerek, inci dizilerinin hemen üzerinde inci dizileriyle kaynaştıkları görülür. Yumurta kabukları arasında kalan boşluklara ya ok ucu ya da düz bir çubuk şeklindeki mızrak ucu motifi yerleştirilmiştir. Yumurta kabukları arasında kalan mızrak ucu motifleri, Antoninler ve Severuslar Dönemi’ne tarihlenen yapıların mimari parçaları üzerinde kullanılmalarına karşın, çok fazla tercih

⁸⁷⁴Yumurtaların ince iplikçiklerle altta yer alan kabuğa bağlanmaları ilk kez Flaviuslar Dönemi’nde ortaya çıkıp, Antoninler Dönemi boyunca kullanılmaya devam etmiştir. Bkz.: Karaosmanoğlu 1987, 23 vd. Lev. 5a-c. 7a; Karaosmanoğlu 1996, 33 vd. 44 Lev. 12b vd. 25a-b. 26a; Vandeput 1997a, 144 vd.; Can 2005, 93; Jenewein 2008, 88 dn. 18; Thür – Rathmayr 2014, 153 vdd.

⁸⁷⁵Karaosmanoğlu, ok uçlarının saplarının kısalması ve ok kanatlarının genişçe açılarak yukarı çekilmesi özelliğinin Lykia kentlerinden Limyra’da ilk kez ortaya çıktığını belirtmektedir. Bkz.: Karaosmanoğlu 1996, 45 Lev. 27b.

⁸⁷⁶Bkz.: y. dn. 840.

⁸⁷⁷Koçel-Erdem 1996, 109; Vandeput 1997a, 146; Can 2005b, 93 vd. dn. 24. 25.

⁸⁷⁸Bezekler arasındaki aks ilişkisi için bkz.: Weigand 1914, 50 vd. 69 vd.; Stročka 1978, 908 vd. dn. 97; Stročka 1981, 28-29 Res. 52-54; Köster 2004, 161 dn. 1225; Stročka 2012, 265.

⁸⁷⁹Benzer yumurta-ok ucu işlenişi ile Hadrianus Dönemi ve Severuslar Dönemi’ne tarihlenen yapılarda rastlamak mümkündür. Bu nedenle bezeğin özellikle belirli bir döneme ait olmasının söz konusu olmadığı belirtilmektedir. bkz.: Vandeput 1997a, 146 dn. 320 Lev. 110,4. 111,1-3.

⁸⁸⁰Dinstl 1986-87, Res. 4-5; Karaosmanoğlu 1996, 44 vd. Lev. 27b.

⁸⁸¹Dinstl 1986/87, Res. 14; Knoblauch – Özbek 1996, 206.

⁸⁸²Vandeput 1997a, 146 Lev. 44,1-2.

⁸⁸³Yumurtaların ince iplikçiklerle altta yer alan kabuğa bağlanmaları ilk kez Flaviuslar Dönemi’nde ortaya çıkıp, Antoninler Dönemi boyunca kullanılmaya devam etmiştir. Bkz.: Bkz.: y. dn. 874.

edilmemişlerdir⁸⁸⁴. Rhodiapolis'te Asklepieion – Hadrianeum Önü Stoası boyunca ele geçen parçalar üzerinde hem mızrak ucu hem de ok ucu motiflerinin kullanılması şaşırtıcı değildir. Çünkü M.S. 2. ve 3. yy.'a tarihlenen yapıların bezekli mimari parçaları üzerinde ya doğrudan aynı yapıya ait farklı bloklar üzerinde ya da aynı bezeme bandı üzerinde bir arada kullanıldıkları örnekler bilinmektedir⁸⁸⁵. Kısa saplı ok uçları uzun, ince bir formda yapılmışlardır ki ok kanatlarının M.S. 180-200 arasında birden incelmeye ve uzamaya başladığı bilinmektedir⁸⁸⁶. Benzer yumurta-ok/mızrak ucu bezekleri ile M.S. 2. yy. sonuna tarihlenen Ksanthos Kilisesi'nden arşitrav bloğu parçası⁸⁸⁷, Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Ksanthos Tiyatrosu geison bloğu⁸⁸⁸, Ksanthos Katedrali'nde yer alan arşitrav bloğu⁸⁸⁹, Ksanthos Vespasian Kapısı sima bloğu⁸⁹⁰, Marcus Aurelius Dönemi'ne tarihlenen Olympos Tapınak Kapısı⁸⁹¹, Sardes Hamam Gymnasium Yapı Kompleksi'ndeki Mermer Avlu arşitrav ve entablatur blokları üzerinde⁸⁹² ve Plancia Magna Kapısı'nda⁸⁹³ karşılaşılmaktadır.

Bu alandan ele geçen küçük bir arşitrav bloğu parçası (Kat. No. 081) üzerinde korunan İon kymationu bezekleri yukarıda sayılan örneklerden daha erken bir döneme işaret etmektedir. Kabuklardan derin bir oygu ile ayrılan yumurtalar dolgun ve plastik bir görünüme sahiptirler. Ara elemanlar mızrak ucu şeklinde ve kabuklardan bağımsızdırlar. Benzer işçilikteki yumurta-mızrak ucu bezemeleri ile Teos Dionysos Tapınağı⁸⁹⁴, Phaselis Hadrianus Kapısı⁸⁹⁵, Sagalassos Aşağı Agora kuzeyindeki nymphaion ve Antoninus Pius Tapınağı⁸⁹⁶, Perge Geç Hadrianus Dönemi Nymphaionu (F3) ve Güney Hamam'ın⁸⁹⁷ mimari elemanları üzerinde karşılaşılabilmektedir. Benzer işleniş İonik korniş bloklarından birkaç parça üzerinde de görülecektir. Küçük bir parça olması nedeni ile kesin olmamakla birlikte Geç Hadrianus – Erken Antoninler Dönemi özelliklerine sahip oldukları söylenebilir.

Athena Polias Tapınağı, kastron duvarları ve kule etrafında yapılan kazılar sırasında ele geçen arşitrav bloklarının hiç biri üzerinde çerçeve bölümü korunmamış olmasına karşın, kastron duvarı içerisinde yer alan, çerçeve bölümü kırılmış arşitrav bloğunun hemen yanında

⁸⁸⁴Radt - Koenigs 1979, 334; Vandeput 1997a, 144 vd.

⁸⁸⁵Bkz.: Köster 2004, 144 Lev. 75,3-4. 125,1.

⁸⁸⁶Vandeput 1997a, 146; Kadioğlu, 2006, Lev. 36,4.

⁸⁸⁷Başaran 1995b, 211 Lev. 39b.

⁸⁸⁸Karaosmanoğlu 1996, Lev. 47b; Cavalier 2005, 66 Lev. 7 Res. 22.

⁸⁸⁹Cavalier 2005, Lev. 26, Res. 82.

⁸⁹⁰Başaran 1995b, Lev. 40a.

⁸⁹¹Serdaroğlu 2004, 81 vd. Lev. 22 Res. 57.

⁸⁹²Yegül 1986, Res. 352-355; Vandeput 1997a, 147 Lev. 112,2.4.

⁸⁹³Köster 2004, Lev. 133,2.

⁸⁹⁴Ara elemanlar ok ucu şeklindedir. Bkz.: Pülz 1989a, 77; Karaosmanoğlu 1996, Lev. 21b.

⁸⁹⁵Ara elemanların ok ucu formunda yapılmış olması dışında benzer özellikler sergilemektedirler. Bkz.: Karaosmanoğlu 1996, Lev. 22a.

⁸⁹⁶Vandeput 1997a, 144 Lev. 25,3. 29,2-3. 30,2. 39,1.

⁸⁹⁷Vandeput 1997a, Lev. 105,3-4. 107,1.

dolgu malzemesi olarak kullanılmış, arşitrav çerçeve bölümüne ait olabilecek küçük bir parça dikkat çekicidir (Kat. No. 133). Yan yana yer almaları, bezeklerin stilistik özellikleri ve alandan ele geçen diğer parçalar üzerinde yer alan bezek dizilimi ile uyum içerisinde olması nedeni ile diğer arşitrav blokları ile birlikte bu alandaki bir yapıya ait olmalıdırlar. Gymnasiumdan ele geçen arşitrav bloğu parçaları üzerinde yer alan İon kymationları kastron duvarında kullanılan parça ile benzer stilistik özellikler sergilemektedir (Kat. No. 136-137. 139). Bu parçalar üzerinde yer alan ve İon kymationunu oluşturan oval formlu yumurtaların hem üstte yer alan kabartma zemininden hem de her iki yanlarında yer alan kabuklardan geniş bir oygu ile ayrıldıkları görülmektedir. Diğer alanlardan ele geçen yumurta-ok/mızrak ucu bezeklerinden daha özenli işlendikleri dikkat çekmektedir. Geniş bir oyguyla yumurtadan ayrılan kabuklar alta doğru incelmekte ve altta yer alan inci dizileri ile bütünleşmektedir. Ok uçları diğer arşitrav bloğu parçaları üzerinde yer alan ok uçlarından daha geniş boyutta işlenmişlerdir. Athena Polias Tapınağı'na ait olduğu düşünülen parça üzerinde iki inci-bir boncuk, bir inci-bir boncuk şeklinde akış gösteren dizilimde tekli incilerin üzerine ok uçları gelirken, çift boncukların arasına ise yumurta uçları gelecek şekilde bir düzenleme söz konusudur. Gymnasium örneklerinde ise ok uçlarının altına uzun boncuklar yumurta kabuklarının altına ise iki inci dizisi yerleştirilmiştir. Böylelikle ok uçları ve yumurta bezekleri altında yer alan inci-boncuk dizisi ile uyum içerisinde verilmişlerdir. Yumurta-ok ucu dizisini izleyen açık-kapalı palmet dizisi ile de uyum içerisinde oldukları görülmektedir. Bu arşitrav bloğu parçaları üzerinde yer alan yumurta-ok ucu dizileri Ksanthos Katedrali'nde yer alan arşitrav bloğu⁸⁹⁸, Myra Tiyatrosu arşitrav-friz ve kapı sövesi⁸⁹⁹, Perge F2 Nymphaionu⁹⁰⁰, Perge Tiyatrosu arşitrav-friz blokları⁹⁰¹ ve Stratonikeia Gymnasionu arşitrav friz blokları üzerinde⁹⁰², Antalya Kesik Minare içerisindeki kapıların çerçevelerinde⁹⁰³, Kibyra Tiyatrosu korniş bloklarında⁹⁰⁴ yer alan yumurta-ok ucu bezemeleri ile paralellik göstermektedirler.

Yuvarlak yapı çevresinden ele geçen arşitrav bloğu parçalarında (Kat. No. 140) İon kymationunu oluşturan yumurta-mızrak ucu bezeklerinde yumurtaların kabuklarından oldukça geniş bir oygu ile ayrıldıkları görülmektedir. Kabuklar arasında kalan oval yumurtalar düşecekmiş gibi bir görünüme sahiptirler. Mızrak uçları kısa çubuk formunda yapılmışlardır.

⁸⁹⁸de Bernardi Ferrero 1970, 205; Cavalier 2005, Lev. 30 Res. 92.

⁸⁹⁹Karaosmanoğlu 1996, 52 Lev. 39a; Cavalier 2005, Lev. 78 Res. 220 vd.

⁹⁰⁰Mansel 1975a, 70; Mansel 1975b, 368 vd.; Dinstl 1986/87, 180 Res. 27; Vandeput 1997a, Lev. 109,1; Gliwitzky 2010, Res. 23-26.

⁹⁰¹Bkz.: y. dn. 851.

⁹⁰²Mert 2008, 171 vd. Res. 109a. 110. 116a.

⁹⁰³Kaymak 2009, 99 vd. Res. 200-204; Kökmen 2012, 207 vdd. Res. 6-7. 10. 13-14.

⁹⁰⁴Vandeput 1997a, Lev. 94,1.

Yumurta ve mızrak ucu bezekleri arasında geniş boşluklar oluşmuştur. Yumurta-mızrak ucu bezekleri ile inci-boncuk dizileri arasında uyumun devam ettiği görülmektedir. Bezeklerin aralarının bu kadar açılmış olması Geç Antoninler, Erken Severuslar Dönemi'ne işaret etmektedir. Benzer İon kymationu ile Myra Tiyatrosu⁹⁰⁵, Anazarbos Kent Kapısı⁹⁰⁶, Milet Market Kapısı'nda karşılaşılmakla birlikte ara elemanlar bu örneklerin bir kısmında ok ucu şeklinde biçimlendirilmiştir.

Tiyatroda ele geçen arşitrav-friz (Kat. No. 088-091) bloklarının arşitrav tacında yer alan yumurta-ok ucu bezeklerinde yumurtalar kabuklarından derin bir oygu ile ayrılmıştır. Oval formulu yumurtalar altta ince iplikçikler ile altlarında yer alan faskiaya bağlanırlar. Yumurtaları çevreleyen kabuklar yukarıdan aşağıya doğru çok az incelme gösterirler ve üzerlerinde yer aldıkları faskia ile bütünleşmektedirler. Yumurta kabukları arasında kalan ok uçları kısa saplıdır ve kabuklara sicim gibi ince iplikçik formunda bağlanmaktadır. Bu formda ok ucu işlenişi ile Hadrianus Dönemi'nde oldukça sık karşılaşılmakla birlikte⁹⁰⁷, benzer form Antoninler Dönemi içerisinde de kullanılmaya devam etmektedir⁹⁰⁸. Ancak yumurta ve yumurtaları çevreleyen kabukların özensiz bir şekilde işlenmiş olması, kabukların içe doğru dönük olmayıp, dikleşmesi ve derin matkap kanalları ile birbirlerinden ayrılmış olmaları parçalar üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezeklerin Hadrianus Dönemi'nden daha ileri bir tarihte olduklarını işaret etmektedir. Yumurtalar üzerindeki dikkatsiz işleniş yapının üzerinde yer aldığı bölümle alakalı olmalıdır. Benzer yumurta-ok ucu işlenişine Milet Büyük Kilise'den konsollu geison bloğu üzerinde⁹⁰⁹, Celsus Kütüphanesi geison bloğu üzerinde⁹¹⁰ ve Termessos Tiyatrosu arşitrav-friz bloğu üzerinde⁹¹¹ karşımıza çıkmaktadır.

Parçalar üzerinde yer alan bir diğer tarihleme unsuru ise, arşitrav bloklarının bezekli çerçeve bölümünün son bezeği olarak sıklıkla tercih edilen, anthemion bezeğidir. Üç alanda yoğunlaşan arşitrav bloğu parçalarının üzerinde yer alan anthemion dizilerinin hepsi farklı stilistik özellikler sergilemektedir.

Asklepios-Hygieia Tapınağı ve yakınlarında ele geçen parçalar üzerinde (Kat. No. 075-079. 118-120) yer alan açık-kapalı palmet bezekleri yukarıda da belirtildiği gibi beşer yapraktan oluşmaktadır. Oldukça yayvan bir forma sahip olan palmet demetlerinin yaprakları etli bir yapı sergilemektedir. Bu formdaki palmet yaprakları oldukça uzun bir süre

⁹⁰⁵Karaosmanoğlu 1996, 52 Lev. 39a.

⁹⁰⁶Türkmen 2007, Kat. No. 111; Kadioğlu 2013, 48 Res. 7.

⁹⁰⁷Başaran 1995b, Lev. 22b. 23b. 24a-b; Cavalier 2005, Lev. 68 Res. 193b; Stinson 2008, Res. 10c.

⁹⁰⁸Başaran 1995b, Lev. 25a-b. 26a; Vandeput 1997a, 145 vd. Lev. 44. 91,2.

⁹⁰⁹Köster 2004, Lev. 99,5. 100,1.

⁹¹⁰Strocka 1978, Lev. 282 Res. 3.

⁹¹¹de Bernardi Ferrero 1966, 74; Cavalier 2005, Lev. 91 Res. 264.

kullanılmıştır. Palmet yapraklarının genişlemesi ve üzerinde yer aldıkları zemin ile olan ilişkileri dönemsel farklılıkları yansıtmaktadır. Açık ve kapalı palmetlerin tüm yaprakları bulundukları profil üzerinden birbirilerinden bağımsız çıkmaktadırlar. Her bir palmet yaprağının tabandan bağımsız bir şekilde çıkması özelliği özellikle Antoninler Dönemi'nde, Anadolu'da yer alan yapılarda sıklıkla karşılaşılmakta, bununla birlikte öncüleri de bilinmektedir⁹¹². Yaprakların birbirleriyle yakın işlenmiş olmaları ve geleneksel formlarını korumaları Antoninler Dönemi özelliklerini yansıtmaktadır. Ayrıca üzerlerinde yer aldıkları yumurta-ok ucu bezemesi ile aralarındaki aks uyumunun bozulmaya başlaması Antoninler Dönemi içinde olduğumuzu destekleyen bir başka veridir⁹¹³. Hem açık hem kapalı palmetlerin uçları sivri bir şekilde sonlanmaktadır. Açık palmet yapraklarının hançer şeklinde yapılması ve çatallanması, Hadrianus Dönemi'nden itibaren oldukça sık bir şekilde karşımıza çıkmaktadır⁹¹⁴. Kapalı palmet yapraklarının dış yan yaprakları kabartma zeminine gömülü bir şekilde ters "S" formunda yapılmıştır. Bu formda işlenen açık-kapalı palmet yapraklarını karşılaştırabileceğimiz örnekler Ksanthos Sivil Bazilika'da yer alan arşitrav bloğu⁹¹⁵, Ksanthos Nymphaionu arşitrav bloğu⁹¹⁶, Limyra Tiyatrosu arşitrav-friz bloğu⁹¹⁷, Tlos Hamamı⁹¹⁸ ve tiyatrosundaki arşitrav blokları⁹¹⁹ ile Balboursa Hamamı yakınlarında tespit edilmiş olan arşitrav blokları üzerinde⁹²⁰ karşımıza çıkmaktadır. Bu parçalar üzerindeki açık-kapalı palmet bezekleri birçok kentte Antoninler Dönemi sonrasına işaret etse de, yapıya ait yazıt, yapının M.S. 2. yy.'ın ortalarında yaşamış olan ünlü Hekim Herakleitos tarafından yapılmış olması ile en geç M.S. 2. yy.'ın 3. çeyreğine tarihlendirilmelidir.

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası boyunca ve Opramoas Ailesi Anı Binası önüne kadar yoğun bir şekilde açığa çıkarılan arşitrav bloğu parçaları, üzerinde yer alan açık-kapalı palmet bezekleri daha önce belirtildiği gibi, Asklepios-Hygieia Tapınağı önü ve çevresinden ele geçen bloklardan farklı olarak ya dönüşümlü olarak beş yapraktan oluşan açık ve yedi

⁹¹²Vandeput 1997a, 160 Lev. 103,4. 104,3. 107,1. 105,4.

⁹¹³Bezeler arasındaki aks ilişkisi için bkz.: y. dn. 878.

⁹¹⁴Başaran 1995b, 132.

⁹¹⁵Cavalier 2005, 200 vd. Lev. 10 Res. 38. Lev. 11 Res. 40.

⁹¹⁶Blokların tam olarak bu yapıya ait olup olmadığı açık değildir. Ancak üzerinde yer alan bezeler M.S. 2. yy. ortalarına tarihlendirilmektedir. Bkz.: Cavalier 2005, 99 vd. 200 vd. Lev. 14 Res. 52.

⁹¹⁷M.S. 2. yy. sonu bkz.: Dinstl 1986/1987, 219 vd. Res. 12.

⁹¹⁸Hamam Roma İmparatorluk Dönemi'nde çeşitli onarımlar geçirmiştir. Hamam yakınında yer alan bezekli mimari elemanların M.S. 240 depreminden sonra Kronos Tapınağı'ndan bu alana getirildikleri belirtilmektedir. Bezeler, M.S. 2. yy. sonu - 3. yy. başına tarihlendirilmektedir. Bkz.: Farrington 1995, 162; İşkan-Işık 2003, 103; Cavalier 2005, 185. 213 Lev. 92, Res. 269; Gülşen 2007, 236 dn. 98; Cavalier – Courtills 2010, 417 Res. 11; Uygun 2014, 263 vdd.; Korkut 2015, 30 vdd.

⁹¹⁹Tiyatro de Bernardi Ferrero tarafından, M.S. 3. yy. ortalarına tarihlendirilse de yapının birçok kez onarım geçirdiği yapılan bir yüksek lisans çalışmasında ortaya konulmuştur. Bkz.: Akdağ 2014, 59 vd. Lev. 29 Res. 75 Kat. No. 7-9. Ayrıca bkz.: de Bernardi Ferrero 1970, 194 vdd.; Cavalier 2005, 59. 179. 213 Lev. 92 Res. 266; Korkut 2015, 32 vdd.

⁹²⁰Geç 2. yy. bkz.: Coulton 2012, 130 vd. Res. 6. 9.

yapraktan oluşan kapalı palmet dizisiyle (Kat. No. 083. 097. 102-105. 107-108. 126) ya da her iki palmet demetinde yedişer yapraktan oluştuğu bir diziyle (Kat. No. 078. 081. 099-100) taçlandırılmışlardır. Her iki stilde de yaprakların stilize edildiği, yaprakların birbirinden ayrı işlendiği ve bir homojenlik göstermediği izlenmektedir. Arşitrav tacında yer alan ve açık palmetleri beşer, kapalı palmetleri yedişer yapraktan oluşan bezeklerin her biri kabartma zemininden bağımsız çıkmaktadır. Açık-kapalı palmetlerin yedişer yapraktan oluştuğu örneklerde ise kapalı palmetlerin orta yaprağının alt bölümünde üçgen formlu geometrik bir motif yer almaktadır⁹²¹. Bezeklerin altlarında yer alan yumurta-ok/mızrak ucu bezekleri ile aralarında yer alan aks uyumunun bozulduğu görülmektedir⁹²². Hem yaprak demetlerini oluşturan yaprakçıklar, hem de yaprak demetleri birbirlerinden ayrı işlenmişlerdir. Açık-kapalı palmetlerde bezeklerin parçalandıkları, genişledikleri ve derin matkap kanalları ile birbirlerinden ayrıldıkları gözlemlenmektedir. Açık palmetler etli, hançer formunda ve çıktıkları zemine doğru sarkmış bir formda yapılmışken, kapalı palmetlerin orta yapraklarının alt bölümleri geniş, yan yaprakları ise ters “S” formunda dike yakın bir formda işlenmişlerdir. Bazı parçalar üzerinde yer alan palmet dış yaprakları birbirlerine uç kısımları ile dokunarak sıkı bir dizilimde, kabartma zeminini üzerinde yerlerini almışken, bazılarının oldukça aralıklı yerleştirildikleri görülür. Palmet bezeklerinin yukarıda sayılan özellikleri, yozlaşmaları ve artık özgün formlarını yitirmeleri geç Antoninler, erken Severuslar Dönemi özelliklerini yansıtmaktadırlar (M.S. 2. yy.ın son çeyreği)⁹²³. Asklepieion - Hadrianeum Önü Stoaı boyunca ele geçen bu parçaların üzerlerinde yer alan açık-kapalı palmet yaprakları ile benzer işçiliğe sahip örnekleri, Smyrna Agorası arşitrav bloğu⁹²⁴, Ksanthos Katedrali arşitrav bloğu⁹²⁵ ve Tiyatrosu’nda⁹²⁶ yer alan arşitrav blokları, Arykanda M. A. Aurelius (?)’un mezarının kapı çerçeveleri⁹²⁷, Olympos Tapınağı sağ kapı sövesi⁹²⁸, Aspendos Tiyatrosu alt

⁹²¹En erken örnekleri Ephesos, Milet ve Pergamon gibi büyük kentlerde görülmektedir. Flaviuslar Dönemi’nden itibaren diğer kentlerde de kullanılır. Bkz.: Başaran 1995b, 29 Lev. 3a.d. 4b. 5b. 32a.d. 33b. Daha sonra M.S. 130’lu yıllara tarihlenen Nysa Kütüphanesi kapı çerçevelerinde yarım yuvarlak formda karşılaşılmaktadır. Bkz.: Strocka - Hoffmann - Hiesel 2012, 14 Lev. 18 vd. Hadrianus Dönemi’nden sonra ise yarım yuvarlak yaprak ya da üçgenimsi köklerin kullanılmaya devam ettiği görülür. Bkz.: Başaran 1995b, Lev. 26a-c.

⁹²²Bezeler arasındaki aks ilişkisi için bkz.: y. dn. 878.

⁹²³Genel olarak bkz.: Vandeput 1997a, 160 vdd.; Cavalier 2005, 200 vdd.

⁹²⁴Naumann - Kantar 1950, 69 vd. Lev. 24,6; Strocka 1981, 29 Res. 60; Başaran 1995b, Lev. 15b; Karaosmanoğlu 1996, Lev. 36b; Vandeput 1997b, Res. 14.

⁹²⁵Arşitrav bloğu Cavalier tarafından tam olarak tarihlendirilmemiş, bu arşitrav bloğu için M.S. 2. yy.’ın ikinci yarısı tarihi önerilmiştir. Bkz.: Cavalier 2005, 147 vd. Lev. 26 Res. 82.

⁹²⁶Karaosmanoğlu 1996, Lev. 47b.

⁹²⁷Bezelerinin işçilik/stilistik özellikleri Rhodiapolis ile oldukça benzemektedir. Yedişer yapraktan oluşan açık-kapalı palmetlerin bazılarının alt bölümünde üçgen formlu geometrik motifler yer alırken bazıları tamamen bağımsız çıkmaktadır. Mezar yazıtı ile birlikte M.S. 3. yy. başına tarihlendirilmektedir. Bkz.: Şahin 1994, 100; Cormack 2004, 182 vd. Res. 44.

⁹²⁸Brewster 1993, Res. 27; Serdaroglu 2004, 81 Lev. 22 Res. 57.

kat niş siması⁹²⁹, Sardes Mermer Avlu'nun arşitrav tacında ve entablatür blokları⁹³⁰, Seleukia Sidera Tiyatrosu arşitrav-friz blokları⁹³¹ üzerinde bulmak mümkündür.

Athena Polias Tapınağı, kastron duvarları ve kule etrafında yapılan kazılar sırasında tespit edilen arşitrav bloğu parçalarından sadece biri üzerinde yer alan açık-kapalı palmet bezeği korunmuştur (Kat. No. 133). Bu palmet bezekleri, Asklepieion - Hadrianeum Önü Stoa'sı boyunca ele geçen arşitrav bloğu parçaları üzerinde yer alan açık-kapalı palmet yapraklarından tamamen farklı bir şekilde işlenmişken, Asklepios-Hygieia Tapınağı ve yakınlarında ele geçen parçalar üzerinde yer alan palmet yaprakları ile kapalı palmetlerin dış yapraklarının ters "S" formu işlenişi ve çıktıkları zemin ile bütünleşmiş olmaları nedeni ile kısmen benzeşirken, açık-kapalı palmet demetlerini oluşturan tüm yaprakların uçlarının içe doğru kıvrılarak, düğme şeklinde sonlanmaları ile farklılaşmaktadırlar. Geniş ve özenli ölçülerde yapılmış olan palmetler dolgun yapraklara sahip olup, uçları birer düğme formunda sonlanmaktadır. Yapraklar henüz özgün formlarını yitirmemiş, birbirinden fazlaca ayrılmamıştır, ayrıca hangi yaprağın hangi yaprak demetine ait olduğu rahatlıkla belirlenebilmektedir. Açık palmetlerin uç kısımları da tıpkı kapalı palmetlerde olduğu gibi düğme şeklinde sonlanmaktadır. Severuslar Dönemi'nde açık palmet yaprakları özgün formlarını kaybedip, sivri uçlu orak formunda yapılarak taban silmeye dokunurlar⁹³². Buna benzer bir işçilikteki örnekler ile Perge Tiyatrosu sahne binasındaki kapılar⁹³³, Kesik Minare içerisinde yer alan kapı çerçeveleri⁹³⁴, Ksanthos'ta Katedral'de yer alan kapı lentosu⁹³⁵ ve arşitrav bloğu⁹³⁶ üzerinde karşılaşılmaktadır.

Gymnasium kazıları sırasında ele geçen arşitrav bloğu parçaları üzerindeki açık-kapalı palmet yaprakları sivri uçlu form göstermektedirler (Kat. No. 136-137. 139). Bu özellikleri nedeniyle kastron duvarında devşirme malzeme olarak kullanılmış olan yukarıda sözü edilen örnekten farklılaşmaktadırlar. Ancak dönem stili olarak birliktelik içerisindeyler. Vandeput, her iki formun bir arada kullanıldığını belirtmektedir⁹³⁷. Anthemion dizisi altında yer alan İon kymationu ile oldukça uyumlu bir şekilde işlenmiştir. Anthemion dizisini oluşturan açık-kapalı palmet yaprak demeti beş yaprağa sahiptir. Birbirlerinden ve bulundukları zeminden

⁹²⁹Can 2005b, Res. 14.

⁹³⁰Vandeput 1997a, 162 Lev. 112,4.

⁹³¹Tiyatro arşitrav-friz bloklarının taç kısmında yer alan kapalı palmetlerin orta yaprakları üçgenimsi bir forma sahiptir. Yoğun bir şekilde matkap kullanılmış olmasına karşın genel olarak Rhodiapolis örneklerine benzemektedirler. Bkz.: Kaya 1999, 169 Lev. 33,2-3.

⁹³²Başaran 1987, 77 Lev. 22c; Türkmen 2007, Lev. 87. 89. 96. 98.

⁹³³Başaran 1995b, Lev. 24b; İnan v.d. 2000, 299 vdd. Res. 13-15.

⁹³⁴Kaymak 2009, 99 vd. Res. 200-204; Kökmen 2012, 207 vdd. Res. 6 vd. 10. 13-14.

⁹³⁵Cavalier 2005, 165 vd. Lev. 29 Res. 91.

⁹³⁶Cavalier 2005, 166 vd. Lev. 30 Res. 92.

⁹³⁷Gymnasium kapılarında da benzer bir durum söz konusudur. Bkz.: Vandeput 1997a, 160 vdd.

bağımsız bir şekilde çıkan, açık-kapalı palmet yaprak demetlerinin uçları sivri bir şekilde sonlanmaktadır. Açık palmet yaprak demetlerinin dış yan yaprakları hançer formunda yapılmıştır. Hançer formunda işlenmiş olan yaprakların her biri kapalı palmet dış yan yaprağına sivri uçları ile dokunmaktadır. Kapalı palmet yaprak demetlerinde orta yapraklar sivri uçlu çubuk formundadır. İç yan yapraklar ters “S” profil çizdikten sonra yukarıya doğru yükselir ve içe dönerek sivri uç kısımları ile orta yaprağa dokunarak, orak formunu alırlar. Ters “S” profil çizen, dış yan yapraklar kalınlaştıkları noktadan aşağı doğru çekilerek çıktıkları zemine dokunurlar. Dış yan yaprakların alt bölümleri ile zemin arasında birer matkap deliği yer almaktadır. Anthemion bezeğini oluşturan örgelerin yukarıda bahsedilen stilistik özellikleri Antoninler Dönemi’ne işaret etmektedir. Bezeğin stilistik özellikleri gymnasiumun kuzey ve güney kapısı ile aynı elden çıkmışçasına benzerdir. Bezeklerin işçiliği de aynı atölye, usta grubunun eseri oldukları konusunda şüpheye yer bırakmamaktadır⁹³⁸.

Tiyatrodan ele geçen arşitrav-friz bloğu parçaları (Kat. No. 088-091. 141) ve kastron duvarı güneyinde yapılan kazı çalışmalarında ele geçen arşitrav bloğu parçası (Kat. No. 142) üzerinde yukarıda bahsedildiği gibi kentte ele geçen diğer arşitrav bloğu parçalarından farklı olarak, arşitrav tacının son bezeği olarak yalın sarmaşık dalları tercih edilmiştir. Bulundukları alan içerisinde dönüşümlü olarak bir yukarı bir aşağı doğru uç kısımları içe doğru kıvrılan yalın sarmaşık dalları bulunmaktadır. Genellikle soffit alanlarında tercih edilen bu motif ile arşitrav tacında oldukça nadir olarak karşılaşılmaktadır⁹³⁹. Motif, kapı çerçeveleri üzerinde çok sık olmasa da tercih edilmektedir⁹⁴⁰.

Asklepieion yapı kompleksi içinde yer alan yuvarlak yapı etrafından ele geçen arşitrav bloğu parçaları üzerinde ise 45°’lik çerçeve bölümünde anthemion dizisinin yerini defne yapraklarının aldığı görülmektedir (Kat. No. 140). Yan yana ve dikey olarak yerleştirilmiş olan defne yapraklarının orta yaprak damarı derin bir oyuk şeklinde işlenmiştir⁹⁴¹. Motif, oldukça nadir bir şekilde M.S. 3. yy. başına tarihlenen yapıların arşitrav tacında kullanılmıştır⁹⁴². Rhodaipolis örneği de bunlardan biri olmalıdır.

⁹³⁸Gymnasium kapıları daha sağlam bir şekilde korunmuştur. Bezeklerin karşılaştırma örnekleri için bkz.: s. 239.

⁹³⁹Bugüne kadar yayınlanan örneklerde Myra Tiyatrosu arşitrav blokları ve Anazarbos Zafer Takı arşitrav blokları üzerinde karşılaşılmıştır. Bkz.: Dinstl 1986/87, 178 Res. 14. 43; Cavalier 2005, Lev. 78 Res. 221; Kadioğlu 2013, Res. 8.

⁹⁴⁰Kapı çerçeveleri üzerinde kullanılan sarmaşık dallarının genellikle meyve ve sarmaşık yaprak motifleri ile birlikte yapıldığı görülmektedir. Stratonikeia Bouleuterionu kapı çerçevesi için bkz.: Karaosmanoğlu 1996, Lev. 15a; Mert 2008, Res. 137. Hierapolis Tiyatrosu kapı çerçeveleri için bkz.: de Bernardi Ferrero 1966, 57 vdd. Lev. 19 vd.; Karaosmanoğlu 1996, Lev. 38a; Limyra Tiyatrosu kapı çerçevesi için bkz.: Dinstl 1986/87, 178 Res. 26.

⁹⁴¹Kadioğlu, bu yaprakları “kamuş yaprağına benzer orta damarı belirginleştirilmiş yaprak ucu” olarak tanımlamaktadır. Bkz.: Kadioğlu 2013, 248 Res. 7.

⁹⁴²Karaosmanoğlu 1996, 52 Lev. 39a; Köster 2004, 152 Lev. 126,5. 127,1; Türkmen 2007, 57 vd. dn. 47 Kat. No. 109-111; Kadioğlu 2013, 248 Res. 7.

Arşitrav tacında karşımıza çıkan sıradışı bir diğer bezeme örgesi ise dalga motifidir (Kat. No. 143-144). 45°'lik çerçeve bölümünün son bezeği olarak kullanılmış olan motif, Anadolu'da oldukça sık bir şekilde mimari elemanlar üzerinde kullanılmaktadır⁹⁴³. Ancak motifin oldukça uzun bir süre değişmeden kullanılması tarihlleme de tek başına yeterli veriyi sağlamamaktadır⁹⁴⁴.

Arşitrav bloklarının alt bölümlerinde yer alan bezekli dar paneller, yapıların tarihlendirilmesi ve atölye tespitleri için bir diğer veri kaynağıdır. Arşitrav bloklarının sütun başlıkları üzerine oturan alt bölümlerindeki, iki başlık arasında kalan boşluk, kabartma şeklinde bezekli ya da bezeksiz dikdörtgen paneller olarak şekillendirilmiştir ve bu alanlar “soffit” olarak adlandırılmaktadır⁹⁴⁵. Soffitler üzerlerinde yer aldıkları parçalar ile birlikte değerlendirilmeleri ve kolaylıkla tahrip olmaları nedeni ile soffitler üzerine yapılmış olan çalışmalar oldukça azdır⁹⁴⁶. Arşitrav, arşivolt, lento ya da kaset gibi alt yüzeylerinde soffitler içeren mimari parçaların⁹⁴⁷ cephe bezemeleri genelde faskialıdır ve bunlar üzerinde inci-boncuk dizisi, yumurta-ok ucu dizisi, Lesbos kymationu ve lotus palmet dizisinden oluşan adeta şablonlaşmış ve nadiren farklılık gösteren bezekler içermektedirler. Ancak soffit bezekleri sadece farklı yapılar üzerinde değişiklik göstermemekte, aynı zamanda aynı yapıya ait mimari elemanların alt yüzeylerinde genelde birbiri ile bezek programı açısından benzeşmeyen farklı motifler tercih edilebilmektedir. Arkaik ve Klasik Dönem'de⁹⁴⁸ iki ya da daha fazla bloğun yan yana getirilmesi ile oluşturulan arşitrav bloklarının alt yüzeyleri çoğunlukla bezeksiz çerçeveler şeklinde ya da çok az bezek içeren çerçeveler şeklinde yapılmışlardır⁹⁴⁹. Arşitrav bloklarının altında sütun başlıkları arasında kalan boş alanları hareketlendirmek amacı ile yapılmış olan soffit bezekleri⁹⁵⁰, sütun başlıklarına, üzerlerinde yer aldıkları bloğun ön ve arka yüzlerine eşit mesafede blokların merkezine yerleştirilmişlerdir. Rhodiapolis soffit bezekleri, Hellenistik Dönem ve Roma İmparatorluk Dönemi'nden itibaren, Anadolu soffitlerinde olduğu gibi, dikdörtgen formdaki alanlar

⁹⁴³Mansel 1978, 110 Res. 117; Koenigs – Radt 1979, 330 vd. 341 Lev. 107,1-2. 117,2; Vandeput 1997a, 93 Lev. 38,2; Kadioğlu 2006, 84. 100 Lev. 36,11; Mert 2008, 262 vd. Res. 239; Kaya 2011, 10 Lev. 31c-d. Lev. 32a-b.

⁹⁴⁴Vandeput 1997a, 93 Lev. 38,2. 116,3.

⁹⁴⁵Wegner 1986/87, 93.

⁹⁴⁶Wegner 1957; Wegner 1978/80; Wegner 1986/87; Abbasoğlu 1994; Kökmen-Seyirci 2014.

⁹⁴⁷Marquant 1909, 108; Alzinger 1974, 107 Res. 159; Abbasoğlu 1994, 2; Öztürk 2009, 68 vd. Res. 41.

⁹⁴⁸Erken dönem soffit bezekleri için genel olarak bkz.: Kökmen-Seyirci 2014, 340 vd. dn. 9 vdd.

⁹⁴⁹Marquant 1909, 107. 219 vdd. Res. 124-125; Gruben 1986, Res. 111. 144. 199. 252. 299. 316.

⁹⁵⁰Wegner ve Abbasoğlu erken dönemde yan yana gelen blokların birleşme sırasında kırık yüzeylerindeki çirkin görüntüyü engellemek amacıyla soffitlerin teknik bir zorunluluk nedeni ile yapıldıklarını belirtmektedirler. Bkz.: Wegner 1957, 3vd.; Wegner 1986/87, 93; Abbasoğlu 1994, 1. Ancak tek bloktan oluşan arşitrav bloklarında alt yüzeyi boyunca soffit bezekleri yer almaktadır. Bkz.: Marquant 1909, 107. 219-221 Res. 124 vd.; Gruben 1986, Res. 111. 144. 199. 252. 299. 316. Ayrıca Roma İmparatorluk Dönemi'nde birden fazla arşitrav bloğunun yan yana getirilmesi ile oluşan arşitrav blokları üzerinde de bezek aynı şekilde arşitrav blokları altında yerini almaktadır. Bkz.: Wegner 1957, 2 Lev. 1a; Stamper 2005, 134.

içerisine yerleştirilmişlerdir. Roma İmparatorluk Dönemi'nden itibaren Korinth ve kompozit gibi yeni düzenlerin başlıkları üzerinde yer alan abakus çiçeklerinin çıkıntılı işlenişyle, uyumlu olması için soffit alanlarının köşeleri kavisli ve sivri uçlu yapılmaya başlandığı belirtilmektedir⁹⁵¹.

Ele geçen arşitrav bloğu parçalarının alt yüzlerinde birbirlerinden farklı bezeme programına sahip, dönemlerinin modasını yansıtan soffit bezekleri kullanılmıştır. Korunan örneklerin tümü dar, dikdörtgen formlu, köşeleri kavisli ve sivri uçlu⁹⁵² yapılmıştır. Kuzey Kilise'de 2012 yılında ele geçmiş olan mermer bir parça oldukça dikkat çekicidir (Kat. No. 145). Bu parça üzerinde 0.19 m genişliğindeki alan içerisine yan yana ve üst üste yerleştirilmiş, ancak birbirlerinden tam olarak koparılmamış olan defne yaprakları her iki taraftan ortada yer alan rozet motifine doğru yönlendirilmişlerdir. Parça üzerinde yer alan bezek ve bezeğin yerleştiriliş biçimi parçanın arşitrav bloğundan koparılacak farklı bir amaçla Kuzey Kilise'de devşirme malzeme olarak kullanıldığını düşündürmektedir. Kentte ele geçen diğer arşitrav bloğu parçalarının tümü üzerinde yer alan soffit alanlarından daha geniş yapılmış olması ile farklılaşmaktadır. Üzerinde yer alan bezek, diğer parçalar üzerinde de kullanılmış, düz girland motifi olarak adlandırılan ve soffit bezeği olarak Anadolu'da uzun yıllar boyunca tercih edilmiş olan bir bezeme olarak karşımıza çıkmaktadır. Anadolu geleneğinde Hellenistik Dönem'den itibaren yapılarda kullanılan arşitravların soffit bezemeleri blok alt yüzeyinde büyük alanlar işgal etmezler ve dar paneller olarak şekillendirilmişlerdir. Ayrıca kısa kenarları genellikle konkav bir forma sahiptir⁹⁵³. Sadece bir örnek istisna olarak karşımıza çıkmaktadır. Athena Polias Tapınağı etrafında yapılan kazılar sırasında açığa çıkarılan arşitrav bloğu parçasının (Kat. No. 131) alt yüzünde yer alan soffit alanı yine dikdörtgen formludur ancak, korunan kısa kenardan uç kısımlarının düz yapıldığı anlaşılmaktadır. Soffit kenarının düz yapılmış olmasının nedeni üzerinde yer alan meander/svastika bezeğinden kaynaklanıyor olmalıdır. Anadolu'da genellikle dar paneller halindeki soffitler tercih edilirken, Antoninler Dönemi içinde özellikle büyük kentlerde daha geniş ve bezekli çerçeveleri olan soffitler de kullanılmaktadır⁹⁵⁴. Antoninler Dönemi

⁹⁵¹Wegner 1978/80, 93 vd.; Pülz 1989, 54; Rumscheid 1994, 315; Vandeput 1997a, 178; Köster 2004, 47. 160; Kadioğlu 2006, 112 Lev. 47,4-6; Rossignani - Sacchi 2007, 369 Res. 11 vd.

⁹⁵²Ele geçen bazı örneklerin köşe bölümleri korunmadığı için bu parçaların soffit köşelerinin sivri uçlu yapıldığı yapılmadığı tam olarak anlaşılamamaktadır. Bkz.: Kat. No. 075. 082-083. 085. 087. 094. 096-097. 101-103. 105. 108-109. 111. 116. 120. 122. 124-125. 128. 134. 145-147.

⁹⁵³Naumann - Kantar 1950, Lev. 24c; des Gagniers v.d. 1969, Res. 21-23; Wegner 1978/80, 93 vd. Res. 3-6. 15. 17; Vandeput 1997b, 401 Res. 18 vd.; Köster 2004, Lev. 21,4-5. 36,3.5. 38,1-2. 39,2.4.7.9. 40,4-8. 41,2.4-6. 42,2.6. 43,3. 47,4.

⁹⁵⁴Ancak bu Anadolu kentlerinin tümünde görülmez ve istisnai bir durumdur. Bkz.: Laodikeia Caracalla Nymphaionu: des Gagniers v.d. 1969, Res. 27. Ephesos, Hadrianus Tapınağı: Wegner 1978/80, 97 Res. 7. Smyrna Agorası: Wegner 1978/80, 96 Res. 10. Milet Stadium Kapısı: Wegner 1978/80, Res. 12. Milet

sonrasında ise Sagalassos Yukarı Agora Nymphaionu'nda ve Tiyatrosu'nda⁹⁵⁵, Aphrodisias Tetrapylonu'nda⁹⁵⁶ Smyrna Agorası'nda⁹⁵⁷, Side Nymphaion'unda⁹⁵⁸ ve Çeşme Binası⁹⁵⁹ ile Batı Nekropol'de yer alan Tapınak Mezar'da⁹⁶⁰ olduğu gibi genellikle dar, çerçevesiz ya da bezeksiz çerçeveli soffitler tercih edilmiştir⁹⁶¹. Rhodiapolis kentinde ele geçen arşitrav blok parçalarının alt genişliği 0.50 - 0.60 m arasında değişmekte ve bezek alanının blok alt yüzeyinin 1/5 ve 1/4'ünü kaplamaktadır. Arşitrav bloğu parçaları üzerinde soffit bezeği olarak, Roma İmparatorluk Dönemi boyunca oldukça uzun bir süre sevilerek kullanılan, üst üste ve yan yana yerleştirilmiş defne yaprakları⁹⁶² ve sarmaşık dallarından çıkan yaprak ve meyveler⁹⁶³ gibi bezeklerden oluşan soffit bezeklerinin yanı sıra, Hellenistik Dönem'de bilinen yalın sarmaşık dalları⁹⁶⁴, baklava dilimi⁹⁶⁵ gibi soffit bezekleri ile de karşılaşmıştır. Bunun dışında çok karşılaşmayan, birbirlerine dolanmış iki yalın dal ve bu dalların arasında oluşan boşluklara yerleştirilmiş bitkisel ya da geometrik bezeklerden⁹⁶⁶ oluşturmuş soffit bezekleri de tercih edilmiştir. Sadece birer örnekle temsil edilen yan yana ve üst üste yerleştirilmiş zeytin/başak⁹⁶⁷, akanthus⁹⁶⁸ ve kamış⁹⁶⁹ gibi aynı yaprak dizisinin tekrarından oluşan soffit bezekleri, bunun yanı sıra yaprak ve meyve motiflerinin bir arada kullanıldığı, karışık bitkisel motifler⁹⁷⁰ ile Anadolu'nun diğer kentlerinde hem soffit çerçevesi hem de soffit ana bezeği olarak kullanılan, meander motifi⁹⁷¹ de kentte tercih edilen soffit bezekleri arasındaki yerlerini almaktadırlar. Aynı türdeki soffit bezekleri uzun yıllar boyunca benzer

Propylonu: Wegner 1978/80, Res. 14a-b. Hierapolis Tiyatrosu: D'andria - Ritti 1985, XXV, Lev. 6,3-4. Sagalassos Basilica E1: Vandeput 1993a, Res. 85. Sagalassos Antoninus Pius Tapınağı: Vandeput 1997a, Lev. 27,4. 28,2. Ksanthos Tiyatrosu: Cavalier 2005, Lev. 8 Res. 26-99.

⁹⁵⁵Vandeput 1997a, 179 Lev. 45. 55,2-4.

⁹⁵⁶Vandeput 1997a, Lev. 76,3.

⁹⁵⁷Naumann – Kantar 1950, Lev. 24c.

⁹⁵⁸Gliwitsky 2010, Res. 169-171.

⁹⁵⁹Gliwitsky 2010, Res. 210 vd.

⁹⁶⁰Gliwitsky 2010, Res. 233.

⁹⁶¹Ancak Evdir Han'daki Tapınak Mezar'da olduğu gibi yine istisnalar söz konusudur. Bkz.: Gliwitsky 2010, Res. 272. 295-298. Ayrıca bkz.: Vandeput 1997a, 179 Lev. 61,2. 112,3. Perge Propylonu üzerinde yer alan örnekler Anadolu geleneğine tamamen aykırı bir biçimde çok geniş bir şekilde işlenmişlerdir. Bu, Suriye etkisi ile açıklanmaktadır. Bkz.: Vandeput 1997a, 179 dn. 449. Perge soffitleri için bkz.: Abbasoğlu 1994.

⁹⁶²Bkz.: Kat. No. 083. 095-097. 103-104. 113-114. 119. 124. 145.

⁹⁶³Bkz.: Kat. No. 082. 085. 092. 098. 101-102. 107.

⁹⁶⁴Bu motif M.S. 2. yy.'ın 2. yarısı ve sonrasında sıklıkla tercih edilmiştir. Bkz.: Laflı - Christoph 2011, 260 vd. Res. 28. Bkz.: Kat. No. 079. 111. 116.

⁹⁶⁵Bu bezek Hellenistik Dönem'de bilinmesine karşın diğer kentlerde yer alan soffit bezeklerinde bu motif ile henüz karşılaşmamıştır. Hellenistik Dönem örnekleri için bkz.: Schrammen 1906, Lev. 33; Mendel 1966, 622 No. 1411; Rumscheid 1994, 121 Lev. 126,4. 127,2; Tölle-Kastenbein 1974, Res. 70. Kentte ele geçen örnekler için bkz.: Kat. No. 105. 110. 125.

⁹⁶⁶Bkz.: Kat. No. 094. 108. 146. Kat. No. 146'da dalların arasında kalan motifler işlenmeden bırakılmış olabilir.

⁹⁶⁷Bkz.: Kat. No. 147.

⁹⁶⁸Bkz.: Kat. No. 122.

⁹⁶⁹Bkz.: Kat. No. 120.

⁹⁷⁰Bkz.: Kat. No. 086-087. 109. 128. 134. 148.

⁹⁷¹Abbasoğlu 1994, Lev. 24,1-2. 24,4-5. Kentte ele geçen örneğin çok az bir bölümü korunmuştur. Bkz.: Kat. No. 131.

formda kullanıldıkları için, bu alanlarda yer alan bezeklerden yola çıkılarak parçaların tarihlendirilmesi güçtür. Soffit bezekleri bu nedenle genellikle arşitrav bloklarının ön yüzlerinde yer alan bezeklerle birlikte değerlendirilmektedir ki bu mimari parçaların daha sağlıklı bir şekilde tarihlendirilmesini sağlamaktadır.

Ele geçen arşitrav ve arşitrav-friz bloğu parçalarının üzerlerinde yer alan bezeklerin incelenmesi sonucunda, Lykia ve diğer bölgelerde yer alan -yazıtlarıyla ya da bezeklerinin stilistik özelliklerine göre kesin olarak tarihlenmiş olan- yapıların mimari bezemeleri ile olan karşılaştırmalar sonucunda, Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarında (Kat. No. 074-077. 079. 117-121), Athena Polias Tapınağı, kastron duvarı ve kule çevresinde yapılan kazılar sırasında (Kat. No. 122. 129-133) ve de tiyatro içerisinde ele geçen parçaların (Kat. No. 088-091), M.S. 2. yy.'ın 3. çeyreği içerisine ait stilistik özellikler sergiledikleri belirlenmiştir. Aynı yöntem kullanılarak, Asklepieion – Hadrianeum Önü Stoa'sı boyunca yapılan kazılar sırasında ele geçen arşitrav bloğu parçaları (Kat. No. 078. 080. 082-087. 092-110. 124-128. 134. 146) üzerinde yer alan bezeklerin ise geç Antoninler, erken Severuslar Dönemi özelliklerini oldukça net bir şekilde yansıttıkları bu nedenle M.S. 2. yy. son çeyreği içinde değerlendirilmeleri gerektiği sonucuna varabiliriz. Asklepieion içerisinde yer alan “Yuvarlak Yapı” ve etrafından ele geçen arşitrav bloğu parçalarının ise (Kat. No. 111-116. 123. 140), bu halleri ile değerlendirmek oldukça güç olmasına karşın, ön yüzlerinde kısmen korunan inci-boncuk dizileri ile alt yüzlerinde korunan soffit bezekleri parçaların M.S. 2. yy. sonu 3. yy. başlarına tarihlendirilebileceklerine işaret etmektedir. Kuzey Kilise'den ele geçen parça üzerinde yer alan soffit bezeği (Kat. No. 145) için ön yüzünde yer alan bezeklerin korunmamış olması nedeni ile kesin bir şey söylemek güç olmakla birlikte üzerinde yer alan yoğun matkap kanalları ve iyi işçiliği parçanın M.S. 2. yy. ortalarından sonraya ait olduğuna işaret etmektedir.

4.6 Friz Blokları

Rhodiapolis Antik Kenti'nde açığa çıkarılan friz blokları incelendiğinde bu blokların da diğer mimari elemanlarda olduğu gibi oldukça yıpranmış parçalara ayrıldığı görülmektedir. Ele geçen bütün friz blokları ve parçalarının İon ve Korinth mimarisine ait yapılarda kullanılmış oldukları söylenebilir. Yukarıda da belirtildiği gibi kentte Dor mimarisine ilişkin friz bloğu ele geçememiştir. Tiyatroda ele geçen arşitrav-friz bloklarının (Kat. No. 088-091) friz bölümleri de bu bölümde ele alınacaktır. Friz bloklarının birçoğu ise tüm yüzlerinde bulunan küçük kırılmalar dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Blokların ana bezeme alanı, Anadolu'da Roma İmparatorluk Dönemi'nde gelenek olduğu üzere dışa

hafif bombeli bir profil üzerine, bitkisel bezekler ve bu bitkisel bezekler ile birlikte çiçek, yaprak rozet ve figürlü bezekler ile kuşatılmışlardır. Günümüze ulaşan friz blokları ve parçaları incelendiğinde, yapılar üzerinde dört farklı tipin kullanıldığı tespit edilmiştir.

I. Tip'e dâhil edebileceğimiz friz blokları ve parçalarının friz ana bezeme alanında akanthus ve yalın dallardan oluşan sarmal dalların oluşturmuş olduğu boşluklarda rozet ve yaprak motiflerine yer verilmiştir (Kat. No. 154-166. 176-177. 179-180). Bu gruba dâhil edilen parçalardan sadece birinde (Kat. No. 166) akanthus yaprağının oluşturduğu boşluk içerisinde figürlü rozete yer verilmiştir. Bu friz blokları ve parçaları üzerinde friz ana bezeme alanından friz tacına geçişte iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi yer almaktadır. Friz tacında yer alan inci-boncuk dizisi üzerine yumurta-mızrak ucu bezeği yerleştirilmiştir. Friz tacı üstte yer alan düz bir silme ile sınırlandırılmıştır.

II. Tip'e dâhil edilen friz blokları ve parçalarının (Kat. No. 149-152. 167-173. 181-183) friz ana bezeme alanında I. Tip'te olduğu gibi, akanthus yaprakları ve yalın dallardan oluşan sarmaşık dalları ve bu dalların içe doğru kıvrılmaları ile oluşturdukları dairesel boşluklar içerisine çiçek, rozet ve yaprak demetlerinden oluşan motifler kullanılmıştır. Ancak bu tipe dâhil edilen friz blokları ve parçaları I. Tip'ten farklı olarak friz tacına geçişte herhangi bir bezeme içermemeleriyle tipolojik olarak farklılaşmaktadırlar. Benzer şekilde tiyatroda ele geçen arşitrav-friz bloğu parçalarının friz bölümlerinde friz tacına geçişte inci-boncuk dizisi yer almamaktadır. Bu tipte de friz tacında diğer tüm örneklerde olduğu gibi yumurta-mızrak ucu bezeği tercih edilmiştir.

III. Tip'e dahil edebileceğimiz friz bloklarını ise figürlü friz blokları olarak değerlendirebiliriz. Bu tipe ait sadece iki adet friz bloğu günümüze ulaşmıştır. Bizans Dönemi'nde gymnasiumda devşirme malzeme olarak kullanılmış olan friz bloğu (Kat. No. 153) genel olarak oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Bu bloğun merkezinde bir adet medusa başı yer almaktadır. Asklepion – Hadrianeum Önü Stoası'ndan ele geçen bir diğer parça (Kat. No. 178) ise her iki yan yüzünde kırıklar içermektedir. Bu parça üzerinde merkez motif olarak, cepheden kanatları açık bir şekilde tasvir edilmiş bir kartal motifi bulunmaktadır.

IV. Tip'e dâhil edebileceğimiz sağlam ele geçmiş herhangi bir friz bloğu olmamasına karşın, ele geçen üç küçük parça⁹⁷² (Kat. No. 174-175. 184) kentte diğer üç tipten farklı bir friz tipinin daha varlığını yansıtmaya açısından oldukça önemlidir. Bu parçalar

⁹⁷²Kentte birçok küçük friz bloğu parçası ele geçmiş olmasına karşın, bu iki parça yukarıda sayılan sarmaşık dallı friz bloklarından farklı bir friz bloğu tipine ait olmaları ve bu tipin yapısını en iyi şekilde yansıtmaları nedeni ile kataloga dâhil edilmişlerdir.

üzerinde (Kat. No. 165. 174) S-profilli friz ana bezeme alanında sarmaşık dalları yerine oluk yaprak motiflerinin yan yana yerleştirilmesi ile oluşturulmuş bir bezeme kuşağı bulunmaktadır. Oluk yaprak motifleri dönüşümlü olarak içleri boş ve içlerine değişik yaprak motiflerinin üst üste yerleştirildiği oluk yaprak motiflerinden oluşmaktadır. Ele geçen bu parçanın üst bölümü kırık olmasına rağmen bir diğer parça friz üst bölümü hakkında fikir edinmemizi sağlamaktadır (Kat. No. 164). Ele geçen bu küçük parçanın üst bölümünde, oluk yaprak motiflerinin üst bölümleri takip edilebilmektedir. Bir önceki parçada olduğu gibi dönüşümlü olarak içi boş ve içine değişik yaprak motiflerinin yan yana ya da üst üste yerleştirildiği oluk yaprak bezeklerinden oluşan motifler, friz ana bezeğini temsil ediyor olmalıdır. Friz ana bezeme alanından, keskin ve düz bir profil ile friz tacına geçilmektedir. Friz tacında yumurta-ok ucu bezeği yer almaktadır ve üstte yer alan düz bir silme ile friz tacı sınırlandırılmıştır.

4.6.1 Friz Blokları Değerlendirme

Friz bloklarının ana bezeme alanında yer alan bitkisel bezemeler ve bu bezekler arasında yer alan figürler bir yapının bezekli mimari elemanları arasında oldukça önemli bir yere sahiptirler. Vitruvius, bezeksiz işlenecek friz kuşağının arşitrav yüksekliğinden $\frac{1}{4}$ oranında daha kısa olması, üzerinde kabartmalara yer verilecek olan friz bloklarının ise, arşitrav yüksekliğinden $\frac{1}{4}$ oranında daha uzun olması gerektiğinden bahsetmektedir⁹⁷³. Roma İmparatorluk Dönemi'nde kıvrık dallarla süslenmiş olan friz bloklarında, Vitruvius'un bahsettiği oranlara bağlı kalınmamıştır. Nitekim üzerinde sadece bitkisel bezekler bulunan, Rhodiapolis'te ele geçen friz blokları arasında, Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası yakınlarında ele geçen friz blokları hariç⁹⁷⁴, diğer yapılara ait friz bloklarının Vitruvius'un verdiği oranlara uymadıkları görülmektedir.

Üzerlerinde yer alan bezekler ve figürler diğer parçalar üzerinde yer alan bezeklerde olduğu gibi ait olduğu yapı türü, düzeni ve yapının tarihi hakkında bilgi vermenin yanı sıra kent ve bölge atölyeleri hakkında da bilgiler sunmaktadır. Arkaik ve Klasik Dönem'in temel iki düzeni olan İon ve Dor düzenlerinde friz blokları ya figürlü kabartma ya da herhangi bir bezeme içermeyen sade birer blok olarak şekillendirilmişlerdir. Hellenistik Dönem'de ise friz bloklarının bukranon – bukephalion gibi taşıyıcılara asılı girland motifleri ya da bitkisel

⁹⁷³Vitruvius III.5.10.

⁹⁷⁴Asklepieion - Hadrianeum Önü Stoası'na ait friz bloklarının yükseklikleri 0.30 m, arşitrav bloklarının yüksekliklerinin ise 0.40 m olması ile friz bloklarının yüksekliklerinin arşitrav bloklarından $\frac{1}{4}$ oranında daha kısa yapıldıkları görülmektedir. Bu durumda friz bloklarının Vitruvius'un verdiği oranlara uyduğu görülür.

bezeklerle süslenmiş oldukları görülür⁹⁷⁵. Roma İmparatorluk Dönemi'nde ise friz bloklarının ana bezeme alanı önceki dönemlerde olduğu gibi gırlan ve bitkisel motiflerle⁹⁷⁶ süslenmeye devam etmekle birlikte, bu dönemde daha önceki dönemlerden bilinmeyen farklı motif, figür ve bezeklerin bir araya getirilmesi ile friz ana bezeme alanında kullanılan yeni, zengin bir bezeme repartuarı oluşturulmuştur. Friz blokları üzerinde yer alan kıvrık dallardan oluşan bezeme kuşağı Hellenistik Dönem'de başlangıçta sima ve ante başlıkları üzerinde, Yüksek Hellenistik-Erken Roma Dönem'inden itibaren ise friz kuşakları üzerlerinde yerlerini almışlardır⁹⁷⁷. Kıvrak dal bezemeleri M.S. 1. yy. itibari ile frizler üzerinde yer almaya başlayıp, Roma İmparatorluk Dönemi boyunca sevilerek kullanılmış ve bir moda haline gelmiştir⁹⁷⁸. Friz tacında genellikle yumurta-ok ucu bezemesi yer almakla birlikte, çok nadir olarak friz tacında Lesbos kymationu bulunan örneklerle de karşılaşmaktadır⁹⁷⁹.

Rhodiapolis yapılarına ait olan friz bloklarının ana bezeme alanı hafif dış bükey, bombeli bir profile sahiptir. Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi başlangıcında friz ana bezeme alanı düz bir profille sahipken, M.S. 1. yy.'dan itibaren ana bezeme alanları dış bükey bir profilde yapılmaya başlanır ve Roma İmparatorluk Dönemi boyunca bu şekilde kullanılır⁹⁸⁰. Kentte ele geçen friz bloklarından ilk üç tipe dahil edilen örneklerin tümü üzerinde akanthus yaprak bezeklerinden oluşan kıvrık dallar kullanılmıştır. Bu bezeme Anadolu'da yer alan diğer kentlerde de Roma İmparatorluk Dönemi'nde oldukça sevilerek tercih edilen bir bezek olarak karşımıza çıkmaktadır⁹⁸¹. Friz blokları ve parçaları üzerinde yer alan akanthus yapraklarından oluşan kıvrık dallar bu örneklerin tarihlendirilmesinde oldukça büyük öneme sahiptirler.

Kentte ele geçen friz blokları ve parçalarından ilk iki gruba dahil edilen örneklerin ana bezeme alanında (Kat. No. 149-151. 154-170. 172-173. 176-177. 179-180. 182), bloğun bir köşesinden çıkarak, friz ana bezeme alanı boyunca kıvrımlar çizerek ilerleyen yarım akanthus yapraklarından oluşan bir ana dal bulunmaktadır. Bu ana daldan çıkan yan dalların uçlarında, dal ve yaprakların oluşturduğu dairesel çerçeveler içine çeşitli yönlerden işlenmiş, farklı tipte

⁹⁷⁵Hellenistik Dönem örnekleri için bkz.: Rumscheid 1994, 276 vdd.

⁹⁷⁶Seçilmiş birkaç örnek için bkz.: Robinson 1926, Res. 13-22; Bammer 1968/71, 26 vdd. Res. 2a.e-f; Alzinger 1974, 43 vd. Lev. 34; Mitchell 1995, 120 Res. 34,4-4a; Vandeput 1997a, Lev. 23,3-4. 62,3-4; Mert 2010, 275 vd. Res. 19-20; Akgül-Özarslan 2013, 400 vd. Res. 7-10.

⁹⁷⁷Rumscheid 1994, 291 vdd.; Vandeput 1997a, 155; Söğüt 2005a, Res. 15.

⁹⁷⁸Can 2005a, 20; Köse 2008, 748. 753. dn. 1 Res. 1.

⁹⁷⁹Köster 2004, 162 Lev. 72,5-6. 73,3.

⁹⁸⁰Köster 2004, 161.

⁹⁸¹Weigand 1914, 78 vdd.; Thür 1989, 104 vd.

rozetlere yer verilmiştir. Friz blokları üzerine, bezemenin bu şekilde yerleştirilmesi Hellenistik Dönem'den beri bilinen bir kompozisyonudur⁹⁸².

III. Tip'e dahil edilen iki örnek üzerinde (Kat. No. 153) ise akanthus yaprakları bloğun köşesinden çıkmamaktadır. Bu, blokların merkezinde yer alan figürden kaynaklanmaktadır. Kat. No. 153 nolu friz bloğunun merkezinde cepheden verilmiş bir medusa başı yer almaktadır. Bu gruba dahil edilen bir diğer friz bloğu parçası (Kat. No. 178) üzerinde ise merkezde cepheden kanatları açık bir şekilde verilmiş kartal motifi⁹⁸³ bulunmaktadır.

Ele geçen parçalardan Kat. No. 149-152. 153. 155. 167-168. 172-173. 180-181 ve tiyatrodan ele geçen arşitrav-friz bloğu parçaları (Kat. No. 088-091) üzerinde yer alan akanthus yapraklarının oldukça iri bir şekilde işlendikleri ve üzerlerinde kabartma şeklinde yapılmış yaprak damarı dışında herhangi bir detaya yer verilmediği görülmektedir. Tüm detayları unutulmuş olan yapraklar arasında geniş ve derin boşluklar güçlü ışık-gölge etkisi yaratmaktadır. M.S. 2. yy.'ın 2. yarısından itibaren geniş yaprak yüzeylerinin ince kabarık damarlarla kaplandığı belirtilmektedir⁹⁸⁴. Parçalar üzerinde kabartma derinliğinin arttığı ve sık dizilimli bir yapı görülmekle birlikte, yapraklar arasında hala bir sürekliliğin varlığı gözükmemektedir. Bununla birlikte yaprakların alt ve üst silme ile bütünleştikleri de gözden kaçırılmamalıdır. Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen yapıların friz kuşakları üzerinde yer alan akanthus yapraklarından oluşan ana dallar ve yan dallar friz sınırına yakın işlenmelerine karşın bu bölüm ile bütünleşmezler⁹⁸⁵. Hadrianus Dönemi sonuna doğru yaprak ve rozet bezeklerinin irileşmeye ve kabartma zemini ile kaynaşmaya başladıkları görülür⁹⁸⁶. Bazı friz blokları ve parçaları üzerinde (Kat. No. 151. 155. 180) yan yana matkap kanalları yer almaktadır ki bu özellik M.S. 2. yy.'dan itibaren sıklıkla karşımıza çıkan bir durumdur⁹⁸⁷. Neredeyse aynı elden çıkmışçasına benzer yaprak işlenişi ile bir diğer Doğu Lykia kentinde rastlamak mümkün olmuştur⁹⁸⁸. Benzer yaprak işlenişi ile M.S. 2. yy. ortası ve sonrasına

⁹⁸²Rumscheid 1994, 291 vdd.

⁹⁸³Hadrianeum yakınlarında ele geçmiş olan bloğun ortasında kartal motifinin yer alması dikkat çekicidir. Kartal motifi tanrılaştırmanın bir sembolü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bkz.: Thomas 2007, 68.

⁹⁸⁴Can 2005a, 91.

⁹⁸⁵Vandeput 1997a, Lev. 102,2; Can 2005a, 72 vdd.

⁹⁸⁶Perge F3 Nymphaionu için bkz.: Can 2005a, 80 vd. Lev. 25a. Milet Market Kapısı için bkz.: Strocka 1981, 32. 46 vd.; Strocka 1996, Res. 40; Köster 2004, 122 Lev. 88,1. 99,4. Milet, Eski Balat'tan arşitrav-friz bloğu için bkz.: Köster 2004, 110 vd. Res. 18. Didyma Apollon Tapınağı arşitrav-friz blokları için bkz.: Pülz 1989, Lev. 27,1-7; Köster 2004, 110 Lev. 105,3.

⁹⁸⁷Köster 2004, 152.

⁹⁸⁸Arykanda kazıları başkanı M. Tekinalp'ın izni ile Suna-İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü (AKMED) tarafından tarafıma sağlanan burs kapsamında yapılan ziyaret sonucunda, Arykanda Antik Kenti'nde oldukça yakın benzerleri ile karşılaşmıştır. Ancak blokların hangi yapıya ait olduğu ya da hangi döneme tarihlendiği konusunda herhangi bir çalışmaya yayınlarda rastlanılmamıştır.

tarikhlenen Ksanthos Tiyatrosu⁹⁸⁹, M.S. 2. yy. ortalarına tarikhlenen Perge Agora Portikosu⁹⁹⁰, M.S. 160-180 yıllarına tarikhlenen Sagalassos Yukarı Agora Nymphaionu⁹⁹¹, M.S. 2. yy. ortalarına tarikhlendirilen Ksanthos Nymphaionu⁹⁹², M.S. 2. yy.'ın 2. yarısına tarikhlendirilen Perge Agorası⁹⁹³, M.S. 150 sonrasına tarikhlenen Kremna Antoninus Pius Tapınağı⁹⁹⁴, M.S. 180-200 arasına tarikhlenen Sagalassos Tiyatrosu⁹⁹⁵, M.S. 180-200 yıllarına tarikhlendirilen Nysa Tiyatrosu⁹⁹⁶, M.S. 2. yy. sonu - 3. yy. başına tarikhlenen Sardes Mermer Salonu⁹⁹⁷, Ksanthos Sivil Bazilika'da devşirme malzeme olarak kullanılmış olan ve M.S. 3. yy. başına tarikhlenen arşitrav-friz blokları⁹⁹⁸, M.S. 3. yy. başına tarikhlenen Myra Tiyatrosu⁹⁹⁹, M.S. 3. yy. başına tarikhlenen Tlos Tiyatrosu¹⁰⁰⁰, Tlos Hamamı¹⁰⁰¹, M.S. geç 2. yy. - erken 3. yy.'a tarikhlenen İsrail'deki¹⁰⁰² bir friz bloğu örneklerinde, ayrıca Pergamon Dionysos Tapınağı kapı çerçeveleri üzerinde¹⁰⁰³ karşılaşmak mümkündür. Ancak, özellikle M.S. 3. yy. başına tarikhlenen örnekler üzerinde yaprakların aşırı derecede matkap darbeleri ile parçalandığı ve akanthus kıvrık dal filizlerinin birbirlerine oldukça yakın, yan yana dizildikleri görülür ki yaprakların ne başlangıçları ne de bitişleri görülemez. Rhodiapolis örnekleri üzerinde ise kıvrık dal bezekleri üzerindeki bütünlük büyük oranda korunmuştur. M.S. 3. yy.'a tarikhlenen bazı örneklerde ise, kıvrık dallar arasında yer alması gereken çiçek motiflerinin ihmal edildiği görülmektedir¹⁰⁰⁴. Bu nedenle yukarıda sayılan örneklerin kıvrık dallarını oluşturan akanthus yapraklarının M.S. 160-80 yılları özellikleri sergiledikleri ve henüz M.S. 3. yy.'ın abartılı yapısına sahip olmadıkları söylenebilir. Bu parçaların arşitrav tacında yer alan inci-boncuk ve yumurta-mızrak ucu bezekleri de bu tarihi destekler nitelikte özellikler sergilemektedir. Kat.

⁹⁸⁹Cavalier 2005, 45 vdd. Lev. 7 Res. 21.

⁹⁹⁰Mansel 1975, 76 vdd.; Cavalier 2005, 60. 62. 161 Lev. 83 Res. 238.

⁹⁹¹Sagalassos Nymphaionu'na ait friz blokları üzerindeki kıvrık dallar Rhodiapolis'teki kıvrık dal frizlerini hatırlatmakta olup, Sagalassos'ta akanthus yaprakları üzerindeki matkap kullanımının daha idareli olması farklılaşan noktadır. Bkz.: Vandeput 1997a, 100 vd. 157 Lev. 44,1-2; Vandeput 1997b, 385 vdd. Res. 5,13; Cavalier 2005, 57. 59 vd. 63. 80. 161 Lev. 84 Res. 242a; Kadioğlu 2006, 125.

⁹⁹²Blokların tam olarak bu yapıya ait olup olmadığı kesin değildir. Bkz.: Cavalier 2005, 95 vdd. Lev. 14 Res. 53.

⁹⁹³Mansel 1975, 76 vdd.; Cavalier 2005, 60. 62. 161 Lev. 83 Res. 238.

⁹⁹⁴Mitchell 1995, 92 vd. Lev. 32

⁹⁹⁵Vandeput 1997a, 107 vd. 141 Lev. 52,4.

⁹⁹⁶Kadioğlu 2006, 124 vdd. Lev. 18,7-9. 19,1-9.

⁹⁹⁷Yegül 1986, 1 vdd. Res. 133-135. 151. 163. 165; Strocka 1981, 22 vdd. Res. 62; Karaosmanoğlu 1996, 100 Lev. 44a; Vandeput 1997a, 168 vd. Lev. 112,2,4; Kadioğlu 2006, 126 Lev. 51,2.

⁹⁹⁸Cavalier 2005, 151 Lev. 27 Res. 84a-b.

⁹⁹⁹de Bernardi Ferrero 1970, 205; Cavalier 2005, 58. 63. 166 Lev. 78 Res. 221.

¹⁰⁰⁰Tiyatronun Roma İmparatorluk Dönemi öncesinde inşa edildiği tespit edilmiş, ancak bölgede gerçekleşen çok sayıdaki deprem nedeniyle yapının birçok kez onarım geçirdiği anlaşılmıştır. Günümüze ulaşan bezekler ise, M.S. 3. yy.'a tarikhlenmektedir. Bkz.: y. dn. 919.

¹⁰⁰¹Bkz.: y. dn. 918.

¹⁰⁰²Ovadiah - Turnheim 1994, Res. 103. 121-122. 240. 241. 269.

¹⁰⁰³Tapınağın tarihi tartışmalıdır. Bazı araştırmacılar Hadrianus Dönemi'ne tarihlemektedir. Bkz.: Strocka 1988, 299 vd.; Pülz 1989, 34. 83 vd. Radt ve Koenigs ise Severuslar Dönemi'ne tarihlemiştir. Bkz.: Radt - Koenigs 1979, 347. Ayrıca bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 102,2; Köster 2004, 154 dn. 1159 Lev. 132,1.

¹⁰⁰⁴Köster 2004, 152 Lev. 126,5. 127,1; Cavalier 2005, Lev. 11 Res. 41vd.

No. 145 ve 170 nolu örneklerde arşitrav tacına geçişte iki inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi bulunmaktadır. İnci-boncuk dizisinin bir ip üzerine dizili gibi işlendiği ve boncukların oldukça uzun yapıldıkları görülmektedir¹⁰⁰⁵. Bu parçalar üzerinde yer alan inci-boncuk dizileri ve yumurta-mızrak ucu bezemeleri ile Ksanthos Katedrali'nde yer alan arşitrav bloğu¹⁰⁰⁶, Myra Tiyatrosu arşitrav-friz bloğu¹⁰⁰⁷, Perge F2 Nymphaionu¹⁰⁰⁸ ve Tiyatrosu arşitrav-friz blokları¹⁰⁰⁹, Stratonikeia Gymnasionu arşitrav friz blokları¹⁰¹⁰, Antalya Kesik Minare içerisindeki kapıların çerçeveler¹⁰¹¹ ve Kibyra Tiyatrosu arşitrav-friz bloklarında¹⁰¹² paralellik göstermektedirler.

Diğer parçalar üzerinde ise friz tacına bezeksiz, keskin bir profille geçilmektedir. Kat. No. 088-091. 149-151. 153. 155. 172-173. 180-181 nolu parçaların tümünün friz tacında yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Yumurtaların kabuklarından derin bir oygu ile ayrıldıkları ve oldukça iri yapıldıkları görülmektedir. Bu hem yapı üzerinde bulundukları konum, hem de dönem özelliği ile ilgili olarak karşımıza çıkmaktadır. Kat. No. 155. 180 nolu örneklerde yumurta kabukları altta yer alan inciler ile bütünleşirken, Kat. No. 088-091. 149. 153. 155. 172-173. 181 nolu örneklerde ise yumurta kabuklarının altta yer alan profille bütünleştikleri görülür. İnci-boncuk bezekleri ile yumurta kabuklarının altta yer alan silme ya da inci dizileri ile bütünleşmeleri Antoninler Dönemi'nden itibaren görülmeye başlar ve Severuslar Dönemi boyunca kullanılmaya devam eder¹⁰¹³. Kat. No. 155 ve 180 nolu örnekler arşitrav tacına geçişte inci-boncuk dizisi nedeniyle tipolojik olarak yukarıda belirtilen diğer örnekler ile farklılaşmasına karşın, yumurta-mızrak ucu işlenişleri stilistik olarak aynı dönem özelliklerini yansıtmaktadır. Benzer inci-boncuk ve yumurta-mızrak işlenişleri ile M.S. 2. yy. ortaları ve sonrasına tarihlenen, yapılar üzerinde karşılaşmak mümkündür. Ksanthos Nymphaionu arşitrav-friz / friz blokları¹⁰¹⁴, Hierapolis Tiyatrosu friz blokları¹⁰¹⁵, Tlos Hamamı¹⁰¹⁶ ve Tiyatrosu'ndaki friz blokları¹⁰¹⁷, Perge F3 Nymphaionu friz

¹⁰⁰⁵Karaosmanoğlu 1996, 57; Cavalier 2005, 206; Türkmen-Peker 2013, 153.

¹⁰⁰⁶de Bernardi Ferrero 1970, 205; Cavalier 2005, Lev. 30 Res. 92.

¹⁰⁰⁷Cavalier 2005, Lev. 78 Res. 220 vd.

¹⁰⁰⁸Bkz.: y. dn. 900.

¹⁰⁰⁹İnan v.d. 2000, 299 vdd. Res. 35 vd.

¹⁰¹⁰Mert 2008, 171 vd. Res. 109a. 110. 116a.

¹⁰¹¹Kaymak 2009, 99 vd. Res. 200-204; Kökmen 2012, 207 vdd. Res. 6 vd. 10. 13 vd.

¹⁰¹²Vandeput 1997a, Lev. 94,1.

¹⁰¹³Karaosmanoğlu 1996, 48. 53; Vandeput 1997a, 146 vd.; Kadioğlu 2006, 125 Lev. 49,6.

¹⁰¹⁴M.S. 2. yy. ortalarından sonraya tarihlendirilmektedir. Bkz.: Cavalier 2005, 95 vdd. Lev. 14, Res. 52. 53.

¹⁰¹⁵M.S. 211-212. Bkz.: de Bernardi Ferrero 1966, 67; Karaosmanoğlu 1996, 52 Lev. 38a; Stročka 1996, 473 Res. 48; Cavalier 2005, 56. 60 vd. 65. 99. 166. Lev. 75 Res. 210.

¹⁰¹⁶Bkz.: y. dn. 918.

¹⁰¹⁷Bkz.: y. dn. 919.

blokları¹⁰¹⁸ ve Smyrna Agora arşitrav-friz blokları¹⁰¹⁹ üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemeleri bu örnekler için iyi birer referanstır.

Kat. No. 154. 156-166. 176-177. 179 nolu örnekler üzerinde yer alan bezeklerin stilistik özellikleri ise yukarıda sayılan ve Rhodiapolis'te ele geçen diğer friz bloğu örnekleri üzerinde yer alan hem *akanthus* yaprakları hem de aralarda yer alan rozet motifleri ile friz tacında yer alan yumurta-mızrak ucu bezemelerinin stilistik özellikleri birbirine benzememektedir¹⁰²⁰. Bu örneklerde diğer örneklerde olduğu gibi M.S. 2. yy. ve sonrasına tarihlenen yukarıdaki örneklerin genel özelliklerini taşımaktadırlar. Ancak bu örneklerden özellikle birkaçı üzerinde (Kat. No. 156. 176-177) friz ana bezeme alanında yer alan motiflerin oldukça iri yapıldıkları özellikle yan dalların oluşturduğu dairesel boşlukların içinde yer alan çiçek, yaprak ve meyve benzeri rozet motiflerinin abartılı bir şekilde kabartma üzerinde yerlerini aldıkları görülmektedir. Friz ana kuşağında yer alan kıvrık dalların oluşturan yaprakların derin kanallı olması ve ortada yer alan ve rozet motiflerini oluşturan çiçeklerdeki keskin ve kuru yapı, Hadrianus Dönemi özelliklerini aştığımızı işaret etmektedir. Ancak motifler üzerinde sürekliliğin ve organik bütünlüğün devam ettiği söylenebilir. Yan dalların ortasında yer alan rozet motiflerinin bazı örneklerde tam olarak çiçek mi yoksa yaprak motifi mi olduğu anlaşılamamaktadır (Kat. No. 157. 159)¹⁰²¹. Bezeler iyi birer işçiliğe sahiptir ve çiçek rozetlerin ve yaprak dişlerinin uç kısımları ile birbirlerine dokunmaları ile kabartma yüzeyini saran bir ağ gibi görüntü oluşmuştur. Friz bezemelerinin iyi işçiliklerinin yanı sıra friz ana alanını bir ağ gibi sarmış olmaları, çerçeveye yakın ve oldukça abartılı yapıları Geç Antoninler ve Erken Severuslar Dönemi için karakteristiktir¹⁰²². *Akanthus* yapraklarından oluşan ana dal ve yalın dallardan oluşan yan dalların zaman zaman friz sınırlarına gömüldükleri görülmektedir. Dalların friz alt ve üst sınırına gömülmeleri Flaviuslar Dönemi'nden itibaren¹⁰²³ görülmeye başlayıp, bu dönem içerisinde sık karşılaşılmayan bir durumdur. Hadrianus Dönemi sonlarından itibaren yaprakların friz alt sınırı ile sıklıkla kaynaştıkları görülür¹⁰²⁴. Bu örnekler üzerinde de friz ana bezeme sınırı ile

¹⁰¹⁸M.S. 2. yy. sonu. Bkz.: Mansel 1975, 65; Vandeput 1997a, Lev. 107,1.

¹⁰¹⁹M.S. 178. Bkz.: Naumann - Kantar 1950, 107 vd.; Vandeput 1997a, Lev. 119,1.

¹⁰²⁰Bezeler arasında çok fazla dönem farklılığı olmamasına karşın, üzerinde el işçiliğine dayanan farklılıklar, aynı dönemde inşa edilen yapılarda, bezemelerin birden fazla atölye tarafından çalışılmış olabileceğini düşündürmektedir.

¹⁰²¹Motiflerin bozulması Geç Hadrianus-Erken Antoninler Dönemi'nde başlar ve Severuslar Dönemi boyunca devam eder. Bkz.: Vandeput – Büyükkolancı 1999, 237 Lev. 25,3-4; Vandeput 1997a, 157 vd.; Kadioğlu 2006, 106 vd.

¹⁰²²Sarmaşık, kıvrık dal motifinin gelişimi için genel olarak bkz.: Strocka 1981, 20 vdd.; Vandeput 1997a, 138 vdd.; Vandeput - Büyükkolancı 1999, 236 vdd.; İnan v.d. 2000, 321 vd.; Köster 2004, 152 vdd.; Can 2005a; Köse 2008, 752 vd.; Türkmen-Peker 2013, 153 Res. 8.

¹⁰²³Can 2005a, 70 Lev. 13b. 62b. 63a.

¹⁰²⁴Can 2005a, 80. 85. 94. 102 vdd. Lev. 35a-b. 36a-b. 44a. 66b. 67a.

motifler arasında aşırı derecede bütünleşme görülmemektedir¹⁰²⁵. Bunun yanı sıra bezekler kuşak üzerinde dengeli dağılmıştır ve herhangi bir taşma yoktur; bu da, friz bloklarının ve parçalarının M.S. 3. yy. içinden olamayacağına işaret etmektedir. Ayrıca bazı blok ve parçalar üzerinde yaprakların dönüş yaptığı yerlerde kalan boşluklara içe doğru salyangoz biçiminde yalın küçük birer dal, doldurma motifi olarak (Kat. No. 154. 165. 177) karşımıza çıkmaktadır. Kıvrık dallar üzerinde çiçek, yaprak ya da figürlerden oluşan doldurma motifleri Hellenistik Dönem'den itibaren sıklıkla kullanılmış, M.S. 2. yy.'da daha çok yaprak motifleri tercih edilmiştir¹⁰²⁶. Hadrianus Dönemi sonunda bezekler arasında yer alan doldurma motiflerinin azaldığı bilinmektedir¹⁰²⁷. M.S. 2. yy. ortalarından sonra ise bazen çok az kullanıldığı, bazen de hiç kullanılmadığı tespit edilmiştir¹⁰²⁸. Kentte ele geçen yukarıdaki üç örnek dışında doldurma motiflerinin friz blokları üzerinde kullanılmadığı görülmektedir. Rhodiapolis'teki friz bloklarının tümünde yan dalların uçlarında rozet motifi olarak çiçek ve yaprak motiflerinin tercih edildiği görülmekle birlikte sadece bir örnekte (Kat. No. 166) akanthus yapraklarından oluşan dairesel boşluk içerisinde aslan (?) başı şeklinde işlenmiş figürlü rozet motifinin kullanıldığı görülmektedir. M.S. 2. yy. öncesinde kıvrık dallar arasında çok fazla figürlü rozet motifi ile karşılaşmamaktadır¹⁰²⁹. Hadrianus Dönemi'nden itibaren kıvrık dallar arasında yer alan yan dalların içlerinde oldukça sıklıkla figürlü rozet motifi kullanılmıştır¹⁰³⁰. Bu dönemden sonra özellikle İtalya'da ve imparatorluğun doğu eyaletlerinde, Septimus Severus ve Caracalla Dönem'leri içlerine kadar figürlü rozet motifleri kullanılmaya devam etmiştir¹⁰³¹. Friz parçası üzerinde yer alan bu rozet motifi ile oldukça benzer stilitik özellik gösteren figürlü rozet, M.S. 2. yy. ortalarından sonraya tarihlenen Aspendos Nymphaionu friz blokları üzerinde görülmektedir¹⁰³². Tüm bu veriler çerçevesinde

¹⁰²⁵Benzer özellik Aphrodisias Stadiyonu frizleri üzerinde de görülür. Bu örneklerde de friz bezekleri ile sınırı arasında çok fazla kaynaşma görülmemektedir. Bkz.: Can 2005a, 105 vd. Lev. 43c.

¹⁰²⁶Erder 1967, 57; Köster 2004, 154 dn. 1156. 1159; Can 2005a, 27 vd.

¹⁰²⁷Vandeput 1997a, 157 Lev. 29,1. 79,1. 107,1; Can 2005a, 82 vd. Lev. 24a. 24b-c.

¹⁰²⁸M.S. 150-160 yıllarına tarihlenen Aizanoi Sütunlu Cadde friz blokları üzerinde hiç kullanılmaz. Bkz.: Naumann 1982, 356 vd.; Rheidt 1993, 526 vd.; Rheidt 1996, 107 vdd. Res. 4; Vandeput 1997a, 33. M.S. 2. yy. ortalarına tarihlenen Ephesos Tiyatrosu friz blokları üzerinde de kullanılmamıştır. Bkz.: Ataç 1999, 429 vd.; Bammer 1978/80, 90 Res. 25.

¹⁰²⁹Bu dönem öncesine ait olan kıvrık dallar arasındaki figürlü rozetlere mozaikler, duvar resimleri, pilaster başlıklar ve vazolar vs. üzerinde daha çok yer verilmiştir. Bkz.: Toynbee - Ward-Perkins 1950, 8 vdd. Lev. 3 vdd.; Köster 2004, 153; Can 2005a, 27.

¹⁰³⁰Toynbee - Ward-Perkins 1950, 15 vdd.; Koller 2002, Lev. 81 Res. 31. Lev. 82 Res. 37; Köster 2004, 153 dn. 1154; Can 2005a, 26 vd. 75. Lev. 19a. 27b-c. 31a. 38c. 41b. 42a.

¹⁰³¹Toynbee - Ward-Perkins 1950, 15 vdd. 30 vdd.; Gough 1952, 113 Res. 4; Ovadia - Turnheim 1994, 25 vd.; Schörner 1995, 101. 165. Lev. 87,3-4; Mathea-Förtsch 1999, 113 vd. 129 vd. 159. Kat. 27. 81. 168. Lev. 40,1-2. 44,1; Can 2005a, 26 vd. Lev. 65a. 65c. 68a. 69a-b; Jenewein 2008, 31 vd. Lev. 50,1. 73,1. 75,2. 83,2; Öztaner 2013, 462 vd. Res. 1-3; Türkmen-Peker 2013, 153.

¹⁰³²Bloğun tarihi tartışmalıdır. Antoninler Dönemi, M.S. 2. yy. ortaları için bkz.: Kramer 1983, 155 vd. Res. 8,1; Cavalier 2005, 100 Lev. 71 Res. 198. M.S. 170-180 tarihi için bkz.: Vandeput 1997a, 123. 140. 157. 167. M.S. 190 tarihi için bkz.: Can 2005a, 100 Lev. 41a. M.S. 3. yy. başları tarihi için bkz.: Başaran 1995b, 104 dn. 205.

friz blokları ve parçaları üzerinde yer alan kıvrık dallar üzerinde ve yumurta-mızrak ucu bezemeleri üzerinde ilk bakışta Hadrianus Dönemi etkilerini görmek mümkündür. Ancak Phaselis Hadrianus Kapısı'nda yer alan friz blokları¹⁰³³ üzerinde de iki farklı dönem özelliği olduğu gözlemlenmiştir. Yapının tek katlı olduğu düşünüldüğünde friz blokları üzerindeki dönemsel farklılıklar Hadrianus Dönemi sonrasında, daha geç bir dönemde yapının onarım gördüğüne işaret etmektedir. Phaselis Hadrianus Kapısı'nın friz bloklarının bir bölümü birçok araştırmacının belirttiği gibi¹⁰³⁴ hem kıvrık dalları hem de yumurta-ok ucu bezemeleri ile belirgin bir şekilde Hadrianus Dönemi özelliklerini yansıtırken, diğer bir bölümü üzerinde yer alan kıvrık dallar ve yumurta-mızrak ucu bezekleri ise daha geç dönem özellikleri göstermektedir. Bezekler arasındaki farklılık, yumurta-ok ucu işlenişinde oldukça rahat bir şekilde görülebilmektedir. Rhodiapolis'te ele geçen örnekler hem kıvrık dallar hem de yumurta-mızrak ucu bezeklerinin stilistik özellikleri ile, geç dönem özellikleri gösteren Phaselis friz örnekleri ile oldukça yakın benzerlik göstermektedir. Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen Attaleia Hadrianus Kapısı'nın friz blokları¹⁰³⁵ üzerinde yer alan kıvrık dallar genel özellikleri ile Rhodiapolis örneklerini hatırlatmaktadır. Ancak bu örneklerde de yumurta-ok ucu bezemelerinin, Phaselis Hadrianus Kapısı, Hadrianus Dönemi özellikleri sergileyen örneklerde olduğu gibi, oldukça özenli bir işçiliğe sahip oldukları ve ok kanatlarının incelerek, yumurta kabukları ile birleştiği görülmektedir. Severuslar Dönemi içerisinde, kıvrık dalları oluşturan yaprakların boşluk kalmamacasına friz ana bezeme alanını kuşattığı belirtilmektedir¹⁰³⁶. Rhodiapolis'te ele geçen örnekler üzerinde yer alan kıvrık dallar ile benzer stilistik özellikler sergieyen örneklerle, Flaviuslar Dönemi'nden başlayarak Hadrianus Dönemi'ne kadar karşılaşılmamasına karşın, Rhodiapolis örnekleri üzerinde daha fazla ve daha derin matkap kanallarının varlığı, yaprak ve çiçeklerin yapay bir görünüme bürünmesinin yanında fazlaca irileşmesi bu örnekleri daha ileri bir tarihe götüren özelliklerdir. Benzer özellikler gösteren kıvrık dallar ile Telmessos Tiyatrosu¹⁰³⁷, Sagalassos Yukarı Agora Nymphaionu¹⁰³⁸, Smyrna Agorası¹⁰³⁹, Milet Delphinonu¹⁰⁴⁰, Milet Faustina Hamamı¹⁰⁴¹,

¹⁰³³Friz blokları üzerinde yer alan bezemeler Suna-İnan Kırış Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü (AKMED) tarafından tarafıma sağlanan doktora bursu kapsamında Phaselis Antik Kenti ziyaret edilmiş ve friz blokları üzerinde yer alan bezekler gözlemlenmiştir.

¹⁰³⁴Schäfer 1981, 87 vdd. 141. 151 vdd. (yazıtlara göre); Karaosmanoğlu 1996, 41 Lev. 22a (bezeklerin stilistik analizine göre); Burrell 2004, 254 (İmparatorun kenti ziyareti onuruna).

¹⁰³⁵Attaleia Hadrianus Kapısı için bkz.: Strocka 1981, Res. 49; Vandeput 1997a, Lev. 79,1; Köster 2004, Lev. 103,1.

¹⁰³⁶Kramer 1983, 159.

¹⁰³⁷Henüz çalışılmamış olan Telmessos Tiyatrosu'nda karşılaşılmaktadır. Bkz.: Cavalier 2005, Lev. 90 Res. 261.

¹⁰³⁸Bezelerin stilistik özelliklerine göre M.S. 160-180 yıllarına tarihlenen Sagalassos Yukarı Agora Nymphaionu için bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 44,1-2; Kadioğlu 2006, 125.

İsrail'den Beth Shean Tiyatrosu ve Caesarea Maritima¹⁰⁴² ile Suriye Atıl kentindeki Cebel Havran Tapınağı¹⁰⁴³ friz blokları üzerinde karşılaşmaktayız.

Parçaların (Kat. No. 154. 156-166. 176-177. 179) üst bölümlerinde, friz tacına geçişte yer alan inci-boncuk dizileri ile friz tacında yer alan yumurta-mızrak ucu bezekleri bu parçaların tarihlerini destekleyici unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. İnci-boncuk dizilerinde klasik dizilim olan 2-1-2-1 şeklinde bir dizilim söz konusudur. Buradaki inci-boncuk dizilerinde, inci-boncukların oldukça sık bir şekilde yerleştirildikleri izlenmektedir. Parçalar üzerinde yer alan boncukların oval ve iç formunda yapılmış oldukları dikkat çekmektedir. Benzer inci-boncuk işlenişine sahip örneklerle Ksanthos Tiyatrosu arşitrav-friz blokları¹⁰⁴⁴, Ksanthos Katedral'de devşirme malzeme olarak kullanılmış arşitrav blokları¹⁰⁴⁵, Side Agorası arşitrav-friz blokları¹⁰⁴⁶, Arykanda M.A. Aurelius (?)'un mezar kapısının çerçevesi¹⁰⁴⁷, Aspendos Tiyatrosu üst kat saçaklık arşitrav-friz blokları¹⁰⁴⁸ ve Phaselis Hadrianus Kapısı'nın yukarıda bahsedilen ve geç dönem özellikleri gösteren friz blokları üzerlerinde karşılaşmaktadırlar.

Ele geçen iki parçanın merkezinde ise figürlü motifler yer almaktadır (Kat. No. 153. 178). Friz bloklarından birinin merkezinde medusa başı yer almaktadır. Medusanın saçları her

¹⁰³⁹M.S. 160-180 yıllarına tarihlenen Smyrna Agorası'nın friz blokları üzerinde daha kalabalık bir yapı söz konusudur. Bkz.: Naumann - Kantar 1950, 106 vdd. Lev. 24; Stročka 1981, Res. 60; Stročka 1996, 457 Res. 60; Vandeput 1997b, 395. 398. Res. 14; Kadioğlu 2006, 125 49,5.

¹⁰⁴⁰M.S. 2. yy. sonlarına tarihlenen, Milet Delphinion friz blokları daha etli ve kaba bir görünüme sahiptir. Bkz.: Başaran 1995b, 71 Lev. 15d; Köster 2004, 114 Lev. 122,3.

¹⁰⁴¹M.S. 160-180 yıllarına tarihlenen Milet Faustina Hamamı friz blokları üzerinde yer alan kıvrık dallar Rhodiapolis kıvrık dal frizlerini hatırlatmakta olup, akanthus yapraklarındaki matkap kullanımının idareli olması ortak noktayı oluşturmaktadır. Tipolojik olarak friz tacına geçişte inci-boncuk dizisinin olmaması açısından farklılaşmaktadır. Bkz.: von Gerkan - Krischen 1928, 50 vdd. Lev. 13. 17. Res. 61-69. 75-80. 90 vd.; Stročka 1981, 20 vd. Res. 57; Stročka 1996, 457 vd. Res. 2; Köster 2004, 114 Lev. 123,4; Kadioğlu 2006, Lev. 49,4.

¹⁰⁴²M.S. 2 yy. sonu - 3. yy. başlarına tarihlenen bu friz bloklarının ana friz bezeğini oluşturan kıvrık dal bezekleri ile oldukça benzer özellikler göstermektedir. Ancak bu friz blokları üzerinde yer alan yaprakların alt ve üst bölümde friz sınırına daha fazla gömüldükleri görülmektedir. Ayrıca yapraklar arasında yoğun bir şekilde hayvan ve insan figürleri kullanılmıştır. Friz tacına geçişte inci-boncuk ve yumurta-ok ucu dizisinin olmaması ile Rhodiapolis örneklerinden tipolojik olarak farklılaşmaktadırlar. Bu özellikleri ile bu friz blokları üzerinde yer alan bezemeler Rhodiapolis örneklerinden daha geç özellikler sergilemektedir. İsrail'deki bu friz blokları ve özellikleri için bkz.: Ovadia - Turnheim 1994, Lev. 2,2. Çiz. 8 Res. 155. 201. 245. 269.

¹⁰⁴³Malzeme farklılığından dolayı oldukça kuru bir yapı sergileyen, bu tapınağın frizleri M.S. 151 ve sonrasına tarihlenmekte ve genel olarak benzer kıvrık dal yaprak işleniş göstermektedir. Bkz.: Toynbee - Ward-Perkins 1950, 32 Lev. 20,2; Can 2005a, 89 Lev. 65c.

¹⁰⁴⁴M.S. 2. yy. sonu bkz.: Cavalier 2005, 66 Lev. 6 Res. 20. Lev. 7 Res. 24.

¹⁰⁴⁵Cavalier, arşitrav bloğunun tam olarak tarihlendirilmesinin güç olduğunun ancak M.S. 2. yy. ortalarından sonraya tarihlendirilebileceğinin altını çizmektedir. Bkz.: Cavalier 2005, 148 Lev. 26 Res. 82.

¹⁰⁴⁶Köster 2004, Lev. 136,2.

¹⁰⁴⁷Bezelerin stilistik özellikleri Rhodiapolis ile oldukça benzemektedir. Yedişer yapraktan oluşan açık-kapalı palmetlerin bazılarının alt bölümünde üçgen formu geometrik motifler yer alırken, bazıları tamamen bağımsız çıkmaktadır. Mezar yazıtı ile birlikte M.S. 3. yy. başına tarihlendirilmektedir. Bkz.: Şahin 1994, 100; Cormack 2004, 182 vd. Res. 44.

¹⁰⁴⁸M.S. 160-180 yıllarına tarihlendirilen Aspendos Tiyatrosu bezemeleri için bkz.: von Lanckoronski 2005, 102 vdd. Res. 87; Can 2005b, Res. 4b.

iki yana açılmakta başının üzerinde yer alan kanatlar friz tacını sınırlandıran düz silmeye kadar uzanmaktadır. Medusa figürünün yüzü traşlandığı için portre özelliklerinden yola çıkılarak tarihlendirilmesi mümkün değildir. Bu örnekte başın her iki yanında bloğun alt bölümünden çıkan akanthus yaprakları oldukça yıpranmış olmalarına karşın, diğer tiplere ait örneklerde olduğu gibi oldukça iri işlendikleri gözlemlenmektedir. Ana daldan ayrılan yan dallar bloğun köşesine doğru ilerlerken, üstte friz ana bezeme alanı sınırı ile bütünleşerek, içe doğru kıvrılmaktadır. Yan dalların içe doğru kıvrılması ile oluşan boşluklardan sağ tarafta, dört yapraktan oluşan çiçek rozet motifinin kullanıldığı görülmektedir. Sol tarafa yer alan yan dalın, üstte kabartma zemini ile bütünleştiği görülmektedir. Ancak içe doğru kıvrılan alt bölümü ve bu alanda yer alan rozet motifi yer yer kırılmış ve aşınmıştır. Akanthus yapraklarının yüzeylerine ince ve kabarık formda damarlar bu kıvrık akanthus dalları üzerinde de rahatlıkla takip edilebilmektedir. Bir diğer parça üzerinde ise (Kat. No. 178) friz bloğunun ana bezeme alanının merkezinde, yukarıda da belirtildiği gibi, kanatları açık, cepheden bir kartal motifi yer almaktadır. Kartal motifi Antik Çağ içinde gerek sikke gibi küçük buluntular, gerekse alınlık, friz gibi mimari yapı unsurlarının yanında mezar stelleri, üzerinde oldukça sevilerek kullanılmış bir motif olarak karşımıza çıkmaktadır. Friz bloğu parçası üzerinde yer alan kartal motifi kabartma zemini üzerinde bağımsız olarak yerleştirilmiş, herhangi bir yaprak ya da rozet motifi içinden çıkmamaktadır. Kartal motifinin sağında rüzgar gülü şeklinde yapılmış, dört yapraklı bir çiçek rozeti kısmen, solunda ise akanthus yapraklarından oluşan bir dalın dönüş yapan bir bölümü korunmuştur. Her iki örnek üzerinde de friz tacına düz bir profille geçilmekte, bu düz profili friz tacında yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesi takip etmektedir. Bu bloklardan, medusa başlı olanı devşirme malzeme olarak yapı içerisinde mekan bölmek için kullanılmış, kartal motifinin yer aldığı parça ise Opramoas Ailesi Anı Binası içerisinden ele geçmiş olmasına karşın, nereye ait oldukları tam olarak tespit edilememiştir. Aynı yapıya ait friz bloklarının merkezinde farklı motiflere yer verilebilmektedir¹⁰⁴⁹. Her iki parça üzerinde de kıvrık dalların ana damarlarının derinliği ve geniş yapraklar üzerinde konumlandırılışı M.S. 2. yy. ortaları ve sonrası özelliklerine işaret etmektedir. Merkezde yer alan motiflerden medusa başının friz üst sınırına kadar taşmış olması da dönem özelliği olarak görülebilir. Kartal motifinde ise friz tacını aşmaması için kartalın başı aşağı doğru eğilmiştir. Kentte aynı dönem içinde iki farklı uygulamanın olması dikkat çekicidir. Friz bloklarının merkezinde kıvrık dallar arasında yer alan figürlerle,

¹⁰⁴⁹Can 2005a, 22 vd. Lev. 35a. 36a. 42b-c; Kadioğlu 2006, Lev. 18. 19.

Augustus Dönemi'ne tarihlendirilen Ephesos'daki Mazeus Mithridates Kapısı¹⁰⁵⁰, Hadrianus Dönemi'nin başlarına tarihlendirilen¹⁰⁵¹ Celsus Kütüphanesi friz bloğu¹⁰⁵², Erken Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen Hadrianus Tapınağı friz bloğu¹⁰⁵³ ile Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen Perge Güney Hamamı arşitrav-friz bloğu¹⁰⁵⁴, M.S. 135-140 yılları arasına tarihlenen İassos Agorası friz blokları¹⁰⁵⁵, M.S. 3. yy.'a tarihlenen Salamis'ten bir friz bloğu¹⁰⁵⁶ üzerinde merkez motif olarak hayvan ya da insan figürlerine yer verilmiştir. Ortada medusa başının yer aldığı friz bloğu üzerinde, yer alan kıvrık dalların oldukça aşınmış yıpranmış ve kırılmış oldukları görülmektedir. Buna karşın yapraklar üzerinde ince, sicimsel, çizgi şeklinde yapılmış yaprak damarları ve derin matkap kanallarıyla ayrılmış yapraklar, Kat. No. 149. 172 ve 163 nolu bloklar üzerinde yer alan kıvrık dallar ile benzer özellikler göstermektedir. Yumurta-mızrak ucu bezemeleri de stilistik olarak Kat. No. 149. 172 ve 173 nolu blokları takip etmektedirler. Bu stilistik özelliklerin yanında arşitrav tacına geçişte inci-boncuk dizisi içermemeleri ile tipolojik olarak da birbirleri ile uyuşmaktadırlar. Bu nedenle aynı dönem içerisinde değerlendirilmelidirler ve muhtemelen aynı yapıya ait olmalıdırlar.

Kentte ele geçen friz blokları ve parçaları üzerinde yer alan yan dalların çoğunlukla yalın dallardan oluştuğu görülse de (Kat. No. 88-91. 149. 151. 154-166. 169-170. 176-177. 179-180. 182), birkaç örnek üzerinde yan dalların kılıf yapraklar ile büyük oranda kaplandığı (Kat. No. 150. 153. 172) ya da hem yalın hem de kılıf yapraklarla kaplı yaprakların aynı blok üzerinde (Kat. No. 173) bir arada kullanıldığı görülmektedir. Bu normal bir durumdur ve aynı yapı ya da aynı friz bloğu üzerinde farklı yan dalların bir arada kullanıldığı örneklerle de

¹⁰⁵⁰Weigand 1914, 51; Wilberg 1923, 56; Alzinger 1974, 9 vd. 109 vd. 161 vdd. Res. 4 vd.; Stročka 1981, 35; Ganzert 1984, 162; Pülz 1989, 29 vd.; Rumscheid 1994, Lev. 37,1-2. 38,8; Karaosmanoğlu 1996, 27 vd. Lev. 5b. 6a; Vandeput 1997a, 52. 155 Lev. 82,2; Mathea - Förtsch 1999, 30; Can 2005a, 22 vd. 50 vdd. Lev. 5c.

¹⁰⁵¹Wilberg 1908, 118 vd. (M.S. 115); Keil - Praschniker 1953, 83 vd. (alt kat M.S. 115, üst kat M.S. 150); Hueber 1978, 979 vdd.; Stročka 1978b, 893 (M.S. 113-117); Koenigs - Radt 1979, 343; Stročka 1979, 809-822; Stročka 1981, 25 (M.S. 112/114 - 117); Stročka 1988, 301 (M.S. 113-117); Köster 1989, 303 vd.; Başaran 1995b, 45-48 (Traianus-Hadrianus Dönemi); Karaosmanoğlu 1996, 38-39 (Erken Hadrianus Dönemi); Vandeput 1997a, 155 Lev. 85,2 (M.S. 113-117); Yıldız 2003, 227 vdd.; Can 2005a, 22 vd. 74 vdd. Lev. 17a-b (Geç Traianus Dönemi).

¹⁰⁵²Celsus Kütüphanesi'nde Rhodiapolis'te olduğu gibi merkezde kanatları her iki yana açılmış kartal motifi yer almaktadır. Buradaki kartal motifinin her iki yanından çıkarak, friz kuşağının uçlarına doğru uzanan dallar yer alırken, Rhodiapolis örneği kartal motifinin ortada bağımsız duruşu ile tipolojik olarak farklılaşmaktadır. Friz bloğu için bkz.: Stročka 1981, 25 Res. 45; Vandeput 1997a, Lev. 85,2; Can 2005a, 22. 74 vd. Lev. 17a-b.

¹⁰⁵³Wörle 1973, 470 vdd. (M.S. 117/118); Stročka 1978b, 898 (M.S. 117/118); Koenigs - Radt 1979, 343 vd.; Stročka 1981, 26 (M.S. 117/118); Akurgal 1987, 129, Res. 223 (Hadrianus Dönemi); Başaran 1995b, 46 vdd. (Hadrianus Dönemi); Karaosmanoğlu 1996, 37 vd.; Outschar 1996, Res. 23; Vandeput 1997a, 155 (M.S. 117-118); Can 2005a, 22. 76 vdd. Lev. 19a; Can 2005b, 99.

¹⁰⁵⁴İnan 1990, 347 vd.; Mitchell - Waelkens 1988, 56; Vandeput 1997a, 156 vd. Lev. 105,3.

¹⁰⁵⁵Levi 1969, 559 vd.; Levi 1972, 489 vdd. Res. 42; Carratelli 1972, 394 vd. No. 19; Laviosa 1974, 103; Stročka 1981, 28 Res. 51 (M.S. 135/136 - 138/140); Carratelli 1985, 151 vdd. (M.S. 135/136 - 138/140); Pagello 1985, 148 vdd. (M.S. 135/136 - 138/140); Pülz 1989, 109; Başaran 1995b, 118 (M.S. 135/136); Karaosmanoğlu 1996, 43 (M.S. 135/136); Vandeput 1997a, 156 Lev. 91,1-2 (M.S. 135/136 - 138/140); Berti 2000, 120 vd. Res. 2; Can 2005a, 22 Lev. 27b-c (M.S. 135-136).

¹⁰⁵⁶Öztaner 2013, 462 vdd. Çiz. 4 Res. 1.

karşılaşmak mümkündür¹⁰⁵⁷. Yan dalların yalın dallardan oluştuğu örnekler genellikle erken dönemde kullanılıyor olmalarına karşın M.S. 2. ve 3. yy.'a tarihlenen yapılar üzerinde de karşımıza çıkmaktadır¹⁰⁵⁸. Yukarıda stilistik özelliklerine değinilen friz blokları daha öncede belirtildiği gibi farklı stilistik ve tipolojik özellikler göstermelerine karşın genel olarak birbirlerine oldukça yakın dönemlerin özelliklerini taşımaktadırlar. Bu friz bloklarının ve parçalarının Hadrianus Dönemi stilistik özelliklerini üzerlerinde korumaya devam etmelerine karşın Geç Antoninler ile Erken Severuslar Dönemi özelliklerini bünyelerinde barındırdıkları söylenebilir.

Yuvarlak Yapı etrafında ele geçen ve muhtemelen yapıya ait friz bloğu parçalarının ana bezeme alanında bulunan kıvrık dallar tarihlendirime yapmaya yardımcı olabilecek kadar korunmamıştır. Ancak friz taşlarında yer alan yumurta-mızrak ucu bezeklerinin diğer örneklerden farklılaştığı görülmektedir. Yüzeysel, kuru, cansız bir görünüme kavuşmuşlardır. Yumurta-mızrak ucu bezeklerinde sivri uçlu yumurtalar üst silmeye bağlı ve bunlara paralel bir şekilde altta yer alan silmeye gömülen kabuklar görülmektedir. Ara elemanlar mızrak ucu şeklinde çalışılmış olup, keskin sırtlı ve geniş yapılmışlardır. Benzer anlayışta yapılmış örnekler M.S. 2. yy. sonu 3. yy. başında tarihlenen Soli Pompeiopolis ve Perge O Nymphaionu friz blokları üzerinde görülebilir¹⁰⁵⁹.

Kentten ele geçen diğer üç küçük friz bloğu parçası (Kat. No. 174-175. 184), friz ana bezeme alanında yer alan bezekler ile tipolojik olarak oldukça farklı bir yapı sergilemektedir. Ayrıca friz ana bezeme alanı diğer örneklerde dış bükeyken, Kat. No. 175'de kyma rekta profili şeklindedir ve "S-Profil" çizmektedir. S-profilli friz bloklarının Anadolu'da oldukça yaygın bir şekilde kullanıldığı bilinmektedir¹⁰⁶⁰. Friz ana bezeme alanında dönüşümlü olarak alt bölümleri hilal şeklinde dış bükey yapılmış olan, oluk yaprak motifleri¹⁰⁶¹ içleri bir boş bir dolu olmak üzere yan yana yerleştirilmiştir. Kat. No. 174 nolu parçanın üst bölümünde korunan oluk yapraklarının üst bölümlerinin ve Kat. No. 175 nolu parça üzerinde korunan içi dolu olan dil yaprak motiflerinin içlerinin küçük akanthus (?) ya da meşe (?) yaprağına benzer yapraklar ya da soffit bezeklerinde olduğu gibi defne yapraklarının yan yana ve üst üste

¹⁰⁵⁷Attaleia Hadrianus Kapısı için bkz.: Gliwitzky 2010, Res. 346-347. M.S. 2. yy.'ın son çeyreğine tarihlenen Side Yuvarlak Tapınak (Tyche Tapınağı) için bkz.: Mansel 1956, 37; Mansel 1963, 157; Mansel 1978, 157 vdd. Res. 178; Dinstl 1986/87, 153 vdd.; Karaosmanoğlu 1996, 45 Lev. 28a. Perge Güney Hamamı arşitrav friz blokları için bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 105,3-4.

¹⁰⁵⁸Köster 2004, 153 Lev. 18,4. 19,1. 125,6. 126,1.

¹⁰⁵⁹Peschlow - Bindokat 1975, 388 vd. Lev. 81,2-3; Türkmen 2007, Kat. No. 88-89. 117.

¹⁰⁶⁰Strong 1951, 135; Karagöz - Radt - Rheidt 1986, 137 Res. 15g. 41,1; Thür 1989, 103 Lev. 18 vd. Res. 42; Vandeput 1997a, 87.

¹⁰⁶¹Motif hakkında farklı form, adlandırma ve geniş bir literatür için bkz.: Ganzert 1984, 165 vdd.

yerleştirilmesiyle oluşturulmuş yapraklarla doldurulduğu anlaşılmaktadır¹⁰⁶². Keskin ve düz bir profille geçilen friz tacında, kentte ele geçen diğer friz bloklarından farklı olarak yumurta bezeklerinin arasında ok ucu bezemesine yer verilmiştir.

Oluk motifi Anadolu'da Hellenistik Dönem'den itibaren friz blokları üzerinde ana bezeme alanında kullanılmaktadır¹⁰⁶³. Anadolu'da oluk motifi yalnızca friz bezeme alanları ile kısıtlanmışken, imparatorluğun batısında aynı zamanda geison, sima gibi üst yapı elemanları üzerinde de sıklıkla kullanılmıştır¹⁰⁶⁴. Oluk yaprak motifleri düzgün formlu, kenarları yükseltilerek, çerçevelenmiştir ve derin, iç bükey bir profile sahiptir (Kat. No. 174-175). Oluk bezeği çok uzun yıllar değişiklik göstermemesine karşın, bezeğin, M.S. 2. yy. başları ve ortalarına tarihlenen friz blokları üzerinde genellikle düz bir profil üzerine yerleştirildikleri görülmektedir¹⁰⁶⁵. Oluk yaprak motifleri tarihleme için oldukça az ipucu sağlamakta, ancak yaprak motiflerinin S-profilli bir yapıya sahip olması M.S. 2. yy. ortalarından sonraya işaret etmektedir. Kat. No. 175 nolu friz parçası üzerinde yer alan oluk yaprak motiflerinin S-profil formları M.S. 2. yy. ortasına tarihlenen Aizanoi Zeus Tapınağı portikosunun friz blokları, M.S. 2. yy.'ın son çeyreğine tarihlenen Sagalassos Tiyatrosu sahne binası duvarı üzerinde, İmparator Commodus'a adanmış olan Sagalassos Makellonu arşitrav-friz blokları, M.S. 2. yy. sonuna tarihlenen Adada D Tapınağı friz blokları, henüz çalışılmamış olan Telmessos Tiyatrosu arşitrav-friz bloğu, Ksanthos Nymphaionu (?) arşitrav-friz bloğu ve Sardes'te M.S. 3. yy. başına tarihlenen hamam-gymnasium yapı kompleksinin portiko friz blokları üzerinde yer alan oluk yaprak motiflerinin profilleri ile oldukça benzer özellikler sergilemektedir¹⁰⁶⁶. Motifin S-profil form çizmesi ve derin, iç bükey formu, M.S. 2. yy.'ın ilk ya da ortalarından ziyade, M.S. 2. yy.'ın geç dönemlerine işaret etmektedir. Rhodiapolis ve Sagalassos örnekleri¹⁰⁶⁷ Aizanoi Zeus Tapınağı portikosunu hatırlatmakla birlikte, bu örneklerden farklı olarak oluk yaprakları arasında herhangi bir motif yer almaz ve daha iç bükey ve S-profil çizerler. Bu özelliği ile Rhodiapolis'teki örnekler Aizanoi'den daha geç bir döneme işaret etmekte ve Sagalassos örneklerine daha yakın durmaktadır. Bu örneklerin tümünde oluk yaprak motiflerinin içinde herhangi bir bezeme yer

¹⁰⁶²Arykanda Antik Kenti'nde bulunan friz bloklarından biri üzerinde ana bezeme alanında yer alan dil yaprak motiflerinin içleri çeşitli yaprak motifleri ile doldurulmuştur. Friz tacında ise Rhodiapolis'te olduğu gibi yumurta-ok ucu bezeği kullanılmıştır.

¹⁰⁶³Büyükkolancı 1996, 49; Vandeput 1993a, 97; Vandeput 1997a, 179 Lev. 17,3.

¹⁰⁶⁴Weigand 1914, 83 vdd.; Leon 1971, 274 vd.; Thür 1989, 102 vdd.; Vandeput 1997a, 179.

¹⁰⁶⁵Genel olarak bkz.: Karagöz - Radt - Rheidt 1986, 137 vdd. Res. 15a-g.

¹⁰⁶⁶Naumann 1979, 69 vd. Res. 36 Lev. 21; Karagöz - Radt - Rheidt 1986, 137 vdd. Res. 15k. 15m; Yegül 1986, Res. 57 vd.; Büyükkolancı 1996, 49 vd. Lev. 28. 32b; Vandeput 1997a, 108 Lev. 48,1-2. Lev. 54,4; Cavalier 2005, 98 vd. Lev. 14 Res. 52. Lev. 90. Res. 262.

¹⁰⁶⁷Vandeput, Sagalassos örnekleri ile Aizanoi örneklerinin birbirlerini hatırlattıklarını, ancak tam anlamıyla benzeşmediklerini vurgulamaktadır. Bkz.: Vandeput 1997a, 108.

almamaktadır. Rhodipaolis ile benzer şekilde ana bezeme alanının oluk yaprak ve dönüşümlü olarak bir dolu bir boş oluk yaprakları şeklinde düzenlendiği friz bloğu örneği ile Perge Hadrianus Çeşmesi'nde¹⁰⁶⁸ ve Lykia'da Ksanthos Nymphaionu (?) arşitrav-friz bloğu¹⁰⁶⁹ üzerinde karşılaşmak mümkündür. Cavalier, bu bezemenin geleneksel bir form olacağını belirtmekle birlikte çok fazla karşılaştırma örneği bulunmadığı için bu varsayım üzerinde fazlaca durmamıştır¹⁰⁷⁰. Nitekim Perge Hadrianus Çeşmesi'ne ait olan friz bloğu üzerinde benzer bir tipolojinin kullanılması bu tipolojinin Lykia Bölgesi ile sınırlı olmadığını göstermektedir.

Kat. No. 174 üzerinde korunmuş olan yumurta-ok ucu bezemelerine bakıldığında, kabuklarından geniş bir şekilde ayrılan yumurtalar oldukça küçülmüş ve altta çok küçük bir iplikçikle bulundukları zemine bağlanmışlardır. Yumurta kabuklarının üst bölümleri içe doğru hafif kıvrılmış, alt bölümleri ise, üzerinde yer aldıkları silmeyle bütünleşmiştir. Yumurta kabukları arasında kalan ok uçlarının kanatları yukarı doğru çekilmiş ve oldukça geniş yapılmışlardır. Yumurta kabuklarının üst bölümlerinin içe doğru bükülmesi, Geç Hadrianus Dönemi'nden itibaren görülmektedir¹⁰⁷¹. Kısa saplı ok uçları ile yine Antoninler Dönemi'nden itibaren karşılaşmak mümkündür¹⁰⁷². Yumurta-ok ucu bezekleri dikkatli bir şekilde incelendiğinde kabukların hafif yamuk yapıldıkları ve özensiz bir şekilde işlendikleri anlaşılabılır. Yapı bezemelerinde, yapının üst katına ait friz ve saçak gibi bölümler üzerinde yer alan bezeklerin algılanmasının daha güç olması nedeni ile oldukça iri yapıldıkları ve alt bölümde yer alan başlık, arşitrav gibi mimari elemanlar üzerinde yer alan bezemelerden daha özensiz işlendikleri anlaşılmaktadır. Kat. No. 164 ile benzer stilistik özellikler gösteren¹⁰⁷³ yumurta-ok ucu düzenlemeleri ile Ksanthos Tiyatrosu ve Nymphaionu¹⁰⁷⁴, Termessos Tiyatrosu¹⁰⁷⁵, Sagalassos Yukarı Agora Nymphaionu¹⁰⁷⁶, Perge F2 Nymphaionu¹⁰⁷⁷, Ephesos

¹⁰⁶⁸Koçel-Erdem 1996, 145 Lev. 63,3 Kat. No. 170.

¹⁰⁶⁹M.S. 2. yy. ortası ve sonrasına tarihlenen Ksanthos Nymphaionu'na (?) ait olduğu düşünülen arşitrav-friz bloğunun friz ana bezeme alanında dil yapraklarının kullanılmış olması ve friz tacında yumurta-ok ucu bezeğine yer verilmiş olması, Rhodiapolis ile benzer tipolojik ve stilistik özellikleri yansıtmaktadır. Bkz.: Cavalier 2005, 97 Lev. 14 Res. 52.

¹⁰⁷⁰Cavalier 2005, 98 vd. Friz ana bezeme kuşağında içleri dönüşümlü olarak bir dolu bir boş yapılmış olan oluk yaprak motifleriyle Perge Antik Kenti'nde karşılaşılmıştır. Bkz.: y. dn. 1068.

¹⁰⁷¹Karaosmanoğlu 1996, 45 vdd. Lev. 25a-b. Lev. 26a.

¹⁰⁷²Bkz.: y. dn. 875. 907-908.

¹⁰⁷³Friz blokları üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezekleri karşılaştırma örnekleri olarak dikkate alınmıştır.

¹⁰⁷⁴Cavalier 2005, Lev. 7 Res. 21. Lev. 14 Res. 52.

¹⁰⁷⁵M.S. 175-200 bkz.: de Bernardi Ferrero 1966, 74; Dinstl 1986/87, 155 Res. 8; Vandeput 1997a, 110. 126; Cavalier 2005, Lev. 91 Res. 264.

¹⁰⁷⁶Vandeput 1997a, Lev. 44,1-2; Vandeput 1997b, 398 vd. Res. 5; Cavalier 2005, Lev. 84 Res. 242a.

¹⁰⁷⁷Mansel 1975, 65; Cavalier 2005, 56. 65. 100. Lev. 83 Res. 240; Gliwitzky 2010, 47 vdd. Res. 24-26. 31.

Yuvarlak Mezar¹⁰⁷⁸, Aspendos Tiyatrosu¹⁰⁷⁹, Ephesos Doğu Gymnasiumu¹⁰⁸⁰, Smyrna Agorası¹⁰⁸¹, Milet Faustina Hamamı¹⁰⁸², Keramos Korinth Tapınağı¹⁰⁸³, Myra Tiyatrosu¹⁰⁸⁴, Nysa Tiyatrosu¹⁰⁸⁵ gibi M.S. 2. yy.'ın son çeyreği ve 3. yy başına tarihlenen örneklerde karşılaşmak mümkündür.

Kentten ele geçen friz bloklarının tamamı M.S. 2. yy. ortaları ve sonrasının stilistik özelliklerini yansıtmaktadır. Ayrıca ele geçen parçaların en azından dört farklı yapıya ait olduğunu söylemek mümkündür.

4.7 Korniş Blokları¹⁰⁸⁶

Antik Çağ mimarisinde zengin bezeme repertuarına sahip üst yapı elemanlarının sonuncusu ise korniş bloklarıdır. Korniş blokları saçak görevini üstlenmeleri nedeni ile yapının dikey düzleminden öne doğru çıkıntı yapmaktadırlar. Korniş bloklarını oluşturan geison ve sima blokları Hellenistik Dönem'de birbirlerinden bağımsız işlenirken¹⁰⁸⁷ Roma İmparatorluk Dönemi'nde genellikle aynı blok üzerinde, bir arada işlendikleri görülmektedir. Rhodiapolis Antik Kenti'nde ele geçen korniş bloklarının tümünde geison ve sima bloklarının bir arada işlendiği görülmektedir¹⁰⁸⁸.

von Hesberg¹⁰⁸⁹ Hellenistik ve Erken İmparatorluk Dönemi konsollu geison blokları, Mattern¹⁰⁹⁰ ise Cumhuriyet Dönemi'nden Septimus Severus Dönemi'ne kadar Roma kentlerindeki geisonlar ve bezekleri üzerine çalışmışlardır.

¹⁰⁷⁸M.S. 170 civarına tarihlenmektedir. Bkz.: Koenigs - Radt 1979, 145vd. Res. 120; Karaosmanoğlu 1996, Lev. 34b.

¹⁰⁷⁹Can 2005b, 93 vd. Res. 17-18; von Lanckoronski 2005, 111 Res. 87.

¹⁰⁸⁰M.S. 2. yy. sonuna tarihlenmektedir. Bkz.: Karaosmanoğlu 1996, 50 dn. 115, Lev. 35a.

¹⁰⁸¹M.S. 178 bkz.: Naumann - Kantar 1950, 107 vd. Lev. 24d; Strocka 1981, 29 Res. 60; Karaosmanoğlu 1996, 50 Lev. 36b; Vandeput 1997a, 157 Lev. 119,1; Vandeput 1997b, 395. 398. Res. 14; Cavalier 2005, 57. 60. Lev. 88 Res. 253; Kadioğlu 2006, 125 Lev. 49,5.

¹⁰⁸²M.S. 160-180. Ancak daha etli, kalın kabuk yapısı söz konusudur. Bkz.: Strocka 1981, 20; Dinstl 1986/87, 154; Karaosmanoğlu 1996, 51 dn. 119 Lev. 37a; Strocka 1996, 457; Vandeput 1997a, 103. 163; Vandeput 1997b, 398 vd. Res. 17; Kadioğlu 2006, 125 Lev. 49,4.

¹⁰⁸³Yazıtları ise Marcus Aurelius Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Anabolu 1970, 97 vd.; Karaosmanoğlu 1996, 51 dn. 120 Lev. 37b.

¹⁰⁸⁴Myra Tiyatrosu'nda friz bloklarının taç kısmında yer alan yumurta-ok ucu bezemeleri oldukça benzer olmalarına karşın, kabukların incelendiği dikkat çekmektedir. Bkz.: de Bernardi Ferrero 1970, 205; Karaosmanoğlu 1996, 50. 52 Lev. 35b; Cavalier 2005, 58. 63. 166. Lev. 78 Res. 221.

¹⁰⁸⁵Kadioğlu 2006, 124 vdd. Lev. 18,7-9. 19,1-11.

¹⁰⁸⁶İonik kapıların üst bölümünü süsleyen geison blokları ise kapı çerçevelerinin ele alındığı bölümde değerlendirilmeye alınacaktır.

¹⁰⁸⁷Anadolu'da İon düzenine ait üst yapı elemanlarının gelişimi, bezekler ve bezeklerin üzerinde yer aldıkları profiller için bkz.: Erder 1967, 21 vdd. 41 vdd.; Ross 1976, 103 vdd.; Bingöl 1984, 70 vdd.; Bingöl 1990, 101 vdd.; Bingöl 2001, 32 vdd.

¹⁰⁸⁸Ele geçen bloklardan bazılarının üst bölümünde sima çerçevesinin işlenmediği görülmektedir. Bunun nedeni yapının çatı sistemi ile alakalı olmalıdır.

¹⁰⁸⁹von Hesberg 1980.

¹⁰⁹⁰Mattern 2001.

Kentte ele geçen geison blokları göz önüne getirildiğinde, birden fazla parçaya ayrılmış olan blokların büyük bir bölümünün Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası'ndan ele geçtiği gözlemlenmiştir. Bunun dışında Asklepieion yapı kompleksi içinde yer alan “Yuvarlak Yapı”, Asklepios-Hygieia Tapınağı önü, Opramoas Anıtı, Tiyatro Batı Parados duvarı dışında ve orkestra içinde, kastron duvarları¹⁰⁹¹ ve çevresinde yapılan araştırmalarda ve kazı çalışmaları sırasında birbirinden farklı bezeme repartuarına sahip korniş (geison-sima) blok ve parçaları ele geçmiştir. Kentte tespit edilen tüm korniş (geison-sima) blokları ve parçaları değerlendirildiğinde İonik ve konsollu olmak üzere iki farklı geison-sima bloğu türünün olduğu tespit edilmiştir.

4.7.1 İonik Korniş Blokları¹⁰⁹²

Asklepieion Hadrianeum Stoası önünden, Asklepios-Hygieia Tapınağı, Asklepieion Yapı Kompleksi'nde dağınık olarak ve içerisinde yer alan “Yuvarlak Yapı” etrafında ele geçen korniş blok ve parçalarının, üzerlerinde yer alan bezeme şeması ile İon düzenine ait korniş bloklarını temsil ettikleri görülmektedir. Her ne kadar korniş bloklarının hangi yapıya ait olduğunu tespit etmek mevcut çalışmalar kapsamında güç olsa da ele geçen bloklar ve parçalar incelendiğinde benzer şemada yapılmış olmalarına karşın, detayda her yapıda farklı bir bezeme şeması ile çalışıldıkları tespit edilmiştir. Nitekim Weigand, korniş blokları üzerindeki bezeme şemalarının Anadolu'da tekdüze olmadığını ve belirli bir bezek şemasının takip edilmediğini vurgulamaktadır¹⁰⁹³. Bu korniş blok ve parçalarının kyma rekta profilli sima bölümlerinde yer alan bezekler hariç genel olarak sade bir yapı sergiledikleri söylenebilir.

Mattern, yapmış olduğu çalışmada İonik korniş bloklarını konsollu ve konsolsuz olarak ikiye ayırdıktan sonra bu tipi de kendi içinde alt tiplere ayırmaktadır¹⁰⁹⁴. Rhodiapolis'te ele geçen konsolsuz korniş blokları ve parçaları Mattern'in yapmış olduğu tipolojide damlalıklı geison tipinin 4. alt tipine benzemekle birlikte altta dış sırasının olması ile 4. tip ile de birebir örtüşmemektedir.

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası boyunca ele geçen korniş bloğu ve parçaları (Kat. No. 185-216. 230-231. 237) üzerinde sırasıyla altta düz bir profil, hemen hemen kare formu dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi, geisona geçişte yumurta-ok/mızrak

¹⁰⁹¹Kastron duvarları çevresinde yapılan kazılarda duvarların etrafında dağınık bir şekilde ele geçen küçük parçaların yanında, arşitrav bloklarında olduğu gibi kastron duvarları içerisinde devşirme malzeme olarak kullanılmış olan geison blokları ile de karşılaşmıştır.

¹⁰⁹²İonik korniş blokları için bkz.: Mattern 2001, 15 Res. 1.

¹⁰⁹³Weigand 1914, 86 vd.

¹⁰⁹⁴Mattern 2001, 15 vdd.

ucu bezemesi, geison üzerinde hiçbir bezeme içermeyen düz bir profil olarak şekillendirilmiş geison tacında Lesbos kymationu yer almaktadır. Kyma rekta profilli sima bölümünde ise açık-kapalı palmet bezemesine yer verilmiştir. Hellenistik Dönem’den itibaren Anadolu’da yer alan yapıların geison bloklarını taçlandıran sima bölümleri anthemion bezeği ve aslan başından oluşan çörtlenler ile taçlandırılmaktadır¹⁰⁹⁵. Bu dizilim İon düzeninde inşa edilmiş olan yapılar için kanonikleşmiş bir profil ve bezeme şemasıdır. Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası başlangıcında ve Asklepios-Hygieia Tapınağı çevresinden ele geçen bir grup korniş bloğu ve parçası yukarıda bahsedilen örneklerden bezek şeması bakımından farklılık göstermektedir (Kat. No. 217. 221. 223-224. 226-228. 232-236. 238). Bu fark, korniş blok ve parçalarının geison tacında, Lesbos kymationu yerine iki inci-bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisinin bulunmasıdır. Korniş bloklarının üst bölümünde kyma rekta profilli simada yine açık-kapalı palmet dizisi ve aslan başı şeklinde yapılmış çörtlen yer almaktadır.

Asklepieion Yapı Kompleksi içerisinde yer alan “Yuvarlak Yapı” etrafından oldukça tahrip olmuş bir şekilde ele geçen korniş bloklarına ait parçalar (Kat. No. 218-220. 222. 225) üzerinde yine İonik korniş şeması kullanılmış olup, Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası ve Asklepios-Hygieia Tapınağı’na ait olduğu düşünülen parçalardan daha farklı bir bezeme şeması gösterdikleri anlaşılmaktadır. Bu parçaların alt bölümünde diğer alanlardan ele geçen İonik korniş bloklarında olduğu gibi dış sıraları yer almaktadır. Dış sıraları üzerinde geisona geçiş bölümünde doğrudan yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. Geison düz bırakılmış, geison üzerinde yer alan geison tacında ise bu kez inci-boncuk dizisi yerine urgan bezeği kullanılmıştır. Farklılık kyma rekta profilli sima üzerinde yer alan bezeme şemasında da devam etmektedir. Sima üzerinde Hellenistik Dönem geleneği terk edilerek açık-kapalı palmet yaprak demetleri yerine yan yana ve dikey olarak yerleştirilmiş akanthus yaprakları kullanılmıştır.

İonik korniş bloklarının geison bölümlerinin Rhodiapolis’teki en bezekli cepheye sahip alanlardan biri olan Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası’nda ve Asklepios-Hygieia Tapınağı da dahil olmak üzere hiçbir yapıda bezenmediği görülmektedir. Geison bölümlerinin bezeksiz bırakılması aşırı süslemeden kaçınmanın yanında üst ve alt bölümde yer alan bezekli mimari parçalar arasındaki bezek dağılımını dengelemek olmalıdır.

Opramoas Anıtı kazıları sırasında açığa çıkarılan korniş bloklarının (Kat. No. 260) ise oldukça sade bir yapı sergiledikleri sadece sima bölümlerinde aslan başı şeklinde çörtlenlere yer verildiği görülmektedir.

¹⁰⁹⁵Schede 1909, 17 vdd.; Strocka 1981, 24; Vandeput 1997a, 180.

4.7.2 Konsollu Korniş Blokları

Kentte ele geçen diğer korniş bloklarının İonik korniş bloklarının temel şemasını koruduğu görülmektedir. Fark, dış sıralarının hemen üstünde, üzerlerinin akanthus ve palmet yaprakları ile süslediği konsolların eklenmiş olmasıdır. Konsollu korniş blokları Hellenistik Dönem'den itibaren yapılar üzerindeki yerlerini almışlardır¹⁰⁹⁶. Rhodiapolis'te yer alan konsollu korniş blok ve parçaları daha çok iki katlı stoa'nın üst katında özellikle tiyatro batı parados, orkestra, Opramoas Anıtı yakınlarından ve kastron çevresinden ele geçmiştir (Kat. No. 239-259). İonik korniş blokları ile karşılaştırdığımızda bu bloklar üzerinde de dış sıralarının kullanıldığı görülmektedir. Dış sırasını kyma reversa profili üzerinde yer alan Lesbos kymationu takip etmektedir. Lesbos kymationu üzerinde etrafı yumurta-mızrak ucu bezeği ile çevrelenen konsollar ve konsollar arasında kalan kasetler içerisinde çeşitli bezekler yer almaktadır. Korniş bloklarının üzerinde yer alan konsolların alt bölümleri dönüşümlü olarak akanthus ve kapalı palmet yaprakları ile bezenmiştir. Akanthus yaprakları konsolların üzerlerinde sıklıkla tercih edilen bir bezekken, konsolların üzerinde kapalı palmet yaprak demeti gibi değişik bezeklere yer verilmesi, Geç Hadrianus Dönemi özelliği olup, Antoninler Dönemi'nden itibaren artarak kullanıldığı tespit edilmiştir¹⁰⁹⁷. Pisidia ve Pamphylia'nın büyük kentlerinde konsolların alt bölümlerinin çeşitli bezeklerle süslediği örnekler ile karşılaşmak mümkünken Lykia'da bu konsolların altı genellikle akanthus yaprakları ile bezenmektedir¹⁰⁹⁸. Konsolların arasında kalan kaset bölümlerinde çeşitli bitkisel bezemelere yer verilmiştir. Özellikle M.S. 2. yy.'ın ikinci çeyreğine tarihlenen yapıların kaset bölümlerinde kullanılan bezeklerde çeşitliliğin arttığı görülmektedir¹⁰⁹⁹. Konsollar üzerinde yer alan geison bezeksiz bırakılmıştır. Geison tacında yumurta-ok ucu bezeği ve simada inci-boncuk dizisi üzerinde kyma rekta profili üzerinde yarım akanthuslar ile birbirine bağlı, dönüşümlü olarak bir ters bir düz yerleştirilmiş akanthus yaprak demetleri bulunmaktadır.

Benzer profil bezeme şemasına sahip bir grup konsollu korniş bloğu ve parçasının ise sima bölümleri olmaksızın işlendikleri tespit edilmiştir (Kat. No. 240-241, 246). Geison tacında yer alan yumurta-ok ucu dizisi ve üstte yer alan düz bir silme ile bloklar üzerinde yer alan bezekli alanların sınırlandırıldıkları görülmektedir. Bu korniş blokları üzerinde yer alan

¹⁰⁹⁶M.Ö. 2. yy.'ın ilk yarısından itibaren Pergamon, İskenderiye, Delos ve Rhodos gibi merkezlerde karşılaşmaktadır. Bkz.: von Hesberg 1980, 21 vd. Konsollu geison blokları ile Roma Cumhuriyet ve Erken Augustus Dönemi'nde çok sık bir şekilde karşılaşmamaktadır. Bkz.: Mattern 2001, 15 Res. 2.

¹⁰⁹⁷Vandeput 1997a, 110 vd. 181. 213 Lev. 46,1-5. 56,2. 66.

¹⁰⁹⁸Lykia Bölgesi'nde yer alan kentlerde kullanılan konsollu korniş blokların konsollarında daha çok akanthus yaprak bezemelerine yer verilmiştir. Rhodiapolis dışında sadece Limyra ve Tlos'taki yapılara ait korniş bloklarının konsolları üzerinde akanthus dışında farklı motiflerle karşılaşmıştır. Limyra için bkz.: Dinstl 1986/87, 187 vdd. Res. 31-35.

¹⁰⁹⁹Koenigs - Radt 1979, 344.

simanın işlenmeme nedeni çatının üçgen alınlıklı olması ve simanın üçgen alınlıklı çatıyı ayrı bir bordür olarak çevrelemesi ile açıklanabilir. Ancak ele geçen parçalar arasında olması gereken kyma rekta profile sahip simaya ait parçalar ele geçmemiştir.

Tiyatro orkestrasında, tiyatronun üst bölümünde yer alan düzlükte¹¹⁰⁰ ve kastron duvarı etrafında yapılan kazı çalışmalarında daha düşük yükseklikte/daha alçak boyutlu konsollu korniş blok ve blok parçaları ele geçmiştir. Bu blok ve blok parçaları üzerinde yer alan bezeme şeması birbirinden farklı bezek dizilimi ve stilistik özellikler göstermektedir. Bu örneklerin bir bölümünde (Kat. No. 252-255) en altta dış sırası, bunun üzerinde yer alan urgan bezeğini konsollar takip etmektedir. Konsolların üst bölümleri akanthus ve kapalı palmet yaprakları ile bezenmiş etrafları yumurta-mızrak ucu bezeği ile çevrelenmiştir. Konsollar arasında kalan kaset boşluklarında çeşitli bezekler yer almaktadır. Oldukça alçak olan düz geison profili ile sima bölümüne geçilmektedir. Sima üzerinde yan yana ve dikey olarak yerleştirilmiş akanthus yaprakları ve akanthuslar arasında üst bölümde dil/kamış yaprak motifleri yer almaktadır. Üstte yer alan düz bir silme ile bezekli bölüm sınırlandırılmıştır. Diğer birkaç korniş bloğu parçası üzerinde (Kat. No. 256-259) en altta yine dış sıraları yer almaktadır. Bu korniş bloğu parçalarında dış sıralarının üzerinde herhangi bir bezeme olmaksızın doğrudan konsollar yerleştirilmiştir. Konsollar üzerinde diğer tüm örneklerde olduğu gibi akanthus ve kapalı palmet bezeklerine yer verilmiştir. Konsolların etrafı yumurta-mızrak ucu bezeği ile çerçevelenmektedir. Konsollar arasında kalan kaset boşluklarında çeşitli bezekler yer almaktadır. Bu parçaların hiç birinde geison tacı ve sima bölümleri korunmamıştır.

4.7.3 Korniş Blokları Değerlendirme

4.7.3.1 İonik korniş Blokları Değerlendirme

Asklepios-Hygieia Tapınağı ve Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası boyunca yoğun bir şekilde ele geçen korniş blok ve parçalarının üzerlerinde yer alan bezeksel farklılıkların yanında bezeklerin stilistik özelliklerinin de farklı olduğu açık bir şekilde görülmektedir. Bu nedenle yakın alanlardan ele geçen bu blok ve parçalar üzerlerinde yer alan bezek dizimleri göz önünde tutularak iki farklı korniş blok türü bulunmaktadır. Bezeklerin stilistik özellikleri, farklı dönemlere ait aynı bezek dizilimine sahip korniş bloklarının ya aynı yapıdaki farklı evrelere ya da farklı atölyelere ait olabileceklerine işaret etmektedir.

¹¹⁰⁰Kazılar sırasında başlangıçta bu alanda tiyatro ile bağlantılı olarak bir “Dionysos Tapınağı”nın olabileceği düşünülmüş ve bu nedenle ele geçen parçaların kazı envanter numaraları “DT” başlığı altında sınıflandırılmıştır. Ancak tiyatro üstü ve kastron duvarları etrafında yapılan çalışmalarda Athena Polias Tapınağı’na ilişkin yazıtlar ele geçmiştir.

İonik korniş bloklarının tümünde Asklepieion içinde yer alan “Yuvarlak Yapı”, Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası boyunca ve Asklepios-Hygieia Tapınağı çevresinden ele geçen korniş blokları ve parçalarının alt bölümlerinde yer alan dış sıralarının kareye yakın bir formda işlendikleri görülmektedir.

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası boyunca ve Asklepios-Hygieia Tapınağı çevresinden ele geçen korniş blokları ve parçalarının dış sıralarını iki inci-bir boncuk-iki inci şeklinde dizilime sahip dolgun yapıdaki inci-boncuk dizisi takip etmektedir. İnci-boncuk dizisinde boncuklar uzun, inciler ise kalın mercimek formlu yapılmıştır. Aynı dizilime sahip inci-boncuk dizisi taşıyan blok ve parçalar dikkatli bir şekilde incelendiğinde tüm parçalar üzerinde yer alan inci ve boncukların oldukça sıkışık bir şekilde yan yana yerleştirildikleri görülmekle birlikte Kat. No. 221. 224. 235’te bezekleri ayırmada kullanılmış olan matkap delikleri takip edilmezken, Kat. No. 185-186. 188-189. 191-193. 195-198. 201-215. 223. 226-227. 231-232. 234 nolu örnekler üzerinde inci-boncuk dizilerinin aralarının matkap delikleri ile açıldığı görülmektedir.

İnci-boncuk dizilimi Lykia-Pamphylia tipi olarak adlandırılan ve Geç Hadrianus Dönemi ile birlikte inşa edilen yapılarda oldukça sevilerek kullanılan bir dizilim olarak karşımıza çıkmaktadır¹¹⁰¹. Lykia’da Geç Hadrianus Dönemi ve takip eden süreç içerisinde birçok yapıda karşımıza çıkmaktadır¹¹⁰².

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası kazıları sırasında ele geçen iki parça (Kat. No. 192. 203) üzerinde yer alan boncukların yine dolgun bir şekilde yapıldığı, ancak birer iğ şeklinde işlendikleri görülmektedir. Aralarında yer alan incilerin ise mercimek formlu ve keskin sırtlı oldukları görülmektedir. Benzer formda işlenmiş olan inci-boncuk dizisi Kat. No. 186. 191-195. 198-199. 201 nolu örnekler üzerinde karşımıza çıkmakla birlikte bezeklerin alt bölümlerinin matkap ile oyuldukları görülmektedir. Köster, bu iğ şeklindeki boncukların ve mercimek formlu inci örneklerinin M.S. 2. yy.’ın ilk çeyreğinde görüldüğünden bahsetmektedir¹¹⁰³. Karaosmanoğlu ise inci-boncuk dizilerinde boncukların alt bölümlerinin matkapla oyulmasının Antoninler Dönemi özelliği olarak yorumlamaktadır¹¹⁰⁴. Korniş bloğu üzerinde benzer formda inci-boncuk dizileri ile Pergamon Yukarı Gymnasionu¹¹⁰⁵, Sagalassos

¹¹⁰¹Lykia-Pamphylia tipi olarak nitelendirilen dizilimde üstte yer alan yumurta-ok/mızrak bezeği çanağın altına iki inci, ok/mızrak ucu bezeği altına ise uzun bir boncuk yerleştirilerek oluşturulmaktadır. Bkz.: y. dn. 840.

¹¹⁰²Korniş blokları üzerinde yer alan benzer inci-boncuk dizilimi için bkz.: Oinoanda Mk1 Yapısı: Ling - Hall 1981, 41 vd. Lev. 9-10. Kibyra’daki yapılar için bkz.: Kaya 2011, Lev. 23b-c. 24-32. Patara için bkz.: Piesker - Ganzert 2012, Lev. 26f. 31a; Korkut - Grosche 2007, 120 Res. 94.

¹¹⁰³Köster 2004, 141 Lev. 19,1. 32,1.

¹¹⁰⁴Karaosmanoğlu 1996, 44.

¹¹⁰⁵Strocka 2012, 206 Res. 5. Yapı araştırmacılar tarafından Geç Traianus-Erken, Hadrianus Dönemi’ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Koenigs – Radt 1979, 342; Strocka 1988, 297; Radt 1988, 143; Rohmann 1998, 41.

Antoninus Pius Tapınağı¹¹⁰⁶, Aizanoi Zeus Tapınağı¹¹⁰⁷, Kibyra Yukarı Agora teras duvarı üzerinde yer alan korniş bloğu¹¹⁰⁸ ve Kremna Antoninus Pius Tapınağı'nda¹¹⁰⁹ karşılaşılmıştır.

Diğer örnekler üzerinde yer alan boncuklar yine silindire yakın uzun bir formda işlenmişlerdir. Aralarında yer alan inciler ise oval formda olup, üst bölümleri yassı uçlu keski ile düzleştirilmiştir. İnciler birbirlerine oldukça yakın işlenmiş, alt ve üst bölümlerinde birbirlerinden ve boncuklardan ayırmak için matkapla açılmış delikler bulunmaktadır (Kat. No. 189. 197. 202. 208. 211. 231). Boncukları uzun yapısı M.S. 2. yy.'ın 2. yarısından itibaren geleneksel bir form olarak karşımıza çıkmaktadır¹¹¹⁰. M.S. 2. yy. ortaları ve sonrasında çağdaş yapılar üzerinde boncuklar eşkenar dörtgen ya da silindir formunda yapılabilmektedir¹¹¹¹. Kalın formlu inci ve boncuk yapısı Geç Antoninler-Erken Severuslar Dönemi'nde oldukça sık kullanılmaktadır¹¹¹². Benzer yapıdaki inci-boncuk dizilimi örnekleriyle Kibyra Aşağı Agora geison blokları¹¹¹³, Side M Binası/İmparatorluk Salonu geison blokları¹¹¹⁴, Ksanthos'ta Sivil Bazilika'da kullanılan devşirme geison blokları¹¹¹⁵, M.S. 3. yy.'ın ilk çeyreğine ait Burdur Arkeoloji Müzesi'nde yer alan bir korniş bloğu üzerinde simaya geçişte¹¹¹⁶, II. yapı evresi M.S. 2. yy.'ın 2. yarısına tarihlenen Aizanoi Tiyatrosu sahne binasına ait korniş blokları¹¹¹⁷, M.S. 2. yy. sonuna tarihlendirilen Kremna Büyük Propylonu'nun¹¹¹⁸ ve Sütunlu Cadde'nin korniş blokları¹¹¹⁹, Ephesos'tan yine M.S. 2. yy. sonuna tarihlendirilen bir mezar anıtının korniş blokları¹¹²⁰ ve M.S. 160-170 yıllarına tarihlenen Faustina Hamamı korniş blokları üzerinde¹¹²¹ karşılaşılmaktadır. Yukarıda sayılan

¹¹⁰⁶Geç Hadrianus, Erken Antoninler Dönemi'ne tarihlenen yapının korniş blokları fazla yıpranmış olmakla birlikte, özellikle friz tacında yer alan inci-boncuk dizileri oldukça yakın benzerlik sergilemektedir. Bkz.: Anabolu 1970, Res. 101; Vandeput 1997a, Lev. 29,1.

¹¹⁰⁷Korniş blokları üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi benzetmekle birlikte daha özenli bir işçilik söz konusudur. Bkz.: Naumann 1979, Lev. 64b. 67a-b. Tapınak yazıtına göre M.S. 129/157 yıllarına tarihlendirilmektedir. Bkz.: Naumann 1979, 35 vd.; Stročka 1981, 30; Akurgal 1987, 127.

¹¹⁰⁸Kaya 2011, Lev. 25a.

¹¹⁰⁹Mitchell 1995, 91 vdd. Lev. 31.

¹¹¹⁰Ward-Perkins 1948, 72 vdd. Lev. 78; Karaosmanoğlu 1996, 57; Cavalier 2005, 205; Türkmen-Peker 2013, 153.

¹¹¹¹Cavalier 2005, 206.

¹¹¹²Gliwitsky 2010, 182.

¹¹¹³Kaya 2011, 46 vd. Lev. 23b-c.

¹¹¹⁴Wegner 1989, 162 vdd. Res. 1-3.

¹¹¹⁵Cavalier 2005, 160 vd. Lev. 28 Res. 88-89.

¹¹¹⁶Alp 2006, 146 Lev. 41a-b Kat. No. 79.

¹¹¹⁷Rohn 2008, Res. 41; Rohn 2001, 303 vdd. 317.

¹¹¹⁸Mitchell 1995, 112 vdd. Lev. 55 vd.

¹¹¹⁹Mitchell 1995, 137 Lev. 72.

¹¹²⁰Koenigs - Radt 1979, 348 Lev. 120,1-2.

¹¹²¹Stročka 1981, 20 Res. 56; Stročka 1996, 457 Res. 2.

örnekler ışığında inci-boncuk dizilerinin M.S. 2. yy.'ın 2. yarısına ait stilistik özellikler gösterdikleri sonucunu önerebiliriz.

İonik korniş bloklarının dış sırası üzerinde veya inci-boncuk dizilerinin üzerinde yer alan ovolo profilleri yumurta-ok veya yumurta-mızrak ucu bezeği ile süslenmiştir. Ele geçen korniş blok ve parçalarından Kat. No. 192. 203. 230. 237 nolu örnekler üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezekleri diğer örneklerden daha özenli işçilikleri ile dikkat çekmektedirler. Oval küçük yumurtalar çanaklarından aşağı doğru daralan derin bir kanal ile ayrılmaktadır. Yumurtalar alta yer alan kabuklara altta ince birer iplikçik ile bağlı olup henüz kabukla olan bağları koparılmamıştır. Yumurtaların kabuklara altta ince iplikçiklerle bağlı bir şekilde işlenmesi özelliğiyle M.S. 2. yy. başından itibaren olmak üzere, Antoninler Dönemi içlerine kadar¹¹²² kullanılmaya devam etmekte, hatta Severuslar Dönemi'nde de kullanılmaktadır¹¹²³. Kabuk sırtları keskin profile sahip olup, altta yer alan ikili boncuk dizisi ile kaynaşmış durumdadır. Yumurta kabuklarının altlarında yer alan profil ya da bezeklerle kaynaşması özelliği, ilk kez Flaviuslar Dönemi'ne ait yapılarda karşımıza çıkmaktadır¹¹²⁴. Yumurtaların ve etraflarını çevreleyen kabuk bezeklerinin üstte yer alan silme ile bağlantı içinde olması Hadrianus Dönemi'ne kadar devam edip, Antoninler Dönemi'nden itibaren yumurta ve kabuklar üst silmeden bağımsız işlenmektedir¹¹²⁵. Hadrianus Dönemi'ne kadar kabuklar yumurtayı çevreleyen birer kabuk görünümünde iken Antoninler Dönemi ile birlikte kabukların yumurtalardan daha geniş bir oygu ile ayrıldıkları, yayvanlaştıkları ve bağımsız birer örge halini aldıkları görülmektedir¹¹²⁶.

Yumurta aralarında yer alan mızrak uçları ise kabukla herhangi bir ilişki içerisinde olmayıp, tıpkı kabuklarda olduğu gibi keskin sırtlı bir forma sahiptirler. Mızrak uçları altlarında yer alan iğ formu boncukların tam ortasına gelecek şekilde yerleştirilmiştir. Yumurta-mızrak uçları ile inci-boncuk dizileri arasındaki uyumun devam ettiği görülmektedir. Yumurta dizileri arasında mızrak uçlarının kullanılması özelliği Anadolu'da Julius-Cladiuslar Dönemi'nden (M.S. 14-68) başlayarak, Flaviuslar Dönemi'nde (M.S.69-96) artarak kullanılmaya devam etmektedir¹¹²⁷. Bu açık bir şekilde Phaselis ve Attaleia Hadrianus Kapıları'nda karşımıza çıkmaktadır¹¹²⁸.

¹¹²²Jenewein 2008, 88 dn. 18; Thür – Rathmayr 2014, 153 vdd.

¹¹²³Vandeput 1997a, 146 vd. Lev. 109,3. 110,4.

¹¹²⁴Bkz.: y. dn. 874.

¹¹²⁵Can 2005b, 93.

¹¹²⁶Strocka 1988, Lev. 45,1. 46,1-2. 47,2; Karaosmanoğlu 1996, 44 vd. Lev. 25a vdd.; Vandeput 1997a, 146 Lev. 78,1. 115,3. 117,2. 119,1; Can 2005b, 93 Res. 7.

¹¹²⁷Waelkens 1987, 124 dn. 20.

¹¹²⁸Başaran 1995b, Lev. 39a; Köster 2004, 143 Lev. 103,1.

Yumurta-mızrak ucu bezemeleri ile stilistik olarak birliktelik içerisinde en yakın benzerini bir fark ile komşu kentlerden Phaselis Hadrianus Kapısı arşitrav blokları¹¹²⁹, Patara Tiyatrosu¹¹³⁰ ve Letoon Nymphaionu korniş blokları¹¹³¹ üzerinde yer alan yumurta ve kabukların stilistik özellikleriyle (yumurtaların kabuklardan ayrılığı, alta doğru incelmeleri ve altlarında yer alan inci-boncuk dizisi ile ilişkileri vs.) oldukça benzerdir. Arada kullanılan elemanların ok ucu şeklinde biçimlendirilmiş olması ile farklılaşmaktadırlar. Attaleia Hadrianus Kapısı korniş bloklarında diş sırası üzerinde yer alan yumurtalar benzer özellikler sergilemektedirler¹¹³². M.S. 130 yıllarına tarihlenen Attaleia Hadrianus Kapısı'nda yumurtalar arasında kullanılan ok uçlarının kanatları iyice incelmıştır. Kıbyra'da Yukarı Agora teras duvarı üzerinde yer alan konsollu korniş bloğu üzerindeki yumurta-mızrak ucu bezekleri de benzer özellikler göstermektedir¹¹³³. Benzer stilistik özellikler gösteren yumurta-mızrak/ok uçları ile diğer yapılar arasında, Pergamon Yukarı Gymnasium¹¹³⁴, Pergamon Traianum'da geison blokları üzerinde¹¹³⁵ karşılaşılmaktadır. Sagalassos Antoninus Pius Tapınağı korniş blokları üzerinde yer alan ion kymationları oldukça benzer özellikler göstermektedir¹¹³⁶. Pergamon Dionysos/Caracalla Tapınağı'nın korniş bloğu üzerinde simaya geçişte yer alan yumurta-mızrak ucu bezeklerinin oldukça kalın kaba bir işçiliğe sahip olduğu ve kabukların alt bölümde birbirinden ayrılarak iyice açıldıkları görülmektedir¹¹³⁷. Ancak tapınağın tarihi bezemelerin stilistik analizine göre tartışmalıdır¹¹³⁸. Ephesos Hadrianus Tapınağı'nın korniş blokları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesi stilistik olarak oldukça yakın benzerlik içerisinde¹¹³⁹. Farklılık az sonra değinilecek olan ve sima üzerinde yer alan açık-kapalı palmet bezeklerinde karşımıza çıkmaktadır. Kremna Antoninus Pius Tapınağı'nın hem arşitrav bloğu üzerinde hem de konsollu korniş bloğunda konsolların etrafını çevreleyen

¹¹²⁹Phaselis Hadrianus Takı'nın geison blokları oldukça sade bir yapı sergilemekte olup, sadece sima bölümü anthemion bezekleri ile süslenmiştir.

¹¹³⁰Piesker - Ganzert 2012, 268 vd. Lev. 26f.

¹¹³¹Eserler üzerinde yer alan bezekler tarafımdan görülmüş olup, kişisel gözleme dayanmaktadır. Anıt, Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Metzger 1974, 83; Metzger 1978, 799; Metzger 1979, 14 vd. 40 vd.; Balland 1981, 14; Köster 2004, 102. 118 dn. 833 Lev. 137,1-2.

¹¹³²von Lanckronski 2004, 20 Res. 8 Lev. 7; Okatan 2004, 94 vdd. Lev. 49.

¹¹³³Hadrianus Dönemi sonrası bkz.: Kaya 2011, Kat. No. 73, Lev. 25a.

¹¹³⁴Yapı geç Flaviuslar, Traianus ve Hadrianus Dönemleri'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Strocka 2012, 206. 215 Res. 5 (M.S. 90); Rohmann 1998, 41 (Traianus Dönemi); Radt 1988, 143 (Hadrianus Dönemi).

¹¹³⁵Yapı üzerinde yer alan yumurta-mızrak uçları benzer formda olup oldukça sıkı bir dizilime sahiptirler. Bu nedenle Rhodiapolis örnekleri biraz daha geç olmalıdır. Yapı Traianus ya da Geç Traianus-Erken Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Koenigs - Radt 1979, 337 vd. (M.S. 100-120); Strong 1953, Lev. 35a; Strocka 1978, 896. 900 Lev. 284 Res. 7; Radt 1988, 239. 243; Rohmann 1998, 10 (M.S.112-129).

¹¹³⁶Vandeput 1997a, Lev. 29,2.

¹¹³⁷Anadolu 1970, Res. 227.

¹¹³⁸Strocka 1988, 299 vd.; Pülz 1989a, 34. 83 vd.; Köster 2004, 128 (Hadrianus Dönemi). Koenigs - Radt 1979, 347 (M.S. 2. yy sonu).

¹¹³⁹Yapı yazıtına göre Traianus Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Wörrle 1973, 477; Strocka 1981, 26; Outschar 1999, 443 vdd. (Hadrianus Dönemi).

yumurta-mızrak ucu bezekleri oldukça benzer formdadır¹¹⁴⁰. Euromos Zeus Tapınağı'nın oval formlu yumurtaları ve kabukların formu Rhodiapolis örneklerini hatırlatmakla birlikte hem yumurta ve mızrak ucu hem de inci-boncuk bezeklerinin oldukça sıkı yerleştirilmiş olmalarıyla Kat. No. 182. 193. 220. 227 nolu parçalar üzerinde yer alan yumurta-mızraklardan biraz daha erken olduklarına işaret etmektedir¹¹⁴¹. Bu parçalar üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesinin stilistik özellikleri Orta/Geç Hadrianus-Erken Antoninus Pius Dönemi özelliklerini yansıtmaktadır.

Bu alandan ele geçen korniş blok ve blok parçalarından Kat. No. 185-186. 191. 195. 198-199. 201 nolu parçalar aynı tipolojik düzenlemeye sahiptirler. Ancak bezeklerde stilistik farklılıklar bulunmaktadır. Yine oval formlu yapılmış yumurtalar, kabuklardan derin bir oygu ile çözülmüşlerdir. Yumurtaların ince birer iplikçik ile altta yer alan kabuklara bağlılıkları bu örnekler üzerinde de devam etmektedir. Kabuklar üstte hafif içe dönük ve altta doğru incelen bir form sergilemektedirler. Kabuk sırtları keskin bir profile sahip olup, altta doğru incelen kabukların altta yer alan inci dizileri ile kaynaştıkları görülmektedir. Yumurta bezekleri arasında yer alan ok uçları kısa saplıdır. Ok uçlarını oluşturan kanatların yukarı çekildikleri ve dışa doğru kıvrım yaptıkları görülmektedir. Kat. No. 185'te yumurta-ok ve yumurta- mızrak aynı profil üzerinde verilmiştir. Bu örneklerde de inci-boncuk dizisi ile yumurta-ok ucu bezekleri arasında aks uyumu devam etmektedir. Yumurta-ok ucu bezekleri üzerinde yer alan matkap delikleri oldukça belirgin bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Lykia Bölgesi'nde Severuslar Dönemi'ne tarihlendirilen Oinoanda Mk1 Yapısı'nın korniş blokları üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemeleri oval yumurta ve kısa saplı ok uçları ile benzer stilistik özellikler sergilerken, yumurta kabuklarının altta yer alan silmeye fazlaca gömülüğü ile dönemsel olarak farklılaşmaktadırlar¹¹⁴². Benzer stilistik özellikler gösteren yumurta-ok ucu bezekleri Kremna Hadrianus¹¹⁴³ ve Severuslar Tapınağı¹¹⁴⁴, Marcus Aurelius Tapınağı¹¹⁴⁵ ve Büyük Propylon'un¹¹⁴⁶ korniş blokları üzerinde karşımıza çıkmaktadır. Geç Antoninler-Erken Severuslar Dönemi'ne tarihlenen¹¹⁴⁷ Aphrodisias Tetrapylonu'nun dış sıralarının hemen üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezekleri de oldukça benzer stilistik özellikler sergilemektedir. Ancak Aphrodisias Tetrapylonu'nda kabuk yüzeylerinin düzleştirildiği ve

¹¹⁴⁰Yazıtı ile Geç Hadrianus-Erken Antoninler Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Mitchell 1995, 92. 95 Lev. 33.

¹¹⁴¹Bezelerin stilistik analizine göre yapı Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Pülz 1989b, 453 Lev. 44,2.

¹¹⁴²Ling - Hall 1981, 34 vd. 41 Lev. 9a-b.

¹¹⁴³Mitchell 1995, 90 Lev. 50.

¹¹⁴⁴Mitchell 1995, 119 Lev. 63.

¹¹⁴⁵Mitchell 1995, 110 Lev. 52.

¹¹⁴⁶Mitchell 1995, 56 Lev. 55.

¹¹⁴⁷Koenigs - Radt 1979, 346 vd.; Yegül 1986, 138 Res. 372; Vandeput 1997a, 141; Outschar 1996, 224.

altta yer alan silme ile bütünleşerek kabukların yarım ay şekli aldıkları görülmektedir. Rhodiapolis'te ise kabukların hala bütünlüklerini koruması nedeni ile Aphrodisias Tetrpylonu'ndan daha erken olmalıdırlar. Yumurta-ok ucu bezeklerinin stilistik özellikleri bezeklerin hala Hadrianus Dönemi izlerini taşıdıklarına işaret etmektedir. Antoninler Dönemi'nde inşa edilen yapıların mimari bezemeleri üzerinde Hadrianus Dönemi özellikleri kullanılmaya devam etmiştir.

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası boyunca ele geçen korniş blokları ve parçaları arasında Kat. No. 193. 204. 206-207. 212. 214-215 nolu parça ve bloklar üzerinde yer alan İon kymationunu oluşturan yumurta bezekleri arasında uzun saplı ok uçlarının kullanılmış olması ile diğer korniş blokları üzerinde yer alan İon kymationularından farklılaşmaktadırlar. Bu örnekler üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemelerinde, oval formlu yumurtalar, derin birer matkap kanalı ile kabuklardan ayrılmışlardır. Yumurtaların kabuğa altta birer iplikçik ile bağlı oldukları görülmektedir. Kabuklar yumurtalardan daha geniş bir oygu ile ayrılmış olup, yine keskin sırtlıdırlar. Uzun saplı ok uçları ile Traianus Dönemi yapılarında sıklıkla karşılaşılmakla birlikte¹¹⁴⁸ bu dönemde ok saplarının daha ince çalışıldığı görülmektedir. Yumurtalar arasında kalan uzun saplı ok uçları matkap darbeleri ile vurgulu bir şekilde profil üzerindeki yerlerini almışlardır. Ok uçlarının derin matkap kanalları ile zeminden çözülmeleriyle güçlü bir ışık-gölge etkisi yaratılmıştır. Ok uçlarının bu şekilde vurgulanarak kabartma üzerindeki yerini alması Severuslar Dönemi özelliğidir¹¹⁴⁹. Yumurta-ok ucu bezemesi altta yer alan inci-boncuk dizisi ile uyum içerisindedir. Benzer formlu yumurta-ok ucu bezemeleri ile Patara Korinth Tapınağı'nda¹¹⁵⁰ karşılaşmak mümkündür. Yazıtı ile M.S. 129-157 yılları aralığına tarihlenen Aizanoi Zeus Tapınağı'nın arşitrav blokları üzerinde de benzer stilistik özellikler sergileyen yumurta-ok ucu bezekleri ile karşılaşılmıştır¹¹⁵¹. M.S. 2. yy. sonlarına tarihlenen Sagalassos Aşağı Agora'nın kuzeyinde yer alan arşitravlar üzerinde de yumurta bezekleri arasında kalan ok uçlarının kalın ve uzun saplı oldukları görülmektedir¹¹⁵². Milet Tiyatrosu sahne binasının arşitrav blokları üzerinde de sıkı diziliimli yumurta kabukları arasında uzun saplı ok uçlarına yer verilmiştir¹¹⁵³. Bunun dışında Split Diocletian Sarayı'nın kapı çerçeveleri, arşivolt ve kuzey kapının üstünde yer alan doğu nişin

¹¹⁴⁸Karaosmanoğlu 1996, 35. 60. Lev. 15a-b.

¹¹⁴⁹Vandeput 1997a, 146 vd.

¹¹⁵⁰Gültekin 1998, Lev. 6.

¹¹⁵¹Korniş blokları simada yer alan palmet dizileri dışında sade bir yapıya sahiptirler. Bu nedenle arşitrav blokları üzerinde yer alan bezekler dikkate alınmıştır. Bkz.: Naumann 1979, 35 vdd. Lev. 54d-h. 56a. 57a-c; Karaosmanoğlu 1996, 40 Lev. 21a.

¹¹⁵²Vandeput 1997a, 147 Lev. 67,1.

¹¹⁵³Tiyatro sahne binasının bu evresi M.S. 2. yy. sonu 3. yy. başına tarihlendirilmektedir. Bkz.: Köster 2004, 49. 87. 110 Lev. 127,3.

alt çerçevesi üzerinde benzer stilistik anlayışta yumurta-ok ucu bezemelerine yer verilmiştir¹¹⁵⁴. Yine, benzer formdaki yumurta bezekleriyle başlıkların ekhinusları üzerinde M.S. 2. yy.'ın 2. yarısından itibaren sıklıkla karşılaşılmakla birlikte¹¹⁵⁵, üst yapı elemanları üzerinde çok fazla kullanılmadıkları görülmektedir. Aynı zamanda lahitler üzerinde yer alan çerçeve bölümlerinde de sıklıkla kullanılmaktadırlar¹¹⁵⁶. Yumurta bezekleri arasında yer alan uzun saplı ok uçlarının sadece Traianus Dönemi ile sınırlı olmadığı, M.S. 2. yy.'ın 2. çeyreğinden itibaren 3. yy. içlerine kadar kullanıldığı yukarıdaki örnekler ışığında görülmektedir.

Aynı alandan ele geçen Kat. No. 189. 194. 196-197. 202. 205. 208-211. 213. 231 nolu korniş blok ve blok parçaları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemelerinde yumurtaların tüm plastikliklerini yitirdikleri ve üstlerinin düzleştirildiği görülmektedir. Yumurtalar kabuklardan derin özensiz birer matkap kanalı ile ayrılmıştır. Yumurtaların etrafını neredeyse aynı kalınlıkta çevreleyen kabuklar “U” şeklinde bir forma kavuşmuştur. Yumurtaların altlarında yer alan ince birer iplikçik ile kabukla olan bağlantılarının devam ettiği görülmektedir. Yumurta ve kabuklar üstte kesik, bastırılmış bir şekilde işlenmiştir. Kabuklar arasında kalan mızrak uçları kalın ve aşağı doğru bazen incelen bir form göstermektedirler. Yumurta-mızrak ucu bezemelerinde düzleştirilmiş ve basık yapı Severuslar Dönemi özelliğidir¹¹⁵⁷. Yumurta-mızrak ucu bezeği altında yer alan inci-boncuk dizisinde yumurtaların aksına her zaman olduğu gibi inciler, mızrak uçlarının aksına ise birer boncuk yerleştirilmiştir. Böylelikle yumurta-mızrak uçları ile inci-boncuk dizisi arasındaki aks uyumunun devam ettiği görülmektedir. Plastikliğini yitirmiş benzer yumurta-mızrak ucu bezekleri ile M.S. 2. yy. sonundan itibaren karşılaşılmaktadır. Side M Binası/İmparator Salonu olarak adlandırılan binanın entablatur parçaları üzerinde plastikliğini yitirmiş zayıf yumurta bezekleri ve aralıklı yerleştirilmiş mızrak uçları benzer stilistik özellikler sergilemektedir. Fark, bezeklerin arasının daha da açılmış olmasındadır. Bezemelerin iri ama hacimsiz işleniş de her iki bezek için ortak özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapı Geç Antoninler Dönemi'ne tarihlendirilmektedir¹¹⁵⁸. Bir diğer benzer yumurta-mızrak ucu dizisi ise Milet Tiyatrosu sahne binasının entablatur bloklarında görülmektedir. Tiyatronun friz ve

¹¹⁵⁴Yapı M.S. 298-306 yılları arasında inşa edilmiştir. Bkz.: McNally 1996, 37 vdd. Res. 20 vd. 75 vd.

¹¹⁵⁵Antoninler Dönemi'ne tarihlenen Patara Tiyatrosu'nda ele geçen bir İon başlığının ekhinusu üzerinde bkz.: Piesker - Ganzert 2012, 269 Lev. 17f. Aizanoi Zeus Tapınağı İon ve Kompozit başlıkları üzerinde bkz.: Naumann 1979, Lev. 51a-b. 54a. Sardes Hamam-Gymnasium Yapı Kompleksi'ne ait kompozit başlıkların ekhinusunda bkz.: Yegül 1986, Res. 172. 175. Termessos Tiyatrosu'ndaki kompozit başlığın ekhinusu üzerinde bkz.: Cavalier 2005, Lev. 91 Res. 263.

¹¹⁵⁶M.S. 2. yy. sonu ve 3. yy. başı. Bkz.: Rodenwaldt 1933, 181 vdd. Lev. 10. 11. Res. 14.

¹¹⁵⁷Pülz 1989a, 110 vd.

¹¹⁵⁸Side M Binası/İmparatorluk Salonu Geç Antoninler Dönemi bkz.: Wegner 1989, 167 Res. 2.

korniş bloğu üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezeklerinde yumurtaların bazılarının üzerlerinin düzleştirildiği ya da daha plastik işlendiği görülmektedir. Yumurtaların etrafını saran kabuklar kalın “U” formunda ve hala ince birer iplikçik ile birbirlerine bağlıdır. Sahne binasının bu friz ve korniş blokları üzerinde yer alan bezekler M.S. 3. yy. başlarına tarihlenmektedir ve bezeklerin işleniş özelliklerinin ahşap oymacılığını anımsattığının altı çizilmektedir. Milet’te tiyatro sahne binasına ait parçalar üzerinde yer alan bu bezeklerin Rhodiapolis’te olduğu gibi alçak kabartma tekniğinde yapıldıkları ve plastikliklerini yitirdikleri açıkça görülmektedir¹¹⁵⁹. Yine Milet Güney Market’e ait arşitrav friz blokları üzerinde yumurta, kabuk ve aralarında yer alan mızrak uçlarının yüzeylerinin düzleştirilmiş olduğu görülmektedir¹¹⁶⁰. Milet Stadionu’nun doğu kapısı arşivolt blokları üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezekleri yumurta ve kabuk yüzeylerinin düzleştirilmesi ve kabukların kalın yapısı ile benzer stilistik özellikler sergilemektedirler¹¹⁶¹. Didyma’da tapınak yapısının arşitrav, friz ve korniş blokları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemelerinin bastırılmış yapısı Rhodiapolis örnekleri ile stilistik birliktelik içerisinde¹¹⁶². Milet’te Delphinion Salonu’nun korniş blokları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezekleri de Didyma ve Rhodiapolis ile stilistik olarak benzer özellikler yansıtmaktadır¹¹⁶³. Bir diğer örnek İngiltere’nin Bath kentindeki Sulis Minerva Tapınağı’nın korniş blokları üzerinde karşımıza çıkmaktadır. Bu örnek özellikle yumurtaların oval formu ve üstlerinin düzleştirilmesi ile stilistik olarak bir benzerlik sergilerken, kabukların altta incelererek zeminle bütünleşmesinin yanında aralarda yer alan mızrak uçlarının kabuklar arasında sıkışık bir şekilde verilmesiyle de birbirinden ayrılmaktadır¹¹⁶⁴. Yukarıda yer alan örnekler bu korniş blok ve parçaları üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezeklerinin stilistik özelliklerinin M.S. 2. yy. sonundan başlayarak 3. yy. içlerine kadar kullanımlarının devam ettiğine işaret etmektedir.

Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarından ve Asklepieion içinden ele geçen korniş blok ve parçalarında diş sırasının üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi ile uyumlu bir şekilde yerleştirilmiş olan yumurta-mızrak ucu bezeklerinde, yumurta ve kabukların birbirlerinden oldukça geniş matkap kanalları ile ayrıldıkları izlenmektedir (Kat. No. 217. 221. 223. 226-

¹¹⁵⁹Köster 2004, Lev. 127,2; Köster 2014, 135 Res. 8.

¹¹⁶⁰Köster 2004, Lev. 127,1.

¹¹⁶¹Yapı M.S. 3. yy. sonuna tarihlendirilmektedir. Bkz.: Gerkan 1921, 37 vdd.; Köster 2004, Lev. 128,2.

¹¹⁶²Özellikle arşitrav tacında yer alan yumurta-mızrak ucu bezemelerinde yumurtaların üzerlerinin bastırılmış, düzleştirilmiş yapısı ve kabukların “U” formunu almış olmasıyla benzerdir. Yapı bezeklerin stilistik özelliklerinden yola çıkılarak, Severuslar Dönemi’ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Pülz 1989a, 110 Lev. 27.

¹¹⁶³Yapının inşasının M.S. 2. yy. sonlarına kadar devam ettiği kazıcıları tarafından belirtilmektedir. Ayrıca Wegner buradan ele geçen bir soffiti M.S. 2. yy. sonu - 3. yy. başına tarihlendirmiştir. Bkz.: Kawerau - Rehm 1914, 145. 159 Res. 24-26; Wegner 1978/80, 106; Köster 2004, 44 Lev. 122,1-2.

¹¹⁶⁴Yapı tam olarak tarihlendirilemese de M.S. 2. yy. ya da M.S. 2. yy. sonu - 3. yy. başına tarihlendirilmektedir. Bkz.: Richmond - Tonybee 1955, Lev. 26; Blagg 1979, 104 Lev. 5b.

229. 232-236. 238). Yumurta bezeklerinin incelik uzadığı, kabuklar arasından her an düşecekmiş gibi işlendikleri buna karşın altta yer alan kabuklara hala birer iplikçikle bağlı oldukları görülmektedir. Yumurta bezeklerini çevreleyen kabuklar köşeli bir forma sahip olup, yukarıdan aşağıya doğru kalınlıkları çok değişmemekle birlikte altta yer alan inci dizileri ile kaynaşmışlardır. Yumurta ve kabuklar oldukça özensiz, neredeyse bezeği oluşturan dizilimin her bir örgesinde farklı genişlikte ve formdadır. Yumurta bezekleri arasında kalan mızrak uçları kabuklar ile herhangi bir ilişki içerisinde değildir. Mızrak uçları birer çubuk formunda olup, altlarında yer alan uzun boncukların tam ortasına gelecek şekilde yerleştirilmişlerdir. Yumurta bezeklerinin ve kabukların özensiz, güçsüz oransız yapısı Severuslar Dönemi'nde birçok yapıda karşımıza çıkmaktadır¹¹⁶⁵. Ayrıca yumurta ve kabuklarda hakim olan dikdörtgenimsi ve yamuk formda işleniş M.S. 2. yy. ortalarından itibaren karşımıza çıkmaktadır¹¹⁶⁶. Smyrna Agorası'nın konsollu korniş bloklarının konsol etrafını çevreleyen yumurta-mızrak ucu bezekleri kabuklar arasında kalan yumurtaların ince özensiz işlenişleri, mızrak uçları ile kabuklar arasındaki mesafenin artması ve mızrak uçlarının birer çubuk formunda yapılması ile benzer stilistik özellikleri yansıtmaktadırlar¹¹⁶⁷. Rhodiapolis ve Smyrna Agorası'nın korniş blokları üzerinde olduğu gibi köşeli formda yapılmış kabuklar ve kabuklardan oldukça geniş bir matkap kanalı ile ayrılmış olan yumurta bezekleri Milet Faustina Hamamı'nın korniş blokları üzerinde de karşımıza çıkmaktadır¹¹⁶⁸. Stratonikeia Gymnasionu konsollu geison ve arşitrav blokları üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezekleri oransız yumurta işlenişleri kabukların altta yer alan inci-boncuk dizisi ile kaynaşarak ayrı birer örge halini almaları ile benzer özellikler sergilemektedirler¹¹⁶⁹. Bir diğer benzer örnek ise Aphrodisias Stadiumu'nun friz tacında yer alan yumurta-mızrak ucu bezeklerinde karşımıza çıkmaktadır. Dönemsel birliktelik geniş bir oygu ile kabuklardan ayrılan yumurta ve aralarda çubuk formu bağımsız birer örge halini almış olan mızrak uçlarında görülmektedir¹¹⁷⁰. Korniş blokları üzerinde benzer stilistik özellikler taşıyan diğer yumurta-mızrak uçları ile Hierapolis Tiyatrosu¹¹⁷¹, Sardes Hamam-Gymnasium Yapısı¹¹⁷² ve Pergamon Caracalla/Dionysos Tapınağı'nda karşılaşılmaktadır¹¹⁷³.

¹¹⁶⁵Karaosmanoğlu 1996, 53 vdd.

¹¹⁶⁶Köster 2004, 144.

¹¹⁶⁷Yapı yazıtı ile Geç Antoninler Dönemi'ne (M.S. 178) tarihlendirilmektedir. Bkz.: Naumann - Kantar 1950, 107 vd. Lev. 24b; Stročka 1981, 21.

¹¹⁶⁸Yapı, bezeklerinin stilistik özelliklerinden yola çıkılarak, Geç Antoninler Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Stročka 1981, 20; Stročka 1996, 457 Res. 2; Vandeput 1997b, Res. 17; Köster 2004, 143 Lev. 123,1.

¹¹⁶⁹Antoninler Dönemi bkz.: Mert 2008, 62 Res. 100. 129.

¹¹⁷⁰Yapı M.S. 3. yy. başına tarihlendirilmektedir. Bkz.: Welch 1998, 547 vdd.; Can 2005a, Lev. 43c.

¹¹⁷¹Yapı yazıtı ile M.S. 3. yy. başına tarihlendirilmektedir. Bkz.: D'Andria - Ritti 1985, 110. 138; Sobra - Massino 2010, 383 vdd. Res. 22.

Asklepieion Yapı Kompleksi içerisinde yer alan “Yuvarlak Yapı” etrafında ele geçen Kat. No. 218-219. 222. 225 nolu korniş bloğu parçalarında ise dış sırasının hemen üzerinde doğrudan yumurta-mızrak ucu bezeği yerleştirilmiştir. Yumurta-mızrak ucu bezeklerinde yumurtaların geniş bir oygu ile kabuktan ayrıldıkları görülmektedir. Yumurta bezeğini her iki yanda çevreleyen kabuklar, altta yer alan silme ile bütünleşerek, “()” parantez formunda, bağımsız birer örge halini almıştır. Oldukça aralıklı bir şekilde yerleştirilmiş olan yumurta dizileri arasında düz sırtlı, çubuk formu mızrak uçları yer almaktadır. Yumurta-mızrak ucu dizisinde, dizilimi oluşturan örgelerin aralıklı ve birbirinden bağımsız olarak aynı profil üzerinde yer almaları özelliği Severuslar Dönemi özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır¹¹⁷⁴. Ksanthos Tiyatrosu arşitrav tacında ve korniş bloğu üzerinde simaya geçiş bölümünde yer alan yumurta-mızrak ucu bezekleri arasında bezeklerin birbirinden kopuk yapısı ve kabukların altta yer alan incilerle bütünleşmesi sonucunda ayrı birer örge halini almış olmalarıyla benzer özellikler sergilemektedirler¹¹⁷⁵. Nysa Tiyatrosu’na ait olan korniş bloklarında dış sırasının hemen üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezekleri örgelerin birbirinden kopuk işleniş, yumurta kabuklarının altta yer alan silmeyle bütünleşerek bağımsız bir örge halini almaları gibi özellikleri ile Rhodiapolis örneklerine stilistik olarak oldukça yakındırlar¹¹⁷⁶. Milet Kuzeydoğu Propylonu korniş bloklarında yine dış sırasının hemen üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezeklerinde örgelerin aralarının açılmış olması, kabukların bağımsız birer örge halini alması ve altta yer alan profille birleşmeleri ile stilistik olarak benzerlik göstermekle birlikte ara elemanların ok ucu şeklinde biçimlendirilişi ile tipolojik olarak farklılaşmaktadırlar. Geç Antoninler-Erken Severuslar Dönemi’ne tarihlenen bu yapının yumurtalarının daha yuvarlak ve plastik bir yapı sergilediği gözlemlenmektedir¹¹⁷⁷. Rhodiapolis örneklerinde cansız, plastikliğini yitirmiş bu kuru işleniş biraz daha geç bir döneme işaret ediyor olmalıdır. Milet Tiyatrosu sahne binasına ait M.S. 3. yy.’ın ilk çeyreğine tarihlenen korniş bloklarında da benzer stilistik bir işleniş görülmektedir. Bu parçalar üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu

¹¹⁷²Yazıtı ile M.S. 211-212 yıllarına tarihlendirilmektedir. Yapının mermer salonunun ikinci katında friz tacında yer alan yumurta-mızrak ucu bezekleri benzer özellikler göstermektedir. Bkz.: Strocka 1981, 22; Yegül 1986, 170 Res. 353.

¹¹⁷³Korniş bloğu üzerinde geisondan simaya geçişte yer alan yumurta-mızrak ucu bezemelerinin derin bir oygu ile kabuktan ayrılmalrı ve mızrak uçlarının bağımsız birer örge halini alışı ile benzerken, kabukların altta yer alan silme ile bütünleşmesi, kabuk ve yumurta arasındaki bağın kopmuş olması nedeniyle Rhodiapolis’ten biraz daha geç olmalıdırlar. Yapı M.S. 2. yy. sonuna tarihlendirilmektedir. Bkz.: Anabolu 1970, Res. 227; Koenigs – Radt 1979, 347.

¹¹⁷⁴Karaosmanoğlu 1996, 55.

¹¹⁷⁵Karaosmanoğlu 1996, 55 Lev. 49b; Cavalier 2005, 66 Lev. 6 Res. 19. Lev. 7 Res. 24.

¹¹⁷⁶Ancak Karaosmanoğlu ve Başaran bu korniş bloklarını Severuslar Dönemi’ne tarihlerken yapıda detaylı çalışmalar yapmış olan Kadioğlu bu parçaların Hadrianus Dönemi sonuna ait olduklarını belirtmektedir. Bkz.: Başaran 1987, Lev. 43b; Karaosmanoğlu 1996, 55 vd. Lev. 48b; Kadioğlu 2006, 107 vdd. Lev. 9,6. 11,1-6.

¹¹⁷⁷Köster 2004, 72. 124. 132. 152. 195 Lev. 125,1.

bezeklerinin stilistik özellikleri Anadolu'da yer alan Geç Antoninler ve Severuslar Dönemi bezeksel özellikler sergileyen diğer yapılar ile yakın tarihten olduklarına işaret etmektedir.

Bu korniş blok ve parçaları üzerinde sima bölümüne geçişte Lesbos kymationuna yer verilmiştir¹¹⁷⁸. Düz geison ile sima arasında kalan profilin kyma reversa profili şeklinde yapılması Hellenistik Dönem geleneğidir¹¹⁷⁹. Ancak Asklepion-Hadrianeum Önü Stoası boyunca ele geçen korniş blok ve parçaları üzerinde yer alan Lesbos kymationunun köşeli bir formda işlendikleri ve kendi içlerinde belirli bir gelişim gösterdikleri söylenebilir. Kat. No. 203, 230, 237 nolu parçalar üzerinde yer alan Lesbos kymationlarında kymationu oluşturan ana çerçevenin oldukça dik köşeli bir şekilde işlendikleri göze çarpmaktadır. Çerçeve içerisinde yer alan orta yaprakların alt bölümleri kesik birer ok ucuna benzer bir form sergilemektedirler. Ana yaprakların arasında kalan ara yapraklar ikili prizma formunda işlenmiştir. Bir diğer korniş bloğu üzerinde yer alan Lesbos kymationu yukarıda tanımlanmaya çalışılan Lesbos kymationu ile aynı formda olup, usta farklılığından ya da dönemsel farklılıktan kaynaklı daha stilize bir formda karşımıza çıkmaktadır (Kat. No. 191). Kat. No. 186 nolu parça üzerinde ise yumurta-ok ucu gibi bezekler stilistik olarak aynı yapıyı sergilemesine karşın Lesbos kymationlarının ana yaprakların üstünde yer alan göz bölümünün ortadan kalktığı ara elemanların yine kesik uçlu ok ucu şeklinde yapıldıkları ve ara yaprakların birer kalp formuna dönüştüğü görülmektedir. Kat. No. 193. 204. 207. 212. 214. 216 nolu örneklerde ise kymation bežeğinde köşeli formun korunduğu, bu kez matkabın kullanımı ile derin ve dikey açıklıklarla bezek üzerinde güçlü bir ışık-gölge zıtlığı yaratılmaya çalışılmıştır. Köşeli ana yaprakların içinde yer alan orta yaprakların ana yapraklara ince birer bağcıkla tutundukları ve üst bölümlerindeki gözün korunduğu görülmektedir. Ana yapraklar arasında kalan ara yapraklar ise bu kez kalın birer sapa sahip iki dişli yaprak formunu almıştır.

Kat. No. 188-189. 194. 196-197. 202. 208-211. 213 nolu örneklerde ise genel olarak köşeli formu korunan Lesbos kymationlarının daha da stilize olduğu görülür. Ana yapraklar kalın köşeli bir formda iken, içlerinde yer alan orta yapraklar neredeyse birer vazo formu almıştır. Ana yaprakların üst bölümleri kesilmiş, üzengi gözü ortadan kalkmıştır. Ara yapraklar ise kalın saplı formlarını korumalarına karşın sapların kısaldığı, üstte yer alan iki yaprağı ayıran çizginin genişlediği ve derinleştiği gözlemlenir. Ara yaprağın ucunda yer alan yapraklar iyice stilize olmuş, uçlara doğru incelererek, birer kurdela gibi dalgalanmıştır.

¹¹⁷⁸Lesbos kymationlarının kente/bölgeye özgü yapısı nedeni ile karşılaştırma örnekleri bulunmadığı için bezek türlerinin ele alındığı "5.2 Lesbos Kymationu" başlığı altında irdelenecektir.

¹¹⁷⁹Cavalier 2005, 62.

Lesbos kymationu dışında sima profiline geçişte, inci-boncuk ve urgan bezeğine yer verilmiştir. Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarından ele geçen korniş blok ve parçaları üzerinde Kat. No. 226-228. 234. 238 simaya geçiş bölümünde iki inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk bezekleri ile sağlanmaktadır. Motifin geisondan simaya geçiş profili üzerinde oldukça yaygın bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. İnci ve boncukları ayırmada kullanılan matkap delikleri profil üzerinde izlenilmektedir. Çok uzun olmayan boncuklar kalın ve silindirik, inciler ise mercimek formudur. Bu forma sahip inci-boncuk dizileri ile M.S. 2. yy.'ın 2. yarısından itibaren karşılaşılmakta¹¹⁸⁰, M.S. 2. yy. ortalarından sonraya tarihlenen yapılarda ise daha sık bir şekilde kullanılmaktadır. Örneğin Sagalassos Yukarı Agora Nymphaionu¹¹⁸¹, hamam yakınındaki kapı¹¹⁸², Kremna Marcus Aurelius - Commodus Tapınağı¹¹⁸³, Büyük Propylon¹¹⁸⁴, Milet Faustina Hamamı¹¹⁸⁵ ve Smyrna Agora Portikosu¹¹⁸⁶ arşitrav friz ve korniş blokları üzerinde kullanılmıştır.

Asklepieion Yapı Kompleksi içinde ele geçen korniş blok parçaları üzerinde simaya geçişte urgan motifine yer verilmiştir (Kat. No. 218-219). Augustus Dönemi'nden itibaren sima bloklarının alt bölümlerinde bu bezeğe yer verilmektedir¹¹⁸⁷. Motif M.S. 2. yy.'dan itibaren yapıların mimari parçaları üzerinde daha sık karşımıza çıkmakla birlikte, daha çok arşitravlar ya da İon kapıları üzerinde yer alan faskiaları birbirlerinden ayırmak için kullanılmıştır. Side'de İmparatorluk Salonu/M yapısının köşe nişi üzerinde yer alan entablatur parçasında da simaya geçiş profilinde kalın bir urgan motifine yer verilmiştir¹¹⁸⁸. Limyra'da tiyatroya ait bloklar arasında bir entablatur (?) parçası üzerindeki kalın bir urgan motifi altta yer alan düz silme ile üstte yer alan alttan yarım akanthuslarla birbirine bağlı yaprak bezeklerini birbirinden ayırmada kullanılmıştır¹¹⁸⁹. Laodikeia Nymphaionu korniş bloklarının dış sıralarının hemen üzerinde yer almaktadır¹¹⁹⁰. Yukarıda sayılan örnekler göz önüne alındığında urgan bezemesinin korniş blokları üzerinde sima ile geisonu ayırmada çok yaygın bir şekilde kullanılmadığı sonucuna varılabilir.

¹¹⁸⁰Vandeput 1997a, 150; Cavalier 2005, 206.

¹¹⁸¹Vandeput 1997a, 150 Lev. 44.

¹¹⁸²Vandeput 1997a, Lev. 65.

¹¹⁸³Mitchell 1995, 108 vdd. Lev. 49-51; Vandeput 1997a, Lev. 92,3.

¹¹⁸⁴Mitchell 1995, 112 Lev. 53-57; Vandeput 1997a, Lev. 93,3; Vandeput - Büyükkolancı 1999, 240 Lev. 24,4. 26,2-3.

¹¹⁸⁵Strocka 1981, 20 Res. 57; Vandeput 1997a, 150 Lev. 97,2.

¹¹⁸⁶Naumann - Kantar 1950, 107 Lev. 24; Strocka 1981, 20 Res. 60; Vandeput 1997a, Lev. 119,1.

¹¹⁸⁷Alzinger 1974, Res. 166-168.

¹¹⁸⁸Mansel 1978, 169 vdd. Res. 193vd.; Wegner 1989, 163 Res. 2 vd.

¹¹⁸⁹Hangi mimari parçaya ait olduğu belirtilmemiştir. Bkz.: Dinstl 1986/87, 200 Res. 37.

¹¹⁹⁰des Gagniers v.d. 1969, 111 Lev. 57,3-4.

Korniş bloklarının üst bölümünü taçlandıran ve genellikle kyma rekta profiline sahip olan sima bölümleri üzerinde yer alan bezekler İonik kornişlerin son bezeğini oluşturmaktadır. Kentte ele geçen İonik korniş blok ve blok parçalarının sima bölümlerinde iki farklı bezek türüne yer verilmiştir. Asklepios-Hygieia Tapınağı önünden başlayarak, Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası boyunca ele geçen korniş blok ve blok parçalarının sima bölümleri üzerinde düz ve dönüşümlü olarak yerleştirilmiş açık-kapalı palmet bezekleri yer almaktadır.

Kat. No. 203. 230. 237 nolu parçalar üzerinde aralıklı bir şekilde yerleştirilmiş olan açık-kapalı palmet bezeklerinde, her iki yaprak demetinin de yedişer yapraktan oluştuğu görülmektedir. Kapalı palmet yaprakları dış yan yapraklar hariç orta yaprağa bağlı bir şekilde yukarı doğru yükselmektedirler. Orta yaprak aşağıdan yukarıya doğru hafifçe incelmektedir. İç yan yapraklar çok az kapalı bir dönüş sonrasında üstlerinde yer alan yaprağa uç kısımları ile dokunarak sonlanmaktadır. İçte yer alan geniş iç yan yapraklar ise orta yaprağa bağlanarak sonlanırlar. Bulundukları zeminden bağımsız bir şekilde çıkan dış yan yaprakların alt uçları dışa doğru dönerek içe doğru kıvrılır ve düğme şeklinde sonlanır. Üstte ise ters bir “S” profil çizdikten sonra sivri uç kısımları ile üstte yer alan yaprağın kıvrım yapan uç kısmına dokunarak sonlanırlar. Bütün dış yan yaprakların üzerinde ince birer çizgi ile yaprak damarı verilmeye çalışılmıştır. Açık palmet yaprak demetlerinde ise yaprakların her birinin zeminden bağımsız bir şekilde çıktıkları görülmektedir. Orta yaprakların kapalı palmetlerle aynı formda yapıldığı söylenebilir. Dışta yer alan her bir yaprak aşağıdan yukarıya doğru kademeli bir şekilde büyümektedir. Her bir yaprak birincisi daha küçük olmak üzere iki yaprak dişine ayrılmıştır.

Açık palmet yaprak demetlerinde her bir yaprağın birbirinden bağımsız bir şekilde bulundukları zeminden çıkması Hadrianus Dönemi’ne tarihlenen yapılarda karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte Antoninler Dönemi’nin erken yıllarına ait olan bir yapının bezemelerini keskin bir çizgiyle Hadrianus Dönemi’nden ayırmanın güçlüğü daha önceki araştırmacılar tarafından tespit edilmiştir¹¹⁹¹. Kapalı ve açık palmet yaprak demetlerini oluşturan yapraklar üzerinde çizgi şeklinde damarların varlığı Hadrianus Dönemi’nden bilinmektedir. Açık palmet yapraklarının fazla matkaplandırılmadan sadece iki diş şeklinde parçalanması aslında sık karşılaşılan bir durum değildir. Kapalı palmet yaprakları üzerinde yer alan çizgi şeklindeki damarlar ve açık palmet yapraklarının iri dişlere ayrılması özelliği ile

¹¹⁹¹Başaran 1995b, 48; Can 2005a, 150.

Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilen Letoon Nymphaionu¹¹⁹², Kibyra Agora teras duvarında kullanılmış olan devşirme bir blok¹¹⁹³, Ephesos Hadrianus Tapınağı¹¹⁹⁴, Kremna Büyük Hadrianus Tapınağı¹¹⁹⁵, Sagalassos Aşşağı Agora'nın kuzeyinde yer alan Nymphaion¹¹⁹⁶ ve Teos'tan bir yapının¹¹⁹⁷ korniş bloklarının simalarında karşılaşmak mümkündür. Hadrianus Dönemi sonu-Antoninler Dönemi başına tarihlenen Patara Tiyatrosu'nda bir friz bloğu üzerinde de sık dizilimde ancak açık palmet yapraklarının benzer şekilde parçalandığı bir örnek ile karşılaşılmıştır¹¹⁹⁸. Rhodiapolis'te ele geçen bu korniş bloğu parçaları sima bölümlerinde yer alan açık-kapalı palmet yaprak demetlerinin birbirlerinden daha ayrı işlenmesi yukarıda sayılan örneklerden biraz daha ileri bir aşamada olduklarına işaret etmekle birlikte bezeklerdeki özenli işçilik çokta geç olmadıklarını göstermektedir. Strocka, profiller üzerinde yer alan bezeklerin gevşek, birbirlerinden aralıklı bir şekilde yerleştirilmesini ve bezekler arasında zeminin görünmesini Hadrianus Dönemi (M.S. 120-140) özelliği olarak yorumlamaktadır¹¹⁹⁹. Pergamon Yukarı Gymnasium¹²⁰⁰ ve Aizanoi Zeus Tapınağı'nın¹²⁰¹ korniş bloklarının sima bölümünde yer alan açık-kapalı palmet yapraklarının aralıklı yerleştirilmesi bu tür uygulamaların Hadrianus Dönemi için çokta yabancı olmadığına işaret etmektedir. Koçel-Erdem "*Anadolu Hadrianus Dönemi Mimari Bezemeleri*" üzerine yaptığı doktora tez çalışmasında Hadrianus Dönemi sonlarında bezeğin özenli işçiliğinden vazgeçildiğini, yaprakların uzamaya ve keskin hatlar kazanmaya başladığını belirtmektedir¹²⁰². Kat. No. 186. 191 nolu korniş bloğu üzerinde yer alan palmet yaprakları Kat. No. 203. 230. 237 nolu parçalar ile aynı özellikleri sergilemektedir. Tek farkı açık-kapalı palmet yaprakları üzerinde herhangi bir yaprak damarının verilmemesidir. Milet Propylonu'na (tetrapylon) ait sima bloğu¹²⁰³, Ksanthos Tiyatrosu'nun kapı hyperthyron-geison bloğu¹²⁰⁴, Oinoanda Mk1 Yapısı'na ait korniş bloğu¹²⁰⁵ ve Side Agora Stoası korniş bloğunun siması¹²⁰⁶

¹¹⁹²Bezekli mimari elemanlar tarafımdan görülmüştür. Yapının tarihlendirilmesi için bkz.: Metzger 1974, 83; Metzger 1978, 799; Metzger 1979, 14 vd. 40 vd.; Ballard 1981, 14; Başaran 1996b, Lev. 40b; Köster 2004, 102. 118. Lev. 137,1.

¹¹⁹³Bu parça bezeklerin stilistik özelliklerinden dolayı Hadrianus Dönemi sonrasına tarihlenmiştir. Bkz.: Kaya 2011, 30 Lev. 25a.

¹¹⁹⁴Strocka 1978, 898 vd. Lev. 287 Res. 13; Thür 1989, Res. 165.

¹¹⁹⁵Mitchell 1995, 97 vdd. Lev. 40. 42.

¹¹⁹⁶Vandeput 1997a, 92. 162 Lev. 41,1.

¹¹⁹⁷Pülz 1989a, 77 Lev. 33,4

¹¹⁹⁸Piesker - Ganzert 2012, 269 Lev. 34g.

¹¹⁹⁹Strocka 1988, 303 vd.

¹²⁰⁰Koenigs - Radt 1979, 342 Lev. 118,3-4; Strocka 2012 Res. 5.

¹²⁰¹Naumann 1979, Lev. 56a. 67a-b; Koçel-Erdem 1996, 160 Lev. 76,3; Köster 2004, Lev. 102,3.

¹²⁰²Koçel-Erdem 1996, 181.

¹²⁰³Yegül 1986, Res. 373.

¹²⁰⁴Başaran 1995b, Lev. 38d; Cavalier 2005, 202.

¹²⁰⁵Ling - Hall 1981, 34 vd. 41. Lev. 9a. Res. 3b.

¹²⁰⁶Mansel 1972, 171 Res. 16.

üzerinde yer alan ters olarak yerleştirilmiş açık palmetler benzer şekilde parçalanmıştır. Ancak M.S. 2. yy. sonu ve 3. yy. içlerine tarihlenen bu yapılarda açık palmetlerin özellikle iç yan yaprakları ikiden fazla yaprak dışına ayrılmıştır¹²⁰⁷. Ayrıca yaprakların ters olarak keskin hatlı yapıları diğer örneklerde olduğu gibi Hadrianus Dönemi sonuna işaret etmektedir. Bu blok ve blok parçaları arasındaki fark daha öncede belirtildiği gibi İon kymationu ve Lesbos kymationlarında karşımıza çıkar ki tipolojik olarak (yumurta-mızrak / yumurta-ok ucu) farklılaşsalar da aslında birbirlerinden zamansal olarak çokta uzak değildir. Palmet yaprakları orijinal yapılarından uzaklaşmıştır.

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası'ndan ele geçen Kat. No. 193. 204. 207. 212. 214 nolu korniş blokları ve parçalarının kyma rekta profiline sahip simaları üzerinde yer alan açık-kapalı palmet yaprakları yedişer yapraktan oluşmaktadır. Hem açık hem de kapalı palmet yaprak demetlerin orta yaprakları altta yer alan yarım daire şeklinde yüzeysel bir yapraktan çıkmaktadır. İçte kalan dört yan yaprak orta yapraktan çıkarken, dış yan yapraklar bulundukları zemin üzerinde emanet gibi durmaktadır. Tüm yaprakların ortasında, ana damar niteliğinde, çok derin olmayan çizgisel birer damar işlenmiştir. Dış yan yaprakların uçları dışa doğru salyangoz şeklinde kıvrılmaktadır. Tüm yapraklarda keskin hatlı çizgiler hakim olup, hem kapalı hem de açık palmetlerin yan yaprakları sivri birer uca sahiptir. Kapalı palmetlerde içe doğru hafif "S" yapan orak biçimli yapraklar üstlerinde yer alan yaprağın altına doğru uzanarak sonlanmaktadır. En içte kalan yan yapraklar ise orta yaprağın uç kısmının hemen altında sivri uç kısımları ile orta yaprağa dokunarak sonlanırlar. Hançer formunda yapılmış açık palmet yaprak demetlerinde iki farklılık göze çarpmaktadır; dış yan yapraklar kapalı palmetlerin en dış yapraklarına uçları ile dokunarak sonlanmaktadır ve yaprakların kenarları bıçakla çizik atılmışcasına parçalanmıştır. Bu blok ve parçaların sima bölümlerinde yer alan yaprak demetlerinin birebir benzeri bulunmamakla birlikte, M.S. 3. yy. başına tarihlenen Tlos Tiyatrosu¹²⁰⁸, Ksanthos Tiyatrosu¹²⁰⁹ ve Aspendos Tiyatrosu¹²¹⁰ korniş bloklarının sima bölümleri ile Patara Bouleuterionu'ndan sima bloğundan kopmuş bir parça üzerinde¹²¹¹ yer alan açık-kapalı palmet yaprakları ile benzer stilistik özellikler göstermektedirler. Bunun yanı sıra Ksanthos Sivil Bazilika'da kullanılan devşirme korniş bloklarının sima bölümlerinde¹²¹² yer alan palmet yaprakları ise stilistik özelliklerine göre Geç Severuslar Dönemi'ne

¹²⁰⁷Ephesos Celsus Kütüphanesi ve Hadrianus Tapınağı istisna olarak karşımıza çıkmaktadır. Bkz.: Koçel-Erdem 1996, 179 vd. Lev. 35,3.

¹²⁰⁸Bkz.: y. dn. 919. Friz ve korniş bloğu üzerinde kullanımı için ayrıca bkz.: Akdağ 2014, Kat. No. 15. 17. 18.

¹²⁰⁹Bezeği oluşturan yapraklar birbirlerinden daha geniş bir şekilde ayrılmıştır. Bkz.: Cavalier 2005, 213 Lev. 7 Res. 25.

¹²¹⁰Can 2005b, 91 vdd. Res. 19; Türkmen 2007, 225 Kat. No. 135.

¹²¹¹Korkut - Grosche 2007, 120 Res. 98.

¹²¹²Cavalier 2005, 217 Lev. 28 Res. 88.

tarihlendirilmektedir. Ksanthos'taki bu örnekler hem daha alçak kabartma tekniğinde yapılımları hem alana yayılışları ve stilize olmuşlukları ile Rhodiapolis'ten daha geç bir döneme ait olduklarına, yani Rhodiapolis'teki bu örnekler üzerindeki açık-kapalı palmet bezeklerinin Severuslar Dönemi başlarına tarihlenebileceklerine işaret etmektedirler.

Kat. No. 188-189. 194. 202. 208-211. 213 nolu korniş blok ve parçalarının sima bölümlerinde yer alan, dönüşümlü olarak yerleştirilmiş yedi yapraklı açık-kapalı palmet yaprak demetlerinin diğerlerine oranla daha alçak kabartma tekniğinde yapıldıkları ve örgelerin daha da irileştiği dikkat çekmektedir. Kapalı palmet orta yaprağı bulunduğu zeminden çıkıp, aşağıdan yukarıya doğru çok az genişleyerek ters “V” şeklinde sonlanmaktadır. Dış yan yapraklar ise üçlü küme halinde, orta yapraktan bağımsız ve aynı kökten çıkmaktadırlar. Bu kök, dışa doğru sarmal yaparak en dış yaprağın altında üzerinde bir matkap deliği ile sonlanmaktadır. Kapalı palmet demetini oluşturan her bir yaprak, orak formunda olup sivri uçları ile bir üstteki yaprağa değerek sonlanmaktadır. Yaprakların bu şekilde birbirlerine değerek sonlanmaları sonucunda yapraklar arasında uzun, ters damla formunda boşluklar oluşmuştur. Öyle ki bazı örneklerde en altta yer alan dış yapraklar bir fiyonk görünümüne kavuşmuştur (Kat. No. 210-211). Sadece iç yan yaprak orta yaprağa sivri ucu ile değerek sonlanır. Aynı demeti oluşturan kapalı palmet yapraklarının sağ ve solda yer alan en dış yan yapraklarının ise bazı örneklerde eşit ölçülerde yapılmadıkları gözlemlenmektedir (Kat. No. 208). Açık palmet demetlerinin orta yaprağı diğer yapraklardan bağımsız bir şekilde bulunduğu zeminden çıkmakta ve aşağıdan yukarıya doğru hafifçe genişleyerek sonlanmaktadır. Dışa doğru sarmal yapan yaprak uçlarının ortalarındaki birer adet matkap deliği açık palmetlerde de bulunmaktadır. Açık palmetlerde yaprakların oldukça irileştiği ve geometrik bir form kazandığı görülmektedir. Anadolu'da yer alan diğer kentlere baktığımızda palmetlerin genellikle daha fazla matkap kanalı ile aşırı derecede parçalandıkları ve akanthus benzeri bir form kazandıkları görülmektedir. Rhodiapolis örneklerinde ise irileşme ve geometrikleşme söz konusudur. Palmet yapraklarının geniş/iri formda yapılması Severuslar Dönemi özelliği olarak açıklanmaktadır¹²¹³. Oldukça iri formda yapılmış açık-kapalı palmet örgesi ile Antoninler Dönemi'ne tarihlenen Milet Delphinion¹²¹⁴, M.S. 2. yy.'ın son çeyreğine tarihlendirilen Menderes Magnesiası Çarşı Bazilikası¹²¹⁵, M.S. 2. yy. sonu-3. yy. başına tarihlenen Aizanoi Tiyatrosu¹²¹⁶ korniş bloklarında karşımıza çıkmaktadır.

¹²¹³Cavalier 2005, 160 Lev. 28 Res. 88.

¹²¹⁴Köster 2004, 126. 135 Lev. 122,1-2.

¹²¹⁵Öztaner 2006, 136 vd. Res. 11-12.

¹²¹⁶Rohn 2008, 223 Lev. 79 Res. 41.

Kat. No. 221. 226-228. 238 nolu korniş blok ve parçaların sima bölümlerine geçişte inci-boncuk dizilerinin bulunması ile diğer örneklerden tipolojik olarak farklılaşmaktadırlar. Açık-kapalı palmet yaprak demetleri doğrudan iki inci - bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi üzerinde yer almaktadır. Palmet yapraklarının doğrudan inci-boncuk dizisi üzerine yerleştirilişi Antoninler Dönemi'nin bir özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır¹²¹⁷. Palmet yaprak demetleri yedişer yapraktan oluşmakta olup her bir yaprak zeminden ve birbirinden bağımsız çıkmaktadır. Kapalı palmet yaprak demetinin (0.34 m) açık palmet yaprak demetlerine (0.26 m) oranla daha geniş yapıldıkları görülmektedir. Kapalı palmet yaprak demetlerinin orta yaprakları üçgenimsi bir köke sahip olup¹²¹⁸, yukarıda ters “V” şeklinde sonlanmaktadır. Hafif “S” profil çizen yan yapraklar dik bir formda ve bir üstte yer alan yaprağa dokundurulmuşlardır. En dış yan yaprağın alt ucu içe doğru dönerek düğme formunu almaktadır. Açık palmet yapraklarının orta yaprakları kök kısmında daha kalın ve üçgenimsi bir şekilde işlenmiş, üstte doğru daralmaktadır. Her bir yan yaprak ikişer dişe ayrılarak uç kısımları çıktıkları yönün tersinde yani dışarı doğru iyice eğilmiştir. En içte kalan yan yapraklar üstteki zemine değerek, orta yan yapraklar kapalı palmet yapraklarının en dış yapraklarına dokunarak, dış yan yapraklar ise kapalı palmetlerin en dış yapraklarının sarmal yapan düğme şeklindeki uç kısımlarına değerek bitirilmişlerdir. Bezeklerin aralarının geniş matkap kanalları ile oyularak açıldığı, ancak kabartma zemininde boşluk kalmamacasına örgelerin bulundukları zemine yayıldıkları görülmektedir. Bezemenin kabartma zeminine boşluk kalmaması için bu şekilde yayılışı, her bir yaprağın zeminden ayrı ayrı çıkması, matkabın yoğun kullanımı ve açık-kapalı palmet yapraklarının doğrudan inci-boncuk dizisi üzerine oturtulması Hadrianus Dönemi'nden daha geç bir dönemde olduğumuza işaret etmektedir. Palmet yapraklarının birbiri ile ilişki içinde, işlenmesi özelliği - birbirlerine dokunmaları ya da sicimlerle bağlanmaları -Roma İmparatorluk Dönemi'nde uzun bir zaman diliminde kullanılmıştır¹²¹⁹. Palmet yaprak demetini oluşturan her yaprağın bulunduğu kabartma zemininden ayrı ayrı çıkması Anadolu'da özellikle Geç Hadrianus Dönemi'nde karşımıza çıkmaktadır¹²²⁰. Birebir benzerlikte açık-kapalı palmet yaprak formu ile doğrudan karşılaştırma yapmak oldukça güçtür. Buna karşın benzer stilistik özellikler gösteren açık-kapalı palmet yaprak demetleriyle, Geç Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen Sagalassos Aşağı Agora kuzeyindeki nymphaion'un sima bölümünde yer alan açık-kapalı palmet

¹²¹⁷Başaran 1995b, 48.

¹²¹⁸Yaprak köklerinin çıktıkları zeminde geniş bir şekilde işlenmesi Antoninler Dönemi özelliği olarak yorumlanmaktadır. Antoninler ve Severuslar Dönemi'ne ait yapılarda sıklıkla uygulanmaktadır. Bkz.: Başaran 1995b, 82. 133 Lev. 39b. 40a-c.

¹²¹⁹Vandeput 1997a, 159 vd.

¹²²⁰Vandeput 1997a, 94 vd. 160; Vandeput 1997b, 395.

bezemeleri¹²²¹, inci-boncuk dizisi üzerine yerleştirilmiş olmaları ile benzer tipolojik özellikler gösterirken, palmet yapraklarının daha özenli ve sıkışık işlenmiş olmasıyla daha erken özellikler sergilemektedir. Antoninler Dönemi'ne tarihlenen Sagalassos Yukarı Agora Nymphaionu¹²²² korniş bloklarının sima bölümlerinde yer alan ters, düz yerleştirilmiş açık-kapalı palmet yaprak demetlerinde kapalı palmet yaprakları benzer özellikler sergilerken, açık palmetlerin bazılarında akanthuslaşmış yapı söz konusudur. Rhodiapolis'te yukarıda sayılan örneklerin hiçbirinde açık-kapalı palmet yaprak bezeği üzerinde yaprakların aşırı derecede parçalandığı görülmemektedir. Aizanoi Zeus Tapınağı'nın sima bölümünde yer alan açık-kapalı palmet yaprakları da doğrudan inci-boncuk dizisi üzerine oturmaktadır¹²²³. Tapınak, yazıtı ile M.S. 128/29-157 yılları arasına tarihlendirilmektedir¹²²⁴. Çatıya ait sima blokları¹²²⁵ üzerinde ise oldukça geniş bir şekilde yapılmış olan açık-kapalı palmet yapraklarının akanthus benzeri kökler içerisinden, ancak her bir yaprağın bu kökten ayrı ayrı çıktığı ve birbirleri ile temas halinde oldukları görülmektedir. Tapınağın açık-kapalı palmet yaprak demetlerinin bulundukları alana geniş bir şekilde yayılmaları ile Rhodiapolis örneklerine yaklaşıırken, açık palmet yapraklarının henüz parçalanmamaları ve özenli işçilikleri onların erken tarihlerini doğrulamaktadır. Geç Antoninler Dönemi'ne tarihlenen¹²²⁶ Milet Faustina Hamamı'nın korniş bloklarının sima bölümünde yer alan, alttan yarım akanthus yapraklarıyla birbirlerine bağlı, dönüşümlü olarak yerleştirilmiş açık-kapalı palmet yapraklarında ters yerleştirilmiş olan açık palmetlerin parçalanarak, akanthuslaşmadan ziyade iki yaprak dişine ayrılmış olması ile benzer bir stilistik anlayışta işlenmişlerdir¹²²⁷. M.S. 178 yıllarına tarihlenen Smyrna Agorası'ndaki bazilikanın güney portikosuna ait korniş bloklarında alttan sarmal dallarla birbirine bağlı anthemion bezemelerinde geniş yaprak yapıları, açık palmet yapraklarının dış yan yapraklarının kapalı palmetlerin sarmal yapan dış uçlarına dokunmaları ve fazla parçalanmamış olmaları ile benzer özellikler sergilemektedirler¹²²⁸. M.S. 3. yy. başına tarihlenen¹²²⁹ Milet kuzey alanda yer alan propylonun simasında yer alan palmetler benzer şekilde inci-boncuk dizisi üzerine yerleştirilmiştir. Dönüşümlü olarak ters ve düz olarak yerleştirilmiş olan açık-kapalı palmetler alttan yarım akanthus yaprakları ile birbirine bağlanmışlardır. Açık palmetlerde yaprakların iki yaprak dişine ayrıldığı, ancak yaprakların

¹²²¹Vandeput 1997a, Lev. 41,1.

¹²²²Vandeput 1997a, Lev. 46,2; Vandeput 1997b, Res. 9.

¹²²³Naumann 1979, Lev. 67a-b.

¹²²⁴Naumann 1979, 35 vd.; Karagöz - Radt - Rheidt 1986, 139; Stročka 1981, 30.

¹²²⁵Naumann 1979, Lev. 56a.

¹²²⁶M.S. 160 - 170 bkz.: Stročka 1981, 20. M.S. 170 bkz.: Stročka 1996, 457.

¹²²⁷Stročka 1996, 457 Res. 2.

¹²²⁸Naumann - Kantar 1950, 107 vd. Lev. 24b.

¹²²⁹Köster 2004, 72. 124. 132.

plastikliklerini yitirerek şematik bir form kazandıkları görülmektedir ¹²³⁰. Özetle yukarıda stilistik özelliklerine değinilen Kat. No. 226-228 nolu korniş blok ve parçalarının sima bölümlerinde yer alan açık-kapalı palmet bezeklerinde yapraklardaki iri örge yapısı bezeğin bezeme şemasını oluşturan son profil üzerinde yer alması ile de alakalıdır. Açık-kapalı palmet yaprak demetlerinde bezekler arasındaki çözülme, orijinal formlarını kaybetmeleri ve işlenişlerindeki özensizlik, hem yukarı da yer alan karşılaştırma örnekleri hem de yumurtamızrak ve inci-boncuk dizileriyle de bağlantılı olarak bezeklerin Antoninler Dönemi sonu özelliklerini yansıtmaktadırlar.

Geç Hadrianus-Erken Antoninler Dönemi stilistik özelliklerini taşıyan Kat. No. 203. 230. 237 ve benzer stilistik özellik gösteren parçaların az sayıda ele geçmiş olması yanında aynı alandan ele geçen parçaların daha geç stilistik özellikler sergilemesi bu parçaların M.S. 141 yılındaki depremden önceki bir döneme ait olabileceklerini düşündürmektedir. Bununla birlikte aynı alanda genellikle Opramoas Ailesi Anı Binası önündeki basamaklı alan boyunca ele geçen birçok korniş parçasının yukarıda sayılan örnekler ışığında daha geç bir döneme ait oldukları anlaşılmaktadır. Bu farklılıklar aynı alanda farklı yapılara ya da o alanda yer alan bir yapının M.S. 141 depremi sonrasında onarımına daha doğrusu yenilendiğine işaret ediyor olmalıdır.

Asklepieion Yapı Kompleksi içinde yer alan “Yuvarlak Yapı” etrafından ele geçen korniş bloğu parçalarının sima bölümlerinde yer alan bezemeler tamamen farklı bir tipoloji sergilemektedir (Kat. No. 218-220. 222. 225). Korniş bloklarının sima bölümlerine geçişte bu kez, birbirine sarılan iki ipin ortada belli belirsiz ince bir çizgi ile ve aralarında bırakılan boşluklardan oluşan urgan motifi kullanılmıştır¹²³¹. Urgan bezeği basit formlu bir bezek olması nedeniyle belirli bir kronolojik değişimi şu ana kadar tespit edilmemiştir. M.S 2. yy.’da Helenistik Dönem örneklerinin¹²³² aksine, ışık-gölge etkisini yansıtmak için bezeği oluşturan motifler arasında derin boşlukların bırakıldığı görülmektedir. Motif özellikle Hadrianus Dönemi’nden başlayarak, M.S. 3. yy. içlerine kadar daha sık bir şekilde yapıların çeşitli mimari elemanlarının profil ve bezeklerini birbirinden ayırmada kullanılmıştır¹²³³. Asklepieion’daki korniş bloklarının sima bölümlerinde yer alan urgan bezeğinin benzerleri ile birçok yapıda karşılaşılabılır. Örneğin Hadrianus Dönemi’ne tarihlenen Didyma Apollon Tapınağı korniş blokları¹²³⁴, Milet Faustina Hamamı’nın arşitrav blokları¹²³⁵, kuzey alanda

¹²³⁰Köster 2004, Lev. 124,4.

¹²³¹Bezeğin değişik formları için bkz.: Wegner 1989, 163.

¹²³²Rumscheid 1994, Lev. 4,6-7.

¹²³³Wegner 1989, 163; Alp 2006, 88 vd.

¹²³⁴Pülz 1989a, Lev. 28,6-8.

yer alan propylonun arşitrav blokları¹²³⁶, Side’de M Yapısı’nda (İmparatorluk Salonu) simaya geçiş bölümünde¹²³⁷, Side Agora Hamamı’ndaki nymphaionda simaya geçişte¹²³⁸ ve Laodikeia Lycos’ta Nymphaionu’nun dış sıraları üzerinde¹²³⁹ kullanılmıştır.

Kyma rekta profilli sima bölümünde dikey ve yan yana yerleştirilmiş akanthus yaprak bezekleri bulunmaktadır. Motif çok fazla tercih edilmemekle birlikte Erken İmparatorluk Dönemi’nde Limyra Gaius Sezar Anıtı’nın sima bölümlerinde¹²⁴⁰, Traianus Dönemi’ne tarihlenen Celsus Kütüphanesi’nin saçak bölümlerinde¹²⁴¹, yazıtıyla Hadrianus Dönemi’ne tarihlenen Aphrodisias Hadrianus Hamamı’nda geisonun alt bölümünde¹²⁴², İasos’ta Tiyatro sahne binasına ait korniş bloğunda dış sırası üzerinde¹²⁴³, İasos Bouleuterionu’nda dış sırasının üzerinde yer alan Lesbos kymationu üzerinde¹²⁴⁴, M.S. 1. yy. sonu-2. yy. başına tarihlenen Milet’te Hagia Paraskevi Şapeli’nden korniş bloklarında dış sırası üzerinde yer alan yumurta-ok ucu dizisi üzerinde¹²⁴⁵, Hadrianus Dönemi ya da M.S. 2. yy. sonuna tarihlenen Pergamon Dionysos Tapınağı’nda geisonun alt bölümünde¹²⁴⁶, Hadrianus ya da Antoninler Dönemi’ne tarihlenen Patara Tiyatrosu korniş bloklarının sima bölümünde¹²⁴⁷, Erken Severuslar Dönemi’ne tarihlenen Hierapolis Tiyatrosu sahne binası kapısı’nda¹²⁴⁸, Milet Propylon kuzey doğu alanına ait korniş bloklarında dış sırasının üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezeklerinin üzerinde¹²⁴⁹, Severuslar Dönemi’ne tarihlenen Laodikeia Lykos’taki Nymphaion’un korniş bloklarında dış sırası üzerinde yer alan urgan bezeğinin hemen üzerinde¹²⁵⁰, yazıtıyla M.S. 211/212 yıllarına tarihlenen Sardes’te Hamam-Gymnasium Yapı Kompleksi’ne ait geison bloklarının dış sıralarını takip eden inci-boncuk dizisi üzerinde¹²⁵¹ yer almaktadır. Asklepieion yapı kompleksinden ele geçen korniş bloklarının sima bölümlerinde yer alan akanthus yapraklarının basitleştiği, ortada derin oyuk şeklinde matkapla yapılmış bir ana damar ve beşer adet yan yaprak dişine sahip olan akanthusların altta yer alan üç yaprak dişinin birbirlerine değerek sonlandığı görülmektedir. Yaprak dişlerinin birleşmesi

¹²³⁵Köster 2004, Lev. 123,4.

¹²³⁶Köster 2004, Lev. 124,5.

¹²³⁷Wegner 1989, 163 Res. 1-3.

¹²³⁸Gliwitzky 2010, 137 vdd. Res. 215.

¹²³⁹des Gagniers v.d. 1969, 25. 111 Lev. 57,3-4; Türkmen 2007, Lev. 47,2.

¹²⁴⁰Ganzert 1984, 108 Lev. 25, F75-76; Rumscheid 1994, 268 Lev. 77,3-4.

¹²⁴¹Köster 2004, 150 dn. 1127.

¹²⁴²Strocka 1981, 27; Vandeput 1997a, Lev. 75,3; Cavalier 2005, Lev. 70 Res. 196.

¹²⁴³de Bernardi Ferrero 1970, 73 Res. 83.

¹²⁴⁴Levi 1972, 529 vd. Res. 83.

¹²⁴⁵Köster 2004, 116 vd. 148 Lev. 74,2-4. 75,1-4.

¹²⁴⁶Strocka 1988, Lev. 44,2; Yegül 1986, Lev. 135,4.

¹²⁴⁷Ganzert - Piesker 2012, Lev. 26e-f.

¹²⁴⁸de Bernardi Ferrero 1966, 62 vdd. Res. 101. 119; Vandeput 1997a, Lev. 90,1.

¹²⁴⁹Köster 2004, 152 Lev. 124,4. 125,1.

¹²⁵⁰des Gagniers v.d. 1969, 25. 111 Lev. 57,3-4; Türkmen 2007, Lev. 47,2.

¹²⁵¹Yegül 1986, 170 Res. 133-135; Vandeput 1997a, 141 Lev. 112,2; Köster 2004, 151 vd. Lev. 135,4.

ile kabartma zemininde üçgen ve derin uzun boşluklar oluşmuştur. Yaprakları birbirinden ayırarak, çerçeve içine alan¹²⁵² bölüm altta yer alan üçüncü yaprak dişlerinin hemen üzerinden başlamaktadır. Dikey olarak yerleştirilmiş akanthus yapraklarının M.S. 2. yy.'dan itibaren yoğun bir şekilde mimari bloklar üzerindeki yerlerini aldıkları görülmektedir. Sima üzerinde yer alan bu akanthus yapraklarının benzeri, Hadrianus - Antoninler Dönemi'ne tarihlenen Patara Tiyatrosu konsollu korniş bloklarının sima bölümlerinde bulunmaktadır. Dikey olarak yerleştirilmiş akanthus yapraklarının¹²⁵³ orta yapraklarının matkap kanalıyla verilmiş olması ile Patara ve Rhodiapolis örnekleri benzer özellikler sergilerken, yaprak dişlerinden altta yer alan iki yaprak dişinin birbirine dokunması ile de birbirlerinden ayrılmaktadırlar. Ayrıca Patara örneğinde yaprakların daha plastik ve özenli işlendikleri ilk bakışta anlaşılmaktadır. Rhodiapolis örneklerinde yaprakların üzerinde herhangi bir damar vs. yer verilmemiştir. Bu nedenle Patara Tiyatrosu'ndaki örneklerden biraz daha geç bir döneme ait olmalıdır. Diğer benzer örnekler ise hemen hemen aynı döneme tarihlenen Laodikeia Nymphaionu¹²⁵⁴ ve Milet Propylonu'na¹²⁵⁵ ait korniş bloklarının dış sıraları üzerinde rastlamak olasıdır. Bu örneklerde Rhodiapolis'ten farklı olarak, ortada yer alan ana damar şerit şeklinde yapılmış ve bu şeritin her iki yanı matkapla derin bir şekilde oyularak vurgulanmıştır. Her iki örnekte de yaprağı oluşturan yaprak dişlerinin sivri, dikenimsi bir görünümde oldukları görülmektedir. Akanthus yapraklarının özgün yapılarını, plastikliklerini kaybetmiş olmaları üç örnekte de ortak özelliktir. Akanthus yapraklarının ayrı ayrı yaprak dişlerine ayrılarak basit bir şekilde işlenmesi M.S. 3. yy. özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır¹²⁵⁶. Yapraklar üzerinde yer alan derin matkap kanalları ve nokta şeklinde açılmış olan matkap izleri, bezeğin kuru detaysız yapısı bu örneklerin Severuslar Dönemi'ne içinde anılmaları gerektiğini düşündürmektedir.

Aslan başı şeklinde yapılmış olan çörtlenler haricinde sade bir görünüme sahip olan Opramoas Anıtı'na ait korniş blokları (Kat. No. 260) en alta yer alan diş sırası, düz geisonları ve kyma rekta profilli sima bölümünden oluşmaktadır. Geisondan sima bölümüne geçişte sade, düz bir profil bulunmaktadır. En üstte alışıktı olunduğu üzere düz bir silme ile profiller ve bezekler sınırlandırılmaktadır. Bu profil şeması ve aslan başı şeklinde yapılmış olan çörtlen kabartması Roma İmparatorluk Dönemi Anadolu yapılarında korniş blokları üzerinde sıklıkla tercih edilen tipoloji içindedir. Klasik ve Hellenistik Dönem yapılarında genellikle İon ve Dor düzenlerinde kullanılan bu şema, Roma İmparatorluk Dönemi'nden itibaren Korinth

¹²⁵²Ele geçen parçaların üst bölümü korunmadığı için arada yer alan çizgilerin yaprakları sadece birbirinden mi ayırdığı, yoksa üstte çerçeve içine mi aldığı tam olarak anlaşılamamaktadır.

¹²⁵³Ganzert - Piesker 2012, Lev. 31a-b.

¹²⁵⁴des Gagniers v.d. 1969, 25. 111 Lev. 57,3-4; Türkmen 2007, Lev. 47,2.

¹²⁵⁵Köster 2004, 152 Lev. 124,4. 125,1.

¹²⁵⁶Köster 2004, 150 vdd. Lev. 124,4. 135,4.

düzeninde inşa edilen yapılarda da karşımıza çıkmaktadır. Korinth düzeninde inşa edilmiş olan Euromos Zeus Tapınağı¹²⁵⁷, Dor düzeninde inşa edilmiş Kremna Forumu¹²⁵⁸ geison ve simadan oluşan korniş bloklarının oldukça sade bir yapı sergiledikleri görülmektedir. Korniş bloklarının sade yapısı yapının önemi ile ilgili olmayıp, zaman ve maddi kaynaklar ile ilgili olmalıdır.

4.7.3.2 Konsollu Korniş Blokları Değerlendirme

Konsollu korniş bloklarından Kat. No. 239-246 nolu örneklerde dış sırası üzerinde üzengi formu Lesbos kymationlarına yer verilmiştir. Kat. No. 252. 254 nolu örneklerde ise dış sırası üzerinde urgan motifine yer verilirken, Kat. No. 256-259 nolu parçalarda ise dış sırası üzerinde herhangi bir motife yer verilmemiştir.

Dış sıraları, üzerlerinde yer alan Lesbos kymationları ile ahenkli bir dizilim içerisinde işlenmemiştir. Üzengi formu¹²⁵⁹ Lesbos kymationları işçilikleri ile korniş blok ve parçalarının tarihlendirilmesinde önemli bir rol üstlenmektedirler. Bununla birlikte M.S. 2. yy.'a ait yapıların tarihlendirilmesinde motifin tek başına tarihleme unsuru olarak kullanılmasının sakıncalı olduğu belirtilmektedir¹²⁶⁰. Çünkü bu döneme ait Lesbos kymationunun bezeklerinin kronolojik olarak bir gelişiminin saptanmasının oldukça güç olduğu, bunun sebebinin ise aynı yapı üzerinde farklı formların bir arada kullanılması olarak gösterilmektedir¹²⁶¹. Kyma reversa profili üzerinde yer alan Lesbos kymationlarında üzengi çerçevesi geniş bir şekilde açılarak, görsel etkisi artırılmıştır. Üzengi çerçevesinin boyun kısmı ortadan kalkmış, kyma profilinin üst bölümü ile bütünleşmiştir. Üzengi çerçevesini oluşturan bölüm orta damara ince iplikçiklerle bağlıdır. Üzengi çerçevesi içerisinde yer alan ortadaki göz ise altta yer alan orta damar ile bütünleşmiştir. Böylelikle orta damar aşağıdan yukarıya doğru genişleyen bir forma kavuşmuştur. Orta damarın her iki yanında yer alan hafif kavisli diyagonal damarlar dikey olarak yerleştirilmiş ince birer şerit formundadır. Traianus Dönemi'nden başlamak üzere orta damarın bölümlendiği, orta damarın her iki yanında yer alan bu yan damarların merkez damardan bağımsız işlendiği bununla birlikte Traianus ve Hadrianus Dönem'inde her iki formun bir arada kullanıldığı bilinmektedir¹²⁶². Tüm örneklerde ara yapraklar üzengi çerçevesinden matkap kanalları ile ayrılmıştır. Kat. No. 239-242, 246 nolu örneklerde üzengi çerçeveleri arasında kalan ara yaprakların yaprak uçları

¹²⁵⁷Pülz 1989b, 451 Lev. 44,5.

¹²⁵⁸Mitchell 1989, 229 vdd. Res. 2.

¹²⁵⁹Bkz.: y. dn. 283.

¹²⁶⁰Pülz 1989a, 66 vd.

¹²⁶¹Bkz.: y. dn. 371.

¹²⁶²Bkz.: y. dn. 866.

çentiklendirilirken, Kat. No. 243-245 nolu örneklerde ise ara yapraklar çentiklendirilmeden kısa saplı “Y” formunda ya da kalp şeklinde işlenmişlerdir¹²⁶³. Kat. No. 239 hariç diğer örneklerde (Kat. No. 240-243, 245-246) üzengi çerçeveleri arasında kalan ara yapraklar ya sivri uçlu çentiklerle ya da ince iplikçiklerle üzengi çerçevesi ile hala ilişki içerisinde. Üzengi formu Lesbos kymationlarının görünüş itibarıyla erken döneme ait örneklerdeki özgün formunu yitirdiği, matkabın yoğun kullanımı ile örgelerin parçalandığı görülmektedir. Benzer forma sahip Lesbos kymationları ile Hadrianus Dönemi ve sonrasında özellikle M.S. 2. yy.’ın ortaları ve sonrasına tarihlenen yapıların mimari parçaları üzerinde karşılaşmak mümkündür. Bu formdaki Lesbos kymationu ile M.S. 2. yy. sonu - 3. yy. başına tarihlenen Ksanthos Sivil Bazilika’da kullanılmış olan devşirme bloklar¹²⁶⁴, M.S. 2. yy.’ın 2. yarısı ve sonrasına tarihlenen nymphaionda yer alan korniş blokları¹²⁶⁵, yazıtıyla Hadrianus Dönemi’ne tarihlenen Aphrodisias Hadrianus Hamamı¹²⁶⁶, Geç Antoninler-Erken Severuslar Dönemi’ne tarihlenen Patara Bouleuterionu¹²⁶⁷, M.S. 2. yy.’ın ilk yarısına ya da ortalarına tarihlenen Perge Agora Portikosu¹²⁶⁸, M.S. 2. yy.’ın 2. yarısına tarihlenen Aspendos Nymphaionu¹²⁶⁹, M.S. 2. yy. ortalarına tarihlenen Side N1 Apollon Tapınağı¹²⁷⁰ ve Tiyatrosu¹²⁷¹, Geç Antoninler-Erken Severuslar Dönemi’ne tarihlenen Aphrodisias Tetrapylonu¹²⁷², Kremna Antoninus Pius Tapınağı¹²⁷³, M.S. 169-177 yıllarına tarihlenen Kremna Marcus Aurelius - Commodus Tapınağı¹²⁷⁴, M.S. 2. yy. ortalarına tarihlenen Sagalassos Kuzey/Batı Kutsal Alanı’ndaki korniş blokları¹²⁷⁵, M.S. 160-180 yıllarına tarihlenen Sagalassos Yukarı Agora’nın kuzeyindeki nymphaion¹²⁷⁶, Sagalassos’ta dağınık şekilde ele geçen Antoninler Dönemi’ne ait korniş blokları¹²⁷⁷, Sagalassos Geç Hadrianus Dönemi’ne tarihlenen El Bazilikası’nda devşirme malzeme olarak kullanılmış mimari parçalar¹²⁷⁸, M.S. 180-200

¹²⁶³Cavalier, Lesbos kymationunda üzengili ve kalpli formun M.S. 2. yy.’ın 2. yarısında kentte kullanılan karakteristik bir form olduğunun altını çizer. Bkz.: Cavalier 2005, 82.

¹²⁶⁴Bkz.: y. dn. 872.

¹²⁶⁵Cavalier 2005, 99 vd. 204 vd. Lev. 14 Res. 54. Lev. 64 Çiz. 174.

¹²⁶⁶Bkz.: y. dn. 1242.

¹²⁶⁷Korkut - Grosche 2007, 121 Kat. No. 94. 99.

¹²⁶⁸Bkz.: y. dn. 870.

¹²⁶⁹von Lanckoronski 2005, 98 vdd. Res. 78; Vandeput 1997a, 167 Lev. 78,1; Dorl-Klingenschmid 2001, 177 vd.; Türkmen 2007, Kat. No. 121.

¹²⁷⁰Mansel 1978, 121 vdd. Res. 140; Vandeput 1997a, Lev. 114,1.

¹²⁷¹Mansel 1978, 187 vdd. Res. 224; Vandeput 1997a, Lev. 115,4.

¹²⁷²Geç Antoninler için bkz.: Yegül 1986, 138; Vandeput 1997a, 141 Lev. 76,4; Cavalier 2005, 221 Lev. 70 Res. 196. Erken Severuslar Dönemi için bkz.: Koenigs - Radt 1979, 346 vd.; Outschar 1996, 224.

¹²⁷³Mitchell 1995, 92 Res. 33.

¹²⁷⁴Bkz.: y. dn. 868.

¹²⁷⁵Vandeput 1997a, 99 Lev. 41,3.

¹²⁷⁶Bkz.: y. dn. 867.

¹²⁷⁷Vandeput 1993b, 142 vd. Res. 2 vd.

¹²⁷⁸Vandeput 1993a, 96 Res. 83. 85.

yıllarına tarihlenen Sagalassos Tiyatrosu'na ait korniş blokları¹²⁷⁹, M.S. 141 sonrasına tarihlenen Myra Tiyatrosu kapı çerçevesi üzerinde¹²⁸⁰ görülebilir. M.S. 2. yy. ortalarından sonuna kadar benzer formda Lesbos kymationları birçok yapıda farklı mimari bloklar üzerinde karşımıza çıkmaktadır. M.S. 3. yy.'da üzengi çerçevesini oluşturan ana yaprakların daha da genişler ve bağımsız birer örge halini alırlar¹²⁸¹.

Kyma reversa profili üzerine yerleştirilmiş olan Lesbos kymationunun üzerinde konsollar ve konsolların etraflarını çevreleyen yumurta-mızrak ucu bezekleri bulunmaktadır. Konsolların etrafını çevreleyen yumurta-mızrak ucu bezekleri, dar bir alana yerleştirildikleri için tarihleme ya da karşılaştırma önerisinde bulunmak yanıltıcı sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle diğer bezekler dikkate alınarak korniş blokları bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

Konsollar arasında kalan boşluklarda yaprak, rozet ve meyve (nar-haşhaş) benzeri motifler yer almaktadır. Geç Hadrianus Dönemi ve bunu takip eden dönemde konsollar arasında kalan boşluklarda yer alan motiflerde çeşitliliğin arttığı bilinmektedir¹²⁸². Bunun yanında konsolların etrafını çevreleyen yumurta-mızrak uçları ile kasetlerin içinde yer alan bezekler arasında ve yumurta-mızrak ucu bezeği ile geison önünde kalan boşluk önemlidir. M.S. 178 yıllarına tarihlenen Smyrna Agorası¹²⁸³ ve M.S. 2. yy. ortaları ve sonrasına tarihlenen Aphrodisias Tetrapylonu'nda¹²⁸⁴ konsolların etrafını çevreleyen yumurta-mızrak ucu bezekleri ile geison arasında hiç boşluk yer almamaktadır. Ancak Rhodiapolis örneklerinde konsollar ve etrafını çeviren yumurta-mızrak ucu bezekleri ile geison arasında boşluk bulunmaktadır. Tıpkı M.S. 2. yy. ortalarına tarihlenen Perge Agorası¹²⁸⁵, Side Tiyatrosu¹²⁸⁶ ve Sagalassos Antoninler Dönemi'ne tarihlenen korniş bloklarında¹²⁸⁷ olduğu gibi konsollar ve etrafını çeviren yumurta-mızrak ucu bezekleri ile geison arasında boşluk olduğu gözlemlenir.

Kat. No. 239-243. 246-247 nolu blok ve blok parçalarının konsollarının alt bölümünde yer alan yedi ya da beş yapraktan oluşan kapalı palmet yaprak demetleri ile akanthus yapraklarının dönüşümlü bir şekilde yerleştirildiği ve oldukça özenli işlendikleri görülmektedir. Palmet yapraklarının uç kısımları ve en dış yaprakların alt uçları birer düğme

¹²⁷⁹Vandeput 1992, 99 vdd. 110 vd. Lev. 26c. 30b; Vandeput 1997a, 107 Lev. 50,5; Cavalier 2005, 161.

¹²⁸⁰de Bernardi Ferrero 1970, 205 Res. 252; Knoblauch - Özbek 1996, Res. 25; Cavalier 2005, Lev. 77 Res. 218. 78 Res. 220.

¹²⁸¹des Gagniers v.d. 1969, Lev. 43,4, 60,2; Vandeput 1997a, Lev. 60,4. 61,4. 90,3. 111,2; Can 2005b, 97, dn. 41; Gliwitzky 2010, Res. 92. 112. 130. 133. 148. 152. 159-162.

¹²⁸²Koenigs - Radt 1979, 344; Vandeput 1997a, 181 Lev. 46. 56,1. 93,2. 110,2.

¹²⁸³Strocka 1981, 21; Naumann - Kantar 1950, 107 vd. Lev. 24b.

¹²⁸⁴Vandeput 1997a, 141 Lev. 76,4.

¹²⁸⁵Mansel 1972, 180 Res. 16; Vandeput 1997a, Lev. 108,3.

¹²⁸⁶Mansel 1962, 53 Res. 25; Mansel 1963, 138; Wegner 1989, 161.

¹²⁸⁷Vandeput 1993b, 142 vd. Res. 2-4.

formunda biçimlendirilmiştir. Hadrianus Dönemi'nden sonra yaprak uçlarının düğme şeklinde sonlanması bir alışkanlık haline gelmiştir¹²⁸⁸. Geç Hadrianus Dönemi'nden itibaren konsolların alt bölümleri çeşitli şekillerde akanthus yaprakları ile bezenmenin yanında palmet yaprakları da kullanılmaktadır¹²⁸⁹. Konsolların alt bölümlerinin değişik motiflerle süsleme özelliği Pamphylia'nın büyük kentlerinde sıklıkla karşılaşılmaktadır¹²⁹⁰. Korniş konsolları üzerinde dönüşümlü olarak akanthus, açık veya kapalı palmet yaprak demetlerinin yerleştirildiği örnekler ile M.S. 2. yy. ortaları ve sonrasına tarihlenen Sagalassos Tiyatrosu¹²⁹¹, Yukarı Agora Nymphaionu¹²⁹², E1 Bazilikası'nın batısında yer alan bloklar¹²⁹³, hamam yakınındaki Severuslar Kapısı¹²⁹⁴, Kremna Büyük Propylon¹²⁹⁵, Side Nekropolü'ndeki Anıtsal Mezar Yapısı'na ait bir korniş bloğu¹²⁹⁶, Perge F2 Nymphaionu¹²⁹⁷, Güney Hamam korniş bloğu¹²⁹⁸, Perge Propylonu¹²⁹⁹ ve Tiyatrosu'nun oldukça geç bir evresinde¹³⁰⁰ ayrıca Limyra Tiyatrosu¹³⁰¹, Tlos Tiyatrosu¹³⁰², Termessos Tiyatrosu¹³⁰³ ve Anazarbos Tiyatrosu'nda¹³⁰⁴ rastlamak olasıdır.

Düz profilli geison (corona) üzerinde herhangi bir bezeğe yer verilmemiştir. Geison ile sima arasında kalan ovolo profili üzerinde yumurta-ok ucu bezeği bulunmaktadır. Korniş bloklarında düz geison (corona) ile kyma rekta profilli sima arasında ovolo profilinin yer alması M.S. 2. yy. özelliğidir¹³⁰⁵. Kabuklardan derin birer matkap kanalı ile ayrılmış olan yumurtalar altta yer alan silmeye ince birer iplikçik ile bağlıdırlar. Kabuklar alta doğru çok fazla incelmeyip, üzerinde yer aldıkları silme ile altta bütünleşmektedirler. Yumurta kabukları arasında kalan boşluklara oldukça özenli bir şekilde işlenmiş olan geniş bir şekilde açılan ok

¹²⁸⁸Köster 2004, 150 dn. 1120.

¹²⁸⁹Vandeput 1997a, 110 vd. 181. 213 Lev. 46,1-5. 56,2. 61,4. 66.

¹²⁹⁰Vandeput 1997a, 181.

¹²⁹¹Bu korniş bloğu M.S. 2. yy.'ın son çeyreğine tarihlendirilmiştir. Bkz.: Vandeput 1992, 115 vd. Lev. 29c; Vandeput 1997a, 107 Lev. 56,1.

¹²⁹²M.S. 160-180 yıllarına tarihlenen yapının konsolları üzerinde yer alan palmet yaprakları stilistik açıdan Rhodiapolis ile neredeyse birebir benzerdir. Bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 46,6.

¹²⁹³Vandeput 1997a, Lev. 66,1.

¹²⁹⁴Vandeput 1997a, 181 Lev. 61,4.

¹²⁹⁵Mitchell 1995, 112 vdd. Lev. 55; Vandeput 1997a, Lev. 93,3; Vandeput – Büyükkolancı 1999, 240.

¹²⁹⁶Mansel 1978, 301 vd. Res. 344. 347.

¹²⁹⁷Konsolların altında akanthus yapraklarının yanında açık palmet yaprak demetlerine de yer verilmiştir. Bkz.: Mansel 1975a 70; Mansel 1975b 368 vd.; Türkmen 2007, 12 vd. Kat. No. 132.

¹²⁹⁸Vandeput 1997a, Lev. 106,1.

¹²⁹⁹Konsolların alt bölümlerinde akanthus, açık palmet yaprak demetleri ve yaprak dizileri gibi çeşitli motifler kullanılmıştır. Bkz.: Mansel 1975a, 74 vdd.; Köster 2004, Lev. 134,3; Türkmen 2007, 14 vdd. Kat. No. 145.

¹³⁰⁰M.S. 450 ve sonrasına tarihlenen alınlık parçasının konsolları üzerinde akanthus ve kapalı palmet yaprakları bir arada kullanılmıştır. Bkz.: İnan v.d. 2000, 321 Res. 47 vd.

¹³⁰¹Dinstl 1986/87, 187 vdd. Res. 31-33.

¹³⁰²Bkz.: y. dn. 919. 1208.

¹³⁰³Dinstl 1986/87, 193 Res. 34.

¹³⁰⁴Dinstl 1986/87, 194 Res. 35.

¹³⁰⁵Cavalier 2005, 62.

kanatlarına sahip kısa saplı ok uçları yerleştirilmiştir. Benzer formda yumurta-ok ucu bezekleri ile Ephesos'tan M.S. 2. yy. ortaları ya da sonlarına tarihlenen Yuvarlak Yapı'ya ait korniş bloğunun dış sırası¹³⁰⁶, M.S. 160-170 yıllarına tarihlenen Antalya Kesik Minare içerisinde yer alan kapılara ait lento, hyperthyron ve geison bloklarına ait parçalar¹³⁰⁷, yazıtı ile M.S. 178 yıllarına tarihlenen Smyrna Agorası'nın korniş blokları¹³⁰⁸, Erken Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Kibyra Tiyatrosu korniş blokları¹³⁰⁹ ve M.S. 2. yy. ortalarından, M.S. 3. yy. başına kadar tarihlenen Myra Tiyatrosu korniş blokları¹³¹⁰ üzerinde karşılaşmaya çıkar¹³¹¹. Sagalassos Antoninus Pius Kutsal Alanı'na ait korniş blokları üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezeklerinde yumurtalar arasında kalan ok kanatlarının kabuklar arasında sıkıştığı ve daha dik/dar bir şekilde açıldıkları görülmektedir¹³¹². Bu nedenle Rhodiapolis örnekleri M.S. 2. yy.'ın 3. çeyreğine işaret etmektedir.

Daha önce belirtildiği üzere bazı örnekler üzerinde (Kat. No. 240, 246) simaya geçişte yer alan inci-boncuk dizisi ve sima bölümü işlenmemiştir. Bunun nedeni çatının üçgen alınlıklı yapılmış olması ile alakalı olmalıdır. Diğer örneklerde ise simaya geçişte iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip olan inci-boncuk dizisi yer almaktadır (Kat. No. 239, 241-242). Boncukların uzun silindir formunda olduğu, incilerin ise mercimek formu yapıldıkları ve örgeler arasında ince sicim şeklinde iplikçiklerin yer aldığı görülmektedir. İnci-boncuk dizisi özenli bir şekilde bir ip üzerine dizilmiş gibi işlenmiştir. İnci-boncukların köşeli formları Strocka tarafından M.S. 2. yy.'ın son çeyreğinin tipik özelliği olarak yorumlanmaktadır¹³¹³. Benzer inci-boncuk dizileri ile M.S. 2. yy.'ın ortaları ve yüzyılın sonuna kadar tarihlenen yapılarda karşılaşmak mümkündür. Benzer stilistik özellikler gösteren, bir ip üzerine dizilmiş gibi birbirini dönüşümü olarak takip eden uzun boncuklar ve mercimek formlu inci bezemeleri ile Myra Tiyatrosu arşitrav-friz blokları¹³¹⁴, Erken Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Kibyra Tiyatrosu korniş blokları¹³¹⁵, Ksanthos Katedrali'nde (Sivil Bazilika) arşitrav tacına geçişte¹³¹⁶, Perge Propylon kapı çerçevesi¹³¹⁷, Perge Tiyatrosu

¹³⁰⁶Koenigs - Radt 1979, 348 Lev. 120,2; Vandeput 1997a, Lev. 89,3; Kadioğlu 2006, 352.

¹³⁰⁷Kaymak 2009, 99 vd. 221 Res. 23; Kökmen 2012, 207 vdd. Res. 10. 14.

¹³⁰⁸Naumann - Kantar 1950, 107 vd.; Strocka 1981, 21; Cavalier 2005, Lev. 89 Res. 255.

¹³⁰⁹de Bernardi Ferrero 1974, 241; Vandeput 1997a, Lev. 94,1; Kaya 2011, Kat. No. 100-101.

¹³¹⁰de Bernardi Ferrero 1970, 205; Knoblauch - Özbek 1996, 206; Cavalier 2005, 166 Lev.78 Res. 220.

¹³¹¹M.S. 2. yy.'ın 2. yarısı ve sonrasına tarihlenen yapıların arşitrav, friz gibi mimari parçaları üzerinde de benzer stilistik özellikler gösteren yumurta-ok ucu bezekleri sıklıkla kullanılmıştır.

¹³¹²Vandeput 1997a, 79 vd. Lev. 35,3.

¹³¹³Strocka 1981, 21 vd. Res. 60.

¹³¹⁴Dinstl 1986/87, 164 Res. 14. 43; Knoblauch - Özbek 1996, 206; Cavalier 2005, Lev. 77 Res. 219.

¹³¹⁵de Bernardi Ferrero 1974, 241; Vandeput 1997a, Lev. 94,1; Kaya 2011, Lev. 26. 27. 28b. 30d.

¹³¹⁶Cavalier 2005, 167 Lev. 30 Res. 92.

¹³¹⁷Gliwitzky 2010, Res. 187.

arşitrav-friz bloklarında friz tacına geçişte¹³¹⁸, Perge F2 Nymphaionu korniş blokları¹³¹⁹, Attaleia Kesik Minare içerisinde yer alan kapıların çerçeveleri¹³²⁰, Side Nymphaion’unda korniş blokları¹³²¹, Kremna Büyük Propylon’da korniş blokları¹³²² ve Sagalassos kuzeybatı Kutsal Alanı’nda korniş blokları üzerinde¹³²³ görülebilir.

Kyma rekta profilli sima bölümünde ise inci-boncuk dizisinin hemen üzerinde yer alan yarım “S” profil çizen yarım akanthus yaprakları ile birbirlerine bağlanan ve dönüşümlü olarak ters düz yerleştirilmiş akanthuslaşmış palmet yaprak demetleri bulunmaktadır. Kyma rekta profili üzerinde görmeye alışık olduğumuz beş ya da yedi yapraktan oluşan palmet yaprak demetlerinin özgün formlarından uzaklaştıkları ve akanthus yaprak benzeri bir form aldıkları görülmektedir. Araştırmacılar akanthuslaşmış palmet yapraklarının Anadolu’da ilk kez Ephesos Celsus Kütüphanesi’nin korniş bloklarının sima bölümlerinde Romalı ustaların etkisi ile kullanıldıklarını, daha öncesinde bilinmediklerini tespit etmişlerdir¹³²⁴. Yaprakların bu şekilde işlenmesindeki ana amaç, ışık-gölge etkisinin ustalıkla yansıtılmak istenilmesidir¹³²⁵. Vandeput, akanthuslaşmış palmet yaprak demetlerinin, uçları keskin yapılmış olan akanthus yapraklarına paralel bir şekilde gelişim gösterdiğini önermektedir¹³²⁶. Palmet yaprak demetlerinin profiller üzerine dönüşümlü olarak ters düz olarak yerleştirilmesi özelliği ile Geç Hadrianus Dönemi’nden itibaren rastlanılmaya başlanıp, Antoninler Dönemi’nden itibaren daha sık bir şekilde mimari parçalar üzerinde kullanıldıkları görülmektedir¹³²⁷. Kat. No. 239. 241-242. 248-250 nolu örnekler üzerinde yer alan akanthuslaşmış palmet yaprakları ile benzer stilistik özellikler gösteren palmet yaprağı demetleriyle, M.S. 160-180 yıllarına tarihlenen Sagalassos Yukarı Agora’da yer alan nymphaionun korniş ve pilaster başlıkları¹³²⁸, M.S. 2. yy. ortalarına tarihlenen Side Tiyatrosu ya da Side Agorası’na ait korniş blokları¹³²⁹, M.S. 2. yy. ortalarına tarihlenen Aspendos

¹³¹⁸Bkz.: y. dn. 857.

¹³¹⁹Bu örnekler üzerinde yer alan inci-boncuk dizilerinin biraz daha birbirinden ayrık, kalın kaba bir işçiliğe sahip oldukları görülmektedir. Bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 100,3. 110,1; Gliwitzky 2010, Res. 27-31.

¹³²⁰Söveler üzerinde yer alan ilk iki faskia arasındaki inci-boncuk dizilerinde bkz.: Kaymak 2009, 99 vd. Res. 200-204; Kökmen 2012, 207 vd. Res. 6-7. 10. 13 vd.

¹³²¹İnci-boncuk dizisi birbirinden daha aralıklı bir şekilde ve daha kaba bir şekilde işlenmiştir. Bkz.: Mansel 1978, 108 vdd. Res. 117; Vandeput 1997a, 118,4.

¹³²²Daha kaba işçilik sergilemekte, boncuk ve inciler zemin ile bütünleşmiş gibi görünmektedir. Bkz.: Mitchell 1995, 112 Lev. 55 vd.; Vandeput 1997a, Lev. 93,3; Vandeput - Büyükkolancı 1999, 240 Lev. 24,4. 26,1-3.

¹³²³Vandeput 1997a, Lev. 41,3.

¹³²⁴Strocka 1988, 297 Lev. 40,1. 43,1-3; Vandeput 1997a, 166 vd. Lev. 42,1. 46,1. 85,1.

¹³²⁵Vandeput 1997a, 167.

¹³²⁶Vandeput 1997a, 166. Uçları keskin akanthus yapraklarının kökeni ve gelişimi için bkz.: Rohmann 1995, 116 vdd.

¹³²⁷Koçel-Erdem 1996, 179 vd.; Köster 2004, 128.

¹³²⁸Vandeput 1997a, 166 Lev. 46,1.

¹³²⁹Ward-Perkins 1980, 57 dn. 21 Lev. 20c. 21b; Wegner 1989, 161; Vandeput 1997a, 167 Lev. 115,4.

Nymphaionu korniş blokları¹³³⁰, Aspendos Tiyatrosu üst kat korniş siması¹³³¹ üzerinde karşımıza çıkmaktadır. Antoninler Dönemi sonuna doğru yapraklar orijinal formlarından tamamen uzaklaşırlar ve motifi oluşturan elemanlarla sarmal dalları birbirinden ayırmak güçleşmeye başlar¹³³². Örneğin, M.S. 198 yıllarından sonraya tarihlenen Perge F2 Nymphaionu kornişlerinde¹³³³, M.S. 211-212 yıllarına tarihlenen Sardes Hamam-Gymnasiumu Mermer Avlu'nun korniş bloklarında sima üzerinde¹³³⁴, Hierapolis Tiyatrosu kapı çerçeveleri üzerinde¹³³⁵, Erken Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Kibyra Tiyatrosu'nda¹³³⁶ daha parçalanmış ve ağacımsı bir form kazanarak sima profili üzerindeki yerlerini almışlardır¹³³⁷.

Düz geison üzerinde yumurta-ok ucu bezeği, ince keskin bir silme ve simaya geçişte inci-boncuk dizisi aslında çok bilinmeyen bir şablondur. Anadolu'da yer alan diğer kentlerde şablon, ya düz geisonu sırası ile takip eden inci-boncuk ve yumurta-ok/mızrak ucu bezeği şeklinde ya da doğrudan sadece inci-boncuk veya yumurta-mızrak ucu şeklindedir.

Bu parçalar üzerinde yer alan bezeklerin yukarıda sayılan stilistik özellikleri hala Severuslar Dönemi içlerinde olmadığıma işaret etmekle birlikte Geç Antoninler Dönemi (M.S. 160-180 yılları) özelliklerini yansıtmaktadırlar.

Tiyatro orkestra ve kastron duvarları çevresinden ele geçen büyük bir bölümü küçük parçalardan oluşan konsollu korniş blokları normal korniş bloklarından neredeyse dörtte bir oranında daha alçak olmaları ile dikkat çekicidirler. Bu parçaların tiyatro çevresinde ele geçen ve birlikte işlenmiş olan arşitrav-friz blokları ile boyutları açısından aynı yapı ya da dönem olmaksızın benzer işlevde bir duvar üzerinde kullanılmış olmaları muhtemeldir.

Kat. No. 252-255 nolu korniş blok ve blok parçalarının alt bölümünde alışık olunduğu üzere diş sıraları yer almaktadır. Diş sıralarının üzerinde bu kez urgan bezeğine yer

¹³³⁰von Lanckoronski 2005, 98 vdd. Res. 78; Vandeput 1997a, 167 Lev. 78,1; Dorl-Klingenschmid 2001, 177 vd.; Türkmen 2007, Kat. No. 121.

¹³³¹Can 2005b, 93 Res. 13.

¹³³²M.S. 180-200 yıllarına tarihlenen Sagalassos Tiyatrosu sahne binasına ait ana kapının korniş blokları bu özellikleri yansıtmaktadır. Bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 50,5. 51,1.

¹³³³Bkz.: y. dn. 1319.

¹³³⁴Ancak mermer avlunun korniş blokları üzerinde yer alan palmet yaprakları ortada düz bir ana yaprak ve her iki yanında iki ya da üç yaprak olmak üzere beş/yedi yaprak dilimine ayrılırken, Rhodiapolis'te ortada yer alan yaprağın her iki yanında birer adet yaprak dilimi yer almaktadır. Rhodiapolis örneklerinde tüm yapraklar akanthuslaşmış açık palmetlerden oluşurken, Sardes'te akanthuslaşmış açık palmetler ve yedi yapraktan oluşan kapalı normal yaprak demetinden oluşmaktadır. Bezeler birbiri içine geçmiştir. Bkz.: Yegül 1986, 170 Res. 133-135. 352. 354; Vandeput 1997a, 167 Lev. 112,2.

¹³³⁵de Bernardi Ferrero 1966, 57 vdd. Lev. 19 vd.; D'andria - Ritti 1985, XXV, Lev. 6.3-4; Karaosmanoğlu 1996, Lev. 38a.

¹³³⁶de Bernardi Ferrero 1974, 241; Vandeput 1997a, 167 Lev. 94,1; Kaya 2011, Kat. No. 100 vd.

¹³³⁷Seçilmiş diğer geç dönem örnekleri için bkz.: Başaran 1995b, 108 vd. Lev. 31c; Türkmen 2007, Kat. No. 121-128.

verilmiştir¹³³⁸. Bezek oldukça yıpranmıştır; öyle ki dikkatli bir şekilde bakılmadığında bazı parçalar üzerinde bezeği tam olarak takip etmek güçleşmektedir. Urgan bezeği oldukça kalın dilimler halinde basitleşmiş bir formda yapılmış olan yuvarlak formdaki urgan motiflerinin üstlerinin düzleştirildiği görülmektedir. Urgan motifi bu örnekler üzerinde ne belirli iki bezeği ne de profili birbirinden ayırmaktadır. Motif tamamen bezeme amaçlı yapılmış olmalıdır. Motifin benzer şekilde kullanımı ile Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Lykos Laodikeiası Nymphaionu'nda karşılaşılacak mümkündür¹³³⁹.

Urgan bezeginin hemen üzerine konsollar yerleştirilmiştir. Konsolların alt bölümleri üç yapraktan oluşan kapalı palmet ve akanthus yaprak bezekleriyle donatılmıştır¹³⁴⁰. Konsolların etrafı yumurta-mızrak ucu bezeği ile çerçeve içerisine alınmıştır. Konsollar arasında kalan kaset bölümleri de neredeyse tüm kaset boşluğunu dolduracak şekilde rozet ve yaprak demetleri ile süslenmiştir. Konsollar ile düz geison arasında çok az bir boşluk bulunmaktadır. M.S. 178 yıllarına tarihlenen Smyrna Agorası¹³⁴¹ ve Aphrodisias Tetrasyonu'nda¹³⁴² konsolların etrafını çevreleyen yumurta-mızrak ucu bezekleri ile geison arasında mesafe yoktur.

Geison diğer örneklerde olduğu gibi Anadolu geleneğinde üzerinde herhangi bir bezeğe yer verilmeksizin düz bir şekilde işlenmiş olup, diğer örneklerden farklı olarak daha düşük yüksekliktedir. Geisondan sima bölümüne geçişte ne bir profil ne de bir bezek yer almaktadır. Düz geison üzerinde yer alan kyma rekta profilli sima da Asklepion içinden ele geçen bloklarda olduğu gibi akanthus yaprak bezemeleri kullanılmıştır. Akanthus yaprakları bu parçalar üzerinde önemli bir tarihleme kriteri olarak karşımıza çıkmaktadır. Hafif öne doğru bükülmüş akanthus yaprakları yan yana ve dikey bir şekilde yerleştirilmiştir. Buradaki tipolojik fark ise akanthus yapraklarının arasında kalan boşluklarda sivri uçlu kamış yaprak motifinin kullanılmasıdır. Akanthus yaprakları arasında kamış yapraklarına yer verilmesi özelliği ile en erken Roma'daki Traianus Sütunu'nun destek pervazlarında karşılaşılmaktadır¹³⁴³. Ancak yapraklar arasında kamış yaprağı motifine yer verilmesi bir

¹³³⁸Hellenistik Dönem örnekleri için bkz.: Rumscheid 1994, 258 vdd. Augustus Dönemi'nden itibaren korniş bloklarının sima bölümlerinde bu bezeğe yer verilmektedir. Bkz.: Alzinger 1974, Res. 166-168. Hadrianus Dönemi'nden itibaren daha yoğun bir şekilde mimari parçalar üzerindeki yerini alır. Bkz.: Wegner 1989, 163; Alp 2006, 88 vd.

¹³³⁹des Gagniers v.d. 1969, 85. 111 Lev. 57,3-4; Türkmen 2007, Lev. 47,2.

¹³⁴⁰Vandeput 1997a, 110 vd. 181. 213 Lev. 46,1-5. 56,2. 61,4. 66; Lykia Bölgesi'nde, yer alan kentlerde kullanılan konsollu korniş blokların konsollarında daha çok akanthus yaprak bezemelerine yer verilmiştir. Rhodiapolis dışında sadece Limyra ve Tlos'taki yapılara ait korniş bloklarının konsolları üzerinde akanthus dışında farklı motiflerle karşılaşılmıştır. Limyra için bkz.: Dinstl 1986/87, 187 vdd. Res. 31-35.

¹³⁴¹Strocka 1981, 21; Naumann - Kantar 1950 107 vd. Lev. 24b.

¹³⁴²Vandeput 1997a, 141 Lev. 76,4.

¹³⁴³Leon 1971, Lev. 27.

tarhlandırma kriteri olarak görülmemektedir. Bunun nedeni hem erken hem de geç örnekler de bu iki motifin bir arada kullanılmasıdır¹³⁴⁴. Öne doğru hafif eğilmiş, akanthus yapraklarının merkezinde aşağıdan yukarıya doğru sivrilen bant şeklinde işlenmiş orta yaprak damarı yer almaktadır. Orta yaprak damarının her iki yanında yer alan yaprakların sivri uçlu dişleri¹³⁴⁵ birbirlerinden ve ana damardan geniş matkap kanalları ile ayrılmıştır. Matkap kanalları yaprak dişlerinin arasında da kullanılmıştır. Altta yer alan ilk iki yaprak dişi birbirlerine uç kısımları ile dokunmaktadır. Yaprak dişlerinin basit bir şekilde çentiklendirilmesi, uç kısımlarının birbirlerine dokunması ile kabartma yüzeyinde üçgen formlu geniş boşlukların oluşması M.S. 2. yy. sonu, M.S. 3. yy. başı özelliği olarak nitelendirilmektedir¹³⁴⁶. Bu dönemde yapraklar Asklepion'da olduğu gibi sadece akanthus yapraklarından oluşabildiği gibi bu örneklerde olduğu gibi kamış yaprakları ile birlikte de kullanılabilmektedir. Hadrianus-Antoninler Dönemi'ne tarihlenen Patara Tiyatrosu korniş bloklarının sima bölümlerinde¹³⁴⁷, tarihi tartışmalı olan Pergamon Caracalla/Dionysos Tapınağı'nda korniş bloklarında diş sırası üzerinde yer alan Lesbos kymationu üzerinde¹³⁴⁸, M.S. 2. yy. sonu, 3. yy. başına tarihlenen İasos Tiyatrosu'nda diş sırasının hemen üzerinde¹³⁴⁹, Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Lykos Laodikeiası'nda korniş bloklarının sima bölümlerinde¹³⁵⁰, Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Hierapolis Tiyatrosu kapı kornişleri üzerinde¹³⁵¹, M.S. 3. yy. başına tarihlenen Milet Kuzey Alan Propylonu geison bölümünün altında¹³⁵², Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Sardes Gymnasiumu mermer avlunun korniş bloklarında diş sırası üzerinde¹³⁵³ yer alan yapraklar benzer bezeksel özellikler içermektedirler. Blok ve blok parçaları üzerinde yer alan tüm bezekler ve taşıdıkları matkap delikleriyle karşılaştırma örnekleri bu örneklerin Severuslar Dönemi içine tarihlenebileceğine işaret etmektedir.

Kat. No. 256-259 nolu konsollu korniş bloklarının ise diş sıraları üzerinde herhangi bir bezeme bulunmamaktadır. Diş sıralarının hemen üzerine yerleştirilmiş olan konsolların alt bölümü akanthus ve üç yapraktan oluşan kapalı palmet yaprak demetleri ile süslenmiştir. Konsolların etrafı yumurta-mızrak ucu bezeği ile çerçevelenmiş olup, bazı örneklerde yumurta kabuklarının yumurtanın iki yanında yer alan bağımsız birer örge halini aldıkları

¹³⁴⁴Köster 2004, 151 vd. dn. 1139 Lev. 124,4. 135,4.

¹³⁴⁵Bu akanthus yaprak formu Aphrodisias Okulu ile ilişkilendirilmektedir. Bkz.: Heilmeyer 1970, 97 vdd.

¹³⁴⁶Bkz.: y. dn. 1256.

¹³⁴⁷Piesker - Ganzert 2012, Lev. 26e.

¹³⁴⁸Strocka 1988, Lev. 44,2; Köster 2004, Lev. 131,3.

¹³⁴⁹de Bernardi Ferrero 1970, 73 Res. 83.

¹³⁵⁰des Gagniers v.d. 84 vd. 111 Lev. 57,3-4; Türkmen 2007, Lev. 47,2.

¹³⁵¹Vandeput 1997a, Lev. 90,1.

¹³⁵²Köster 2004, Lev. 124,4.

¹³⁵³Yegül 1986, 170 Res. 352. 354; Köster 2004, Lev. 135,4.

görülmektedir. Konsollar arasında kalan kaset bölümlerinde nar/haşhaş benzeri yuvarlak motifler (Kat. No. 257-259) yanında dört yapraklı çiçek rozet motifi bir parça üzerinde (Kat. No. 256) korunmuştur. Yukarıda bahsedilen örneklerde olduğu gibi konsollar ve düz geison arasında mesafe bulunmamaktadır. Bu örneklerin hiçbirinde düz geison ve sima bölümleri günümüze ulaşmamıştır. Konsollu korniş bloklarına ait bu parçalar boyutları nedeni ile duvarlar üzerinde kullanılmış olmalıdır.

4.8 İon Kapıları

Kent içerisinde yer alan görkemli Roma İmparatorluk Dönemi yapılarının neredeyse¹³⁵⁴ tümünde Antik Çağ'ın görsel açıdan en zengin süslemelerine sahip kapı tipi olan İon kapıları¹³⁵⁵ kullanılmıştır. Kapı eşiklerinde ve lento üzerinde karşılıkları bulunan bazı oyuntular kapı kanatlarının sabitlemesi için açılmıştır. Eşik ve lentolar üzerine açılan bu sabitleme sistemi, arkeolojik terminolojide “mil sistemi”¹³⁵⁶ olarak adlandırılmaktadır. Mil sistemi örnekleri ile henüz Arkaik Dönem'den itibaren karşılaşılmakta ve daha sonra gelenekselleşen menteşe sisteminden¹³⁵⁷ daha yaygın bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Yapıların bir kısmında kapıyı oluşturan çerçeve bölümlerinin (söve, lento, hyperthyron, geison ve konsolların) tümü üzerinde yalın ve salt üç faskia içeren İon kapılarını aşan nitelikte çeşitli bezeklere yer verilmişken, bir kısmında ise sadece üst çerçeve bölümü yani lento, hyperthyron ve geison (saçak) bölümleri çeşitli bezeklerle süslenmiştir. Kentte yer alan yapılara ait in-situ olarak korunmayan kapı çerçevelerine ait bazı bölümler ise kazılar sırasında dağınık olarak ele geçmiştir. Konsol, hyperthyron, geison ve söve bölümlerine ait olabilecek çok sayıda parçadan nitelikli olanlar¹³⁵⁸ kataloğa dahil edilmiştir. Bezekli kapılardan günümüze ulaşan parçalar ve boyutları göz önüne getirildiğinde kapıların form olarak dikine dikdörtgen bir form sergiledikleri anlaşılmaktadır. Kapı boyutları ve Antik Çağ gelenekleri göz önüne getirildiğinde kapı açıklıklarının üste doğru daraldıkları düşünülebilir¹³⁵⁹. Antik Çağ'da yukarı doğru daralmayan kapılar nadiren karşımıza çıkmaktadır¹³⁶⁰. Öyle ki İon ve Dor kapıları üzerine detaylı çalışmalar yapan Busing-Kolbe,

¹³⁵⁴Asklepios-Hygieia Tapınağı'nın girişinde eşik bloğu gibi bir blok yer almamaktadır. Yapıya girişi sağlayan açıklık üzerinde yer alan izler takip edildiğinde, yapıya girişte bir korkuluğun yer aldığı ve arkasında ahşap kapı kanatlarının olduğu düşünülmektedir.

¹³⁵⁵İon kapıları için genel olarak bkz.: Vitruvius IV.6; Busing-Kolbe 1978, 66 vdd.; Müller-Wiener 1988, 104 vdd.

¹³⁵⁶Ginouvés 1992, Lev. 24.

¹³⁵⁷Busing-Kolbe 1978, 69.

¹³⁵⁸Benzer stilistik özellikler gösteren küçük parçalar katalog dışında tutulmuştur.

¹³⁵⁹“Pervazların kendileri de üstte genişliklerinin 14/1'i oranında daraltılmalıdır” bkz.: Vitruvius IV.6.2.

¹³⁶⁰Kaunos kaya mezarlarına ait kapılarında görülebilir. Bkz.: Roos 1972, 80 vdd. Lev. 6. 13. 27. 29. 36. 59; Varkıvaç 1995, 99 vdd. Res. 4. 10 vd.; Roos 2006, 44 vdd. Lev. 21-30, 52-60, 65-69.

büyük boyutlu Dor mimarisine ait kapılarda daralma olgusunun M.Ö. 5. yy. mimarlığında çok nadiren görüldüğünden bahsetmekle birlikte daralma olgusunun kapıların bir özelliği olduğunu sözlerine eklemektedir¹³⁶¹.

Kapıların yükseklikleri ve söveler arasında kalan iç genişliklerinden yola çıkılarak Antik Çağ'daki kapıların ideal oranları hakkında bilgi edinilebilmektedir. Kapıların Antik Çağ'daki oranları konusundaki bilgileri Vitruvius'un Antik Çağ mimarisi üzerine yazmış olduğu kitaptan öğrenebiliriz. Vitruvius, kapıların genişliklerinin yüksekliklerine oranlandığında en ideal oranın 1:2,5 olarak aktarmaktadır¹³⁶².

4.8.1 Söve Blokları

İon kapılarında söve çerçeveleri faskialara ayrılmakta ve faskialar arasındaki geçiş bazen inci-boncuk dizisi, bazen Lesbos kymationu ya da urgan bezeği ile sağlanırken, bazı kapılarda faskialar arasında herhangi bir profil ve bezek kullanılmamaktadır.

Ele geçen bloklar ışığında, gymnasium kapılarından güney kapının sağ sövesi haricinde sövelerin eşikler üzerine mono blok olarak yerleştirildikleri anlaşılmaktadır; ancak doğal ve insan eli ile yapılmış olan tahribatlar nedeni ile blokların çeşitli parçalara ayrılmış¹³⁶³ bir şekilde günümüze ulaşmışlardır. Ancak in-situ konumdaki veya tahrip olan parçalar bir araya getirildiğinde, sövelerin mono blok olarak yerleştirildikleri anlaşılmaktadır. Gymnasium kapılarına ait sövelerin ön yüzleri haricinde herhangi bir bezeğe sahip olmadıkları, Asklepieion ve Opramoas Anıtı'na ait kapılarının sövelerinin salt faskialara ayrıldıkları ve herhangi bir bezek içermedikleri anlaşılmaktadır. Bezekli kapı çerçevesine sahip olduğu üst çerçevelerinden anlaşılan Opramoas Anıtı'nın kapısının söve bloklarına ait herhangi bir parça ise günümüze ulaşmamıştır.

Sövelerin üst bölümleri lento bloklarının üzerlerine doğrudan oturtulması için düz bir şekilde kesilmiştir. Söve çerçevelerinin üst bölümlerindeki birleşme alanları Antik Çağ'da farklı şekillerde kesilebilmektedir. Sövelerin üst bölümleri dış cephede 45°'lik bir açıyla kesilebilmektedirler. Bazı örneklerde 45°'lik açılı bu kesim lento kalınlığının 1/3'ü kadar iken¹³⁶⁴, bazılarında tüm söve ve lento boyunca devam etmektedir. Bir başka işçilik türünde

¹³⁶¹Busing-Kolbe 1978, 172.

¹³⁶²Vitruvius IV.6.1. Vitruvius'un vermiş olduğu oranlara daha çok Hellenistik Dönem'e tarihlenen yapılara ait kapılar uyum göstermektedir. Bkz.: Busing-Kolbe 1978, 131.

¹³⁶³Gymnasium kapılarına ait söveler 3-5 parçaya ayrılırken, Asklepieion'a girişi sağlayan kapıların yangın nedeni ile oldukça küçük parçalara ayrılmış olarak ele geçmişlerdir. Kazılar sırasında doğu, orta ve batı kapıların sövelerine ait olan küçük parçalar bir araya getirilerek, eşikler üzerine yerleştirilmişlerdir.

¹³⁶⁴Bkz.: Bammer 1971, 48 Res. 36; Krencker - Zschiezschmann 1938, 110 Res. 147; Kökmen 2012, 209 Res. 5-7. 10. 14.

ise söve ve lento her iki yönde de yatay bir derz içermektedir¹³⁶⁵. Rhodiapolis'teki yapıların tümünde, İon kapıları üzerinde bu işçilik tercih edilmiştir. Genel olarak bakıldığında bu işçiliğin Klasik Dönem başından itibaren oldukça yaygın bir şekilde kullanıldığı görülmektedir¹³⁶⁶.

4.8.2 Lento - Hyperthyron - Geison

Söveler üzerindeki bezekleri tekrar eden ve sövelerin 90° döndürülmüş yatay görüntüsüne sahip olan kapı lentolarının kentte ele geçen neredeyse tüm kapı parçalarında üstlerinde yer alan ve saçak bölümünü oluşturan hyperthyron ve geison bölümleri ile birlikte tek bir blok üzerine işlendikleri saptanmıştır. Hyperthyron, geisonun kapı yüzeyinden daha fazla dışa taşırılmasını sağlamaktadır. Her iki üst çerçeve elemanı da bezek taşıyıcı olarak karşımıza çıkmaktadır. M. S. 2. ve 3. yy. kapılarında lentolar, üst yapı frizlerini model alan dış bükey silmelerle zenginleştirilmiştir¹³⁶⁷.

Kentte yer alan yapıların kapı üst çerçeveleri incelendiğinde, Opramoas Anıtı kapısı¹³⁶⁸, gymnasium ve Asklepieion orta kapılarının üst çerçeve elemanlarından lento ve hyperthyron bölümlerinin aynı bloktan oluştuğu, ancak diğer kapılardan farklı olarak geison bölümlerinin bağımsız işlendiği anlaşılmaktadır.

4.8.3 Konsollar

İon kapılarının tamamlayıcı bir diğer elemanı ise kapı çerçevesinin her iki yanında yer alan volütlü konsollardır. Kapı dışına taşan konsollar, kapı üst çerçeve elemanları ile birlikte işlendiği gibi¹³⁶⁹, kapının her iki yanında bağımsız bir eleman olarak duvara da monte edilebilmektedirler¹³⁷⁰. Rhodiapolis Antik Kenti'nde her iki işçilik de görülmektedir (Kat. No. 275. 296-298. 310. 314-315. 321-322). Ancak bağımsız monte edilen konsolların duvara monte edildikleri ters "L" formulu çıkıntısı yerine düz bir çıkıntı bulunmaktadır (Kat. No. 322). Ele geçen tüm konsollar volütlü konsol türünde olup, volütlerin alt ve üstlerinde akanthus

¹³⁶⁵Bkz.: Krencker - Zschietzschmann 1938, 13 vd. 97 Res. 23 vd. 131. 144.

¹³⁶⁶Seçilmiş birkaç örnek için bkz.: Krencker - Schede 1936, Lev. 5. 14-15. 47a-b; Büsing-Kolbe 1978, Res. 4 vd. 12. 20; Mansel 1978, 241. 277. 305 Res. 269. 314. 353; Machatschek - Schwarz 1981, Lev. 19 Res. 44; Brevster 1993, Res. 27; Serdaroğlu 2004, 81 Lev. 22 Res. 57. 75 vd.; Türkmen 2007, Kat. No. 4 Lev. 62,2; Gliwitzky 2010, Res. 246.

¹³⁶⁷Özügül - Ahunbay 2006, 119.

¹³⁶⁸Yapı kazıları sırasında üzerinde dış sırası bulunmayan, ancak geison bölümüne sahip bezekli parçalar ele geçmiştir. Bunlar, olasılıkla kapının geison bölümüne ait olmalıdır.

¹³⁶⁹Moretti 1921, 138 Res. 66; Rumscheid 1994, Lev. 10,2; Büyükkolancı 1996, Lev. 165 vd. 169a-c; Cormack 2004, 186 vd. Res. 47 vd.

¹³⁷⁰Butler 1925, Res. 49 vd. Çiz. 34 vd.; Hoepfner 2002, Res. 162.

yapraklarına yer verilmiştir¹³⁷¹. Konsol volütleri arasında kalan iç ve dış bölümdeki boşluklar da ise akanthus, sarmaşık dalları gibi bezekler kullanılmıştır.

Kapı üzeri elemanlarının - lento, hyperthyron, geison ve konsol - bu tarzda, tek bir blok halinde işlenerek söveler üzerine yerleştirilmeleri çok sık karşılaşılan bir uygulama değildir¹³⁷².

Kentte yer alan yapılar arasında günümüze ulaşan en görkemli kapılar gymnasiuma aittir (Kat. No. 261-303). Gymnasiuma giriş İon düzeninde oldukça zengin süslemelere sahip üç kapıyla sağlanmaktadır. Kapı eşikleri, çerçeveyi oluşturan bloklarda olduğu gibi oldukça nitelikli, iri boyutlu kireç taşlardan oluşmaktadır. Eşik üzerinde yer alan kapıların söve çerçevelerinin bir bölümü in-situ olarak yerinde korunmuşken, büyük bir bölümü kırılmış ve parçalanmış olarak yapı etrafında dağınık olarak ele geçmiştir. Ancak ele geçen parçalar dikkate alındığında güneydeki kapının sağ sövesi haricinde sövelerin mono blok olarak eşik üzerine yerleştirildikleri anlaşılmaktadır. Olasılıkla güneydeki kapının sağ sövesi de mono blok olarak hazırlanmış; ancak hatalı ölçüm yapılmış olmalıdır. Çünkü bloğun daha kısa olduğu anlaşılmış olmalıdır ki bloğun yerleştirildiği eşik üzerinde 0.26 m yüksekliğinde ve üzerinde bezekli bloğun yerleştirildiği ve profillerin kabaca işlendiği küçük bir blok parçası yer almaktadır. Muhtemelen sağ söve bu küçük blok üzerine yerleştirilmiştir ve alt bölüm çok dikkat çekmeyeceği için bezeksiz bırakılmıştır. Gymnasiuma girişi sağlayan kapılar, İon kapılarının geleneksel yapısını tamamen yansıtmaktadır. Orta kapı diğer iki kapıdan daha geniştir ve çerçeve bölümlerinde yer alan bezek düzenlemeleri ile diğerlerinden farklılaşmaktadır.

Gymnasiumun kuzey kapısının büyük bir bölümü yıkılmıştır. Eşik blokları in-situ bir şekilde yerinde olup üzerinde kapı kanatlarının sabitlenmesine yönelik mil sistemine ait bazı oyuntular eşik üzerinde takip edilebilmektedir. Kapı eşiği iki mono bloktan oluşmakta, ancak ön bölümü kırıldığı için giriş çıkış sırasında kapının yoğun kullanımına bağlı olarak oluşan aşınmanın olup olmadığı anlaşılamamaktadır. Kapının kuzey sövesinin 1.24 m, güney sövesinin ise 1.86 m yüksekliğindeki bölümü in-situ olarak yerinde korunmuştur (Kat. No. 299. 303). Söve çerçeveleri diğer kapılarda olduğu gibi oldukça yıpranmış durumdadır. Söveler cephede üç faskia ve ona bağlı olan 45°'lik açıyla yönelen çerçeve bölümünden oluşmaktadır. Söve blokları eşik üzerinde 1.19 m açıklık bırakacak şekilde yerleştirilmişlerdir. Bezekli bölümlerinin genişliği 0.41 m olup, bezekli bölümü sınırlandıran düz silme içe doğru

¹³⁷¹Konsol volütlerinin alt ve üst bölümleri genellikle akanthus ya da palmet motifi ile süslenmektedir. Bkz.: Türkmen 2007, 18 Kat. No. 6-12.

¹³⁷²Örneğin bkz.: de Bernardi Ferrero 1970, Res. 232; Thür 1989, Res. 147; Cormack 2004, Res. 44; von Lanckoronki 2005, Res. 39.

0.045 m girintisini takip eden 0.07 m boyutlarında dışa doğru çıkıntı yapan kaba murç ile işlenmiş, muhtemelen duvar içerisinde kalan bir bölüm bulunmaktadır. Bu bölümle birlikte sövenin toplam genişliği 0.47 m'ye ulaşmaktadır. Bu girinti ve onu takip eden çıkıntı gymnasiumun tüm kapı çerçevelerine ait sövelerde karşımıza çıkmaktadır. Girinti ve çıkıntının kaba işçilikli bırakılma nedeni ise duvar içerisinde kalması ve bulunduğu duvara daha iyi sabitlenmesi ile alakalı olmalıdır. Söve çerçeveleri üzerinde içten dışa doğru genişleyen ve oldukça özenli bir şekilde işlenmiş faskia yüzeyleri bulunmaktadır. İlk iki faskia arasında yer alan inci-boncuk dizisi altta yer alan yarım birer boncuk ile başlamakta ve birbirleri ile ahenkli bir dizilim göstermektedirler. Üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi, boncukların daha uzun olması sebebiyle diğer iki faskia arasında yer alan inci-boncuk dizisiyle ahenksiz bir dizilim göstermektedir. 45°'lik açığa sahip çerçeve bölümü üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezeği ile altta yer alan inci-boncuk dizisi arasındaki aks uyumu devam etmektedir. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde arşitrav ve kapı çerçevelerinin son bezeği olarak sıklıkla kullanılan açık-kapalı palmet yaprak bezeği yer almaktadır. Kapı çerçevesi en dışta yer alan düz, ince bir silme sınırlandırılmıştır. Kapı genişliği söve kalınlıkları ile birlikte dıştan dışa 2.14 m'ye ulaşmaktadır.

Yapı etrafında dağınık olarak ele geçen kapı üst çerçeveleri arasında bu kapıya ait olabilecek parça ve bloklar incelendiğinde, kapı üst çerçevesine ait bu parçalar üzerinde lento, hyperthyron, geison ve konsol bölümlerinin tek bir blok üzerine işlendiği görülmektedir¹³⁷³. Hyperthyron ve geison bölümleri göz ardı edildiğinde lento bölümü, işçilik, boyut ve bezek dizilimleri ile sövelerin 90° döndürülmüş yatay görünümünü yansıtmaktadır. Lento üzerinde kademelendirilmiş ve üzerinde bezekler bulunan hyperthyron bulunmaktadır. Hyperthyron öne doğru çıkıntı yapan profiller ile kapı üst çerçevesine ait bir ara eleman olarak karşımıza çıkmaktadır. Hyperthyron üzerinde yer alan bezekler iki inci-bir boncuk dizilimine sahip inci-boncuk dizisi ve meşe yapraklarının yatay, yan yana ve üst üste yerleştirildiği diziden oluşmaktadır. Dışa doğru daha fazla çıkıntı yapan saçak niteliğindeki geisonun dışa çıkıntılı yapılması kapı girişinin korunması ile ilişkilidir. Geisonda yer alan bezekler, en altta diş sırası, diş sırası üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu dizisi, düz ince bir bant şeklindeki geison ve geison tacında dönüşümlü olarak ters, düz birbirlerine yarım akanthus yaprağı ile bağlı akanthuslaşmış palmet yaprak demetlerinden oluşmaktadır. Lento, hyperthyron ve geison bölümlerinin alt yüzlerine bakıldığında blokların dörtgen formu

¹³⁷³Dağınık olarak ele geçen kapı üst çerçevesine ait blok parçalarının ait oldukları kapıyı belirlemek güçtür. Ancak, üzerlerinde yer alan bezek düzenlemesinden iki farklı kapıya ait oldukları anlaşılmaktadır. Bkz.: Kat. No. 275-276. 280. 289. 295-296. 298.

biçimlendirildikleri görülmektedir. Sövelerin üst bölümlerinin ve kapının üst çerçevesinin alt bölümleri herhangi bir açı oluşturmaksızın birbiri üzerine doğrudan oturmaktadır. Kapının üst çerçevesini oluşturan lento, hyperthyron ve geison bloklarının toplam yüksekliği ise 0.65 m'dir. Kuzey kapının toplam yüksekliğini sövelerin boyutları tam olarak bilinmediği için tahmin etmek zordur. Kapı açıklığı altta, içten içe 1.19 m, dıştan dışa ise 2.13 m'dir.

Gymnasiumun orta kapısı, daha önce de belirtildiği üzere kapı hem bezek hem de boyut bakımından yapıya girişi sağlayan diğer iki kapıdan daha görkemli bir görünüme sahiptir. Bu kapı, tiyatrolarda sahne binalarında, skene fronsa girişi sağlayan kapılarda olduğu gibi belirli aralıklarla dizilen kapıların merkezinde yer alan "porta regia" görünümündedir¹³⁷⁴. Porta regia, bu kapıların en anıtsalı olup, diğer kapılar dışa doğru simetrik ve küçülen bir konumda bu kapı yanında yerlerini alırlar. Aynı yapı, kütüphane ve bouleuterion gibi yapılarda da karşımıza çıkmaktadır.

Kapı eşiği üç nitelikli kireç taşı bloğun yan yana getirilmesiyle oluşturulmuştur. Kuzey kapıda olduğu gibi eşik bloklarının ön bölümleri kırılmıştır ve bu nedenle ne sıklıkla kullanıldığına yönelik bir şeyler söylemek güçtür. Eşik blokları üzerine dikey olarak yerleştirilen çerçevelerden kuzey sövenin 1.00 m, güney sövenin ise 0.475 m yüksekliğindeki bir bölümü in-situ olarak yerinde korunmuştur. Söveler kuzey kapıda olduğu gibi üç faskia ve ona bağlı olan, 45°'lik açıyla yönelen çerçeve bölümünden oluşmaktadır (Kat. No. 261-263. 265. 266. 269-270. 282-283. 285. 288. 291. 301-302). Söve blokları eşik üzerinde 1.81 m açıklık bırakacak şekilde yerleştirilmişlerdir. Sövelerin bezekli bölümlerinin genişliği 0.46 m olup, bezekli bölümü sınırlandıran düz silme içe doğru 0.045 m girintisini takip eden 0.08 m boyutlarında dışa doğru kaba murç ile işlenmiş bir çıkıntı içermektedir. Diğer kapı sövelerinde olduğu gibi duvar içerisinde kalan bu çıkıntılar sövelerin daha sağlam bir şekilde yerleştirilmelerini sağlamaktadır. Bu bölümle birlikte sövenin toplam genişliği 0.54 m'ye ulaşmaktadır. Söveler, alandaki tüm kapı çerçeveleri gibi oldukça özenli ve zengin bir bezeme kuşağına sahiptirler. Diğer kapılardan farkı, ilk iki faskia arasında yer alan bezekle başlamaktadır ki diğer iki kapıda olduğu gibi iki inci-bir boncuk şeklindeki inci-boncuk dizilimi yerine neredeyse eşit boyutlu yuvarlak boncuk dizisi ile ilk iki faskia birbirinden ayrılmaktadır. Bir diğer fark, ikinci faskia ve üçüncü faskia arasında yer alan bezek diziliminde karşımıza çıkmaktadır. İkinci faskia ve üçüncü faskia arasında geleneksel olduğu üzere inci-boncuk dizisi değil, Lesbos kymationu bulunmaktadır. Faskia bölümlerini diğer kapılarla benzer şekilde dışa doğru çıkıntı yapan dış çerçeve boyunca sırası ile inci-boncuk,

¹³⁷⁴Strocka 1979, Res. 10; Hoepfner 2002, 123. 162 vd. Res. 159. Tiyatro, bouleuterion ve kütüphane gibi yapılarda kullanımı için ayrıca bkz.: Kökmen 2009, 81 vdd.

yumurta-ok ucu ve palmet dizisi izlemektedir. Üçüncü faskia ile çerçeve bölümü arasında kalan inci-boncuk dizisi de diğer kapılardan farklı olarak yuvarlak formu boncuklar arasında dönüşümlü olarak iki inci ve bir incinin kullanılması ile yine farklılaşmaktadır. Bir başka deyişle inci-boncuk dizisi bir boncuk-iki inci, bir boncuk-bir inci şeklinde dizilim göstermektedir.

Yukarıda da değinildiği üzere kapıya ait lento bölümlerinde yer alan bezemelerin, söveler üzerinde yer alan bezemeler ile aynı dizilimi göstermeleri bu kapıya ait üst çerçevelerin belirlenmesini kolaylaştırmıştır. Bu kapıya ait olduğu tespit edilen ve lento bölümü korunan örnekler üzerinde ilk iki faskia ve çerçeve bölümlerinde yer alan bezeklerin söveler ile aynı bezeksel dizilimi gösterdikleri anlaşılmaktadır. Lento ile birlikte aynı blok üzerine işlendiği anlaşılan hyperthyron bölümü üzerinde ise çeşitli motifler yer almaktadır. Hyperthyronun en alt bezemesini kyma reversa profili üzerine işlenmiş olan Lesbos kymationu oluşturmaktadır. Lesbos kymationunun hemen üzerinde herhangi bir profil olmaksızın, meşe (?) yapraklarının yatay bir şekilde yan yana ve üst üste yerleştirilmesiyle oluşturulmuş bir bezek dizisi takip etmektedir. Meşe (?) yapraklarının hemen üzerinde ise kentte şimdiye kadar çok fazla rastlanmayan bir motif olan meander bezeği ve onu takip eden yan yana ve dikey olarak yerleştirilmiş olan akanthus yaprakları izlemektedir. Üstte yer alan düz, ince bir silme ile hyperthyron üzerinde yer alan bezekler sınırlandırılmıştır. Lento ve hyperthyronun birlikte işlendiği bu blok ve blok parçaları her iki köşede yer alan konsollar ile sınırlandırılmıştır (Kat. No. 297)¹³⁷⁵. Bu kapıya ait olabilecek lento, hyperthyron parçalarından sadece Kat. No. 297’de konsol korunmuştur, lentonun sağ köşesi ele geçmiş olmakla birlikte konsol bölümü korunmamıştır. Volütler arasında kalan konsol boşluklarında içte ince, kısa bir dal üzerinden çıkan ve iki yaprak dalına ayrılan akanthus yaprağı, dışta ise yukardan aşağı doğru uzanan ve birbiri içinden çıkan yalın bir sarmaşık dalı ve bu dalın ucunda yer alan bir akanthus yaprağı ile bulunmaktadır. Konsolu oluşturan volütlerden üstte yer alan volüt üzerinde bir akanthus yaprağı bulunmaktadır. Kanonikleşmiş bir şekilde altta yer alan volüt üzerinde de akanthus yaprağının yer alması gerekmekte, ancak kırık olduğu için takip edilememektedir. Konsolun ön cephesi de zengin bezeme özelliğinden nasibini alarak, sırayla neredeyse yuvarlak formu iki inci ve kısa birer boncuktan oluşan inci-boncuk dizisi ile bezenmiştir.

¹³⁷⁵Konsolun dış kısmında, üstte yer alan volüt kenarında meander motifinin bulunması ve içte volüt kenarında oldukça küçük bir bölümü korunan motifler ve volüt üstünde korunan yapraklar bu blok parçasının orta kapıya ait olduğuna işaret etmektedir.

Bu kapının saçak, yani geisonu ise diğer kapılardan farklı olarak lento ve hyperthyronun işlendiği bloktan bağımsız bir şekilde işlenmiş olmalıdır¹³⁷⁶. Alandan dağınık olarak ele geçen dört adet büyük geison bloğu ve parçasının bir bölümü bu kapıya ait olmalıdır (Kat. No. 272. 277-279). Geison blok ve blok parçalarının tümünde en altta dış sırası yer almakta ve dış sırasını Lesbos kymationu takip etmektedir. Anadolu mimari bezeme geleneğinde sıklıkla karşılaşıldığı gibi geison düz bırakılmıştır. Geison tacına geçiş, iki inci-bir boncuk şeklinde dizilim gösteren inci-boncuk dizisi ile sağlanmaktadır. Geison blok ve blok parçaları üzerinde yer alan bezekler dikkatli bir şekilde incelendiğinde tümünde aynı tipolojik dizilim takip edilmesine karşın, geison tacında kyma rekta profili üzerinde yer alan ve dönüşümlü olarak yerleştirilmiş, açık-kapalı palmet yaprak demetlerinin en dış yan yaprak alt uçları, dışa doğru kıvrılarak, ikiye ayrılmaktadır. Kat. No. 272 ve 277’de palmet yaprağı demetlerinin en dış yan yapraklarının ikiye ayrılan uç kısımlarından içte kalanı içe doğru, dışta kalanı ise dışa doğru kıvrılarak düğme şeklinde sonlanmaktadır. Kat. No. 279’de ise en dış yan yapraklardan tamamen bağımsız bir şekilde duran dış yaprak uçları tam tersi yönde hareket etmektedir. Şöyle ki her iki yaprakta da dışa doğru kıvrılan ve ikiye ayrılan yaprakçıklardan altta kalan dışa, üstte kalan ise içe doğru kıvrım yapmaktadır. Kat. No. 277’de ise sadece dış sırası ve onu takip eden Lesbos kymationu takip edilebilmektedir. Geison üzerinde yer alan bezeklerin işleniş tarzlarından ve ele geçen blokların tümünün uzunluğunun bir kapı için çok fazla olmasından bu blokların iki farklı kapıya ait olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Üst bölümü sağlam olarak korunan tüm blok ve blok parçalarında geison tacı üzerinde yer alan bezekler üstte yer alan ince düz bir silme ile sınırlandırılmıştır. Kapıya ait olabilecek tüm söve parçaları, in-situ korunan parçalar dahil olmak üzere bir araya getirildiğinde (6.13 m) her bir söve yüksekliğinin yaklaşık olarak 3.06 m civarında olduğu sonucu elde edilebilir. Lento ve hyperthyronun toplam yüksekliği 0.60 m, buna ek olarak geison yüksekliği ise 0.40 m’dir. Böylelikle orta kapının toplam yüksekliği 4.00 m’ye ulaşmaktadır. Kapı açıklığı içten içe 1.81 m, söve kalınlıkları ile birlikte dıştan dışa 2.89 m’ye ulaşmaktadır. Vitruvius’un yüksekliğin kapı genişliğine yani iç açıklığına oranı kuralı uygulandığında $4.00 / 1.81 = 1 : 2,20$ sonucu elde edilir. Ancak kapı sövelerinin tümü yerinde korunmadığı için bu oran tahmini bir değer niteliğindedir.

Gymnasiumun güney kapısı, kuzey kapıya oranla daha az parçası son kullanım konumunda günümüze ulaşmıştır. Kapı kuzey sövesinin 1.27 m yüksekliğindeki bir bölümü

¹³⁷⁶Bu bloklar diğer geison bloklarından farklı bir tipolojide işlenmiş olup, benzer tipolojide işlenmiş kapı geisonları ile Sagalassos Tiyatrosu sahne binasına ait kapılarda karşılaşılmıştır. Bkz.: Vandeput 1992, 107 vdd. Lev. 26c. 27c; Vandeput 1997a, 107 vdd. Lev. 50,5. 51,1. 53,1.

yerinde olup, güney sövenin ise alt bölümde yer alan bezeksiz 0.26 m yüksekliğindeki bölüm korunmuş sövenin bezekli diğer parçaları alan içinde dağınık bir şekilde ele geçmiştir (Kat. No. 300)¹³⁷⁷. Kuzey ve orta kapı sövelerinde olduğu gibi bu sövenin dış çerçevesinde de kuzey kapı çerçeveleri ile aynı ölçülerde duvar içerisinde kalan bir çıkıntı bulunmaktadır. Söve çerçeveleri üzerinde yer alan bezekler kuzey kapı çerçevelerinde olduğu gibi içten dışa doğru genişleyen üç faskia ve faskialar arasında iki inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi bulunmaktadır. 45°'lik açılıma sahip kapı çerçevesi üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi, yumurta-ok ucu bezeği üzerinde ise açık-kapalı palmet yaprak bezeği yer almaktadır. Palmet yapraklarının üst bölümlerinin dokundukları yer 45°'lik açılımın sınırını oluşturmaktadır. Yaprakların üst bölümünde herhangi bir çıkıntı ya da profil içermeksizin faskialara koşut dönen dış çerçeveye, bağlanarak ince, düz bir silme ile kapı çerçevesi üzerinde yer alan bezekler ve çerçeve bölümü sonlandırılmıştır.

Kapı üst çerçevesine ait lento, hyperthyron, geison ve konsol gibi bölümler kuzey kapıda olduğu gibi aynı blok üzerinde birlikte işlenmiş olmalıdır. Çünkü yapı etrafında kapı üst çerçevesine ait bu bölümlerin bir arada işlendiği bu kapılara ait olabilecek dört adet köşe parçası ele geçmiştir (Kat. No. 275. 295-296. 298). Gymnasioma girişi sağlayan bu üç kapıdan ortada ve en anıtsal olan kapı haricinde diğer iki kapının hem boyut hem de bezek düzenlemesi açısından birbirleri ile uyumlu oldukları düşünülmelidir. Ele geçen dört parça üzerinde de lento, hyperthyron ve geison bölümlerinde yer alan bezeklerin tümü aynı dizilimi göstermektedir. Dikkatli bakıldığında, sadece bazı bezeklerin işlenişinde usta farklılığından kaynaklı değişiklikler olduğu anlaşılmaktadır.

Kapıya ait güney sövenin tümüyle yıkılmış olmasına karşın, altta kalan bezeksiz bir parça da dikkate alındığında söve yüksekliği yaklaşık olarak 2.50 m'ye ulaşmaktadır. Üst çerçeveyi oluşturan lento, hyperthyron ve geison bölümlerinin toplam yüksekliği ise 0.65 m'dir. Böylelikle tahmini olarak kapı yüksekliğinin 3.15 m. olduğu sonucuna ulaşılabilir. Kapı açıklığı altta içten içe 1.20 m.'dir. Vitruvius'un hesaplamalarını uygulamak için gymnasiumun kapıları arasında en sağlıklı ölçüyü bu kapı sağlıyor diyebiliriz. Kapının yükseklik genişlik oranı $3.15 / 1.20 = 1: 2,62$ 'dir. Kapının bu oranı ile Vitruvius'un önermiş olduğu ideal ölçüye yaklaşılmaktadır.

Kentte yapılan kazılar sırasında Asklepieion Yapı Kompleksi'ne ve Opramoas Anıtı'na girişi sağlayan kapıların kapı çerçevelerini oluşturan sövelerin yalın bırakıldığı, sadece lento üzerinde yer alan ve dışa doğru çıkıntılı hyperthyron ve geison bölümlerinin

¹³⁷⁷Dağınık olarak ele geçen söve bloğu parçalarının ait oldukları kapıları belirlemek oldukça güçtür. Bkz.: Kat. No. 264. 267. 268. 271. 273-274. 281. 287. 292. 293-294.

bezeklerle donatıldığı anlaşılmaktadır. Kapı üst çerçevesine ait bir parça ve sağlam olarak günümüze ulaşan bir konsol, bu yapılarda da konsolların kapı üst çerçevesi ile birlikte işlendiğini kanıtlamaktadır (Kat. No. 310. 314-315).

Asklepieion Yapı Kompleksi'ne giriş, gymnasiumda olduğu gibi üç geçenek ile sağlanmaktadır. Yapıya girişi sağlayan üç kapının onarılarak yerine konulan beş kapı sövesi yine İon düzeninde, içten dışa doğru genişleyen üç faskia ve 45°'lik açıyla ayrılan çerçeve bölümünden oluşmaktadır. Yapıya girişi sağlayan kapıların söveleri de mono blok olarak şekillendirilmiş, ancak oldukça zarar görmüşlerdir. Doğu kapısının sol sövesinin 2.40 m yüksekliğinde bir bölümü, sağ sövenin 2.37 m; orta kapının sol sövesinin 0.92 m, sağ sövesinin 1.31 m ve batı kapının sol sövesinin 1.30 m yüksekliğinde bir bölümü onarılarak eşik üzerindeki yerine yerleştirilmiştir¹³⁷⁸. Batıdaki kapının sağ sövesi ne yazık ki günümüze ulaşmamıştır. Gymnasium kapılarından farklı olarak, Asklepieion'a girişi sağlayan bu kapılar, faskialar arasında ve 45°'lik açıyla ayrılan çerçeve bölümünde herhangi bir bezeme bulunmamasıyla oldukça yalın bir görünüme sahiptirler. Kapı üst çerçevesine ait yapı yakınından ve girişin hemen önünden ele geçen lento, hyperthyron, geison ve konsol bölümlerinin bir arada işlendiği blok parçaları incelendiğinde, iki farklı kapıya ait olabilecek kapı üst çerçevesi tespit edilmiştir. Doğudaki kapının içten içe açıklığı 1.20 m, orta kapının içten içe açıklığı 1.45 m, batı kapının içten içe açıklığı ise 1.15 m'dir. Vitruvius'un kapılar için önermiş olduğu hesaplamalar, söve yüksekliklerinin tam olarak bilinmemesi nedeni ile bu kapılar için uygulanamamaktadır.

Ele geçen kapı üst bölümüne ait bu parçalardan Kat. No. 305-306 nolu parçaların bezek dizilimleri ve stilleri göz önüne alındığında aynı kapıya ait oldukları tespit edilmiştir. Kapı üst çerçevelerine ait bu blok parçalarına bakıldığında lentoyu oluşturan faskialar ve 45°'lik açıyla ayrılan çerçeve bölümü söveler ile uyumlu olarak yalın bırakılmıştır. Lentoyu profillerle kademelendirilmiş ve bezenmiş bir hyperthyron takip etmektedir. Hyperthyron üzerinde başlangıç bezeği olarak dikey ve yan yana yerleştirilmiş küçük akanthus yaprakları ve bu yaprakların arkasında kalan boşluklarda ise oluk yaprak motifi kullanılmıştır. Bu bezek üzerinde ise üzengi formu Lesbos kymationuna yer verilmiştir. Lesbos kymationunun üzerinde yer alan düz silme ile geisona geçiş sağlanmaktadır. Dışa doğru daha taşkın bir şekilde yapılmış olan ve kapı girişini koruyan saçak niteliğindeki geison bölümü de bezek taşımaktadır. Düz silmenin üzerindeki alanda geisonun ilk bezeği olarak iki inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisine yer verilmiştir. İnci-boncuk dizisi üzerinde, kyma

¹³⁷⁸Doğu kapının söve genişlikleri 0.50 m, derinlikleri ise 0.64 m; orta kapının sövelerinin genişliği 0.48 m, derinliği ise 0.62 m; batı kapının sövesinin genişliği ise 0.50 m, derinliği ise 0.64 m'dir.

rekta profili üzerine yan yana yerleştirilmiş açık-kapalı palmet yaprağı demetleri bulunmaktadır. Geison palmet yaprağı dizisinin hemen üzerinde yer alan düz bir silme ile sonlanmaktadır. Kapı üst çerçevesine ait bloğun köşe bölümleri ne yazık ki korunamamıştır. Bu nedenle köşelerde yer alan konsollar ve konsol hizasında devam eden söve bölümleri takip edilememektedir. Genel yapı itibarı ile söve, lento, hyperthyron, geison ve volütlü konsolun monolit, tek bir blok üzerine işlenmesi özelliği ile nadiren karşılaşılmamasına karşın Antik Çağ'dan örnekleri bilinmektedir¹³⁷⁹.

Üç geçenekten bir diğer kapıya ait olduğu tespit edilen parçalar (Kat. No. 304. 307-310) incelendiğinde bu kez lento, hyperthyron ve konsolun bir arada işlendiği görülmektedir. Üstte dışa doğru çıkıntı yapan saçak (geison) bölümünün ise lento ve hyperthyronun üzerine bağımsız birer mimari eleman olarak yerleştirilmiş olmalıdır. Lento, hyperthyron ve konsolun bir arada işlendiği geisonun ise kapı üst çerçevesinin son ögesi olarak bunların üzerine yerleştirildiği Klasik Dönem'de Erechtheion'un¹³⁸⁰ kuzey kapısından beri bilinmektedir. Bu parçalar incelendiğinde yapıya girişi sağlayan diğer kapı da olduğu gibi yalın sövelere sahip olan bu kapının profillerle kademelendirilen lentosu ve 45°'lik açığa sahip çerçeve bölümü de bezeksizdir. Lento üzerinde yer alan hyperthyronun ilk bezeği diğer kapıda olduğu gibi akanthus yapraklarıdır. Yapraklar bu kez daha yüksek bir profil içinde ve daha geniş bir şekilde işlenmişlerdir. Hyperthyron bölümünde inci-boncuk, yumurta-ok, sarmaşık ve Lesbos kymationu bulunmaktadır. Yine yapı yakınından ele geçen bir konsol ve konsol kenarında çok azı korunan bezekler takip edildiğinde bu konsolunda aynı kapıya ait olduğu anlaşılmıştır. Konsolun alt ve üst bölümünde akanthus yaprakları, dış yüzünde volütler arasında kalan boşlukta ise sarmaşık dalları ve çiçek motiflerinden oluşan bir bezek tercih edilmişken, iç yüzde volütler arasında kalan boşlukta ise yalın bir akanthus yaprağının (?) küçük bir bölümü korunmuştur.

Opramoas Anıtı'na girişi sağlayan kapı da geleneksel İon kapısının özelliklerini yansıtmakta olup kapı çerçevesini oluşturan söve ve lentonun faskialara ayrıldığı, ancak faskialar arasında herhangi bir profil ya da bezeğe yer verilmediği anlaşılmaktadır. Kapı çerçevesinin dışına taşan hyperthyron ve geison bölümlerinde ise çeşitli bezeklere yer verilmiştir. Konsollar kapı üst çerçevesi ile birlikte işlenmiş olup, kapı çerçevesinin yan tarafında çok az bir bölümü korunmuştur.

¹³⁷⁹Köşe bölümleri ele geçmemiş olmasına karşın yekpare bloktan oluşan bu tür kapılarda konsol hizasında sövenin üst bölümü birlikte işlenmektedir. Seçilmiş birkaç örnek için bkz.: y. dn. 1369.

¹³⁸⁰Gabelmann 1979, Res. 1; Fedak 1990, 66 Res. 67.

Opramoas Anıtı yakınlarından ele geçen kapı parçaları bu yapıya ait olabilir. Ele geçen bu parçalar bu kapının da İon kapı geleneğine uygun bir şekilde yapıldığını göstermektedir (Kat. No. 311-317). Yapıya ait tek geçeneğin eşik ve sövelerine ait bloklar ele geçmemiştir. Ancak yapı yakınlarından ele geçen kapı üst çerçevesine ait parçalar söve, lento, hyperthyron ve konsol bölümlerinin bir arada işlendiğine işaret etmektedir. Tıpkı Asklepieion Yapı Kompleksi'ne girişi sağlayan kapılarda olduğu gibi Opramoas Anıtı'nın ana kapı çerçevesini oluşturan söve ve lento da herhangi bir süsleme örgesi olmaksızın yalın bir şekilde bırakılmıştır. Hyperthyron üzerinde Asklepieion'a girişi sağlayan kapılardan stilistik olarak farklılaşsa da dikey ve yan yana yerleştirilmiş akanthus yaprakları ve akanthus yaprakları arasında yer alan kamış yaprakları bulunmaktadır. Lento ve hyperthyron'un bir arada işlendiği bloklardan birinde konsolun da birlikte işlendiği, yan tarafta korunmuş olan küçük bir bölümden anlaşılmaktadır (Kat. No. 312-313). Hyperthyron bölümünde yer alan diğer bezekler ise inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezeğidir. Üstte yer alan diğer bezekler korunamamıştır.

Opramoas Anıtı yakınından iki, Kuzey Kilise'den bir parça olmak üzere aynı bezek şeması ve stilistik özellikler sergileyen üç korniş bloğu parçası tespit edilmiştir. Alışık olunduğunun aksine, korniş bloğunun ilk bezeği dış sırası yerine, yumurta-mızrak ucu bezeğidir. Yumurta-mızrak ucu bezeği üzerinde yer alan geison bölümü üzerinde herhangi bir bezemeye yer verilmemiştir. Düz geison bölümünü inci-boncuk dizisi ve açık-kapalı palmet bezeği takip etmektedir. Ancak bezekler tam olarak korunamamıştır.

Kentte kapı çerçevelerine ait dağınık olarak ele geçen parçalar bulunmuştur. Kastron duvarı ve Opramoas Ailesi Anı Binası yakınlarında kapı çerçevelerinden bağımsız olarak işlenerek duvar ve kapı çerçevesi arasına yerleştirilen iki adet kapı konsolu ele geçmiştir (Kat. No. 321-322).

Bir diğer küçük parça ise kastron duvarı civarında yapılan kazılar sırasında ele geçmiştir (Kat. No. 320). Parça üzerinde altta meander motifinin bir bölümü, üstte ise dikey olarak yerleştirilmiş bir akanthus yaprağı ve üstten sarkan bir kamış yaprak motifi görülmektedir. Gymnasiumun orta kapısına ait üst çerçevede hyperthyron bölümünde benzer bezek dizilimi karşımıza çıkmaktadır (Kat. No. 286). Aradaki fark, meander motifi üzerinde yer alan akanthus yaprakları arasında yalın sarmaşık dal ve bu dalın içe doğru kıvrım yapan üst bölümüne de üç yaprakçıktan oluşan bir motifin yerleştirilmiş olmasıdır. Bu nedenle bu parça kapı üst çerçevesine ait olması gerekmektedir.

Kentte yer alan diğer yapılardan tiyatroya ait kapıların söveleri faskialara ayrılmış ancak faskialar arasında ve çerçeve bölümünde herhangi bir bezeğe yer verilmemiştir¹³⁸¹. Kapı üst çerçevesi ile birlikte işlenen lento, hyperthyron ve geison üzerinde de herhangi bir bezeğe yer verilmemiştir. Kapı üst çerçevesi ile birlikte şekillendirilmiş olan konsollardan sadece bir kapının konsolu üzerinde, konsollar arasında kalan bölümde çok az bir bölümü korunan akanthus yaprağı bezeginin izleri takip edilmektedir. Ancak tam olarak tanımlanamamaktadır¹³⁸².

Kapı üst çerçevesine ait diğer iki parça ise Agora Stoası'nın alt katının batı ucuna yakın bir alandan ele geçmiştir. Kapı çerçevesine ait lento, hyperthyron, korniş ve konsol bölümlerinin bir arada işlendiği bloklar sade bir görünüme sahiptirler (Kat. No. 318-319). Lento üzerinde yer alan üç faskia ve faskiaların üzerinde yer alan 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde herhangi bir bezek bulunmamaktadır. Kademeli bir şekilde öne doğru çıkıntı yapan hyperthyron ve geison üzerinde de herhangi bir bezek bulunmamaktadır, ancak konsolların alt ve üst bölümlerinde akanthus yapraklarına, volütler arasında kalan boşluğa ise akanthus yapraklarından oluşan dallara yer verilmiştir. Kapı üst çerçevesinin üzerine oturduğu sövelere ilişkin herhangi bir bezek içermedikleri söylenebilmekle birlikte boyutları hakkında yorum yapmak oldukça güçtür.

4.8.4 İon Kapıları Değerlendirme

Kentten ele geçen ve yapılara girişi sağlayan İon kapılarına ait parçaların tümü faskialara ayrılmış olup, faskialar arasında geçiş ya bezeksiz¹³⁸³ ya da inci-boncuk dizisi ve Lesbos kymationu ile sağlanmaktadır. Kapı çerçeveleri üzerinde daha çok klasik dizilime sahip, iki inci-bir boncuk şeklinde birbirini takip eden bezek dizisi tercih edilmiştir. Bunun yanında özellikle Rhodiapolis Gymnasiumu'na girişi sağlayan üç kapının çerçeveleri üzerinde yer alan faskialar arasında farklı stilistik özelliklere ve dizilimlere sahip inci-boncuk dizisi ve bu bezeklere ek olarak Lesbos kymationu kullanılmıştır.

Gymnasiuma girişi sağlayan kuzey ve güney kapının söve ve lento bölümlerinde bulunan ve üç faskia arasında geçiş sağlayan inci-boncuk dizileri birbirleri ile uyumlu bir yapı sergilemektedirler. Tüm fascialar iki inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile birbirinden ayrılmaktadır. Faskialar ardından gelen inci-boncuk dizisi, kendinden sonra gelen faskia ile aynı yüksekliğe sahiptir. Gymnasiumun kuzey ya da güney kapılarınaa

¹³⁸¹Özdilek 2011, 110 Çiz. 28a-b. 29a-b. 30a-d. 31a-b.

¹³⁸²Özdilek 2011, Çiz. 28a.

¹³⁸³Yukarıda da sözü edildiği gibi, Asklepieion Yapı Kompleksi'ne ve Opramoas Anıtı'na girişi sağlayan kapıların söve ve lento çerçeveleri bezeksizdir.

ait olan parçaların lentosu (Kat. No. 275. 280. 289) üzerinde yer alan ve bezekli alanı sınırlandıran düz silme üzerinde - kapıların hyperthyron bölümlerine geçişte - yine iki inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip, faskialar arasında kullanılanlar ile benzer stilistik özellikler gösteren inci-boncuk dizisi kullanılmıştır. Tek fark, boncukların kapı ana çerçevesi üzerinde yer alanlara oranla daha kısa yapılmış olmasıdır. Aynı özellikleri sergileyen bir diğer boncuk dizisi Asklepieion'un yan kapılarından birine ait kapı çerçevesinin geison tacına geçişte yer almaktadır. Asklepieion'un kapı üst çerçevesinin son iki bezeğinden biri olan ve bezeği oluşturan öğelerin ip üzerine dizili gibi işlenmeleri diğer örnekler ile uyumluluk göstermektedir. Ancak detayda bezeği oluşturan inci ve boncukların oldukça kaba bir formda, bezeğin son şeklinin verilmediği veya özensiz denilebilecek bir işçiliğe sahip olduğunu düşündüren, ince uçlu keski izleri oldukça net bir şekilde izlenmektedir.

Gymnasiumun kuzey ve güney kapılarının faskiaları, hyperthyron ve kapı çerçevelerinden bağımsız işlenmiş olan geison blokları üzerinde kullanılmış olan uzun boncuklar ve eşkenar dörtgen formlu inciler ile gymnasiumun orta kapısında ilk iki faskia arasında bulunan yuvarlak, eşit büyüklükteki boncukların tümü ince birer sicim üzerine dizili gibi ağır bir görüntü sergilemektedirler. M.S. 2. yy.'da neredeyse bir kural niteliğinde, uzun boncuklar aralıklı bir şekilde ip üzerine diziliymiş gibi verilmektedir¹³⁸⁴. Bununla birlikte inci-boncuklar genel olarak özenli bir işlenişe sahiptir. Gymnasiuma girişi sağlayan geçeneklerden kuzey ve güney kapıda üçüncü faskiadan çerçeve bölümüne geçişi sağlayan inci-boncuk bezeği, yumurtaların altına iki inci, ok uçlarının altına ise uzun bir boncuk gelecek şekilde düzenlenmiştir. Gymnasiumun kuzey ve güney kapılarının üçüncü faskiası ile 45°'lik çerçeve bölümüne geçişi sağlayan inci-boncuk dizisi üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezekleri oldukça uyumlu bir dizilim göstermektedirler. 45°'lik çerçeve bölümüne geçişte yer alan inci-boncuk dizilerinin çanak altına iki inci, ok ucu altına ise birer boncuk denk gelecek şekilde yerleştirildikleri gözlemlenmektedir ki bu Pamphylia Bölgesi'ne özgü bir tip olarak nitelendirilmektedir¹³⁸⁵. Opramoas Anıtı kapı çerçevesi üzerinde ise bu uyumun bozulduğu açıkça görülmektedir¹³⁸⁶.

Gymnasiumun kuzey ve güney kapılarının hyperthyron bölümünde (Kat. No. 275-276. 280. 289. 295-296. 298), Asklepieion'un yan kapılarından birine ait olduğu düşünülen (doğu ya da batı) kapı üst çerçevesi (Kat. No. 305-305) ve gymnasiumda diğer çerçeve

¹³⁸⁴Bkz. y. dn. 1005.

¹³⁸⁵de Bernardo Ferrero 1966, 1 vdd. Lev. 22 vd; Pülz 1989a, 59; Karaosmanoğlu 1987, 44; Karaosmanoğlu 1996, 57 vd.; Vandeput 1997a, 150; Vandeput 1997b, 398; Türkmen-Peker 2013, 153.

¹³⁸⁶Bezeğin stilistik özelliklerinin farklı olması nedeni ile ilerideki satırlarda bu bezeğe detaylı bir şekilde değinilecektir.

bölümlerinden bağımsız işlenen geison blokları üzerinde (Kat. No. 272. 277-279) yer alan inci-boncuk bezeği altında ise herhangi bir bezek bulunmamaktadır. Ancak üzerlerinde bulunan bezeklerle (anthemion, düz girland bezeği gibi) herhangi bir aks uyumu içerisinde verilmemişlerdir.

Gymnasiumda yapılan kazılarda açığa çıkarılmış olan ve kapı çerçevesini oluşturan diğer yapı elemanlarından bağımsız işlenmiş geison blokları ya da gymnasiumun kuzey/güney kapıları ile Asklepieion'un doğu ve batı kapılarına ait olan, kapı üst çerçevesiyle birlikte işlenen geison bölümlerindeki inci-boncuk dizileri aynı stilistik özelliklere sahip olup, tek fark incilerin üzerlerinin ince uçlu bir keski ile düzleştirilmiş olmasıdır¹³⁸⁷. Bu durum, kapı çerçevesi üzerinde yer alan bezeklerin ya son rötuşlarının yapılmadığının ya da kapının en üst bölümünde olduğu için çokça özenilmediğinin göstergesi olarak yorumlanabilir.

Söve ve lentolarda faskialar arasında, hyperthyron ve geison bölümlerinde bulunan ve ince bir sicim üzerine yerleştirilmiş izlenimi yaratan, inci-boncuk dizilerinin neredeyse tümünde inciler eşkenar dörtgen formda (mercimek), boncuklar ise kısa kenarlarında köşeli bir form sergilemektedirler (Kat. No. 264. 267-268. 271-276. 278-281. 289. 292-296. 299-300. 303)¹³⁸⁸. Bu form M.S. 2. yy. ortalarında Anadolu'da yer alan diğer kentlerde de yoğun bir şekilde kullanılmaktadır¹³⁸⁹. Hadrianus Dönemi'nin sonlarından itibaren boncuklar uzamaya başlar ve bu dönemi takip eden Antoninler ve Severuslar Dönemi boyunca kullanılırlar¹³⁹⁰. M.S. 2. yy.'ın sonunda ise oldukça uzun yapırlar. İnciler, Hadrianus Dönemi'ndeki gibi¹³⁹¹ yuvarlak formu olmayıp, mercimeğe yakın formludurlar. Rhodiapolis'te Athena Polias Tapınağı, kastron duvarı ve kule etrafında gerçekleşen kazılar sırasında tespit edilen arşitrav bloklarının ilk iki faskiası arasında, Sagalassos'ta M.S. 160-180 yıllarına tarihlenen Yukarı Agora Nymphaionu'nun arşitrav-friz blokları üzerinde¹³⁹², Side kenti dışında yer alan ve Antoninler Dönemi'ne tarihlenen nymphaionun arşitrav-friz blokları üzerinde¹³⁹³, M.S. 178 yıllarına tarihlenen Smyrna Agorası arşitrav-friz blokları üzerinde¹³⁹⁴, Erken Severuslar Dönemi'ne tarihlendirilen Perge F2 Nymphaionu arşitrav-friz blokları

¹³⁸⁷Daha öncede belirtildiği üzere özellikle Asklepieion'a girişi sağlayan yan kapılardan birine ait olduğu düşünülen üst kapı çerçevesinde bu durum belirgin bir şekilde izlenmektedir.

¹³⁸⁸Bkz.: y. dn. 1005.

¹³⁸⁹Strocka 1981, 29; Vandeput 1997a, 149 vd.; Cavalier 2005, 205 vd.

¹³⁹⁰Bkz.: y. dn. 843. 848.

¹³⁹¹Ephesos Hadrianus Tapınağı ve Celsus Kütüphanesi için bkz.: Koçel-Erdem 1996, Lev. 156. 236. Attaleia Hadrianus Kapısı için bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 79,1-3; Okatan 2004, Lev. 27,5. 68. 69; Cavalier 2005, Lev. 68 Res. 193b.

¹³⁹²Bkz.: y. dn. 844.

¹³⁹³Mansel 1978, 108; Vandeput 1997a, Lev. 117,2.

¹³⁹⁴Naumann - Kantar 1950, 107 vd. Lev. 24c-d; Strocka 1981, 21 Res. 60; Yegül 1986, Res. 368; Vandeput 1997a, Lev. 119,1; Cavalier 2005, Lev. 88 Res. 253.

üzerindeki ilk iki faskia arasında¹³⁹⁵ kullanılmış olan inci-boncuk dizileriyle paralellik göstermektedirler. Yukarıda sayılan örneklerden daha geç bir döneme tarihlenen (M.S. 206-207) Hierapolis Tiyatrosu sahne binasına ait kapıların entablatur blokları üzerinde ve Sardes Hamam-Gymnasiumu mermer avlusunda benzer şekilde işlenmiş ve diğer bezekler ile aks uyumu içerisinde verilen inci-boncuk dizilerinin varlığı bu dönemde bezeklerin geriye dönük bir uygulama olarak yapılmış olmaları ile açıklanmaktadır¹³⁹⁶.

Opramoas Anıtı etrafından ele geçen kapı üst çerçevesine ait parçalar (Kat. No. 311-313), Kuzey Kilise (Kat. No. 317) ve Asklepieion-Hadrianeum önü stoası yakınında (Kat. No. 314) ele geçen benzer bezek dizilimine sahip bir diğer parça üzerinde ise, yukarıda bahsedilen inci-boncuk dizileri ile aynı dizilimi takip eden, yani iki inci-bir boncuk şeklinde dizilim gösteren inci-boncuk dizisi kullanılmıştır. Bezeğin diğer örneklerden stilistik olarak biraz farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu dizilimde, çok uzun olmayan oval formlu boncukların, üzerlerinde bulundukları profil ile ilişkilerinin kesildiği ve inciler arasında gergin bir ip üzerinde bağımsız duruyormuş gibi bir görünüme kavuştukları görülebilir. Buna karşın bezek dizisini tamamlayan inciler, bulundukları profil ile hem altta hem de üstte bağlantı içerisinde dir.

İnci bezeği, gymnasium ve Asklepieion kapılarını oluşturan elemanlardan farklı bir şekilde daha ince ve paralel kenarlı bir formda işlenmiştir. Rhodiapolis Opramoas Anıtı, Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası ve Kuzey Kilise'den ele geçen parçalar üzerinde yer alan inci-boncuk dizileriyle benzer stilistik anlayışta ki örneklerin Geç Traianus - Erken Hadrianus Dönemi'nde de kullanıldıkları tespit edilmiştir¹³⁹⁷. İnce, paralel kenarlı inci ve oval formlu boncuklar Hadrianus Dönemi'nde ve onu takip eden Antoninler Dönemi'nde de oldukça popüler bir şekilde kullanılmaya devam etmiştir. Bezeğin en yakın paralel örnekleriyle Hadrianus veya Antoninler Dönemi'ne tarihlenen, Attaleia Hadrianus Kapısı¹³⁹⁸, Phaselis Hadrianus Kapısı¹³⁹⁹, Teos Dionysos Tapınağı¹⁴⁰⁰, Patara Tiyatrosu¹⁴⁰¹, İasos Agorası¹⁴⁰², Nysa Bouleuterionu¹⁴⁰³, Aphrodisias Hadrianus Hamamı¹⁴⁰⁴, Sagalassos

¹³⁹⁵Mansel 1975a, 70; Mansel 1975b, 368 vd.; Dinstl 1986/87, 180 Res. 27; Vandeput 1997a, Lev. 109,2-3; Gliwitzky 2010, Res. 23-26.

¹³⁹⁶Vandeput 1997a, 147 Lev. 90,1-3. 112,2-3. Lykia'da yazıtı ile M.S. 3. yy. başına tarihlenen Tlos Tiyatrosu'nda da benzer şekilde geriye dönük bir uygulama yapılmış olabilir. Bkz.: de Bernardi Ferrero 1970, 194. 196; Cavalier 2005, Lev. 92 Res. 267.

¹³⁹⁷Vandeput 1997a, 148 vdd.

¹³⁹⁸Karaosmanoğlu 1996, Lev. 22b; Vandeput 1997a, 149 Lev. 79,3.

¹³⁹⁹Phaselis Hadrianus Kapısı'nda farklı evreler bulunduğu düşünülmektedir. Bu konu araştırılmamış olup kişisel gözleme dayanmaktadır. Kapıda kullanılan inci-boncuk dizileri için bkz.: Karaosmanoğlu 1996, Lev. 22a.

¹⁴⁰⁰Pülz 1989a, 77; Karaosmanoğlu 1996, Lev. 21b.

¹⁴⁰¹Ganzert - Piesker 2012, Lev. 28c. 31b.

¹⁴⁰²Caratelli 1972, Nr. 18a-f; Karaosmanoğlu 1996, Lev. 25b.

¹⁴⁰³Karaosmanoğlu 1996, Lev. 31b.

Antoninus Pius Tapınağı¹⁴⁰⁵ ve Perge Tiyatro Nymphaionu¹⁴⁰⁶ gibi yapılarda karşılaşmak mümkündür. Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen, Attaleia ve Phaselis Hadrianus Kapısı üzerinde yer alan inci-boncuk dizileri bir ip üzerine dizili gibi işlenmiş ve aralıklı yerleştirilmişlerdir. Buna karşın aynı döneme tarihlenen İasos Agorası ve Nysa Bouleuterionu mimari elemanları üzerinde benzer anlayışta yapılmış olan inci-boncuk bezeklerinde ise daha sıkı bir dizilimde verilmişlerdir. Ayrıca Hadrianus Dönemi'ne tarihlenen bu örneklerde bezek, üstlerinde yer alan diğer bezeklerle bir uyum içerisinde işlenmiştir. Antoninler Dönemi'nde ise bezeği oluşturan örgelerin dizilimine bakıldığında, tıpkı ele geçen parçalarda olduğu gibi bezeğin kabartma yüzeyine daha geniş aralıklarla yerleştirildiği ve altlarında yer alan bezek dizisi ile aks uyumunun bozulduğu görülmektedir.

Gymnasium orta kapısı söve ve lento çerçevelerinin ilk iki faskiası arasında (Kat. No. 262-263. 265-266. 270. 282-284. 286. 288. 290-291. 302) geleneksel olduğu üzere iki inci-bir boncuk dizilimi yerine, bir ip üzerine dizili hemen hemen aynı boyutlarda yuvarlak boncuklardan oluşan bir dizilim tercih edilmiştir¹⁴⁰⁷. Neredeyse eşit büyüklükteki boncuklardan oluşan bu dizilim sadece arşitrav ya da kapı çerçevesi üzerinde yer alan faskialar arasında değil, sütun altlıkları, kompozit başlıklar ve korniş blokları üzerinde de kullanılabilmektedir. Yuvarlak boncuk dizilerinden oluşan bezek dizisi, Roma'da Erken İmparatorluk Dönemi'nden itibaren bilinmekle birlikte çok fazla kullanılmadığı görülmektedir¹⁴⁰⁸. Ancak Flaviuslar Dönemi'nden Antoninler Dönemi'ne kadar diğer inci-boncuk dizilimleri ile eşit bir şekilde kullanılmaya devam edildiği tespit edilmiştir¹⁴⁰⁹. Roma'da Severuslar Dönemi'ne ait yapılarda da aynı bezek türü ile karşılaşılmaktadır¹⁴¹⁰. Anadolu'da Hellenistik Dönem'de bukranion, bukephalion gibi girland taşıyıcı figürlerin kulak ya da boynuzlarından sarkan boncuk dizilerinde karşımıza çıkmaktadır ki bu örgeler bu tür hayvanlar üzerinde yer alan gerçek boncuk dizilerini yansıtır olmalıdır¹⁴¹¹. Mimari elemanlar üzerinde ise yukarıda sözü edilen Roma'daki erken örneklerin varlığına karşın

¹⁴⁰⁴Strocka 1981, Res. 47; Vandeput 1993a, 95 vdd. Res. 84.

¹⁴⁰⁵Karaosmanoğlu 1996, Lev. 25a; Vandeput 1997a, 149 Lev. 25,2-5. 27,1-3. 30,2. 33,2-3. 34,2. 35,3.

¹⁴⁰⁶Karaosmanoğlu 1996, Lev. 32b.

¹⁴⁰⁷Kentte kastron duvarları, kenotaph çevresinde yapılan kazılarda küçük parçalar halinde ele geçen mimari parçaların üzerinde benzer işçilikte, eşit büyüklükte yapılmış boncuk dizileri ile karşılaşılmış, ancak parçaların küçük olması ve üzerlerinde başka bir bezek yer almaması nedeni ile kataloga dahil edilmemişlerdir. Kentte yer alan başka yapılarda da benzer bezeğin kullanılması açısından önemlidir.

¹⁴⁰⁸Roma'da Augustus Dönemi'nden itibaren görülmektedir. Bkz.: Wegner 1965, 53 vdd. Lev. 11b-c; Leon 1971, 273; Mattern 2001, 44 dn. 176.

¹⁴⁰⁹Leon 1971, 273 Lev. 46. 97; Mattern 2001, 44. 195 dn. 177 Lev. 50,2.

¹⁴¹⁰Toynbee - Ward-Perkins 1950, 19 Lev. 9,1; Strong 1953, 151 Lev. 37a; Blagg 1979, 106 Lev. 6a; Wegner 1992, 9 Lev. 2b; Mattern 2001, 44. 201 Lev. 57,1; Jenewein 2008, 18 vdd. Lev. 73,1. 74,1-3. 75,1-2. 76,1-3. 82,3. 84,1.

¹⁴¹¹Örnekler için genel olarak bkz.: Rumscheid 1994, Lev. 42,2. 138,9-10. 139,4. 140,3. 199,4-5.

Anadolu kentlerinde, Erken İmparatorluk Dönemi yapılarının mimari elemanları üzerinde daha çok dönüşümlü olarak iki inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizileri tercih edilmiştir. Anadolu’da mimari bezeme elemanı olarak, eşit büyüklükteki bu boncuk dizileri Antoninler ve Severuslar Dönemi’nde daha çok kullanılmıştır. Ele geçen örnekler üzerinde motifin daha çok kompozit başlıklarda abakusa geçişte, arşitrav blokları üzerinde faskialar arasında, korniş blokları üzerinde yer alan konsolların etrafında ya da simaya geçişi sağlayan bir motif görevinde kullanıldıkları görülmektedir. Şu ana kadar karşılaşılan örnekler, Antoninler Dönemi’ne tarihlenen Side N2 Tapınağı kompozit başlıkları¹⁴¹², Side’de bazilikada kullanılmış olan devşirme bir kompozit başlık¹⁴¹³, Antoninler Dönemi’ne tarihlenen Side Nymphaionu’na (G) ait kompozit başlık¹⁴¹⁴, Hadrianus Dönemi’nde yapılmış olan ve Antoninler Dönemi’ndeki depremde sonra onarım gören Kyzikos Hadrianus Tapınağı’nda korniş bloğu¹⁴¹⁵ ve Antoninler-Severuslar Dönemi’ne tarihlenen Myra Tiyatrosu’ndan kompozit başlıklar üzerinde¹⁴¹⁶ abakusa geçişte kullanılmıştır. Severuslar Dönemi’nde ise Side’de Kuzey Kapı iç avlusunda yer alan korniş bloğu¹⁴¹⁷, Side G Nymphaionu’nda korniş bloklarının konsolları etrafında ve duvar pilasterinde¹⁴¹⁸, Perge Güney Hamam arşitrav bloğu¹⁴¹⁹, Perge Tiyatrosu sahne binasına ait arşitrav-friz blokları¹⁴²⁰, Side A3 kapısına ait korniş bloklarının konsolları etrafında¹⁴²¹, Evdir Han’da Tapınak Mezar’ın arşitrav blokları¹⁴²² ve İstanbul’da Hagia Sophia’daki bir kemer arşitrav bloğunda¹⁴²³ ve Ksanthos’ta Dekumanus’da ele geçen bir pilaster başlık¹⁴²⁴ üzerinde karşımıza çıkmaktadır.

Gymnasium orta kapıda faskialardan 45°’lik çerçeve bölümüne geçişte (Kat. No. 261-263. 265-266. 269-270. 282-286. 288. 290-291. 297. 301-302) yer alan inci-boncuk dizisinin diğer iki kapıdan farklı bir dizilime sahip olduğu görülmektedir. Aynı dizilime ve stilistik özelliklere sahip inci-boncuk dizisi Asklepion Yapı Kompleksi’ne girişte yer alan ve muhtemelen orta kapıya ait olan parçaların hyperthyron bölümünde karşımıza çıkmaktadır

¹⁴¹²Strong 1953, 118; Mansel 1963, 138; Mansel 1978, 133. 208 Res. 146; Wegner 1989, 166; Cavalier 2005, 103 Lev. 87 Res. 248.

¹⁴¹³Mansel 1978, 257 Res. 289.

¹⁴¹⁴Mansel 1963, 63; Mansel 1978, 103. 108 Res. 109. Gliwitzky tarafından yapı M.S. 3. yy’a tarihlendirilmiştir. Bkz.: Gliwitzky 2010, 87 vdd. Res. 124-127.

¹⁴¹⁵Barattolo 1995, 73 vd. Lev. 31,1-2.

¹⁴¹⁶Knoblauch - Özbek 1996, 206 Res. 15 vd.; Başaran 1999, 39 Res. 40; Cavalier 2005, Lev. 77 Res. 217.

¹⁴¹⁷Ward-Perkins 1980, 57 Lev. 20c.

¹⁴¹⁸Cavalier 2005, 103 Lev. 87 Res. 249; Gliwitzky 2010, Res. 112. 156 vdd.

¹⁴¹⁹Türkmen 2007, Kat. No. 69.

¹⁴²⁰Bkz.: y. dn. 857.

¹⁴²¹Gliwitzky 2010, Res. 202 vdd.

¹⁴²²Gliwitzky 2010, Res. 274 vdd.

¹⁴²³Gliwitzky 2010, Res. 351.

¹⁴²⁴Cavalier 2005, 102 vd. Lev. 15 Res. 55.

(Kat. No. 304. 308-309). Tek fark, Asklepieion'daki kapısının inci-boncuk dizisinin daha özenli işlenmiş olmasıdır. Bu kapı çerçevelerinde iki inci-bir boncuk şeklindeki klasik dizilim yerine dönüşümlü olarak birbirini takip eden iki inci-bir boncuk-bir inci şeklinde bir dizilim görülmektedir ki bu dizilim M.S. 2. yy.'dan itibaren Pamphyliya kentlerinde sıklıkla kullanılmaktadır¹⁴²⁵. Daha sonra ise, Rhodiapolis'te olduğu gibi diğer bölge kentlerinde de yaygınlaşır. Bu dizilimde diğer örneklerden farklı olarak boncukların boyu daha kısa tutulmuş, yumurta kabuklarının altına iki inci yerleştirilirken, ok uçlarına ise bir inci dizisi yerleştirilerek sistemli bir dizin oluşturulmuştur. Boncuklar kısa ve oval formlu, inciler ise mercimek formudur ve bir ip üzerine dizilmiş gibi kabartma üzerindeki yerlerini almışlardır. M.S. 2. yy.'ın 2. yarısına tarihlenen Aspendos Nymphaionu'nda arşitrav-friz bloğu¹⁴²⁶, Sagalassos Yukarı Agora Nymphaionu'nda pilaster başlıkları¹⁴²⁷, Antalya Kesik Minare'de orta nefe girişi sağlayan kuzey ve güney kapı çerçeveleri¹⁴²⁸, Kıbyra Tiyatrosu kapı çerçeveleri¹⁴²⁹, M.S. 2. yy.'ın 2. yarısına tarihlenen Side Tiyatrosu sahne binasına ait bloklar¹⁴³⁰, M.S. 2. yy ortaları ve biraz sonrasına tarihlenen Side Yuvarlak Tapınağı arşitrav ve friz blokları¹⁴³¹, Antoninler Dönemi'ne tarihlenen Nysa Meclis Binası'na ait konsol blokları¹⁴³², Stratonikeia Gymnasiumu'ndan Antoninler Dönemi'ne tarihlenen kapı sövesi¹⁴³³, Antoninler Dönemi'ne tarihlenen Perge Agorası Güney Stoa'ya ait arşitrav bloğu¹⁴³⁴, Geç Antoninler Dönemi'ne tarihlendirilen Keramos Tapınağı'na ait kapı sövesi¹⁴³⁵, Perge Tiyatrosu yanındaki tapınağa ait olan arşitrav (?) bloğu¹⁴³⁶ ve Menderes Magnesiası Çarşı Bazilikası'na ait duvar arşitrav-friz-korniş blokları¹⁴³⁷ üzerinde kullanılmıştır.

Bezeğin Severuslar Dönemi'nde de kullanılmaya devam ettiği görülmektedir. Örneğin, M.S. 141 depremi sonrasına tarihlenen Myra Tiyatrosu'na ait kapı sövesi¹⁴³⁸, M.S. 198 ve

¹⁴²⁵Bkz.: y. dn. 1385.

¹⁴²⁶Vandeput 1997a, Lev. 78,2; Cavalier 2005, Lev. 71 Res. 198.

¹⁴²⁷Vandeput 1997a, 105 Lev. 42,6. 43,1-2; Vandeput 1997b, 403 Res. 3.

¹⁴²⁸Bkz. y. dn. 860.

¹⁴²⁹Vandeput 1997a, Lev. 94,2.

¹⁴³⁰Side Tiyatrosu üzerinde benzer bir dizilim uygulanmış olmakla birlikte inci-boncukların biraz daha sıkı bir şekilde kabartma üzerindeki yerlerini aldıkları görülmektedir. Bkz.: Mansel 1963, 138; Mansel 1978, 187. 208 Res. 224-225; Ward-Perkins 1980, 57 Lev. 21b; Vandeput 1997a, Lev. 115,1-4.

¹⁴³¹Mansel 1978, 166 Res. 178. 180; Koenigs - Radt 1979, 348; Strocka 1996, 469; Karaosmanoğlu 1996, 45 Lev. 28a.

¹⁴³²M.S. 2. yy. ortalarına tarihlenen yapıda aynı bezek dizilimi uygulanmış olmasına karşın, inciler daha yassı, boncuklar ise daha yuvarlak formudur, ayrıca daha sıkı bir dizilim söz konusudur. Bkz.: Karaosmanoğlu 1996, 47. 90 Lev. 31b; Kadioğlu 2000, 9 vd.

¹⁴³³Karaosmanoğlu 1996, 47 Lev. 32a; Mert 2008, Res. 109a. 110. 116a.

¹⁴³⁴Mansel 1972, 171 Res. 14 vd.; Başaran 1995b, 81 vd. Lev. 21a.

¹⁴³⁵Karaosmanoğlu 1996, 51 Lev. 37b.

¹⁴³⁶Başaran 1995b, 82 vdd. Lev. 21d; Karaosmanoğlu 1996, 52 Lev. 40b.

¹⁴³⁷Öztaner 2006, 135 vdd. Res. 11-12.

¹⁴³⁸de Bernardi Ferrero 1970, 205 Res. 252; Karaosmanoğlu 1996, 52 Lev. 39a; Cavalier 2005, Lev. 77 Res. 218. Knoblauch - Özbek 1996, 206.

sonrasına tarihlenen Perge F2 Nymphaionu arşitrav-friz ve kapı çerçevesi¹⁴³⁹, Perge Tiyatrosu'ndan arşitrav-friz blokları¹⁴⁴⁰, Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Perge Güney Kapı dışında bulunmuş mimari bir blok¹⁴⁴¹, F1 Nymphaionu'na ait korniş bloğu¹⁴⁴² ve geç devir kapısı arşitrav (?) bloğu¹⁴⁴³, Stratonikeia Tiyatrosu'nda ele geçmiş olan arşitrav blokları¹⁴⁴⁴ üzerinde benzer bir dizilimde ve işçilikte inci-boncuk dizisi yer almaktadır. Aynı dizilime sahip olmayan Nysa Tiyatrosu sahne binasına ait arşitrav blokları üzerindeki¹⁴⁴⁵ inci-boncuk dizilerinde inci ve boncukların stilistik özellikleri Rhodiapolis örneklerini hatırlatmaktadır.

Kapı çerçeveleri üzerinde faskia aralarında ya da saçak bölümünde yer alan bezeme alanlarında kullanılan bir diğer bezek türü Lesbos kymationudur. Gymnasiumun orta kapısının söve ve lentosunun ikinci faskia ile üçüncü faskiaları birbirlerinden Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır (Kat. No. 261-263. 265-266. 269-270. 282-286. 288. 290-291. 301-302). Üzengi formlu Lesbos kymationunu¹⁴⁴⁶ oluşturan üzengi ana ve ara yapraklarının üstleri ince çizgiler ile detaylandırılmışlardır. Bezeğin geniş bir şekilde açılan ana yapraklarının üst bölümü kyma reversa profili ile bütünleşmiş, üst bölüm ortadan kaldırılmıştır. Üzengi üst çerçevesi içerisinde kalan göz ise üzengi merkezinde yer alan damar ile bütünleşmiştir. Üzengi çerçevesi içerisinde orta damarın her iki yanında yer alan dik açılı, diagonal damarlar hala üzengi çerçevesine ince birer sicimle bağlıdır. Ara yapraklar kısa saplı bir "Y" formunda yapılmış olup, üstte yer alan çatalın her bir ucu küçük bir matkap darbesi ile ikiye ayrılmıştır. Ana yaprak çerçevesinden derin matkap kanalları ile ayrılmış olan ve ara yaprakları oluşturan yan yaprakçıklar dışa doğru uzanarak, yanlarında yer alan üzengi çerçevelerine ince birer sicimle bağlanırlar. Asklepion Yapı Kompleksi'ne girişte orta kapı hyperthyronu üzerinde son bezeme elemanı olarak, aynı stilistik özellikler sergileyen Lesbos kymationu tercih edilmiştir. Tıpkı gymnasiumda söve ve lento üzerinde olduğu gibi Lesbos kymationunu oluşturan üzengi çerçevelerinin ve ara yaprakların ince çizgilerle detaylandırıldıkları görülmektedir. Kapı çerçeveleri üzerinde yer alan Lesbos kymationunun bu formu, Athena Polias Tapınağı, kastron duvarı ve kule etrafından ele geçen arşitrav

¹⁴³⁹Vandeput 1997a, Lev. 109,2; Gliwitzky 2010, Res. 23 vdd.

¹⁴⁴⁰Bkz. y. dn. 857.

¹⁴⁴¹Vandeput 1997a, Res. 111,3.

¹⁴⁴²Karaosmanoğlu 1996, 52 Lev. 41b.

¹⁴⁴³Başaran 1995, 84 Lev. 22c.

¹⁴⁴⁴Mert 2008, Res. 43a-b.

¹⁴⁴⁵Mansel 1975a, 70 Res. 25-30; Dinstl 1986/87, Res. 27; Vandeput 1997a, Lev. 98,4; Kadioğlu 2006, 122 vdd. Lev. 15,5. 16,1-2. 18,1-4.

¹⁴⁴⁶Bkz. y. dn. 293. 368.

bloklarının ilk iki faskiası üzerinde yer alan Lesbos kymationları ile aynı elden çıkmışçasına benzer özellikler sergilemektedirler¹⁴⁴⁷.

Gymnasiumun orta kapısının hyperthyron (Kat. No. 284-286. 290) ve Asklepieion Yapı Kompleksi'nin yan kapılarından birine ait olduğu düşünülen kapı çerçevesinin hyperthyron (Kat. No. 305) bölümünde yer alan Lesbos kymationu ise yukarıda bahsedilen çerçeveler üzerinde yer alan kapılarla aynı stilistik özellikleri göstermelerine karşın, daha detaysız bir şekilde işlenmişlerdir¹⁴⁴⁸. Gymnasiumun orta kapısının hyperthyronu üzerinde yer alan Lesbos kymationlarında orta yaprak damarı ve yan yaprakların üzengi çerçevesiyle bağlantısı devam etmektedir. Kapı ana çerçevesinden tek farkı, yukarıda da değinildiği üzere üzerinde detaylara yer verilmemiş olmasıdır. Asklepieion'un yan kapılarından birine ait parçanın hyperthyronu üzerindeki Lesbos kymationunun ise detaysız olmanın yanında örgelerin birbirlerinden tamamen koştukları görülmektedir. Üzengi çerçevesi içinde yer alan orta yaprak ve göz bölümü bütünleşerek bağımsız bir örge halini almıştır. Ara yaprakların da çerçeve ile ilişkileri daha fazla devam etmez. Ancak bu özellikler bezeğin daha geç olduğunu düşündürmemeli, kapı üzerinde bulunduğu bölüm ve görünürlüğü göz önünde tutulmuş olmalıdır.

Kapı geisonu olarak şekillendirilmiş olan¹⁴⁴⁹ bloklar üzerindeki Lesbos kymationları ise (Kat. No. 272. 277-279) söve, lento ve hyperthyronda bulunan üzengi formu Lesbos kymationları ile özde aynı, detayda biraz daha farklı stilistik özelliktedirler. Buradaki fark detaylandırılmadan yapılan üzengilerin üst çerçeve içinde kalan göz bölümlerinin tamamen ortadan kalkmasıdır¹⁴⁵⁰. Ayrıca geniş bir şekilde açılan ana yaprak içerisindeki, orta yaprak damarlarının birbirlerinden ayrılmadan, yani bir bütün olarak yapılması bir diğer farklılık olarak karşımıza çıkmaktadır. Işık-gölge etkisini oldukça başarılı bir şekilde yansıtan Lesbos

¹⁴⁴⁷Karşılaştırma örnekleri için bkz.: y. dn. 867-872.

¹⁴⁴⁸Lesbos kymationunu oluşturan çerçeveler üzerinde bu kez herhangi bir detaya yer verilmemiştir.

¹⁴⁴⁹Gymnasiumdaki kuzey ve güney kapının lento, hyperthyron ve geison bölümlerinin tek bir mono blok üzerine işlendiği, blok/blok parçaları üzerinde en üstte küçük dış sıralarının yer alması ile açıkça anlaşılmaktadır. Antik Çağ'da yan yana üç ya da beş kapının kademeli bir şekilde dıştan içe doğru, yani kenarlardan ortaya doğru boyutlarının büyüdüğü ve üzerlerinde yer alan bezeklerinde diğer kapılardan daha fazla olduğu görülmektedir. Bu nedenle gymnasiuma ve Asklepieion'a girişi sağlayan orta kapıların daha görkemli ve anıtsal olması hem kapıların boyutlarından hem de bezek düzenlemesinden anlaşılmaktadır. Gymnasiunda ele geçen geison bloklarının normal geison bloklarından hem boyut hem de tipolojik olarak farklı olmaları bunların kapılara ait olduğuna işaret etmektedir. Ele geçen dört parça boyut olarak (yükseklik) aynı ölçülerde olmaları ve tipolojik olarak aynı bezek dizilimini sergilemelerine karşın, bezek detaylarında küçük farklılıklar mevcuttur. Bununla birlikte dört parça yan yana getirildiğinde hem birden fazla aynı köşeye ait parça ortaya çıkmaktadır hem de kapı genişliğini fazlaca aştığı görülmektedir. Ele geçen parçaların bir bölümü gymnasiumdaki orta kapıya ait olmalı, diğerleri ise kentte yer alan başka bir yapının kapısına, –büyük bir ihtimal ile Asklepieion'daki orta kapıya– ait olmalıdır.

¹⁴⁵⁰Bkz. y. dn. 873.

kymationunun Hadrianus Dönemi'nden itibaren çözülmeye başladığı¹⁴⁵¹ ve örgelerin birbirinden ayrılarak parçalanması özelliğinin Severuslar Dönemi içlerine kadar devam edildiği tespit edilmiştir¹⁴⁵². Bununla birlikte daha öncede belirtildiği gibi M.S. 2. yy. içinde bezeğin farklı formları iç içe geçmiştir. Smyrna Agorası ve Milet Tiyatrosu Sahne Binası ikinci katı geison bloklarında üzengi üst gözünün daire şeklinde matkapla ayrıldığı, orta yaprağın bölümlenmediği ve ara yaprakların ise tamamen bağımsız bir şekilde işlenmiştir¹⁴⁵³. Bu yapılardan Smyrna Agorası Portikosu M.S. 178 ve sonrası, Milet Tiyatrosu Sahne Binası'nın ikinci katı ise M.S. 3. yy.'da yapılmıştır. Rhodiapolis örneklerinde gözün matkap oyuğu şeklinde, orta yaprağın bölümlenmeden verilmesine karşın, ara yaprakların üzengi çerçevesine ince iplikçiklerle bağlandığı ve ara yaprak üstlerinin ikiye ayrılarak bölümlendiği görülmektedir. Bu nedenle Rhodiapolis Gymnasiumu kazıları sırasında açığa çıkarılan bu geison blokları üzerinde yer alan Lesbos kymationu Smyrna ve Milet örneklerinden biraz daha erken olmalıdır. Ara yaprağın bu görüntüsü, kentte Opramoas Anıtı yakınları ve tiyatronun batı paradosunda ele geçen konsollu korniş blokları üzerindeki Lesbos kymationundaki ara yaprakları anımsatmaktadır. Gymnasium çevresinde ele geçen bu parçalar üzerinde yer alan Lesbos kymationu ile Athena Polias Tapınağı'na ait olduğu düşünülen ve dağınık bir şekilde ele geçen konsollu korniş blokları üzerinde yer alan Lesbos kymationu aynı dönemin ürünü olmalıdırlar¹⁴⁵⁴.

İon başlıkları, arşitrav, friz ve saçak gibi yapı elemanları üzerinde sıklıkla tercih edilen yumurta ve ok ya da mızrak ucu şeklindeki ara elemanlardan oluşan İon kymationu, kapı çerçeveleri üzerinde de vazgeçilmeyen bir bezek olarak sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Gymnasiuma girişi sağlayan kapıların tümünde söve ve lento tacında geleneksel olduğu üzere 45°'lik açıya sahip kapı çerçevelerinin ilk bezeği olarak yumurta-ok ucu bezeği kullanılmıştır. Üstte hafifçe içe doğru bükülen ve alta doğru incelerek devam eden düz kenarlı kabuklar arasında yer alan yumurtalar derin bir oygu ile kabuktan çözülmüşlerdir. Kabuktan derin ve geniş bir oygu ile ayrılan küçük sivri uçlu yumurtalar, üstte, üzerinde yer aldığı silmeyle bağlantılı, altta ise küçük birer sicimle kabuğa bağlanmışlardır. Yumurta kabukları ve yumurta ucunun inci-boncuk ile birleştiği yerde bir adet matkap deliği kapı çerçeveleri üzerinde yer alan tüm yumurta dizilerinde görülmektedir.

¹⁴⁵¹Vandeput 1997a, 152 vdd.; Vandeput - Büyükkolancı 1999, 239.

¹⁴⁵²Seçilmiş örnekler için bkz.: Dinstl 1986/87, 178 vd. Res. 28 vdd.; Vandeput 1993a, Res. 84; Mitchell 1995, 108 vdd. Lev. 49 vdd.; Vandeput 1997a, Lev. 44,4. 75,3. 92,4. 108,3. 114,1; Vandeput 1997b, 401 Res. 6; İnan v.d. 2000, 313 vd. Res. 40 vd.; Cavalier 2005, Lev. 12 Res. 43. Lev. 64 Res. 174 vdd. Lev. 77 Res. 219. Lev. 78 Res. 220.

¹⁴⁵³Vandeput 1997a, Lev. 119,2; Köster 2014, 135 vd. Res. 8 vd.

¹⁴⁵⁴Karşılaştırma örnekleri için bkz.: y. dn. 867-872.

Asklepieion Yapı Kompleksi'ne girişi sağlayan ve orta kapıya ait olduğu düşünülen kapının hyperthyron bölümündeki bezeklerin büyük bir bölümünün korunduğu parça (Kat. No. 307-310) üzerindeki İon kymationu incelendiğinde gymnasiumun kapı çerçeveleri üzerinde yer alan (Kat. No. 261-262. 264-266. 270-271. 274-275. 280-289. 291-297. 299-303) İon kymationları ile az ya da çok aynı özellikleri sergiledikleri anlaşılmaktadır. Yumurtalar, Hadrianus Dönemi'nde üst silmeye bağlı, küçük ve oval bir formda yapırlar¹⁴⁵⁵ ancak kabuklardan bu kadar derin bir oygu ile ayrılmamaktadırlar. Ayrıca hiçbir zaman gymnasium kapılarında olduğu kadar küçük değildir. Yumurtaların kabuklardan bu kadar derin bir oygu ile ayrılması özelliği, Antoninler Dönemi'nin bir yeniliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte bu dönemde yumurta ve kabukların zeminden çözülmesine paralel bir şekilde boncuk altları da matkapla oyulmaktadır¹⁴⁵⁶. Yumurtaların üstte üst silmeye, altta ise ince bir iplikçik ile kabuğa, inci-boncuk dizisine ya da silmeye bağlanması özelliği M.S. 2. yy. başlarından Antoninler Dönemi içlerine kadar karşımıza çıkmaktadır¹⁴⁵⁷. Yumurtaların altta yer alan silmeye ince iplikçiklerle bağlanması özelliği Severuslar Dönemi'nde de görülmeye devam eder¹⁴⁵⁸. Üstte hafifçe içe doğru bükülen ve alta doğru incelerek devam eden üst yüzeyleri düzleştirilmiş olan kabuklar, yumurta ucuna doğru kavis yaparak altta yer alan inciler ile bütünleşerek sonlanmaktadırlar. Yumurta kabuklarının içe doğru hafif kavisli ya da köşeli bir formda yapılması özelliği, Geç Hadrianus Dönemi'nden itibaren karşımıza çıkmaktadır¹⁴⁵⁹. Kabuk yüzeylerinin düz verilmesi ise Antoninler Dönemi'nde, M.S. 2. yy.'ın 2. yarısından sonra karşımıza çıkmaktadır ve kabuklar ortadaki yumurtanın her iki yanında yer alan birer örge halini almışlardır¹⁴⁶⁰. Ayrıca kabuklar M.S. 2. yy. ortalarından itibaren, altta yer alan inci-boncuk dizisi ile bütünleşmeye başlamaktadır¹⁴⁶¹. Bununla birlikte kabukların aşağı doğru incelerek devam etmesi Hadrianus Dönemi'nin bir özelliği olarak görülmesine karşın, Antoninler Dönemi'nin başında altta daha da inceldikleri görülmektedir¹⁴⁶². Kabuklar M.S. 2. yy.'ın ortaları ve sonrasında Hadrianus Dönemi'ndeki gibi bir çerçeve oluşturmaktan kurtularak, gymnasiuma girişi sağlayan tüm kapı çerçevelerinde olduğu gibi her iki yana doğru simetrik bir şekilde açılmış ve yayvanlaşmışlardır. Yumurtalarla kabuklar arasında yer alan derin oyuk, kabukların altta yumurta ucuna doğru yönelmesi ile daralmaktadır. Severuslar Dönemi'nde ise kabuklar, daha

¹⁴⁵⁵Başaran 1995, Lev. 39a; Koçel-Erdem 1996, 199 vd. Lev. 19,3; Köster 2004, 143 Lev. 103,1.

¹⁴⁵⁶Karaosmanoğlu 1996, 44.

¹⁴⁵⁷Bkz. y. dn. 874.

¹⁴⁵⁸Vandeput 1997a, 146 vd. Lev. 109,3. 110,4.

¹⁴⁵⁹Bkz. y. dn.1125. 1126.

¹⁴⁶⁰Bkz. y. dn.1125. 1126.

¹⁴⁶¹Bkz. y. dn. 874.

¹⁴⁶²Karaosmanoğlu 1996, 38 vdd.; Koçel-Erdem 1996, 199.

da ayrılarak, yumurtayı çevreleyen bir yay formunu alırlar ve özgün formlarını yitirip, bağımsız bir örge görünümüne kavuşurlar¹⁴⁶³.

Bununla birlikte tüm hem gymnasiumun kapı çerçevelerinde (Kat. No. Kat. No. 261-262. 264-266. 270-271. 274-275. 280-289. 291-297. 299-303) hem de Asklepieion Yapı Kompleksi'ne girişi sağlayan orta kapının hyperthyronu üzerinde (Kat. No. 307-310) yumurta kabukları arasında ok uçlarına yer verilmiştir. Yumurtalar arasında dönüşümlü olarak kullanılmış olan ok kanatlarının geniş bir şekilde açıldığı, buna karşın yukarı doğru fazlaca çekilmediği ve uzamadığı görülmektedir. Bu formdaki ok uçları Hadrianus Dönemi'nden başlayarak, Severuslar Dönemi içlerine kadar kullanıldıkları için tam anlamıyla bir dönem karakteristiği olarak gösterilememektedirler¹⁴⁶⁴. Yumurta-ok ucu bezekleri kabartma üzerindeki diğer tüm bezeklerde olduğu gibi ışık-gölge etkisini güçlü bir şekilde yansıtmaktadırlar. Bununla birlikte yumurta-ok ucu bezemelerinin hem altta yer alan inci-boncuk dizisi ile hem de üstte yer alan açık-kapalı palmet yaprağı demetlerinden oluşan bezek dizisi ile oldukça uyumlu bir şekilde işlendikleri görülmektedir. Yumurta-ok ucu dizileri Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası arşitrav blokları üzerinde yer alan yumurtalardan daha özenli bir işçiliğe sahiptirler. Benzer işçilikteki yumurta-ok ucu bezekleri Hadrianus Dönemi'nden itibaren ortaya çıkmakta ve bu dönemi takip eden yıllarda sıklıkla kullanılmaktadır. Kremna Hadrianus Tapınağı¹⁴⁶⁵, Aspendos Nymphaionu¹⁴⁶⁶, Side Tykhaionu ve Tiyatrosu'nda¹⁴⁶⁷, Myra Tiyatrosu¹⁴⁶⁸, Sagalassos Yukarı Agora Nymphaionu¹⁴⁶⁹, Antalya Kaleiçi Kesik Minare'de¹⁴⁷⁰, Smyrna Agorası¹⁴⁷¹, Side Yuvarlak Tapınak¹⁴⁷² gibi yapıların arşitrav ve kapı çerçevesi gibi mimari elemanları üzerinde kabuklarından geniş bir şekilde ayrılan, kısa saplı, düz yüzeyli ve belirgin formu ok uçlarına

¹⁴⁶³Koenigs - Radt 1979, Lev. 123,1; Karaosmanoğlu 1996, 52 vd. Lev. 40-47; Vandeput 1997a, Lev. 67,1. 109,3. 110,4. 117,3; Türkmen 2007, 68 vd. Lev. 68.

¹⁴⁶⁴Vandeput 1997a, 145 vdd.

¹⁴⁶⁵Tapınak kapısı üzerinde yer alan bezekler, Rhodiapolis Gymnasium ve Asklepieion Yapı Kopleksinin orta kapısı ile aynı dizilimi göstermektedir. İon kymationu ve inci-boncuk dizileri benzer stilistik özellikler gösterebilir de, palmet yapraklarında farklılaşmaktadır. Bkz.: Mitchell 1995, 86 vd. Lev. 28. 30; Vandeput 1997a, 146 vd. Lev. 91,3.

¹⁴⁶⁶Vandeput 1997a, Lev. 78, 1-2; Dorl-Klingenschmid 2001, 178; Cavalier 2005 Lev. 71 Res. 198.

¹⁴⁶⁷Bezeler genel olarak gymnasium kapılarını hatırlatmakla birlikte daha sıkışık bir yapıda verildikleri görülmektedir. Yumurtalar daha dolgun, kabuklar yumurtalardan çok geniş bir oygu ile ayrılmaz. Bkz.: Mansel 1963, 138; Mansel 1978, 187 vdd. Res. 224-225; Ward-Perkins 1980, 57 Lev. 21b; Vandeput 1997a, Lev. 115,1-4.

¹⁴⁶⁸Cavalier 2005, Lev. 78 Res. 220 vd.

¹⁴⁶⁹Vandeput 1997a, 105 Lev. 44,2; Vandeput 1997b, 403 Res. 5.

¹⁴⁷⁰Kaymak 2009, 99 vd. Res. 200-204; Kökmen 2012, 207 vdd. Res. 6 vd. 10. 13vd.

¹⁴⁷¹Yumurtalar oldukça benzer olmasına karşın boncuklar biraz daha uzun bir forma sahiptir. Bkz.: Naumann - Kantar 1950, 69 vd. 107 vdd. Lev. 24c-d. 26c; Stročka 1981, 29 Res. 60; Karaosmanoğlu 1996, 50. 93 vd. Lev. 36b; Vandeput 1997a, 146 Lev. 119,1; Kadioğlu 2006, 123 Lev. 49,5.

¹⁴⁷²Ok uçları biraz farklılık göstermesine karşın inci-boncuk ve yumurtalar Rhodiapolis örneklerini hatırlatmaktadır. Bkz.: Mansel 1978, 166 Res. 178; Koenigs - Radt 1979, 348.

sahip yumurta-ok ucu bezekleri Rhodiapolis Gymnasiumu kapılarının söve/lentolarında ve Asklepieion'a girişi sağlayan orta kapının hyperthyronunda yer alan yumurta-ok ucu bezemeleri ile iyi birer karşılaştırma örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Gymnasium ve Asklepieion'daki kapı çerçeveleri üzerinde yer alan bezeklerde henüz ışık-gölge etkisi kaybolmamıştır. Septimus Severus ve Caracalla Dönemleri'ne tarihlenen yapıların bezekleri daha alçak kabartma tekniğinde yapıldıkları için kabartma yüzeyinde ışık-gölge etkisi azalır¹⁴⁷³. Bu dönemde yumurtaların kabuklardan daha da ayrıldığı, kabukların bazı örneklerde oldukça kalın yapıldığı, ok saplarının kısaldığı ve kanatlarının yukarı doğru çekildiği görülmektedir¹⁴⁷⁴.

Opramoas Anıtı'na girişi sağlayan kapı çerçevesinin hyperthyron bölümüne ait olduğu düşünülen ancak anıttan uzakta, Opramoas Ailesi Anı Binası yakınından ele geçen (Kat. No. 314) bir parça üzerinde yer alan bezeklerin dizilim sırası, ölçüleri ve de altta yer alan akanthus yapraklarının stilistik özellikleri bu parçanın aynı yapıya ait olduğuna işaret etmektedir. Anıt yakınından ele geçen parçalar üzerinde yumurta-mızrak ucu bezemesi korunmazken, bu parça üzerinde korunan yumurta-mızrak ucu bezeği kapının üzerindeki bezeklerin devamlılığını göstermesi açısından ayrıca önemlidir. Parça üzerinde, gymnasium kapılarında ve Asklepieion Yapı Kompleksi orta kapısı üzerinde yer alan İon kymationundan farklı olarak yumurta-ok ucu dizisi yerine yumurta-mızrak ucu dizisi kullanılmıştır. Opramoas Anıtı kapı üst çerçevesinin hyperthyron bölümündeki yumurta-mızrak ucu bezemesinde plastik, yuvarlaklaştırılmış ve hafif sivri uçlu yumurtalar, yanlarında yer alan, dar çanakları takip etmektedir. Kabukların gymnasium ve Asklepieion yapı kompleksinin kapı çerçeveleri üzerindeki yumurta-ok ucu bezeklerinde olduğu gibi yanlara doğru fazlaca açılmadığı, aynı zamanda üst yüzeylerinin düzleştirilmediği görülmektedir. Tıpkı Opramoas Stoa'sından ele geçen İon başlığı parçası üzerinde (Kat. No. 010) bulunan yumurta-mızrak ucu bezeğinde olduğu gibi kabuklar ve mızrak uçları keskin sırtlı bir forma sahiptirler. Vandeput, bezeğin Augustus Dönemi'nden itibaren kullanıldığını, Tiberius Dönemi'nde de artarak kullanılmaya devam ettiğini, ancak Traianus Dönemi'nde yumurta-ok ucu bezeğinin popüleritesinin artması nedeni ile bu dönemden itibaren daha az tercih edildiğinin altını çizmektedir¹⁴⁷⁵. Köster ise, yumurta-mızrak ucu bezeğinin bu formunu Hellenistik Dönem ile ilişkilendirilmekte, Roma

¹⁴⁷³ Türkmen-Peker 2013, 153 Res. 3.

¹⁴⁷⁴Nysa Tiyatrosu için bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 98,4; Kadioğlu 2006, 122 vd. Lev. 16,1-2. 18,1-2. 26,4. 32,1.3. 33,4.6.8. Perge F2 Nymphaionu için bkz.: Dinstl 1986/87, Res. 27; Vandeput 1997a, Lev. 109,2. Kibyra Tiyatrosu için bkz.: Vandeput 1997a Lev. 94,1-2. Laodikeia Nymphaionu için bkz.: des Gagniers v.d. 1969, 25 Lev. 43,1. 44,1-3. Ksanthos Katedrali için bkz.: Cavalier 2005, 217 Lev. 30 Res. 92. Perge Güney Kapı için bkz.: Vandeput 1997a, 146 vd. Lev. 110,4. 111,1-3.

¹⁴⁷⁵Vandeput 1997a, 143 vdd.

İmparatorluk Dönemi'nde değişikliklere uğrayarak kullanılmaya devam edildiğini ve M.S. 2. ve 3. yy.'a tarihlenen sahne binalarında da karşılaşıldığını belirtmektedir¹⁴⁷⁶. Milet Market Kapısı¹⁴⁷⁷, İasos Agorası Doğu Stoası¹⁴⁷⁸, Pergamon Dionysos/Caracalla Tapınağı¹⁴⁷⁹, Perge Kent Kapısı¹⁴⁸⁰, Sagalassos Antoninus Pius Tapınağı¹⁴⁸¹ ve Laodikeia Caracalla Nymphaionu'nda¹⁴⁸² kullanılmaya devam etmiştir.

Severuslar Dönemi'ne tarihlenen örneklerde kabuklar, altta yer alan silme ile bütünleşir ve bağımsız birer örge halini alırlar. Opramoas Anıtı'nın kapısına ait olabilecek parçalar ile ilişkilendirdiğimiz bu parça üzerinde ise kabukların, altlarında yer alan inci-boncuk dizisi üzerinde, özgün formlarını korudukları görülmektedir. Bunun yanında yumurta-mızrak ucu bezeği ile inci-boncuk dizisinde Hadrianus Dönemi'ndeki aks uyumunun bozulduğu görülmektedir. Bu nedenle kapı üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezeği Hadrianus Dönemi sonrası, Severuslar Dönemi öncesinin özelliklerini yansıtmaktadır.

Yukarıda bahsedilen Opramoas Anıtı kapı çerçevesi üzerindeki yumurta ve mızrak ucu şeklinde yapılmış olan ara elemanlardan oluşan İon kymationu bezeğinden farklı stilistik özellikler sergileyen diğer örnekler ise hyperthyron ve geison bölümlerinde karşımıza çıkar. Gymnasiumda kuzey ve güney kapıların (Kat No. 275. 280. 289. 295) üst çerçevelerinde bulunan yumurta-mızrak ucu bezekleri hyperthyron'dan geisona geçişi sağlayan dış sıralarını takip etmektedir. Opramoas Anıtı etrafından ele geçen iki parça ile (Kat No. 315-316) Kuzey Kilise'de yapılan kazılar sırasında açığa çıkarılan bir parça (Kat No. 317) üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezekleri ise doğrudan bloğun alt sınırında yer almaktadır. Bu blok parçalarının üçü de aynı yapı elemanına ait olup, hyperthyron üzerinde yer alan geison bloğuna ait parçalar olmalıdır.

Gymnasium kuzey ve güney kapılarında geison bölümünde yer alan İon kymationları oldukça dar bir alana yerleştirilmişlerdir (Kat. No. 275. 280. 289. 295). Geniş bir şekilde her iki yana açılan kabukların arasında kalan yumurtaların oldukça küçük boyutlu yapılmış olmaları dikkat çekmektedir. Yumurtalar üstte silme ile bağlantılı, altta ince iplikçikler ile bulundukları zemin ile ilişki içerisindedirler. Kabuklar yumurtalardan geniş bir oygu ile ayrılmış olup, üstlerinin düzleştirilmiş olduğu ve yumurtaların iki yanında yer alan bağımsız

¹⁴⁷⁶Köster 2004, 143 Lev. 18,4. 83,2. 92,2.

¹⁴⁷⁷Benzer formdaki yumurtaların daha sivri uçlu, kabukların ise üstte daha dik bir forma sahip oldukları görülmektedir. Bkz.: Köster 2004, 143 Lev. 83,2.

¹⁴⁷⁸Yapı Geç Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Stročka 1981, 28; Baldoni v.d. 2004, 80. 83.

¹⁴⁷⁹Yapının tarihi tartışmalıdır. Bkz.: Koenigs - Radt 1979, 347 dn. 40 Lev. 123,1; Stročka 1988, 299 vd.; Pülz 1989a, 34. 83 vd. Lev. 34,8; Vandeput 1997a, Lev. 102,2; Köster 2004, 128 Lev. 131,4.

¹⁴⁸⁰Gliwitsky 2010, Res. 323.

¹⁴⁸¹Vandeput 1997a, 66. 99. 144 Lev. 25,2. 29,2-3.

¹⁴⁸²des Gagniers v.d. 1969, 25. 81 vdd. Lev. 39,1 Res. 23; Türkmen 2007, Lev. 46,2.

birer örge halini almış oldukları gözlemlenmektedir. Düzenli bir form göstermezler ve yumurtalarda olduğu gibi çok özenli bir işlenişe sahip değildirler. Ara elemanların üzerlerinde de tıpkı kabuklarda ve inci-boncuk dizilerinde olduğu gibi ince uçlu keski izleri görülmektedir. Yumurta-mızrak ucu bezekleri ile dış sıraları birbirleri ile uyumlu bir dizilim göstermemektedirler. Bu bezeklerle benzer özellikler sergileyen yumurta-mızrak ucu bezekleri ile kentte yer alan diğer yapılarda farklı mimari parçalar üzerinde karşılaşmak mümkündür. Rhodiapolis Athena Polias ve Asklepios-Hygieia Tapınakları'nın friz tacında bulunan yumurta-mızrak ucu bezekleri ile gymnasium kuzey ve güney kapıya ait parçaların hyperthyron bölümlerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezekleri aynı stilistik özellikler sergilemektedir. Gymnasium kapılarındaki örneklerde bezeğin biraz daha sıkı dizilim içerisinde ve küçük işlendiği, ancak özde aynı işçiliği ve dönem özelliklerini yansıttıkları anlaşılmaktadır. Daha önce bahsedildiği üzere tapınaklara ait friz bloklarında ve bu örneklerde yumurta kabuklarının altlarında yer alan silme ile bütünleştikleri görülmektedir. Bu özellik Antoninler Dönemi'nden başlayarak Severuslar Dönemi içine kadar kullanılmaya devam eder¹⁴⁸³. Benzer örnekler ile M.S. 2. yy. ortalarından başlayarak M.S. 3. yy. başlarına tarihlenen birçok yapının arşitrav, friz ve kapı çerçeveleri üzerinde karşılaşmak mümkündür¹⁴⁸⁴.

Rhodiapolis Opramoas Anıtı çevresinde ele geçen iki (Kat No. 315-316), Kuzey Kilise'de ele geçen bir (Kat No. 317) parça üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezekleri de diğer hyperthyron parçaları üzerindeki yumurta-mızrak ucu bezekleriyle benzer şekilde, ancak biraz daha dar bir alan içine yerleştirilmişlerdir. Küçük yumurtalar oldukça sık bir şekilde işlenmiş, üçgenimsi bir form kazanmışlardır. Kabartma derinliğinin az olması ile bağlantılı olarak kabuk ve yumurtalar da kabartma yüzeyinden fazlaca dışa taşmazlar. Üçgen formlu yumurtaların her iki yanında yer alan kabuklar keskin sırtlı ve yumurtayı çevreleyen bir çerçeve görünümünde verilmişlerdir. Hem yumurtalar hem de kabuklar üstte bıçakla kesilmiş gibi görünmektedirler. Yumurtalar arasında yer alan ara elemanlar keskin sırtlı birer çubuk formunda olup, kabuklarla oldukça aralıklı bir şekilde yerleştirilmişlerdir. Kentte yer alan arşitrav blokları üzerinde daha plastik çalışılmış benzer örnekler mevcuttur. Tıpkı arşitrav bloklarında olduğu gibi diğer kentlerde de bezeklerin bulundukları konumla alakalı olarak bazen oldukça plastik bir yapıda, bazen de söz konusu parçalar üzerinde olduğu gibi daha alçak kabartma tekniğinde çalışıldıkları gözlemlenmiştir¹⁴⁸⁵. M.S. 2. yy.'ın başlarına

¹⁴⁸³Bkz.: y. dn. 1013.

¹⁴⁸⁴Benzer örnekler için bkz.: s. 186 vdd.

¹⁴⁸⁵Yapı üst elemanlarından arşitrav taçlarında çoğunlukla daha plastik bir yapıda verilirlerken yukarı doğru çıkıldıkça bu plastikliğin azaldığı görülür. Nitekim friz tacında ya da konsolların etrafında daha sık işlenen

tarihlenen örneklerde bezek daha sıkı bir dizilimde işlenmiştir. Motifin benzer örnekleri, Flaviuslar Dönemi'ne tarihlenen Side Vespasian Anıtı'nın friz tacında (M.S. 71)¹⁴⁸⁶, Milet Nymphaionu'nda arşitrav-friz tacında (M.S. 80-100)¹⁴⁸⁷ ve Pergamon Yukarı Agora Palestra Avlusu'nda yer alan konsollu geison ve friz tacı bloklarında (M.S. 90)¹⁴⁸⁸ görülmektedir. Daha sonraki örnekler ise İmparator Traianus¹⁴⁸⁹, İmparator Hadrianus¹⁴⁹⁰, Antoninler¹⁴⁹¹ ve Severuslar Dönemi'ne¹⁴⁹² aittir. Rhodiapolis'te ele geçen bu dört parça üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesinin oldukça aralıklı yerleştirilişi ve yüzeysel işlenişi hem bezeğin bulunduğu konumla, hem de dönem özelliği ile alakalı olmalıdır. Bu yumurta-mızrak ucu bezeği Antoninler Dönemi özellikleri sergilemektedir. Nitekim en yakın benzeri Kremna Antoninus Pius Tapınağı¹⁴⁹³ ve yazıtı ile M.S. 160-180 yıllarına tarihlendirilen Pergamon Yukarı Gymnasium'da karşımıza çıkmaktadır¹⁴⁹⁴.

Kapı çerçevelerinin 45°'lik dış çerçeve bölümlerinde, geison taçlarında, farklı stilistik özellikler sergileyen açık-kapalı palmet bezeklerinden oluşan anthemion bezeği kullanılmıştır. Kentte bulunan mimari parçalar üzerinde yer alan açık-kapalı palmet motiflerinden oluşan anthemion bezeği oldukça geniş bir form çeşitliliğini sunmaktadır.

örneklerle karşılaşmak mümkündür. Bezekler arasında ara eleman olarak ok ucu ya da mızrak ucu kullanılmaktadır.

¹⁴⁸⁶Mansel 1963, 74; Mansel 1978, 119 Res. 126.

¹⁴⁸⁷Yapının tarihi tartışmalı olmasına karşın en geç Traianus Dönemi başına tarihlendirilmektedir. Bkz.: Strocka 1981, 22; Strocka 1988, 294; Pülz 1989a, 109; Strocka 2012, 215 Res. 24.

¹⁴⁸⁸Yapı Strocka tarafından M.S. 90 yıllarına tarihlendirilmektedir. Bkz.: Strocka 2012, 206 vdd. Res. 4. 5. 7.

¹⁴⁸⁹Tarihi tartışmalı olmasına karşın Traianus ya da Traianus Dönemi sonu - Hadrianus Dönemi başına tarihlenen Pergamon Traianeum'da sima tacına geçişte yer almaktadır. Bkz.: Koenigs - Radt 1979, 337 vd.; Pülz 1989a, Lev. 32,6; Rohmann 1998, 10.

¹⁴⁹⁰Pergamon Asklepieion'da geison bloğu üzerinde bkz.: Koenigs - Radt 1979, 340; Thür 1989, 96; Köster 2004, Lev. 131,2. Pergamon Dionysos Tapınağı tapınağın tarihi tartışmalıdır. Bazı araştırmacılar Hadrianus Dönemi'ne tarihlerken, bir bölümü M.S. 2. yy. sonuna tarihlemektedir. Bkz. y. dn. 1147. Tapınağın mimari parçaları üzerinde yer alan benzer yumurta-mızrak ucu işlenişi için bkz.: Köster 2004, Lev. 131,3. 5. Ephesos Hadrianus Tapınağı için bkz.: Koenigs - Radt 1979, Lev. 118,4. Nysa Tiyatrosu 2. yapı evresine ait mimari elemanlar üzerinde bkz.: Kadioğlu 2006, 91 vdd. 141 Lev. 10,1.5.7. 11,5-6. Aizanoi Zeus Tapınağı mimari elemanları için bkz.: Pülz 1989b, 453 Lev. 44,2.

¹⁴⁹¹M.S. 160-170 civarına tarihlenen, Milet Faustina Hamamı'nın friz tacında yer alan bu bezek, daha plastik ve yüksek kabartma tekniğinde işlenmiştir. Bkz.: Strocka 1981, 20; Strocka 1996, 457; Köster 2004, Lev. 123,4. Patara Bouleuterionu'nda ele geçen ve üzerinde benzer işçiliğe sahip yumurta-mızrak ucu bezeği bulunan parçalar Antoninler Dönemi'ne tarihlendirilmiştir. Bkz.: Korkut - Grosche 2007, Res. 79. 82-83. Patara Tiyatrosu için bkz.: Piesker - Ganzert 2012, 268 Lev. 18d. 20c-d. Kibyra Odeionu için bkz.: Kaya 2011, 34 vdd. Lev. 33b. Side Devlet Agorası için bkz.: Mansel 1963, 63 vd. 118; Mansel 1978, 176 Res. 194; Yegül 1986, Res. 365; Vandeput 1997a, Lev. 116,2. Side Yarım Yuvarlak Tapınak için bkz.: Gliwitzky 2010, Res. 312. Kremna Antoninus Pius Tapınağı için bkz.: Mitchell 1995, 95 Lev. 32. Limyra Tiyatrosu için bkz.: Dinstl 1986/87, Res. 11.

¹⁴⁹²Kibyra Yukarı Agora'da bkz.: Kaya 2011, 45 Lev. 11c. Laodikeia Nymphaionu için bkz.: des Gagniers v.d. 1969, Lev. 46,1. 52,3. 60,3. Hierapolis Tapınak Nymphaionu için bkz.: Türkmen 2007, Lev. 55,3. Nysa Tiyatrosu 3. yapı evresine ait mimari elemanlar üzerinde bkz.: Kadioğlu 2006, 91 vdd. Lev. 45,5. Ksanthos Katedrali için bkz.: Cavalier 2005, Lev. 27 Res. 84a-b. 87.

¹⁴⁹³Mitchell 1995, 95 Lev. 32.

¹⁴⁹⁴Koenigs - Radt 1979, 342; Rohmann 1998, 117; Köster 2004, Lev. 130,5-6.

Gymnasiuma girişı sağlayan kapılarda klasik dizilimde 45°'lik kapı çerçevesinin son bezeği olan açık-kapalı palmet yaprak bezeği bulunmaktadır. Daha öncede belirtildiği üzere zengin bezemeli Roma İmparatorluk Dönemi İon kapı çerçevelerinin tüm özelliklerini gymnasium kapılarında bulmak mümkündür. Asklepieion, Opramoas Anıtı ve kentten ele geçen diğer kapı çerçevelerine ait parçalar ya saçak bölümlerinde ya da sadece konsol kenarlarında bezekler içermektedir. Asklepieion'a girişı sağlayan doğu ya da batı kapısına ait olduğu düşünölen ve tek bir blok üzerinde kapı üst çerçevesinin tüm elemanlarının işlendiği anlaşılan parçanın (Kat. No. 305) geison tacında yer alan ve açık-kapalı palmet yapraklarından oluşın anthemion bezeğinin gymnasium kapılarındakilerden farklı stilistik anlayışta daha etli ve sivri uçlu işlendikleri görölmektedir. Opramoas Anıtı çevresinden ele geçen ve yukarıda üzerinde yer alan inci-boncuk ve yumurta-mızrak ucu bezeklerinin stilistik özelliklerine değinilen (Kat. No. 315-316) kapı geisonuna ait olabilecek parçaların geison tacındaki açık-kapalı palmet bezekleri oldukça yıpranmıştır.

Gymnasiumun söve ve lento blokları üzerindeki açık-kapalı palmet yaprak bezeğini oluşturan her bir palmet yaprak demeti beş yaprağa sahiptir ve düz bir çizgi halinde işlenen orta yaprağa dönük ya da bundan uzaklaşın yapraklar diziyi oluşturmaktadır. Palmet yaprak demetleri altlarında yer alan yumurta-ok ucu bezekleri ile oldukça uyumlu bir şekilde işlenmişlerdir. Yapıya girişı sağlayan kuzey ve güney kapı çerçevelerinin (Kat No. 274-275. 280. 289. 292-296. 299-300. 303) açık-kapalı palmet bezekleri arasında işçilik olarak bir birliktelik göze çarpmaktadır. Bulundukları alandan yer yer çözülmüş olan¹⁴⁹⁵ palmet yapraklarının her biri bulundukları zeminden ve birbirinden bağımsız bir şekilde çıkmaktadır. Her iki kapıda da açık-kapalı palmet yaprak demetlerinin uçları sivri bir şekilde sonlanmaktadır. Kapı çerçevesi üzerinde yer alan hem açık hem de kapalı palmet yaprak demetlerinde şerit şeklinde yapılmış olan orta yaprak, bulunduğu silmeden çıkmaktadır ve üstte sivri uçlu sonlanmaktadır. Açık palmetlerde, zeminden bağımsız çıkan iç yan yapraklar, ince bir şerit formunda üst silmeye doğru yükselip, üst silmeye değerek yana doğru açılırlar ve aşağı doğru sarkarak, sivri uçlarıyla kapalı palmet dış yan yaprağına dokunmaktadırlar. İç yan yaprakların ortalarındaki uzantıları altlarında yer alan dış yan yaprağın kavis yapan üst bölümüne dokunmaktadır ve böylelikle yaprakların hançer formunu aldıkları görölmektedir. Açık palmet dış yan yaprakları da zeminden bağımsız bir şekilde çıkmaktadır. Daha kısa bir sapa sahip olan dış yan yapraklar yine hançer formunda ve kapalı palmet dış yan yaprağına

¹⁴⁹⁵ Kapılara ait söve ve lento parçaları üzerinde yer alan palmet yaprakları incelendiğinde özellikle kapalı palmet yapraklarının en dış yan yapraklarının altlarının tam olarak bulundukları zeminden ayrılmadıkları görölmektedir.

sivri uçları ile dokunarak sonlanmaktadır. İn-situ olarak yerinde korunan söveler üzerinde yer alan palmet yapraklarının daha etsiz gibi görünmelerinin nedeni aşırı derecede yıpranmış olmalarından kaynaklanıyor olmalıdır (Kat No. 299. 303). Açık palmet yan yapraklarının hançer şeklindeki formu ile ilk kez İonia ve Pamphylia'nın Hadrianus Dönemi yapılarında karşılaşılmaktadır ve palmet yapraklarındaki bu form Antoninler Dönemi'ne geçişin işareti olarak yorumlanmaktadır¹⁴⁹⁶. Kapalı palmet yaprak demetlerini oluşturan her bir yaprak, açık palmetlerde olduğu gibi birbirlerinden bağımsız olarak çerçevenin üst bölümüne doğru uzanır. Şerit formunda yapılmış olan orta yaprak, bulunduğu silmeden çıkmaktadır ve üstte sivri bir şekilde sonlanmaktadır. İç yan yapraklar ters "S" profili çizdikten sonra yukarıya, orta yaprağa doğru yönelir ve içe dönerek sivri uç kısımları ile orta yaprağa dokunur. Ters "S" profil çizen ve zeminden bağımsız çıkan dış yan yapraklar kalınlaştıkları noktadan aşağı çekilerek bulunduğu zemine dokundurulur. İçeri doğru kıvrılan yaprak, sivri uç kısımları ile iç yan yaprağa sicimsel olarak bağlanmaktadır. Kapalı palmet dış yapraklarının kalınlaşan alt bölümleri ile zemin arasında birer matkap deliği yer almaktadır. Bu matkap delikleri kapalı palmet dış yan yapraklarının alt bölümlerinde içe doğru kıvrım yapan halka görünümü izlenimi yaratmaktadır. Kuzey kapıdaki kapalı palmet yaprakları güney kapıyı tekrar eden formda olup tek fark, dış yan yaprakların genel formunun verilmesine karşın henüz altta zeminden tam olarak koparılmamış olmalarıdır. Açık ve kapalı palmet yaprakları profilin alt bölümünden çıkmaktadır ve bu Anadolu kentlerinde yer alan yapıların mimari elemanları üzerinde sıklıkla kullanılmakta olup, özellikle Antoninler Dönemi'nde karşımıza çıktığı tespit edilmiştir¹⁴⁹⁷. Bununla birlikte in-situ olarak korunamayan güney kapı sağ sövesi üzerinde açık palmet yaprak demetlerinin bazılarında yaprakların üçlü küme oluşturdıkları gözlemlenmektedir (Kat. No. 292-294). Aynı olgu kapı lentosu üzerinde (Kat No. 279) yine bir açık palmet yaprak demetinde karşımıza çıkmaktadır. Ancak kapı çerçevesinin tümü dikkate alındığında lento ve sol söve üzerinde, yapraklar arasında bulunan kanalların zemine kadar devam ettiği ve yaprakların birbirlerinden bağımsız bir şekilde işlendikleri görülür. Kapı çerçevelerinde hem bazı yaprakların üçlü küme oluşturmaları, hem de kapalı palmetlerin zeminden tam anlamı ile koparılmamış olmaları nedeni ile bezeklerin son rötuşlarının yapılmamış olduğu önerilebilir.

Gymnasiumdaki orta kapının diğer bezek düzenlemelerinde olduğu gibi - faskialar arasında inci-boncuk yerine eşit büyüklükteki boncuk ve Lesbos kymationu kullanımıyla –

¹⁴⁹⁶Koenigs - Radt 1979, Lev. 114,3. 117,2; Başaran 1995b, 80 vd. 132 vd. Lev. 11b-c. 19a. 20a. 39a; Can 2005b, 92 Res. 9.

¹⁴⁹⁷Bu özelliğin Anadolu'da daha erken örneklerinin olduğu da bilinmektedir. Bkz.: Vandeput 1997a, 160 vd.; Vandeput 1997b, 395 Res. 5.

palmet yaprak demetlerinin işlenişlerinde de detayda küçük farklılıklar göstermektedirler (Kat. No. 266. 282-284. 286. 291. 297. 301-302). Kapalı palmet bežeğinde uca doğru hafifçe sivrilen orta yaprağın her iki yanında yer alan birbirine simetrik iki iç yan yaprak, yumuşak bir kavisle açılır ve uçları içe doğru kıvrılarak düğme formunu alır. Orta yaprak ile iç yan yapraklar birbirlerine ince birer sicim ile bağlanmışlardır. Bu akışı izleyen dış yan yapraklar, iç yan yapraklara bazen ince sicimler ile bazen de noktasal olarak dokunurlar. Uçları düğme formunda yapılmış olan dış yan yapraklar dışta ters “S” profil çizerek, çıktıkları zemine oldukça yakın bir şekilde konumlandırılmışlardır. Bazı örneklerde ise çıktıkları zeminden henüz tamamen koparılmadıkları görülmektedir. Her biri zeminden ayrı ayrı çıkan açık palmet bežeğinde ise orta yaprak diğer tüm yapraklarla aynı işçiliği göstermektedir. İnce bir şerit şeklinde zeminden çıkan iç yan yapraklar üste doğru kalınlaşarak, üst silmeye dokunur ve düğme şeklinde sonlanan uç kısımları ile aşağı doğru sarkarlar. İç yan yapraklar altlarında yer alan dış yan yaprakların üst bölümlerine ince bir iplikçik ile bağlanmışlardır. Dış yan yapraklar ise orta ve iç yan yapraklardan bağımsız olarak yükselirler ve hafif bir kavis çizdikten sonra, kapalı palmet dış yan yaprağına noktasal olarak dokunup, içe doğru kıvrılır ve düğme şeklinde sonlanırlar. Söveler üzerinde, bazen açık palmet iç ve dış yan yapraklarının her ikisi birden kapalı palmet dış yan yaprağına noktasal olarak dokunmaktadır.

Gymnasium kuzey ve güney kapısında yer alan (Kat. No. 275. 280. 289. 292-296. 299-300. 303) açık-kapalı palmet yapraklarında açık palmetlerin hançer formu yapılmış olması¹⁴⁹⁸, kapalı palmetlerde dış yan yaprakların taban silmeye doğru inmesi, yapraklar arasında derin boşluklar oluşması ve yaprakların geniş, düz yüzeyli işlenişi sivri uçları ile keskin bir form sergilemesi Geç Hadrianus - Erken Antoninler Dönemi özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁴⁹⁹. Bu dönem başlangıcında yaprak aralarının dar ve derin oyulduğu ve açık palmet yaprak yüzeylerinin genişletildiği gözlemlenmektedir¹⁵⁰⁰. Severuslar Dönemi’nde ise yaprakların birbirleri ile bağlantı içinde oldukları, en dış yaprakların birlikte işlendiği ve motifi oluşturan örgelerin birbirinden güçlkle ayrıldığı belirtilmektedir¹⁵⁰¹.

Kapı çerçeveleri üzerinde yer alan açık-kapalı palmet yapraklarında açık palmetlerin hançer biçimini alıp, kapalı palmet dış yan yapraklarına dokunarak sonlanması, kapalı palmet dış yan yapraklarının çıktığı zemine doğru çekilmesi ve orta kapıda yaprak uçlarının düğme şeklinde sonlanması yanında yaprak aralarının dar ve derin oyulması Antoninler Dönemi’nin

¹⁴⁹⁸Milet’te Geç Cladius Dönemi’nden itibaren açık palmetlerin hançer biçiminde yapılmaya başlandığı bilinmektedir. Bkz.: Köster 2004, 149 Lev. 22,2-3. 5-6. 26,4. 27,2.

¹⁴⁹⁹Başaran 1995b, 43. 81; Vandeput 1997a, 159 vdd.; Köster 2004, 94.

¹⁵⁰⁰Başaran 1995b, 48 vd. 81 vd.

¹⁵⁰¹Vandeput 1997a, 160 Lev. 44,2. 60,4. 94,2. 109,2-3. 110,4.

etkileyici yapısını yansıtmaktadır. Hadrianus Dönemi'nden sonra yaprak uçlarının düğme şeklinde sonlanması sıradan bir durumdur¹⁵⁰². Geç Hadrianus Dönemi'nden itibaren bezeklerin irileşmesi, matkabın daha yoğun kullanımı ile bezekler arasında oluşan ışık-gölge etkisi Antoninler baroğunun bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yaprakların henüz taban silmeye gömülmemesi, yaprakların birbirleri ile ilişkili olmaları, örgelerin aralarının fazlaca açılmamış olması ve formlarını korumaları Antoninler Dönemi içerisinde olduğumuza işaret etmektedir. Palmet yapraklarının genel stilistik özelliklerine baktığımızda bezeklerin Severuslar Dönemi başına tarihlenen yapılarda olduğu gibi¹⁵⁰³ fazlaca irileşmediği ve açık palmet dış yan yapraklarının bir köprü gibi kıvrılarak çıktığı zemine değmediği ve kapalı palmet dış yan yapraklarının ise tabanla bütünleşmediği görülmektedir. Bu yapı, Ksanthos Tiyatrosu'nda¹⁵⁰⁴, Side Tiyatrosu'nda¹⁵⁰⁵, Nysa Tiyatrosu'nda¹⁵⁰⁶, Lykos Laodikeiası Kilisesi'nden bir geison bloğu¹⁵⁰⁷, Side Agorası'ndaki Yuvarlak Yapı'da¹⁵⁰⁸, Kremna Tiyatrosu'nda¹⁵⁰⁹, Hierapolis Tiyatrosu Sahne Binası'na ait kapılardan birinin entablatur parçası¹⁵¹⁰ üzerinde görebiliriz. Yapıya girişi sağlayan orta kapının palmetlerinde örgelerin zeminden bağımsız çıkması ve birbirleri ile hala bağlantılı olmaları yanında yaprakların taban silmeye gömülmeyişi ve fazla iri olmayan örge yapısı diğer kapılarla benzeşirken, yaprak uçlarının düğme şeklinde biçimlendirilmesi ile farklılaşmaktadır. Ancak bu kapı üzerinde yer alan açık-kapalı palmet yaprakları da Severuslar Dönemi'ndeki kadar etli bir yapıya sahip değildir. Benzer stilistik özellikler sergileyen palmet yaprakları Kremna Hadrianus Tapınağı'nda¹⁵¹¹, Perge Hellenistik Güney Kapı yakınındaki zafer takı üzerinde¹⁵¹², Perge

¹⁵⁰²Köster 2004, 150 dn. 1120 Lev. 122,1-2.

¹⁵⁰³Başaran 1995b, 84 vd. Lev. 15a-d. 16b. 22c-d. 23b

¹⁵⁰⁴Ksanthos Tiyatrosu'ndan bir parça üzerinde yer alan bezekler, Başaran tarafından Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Yan yaprakların orta yapraklarla bütünleşmesi haricinde benzer stilistik özellikler gösterdikleri söylenebilir. Bkz.: Başaran 1995b, 96 Lev. 19c.

¹⁵⁰⁵Antoninler Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Mansel 1963, 138; Mansel 1978, 187 vdd. Res. 224-225; Wegner 1989, 161.

¹⁵⁰⁶Demeti oluşturan yaprakların yan yaprakları orta yapraktan çıkması haricinde, yaprakların sivri uçlu ve hançer biçiminde yapılması ortak özelliklerdir. Bkz.: Kadioğlu 2006, Lev. 26,4. 33,4.6. 34,1.

¹⁵⁰⁷Yaprakların sivri uçlu yapısı açık palmet dış yan yapraklarının hançer formu olması, ancak henüz çıktığı silme ile bütünleşmemiş ve kapalı palmetlerin ters "S" çizerek tabana doğru yaklaştırılmış olması ortak özelliklerdir. Parça Antoninler Dönemi başına tarihlendirilmektedir. Bkz.: Karaosmanoğlu 1996, 45 Lev. 27a.

¹⁵⁰⁸Erken Antoninler Dönemi'ne tarihlenen Side'deki bu yapının mimari parçaları üzerinde yer alan yapraklar daha dik bir profile sahiptir. Rhodiapolis örnekleri bundan biraz daha geç olmalıdır. Bkz.: Karaosmanoğlu 1996, 45 Lev. 28a.

¹⁵⁰⁹Yapı Hadrianus ya da Antoninler Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Başaran 1995b, 96 Lev. 20b; Karaosmanoğlu 1996, 46 Lev. 28b.

¹⁵¹⁰Ancak yapraklar daha yayvan açılmıştır ve açık palmet dış yan yaprakları zemin ile bütünleşmiştir. Bu nedenle biraz daha geç olmalıdır. Bkz.: Başaran 1995b, Lev. 37d; Vandeput 1997a, 159 vdd. Lev. 90,1; Vandeput 1997b, Res. 16; Köster 2004, Lev. 118,2.

¹⁵¹¹Mitchell 1995, 86 vd. Lev. 28. 30.

¹⁵¹²Antoninler Dönemi bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 104,5.

Tiyatrosu Nymphaionu'nda¹⁵¹³, Ephesos Liman Hamamı'nda¹⁵¹⁴, Antalya Kesik Minare Camii içerisinde orta nefe girişi sağlayan güney kapı üzerinde¹⁵¹⁵ karşımıza çıkmaktadır.

Kapıyı oluşturan mimari elemanların geison bölümlerinde de açık-kapalı palmet bezeklerine yer verilmiş olup, söve ve lento gibi kapıyı oluşturan ana elemanlar üzerinde yer alan açık-kapalı palmetlerden farklı formda işlenmiş oldukları görülmektedir. Gymnasiuma girişi sağlayan kapıların geison taşlarındaki motiflerin tümü her kapıda farklı bir tipolojide işlenerek, yapıya girişi sağlayan kapıların bezeme repertuvarında çeşitlilik sağlanmış ve tekdüzelikten kurtulma amaçlanmış olmalıdır (Kat No. 275. 280. 289). Opramoas Anıtı ait olduğu düşünülen bağımsız geison bloğu parçaları (Kat No. 315-316) ve Asklepieion yan kapılarından birine ait olduğu düşünülen parçanın geison bölümünde (Kat. No. 305) ise diğerlerinden farklı tipolojide açık-kapalı palmet yaprak demetlerinden oluşan anthemion bezeği tercih edilmiştir.

Opramoas Anıtı etrafında ele geçen ve kapı geisonu olarak yorumladığımız parçalar (Kat. No. 315-316) üzerinde birbirinden bağımsız açık-kapalı palmet bezekleri yer almaktadır. Bu parçalar üzerinde açık palmet yaprak demetlerinden birinin tamamı, kapalı palmet yaprak demetlerinden birinin ise alt bölümü kısmen takip edilmektedir. Açık-kapalı palmet yaprak demeti inci-boncuk dizisinin üzerine yerleştirilmiş olmakla birlikte bezekler arasında aks uyumunun olmadığı açıkça görülmektedir. Bezeği oluşturan yapraklar, kabartma zeminine aralıklı yerleştirilmiş ve oldukça yüzeysel işlenmiştir¹⁵¹⁶. Açık palmet yaprak demeti beş yapraktan oluşmaktadır. Ortada yer alan yaprak, zeminden, diğer yapraklardan bağımsız yukarı doğru yükselmektedir ve muhtemelen sivri uçlu sonlanmaktadır. Dış yan yapraklar orta damarın her iki yanında ancak ondan bağımsız bir şekilde çıkmaktadır. Yapraklar hafif yukarı doğru yükseldikten sonra kavis yaparak çıktıkları zemine doğru kıvrılmışlardır. İç yan yapraklar ise dış yan yaprakla orta yaprak arasında kalan boşluktan köklenmektedir. Yapraklar hafif bir yükselişten sonra muhtemelen üstte yer alan silmenin hemen altında dışa doğru kavis yaparak yanlara doğru açılırlar ve hafif aşağı sarkarlar. Hem iç hem de dış yan yaprak uçlarını ikiye bölmek amacıyla yaprak uçlarına birer adet matkap deliği açıldığı görülmektedir, ancak aradaki çentikler boşaltılmamıştır. Kapalı palmet yaprakları hakkında kesin bir şey söylemek güç olmakla birlikte yaprak demetini oluşturan orta yaprağın bir tarafında korunan üç yan yaprağın alt bölümü, bu yapraktan bağımsız bir şekilde kabartma

¹⁵¹³Yan yaprakların orta yaprağa bağlı olmaları dışında benzer özellikler sergilemektedirler. Antoninler Dönemi bkz.: Mansel 1975b, 372; Karaosmanoğlu 1996, 90 vd. Lev. 32b.

¹⁵¹⁴Antoninler Dönemi bkz.: Başaran 1995b, 51 Lev. 12c.

¹⁵¹⁵Kaymak 2009, 99 vd. Res. 200-204; Kökmen 2012, 207 vdd. Res. 6-7. 10. 13-14.

¹⁵¹⁶Birbirlerinden bağımsız işlenmiş olan bezeklerin, parçalardan biri üzerinde birbirlerine daha yakın (Kat No. 315), diğerinde ise (Kat No. 316) biraz daha aralıklı yerleştirildikleri görülmektedir.

zemininden çıkmaktadır. Böylelikle kapalı palmet yaprak demetinin yedi yapraktan oluştuğu söylenebilir. Ortada yer alan ana yaprağın alt kısmının üçgen şeklinde kalın yapıldığı, yan yaprakların ise her birinin orta yapraktan ve birbirlerinden bağımsız bir şekilde kabartma zemininden çıktığı görülmektedir. Kapalı palmet en dış yan yaprağın alt kısmının içe doğru kıvrım yaptığı görülmekte ve ortasında bir matkap deliği yer almaktadır. Parçalar üzerinde yer alan palmet yaprakları aşınmadan dolayı oldukça yüzeysel bir görünüme sahiptir. Bununla birlikte orta yaprağın alt kısmının üçgen şeklinde kalınlaştırılmış işlenişi, dış yan yaprakların alt uçlarının ters yönde kıvrılarak sarmal oluşturması, açık palmet yan yapraklarının her biri üzerinde, matkap deliğinin yer alması, doğrudan inci-boncuk dizisi üzerine yerleştirilmeleri, yaprakların birbirinden ve bulundukları zeminden bağımsız çıkması, anthemion bezeklerinin Anadolu’da görülen Antoninler Dönemi özellikleri arasında sayılabilir. Ancak tüm bu özelliklerden yola çıkılarak, kesin bir tarihlendirme önerisinde bulunmak ve parçaların Opramoas Anıtı kapı üst çerçevesine ait olup olmadığını söylemek oldukça güçtür. Parçalar üzerinde bulunan inci-boncuk dizileri yapı etrafından ele geçen kapı üst çerçevesinin hyperthyron bölümünde bulunan inci-boncuk dizileriyle uyumlu bir yapı sergiledikleri de gözden kaçırılmamalıdır.

Asklepieion yakınından ele geçen ve yapının doğu ya da batı kapısına ait olduğu düşünülen kapı üst çerçevesine ait blok parçasının (Kat. No. 305) geison bölümünde yer alan ve anthemion bezeğini oluşturan, açık-kapalı palmet bezekleri ise kapı çerçevelerinin arşitrav bloklarının taç kısımlarında yer alan açık-kapalı palmet bezeklerinden farklı bir anlayışta yapılmışlardır. Hem açık hem de kapalı palmet yaprak demetlerinin altlarında yarım ay şeklinde uç kısımları içe doğru kıvrılarak düğme şeklinde sonlanan bir kök bulunmaktadır. Açık-kapalı palmet yaprak demetleri bu kök üzerinden çıkmaktadır. Anthemion bezeğini oluşturan palmet yaprak demetleri ortada bir ana yaprak ve yanlarda yer alan ikişer yan yaprak ile toplam beş yapraktan oluşmaktadır. Kapalı palmet yaprak demetinin orta yaprağı altlarında bulunana yarım yuvarlak formlu motifin tam ortasından çıkar ve kalınlaşarak yukarı doğru uzanır. Ana yaprak kentte daha önce görülmeyen bir formda, üstte ikiye ayrılarak “Y” formu kazanmıştır¹⁵¹⁷. Dış yan yapraklar güçlü bir S-profil çizerek, sivri uçları ile üstte iç yan yaprağa, iç yan yapraklar ise, kısa bir yükseliş sonrasında hançer formunu alarak, sivri uç kısımları ile orta yaprağa dokunarak sonlanmaktadır. Açık palmet yaprak demetlerinin orta

¹⁵¹⁷Anthemion bezeğini oluşturan palmet yaprak demetlerinde orta yaprakların bu şekilde parçalandığı örnekler ile çok fazla karşılaşmamaktadır. Şu ana kadar rastlanan örnekler de ise sadece açık palmetlerin orta yapraklarının parçalandığı görülmektedir. Antalya Kaleiçi Kesik Minare Camii alanında devşirme malzeme olarak kullanılmış olan güney yan nef kapısının geison bloğu, Perge Geç Devir Kapısı ve kastron duvarı güneyinde ele geçen bir parça üzerinde karşımıza çıkmaktadır. Bkz.: Başaran 1995b, 107 Lev. 30b; Gliwitzky 2010, Res. 69-70; Kökmen 2012, 210 Res. 7-8.

yaprakları kapalı palmet yaprak demetleri ile aynı görünüme sahiptir. Dış yan yapraklar kısa düz bir sap sonrasında kalınlaşarak, dışa doğru kavis yapmakta ve orta kısımlarından aşağı doğru sarkmaktadırlar. Uca doğru sivrilen yapraklar, sivri uç kısımları ile kapalı palmet yaprağının çıktığı motifin içe doğru kıvrılan bölümüne dokunmaktadır. İç yan yapraklar ise yine altta yer alan yapraklara paralel olarak, yukarı doğru yükseldikten sonra dışa doğru açılırlar ve kapalı palmet iç yan yaprağının kavis yapan bölümüne değerek sonlanırlar. Orta bölümlerinden aşağı doğru sarkan bölümler, altlarında yer alan yaprağın üst bölümüne temas etmektedir. Anthemion bezeği altlarında yer alan inci-boncuk dizisi üzerine yerleştirilirken herhangi bir simetri kaygısının güdülmediği anlaşılmaktadır. Palmet yaprak demetleri, aralarında herhangi bir bağcık ya da sarmal dal olmaksızın düzenlenmişlerdir. Açık-kapalı palmetlerin doğrudan boncuk dizisi üzerine yerleştirilişi, yaprakların iri ve kaba yapısı, yaprak uçlarının düğme şeklinde işlenişi Antoninler Dönemi özelliği olarak yorumlanmaktadır¹⁵¹⁸. Asklepieion yan kapılarından birine ait olduğu düşünülen bu parça üzerinde yer alan açık-kapalı palmet yaprak demetlerinin en yakın paralel örnekleriyle Lykia'daki komşu kentlerde; Patara Korinth Tapınağı¹⁵¹⁹, Patara Tiyatrosu¹⁵²⁰, Limyra Tiyatrosu¹⁵²¹, Kibyra Aşağı ve Yukarı Agora¹⁵²², Tlos Tiyatrosu¹⁵²³ ve Hamamı yakınlarındaki¹⁵²⁴ (?) ve Balboursa'da Roma İmparatorluk Dönemi Kamu alanındaki ana yol üzerinden ele geçen korniş¹⁵²⁵ bloklarında karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu örneklerde orta yaprak hiçbir zaman ikiye ayrılmamıştır.

Gymnasium çevresinde ele geçen kapılardan orta kapıya ve kentte yer alan bir başka kapıya ait olması gereken¹⁵²⁶ -muhtemelen Asklepieion orta kapı- bağımsız işlenmiş kapı geisonlarının (Kat No. 278-279. 272) taç bölümlerinde de anthemion bezeği kullanılmıştır. Bu geison blokları üzerinde bulunan açık-kapalı palmet bezekleri ilk bakışta aynı elden çıkmış gibi birbirine benzemekle birlikte detayda farklılıklar gözlemlenmektedir. Kat No. 272 ve 278 nolu örneklerde palmetlerin dış yan yaprakları altta, içe ve dışa doğru kıvrılan bir bölüme sahiptir. İkiye ayrılan yalın dallar dış yan yaprakların devamı niteliğindedir. Bu örneklerde ikiye ayrıldıktan sonra kısa dal içe dış yan yaprağın altına doğru kıvrılırken, daha uzun olan ise üzerlerinde yer aldıkları zemine doğru kavis yapar ve her ikisinin de uç

¹⁵¹⁸Başaran 1995b, 48 vd.; Köster 2004, 150 dn. 1120.

¹⁵¹⁹Rhodiapolis örnekleri daha etli ve parçalanmış oldukları için Patara Korinth Tapınağı'nın kapı çerçevesi üzerinde yer alan anthemion bezeklerinden daha geç olmalıdır. Bkz.: Gültekin 1998, Lev. 5a.

¹⁵²⁰Piesker - Ganzert 2012, Lev. 18d-e.

¹⁵²¹Dinstl 1986/87, 187 vd. Res. 31 vd.

¹⁵²²Kaya 2011, Lev. 23c. 24c.

¹⁵²³Cavalier 2005, Lev. 92 Res. 268; Akdağ 2014, Kat. No. 16. 19-20.

¹⁵²⁴Bu parçalar bugüne kadar yayımlanmamış olup, sonuçlar kişisel gözleme dayanmaktadır. Bkz. y. dn. 926.

¹⁵²⁵Coulton 2012, 130 vd. Res. 6.10.

¹⁵²⁶Hem anthemion bezeğini oluşturan yaprakların işlenişindeki farklılık, hem de parçaların toplamının orta kapının genişliğini aşması farklı iki kapıya ait olduklarına işaret etmektedir.

kısımlarının da düğme şeklinde sonlandığı görülür. Kat. No. 279 nolu geison bloğunda ise bezeği oluşturan tüm yapraklar aynı stilistik birliktelik içerisindedir. Fark, bu kez altta yer alan yalın sarmal dalların dış yan yapraklardan bağımsız olarak palmet demetini oluşturan yapraklar ile aynı göbek üzerinden çıkmaları ve dışa doğru kavis yaparak, ikiye ayrıldıktan sonra kısa dalın bulundukları zemine, uzun dalın ise zemine paralel bir şekilde “S” profil çizmesinden kaynaklanmaktadır. Bir diğer fark, yaprak demetlerinin köklendiği, yarım ay şeklinde yapılmış göbeklerde karşımıza çıkmaktadır. Bu göbekler de bloklar üzerinde farklı işçilik özellikleri sergilemektedirler. Kat. No. 272 ve 278 nolu örneklerde daha dik, dar bir formda iken, Kat. No. 279 nolu geison bloğu üzerinde ise daha yayvan bir şekilde işlenmişlerdir. Detayda göze çarpan bu küçük ayrıntı farklılıkları dışında palmet yaprak demetleri bu geison blokları üzerinde aynı stilistik anlayışta şekillendirilmişlerdir. Tüm geison bloklarında açık-kapalı palmet yaprak demetleri arasına altta yalın içe ve dışa kıvrılan dalların üzerine birer sarmaşık filizi daha yerleştirilmiştir. Orta yaprağın her iki yanında “S” ya da ters “S” çizen bu yalın filizlerin uç kısımları yine düğme şeklinde sonlanmaktadır. Palmet demetleri arasında yer alan bu filizlerin üzerine ise üç yapraktan oluşan yapraklar yerleştirilmiştir. Bezeği oluşturan palmet yaprakları yedişer yapraktan oluşmaktadır. Kapalı palmet yaprak demetlerinin orta yaprağı düz bir şekilde üst silmeye uzanır ve sivri bir uça sahiptir. Dış yan yapraklardan ilk ikisi, birbirlerinden ve orta yapraktan bağımsız bir şekilde altlarında yer alan göbekten çıkmaktadırlar. Birbirlerine paralel bir şekilde “S” profil çizen dış yan yapraklar, uçları düğme şeklinde ve bir üstlerinde yer alan yaprağa dokunarak sonlanmaktadırlar. İç yan yapraklar ise yukarı doğru uzanarak, dışa doğru hafif kavis yapmaktadır. Üst silmeye değdikten sonra içe doğru kıvrılan uç kısımları düğme şeklini almaktadır. Ayrıca kapalı palmet iç yan yaprakları altta, orta yaprakla üçlü küme oluşturmaktadır. Yaprakların düğme şeklinde sonlanan uç kısımlarında küçük matkap delikleri bulunmaktadır. Açık palmetlerde ise dış yan yapraklar birbirinden ve orta yapraktan ayrı altlarında yer alan göbek üzerinden çıkmaktadırlar. Dışa doğru kavis yapan dış yan yapraklar birbirlerine paralel şekilde çıktıkları zemine doğru eğilirler. Orta yaprak ve iç yan yapraklar ise kapalı palmetleri tekrar eder şekilde üçlü yaprak kümesi oluşturmaktadırlar. Yaprakların iç yan yapraklar ile üçlü yaprak demeti oluşturma özelliği Pamphylia Bölgesi ile ilişkilendirilmektedir¹⁵²⁷. Orta yaprağın ucu ise, tıpkı Asklepieion yan kapılarından birine ait olan kapı üst çerçevesinin geisonunda yer alan palmetlerde olduğu gibi üstte ikiye ayrılarak “Y” şeklini almıştır¹⁵²⁸. İç yan yapraklar ise üstte yer alan düz silmeye dokunarak,

¹⁵²⁷Başaran 1990, 232 vdd.; Başaran 1995b, 79 vdd.

¹⁵²⁸Bkz. y. dn. 1517.

aşağı doğru sarkar. Geison tacında yer alan anthemion (Kat. No. 305) bezeğini oluşturan açık-kapalı palmet yaprakları, altlarında yer alan yalın sarmaşık dalları ve bezekler arasında yerleştirilmiş olan yalın dalların tümü birbirlerine ince iplikçikler ile dokunmakta ve kabartma yüzeyini neredeyse bir ağ gibi sarmaktadırlar. Ayrıca palmet yapraklarının üst yüzeyleri düz bırakılmıştır. Palmet yapraklarının ve kabartma üzerindeki bezeklerin kabartma yüzeyini bir ağ gibi sarması, örgelerin kaba ve iri işlenişi, yaprak uçlarının düğümlenerek verilmesi gibi özellikler Antoninler Dönemi'nde karşımıza çıkan yenilikler arasında sayılmaktadır¹⁵²⁹. Bezeklerin üzerinde yer alan matkap deliklerinin aralarının boşaltılmadan yapılması bu dönemin bir özelliği olarak, yoğun yapılaşma ile alakalı olmalıdır. Antoninler Dönemi sonlarından itibaren palmet demetlerini oluşturan yaprak sayılarında bir azalmanın olduğu, hatta Severuslar Dönemi'nde dört yaprağa kadar düştüğü tespit edilmiştir¹⁵³⁰. Kabartma yüzeyinde boşlukları doldurma kaygısı ile palmet yapraklarının arasında yalın sarmaşık dallar ve bu dalların üzerine yerleştirilmiş üçlü taç yaprakçıkları kullanılmıştır. Araştırmacılar, kabartma üzerinde boşluk kalmamacasına doldurma motiflerinin kullanımını ve karmaşık yapıyı Severuslar Dönemi özelliği olarak yorumlamaktadırlar¹⁵³¹.

Gymnasium çevresinde ele geçen ve bağımsız işlenmiş olan geison blokları üzerinde (Kat. No. 272. 278-279) yer alan açık-kapalı palmet yapraklarının aynı teknikte işlendikleri, yukarıda sayılan küçük değişikliklerin ise bu blokların iki farklı usta tarafından çalışılmasından kaynaklandığını düşündürmektedir. Tüm palmetler yüksek kabartma tekniğinde çalışılmışlardır ve oldukça ağır bir görünüme sahiptirler. Gymnasium etrafından ele geçen bağımsız işlenmiş geison blokları üzerinde yer alan ve açık-kapalı palmet bezeklerinden oluşan anthemion bezekleri ile paralel özellikler sergileyen örnekler Antoninler ve Severuslar Dönemi içlerine tarihlenen yapıların mimari elemanları üzerinde görülmektedir. Örneğin, Perge Tiyatrosu Sahne Binası'nın birinci katına ait, sahne binasının en erken parçaları olarak kabul edilen ve M.S. 160'lı yılların sonu ile M.S. 170 yılların başına tarihlenen duvar arşitravı, Dionysos frizine ait parçanın geison tacında yer alan palmet yaprak bezeklerinin özellikle kapalı palmet yaprak demetleri aynı elden çıkmışçasına birbirine benzemektedir¹⁵³². Palmet yapraklarının altında benzer şekilde içe ve dışa dönen yalın sarmal dallar bulunmaktadır. Aynı zamanda yaprakların birbirlerine ince iplikçiklerle bağlanmaları, yaprakların etli yapısı ortak özellikler olarak karşımıza çıkmaktadır. Tek fark yaprak demetlerinin arasında kullanılan doldurma motifleri ve açık palmet orta yaprağının üstte ikiye

¹⁵²⁹Başaran 1995b, 48 vdd.; Vandeput 1997a, 159 vdd.

¹⁵³⁰Başaran 1995b, 55 vdd. Lev. 13d. 15a. 16a.

¹⁵³¹Vandeput 1997a, 116; Vandeput - Büyükkolancı 1999, 240.

¹⁵³²İnan v.d. 2000, 303. 310 Res. 17-19.

ayrılmış olmasıdır. Yukarıda sayılan özellikler ve Perge Tiyatrosu örnekleri ışığında kapı geisonları üzerinde yer alan bezeklerin yaklaşık olarak M.S. 160-180 yılları arasında yapılmış olduklarına işaret etmektedir. Antoninler Dönemi sonlarına tarihlenen (M.S. 161-168/180)¹⁵³³ Aspendos Tiyatrosu sahne binasında yer alan açık-kapalı palmet yaprak bezeklerinin genel görünümde, kabartma yüzeyindeki yoğun, canlı, ışık-gölge etkisi aynı dönemin ürünü olduklarının bir başka kanıtıdır¹⁵³⁴. M.S. 178 yılı ve sonrasına tarihlenen Smyrna Agorası'nın konsollu geison bloklarının saçak bölümlerinde yer alan yapraklar ise alttan bir iplikçik ile bağlanmaları dışında ve yaprak aralarında doldurma motiflerinin bulunmayışı ile Rhodiapolis'teki örneklerden farklılaşmaktadır¹⁵³⁵. Rhodiapolis örneklerinde yaprak demetini oluşturan her bir yaprak arasının fazlaca derinleştirilmediği görülmektedir. M.S. 180-200 yıllarına tarihlenen Nysa Tiyatrosu'nda¹⁵³⁶, dönüşümlü olarak ters, düz yerleştirilmiş palmet yapraklarında, yaprak yüzeylerinin düz işlenişi benzerlik göstermektedir. Ancak açık palmet yapraklarının daha geniş bir yapıda ve sivri uçlu yapılmış olması bu bezekleri Rhodiapolis örneklerinden ayırmaktadır. M.S. 198 yıllarına tarihlenen Hierapolis Tiyatrosu'nda ise kapalı palmet yaprak demetleri benziyor olmasına karşın, açık palmet yapraklarının çok parçalandığı görülmektedir¹⁵³⁷. Kilikya'daki Pompeiopolis'te ise daha yüzeysel, canlılığını yitirmiş donuk bir yapı söz konusudur¹⁵³⁸. Severuslar Dönemi'ne tarihlenen Perge Geç Devir Kapısı'nda ise yaprak demetlerinin canlılıklarını yitirdikleri, bezeklerin cılızlaşmış ve kabartma yüzeyinde kuru bir anlatım oluşmuştur¹⁵³⁹.

Antoninler Dönemi'nden başlayarak Severuslar Dönemi başlarına kadar matkabın etkin kullanımı ile bezekler üzerinde yoğun bir ışık-gölge etkisi yaratılmış böylelikle bezeği oluşturan her bir motifin doğal, canlı, hareketli bir görünüme kavuşması hedeflenmiştir. Gymnasium kapıları üzerinde bulunan bezekler bu etkiyi oldukça net bir şekilde yansıtmaktadır. Kapının üst mimari elemanlarından bağımsız işlenen geisonların taç bölümlerindeki anthemion bezeğini oluşturan motiflerin henüz bütünlüklerini yitirmedikleri ve canlı yapılarını korudukları söylenebilir. Bezeklerin işlenişinde Pamphylia'da görülen örgelere ve bölgedeki atölyelerin İonia'dan öykünerek geliştirdiği uygulamalara yer verilmiş olması Pamphylia'lı bir atölyenin Rhodiapolis'te çalışmış olduğuna işaret etmektedir.

¹⁵³³de Bernardi Ferrero 1970, 173; Can 2005b, 105 vd.

¹⁵³⁴Özellikle açık palmet yaprak demetlerinin ağacımsı bir görüntüde olmaları nedeniyle birbirilerinden oldukça farklı oldukları görülmektedir. Bkz.: Başaran 1995, Lev. 30a; Can 2005b, Res. 9. 12 vd.

¹⁵³⁵Naumann - Kantar 1950, 111 vdd. Lev. 24b; Strocka 1981, 21; Yegül 1986, 138 Res. 369; Vandeput 1997a, 35. 141 Lev. 119,2.

¹⁵³⁶Başaran 1995b, Lev. 37b; Kadioğlu 2006, 128 vdd. Lev. 20,7-8.

¹⁵³⁷Başaran 1995b, Lev. 37d; Vandeput 1997a, Lev. 90,1; Köster 2004, Lev. 118,2.

¹⁵³⁸Peschlow - Bindokat 1975, Lev. 82,1.

¹⁵³⁹Başaran 1995b, Lev. 30b.

Bununla birlikte özellikle palmet yaprakları üzerinde görülen, özde birbirleri ile çağdaş bir dönemin ürünleri olan, bezekler arasındaki farklılıklar Antoninler Dönemi ustalarının serbest çalışması ile alakalı olmalıdır. Perge Tiyatrosu'nun birinci katına ait parçalar üzerinde bulunan anthemion bezekleri oldukça yakın stilistik ve motifsel benzerlik göstermektedirler.

Gymnasium'a girişi sağlayan kuzey ve güney kapıların geison bölümlerinde yer alan bezekler özde birebirlerinden farklı motiflerle bezenmiş olmalarına karşın dönemsel olarak birliktelik içerisindeydirler. Yan kapılara ait olan kapı üst bölümünü oluşturan lento, hyperthyron ve geison gibi mimari elemanların birlikte işlendiği iki ayrı bloğa ait parçaların (Kat. No. 275. 280. 289) geison bölümlerinde iki farklı tipolojide yaprak demetleri kullanılmıştır. Kapılardan biri üzerinde parçalanmış akanthuslaşmış yaprak demetleri, diğerinde ise iki bölümden oluşan akanthuslaşmış palmet yaprakları kullanılmıştır. Yaprak demetleri dönüşümlü olarak ters, düz yerleştirilmiştir ve birbirlerine "S" formu yarım, akanthus yaprak dallarıyla bağlandıkları görülmektedir. Alttan yarım akanthus yaprakları ile bağlanmış olan bu tür palmet yaprak demetleri burada olduğu gibi hem yatay hem de eğik korniş blokları üzerinde kullanılabilmektedir¹⁵⁴⁰.

Yan kapılardan birine ait olan kapı üst çerçevesine ait parçaların geison bölümünde (Kat. No. 280. 289) akanthuslaşmış palmet yaprak demetleri, geniş, düz yüzeyli "V" formu çalışıldıktan sonra ortasından her iki yana doğru açılan derin matkap kanalları ile bölümlendirildiği görülmektedir. Akanthuslaşmış palmet ya da normal açık-kapalı palmet formuna alternatif olarak kullanılmış olan bu bezeğin, Ephesoslu ustalar tarafından bezeme repertuarına kazandırılmış olduğu düşünülmektedir¹⁵⁴¹. Ancak aynı dönem içerisinde diğer bölgelerde genellikle palmet yaprak demetleri arasında kullanılan tekil bir motif olarak karşımıza çıkmaktadır. Rhodiapolis Gymnasiumu'nda ise dönüşümlü olarak ters, düz yerleştirilen, bu motifin geison tacını bir uçtan diğer uca doğru, kaplaması şeklinde yeni bir tipoloji de işlenmişlerdir. Motif en yakın benzerini Pamphylia kentlerinden, Aspendos Tiyatrosu üst kat korniş siması üzerinde bulmaktadır. Aspendos Tiyatrosu'nda motif üçlü kümeler halinde yapılmış olan palmet yaprak demetleri arasına ters bir şekilde yerleştirilerek bu kümeleri birbirinden ayırmada kullanılmıştır¹⁵⁴². Pamphylia kentleri dışında benzer tipolojide, palmet yaprak demetleri ile kombine edilmiş, M.S. 2. yy.'ın 2. yarısına tarihlenen Aizanoi Tiyatro-Stadion yapı kompleksinde sahne binasına ait geison bloklarının dış sırası üzerinde¹⁵⁴³, Ephesos Vedius Gymnasiumu'nda¹⁵⁴⁴, Smyrna Agorası'nda geison blokları

¹⁵⁴⁰Vandeput 1993b, 141.

¹⁵⁴¹Başaran 1990, 235 Res. 13 vdd.; Başaran 1995b, 51 Lev. 12b.

¹⁵⁴²Can 2005b, 93 Res. 13.

¹⁵⁴³Rohn 2002, 303 vdd.; Rohn 2008, 151. 201 vdd. Lev. 79.

üzerinde¹⁵⁴⁵, Kibyra Yukarı Agora I Nolu Teras'taki geison blokları üzerinde¹⁵⁴⁶, Laodikeia Nymphaionu'nda¹⁵⁴⁷ karşımıza çıkmaktadır. Antoninler Dönemi'ni takip eden Severuslar Dönemi'nde tipolojik olarak benzer özellikler sergileyen yaprak demetlerinin, matkap darbeleri ile yoğun bir şekilde parçalandığı görülmektedir¹⁵⁴⁸.

Gymnasioma girişi sağlayan yan kapılardan bir diğerine ait olan kapı üst çerçevesine ait parçanın geison (Kat. No. 275) bölümünde anthemion bezeği olarak, açık palmet yaprak motiflerinin akanthuslaşmış formları tercih edilmiştir. Hem motifi birbirine bağlayan dallar hem de palmet yaprakları ince dişli akanthuslar halinde çalışılmıştır. Bu tür anthemion bezekleri Antoninler Dönemi'nden itibaren ortaya çıkar ve sıklıkla kullanılmaya devam eder¹⁵⁴⁹. Motifin hava koşulları ve diğer etmenler nedeni ile oldukça yıprandığı görülmektedir. Daha önce de belirtildiği üzere yapraklar alttan birbirine S-profilli yarım yaprak dalları ile bağlanmışlardır. Birbirini tekrar eden ve tek bir motife dayalı tipoloji içerisinde işlenen oldukça gösterişli bir görünüme sahip olan akanthuslaşmış palmet yaprak demetlerinin ters ve düz yerleştirilmesi sağlanarak ve her bir yaprak dilimi arasında matkap darbeleri kullanılarak kabartma yüzeyi hareketlendirilmiştir. Tüm bunlardaki amaç güçlü bir ışık-gölge etkisi yaratmaktır. Aynı kapıların konsolları üzerinde de (Kat. No. 275. 296-298) volütler arasında kalan boşlukta benzer stilistik anlayışta akanthuslaşmış yaprak demetleri kullanılmıştır. Bezek, Sagalassos Yukarı Agora Nymphaionu¹⁵⁵⁰, Sagalassos Tiyatrosu¹⁵⁵¹, Side Tiyatrosu¹⁵⁵² ve Agorası¹⁵⁵³, Kremna Büyük Propylon¹⁵⁵⁴ ve Kibyra Tiyatrosu'nda (M.S. 187-211)¹⁵⁵⁵ olduğu gibi yapıların korniş blokları üzerinde yer alan benzer tipolojideki akanthuslaşmış palmet yaprakları iyi birer karşılaştırma örneğidir. Konsol volütleri arasında kalan boşlukta yer alan benzer işlenişteki akanthus yaprakları tapınak, tiyatro gibi kapıların konsolları üzerinde sıklıkla kullanılmıştır¹⁵⁵⁶. Severuslar Dönemi'nde palmet yaprak demetlerini birbirinden ayırmak oldukça güçleşmiş, motif karmaşık bir görünüme

¹⁵⁴⁴Başaran 1990, 235 Res. 13.

¹⁵⁴⁵Naumann - Kantar 1950, Lev. 26b; Cavalier 2005, Lev. 89 Res. 255.

¹⁵⁴⁶Kaya 2011, Lev. 26b-c. 27d.

¹⁵⁴⁷des Gagniers 1969, Lev. 54,2.

¹⁵⁴⁸Bkz.: Başaran 1995b, 108 vd. Lev. 31c.

¹⁵⁴⁹Büyükkolancı - Vandeput 1999, 239; Alp 2006, 146 vdd.; Türkmen-Peker 2013, 153 Res. 6,1-2.

¹⁵⁵⁰Vandeput 1997a, 166 vd. Lev. 46,2. 47,2; Vandeput 1997b, 105 Res. 9.

¹⁵⁵¹de Bernardi Ferrero 1969, 57; Karagöz - Rheidt - Radt 1986, 140; Vandeput 1992, 116 Lev. 26c; Vandeput 1997a, 109 vdd. Lev. 50,5. 51,1.

¹⁵⁵²Vandeput 1997a, Lev. 115,2.

¹⁵⁵³Vandeput 1997a, Lev. 108,2.

¹⁵⁵⁴Mitchell 1995, 112 vdd. Lev. 55; Vandeput 1997a, Lev. 93,3; Büyükkolancı - Vandeput 1999, 237 vdd. Lev. 26,2.

¹⁵⁵⁵Vandeput 1997a, Lev. 94,1.

¹⁵⁵⁶Örneğin Bkz.: de Bernardi Ferrero 1969, 20 Res. 21; Gültekin 1998, Lev. 45b; Öztürk 1999, 66 Lev. 30,1-2; Kadioğlu 2006, Lev. 25,1-5.

kavuşmuştur. Gymnasioma girişi sağlayan üç geçeneğin son bezeği olan geison taçlarına yerleştirilmiş olan bu yaprak demetleri arasında kabartma yüzeyi görülmektedir. Kabartmanın yer aldığı cavetto bölümünün alt ya da üst sınırında da zeminin asla tamamı ile kaybolmadığı gözlemlenmektedir. Bezeklerin detay özelliklerinin yanında kabartma yüzeyinin hala takip edilebiliyor olması bu geçeneklerin M.S. 2. yy.'ın 2. yarısında yapılmış olduklarının bir başka kanıtıdır¹⁵⁵⁷.

Kapıyı oluşturan mimari elemanlar üzerinde kullanılmış olan bir diğer bezeme türü ise, yan yana ve dikey olarak yerleştirilmiş akanthus yaprakları ve yapraklar arasında kullanılan farklı türdeki motif kombinasyonlarıdır.

Asklepieion (Kat. No. 304-306) ve Opramoas Anıtı (Kat. No. 311-314) kazıları sırasında ele geçen kapı üst bölümüne ait parçaların hyperthyron bölümlerinin ilk bezeği olarak, yan yana ve dikey olarak yerleştirilmiş akanthus yaprak dizisi tercihe edilmiştir. Akanthus yapraklarının arkasında kalan boşluklara ise kamış yaprak¹⁵⁵⁸ bezekleri yerleştirilmiştir. Gymnasiumun orta kapındaki hyperthyron bölümünün son bezeği olarak (Kat. No. 286), yine yan yana ve dikey olarak yerleştirilmiş olan akanthus yaprak bezekleri kullanılmıştır. Ancak yaprakların arasında kalan boşluklarda serbest işlenen geison bloklarının taç bölümünde doldurma motifi olarak kullanılan motif, yani “S” profil çizen, uç kısmı düğme şeklinde sonlanan yalın bir dal ve üst kısmında üç yaprakçıkla taçlandırılan bir motife yer verilmiştir. Anadolu’da yan yana ve dikey olarak yerleştirilmiş akanthus yapraklarının kullanıldığı ilk yapı Ephesos Celsus Kütüphanesi olarak geçmektedir¹⁵⁵⁹. Akanthus yapraklarının kamış yaprakları ile kombine edilmesi ise Traianus sütununun geison blokları üzerinde görülür¹⁵⁶⁰. Anadolu’da Roma İmparatorluk Dönemi’nde hem sade akanthus yapraklarından oluşan motif dizisi hem de kamış ve diğer yapraklar ile kombine edilen yaprak dizileri aynı dönem içerisinde kullanılmaktadır. Bu nedenle akanthus yapraklarının kamış yaprakları ile kombine edilmesi herhangi bir tarihleme kriteri olarak görülmemektedir¹⁵⁶¹.

Opramoas Anıtı etrafından ele geçen kapı parçalarının hyperthyron bölümünde (Kat. No. 311-314) kyma rekta profili üzerindeki akanthus yaprakları yanlarda ikişer üstte ise bir taç yaprak olmak üzere toplamda beş yaprak lobundan oluşmaktadır. Her bir yaprak lobu ise beş yaprak dişine ayrılmıştır. Alt yaprak ve üst yaprak lopları üzerinde derin matkap kanalları yer almaktadır. Alt yaprak loplalarının dışta yer alan üç yaprak dişi birbirine, içte kalan iki

¹⁵⁵⁷Vandeput 1992, 109.

¹⁵⁵⁸Yaprağın kullanımı bir tarihlendirme kriteri olarak görülmemektedir. Bkz. y. dn. 1352.

¹⁵⁵⁹Köster 2004, 150 vd.

¹⁵⁶⁰Leon 1971, Lev. 27,1-2; Köster 2004, 150.

¹⁵⁶¹Köster 2004, 151 vd. dn. 1139 Lev. 75,3. 76,2. 77,1. 102,1-2.

yaprak dişi ise üst yaprak dişinin altta yer alan yaprak dişine dokunarak sonlanmaktadır. Diğer yaprak loplarına ait dişler ise birbirleri ile herhangi bir ilişki içerisinde değildir. Yaprak dişlerinin birbirlerine dokunması neticesinde yapraklar arasında derin kapalı geometrik formlar oluşmuştur. Akanthus yapraklarının dış hatları takip edildiğinde, matkapla oluşturulmuş diş diş, çentikli bir yapı söz konusudur. Yapraklar üzerinde matkabın yoğun kullanımına bağlı olarak, ışık-gölge etkisi güçlü bir şekilde yansıtılmaya çalışılmıştır. Yapraklar doğal görünümlerinden uzak bir yapıya bürünmüşlerdir. Yaprakların bu formu Rohmann tarafından “feingezahnter akanthus” - zarif dişli akanthus - olarak adlandırılan örneklerle uyumludur. Zarif dişli akanthus yaprak bezeği M.S. 1. yy.’dan beri bilinmekte, ancak bezeğin M.S. 2. yy.’da popülaritesinin arttığı, özellikle Hadrianus Dönemi sonrasında diğer motiflerle birlikte kullanıldığı tespit edilmiştir¹⁵⁶². Bu formda işlenen yapraklar mimari elemanlar arasında en sık Korinth başlıkları üzerinde olmak üzere arşitrav, friz ve sima gibi bölümlerde de kullanılmıştır¹⁵⁶³.

Opramoas Anıtı’na ait olduğu kesin olarak bilinen, S-volütlü başlıklarda (Kat. No. 054-055) merkez motif olarak, aynı stilistik anlayışta yapılmış olan akanthus yapraklarına yer verilmiştir¹⁵⁶⁴. Yaprığın bu formu Antoninler Dönemi’nde artarak kullanılmaya devam eder ve doğal bir durum haline gelir¹⁵⁶⁵. Opramoas Ailesi Anı Binası etrafında yapılan kazılar sırasında iki parça halinde ele geçen konsolun volütleri arasında kalan boşlukta (Kat. No. 322), Asklepieion orta kapıya ait olduğu düşünülen konsolun üst volütü üzerinde¹⁵⁶⁶ (Kat. No. 310) ve kapı hyperthyronuna ait olabilecek¹⁵⁶⁷ (Kat. No. 320) kastron çevresinde yapılan kazılar sırasında açığa çıkarılan küçük bir parça üzerinde benzer stilistik özellikler gösteren yaprak işleniş ile karşılaşmak mümkün olmuştur. Kastron duvarı çevresinde ele geçen küçük parça üzerinde yer alan akanthus yaprağı küçük bir biçimsel farklılık gösterir, çünkü yaprak orta damarı matkap kanalı ile ikiye ayrılmıştır.

Benzer işlenişte yaprak bezeklerinin en erken örneklerini Pergamon Traianeum podyumu üzerinde yer alan dikey akanthus yapraklarında bulmaktayız (M.S. 112-129)¹⁵⁶⁸. Bir

¹⁵⁶²Rohmann 1995, 112 vdd.; Vandeput 1997a, 137 vdd. 166.

¹⁵⁶³Rohmann 1995, 117 vdd.

¹⁵⁶⁴Bkz.: s. 118 vdd.

¹⁵⁶⁵Vandeput 1997a, 141 dn. 300.

¹⁵⁶⁶Volütün alt bölümünde yer alan akanthus yaprağı kırılmış ve yıpranmış olduğu için formu tam olarak anlaşılamamaktadır.

¹⁵⁶⁷Parçanın kapının hyperthyron bölümüne ait olduğu düşünülmektedir. Çünkü altta bir meander motifi ve hemen üzerinde bir akanthus yaprak bezeği ve ara elemandan oluşan bezek dizisi gymnasiumun orta kapısının hyperthyron bölümü ile aynı düzenlemeyi yansıtmaktadır.

¹⁵⁶⁸Koenigs - Radt 1979, 340 Lev. 116,1; Strocka 1988, Lev. 43,5. 44,2; Pülz 1989a, Lev. 32,2; Rohmann 1995, 117 Lev. 44,4-5; Vandeput 1997a, Lev. 100,2.

diğer örnek yine Pergamon Dionysos/Caracalla Tapınağı'nda¹⁵⁶⁹ geison bloğu üzerinde karşımıza çıkmaktadır¹⁵⁷⁰. Erken Antoninler Dönemi'ne tarihlenen Ephesos Vedium Gymnasiumu'nda S-volütlü başlıkların orta motifi olarak kullanılmıştır¹⁵⁷¹. Aspendos Tiyatrosu üst sima kuşağı üzerinde köşede bezekleri ayırmada kullanılan akanthus yaprağı da benzer işlenişe sahiptir¹⁵⁷². M.S. 2. yy.'ın ilk yarısına tarihlenen Perge Agora Portiği korniş bloğu üzerinde konsolların alt bölümünde farklı formlarda akanthus yapraklarına yer verilmiştir¹⁵⁷³. M.S. 140-180 yıllarına tarihlenen Side Nymphaionu kompozit başlıkları üzerinde benzer işlenişte yaprak düzenlemesi söz konusudur¹⁵⁷⁴. Bu yapraklar arasında sivri uçlu akanthus yaprakları bulunmaktadır¹⁵⁷⁵. Bezeğin Severuslar Dönemi'nde de bozulmadan kullanılmaya devam ettiği anlaşılmaktadır. Sardes Hamam-Gymnasium Yapı Kompleksi'nin mermer avluya ait alt kat entablatur blokları¹⁵⁷⁶ ve Hierapolis Tiyatrosu sahne binasına ait kapıların entablatur blokları¹⁵⁷⁷ üzerinde yan yana ve dikey olarak, benzer stilistik anlayışta yaprak dizileri kullanılmıştır.

Asklepieion'un orta kapısı üzerinde Opramoas Anıtı'nda olduğu gibi hyperthyronun ilk bezeği olarak, yan yana dikey akanthus yaprakları ve bunların arasına bulunan kamış yapraklarına yer verilmiştir (Kat. No. 304. 308-309). Aşağıdan yukarıya doğru daralan ve sivri uçlu sonlanan orta damarın sağında ve solunda iki, en üstte ise bir yaprak lobu bulunmaktadır. Yaprak loplarından en altta yer alanlar üç, ikinci sıradakiler dört ve üst yaprak lopları ise üç yaprak dişine ayrılmıştır. Alt yaprak lobunu oluşturan dişlerden, ilk iki yaprak dişi komşu yaprak dişine, üçüncü yaprak dişi ise ikinci yaprak lobunun alt yaprak dişine değerek sonlanmaktadır. İkinci yaprak lobunun en üstte bulunan dişi ise orta yaprak lobunun dış yaprak dişine dokunmaktadır. Kabartma zemininden başlayarak, birinci yaprak lobu üzerinde ve orta yaprağın iki yanından ikinci yaprak lobunun üçüncü yaprak dişi üzerine doğru ilerleyen derin matkap kanalları yer almaktadır. Matkap kanalları ile oluşturulan bu damarlar ve yaprak dişlerinin komşu yaprak dişlerine dokunmaları ile kabartma yüzeyinde üçgen, uzun oval boşluklar yaratılarak güçlü bir ışık-gölge etkisi yaratılmıştır. Akanthus yaprakları arasına yerleştirilmiş, geri planda kalan kamış yapraklarının orta damarları da ince birer matkap kanalı ile vurgulanmıştır. Yaprak dişlerinin işleniş genel olarak Opramoas Anıtı

¹⁵⁶⁹Tapınağın tarihi tartışmalıdır. Bkz. y. dn. 1003.

¹⁵⁷⁰Köster 2004, Lev. 131,3.

¹⁵⁷¹Steskal - La Torre 2008, 278 vd. Lev. 208,1.

¹⁵⁷²Can 2005b, Res. 9.

¹⁵⁷³Vandeput 1997a, 141 Lev. 108,3.

¹⁵⁷⁴Rohmann 1995, 112 Lev. 42,4; Mansel 1978, 95 vdd. Res. 109.

¹⁵⁷⁵Vandeput 1997a, 141 vd. Lev. 108,3.

¹⁵⁷⁶Yegül 1986, Res. 188. 354; Vandeput 1997a, Lev. 112,2,4; Köster 2004, 151 Lev. 135,4-5.

¹⁵⁷⁷Bkz. y. dn. 940.

üzerindeki yaprakları anımsatmakla birlikte oradaki gibi aşırı matkap izleri bu yapraklar üzerinde görülmez. Ancak bu yapraklarda sivri uçlu akanthus yaprakları olarak adlandırılabilir ve aynı dönemin ürünleri oldukları söylenebilir. Benzer bir uygulama Sagalassos Yukarı Agora Nymphaionu'nda¹⁵⁷⁸ ve Myra Tiyatrosu Sahne Binası'nın alt katına ait kapıların geison taçlarında¹⁵⁷⁹ karşımıza çıkmaktadır. Geison bloklarının konsolları üzerinde, hem yoğun matkap darbeleri ile şekillendirilmiş olan Opramoas Anıtı'nın kapısına ait parçaların hyperthyron bölümlerindekine, hem de Asklepieion orta kapı hyperthyronu üzerinde bulunan ve üzerindeki matkap izleri takip edilemeyen sivri uçlu akanthus yapraklarına benzer formda yapraklar bir arada kullanılmıştır. Sagalassos ve Rhodiapolis örnekleri bu iki formun aynı dönemde, hem aynı yapı hem de farklı yapılarda kullanılabilirliğini göstermesi açısından önemlidirler. Bu nedenle Opramoas Anıtı etrafında ele geçen kapı parçalarının üzerinde bulunan akanthus yaprakları ile aynı döneme ait olmalıdırlar¹⁵⁸⁰. Nitekim orta kapıya ait konsollardan biri üzerinde oldukça iyi durumda korunmuş olan akanthus yaprağı incelendiğinde, yaprak dişlerinin çentik şeklinde verildiği ve matkap izlerinin yaprak dış hatları boyunca takip edildiği görülmektedir. Akanthus yaprağı bu kez yedi yaprak lobuna ayrılmıştır. Aynı durum kastron duvarı çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçen konsollardan birinin (Kat. No. 321) volütleri arasında, volüt kenarından çıkan küçük bir akanthus yaprağında da görülmektedir. Konsol volütleri arasında kalan bu akanthus yaprağı yedi yaprak dişine ayrılmıştır. Bu yaprakların etrafında da matkap izleri rahatlıkla izlenmektedir.

Asklepieion'a girişi sağlayan geçeneklerden yan kapılardan birine ait olduğu düşünülen parçaların (Kat. No. 305-306) hyperthyron bölümünde yer alan akanthus yapraklarının oldukça basitleştirilmiş formda olmaları dikkat çekicidir. Yapraklar orta yaprak damarının her iki yanında aşağıdan yukarıya uzanan matkap kanalları ve basit, düz loplara ayrılmamış matkap yardımı ile oluşturulmuş birkaç yaprak dişinden oluşmaktadır. Orta yaprak damarı matkap kanalları ile her iki yanında yer alan dişlerden tamamen izole edilmiştir. Yaprak yüzeyleri oldukça düzdür ve herhangi bir özel forma sahip değildir. Benzer formda işlenmiş yaprakların bu formunun, Flaviuslar Dönemi'ni anımsattığı¹⁵⁸¹, ancak yerel ve yeteneksiz ustalar tarafından yapıldıkları ve daha az görünür oldukları için bu şekilde çalışıldıkları düşünülmektedir. Yaprak dişleri birbirlerinden doğal olmayan bir

¹⁵⁷⁸Vandeput 1997a, Lev. 46,1-4; Vandeput 1997b, Res. 9.

¹⁵⁷⁹Kişisel gözleme dayanmaktadır. Yapının tarihlendirilmesi için bkz.: de bernardi Ferrero 1970, 205; Knoblauch - Özbek 1996, 205 vd.; Cavalier 2005, 166.

¹⁵⁸⁰Karşılaştırma örnekleri için bkz.: s. 217.

¹⁵⁸¹Vandeput 1997a, 138.

şekilde derin matkap kanalları ile ayrılmışlardır ve aynı şekilde birbirlerine dokunmaktadırlar. Yaprakların bu şekilde derin matkap kanalları ile ayrılmaları sonucunda, kabartma yüzeyinde küçük, boşluklar oluşmuştur. Rhodiapolis Asklepieion'a girişi sağlayan yan kapılardan biri üzerinde yer alan bu bezeklerin daha düz ve basitleştirilmiş görüntüsü bezeğin bulunduğu profilin yüksekliği, yani kuşağın darlığı ile alakalı olmalıdır. Yaprakların bu şekilde sert, üzerlerinde derin matkap kanalları ile verilmesi özelliği ilk olarak Hadrianus Dönemi'nde başlamaktadır ve bu dönemi takip eden süreçte ise kullanımı artmıştır¹⁵⁸². Yapraklar doğal görünümülerinden uzaklaşmışlardır. Rhodiapolis dışında benzer örnekleriyle, Didyma'da Hadrianus Dönemi'ne (M.S.129) tarihlenen geison bloklarının konsolları üzerinde¹⁵⁸³, Limyra'da tiyatronun sahne binasına ait kapıların hyperthyronun son bezeği olarak¹⁵⁸⁴, Arykanda'da M.S. 2. yy.'ın 2. yarısına tarihlenen mezarın hyperthyron bölümünde bu kez oluk yaprak motifi ile birlikte¹⁵⁸⁵ kullanılmıştır.

Akanthus yaprakları kentte aynı bezeği taşıyan yukarıda sözü edilen diğer kapıların aksine gymnasiumdaki orta kapının hyperthyronunda (Kat. No. 286) son bezek dizisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer kapı parçaları üzerinde yer alan bezeklerden farklı olarak, sivri uçlu akanthus yaprakları daha düz, basit bir görünüme sahiptirler. Yapraklar yine beş yaprak lobuna ayrılmış, orta yaprak damarı derin matkap kanalları ile yaprak loplarından ayrılmış ve yukarı doğru sivrilen bir formda verilmiştir. Yaprak loplarının tümü bu kez üç yaprak dişine ayrılmıştır. Altta yer alan iki yaprak dişi birbirine dokunurken, ikinci yaprak dişleri birbirlerine dokunmamaktadır. Üçüncü yaprak dişi ise üstte yer alan yaprak lobunun alt yaprak dişi ile temas halindedir. M.S. 2. ve 3. yy.'ın ana şemasına uygun bir şekilde yaprakların basit ve düz bir form kazanmaya başladığı görülmektedir¹⁵⁸⁶. M.S. 160-170 yıllarına tarihlenen Milet Faustina Hamamı¹⁵⁸⁷ ve M.S. 178 yıllarına tarihlenen Smyrna Agorası'nın¹⁵⁸⁸ konsollu korniş blokları üzerinde bulunan akanthus yaprakları iyi birer karşılaştırma örneği olarak gösterilebilir.

Agora Stoası'nın alt katında yapılan kazılar sırasında lento, hyperthyron, geison ve konsol bölümlerinin bir arada işlendiği kapı üst çerçevesine ait iki parça ele geçmiştir (Kat. No. 318. 319). Bu kapılardan birinin diğerinden boyut olarak daha büyük olduğu anlaşılmaktadır. Kapı ana çerçevesini oluşturan lento, hyperthyron ve geison bölümlerinde yer

¹⁵⁸²Karagöz v.d. 1986, 141.

¹⁵⁸³Pülz 1989a, 107 vdd. Lev. 28,1-8; Vandeput 1997a, 138.

¹⁵⁸⁴Dinstl 1986/87, 184 Res. 28.

¹⁵⁸⁵Cormack 2004, 186 Res. 48 vdd.

¹⁵⁸⁶Vandeput 1997a, 140 vdd.; Köster 2004, 151.

¹⁵⁸⁷Strocka 1981, 20 Res. 58; Strocka 1996, 457; Vandeput 1997a, Lev. 97,2; Vandeput 1997b, Res. 17; Köster 2004, Lev. 124,1.

¹⁵⁸⁸Cavalier 2005, Lev. 89 Res. 256 vd.

alan profiller yalın bırakılmıştır. Kapı parçaları üzerinde yer alan tek motif konsol volütlerinin üzerinde ve volütlerin arasında kalan boşluklardaki akanthus yapraklarıdır.

Konsol volütleri arasında dış yan yüzde yer alan yapraklar stilize edilmiş kılıf yapraklar içerisinde çıkmaktadır. Örneklerden birinde (Kat. No. 318) kısa ince bir köke sahip kılıf yaprağın daha özenli işlendiği ve yaprak dişleri üzerinde olduğu gibi ince çizgilerle damarların verildiği görülmektedir. Diğer parça (Kat. No. 319) üzerinde ise, daha stilize, volüt kenarından çıkan uzun, kalın bir köke sahip olan kılıf yaprak üzerinde herhangi bir detaya yer verilmemiştir. Kılıf yaprak içerisinde çıkan ve konsol volütleri arasındaki boşluğu tamamı ile dolduran yaprak motiflerinin akanthus yaprağı şeklinde yapıldıkları görülmektedir. Yaprak demetlerinden Kat. No. 318'te kapı parçası üzerinde hem volüt üzerindeki hem de volütler arasındaki boşlukta kalan yaprakların diğer parça (Kat. No. 319) üzerinde yer alan yapraklardan daha plastik işlendiği anlaşılmaktadır. Sivri uçlu, adeta gelişi güzel yapılmış gibi görünen yaprak dişlerinin her biri üzerinde de benzer şekilde ince çizgilerle damarlar verilmeye çalışılmıştır. Aynı durum konsol volütleri üzerinde yer alan akanthus yapraklarında da karşımıza çıkmaktadır. Ancak her iki parça üzerinde de gerek volütler gerekse konsol volütleri arasında bulunan yaprakların kuru, cansız ve bitkisel görüntüsünü yitirmiş yapısı ilk bakışta fark edilmektedir. Yaprak orta damarı ince derinleştirilmiş bir çizgiyle verilmiştir. Akanthus bezeği yaprak loplarına ayrılmamış, bunun yerine çizgisel olarak verilmiş olan orta yaprak damarının yanlarında yer alan dişlerden oluşturulmuştur¹⁵⁸⁹. Bu örnekler yukarıda sözü edilen kapı parçaları üzerinde, gerek hyperthyron ve geison bölümlerinde gerekse konsollar üzerinde yer alan akanthus yapraklarından daha geç özellikler sergilemektedirler. Agora Stoa'sı önünde ele geçen (Kat. No. 319) kapı parçası üzerindeki akanthus yapraklarının diğerine oranla daha alçak kabartma tekniğinde yapılmış olması, basitleşmesi, yüzeysel, düz bir hatta sahip olması nedeni ile diğerinden biraz daha geç olmalıdır. Benzer anlayışta yapılmış akanthus yaprakları M.S. 3. yy. içinde sıklıkla kullanılmaktadır¹⁵⁹⁰. Kastron çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçen konsol oldukça yıpranmıştır (Kat. No. 321). Dış ve iç yüzde konsol volütleri arasında kalan bezeklerin çok az bir bölümü korunmuştur. Bununla birlikte alttaki volüt üzerinde akanthus yaprağı, yaprak dişlerinin bir bölümü kırılmış olmasına karşın, oldukça iyi durumdadır. Yaprak orta damarının her iki yanında ikişer olmak üzere toplam beş yaprak lobuna ayrılmıştır. Altta yer alan yaprak lobu üç ya da daha fazla

¹⁵⁸⁹Parçalardan biri üzerinde bu net bir şekilde izlenirken diğerinin büyük bir bölümü kırıldığı için bu yaprak için kesin bir şey söylemek doğru olmayacaktır. Ancak bu yaprak üzerinde de orta yaprak damarının ve dişler üzerinde yer alan damarların çizgisel bir şekilde verildikleri net bir şekilde görülmektedir.

¹⁵⁹⁰Akanthus yapraklarının iri dişlere ayrılarak, loplara ayrılmadan verilmesi, basitleşmesi ve bitkisel görünümünden uzaklaşması özelliği M.S. 2. yy. sonundan başlayarak, M.S. 3. yy. içerisinde kullanılmaya devam etmektedir. Bkz.: Vandeput 1997a, 139 vdd.; Köster 2004, 151 vd.; Korkut 2013, 267.

yaprak dışından oluşmaktadır. İlk lobun içte kalan iki dişi üstte yer alan yaprak lobunun en alt dişine dokunmaktadır. Böylelikle yüzeyde üçgen ve uzun oval kapalı boşluklar oluşmuştur. Orta yaprak damarının iki yanında oldukça derin matkap kanalları ikinci yaprak lobunun orta yaprak dişi üzerine doğru ilerlemektedir. Beş yaprak dişine ayrılmış olan üst yaprak lobunun üstte içte kalan yaprak dişi üstte yer alan yaprak lobunun alt yan dişlerine değerek sonlanmaktadır. Üstte de derin iki matkap kanalı taç yaprak lobunun dış yaprak dişleri üzerine doğru ilerlemektedir. Ancak yaprak dişleri korunamamıştır. Yaprığın uç kısmının öne doğru eğildiği görülmektedir. Yaprak dişleri sivri uçlu olup, üst yüzeyleri ince çizgilerle derinleştirilerek yaprak damarları oluşturulmaya çalışılmıştır. Aşağıdan yukarıya doğru incelerken yükselen yaprak orta damarı üzerinde çizgisel olarak zikzak yapılmıştır. Acanthus yaprak orta damarı üzerinde benzer şekilde zikzak motifinin olması Rhodiapolis için yabancı bir durum değildir. Benzer bir uygulama ile kentte normal Korinth başlıklarının acanthus yaprakları üzerinde daha önce karşılaşılmıştır. Gymnasiumdaki kazılar sırasında parçalar halinde ele geçen ve bir bölümü birleştirilen Korinth başlığının alt sıra yaprakları (Kat. No. 034) ve tiyatronun analemma kazıları sırasında açığa çıkarılan Korinth başlığı parçasının alt bölümüne ait olan parça (Kat. No. 044) üzerinde benzer şekilde zikzak şeklinde birer çizik bulunmaktadır. Konsol volütü üzerinde yer alan acanthus yaprağının damarlarının derin matkap kanalları ile verilmesi ve zikzak şeklindeki bu çizgisel bezeme gymnasium ve tiyatronun analemma duvarı yakınlarında ele geçen parça ile aynı dönemden oldukları konusunda şüpheye yer bırakmamaktadır¹⁵⁹¹.

Rhodiapolis Gymnasiumu'nun kuzey ve güney kapılarının hyperthyron bölümünde ise yoğun matkap işçiliği ile şekillendirilmiş olan, dönüşümlü iki ve üç defne yaprağın bir araya getirilmesi ile oluşturulmuş düz girland motifi bulunmaktadır (Kat. No. 275. 280. 286. 289. 295). Düz girland bezeğindeki yapraklar, yanlarda iki yarım, ortada bir yarım ve iki tam yaprağın yan yana ve üst üste bezeme alanında düzensiz bir şekilde yerleştirilmesi ile oluşturulmuştur. Bezek orta kapının hyperthyronunda aynı dizilim ve stilistik anlayışta ancak bu kez Lesbos kymationu üzerinde yer almaktadır. Düz girland motifini oluşturan yaprakların yüzeysel ve canlılıktan ziyade ışık-gölge etkisini yansıtmak için yoğun matkap kanalları ile oluşturuldukları dikkat çekmektedir. Kapıların hyperthyron bölümlerinde yan yana ve üst üste yerleştirilmiş yaprak dizileri ile Erken İmparatorluk Dönemi'ne tarihlendirilen Ankyra Augustus Tapınağı'nda¹⁵⁹² ve bunu takip eden dönem içerisinde Sagalassos'ta hamam

¹⁵⁹¹Tarih ve karşılaştırma örnekleri için bkz.: y. dn. 538-540.

¹⁵⁹²Krencker - Schede 1936, 18 vdd. 39 vd. Lev. 27a-b; Rumscheid 1994, 6 Lev. 4,7-8.

yakınındaki kapıda¹⁵⁹³, Kibyra Tiyatrosu'nda¹⁵⁹⁴, Patara Korinth Tapınağı¹⁵⁹⁵ ve Hierapolis Tiyatrosu'nda¹⁵⁹⁶ karşılaşmaktayız, ancak defne yaprakları yerine meşe yaprakları ve aralarına yerleştirilen meşe palamutları da kullanılmaktadır. Motifin tarihlendirilmesinin ya da bir form gelişimi göstermesinin zor olduğu belirtilmektedir¹⁵⁹⁷.

Sadece gymnasiumun orta kapısının hyperthyronu (Kat. No. 286. 297) ve yine bir kapıya ait olduğunu düşündüğümüz küçük bir parça üzerinde (Kat. No. 320) ise meander motifine yer verilmiştir. Motif kesişen iki örgeden meydana gelmektedir¹⁵⁹⁸. Motifin zaman içinde çok fazla değişmemiş olması nedeni ile bir tarihlendirme kriteri olarak karşımıza çıkmamaktadır¹⁵⁹⁹.

Kapılar üzerinde kullanılmış olan bir diğer bezeme ise yalın sarmaşık dal motifidir. Sarmaşık dal motifleri erken imparatorluk döneminden itibaren daha çok friz ve kapı çerçeveleri üzerinde kullanılmaktadır¹⁶⁰⁰. Yalın sarmaşık dal Asklepion'a girişi sağlayan orta kapının hyperthyron bölümünde yer almaktadır (Kat. No. 307-308). Motif, merkezde yer alan bir yaprak çelengi içerisinden çıkan ve birbirlerine zıt yönde ilerleyen iki basit dalın uç kısımlarının içe/dışa döndürülmesi ve bu bezeğin tekrarından oluşmaktadır. Bezek alçak kabartma tekniğinde yapılmıştır ve doğal olmayan bir görüntüye sahiptir. Motifin basit formu ve süreç içinde çok fazla değişmemesi gelişimi hakkında bir şey söylemeyi güçleştirmektedir. Sagalassos'ta erken evresi M.S. 1. yy.'a tarihlenen Apollon Klarios Tapınağı'nın temenos

¹⁵⁹³Kapı üst çerçevesi üzerinde defne yapraklarından oluşan bir girland motifini kullanılmıştır. Bkz.: Vandeput 1997a, Lev. 60,1-2.

¹⁵⁹⁴Orta kapının saçak bölümünde, meşe yapraklarından oluşan, üzerine dolanmış bir tenea/kumaş ile düz girland motifini bulmaktadır. Bkz.: de Bernardi Ferrero 1966, 22 Res. 26; Vandeput 1997a, Lev. 94,2; Kaya 2011, Lev. 22d.

¹⁵⁹⁵Gültekin 1998, 12 vdd. Lev. 2a; Texier 2002, 358 vdd. Lev. 188.

¹⁵⁹⁶Hyperthyron üzerinde yine meşe yapraklarından oluşan düz girland motifini tercih edilmiştir. Bkz.: de Bernardi Ferrero 1966, Res. 119; D'andria - Ritti 1985, 20 vd. Lev. 3,1-2; Vandeput 1997a, Lev. 90,3;

¹⁵⁹⁷Vandeput 1997a, 129 dn. 252.

¹⁵⁹⁸Klasik ve Hellenistik Dönem'de daha karmaşık bir formda işlenen bezeğin Roma İmparatorluk Dönemi'nde daha basit formlarda işlendiği görülmüştür. Bkz.: Anabolu 1991, 3 vdd. Lev. 3 Res. 6. Lev. 4 Res.7.

¹⁵⁹⁹Vandeput 1997a, 129 dn. 255; Alp 2006, 178. Meander bezeği Arkaik ve Klasik Dönem'de pişmiş toprak malzemeden geison-sima bölümlerinde kullanıldıktan sonra (Rumscheid 1994, 284 dn. 212) Hellenistik Dönem'de geison ve sima bölümleri dışında duvar kaplamalarında kullanılmaya başlanır ve Roma İmparatorluk Dönemi'nde bu yeniliğin taklitleri yapılmaya devam eder (Rumscheid 1994, 284 vdd.) ayrıca farklı mimari elemanlar üzerinde kullanılmaya devam eder. M.S. 1. yy.'da çok sayıda mimari parça üzerinde kullanılmasının ardından M.S. 2. yy.'ın ilk yarısında ve sonrasında birçok anıtın mimari elemanları üzerinde kullanılmaya devam edildiğine şahit oluyoruz (Pülz 1989a, 21 vd.; Anabolu 1991, 4 vdd.; Vandeput 1997a, 74 vd.). Örneğin Sagalassos Antoninus Pius Tapınağı ante başlıkları (Vandeput 1997a, Lev. 25,5. 26,1), Perge arşitravların soffit çerçeveleri üzerinde (Abbasoğlu 1994, Lev. 28,1-6. 29,1-5), lahitler üzerinde (Mansel 1978, 293 vdd. Res. 331 vd.; Koch 2001, Res. 69; Koch 2010, Res. 1. 6), Smyrna Agorası (Naumann – Kantar 1950, 107 vd.; Stročka 1981, 21; Cavalier 2005, Lev. 89 Res. 258) ve daha birçok yapının mimari elemanları üzerinde kullanılmıştır (Vandeput 1997a, 74 vd.; Cavalier 2005, 103).

¹⁶⁰⁰Gündüzalp 1984, 2; Vandeput 1997a, 155. M.S. 2. yy.'ın 2. yarısına tarihlenen lahitler üzerinde de kullanılmıştır. Bkz.: Koch 2001, 150 Res. 60; Koch 2010, Res. 9.

duvarında yer alan kapının lentosu üzerinde benzer bir uygulama söz konusudur¹⁶⁰¹. Bununla birlikte benzer bir diğer uygulama M.S. 141 depreminden sonra onarım geçiren Myra Tiyatrosu'nda arşitrav tacında yer almaktadır¹⁶⁰². Vandeput, bu geleneğin M.S. 2. yy.'da devam etmediğini belirtmektedir¹⁶⁰³. Ancak Rhodiapolis ve Myra'da bulunan örnekler geleneğin devamını göstermeleri bakımından önemlidirler.

Kapı çerçeveleri dışında kapıların her iki yanında yer alan konsolların üzerinde bulunan bir diğer motif ise yalın sarmaşık dallar ve bu dalların uçlarında yer alan çiçeklerden oluşan motiftir. Asklepieion'un orta kapısına ait olduğu düşünülen ve günümüze sadece biri ulaşmış olan kapı konsolunun (Kat. No. 310) dış yan yüzünde, volütler arasında kalan boşlukta karşımıza çıkmaktadır. Volüt kenarından tam olarak nasıl bir yaprak demetinin içinden çıktığı anlaşılamayan yalın iki dalın ve bu dallardan çıkan yan dalların bükülme yönleri değişerek aşağı ve yukarı doğru konsol boyunca uzandıkları anlaşılmaktadır. Ancak motifin tamamen yalın dallardan oluşmadığı, bir dalın uç kısmında korunan ve beş taç yapraktan oluştuğu anlaşılan çiçek motifi ile kesinleşmektedir. Dalların uç kısımlarında farklı motiflere yer verilip verilmediği ise parçanın büyük bir bölümü kırık olduğu için tespit edilememektedir. Bezeği oluşturan yalın filizlerin üstte ve altta sonlandıkları noktalarda içe doğru kıvrılan uçlarının düğme şeklinde sonlandığı anlaşılmaktadır. Bezeği oluşturan dallar üzerinde yer yer matkap delikleri takip edilmektedir. Konsollar arasında kalan bu bitkisel düzenleme ile kentte tekil parçalar üzerinde rastlanılmaktadır¹⁶⁰⁴. Bezeğin stilize edilmiş yapısının yanında özenli bir şekilde işlenmesi ve dalların uç kısımlarında çiçek gibi motiflerle yer verilmesi ışık-gölge etkisinin yaratılmak istenildiğine işaret etmektedir. Bu bezeme türünün Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi boyunca çeşitli mimari parçalar üzerinde, (pulvinus, friz blokları, soffitler, sima kuşakları vs.) oldukça sevilerek kullanıldığı zaten bilinmektedir¹⁶⁰⁵. Örneğin, Pergamon'daki Traianeum'da kapı konsolu volütleri arasında üzerleri kılıf yapraklar ile kaplı dallar ve bu dalların uçlarında yer alan çiçek, yaprak

¹⁶⁰¹Benzer motif düzenlemesi ile Augustus ve Tiberius Dönemi'ne tarihlenen anıtların kapı ve pencere çerçeveleri üzerinde karşılaşılmaktadır. Bkz.: Vandeput 1997a, 52 vd. 155 Lev. 18,2. 71,3. 81,4. 82,2. 70,4. 71,1.

¹⁶⁰²Myra Tiyatrosu arşitrav tacında yer alan bezek küçük bir akanthus yaprağı üzerinden çıkmaktadır. Bu mimari parça henüz yayımlanmamıştır. Yapının tarihlendirilmesi için bkz.: y. dn. 1579.

¹⁶⁰³Vandeput 1997a, 155.

¹⁶⁰⁴Tekil parçalar üzerinde yer alan çiçekli sarmaşık dalları daha erken stilistik özellikler sergilemektedirler. Bkz.: Böl. 4.9.5 Altık. 4.9.6 Alınlıklar.

¹⁶⁰⁵Genel olarak bkz.: Rumscheid 1994, 286 vdd.; Vandeput 1997a, 155 vdd.; Tırpan 1998, 53 vdd.; Köster 2004, 152 vdd. Konsol volütleri arasında kalan boşluklarda bezeğin kullanımına çok sık rastlanılmamakla birlikte, en erken örneği Erechtheion Tapınağı kapı konsolu üzerinde görülmektedir. Erechtheion'daki bezek, volütler arasında kalan boşlukta palmet yaprak demeti içerisinden çıkan iki yalın sarmaşık dalın birbirlerine ters yönde dönerek aşağı ve yukarı yönelmesi ve bu iki dalın ortasından çıkan bir diğer dalın ucuna yaprak demetinin yerleştirilmesi şeklindedir. Büsing-Kolbe 1978, Res. 20; Sear 2004, Res. 33d.

motiflerinden oluşmaktadır¹⁶⁰⁶. Ephesos'taki Serapeion'da akanthus yapraklarından oluşan bir sarmaşık dalı volütler arasında kalan boşluğu doldurmaktadır¹⁶⁰⁷. Perge Agora Tholosu'nun konsolları arasında kalan boşluk yalın sarmaşık dalları ile volütün alt bölümü ise yalın dallar ve bu dalların içe kıvrılan uçlarındaki rozet motifleri ile bezenmiştir¹⁶⁰⁸. Asklepieion'daki kapı konsolu üzerinde yer alan bezeğin en yakın benzerleri arasında yer alan Perge örneği bezeğin daha katı ve yoğun matkap kullanımı ile daha geç bir döneme ait olduğuna işaret etmektedir. Suriye'deki Baalbek Bacchus Tapınağı'nda akanthus yaprak demeti içerisinde çıkan ve içe doğru kıvrılan yalın dalların uçlarında yer alan çiçek motifleri konsollar arasında kalan boşluktaki yerlerini almıştır¹⁶⁰⁹. Konsollar arasında basit formu bu kıvrık dallarda bezeme ustalarının daha serbest bir ifadeye sahip oldukları bu nedenle çeşitli motiflere yer verildiği düşünülmelidir. Dönemsel olarak kapıların diğer bezekleri ile aynı dönemin ve atölyenin ürünü oldukları konusunda herhangi bir şüpheye yer bırakmazlar.

4.9 Diğer Mimari Parçalar

4.9.1 Antefiksler

Antefiksler kapama kiremitlerinin önünde, çatı kiremitlerinin bitim noktalarını örten, çatı boyunca ve çörlenler arasında uzanan bölümde yer alan süslemeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Yağmur sularının rüzgâr nedeni ile içeriye girmesini de engelledikleri için işlevsel olarak da kullanılmaktadırlar.

Rhodiapolis Antik Kenti kazılarında, nadir bir şekilde rastlanılan kireç taşından yapılmış antefiks parçaları tespit edilmiştir. Antik Çağ'a ait yoğun olarak ele geçen pişmiş toprak antefiksler yanında, mermer¹⁶¹⁰ ya da kireç taşından yapılmış örneklerle de karşılaşmak da mümkündür¹⁶¹¹. Opramoas Anıtı yakınından bir adet sağlama yakın (Kat. No. 323) ve tiyatro kazıları sırasında küçük bir bölümü korunmuş bir antefiks parçası (Kat. No.324) bulunmuştur. Üçgen formu antefikslere ait bu parçalar ön yüzlerinde birbirlerinden farklı birer bezek taşımaktadırlar. Antefiksler üzerinde daha çok palmet yaprak demetlerinden oluşan bezeğe yer verilmekle birlikte, farklı bitkisel motifler ya da figürlü örneklerde

¹⁶⁰⁶Yapı üzerinde konsollar dışında birçok mimari eleman üzerinde yoğun bir şekilde kullanılmıştır. Bkz.: Koenigs - Radt 1979, 339 Lev. 113,5.

¹⁶⁰⁷Koenigs - Radt 1979, Lev. 122,2; Vandeput 1997a, Lev. 88,3.

¹⁶⁰⁸Türkmen 2007, 18 vd. Kat. No. 10; Türkmen-Peker 2013, 154 Res. 13,1-2.

¹⁶⁰⁹van Ess - Weber 1999, 26. 98 vd. Res. 97c; Sear 2004, Res. 33d.

¹⁶¹⁰Mermerden yapılmış antefiksler ile Atina Attalos Stoası, Stratonikeia Augustus İmparator Tapınağı, Alliano Paşa Ilıcısı ve Labraunda Zeus Tapınağı gibi yapılarda karşılaşmak mümkün olmuştur. Bkz.: Camp - Dinsmoor 1984, Res. 46; Tırpan 1998, 47 Res. 61. 62a-b; Hellström 2007, 116; Şimşek 2011, 38 vd. Kat. No. 12-15.

¹⁶¹¹Rhodiapolis dışında Arykanda Antik Kenti'ndeki Helios Tapınağı'nda kireç taşından yapılmış antefiksler ele geçmiştir. Yapı H. Sancaktar tarafından doktora tezi kapsamında incelenmektedir.

bulunmaktadır¹⁶¹². Opramoas Anıtı çevresinde ele geçen antefiks arka bölümünde yer alan kırık dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Antefiksin ön yüzünde, sıklıkla karşılaşılan kapalı palmet yaprak demeti kullanılmıştır. Tiyatro kazıları sırasında açığa çıkarılan antefiks ise oldukça yıpranmış, çok az bir bölümü günümüze ulaşmıştır. Ön yüzün korunan bölümünde akanthus yaprak motifinin kullanılmış olduğu anlaşılmaktadır.

4.9.1.1 Antefiksler Değerlendirme

Ele geçen antefikslerden Opramoas Anıtı yakınında ele geçen örnek üzerinde yer alan kapalı palmet yaprak demeti, yanlarda üçer olmak üzere toplamda yedi yapraktan oluşmaktadır. Orta yaprak üçgen formlu bir köke sahip olup, yukarı doğru aynı kalınlıkta yükselir ve sivri uçlu sonlanır. İç ve dış yan yapraklar kabartma zemininden birbirlerinden ve orta yapraktan bağımsız bir şekilde yukarı doğru uzanmaktadırlar. Yapraklar orak formunda olup, iç yan yapraklar orta yaprağa dış yan yapraklar ise iç yan yaprağa dokunarak sonlanmaktadır. En dış yan yaprakların alt uçları içe doğru salyangoz formunda kıvrılmaktadır ve böylelikle kabartma zemini üzerinde bağımsız, düşecekmiş gibi duran birer örge halini almışlardır. Dış yan yapraklar da üstte orak formunda olup bir üstteki yaprağa dokunmaktadırlar.

Opramoas Anıtı yakınlarında ele geçen antefiksin ön yüzünde yer alan palmet yaprağı ile benzer özellikler sergileyen palmet yaprak demetinin en erken örneği ile Ephesos Domitianus Caddesi sütun altlıkları üzerinde karşılaşılmaktadır¹⁶¹³. Domitianus Caddesi'ne ait bu örnek üzerinde yaprağın özenli işlenişi, uzun yapısı ve orta yaprağın formu Rhodiapolis örneğinden erken olduğunu kanıtlar niteliktedir. Rhodiapolis'te orta yaprağın alt bölümünün oldukça geniş bir şekilde işlendiği görülmektedir. Kentte Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası'nda ele geçen korniş bloklarının sima bölümlerinde yer alan kapalı palmet yaprak demetlerinin bazılarında orta yaprakların altta ön kısımlarına küçük yapraklar yerleştirilirken, açık palmet yapraklarının orta yaprakları ise antefiks üzerinde olduğu gibi geniş bir şekilde kabartma yüzeyine yayılmaktadır. Ayrıca kapalı palmet yaprak demetlerinin benzer şekilde dış yan yapraklarının alt uçları sarmal şeklinde kıvrılmaktadır. Palmet yaprak demetlerini oluşturan her bir yaprağın zeminden ayrı ayrı çıkması Geç Hadrianus Dönemi özelliğidir¹⁶¹⁴. Palmet orta yapraklarının alt bölümlerinin kabartma zeminine doğru genişleyen formda işlenişi C. Başaran tarafından Antoninler Dönemi özelliği olarak yorumlanmaktadır¹⁶¹⁵.

¹⁶¹²Camp - Dinsmoor 1984, 26 Res. 46-49.

¹⁶¹³Strocka 1988, 294 Lev. 39,1.

¹⁶¹⁴Bkz.: y. dn. 1220.

¹⁶¹⁵Başaran 1995b, 82.

Yaprakların yukarıda değinilen özellikleri yaprak uçlarının iri sarmallar şekilde yapılması, Asklepion–Hadrianeum Önü Stoası çevresinde ele geçen yapraklarla benzer işlenişi, bu parça üzerinde yer alan bezeğin Geç Antoninler Dönemi'ne ait olduğuna işaret etmektedir.

Diğer parça üzerinde yer alan akanthus yaprağının çok az bir bölümü korunmuştur. Ana yaprak kökünün bir bölümü ve sağ yan yaprak lobu tam olarak korunmuştur. Dikey bir şekilde işlenmiş olan yan yaprak lobunun ince, sivri uçlu beş yaprak dişine ayrıldığı görülmektedir. Ana yaprak damarının kenarında yer alan yapraklarla ile birleşen dişler kabartma yüzeyinde dar açılı üçgenlerin oluşmasına neden olmuştur. Yaprak yüzeyinde derin matkap çizgilerinin olmaması dikkat çekicidir. Yaprak, rüzgârda hafif savrulmuş gibi bir yapı sergilemektedir. Bu şekilde işlenen akanthus yapraklarıyla henüz Augustus Dönemi'nde, Ephesos'ta bir çatı akroterinde karşılaşmak mümkündür¹⁶¹⁶. Özellikle Roma Dönemi'nde (2.-3. yy.) başlıklar üzerinde artarak kullanılır¹⁶¹⁷ ve Bizans Dönemi içlerine kadar görülmeye devam eder¹⁶¹⁸. Ancak bu parça üzerinde yer alan akanthus yaprağının küçük bir bölümünün korunması tarihlendirilmesini güçleştirmektedir. Bununla birlikte bu tür antefikslerin az sayıda ele geçmesi ve üzerinde palmet yaprağından farklı olarak akanthus yaprağının kullanılmış olması bakımından sözü edilmeye değerdir.

4.9.2 Çatı Tepeliği Parçası

Kentin kuzey doğusunda yer alan bir mezar yakınlarında ele geçen parça ise çatı tepeliğine ait olmalıdır (Kat. No. 325). Oldukça küçük bir bölümü günümüze ulaşmış olan parçanın alt bölümünde 0.085 m yüksekliğinde, 0.12 m uzunluğunda bölümü korunmuş olan düz bir silme yer almaktadır. Düz silme üzerinde kenarları çerçeveli bir şekilde işlenmiş geniş yapraklar ve bu geniş yaprakların arasından çıkan uzun, ince yapraklar bulunmaktadır. Parça üzerinde, bulunan yaprakların oldukça yıprandığı ve aşındığı görülmekte, üç adet çerçeveli büyük yaprak ve bunların arasında kalan iki ince, uzun yaprak takip edilmektedir.

4.9.2.1 Çatı Tepeliği Parçası Değerlendirme

Genellikle yan yana ve üst üste yapraklar ile bezekli tek parça ya da birden fazla parçanın bir araya gelmesi ile oluşan bu türdeki çatılar, yuvarlak veya piramidal formlu monopteros ya da pseudomonopteros plana sahip onur, mezar anıtı, tholos gibi yapıların çatılarını örtmektedir. Altlık ve osthoteke gibi mimari donanımların gövdeleri de benzer

¹⁶¹⁶Alzinger 1994, Res. 153a-b.

¹⁶¹⁷Kautzsch 1936, 140-152; von Mercklin 1936, 184; Cavalier 2005, 199 vd. Lev. 5 Res. 16; Mert - Niewöhner 2010, 375 vd. 397 Res. 21.

¹⁶¹⁸Kautzsch 1936, Lev. 28 Res. 453. 455-456. Lev. 29 Res. 462-471. Lev. 33 Res. 540a-b; Peschlow 1998, 71 Lev. 21,20; İşler 2009, Kat. No. 6-7.

şekilde yaprak dizileri içeren piramidal ya da kozalak formlu kapaklar ile taçlandırılmaktadır. Bu tür anıtsal yapıların Batı Anadolu’da henüz Hellenistik Dönem’de varlığı bilinmektedir¹⁶¹⁹. Altlık ve osthote kapaklarının bu yapıların çatılarından esinlenilerek yapılmış oldukları düşünülmektedir¹⁶²⁰.

Bölgede, şu ana kadarki kazılarda ortaya çıkarılan Limyra Ptolemaios Anıtı bu tür yapıların Lykia’daki öncülerinden olmalıdır ve adından da anlaşıldığı üzere yapı Ptolemaioslar’la ilişkilendirilmektedir¹⁶²¹. Tıpkı Limyra’da olduğu gibi Karia kentlerinden Kaunos Monopteros’u¹⁶²² ve Pisidia kentlerinden Termessos Q1 Anıtı¹⁶²³ da Hellenistik Dönem’e tarihlendirilen diğer yapılardır.

Parçanın bir mezar yakınından ele geçmesi önemli bir veri olmakla birlikte oldukça küçük bir bölümü ele geçtiği için monolit ya da birden fazla parçadan oluşan bir çatı tepeliğine mi aitti, bunu şuan için söylemek oldukça güçtür. Ancak parçanın ele geçtiği yapının nasıl bir yapı ve üst örtü sistemine sahip olduğu ileride yapılacak kazılar sonucunda tespit edilebilir.

Parça üzerinde korunan yaprakların orta damarları, geniş yapraklar üzerinde takip edilememekle birlikte bu yaprakların arkasında kalan uzun yaprakların üzerinde dışa doğru çıkıntılı yaprak damarlarının varlığı aşırı aşınmaya karşın görülmektedir. İri, oval yapraklar birbirleri ile keskin, ters “v” şeklinde birleşmeyip, birleşim noktaları dar, yarım yuvarlağa yakın yumuşak bir geçişle sağlanmaktadır. Hem üstte yer alan geniş yaprakların hem de ara yaprakların etraflarının çerçevesi verilmiş olması, yaprak birleşim noktalarının keskin bir formda olmayışı, ara yaprakların üzerinde orta damar çizgisinin kabarık bir şekilde işlenmesi yaprakların plastik ve canlı yapılarını koruduklarına işaret etmektedir. M.S. 1. yy. ortalarına tarihlenen Ostia St. Remy (Glaum) mezar anıtında da yaprakların birleşme noktaları benzer plastikliktedir¹⁶²⁴. Ancak bu örnekte yaprak kenarları çerçevesizken, Rhodiapolis örneğinde yaprakların kenarları da çerçevelenmiştir. Erken İmparatorluk Dönemi’ne tarihlenen Sagalassos Onur Anıtı’nın piramidal çatı bloğu üzerinde yer alan yaprakların orta damarları plastik bir şekilde işlenmiş, yaprak dilimi oldukça doğal bir görünümde verilmiştir¹⁶²⁵. Rhodiapolis’te ele geçen parça üzerinde ise daha öncede belirtildiği üzere yaprakların sadece dış kenarları çerçevelenmiştir. Patara’da ele geçen ve Augustus Dönemi’ne tarihlendirilen bir

¹⁶¹⁹Seiler 1986, 139 vdd.; Varkıvanç 1998, 90; Alp 2006, 175.

¹⁶²⁰Varkıvanç 1998, 90.

¹⁶²¹Borchardt 1999, 79 vdd. Lev. 44.

¹⁶²²Serdaroğlu 2004, 42 vdd.

¹⁶²³Büyükkolancı 2004, 209 vdd. Res. 2-3. 5-6. 8-9.

¹⁶²⁴von Hesberg 1992, 128 Res. 75.

¹⁶²⁵Vandeput 1997a, 43 vd. Lev. 11,1; Alp 2006, Lev. 75b.

altlık tepeliği üzerinde yer alan yapraklar Sagalassos örneği ile benzer plastikliktedir¹⁶²⁶. Patara örneğinin Rhodiapolis'te ele geçen parça üzerindeki yapraklar ile ortak noktası geniş yapraklar arasında dar, ince yaprakların kullanılmış olması ve yaprak birleşim yerlerinin benzer şekilde yumuşak bir kavis ile sağlanmış olmasıdır. Bu parça üzerinde yer alan yaprakların stilistik özellikleri kesin olmamakla birlikte M.S. 1. yy.'ın ikinci çeyreği tarihini anımsatmaktadır.

4.9.3 Pilaster Bloğu Parçaları

Kentte Opramoas Ailesi Anı Binası yakınlarında yapılan kazılar sırasında üç parça halinde pilaster bloklarının üst bölümlerine ait parçalar ele geçmiştir. Bu parçalar üzerinde 0.04 m yarıçapa sahip, kalp şeklinde işlenmiş, altışar taç yaprakten oluşan rozet motifleri bulunmaktadır.

4.9.3.1 Pilaster Bloğu Parçaları Değerlendirme

Parçalar üzerindeki tek motif olan altı taç yaprakten oluşan rozetlerin merkezinde bir adet matkap deliği bulunmakta ve bu bölümün dört dilime ayrıldığı görülmektedir. Her bir taç yaprak kalp formu iki bölüme, bu bölümler ise kendi içlerinde üstte adeta yırtılmış gibi ikiye ayrılmıştır. Taç yaprakların bu formu konsollu korniş blokları üzerinde Lesbos kymationunun ara yapraklarının üst bölümlerini hatırlatmaktadır (Kat. No. 326-328). Ele geçen üç parça üzerinde yer alan rozet motiflerinin stilistik özellikleri, bu parçaların aynı bloğa ya da aynı yapıya ait bloklara ait olduklarına işaret etmektedir. Rozet motifini oluşturan taç yaprakların tamamen bezeyici bir form kazandığı ve canlılıklarını yitirdikleri görülmektedir. Bezeğin birebir karşılaştırma örneği bulunamamış olup, rozetlerin genel formu – bölünmüş merkezde yer alan matkap deliği ve taç yapraklar - M.S. 3. yy. içine ait olmaları gerektiğini düşündürmektedir.

4.9.4 Duvar Kaplama Parçası (?)

Rhodiapolis Tiyatrosu'nun batı paradosunun kazıları sırasında ele geçen küçük parçalar arasındaki bir parça üzerinde yarısı korunan rozet motifi dikkat çekicidir (Kat. No. 329). Bu motifin, friz blokları üzerindeki yapraklar arasında kalan ve yukarıda sözü edilen pilaster sütunları üzerinde bulunan rozet motiflerinden farklı stilistik özelliklere sahip olduğu ilk bakışta anlaşılmaktadır. Parçanın formu ilk bakışta ante başlıkları üzerinde motifin fazlaca kullanılması ile bağlantılı olarak ante başlığı parçası olduğunu düşündürse de, bezeğin yer

¹⁶²⁶Varkıvanç 1998, 87 vdd. Res. 1. 4.

aldığı kabartmanın derinliğinin 0.08 m olması ile bu işlevde kullanılmış olduğunu söylemek oldukça güçtür. Bu tür levhaların Dor frizlerinin metop bölümlerinde de kullanılmış olabilecekleri belirtilmekle birlikte şüana kadar böyle bir parçanın kazılardan ele geçmediğinin de altı çizilmektedir¹⁶²⁷. Parçanın üst bölümünde yer alan profiller zaten metop üzerinde kullanılacak levha işlevinde olmadığını da kanıtlamaktadır. Bununla birlikte Pergamon’da bir kahramana ait olduğu düşünülen heroonun duvar kaplaması olarak kullanılmış olan kabartmalı levhaları aynı derinliğe sahip olmakla birlikte, üst bölümleri de benzer bir profille sınırlandırılmıştır. Bu nedenle parçanın Pergamon örneği ile aynı işleve sahip olması en yakın ihtimal olarak görünmektedir¹⁶²⁸.

4.9.4.1 Duvar Kaplama Parçası (?) Değerlendirme

Rozet motifi, biri daha geniş ve oval (kalp formu), diğeri ise daha ince ve uzun olan taç yaprakların dönüşümlü bir şekilde merkez etrafında yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Aynı stilistik anlayışta yapılmış olan rozet motifleri ile çeşitli mimari parçalar üzerinde karşılaşmak mümkündür. Rumscheid’a göre, Anadolu’da Yüksek Hellenistik Dönem’e tarihlenen yapıların mimari elemanları üzerinde motif, sık bir şekilde kullanılmıştır. Rumscheid, yaptığı çalışmada rozetleri stilistik özelliklerine göre ayırmış ve Rhodiapolis’ten ele geçen bu parça üzerinde yer alan rozet motifi ile benzer rozet motiflerini “G7” olarak sınıflandırmıştır¹⁶²⁹. Rozet motifleri lahit ve mezar stelleri üzerinde de sıklıkla tercih edilen dekoratif bir motif olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁶³⁰.

Araştırmacılar, rozet motifinin tek başına tipolojik bir tarihlendirme yapmak için yeterli olmadığını altını çizmekte ve yukarıda sayılan örnekleri yapıların üzerinde yer alan diğer bezeklerden yola çıkarak tarihlendirmektedirler¹⁶³¹. Oldukça benzer örnekleri ile Hellenistik ve Erken Roma Dönemi’ne tarihlenen çeşitli yapıların farklı mimari parçaları üzerinde karşılaşmak mümkün olmuştur. Bölgedeki en yakın benzeri ise Geç Klasik Dönem Ksanthos Nereidler Anıtı’nın pilaster başlıklarında karşımıza çıkmaktadır¹⁶³². Nereidler Anıtı dışında, Knidos İonik Salon’un ante başlıklarında, Ephesos Tiyatrosu proskenionu Dor friz bloğu metopları üzerinde, Pergamon Asklepios Soter Tapınağı’nın pilaster bölümünde, Nysa Gerontikonu’nda spolien malzeme olarak kullanılmış ionik friz bloğunda, Milet Athena Polias

¹⁶²⁷Filges - Radt 1986, 95 vd.

¹⁶²⁸Üzerinde rozetlerin bulunduğu levhanın derinliğinin 0.087 m olması benzer işlevi destekler niteliktedir. Ancak Pergamon’daki rozetler Rhodiapolis’teki örnekten farklı stilistik anlayışta çalışılmıştır. Bkz.: Filges - Radt 1986, Lev. 66a.

¹⁶²⁹Rumscheid 1994, Beilage B.

¹⁶³⁰Filges - Radt 1986, 94 vdd. dn. 160-161.

¹⁶³¹Filges - Radt 1986, 105 dn. 164; Rumscheid 1994, 145.

¹⁶³²Coupel - Demargne 1969, 113 vdd. Lev. 49-50.

Tapınağı'ndaki İonik friz bloğu üzerinde, Euromos Zeus Lepsinos Tapınağı'nda ante/friz bloğu üzerinde görülebilir¹⁶³³. Motif tek başına yeterli derecede tarihlleme kriteri sunmamasına karşın rozet formunun yukarıdaki örneklerle uyumlu yapısı ve canlı işlenişi bu parça üzerinde yer alan rozet motifinin Yüksek Hellenistik-Erken İmparatorluk Dönemi arasına ait olabileceğini düşündürmektedir.

4.9.5 Koltuk Altlığı (?)

Kentte batı kapı girişi ve çevresinde yapılan kazılar sırasında üç parça halinde ele geçmiş ve muhtemelen altlık olarak kullanılmış parçalar ilgi çekicidir (Kat. No. 330-331). Kırıklardan anlaşıldığı kadarıyla tüm parçalar bir bütünü (1.00 x 1.00 m) oluşturmaktadır. Ön yüzde, köşelerde gryphon (?) ayağı şeklinde yapılmış olan pençeler ve üzerlerinde oval, yaprak şeklinde işlenmiş motifler bulunmaktadır. Gryphon pençelerinin yan yüzlerde ise üstte dikdörtgen formlu bir düzlük ve arkaya doğru "L" şeklinde bir girinti ile çerçevelenmiş bezekli bir alan bulunmaktadır. Bu alanda gryphon ayağının yan tarafında, yaklaşık olarak hayvanın sağrı kısmında, kalın birkaç kez dolandırılmış bir ip ile bağlı akanthus yaprakları, bu akanthus yapraklarının içinden çıkan yarım kapalı palmet yaprak demeti ve sarmal bir daldan oluşan bir bezeme kompozisyonu bulunmaktadır. Üzerinde yer alan bezeklerle birlikte böyle bir bloğun altlık olarak adlandırılmasının nedeni ise formunun yanı sıra Priene Tiyatrosu'nda yer alan bir koltuğun altlığını anımsatmasından ileri gelmektedir¹⁶³⁴. Priene Tiyatrosu'nda taht şeklinde işlenmiş ve iki parçadan oluşan bir koltuk bulunmaktadır. Koltuğun alt bölümü Rhodiapolis örneğinde olduğu gibi ön yüzde gryphon ayağı şeklinde biçimlendirilmiştir. Gryphon ayaklarının üst bölümü volüt şeklinde yapılmış olup, yan yüzlerde ise bu volütlerin kenarından çıkan bitkisel bezeklere yer verilmiştir. Rhodiapolis'te ele geçen bu örneğinde bir taht altlığı olarak, tiyatro, bouleuterion, eksedra ya da mezar anıtı gibi bir yapıda kullanılmış olması muhtemeldir. Ancak kullanıldığı yapının tespit edilmesi bugün için mümkün gözükmemektedir.

4.9.5.1 Koltuk Altlığı (?) Değerlendirme

Gryphon pençesi şeklinde yapılmış ayakların üst bölümünde, hayvanın sağrı kısmında, üst üste ve oval formlu oldukça plastik bir işlenişe sahip oval, yaprak şeklinde motifler bulunmaktadır. Parçaların yan yüzlerinde yer alan ve bitkisel bezekleri bir arada tutan bağcığın oldukça plastik bir şekilde işlendiği görülmektedir. Aynı özenli işleniş kapalı palmet

¹⁶³³Ziegenaus - de Luca 1975, 11 Lev. 5a; Rumscheid 1994, Lev. 46,3. 58,5. 59,4. 98,4. 111,2. 116,5. 117,3; Fedak 1990, 145 vd. Res. 209. 211-212.

¹⁶³⁴Schumacker - Misiakiewicz 2007, 66 vdd. Res. 88-92.

yaprak demetinin tüm yaprakları üzerinde karşımıza çıkar. Kapalı palmet yaprak demeti altında, aynı çanakdan çıkan bir sarmal dal bulunmaktadır. Aşağı indikten sonra yukarı doğru yükselerek, palmet yaprak demeti altında halka şeklinde bir boğumdan çıkan ve ikiye ayrılan sarmal dalın bir ucu aşağı, diğer ucu ise yukarı doğru yönelir ve içe doğru sarmal yaparak sonlanır. Küçük yan dallardan biri içe doğru kıvrılmaktadır ve ucunda küçük bir rozet motifi taşımaktadır. Boğum içinden çıkan ve bu yan filizlerin arasında kalan ince düz bir filiz şeklindeki yaprak ise hafif bir yay çizerek yukarı doğru yönelmektedir. Arkaik ve Klasik Dönem’de altlık ya da koltukların herhangi bir bezeme içermedikleri ve sade yapıldıkları, Geç Klasik ve Erken Hellenistik Dönem’den itibaren gryphon ya da benzeri hayvan motiflerinin taht, masa ayağı gibi örgeler üzerinde kullanıldığı ve Roma Dönemi’nde de kopyalarının kullanılmaya devam ettiği bilinmektedir¹⁶³⁵.

Akanthus yaprağı çanağı oldukça kısa tutulmuştur. Çanakdan çıkarak, kıvrılarak ilerleyen bir ana dal ve uç kısmında her zaman yarım bir palmetle sonlanan yan dallar bulunmaktadır. Ana daldan çıkan ve ters yönlerde ilerleyen yan dallar uçlarında genellikle çiçek taşımaktadırlar. Bu şekilde işlenen kıvrık dalların İtalya ve Makedonya üzerinden Anadolu’ya geçtiği belirtilmektedir¹⁶³⁶. Altlığın ön ve yan yüzünde yer alan gryphon ayağı ve bu motif üzerinden çıkarak yan yüzü süsleyen bitkisel bezeme repertuarı aynı düşüncenin ürünü olmalıdır. Genellikle Hellenistik Dönem ante başlıkları, friz ve sima bölümlerinde kullanılan sarmaşık dallarının ucundaki akanthus çanakları ve bu çanakların içinden çıkan yarım palmet yaprak ve küçük filizlerden oluşan bezeme kompozisyonu Erken İmparatorluk Dönemi’nde de yapıların mimari elemanları üzerinde kullanılmaya devam etmiştir¹⁶³⁷. Ana yaprak ve yan dallar üzerinde yivlerin yer almadığı ve alçak kabartma tekniğinde işlendikleri, bezeklerin bulunduğu kabartma zemininde boşlukların olduğu görülmektedir¹⁶³⁸. Dalların sade formu yanında bezeğin yuvarlak, yumuşak hatlar taşıması ve zeminde yer alan boşluklar, Pergamon okulunun etkileri ile açıklanmaktadır¹⁶³⁹. Dalların ince, narin ve yalın yapısı M.S. 1. yy. içinde de görülüp, M.S. 2. yy.’da bu şekilde işlenen sarmaşık dallar ile karşılaşmanın mümkün olmadığı belirtilmektedir¹⁶⁴⁰. Palmet yapraklarının kenarları çerçeveslendirilmiş ve ortaları oluk şeklinde derinleştirilerek, zarif ve uçları orak şeklinde hafif içe dönük olarak işlenmişlerdir. Böylelikle yapraklar üzerinde etkili bir ışık-gölge etkisi oluşmuştur. Birbirini

¹⁶³⁵Richter 1954, 271 vdd. Lev. 47 vd.; Aybek 2004, 342 vdd. Lev. 103.

¹⁶³⁶Pfrommer 1987, 172 vd. Lev. 53; Rumscheid 1994, 247 vd.; Köster 2004, 152 vd. Lev. 149,7.

¹⁶³⁷Can 2006, 313 vdd.

¹⁶³⁸Erken Augustus Dönemi sonrasında kıvrık dal kuşakları boşluk kalmayacak şekilde doldurulmaya başlanmaktadır. Bkz.: Gündüzalp 1984, 33 vdd.; Can 2006, 319 vd. Res. 13; Büyükkolancı 2008, 6 vdd.

¹⁶³⁹Tırpan 1998, 62.

¹⁶⁴⁰Vandeput 1997a, 155 Lev. 12,2; Can 2006, 315.

takip eden orak formlu yapraklar kademeli bir şekilde büyümektedir ve her birinin uç kısmı üstte yer alan yaprağın kavis yapan bölümüne dokunarak sonlanmaktadır. Altlık üzerinde yer alan bitkisel bezeme kuşağı hava, malzeme ve çevresel ve diğer koşullar nedeni ile oldukça yıpranmıştır. Bu nedenle dikkatli bakılmadığında yaprak ve dalların formunun anlaşılması güçtür. Akanthus yaprak çanağı içinden çıkan yarım akanthus yaprağı, yalın bir dal ve bu daldan sürgün veren filizlerden oluşan en yakın kompozisyon ile Pergamon Athena Kutsal Alanı'ndaki Dor düzeninde cephe görüntüsüne sahip niş simasının köşe akroterinde karşılaşılmıştır. M.Ö. 197-159 yıllarına tarihlenen bu niş siması üzerindeki bezek kompozisyonu ile uyumlu bir yapı görülmesine karşın, bezeklerin stilistik olarak farklı oldukları ilk bakışta anlaşılmaktadır¹⁶⁴¹. Akanthus yaprağı çanağı oldukça canlı ve etli bir yapı sergilmektedir, palmet yaprakları da benzer şekilde kalın, dolgun yapıdadır. Her bir yaprak ucu diğerinin üzerine taşarak sonlanmaktadır. Aynı çanak içerisinden çıkan sarmaşık dal ise bir çanak ve bu çanaktan sürgün veren iki yalın, farklı yönlerde açılan sarmal dala sahiptir. Bu görüntüsü ile Rhodiapolis altlıkları üzerinde yer alan bezeklerden daha erken oldukları anlaşılmaktadır.

Bunun dışında Hellenistik Dönem friz blokları üzerinde yer alan sarmaşık dalları, bu dalların bitimlerinde yer alan akanthus yaprak çanakları ve bu çanaklar içerisinden çıkan yarım palmet yaprak demetleri ile karşılaştırmalar yapılabilir. Örneğin, Pergamon Yukarı Agora'dan ele geçmiş olan bir arşitrav-friz bloğu üzerinde benzer şekilde yivsiz dallar ve bu dalların uçlarında yer alan akanthus çanaklarından çıkan yarım palmet yaprakları Rhodiapolis örneklerini hatırlatmaktadır¹⁶⁴². İlion Athena Polias Tapınağı friz blokları üzerinde yer alan yarım palmet yaprak demetleri de benzer stilistik özelliktedir, ancak palmet yapraklarını taşıyan çanakların köklendiği sarmal dallar yivli işlenmiştir¹⁶⁴³. Altlık olarak kullanılmış olduğu düşünülen bu blok üzerinde yer alan bezeklerin hala canlı ve doğal yapılarını korudukları görülmektedir. Özellikle benzer işlenişte palmet yaprakları ile Yüksek Hellenistik-Erken Roma Dönemi'ne tarihlenen yapıların İon başlıklarının volüt köşeleri, ante başlıkları, friz, sima gibi bölümlerinde karşılaşmak mümkündür¹⁶⁴⁴. Bu nedenle altlık üzerinde yer alan bezeklerin canlı ve doğal yapısı, ışık-gölge etkisini iyi bir şekilde yansıtmaları Yüksek Hellenistik-Erken Roma Dönemi içinde değerlendirilebileceklerine işaret etmektedir.

¹⁶⁴¹Rumscheid 1994, 35. 292. 324. Lev. 115,1-3.

¹⁶⁴²Pergamon'daki bu örnek Erken İmparatorluk Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Rumscheid 1994, Lev. 126,1.

¹⁶⁴³Augustus Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bkz.: Goethert - Schleif 1962, 16 Lev. 15a-c; Rumscheid 1994, Lev. 51,1.

¹⁶⁴⁴Alzinger 1974, Lev. 118 vd. Lev. 145; Rumscheid 1994, Lev. 74,5. 124,2 125,3. 161,6; Vandeput 1997a, 41 vdd. Lev. 10,1-3. 12,2. 14,1-4. 82,3.

4.9.6 Alınlıklar

Kentte, Asklepieion – Hadrianeum Önü Stoa'sı'ndan agoraya geçişte yer alan, yani Opramoas Ailesi Anı Binası'nın hemen önünde bulunan merdivenli yol üzerinde biri serbest diğeri ise geç dönem duvarı içinde kullanılmış, yaklaşık olarak 1.20 m uzunluğunda ve 0.45 m yüksekliğinde iki adet alınlık parçası tespit edilmiştir (Kat. No. 332-333). Bloklardan biri ters bir şekilde geç dönem duvarı (?) içinde kullanılmış olduğu için ön ve sağ yan yüzünde yer alan bezemeler ne yazık ki izlenememektedir. Dikdörtgen formlu ön yüzlerde üçgen şeklinde işlenen alınlıkların ortasında kalan boşlukta dışa doğru kabartma şeklinde yapılmış daire şeklinde bir bezek yer almaktadır. Alınlık üzerindeki orta akroterlerde hava koşulları nedeni ile yıpranmış palmet yaprak demeti, bu demetin arkasından çıkan bir çanak ve her iki yana doğru uzanan oldukça plastik yapıda işlenmiş ana dallar ve bu dalların uç kısımlarında yer alan çiçek ya da yaprak motiflerinden oluşan bir bezeğe yer verilmiştir. Palmet yaprak demetleri içinden çıkan ince dallar ve zeminden köklenen başka yapraklar da mevcuttur. Ancak motiflerin tam formunu anlamak oldukça güçtür. Köşe akroterlerinde ise geleneksel yapı sergilenmiştir; ön yüzde orta akroteri tekrar eder şekilde, yarısı ön yüzde yarısı yan yüzde olacak şekilde işlenmiş kapalı palmet yaprak demeti, bu demetin üstündeki iki bölmeli çanaktan çıkıp öne ve yana doğru uzanan ana ve yan dalların yanı sıra zeminden köklenen bir başka yaprak daha bulunmaktadır.

Yan yüzler dikine dikdörtgen bir formda olup, üzerlerinde ön yüzde bulunan akroter bezeklerinin devamı yer almaktadır. Geç dönem duvarı içinde kaldığı için (Kat. No. 333) örneğin sağ ve sol yan yüzlerinin simetrik olarak aynı bezeği taşıyıp taşımadığı tam olarak anlaşılmamaktadır. Kırık olarak ele geçen diğer örneğin ise yan yüzleri simetrik şekilde bezenmemiştir (Kat. No. 332). Yan yüzlerde palmet yaprak demetinin yarısı ve bunun üzerinden çıkan, ince filiz ve yaprak motifleri yan yüzlerde ortaktır. Duvar içinde kullanılmış olan alınlığın sol yan, kazılar sırasında açığa çıkarılmış olan alınlığın ise sağ yan yüzünde, üst çerçevenin biraz altında, yuvarlak bir daire içinde incecik taç yapraklardan oluşan bir rozet motifi kullanılmıştır. Bu motif, çiçek formlu phialeler olarak anılmaktadır¹⁶⁴⁵.

4.9.6.1 Alınlıklar Değerlendirme

Alınlık olarak düzenlenmiş olan bu parçaların yan yüzlerinin bezenmiş olması yerleştirildikleri alanda yan yüzlerinin görüldüğüne işaret etmektedir. Boyutları ve bezeksel özellikleri bu alınlıkların yan yana ya da birbirlerine yakın konumlandırılan nişlerin veya mezar anıtı gibi bir alanın cephesini süslediklerini düşündürmektedir. Bunun yanında benzer

¹⁶⁴⁵Rumscheid 1994, 281.

formlu alınlıklar dikdörtgen formlu altlıkların üzerinde de yer almaktadır¹⁶⁴⁶. Alınlıklar üzerinde yer alan motiflerin aşırı derecede yıprandıkları görülmektedir. Bu, kullanılan malzemenin niteliği yanında çevresel koşullardan fazlaca etkilenmiş olması ile alakalı olmalıdır.

Alınlıkların akroter bölümlerinde, palmet, akanthus ve bunlardan çıkan yan dallara, yani bitkisel bezeklerden oluşan motiflere yer verilmesi Anadolu'da Hellenistik Dönem yapılarında oldukça sık kullanılmaktadır ve her bir yapı için ayrı bir kompozisyon kullanıldığı tespit edilmiştir¹⁶⁴⁷. Palmet yaprağı demetlerinden orta akroter üzerinde yer alanlar tanınmayacak şekilde yıpranmıştır. Ancak üzerindeki izler köşelerdeki kompozisyonun açık halini yansıtır olmalıdır (Kat. No. 332). Köşelerde yer alan palmet yaprak demetlerinin kenarları çerçevelendirilmiş ve ortaları oluk şeklinde derinleştirilerek, zarif ve uçları hafif içe dönük olarak, orak şeklinde işlenmişlerdir. Yapraklar üzerinde ışık-gölge etkisi izlenmekte, orak formlu yaprakların kademeli bir şekilde yükseldiği ve her birinin uç kısmının üstte yer alan yaprağın üzerine hafifçe taşırıldığı görülmektedir. Kenarları çerçevelenmiş ve ortaları çukurlaştırılarak ışık-gölge etkisi yaratan palmet yaprakları ile yukarıda sözü edilen altlık üzerinde karşılaşmak mümkündür¹⁶⁴⁸.

Orta ve köşe akroterlerde palmet yaprak demetlerinin arkasından çıkan dalların iri ve etli yapıda işlendikleri görülmektedir. Bu durum, sarmaşık dallarda daha çok Yüksek Hellenistik Dönem'de karşılaşılan bir durumdur¹⁶⁴⁹. Bargylia'da Yüksek Hellenistik Dönem'e tarihlenen köşe başlığı üzerindeki akanthus yaprağına benzer formda işlenmiş dalların Rhodiapolis buluntusu alınlıkta olduğu gibi kalın ve boru şeklinde işlendikleri görülmektedir. Ancak bu örnekte dalların uçlarında yer alan çanaklardan çıkan ince filizlere ve uçlarında çeşitli çiçek motiflerine yer verilmiştir¹⁶⁵⁰. Yaklaşık olarak M.Ö. 290-260 yılları arasına tarihlenen Samos Heraionu'ndaki başlık üzerinde yer alan yalın dalların, oldukça plastik işlendiği görülmektedir¹⁶⁵¹. M.Ö. 3. yy. sonuna tarihlenen Pergamon Asklepion Soter Tapınağı'nın friz blokları üzerinde yer alan sarmaşık dalları da yalın ancak daha plastik ve zarif işlenmiştir¹⁶⁵². M.Ö. 2. yy.'ın 3. çeyreğine tarihlenen Chyrse Apollon Smintheus Tapınağı alınlık bloğu üzerinde yer alan palmet yaprak demetleri herhangi bir yiv içermeyen

¹⁶⁴⁶Bkz.: Wiegand - Schrader 1904, 241 Res. 238; Yavis 1949, Res. 85; Fraser 1977, Res. 31 a-c; Coulton 2005, 129 vd. Res. 3.

¹⁶⁴⁷Bkz.: y. dn. 1641.

¹⁶⁴⁸Bkz.: s. 280 vdd.

¹⁶⁴⁹Burada bir sarmaşık daldan söz edemesekte bir dal ve bu daldan çıkan bir çiçek motifi bulunmaktadır. Yüksek Hellenistik Dönem sarmaşık, kıvrık dalların özellikleri için bkz.: Gündüzalp 1984, 33 vd.

¹⁶⁵⁰Rumscheid 1994, 244. 266 dn. 977 Lev. 11,10.

¹⁶⁵¹Tiede 1990, 231 vd. Lev. 49,1 Res. 10; Rumscheid 1994, Lev. 117,4.

¹⁶⁵²Ziegenaus - de Luca 1968, 77, Lev. 33a; Ziegenaus - de Luca 1975, 5 vdd. Lev. 89; Rumscheid 1994, Lev. 117,1.

kalın dallarla birbirine bağlanmaktadır¹⁶⁵³. M.Ö. 2. yy. ortalarına tarihlenen Milet Capito Hamamı Gymnasiumu friz blokları üzerinde yer alan sarmaşık motifini oluşturan ana dallardan çıkan yan dallar kalın ve yivsiz yapılmışlardır¹⁶⁵⁴.

Alınlıkların sağ yan yüzlerinde phiale formlu yuvarlak motiflerin rozet şeklinde işlendikleri görülmektedir. Klasik Dönem’de sakral özellik taşıyan phiale ya da omphalos bezemelerinin Erken İmparatorluk Dönemi ile birlikte bu özelliklerini yitirmiş oldukları ve tamamen kendi başına bir anlam kazanan doldurma motifi olarak kullanıldıkları, ayrıca motifin M.Ö. 3. yy.’dan İmparatorluk Dönemi içlerine kadar herhangi bir form gelişimi göstermeden kullanıldığı belirtilmektedir¹⁶⁵⁵. Çiçek formlu philale motifi ile Augustus Dönemi’ne tarihlenen İlion Athena Polias Tapınağı friz bloğu üzerinde karşılaşılmakla birlikte, çiçeği oluşturan taç yapraklar alınlıklar üzerindelerden farklı olarak saat yönünde dönüyor gibi işlenmişlerdir¹⁶⁵⁶.

Alınlıklar üzerinde kullanılan bezekler çok fazla yıprandıkları için tarihlendirilmeleri güçleşmektedir. Ancak bezeklerin tek tek stilistik özellikleri, genel görünüşleri ve şeması Yüksek Hellenistik Döneme ait olduklarına işaret etmektedir.

4.9.7 Heykel (?) Altlığı Parçaları

Kare ya da dikdörtgen formlu bir altlığa ait olması gereken iki adet parça 2011 yılında Opramoas Stoası’nda yer alan kireç ocağının boşaltılması sırasında ele geçmiştir (Kat. No. 334). Kireç ocağından çıkarılan iki parça birleşmektedir ve oldukça yıpranmıştır. Bunun ardından 2007 yılında Opramoas Stoası’na çok da uzak olmayan, Opramoas Anıtı’nın doğu yüzünden ele geçen ve daha küçük bir parça (Kat. No. 335) üzerinde yer alan bezek düzenlemesi, bu parçanın da aynı altlığa ait olduğuna işaret etmektedir.

Altlık parçalarının alt bölümünde iki adet düz faskia profili üzerinde bir ovolo profili yer almaktadır. Üzerinde herhangi bir bezemeye yer verilmeyen bu profilleri, iki inci-bir boncuk şeklinde düzenlemeye sahip olan inci-boncuk dizisi takip etmektedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan kyma rekta profilinin de üzerinde, ters bir şekilde yerleştirilmiş Lesbos kymationu yer almaktadır¹⁶⁵⁷. Lesbos kymationunu üstte yine iki inci-bir boncuk

¹⁶⁵³Rumscheid 1994, Lev. 16,1; Rumscheid 1995, 49 Res. 2. Lev. 23,4-5.

¹⁶⁵⁴Rumscheid 1994, Lev. 103,5.

¹⁶⁵⁵Rumscheid 1994, 281 dn. 191. 195.

¹⁶⁵⁶Goethert - Schleif 1962, 33 Lev. 14b. 31b; Rumscheid 1994, Lev. 51,8.

¹⁶⁵⁷Ksanthos’tan ele geçen İon kymationları da ters yerleştirilmiş profiller üzerinde yer almaktadır. Harpy anıtında da boya ile verilmiş olan İon kymationu aynı şekilde ters bir profil üzerinde yer almaktadır. Hierapolis’ten bir lahit üzerinde benzer şekilde ters işlenmiş bir Lesbos kymationu bulunmaktadır. Üstte yer alan bezeğin kontrastını vermek için böyle bir uygulamaya gidilmektedir. Hierapolis’teki lahit için bkz.: Pülz 1989a, 100 vd. Lev. 36. Antalya Müzesi Herakles Lahdi için bkz.: Korkut 2005, 164 Res. 13.

şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi takip etmektedir. Bezeklerin diğer yüzde de devam etmesi düzenlemenin altlığın tümünü çepeçevre kuşattığına işaret etmektedir. Parçanın üst bölümü ele geçmediği için üstte benzer profil ve bezek şemasının olup olmadığına dair bir şeyler söylemek güç olmakla birlikte, Lesbos kymationunun ters bir şekilde yerleştirilmiş olması altlık ve lahit gibi parçalar üzerinde sıklıkla karşılaşılan bir uygulama olan üst bölümde yer alan bezeğin yansıması olarak yorumlanabilir. Yani altlığın üst çerçevesi de aynı bezek düzenlemesine sahip olabilir. Bloğun korunan her iki yüzünde de ana gövde üzerinde teneaların uçları ve bunların altından sarkan iplikçikler korunmuştur. Parça üzerinde iki satırlık yazıt korunmuştur¹⁶⁵⁸.

4.9.7.1 Heykel Altlığı (?) Parçaları Değerlendirme

Dikdörtgen bir altlığa ait olduğu düşünülen parçaların üzerinde yer alan tenealar, gövde üzerinde girland ve girland taşıyıcısı olan başka motiflerinde bulunduğu işaret etmektedir. Dikdörtgen formlu altların genellikle bukephalionların taşıdığı girlandlar ile dekore edildikleri bilinmektedir¹⁶⁵⁹. Ana gövde üzerinde başka motif korunmamışken, kaide üzerinde aynı düzenlemeye ve stilistik özelliklere sahip iki sıra inci-boncuk dizisi ve bu diziler arasında yer alan Lesbos kymationu¹⁶⁶⁰ bulunmaktadır. Anadolu'da Yüksek Hellenistik - Erken İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen altlık, sütun altlığı gibi mimari elemanların kaide bölümlerinin çeşitli bezeklerin kombinasyonlardan oluşan (akanthus, Lesbos kymationu, inci-boncuk dizisi, meşe, defne, akanthus yaprakları, örgü bandı vb.) motiflerle süslendiği ancak dönemin ustalarının serbest bir şekilde çalıştığı ve belirli bir şablonun olmadığı vurgulanmaktadır¹⁶⁶¹.

Parçalar üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi iki inci-bir boncuk şeklinde düzenlemeye sahip olup, inciler ince ve birbirlerine bitişik olarak işlenmiştir. Oldukça narin bir görünüme sahip olan bezekler plastik bir yapıdadırlar. Boncuklar iç formlu, inciler ise boncuklar arasında sıkışmış mercek şeklindedir¹⁶⁶². İnci-boncuk dizileri, aralarında boşluk kalmayacak şekilde sıkı bir dizilimde kabartma üzerine yerleştirilmişlerdir. Hellenistik Dönem'de

¹⁶⁵⁸Kazı başkanı İ. Kızıgüt'tan edinilen bilgiye göre, bu yazıt B. İplikçioğlu tarafından M.Ö. 194 yılına tarihlendirilmiştir.

¹⁶⁵⁹Bu parçalarda benzer bir düzenlemeye sahip olmalıdırlar. bkz.: Berges 1986, 49. 65 vd. Res. 22-23; Ridgeway 2000, 224.

¹⁶⁶⁰Kaide profillerinde, ante ve pilasterlerde Lesbos kymationu genellikle inci-boncuk dizisi ile birlikte kullanılmaktadır. Bkz.: Rumscheid 1994, 258.

¹⁶⁶¹Alp 2008, 32 Tab. 1.

¹⁶⁶²Bu formun Anadolu mimari yapıları için karakteristik olduğu belirtilmektedir. Bkz.: Leon 1971, 270 Lev. 67,1. 138,1; Vandeput 1997a, 148.

boncukların yüksekliklerinin iki katı uzunlukta yapıldıkları tespit edilmiştir¹⁶⁶³. Bu dönemde inci-boncuk dizleri bir birleri ile sıkı bir dizilim içinde ve yumurta-ok ucu ya da Lesbos Kymationu ile birlikte verilmelerinin yanında, tek başlarına da kullanılmaktadırlar¹⁶⁶⁴. Hellenistik Dönem’de inci-boncuk dizilerinin hem yuvarlak, hem de Rhodiapolis’teki altlık parçaları üzerinde olduğu gibi uzatılmış formların bir arada kullanıldığı görülmektedir¹⁶⁶⁵. İğ formu boncuklar ve mercek formu inciler Hellenistik Dönem’de yaygın olup, Roma Dönemi içinde de kullanılmaya devam etmiştir¹⁶⁶⁶. Bu nedenle benzer inci-boncuk dizilimi ile Hellenistik Dönem’de birçok yapının bezekli mimari elemanları üzerinde karşılaşmak mümkündür.

Lesbos kymationunu oluşturan ana yaprağın ince bir çizgi ile bölümlenerek plastik bir şekilde çerçvelendiği görülmektedir. İlk kez M.Ö. 4. yy.’ın ortalarında karşılaşılan bu uygulama ile daha sonra M.Ö. 2. yy.’ın ikinci çeyreğinde tekrar karşılaşılmış, bununla birlikte bir kural niteliği taşımamakta olduğunun altı çizilmiştir¹⁶⁶⁷. Ana yaprak köşeli bir forma sahiptir. Ana yaprak çerçevesi içerisinde yer alan orta damar geniş bir şekilde işlenmiştir. Yaprakların geniş bir şekilde yapılması, Yüksek Hellenistik Dönem özelliği olarak yorumlanmaktadır¹⁶⁶⁸. Yaprığın üst bölümünde yer alan boyun bölümü geniş bir şekilde verilmiş, böylelikle üstte boyun üzerinde yer alan göz sıkışmamıştır. Boyun içinde yer alan gözün aşağı doğru daraldığı görülmektedir. Ana yaprak çerçeveleri arasında kalan ara yapraklar, çatal formu olup, üst sınır çizgisine teğet geçecek şekilde, kavis yaparak ana yaprakların üstüne doğru geniş bir şekilde açılmaktadırlar¹⁶⁶⁹. Bu kavisin devamı olarak üçgen bir görünüme kavuşan ara yaprak alt bölümü, iki ana yaprak çerçevesinin üzerinde sapsız bir şekilde birleşerek sivri olarak sonlanmaktadır. Ara yapraklar yanlarda, ana yaprak çerçevesinden birer matkap kanalı ile ayrılarak bağımsız bir örge halini almıştır¹⁶⁷⁰. Lesbos kymationunda ana yaprakların genişlik / yükseklik oranı (0.055:0.03 m) neredeyse 1:2’dir. M.Ö. 4. yy.’ın son çeyreğinde genellikle yükseklik genişlik oranı eşit bir şekilde yapılırken, M.Ö. 2. yy.’da yaprakların yatay bir şekilde genişlediği ve genişliğin yüksekliğin yarısı kadar yapılmaya başlandığı tespit edilmiştir¹⁶⁷¹. Ana yaprak üzerinde yer alan ince çizgilerle

¹⁶⁶³Rumscheid 1994, 253.

¹⁶⁶⁴Rumscheid 1994, 252.

¹⁶⁶⁵Rumscheid 1994, 252 vd.

¹⁶⁶⁶Rumscheid 1994, 353; Köster 2004, 141 Lev. 13,1. 19,1. 32,1.

¹⁶⁶⁷Ganzert 1983, 143. 168 Res. 46-47.

¹⁶⁶⁸Ganzert 1983, 161 vd.

¹⁶⁶⁹M.Ö. 3. yy.’dan, M.Ö. 1. yy. son çeyreğine kadar yaprak uçlarının uzadığı belirtilmektedir. Bkz.: Ganzert 1983, 161. 168.

¹⁶⁷⁰Bu M.S. 2. yy.’ın ortalarında görülmektedir. Bkz.: Alzinger 1974, 122.

¹⁶⁷¹Bununla birlikte bu döneme tarihlenen örneklerin tümü 1:2 oranında olmayıp, ya bu orana yakın ya da 2:3, 1:1 oranında işlenmişlerdir. Bkz.: Ganzert 1983, 161 vdd. 169.

yaprağın bölünmesi ve ara yaprakların geniş bir şekilde yanlara doğru açılması ile kymationun üzerinde ışık-gölge zıtlığı sağlanmıştır. Lesbos kymationunun inci-boncuk dizisi ile İon kymationunda olduğu gibi her zaman aks uyumu içerisinde olmadığı belirtilmesine¹⁶⁷² karşın, Rhodiapolis'teki bu altlık parçaları üzerinde uyumlu bir yapı sergiledikleri görülmektedir.

M.Ö. 4. yy. ortalarından itibaren genellikle matkapla ayrılan ve bağımsız bir örge olarak işlenen gözlerin, özellikle M.Ö. 2. yy.'da öneminin azaldığı ve M.Ö. 2. yy.'ın ortalarından itibaren orta damarla bağlantılı organik birer örge olarak betimlenmeye başladıkları saptanmıştır¹⁶⁷³. Ara yaprakların ikiye ayrılarak, çatal formu yapılması özelliği Anadolu'da Geç Klasik Dönem 'den itibaren görülmektedir¹⁶⁷⁴. M.Ö. 2. yy. ortalarından itibaren ara yaprakların daha geniş bir şekilde açıldıkları gelişim süreci içinde rahatlıkla izlenmektedir¹⁶⁷⁵. Ayrıca M.Ö. 2. yy. ortalarında bazı örneklerde ara yapraklar ana yaprakların arasına girerek saplı bir şekilde işlenmişlerdir¹⁶⁷⁶. Yaprığın canlı, etli yapısı ve ara yaprakların ikiye ayrılışı yüzyılın ortalarında Letoon'daki ante başlıklarında da kullanılır ve aynı olgunun İonia Bölgesi'nde düzensiz bir şekilde meydana geldiği gözlemlenmiştir¹⁶⁷⁷. Magnesia'daki Artemision'da kullanılan Lesbos kymationları, altlık parçaları üzerinde yer alan örnekleri hatırlatmakta olup, fark orta damarın biraz daha dar, ara yaprakların ise saplı işlenişinde karşımıza çıkmaktadır. Magnesia'daki Artemision örnekleri M.Ö. 2. yy.'ın ilk yarısına tarihlendirilmektedir¹⁶⁷⁸. Artemision ile benzer işçilikte Lesbos kymationu M.Ö. 150 civarına tarihlenen Samotrake Hieronu'nda yer alan tapınakta da¹⁶⁷⁹ görülür. Bu aralığa tarihlenen diğer örneklerde zaman zaman köşeli zaman zaman ise üzengi formunda yapılan örneklerle karşılaşılmaktadır. Geniş orta yaprağa sahip ve köşeli formda yapılmış olan oldukça yakın diğer iki örnek Lagina Hekate Tapınağı'nın friz blokları (M.Ö. 130) ¹⁶⁸⁰ ve Didyma Apollon Tapınağı'nın arşitrav soffit bezeklerinde¹⁶⁸¹ karşımıza çıkmaktadır. Yüzyılın ortalarına tarihlenen bu iki örnekte de Lagina Tapınağı'nın friz blokları üzerinde kullanılmış olan Lesbos kymationu ile genel form özellikleri bakımından benzemekle birlikte, ara

¹⁶⁷²Rumscheid 1994, 258.

¹⁶⁷³Ganzert 1983, 168 vd.

¹⁶⁷⁴Alzinger 1974, 120 dn. 426-427 Res. 171a,16-17.

¹⁶⁷⁵Bkz.: Alzinger 1974, 122 Res. 171c,30-31; Rumscheid 1994, 261.

¹⁶⁷⁶Alzinger 1974, 122 vdd. Res. 171c-d; Tırpan 1998, 42

¹⁶⁷⁷Alzinger 1974, 122 dn. 442-443 Res. 171c,30; Ganzert 1983, 162 Res. 91; Rumscheid 1994, 262; Tırpan 1998, 42.

¹⁶⁷⁸Alzinger 1974, 123 Res. 171c,35-37; Ganzert 1983, 147. 161 Res. 59.

¹⁶⁷⁹Alzinger 1974, 123 Res. 171d,38; Ganzert 1983, 165 Res. 55 dn. 171.

¹⁶⁸⁰Ancak, tapınağın ante ve sütun başlıklarında daha dar formlar kullanıldığı belirtilmekte ve daha geç bir döneme tarihlenmektedir. Bkz.: Alzinger 1974, 123 dn. 457 Res. 171d,42; Ganzert 1983, 167 Res. 102; Rumscheid 1994, 259 Lev. 73,1.

¹⁶⁸¹Alzinger 1974, 124 Res. 171d,44.

yaprakların baş bölümüne dokunduğu ve saplı bir şekilde işlendikleri görülmektedir. Didyma Apollon Tapınağı'nın arşitrav soffit bezeği üzerinde yer alan örnekler ise köşeli formları ve ara yaprakların işlenişi ile en yakın benzeri oluşturmaktadır. Fakat bu kez fark, ana yaprağın bölümlenmeyişi ve orta damarın daha zayıf yapılmasında karşımıza çıkar. M.S. 1. yy.'da ise Anadolu'da Lesbos kymationunu oluşturan yaprakların incelendiği ve üzengi formuna gidişatın söz konusu olduğu belirtilmektedir¹⁶⁸².

Yüksek Hellenistik - Erken İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen yapıların mimari elemanları üzerinde kullanılan inci-boncuk dizilerinin ve Lesbos kymationunun bu yüzyıllarda değişmeden kullanıldıkları, yani formların tekrar edildiği görülmektedir¹⁶⁸³. Rhodiapolis'ten ele geçen bu altlık parçası üzerinde yer alan bezeklerin tarihlendirilmesini üzerinde yer alan yazıt da desteklemektedir¹⁶⁸⁴. İnci-boncuk dizilerinin sıkı dizilimi Lesbos kymationunu oluşturan yaprakların formu, M.Ö. 2. yy.'ın 2. yarısına (M.Ö. 150-100) tarihlenen örneklerle uyumlu bir yapı sergilemektedir.

¹⁶⁸²Rumscheid 1994, 262.

¹⁶⁸³Hellenistik Dönem'de bezegin tarihlendirilmesi ile ilgili bkz.: Ganzert 1983, 168 vdd.

¹⁶⁸⁴Bkz.: y. dn. 1658.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BEZEK TÜRLERİ

Rhodiapolis Antik Kenti'nde, mimari elemanlar üzerinde her antik kent ve bölgede sıklıkla kullanılan, İon kymationu, Lesbos kymationu, sarmaşık bezekleri, inci-boncuk dizileri, anthemion, akanthus, meander, dalga, kamış, defne yaprağı gibi bezek türleri ile karşılaşmıştır. Bu bezekler, diğer bölge ve kentlerde alışık olunduğu gibi İon başlıkları, Korinth başlıkları, pilaster başlıklar, arşitrav, friz, İonik ve konsollu korniş blokları ve İonik kapı çerçeveleri üzerinde görülmektedir. Bunun yanında diğer bölgelerde karşılaşılmayan farklı bir Lesbos kymationu tipi¹⁶⁸⁵ ile friz ana bezeme alanında çok sık karşılaşılan motiflerden oluk yaprak motifinin çok sık kullanılmayan farklı bir varyasyonunun kullanıldığını belirtmek yerinde olacaktır. Bazı motiflerin ise (dalga, defne yaprak) geleneksel kullanımlarının dışında farklı elemanlar üzerinde kanonikleşen bezeklerin yerini aldıkları görülmektedir.

5.1 İon Kymationu (Ek – 2)¹⁶⁸⁶

Rhodiapolis'te, yumurtalar arasında kalan ara elemanın ok ucu ya da mızrak ucu biçiminde şekillendirildiği iki farklı türün kullanıldığı görülmektedir. İon kymationunun bu farklı iki türü Roma İmparatorluk Dönemi boyunca eşit bir şekilde kullanılmakla birlikte, daha çok yumurta-ok ucunun tercih edildiği görülmektedir¹⁶⁸⁷. Anadolu'da yumurtalar arasında kalan ara elemanların Flaviuslar Dönemi'nden itibaren kademeli bir şekilde yerini ok ucu bezeğine bıraktığı ve bu dönemden itibaren yumurta-ok ucu bezeliğin popüleritesinin arttığının altı çizilmektedir¹⁶⁸⁸. Ancak Severuslar Dönemi'nde hatta Bizans Dönemi'nde dahi Rhodiapolisli zanaatkârların klasik yumurta-mızrak ucu motifine bağlılıklarının devam ettiği görülmektedir. İon kymationu, diğer kentlerden alışık olunduğu üzere Rhodiapolis'te de İon, kompozit ve S-profilli volütlü başlıklarda, arşitrav ve friz bloklarında, İonik ve konsollu korniş bloklarında, ayrıca kapı çerçevelerinin üzerinde kullanılmıştır.

¹⁶⁸⁵Bkz.: s. 295.

¹⁶⁸⁶Antik Çağ'da İon kymationunun kökeni ve gelişim süreci üzerine çok sayıda araştırma yapılmıştır. Örn. bkz.: Weigand 1914, 40 vdd.; Wegner 1957, 55 vd.; Leon 1971, 244 vd. 265 vdd.; Rumscheid 1994, 253 vdd.; Vandeput 1997a, 143 vdd.

¹⁶⁸⁷Cavalier 2005, 203.

¹⁶⁸⁸Vandeput 1997a, 144 vd.; Cavalier 2005, 204.

5.1.1 Yumurta - Mızrak Ucu

Rhodiapolis'te kompozit başlık parçalarının ekhinus bölümlerinde karşımıza çıkmaktadır (Kat. No. 057-058). Yumurta-mızrak ucu bezeği herhangi bir bezekle bağlantısız bir şekilde ekhinus üzerinde yerini almıştır. İon başlık parçalarının ekhinuslarında da yumurta-mızrak ucu bezemelerine yer verilmiştir (Kat. No. 001-002. 004-007. 010. 014. 027-028). Kompozit başlıklarda olduğu gibi yumurta-mızrak ucu bezemeleri üzerinde de tek başlarına kullanılmışlardır.

Diğer bölge kentlerinden de alışık olunduğu üzere, yumurta-mızrak ucu sadece başlıklar üzerinde değil, aynı zaman da arşitrav, friz, İonik ve konsollu korniş bloğu parçaları ile kapı çerçeveleri üzerinde de kullanılmıştır¹⁶⁸⁹. Yumurta-mızrak ucu bezeğinin sıklıkla inci-boncuk dizisi ile birlikte işlendiği görülmektedir. Friz ya da kapı çerçevelerine ait blok ve parçalar üzerinde motifin altında herhangi bir bezek olmaksızın doğrudan ovolo üzerine yerleştirildiği ya da korniş bloklarında olduğu gibi doğrudan dış sırası üzerinde yerini aldığı görülmektedir.

Kentte İonik korniş bloklarından biri üzerinde sıra dışı bir uygulama söz konusudur (Kat. No. 185). Aynı blok üzerinde hem mızrak, hem de ok ucuna yer verildiği dikkat çekmektedir. Köster, M.S. 2. ve 3. yy.'da ok uçlu ve ok uçsuz formların aynı blok üzerinde kullanılabileceğini ve bunun korunma durumu ya da taş işçiliği ile açıklanabileceğini belirtmektedir¹⁶⁹⁰.

5.1.2 Yumurta - Ok Ucu

Kentteki yapılara ait mimari elemanlar üzerinde İon kymationunun bir başka türü olan yumurta-ok ucu bezeğinin çeşitli mimari parçalar üzerinde sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. İon kymationunun bu türü arşitrav, oluk yapraklı friz bloğu parçaları, kapı çerçeveleri, konsollu korniş blokları ve parçaları ile S-profilli volütlü başlıklarda kalathosun alt kısmında kullanılmışlardır.

Rhodiapolis'te kapıların ana çerçeveleri (Kat. No. 266. 270. 274-275. 280-287. 289-297. 299-303) ve hyperthyron bölümlerinde (Kat. No. 307-310), arşitrav bloğu parçalarında

¹⁶⁸⁹Örn. bkz.: Kat. No. 078. 084. 088-091. 099-100. 149. 152-161. 163-167. 169-170. 176. 172-173. 178-183. 189. 192. 194. 197. 200-201.203. 205. 208-211. 213. 217-219. 221-223. 226-228. 230-237. 239-244. 246-248. 251-252. 254. 256-259. 275. 280. 289. 314. 315-317.

¹⁶⁹⁰“Daneben gibt es, wie am Propylon des Nordostbezirks (Kat.B Mi3 Taf. 125, 1 links), noch Zwischenblätter mit seitlichen Stegen. In manchen Fällen läßt sich jedoch kaum mehr entscheiden, ob es sich nicht doch um eine durch den Erhaltungszustand oder durch handwerkliches Unvermögen des antiken Steinmetzen entstandene Form der Pfeilspitze handelt. In den verschiedenen Typen des ionischen Kymations sah man keine grundsätzlichen Unterschiede, wie schon daraus hervorgeht, daß sie oft nebeneinander am gleichen Bau, ja an der gleichen Ornamentleiste verwendet werden (22G7-8, Taf. 75, 3. 4- Kat.B Mi3 Taf. 125, 1)“ Bkz.: Köster 2004, 144 Lev. 125,1.

(Kat. No. 129-130. 133) konsollu korniş bloklarındaki düz geisonlar (Kat. No. 239-242. 246-249) ve küçük parçalar üzerinde (Kat. No. 136-137. 139. 141-142) bu bezek ile karşılaşmak mümkündür. Bu örneklerin bir bölümünde yumurta-ok ucu bezekleri iki inci-bir boncuk şeklinde klasik dizilime sahip inci-boncuk dizileri ile birlikte kullanılmışlardır. Rhodiapolis'te yumurta-ok ucu bezeklerinin farklı bir dizilime sahip, inci-boncuk dizisiyle birlikte kullanıldıklarına da şahit olmaktayız (Kat. No. 129-130. 133. 261-262. 265-266. 269-270. 282-286. 288. 290-291. 297. 301-302. 308-310). İon kymationunu oluşturan yumurta çanaklarının uçları ikili inci dizisinin ortasına denk gelecek şekilde yerleştirilmişken, ok uçlarının altına ise tekil inciler yerleştirilmiş, aralara da küçük boncuklar işlenerek uyumlu bir dizilim sağlanmıştır.

Yukarıdaki örneklerden farklı bir anlayışta yapılmış örneklerle, arşitrav bloğu ve parçaları ile (Kat. No. 75-77. 81. 83. 87. 92. 95. 97. 102-105. 107-109. 117-121. 126. 128. 134) İonik korniş bloğu ve parçaları (Kat. No. 185-186. 191. 193. 195. 198-199. 204. 206-207. 212. 214-215) üzerinde yer verilmiştir. Yumurta-ok ucu bezemelerinin bu kez daha özensiz bir şekilde işlendiği ilk bakışta anlaşılmaktadır. Düzgün formlu olmayan kabuklardan derin bir matkap kanalı ile ayrılan üçgenimsi yumurtalar, kısa saplı, küçük ok uçları parçaları üzerinde görülen yumurta-ok ucu bezeklerinin genel görünümünü ifade etmektedir. Benzer örneklerin Lykia Bölgesi kentlerinde görülmesi, bezeğin yerel atölye ile olan ilişkisini yansıttırıyor olmalıdır¹⁶⁹¹.

Yumurta-ok ucu bezeğinin farklı bir diğer türü, S-volütlü profilli başlıklardan birinde (Kat. No. 054) kalathosun alt bölümünde karşımıza çıkmaktadır. Kabuklarından oldukça geniş bir şekilde ayrılan yumurta dizileri arasında uzun saplı, zarif ok uçları bulunmaktadır. Motifin en yakın benzeri Ephesos Vedium Gymnasium'undan yine S-volütlü profilli bir pilaster duvar başlığının kalathosunun alt bölümünde¹⁶⁹² ve Smyrna Agorası'ndaki¹⁶⁹³ bir örnekte görülebilir. Smyrna'da ara elemanlar, Rhodiapolis ile benzer şekilde uzun saplı, zarif birer ok ucu şeklinde işlenmişlerdir.

¹⁶⁹¹Başaran 1995b, 133 vdd. 210 vd. Lev. 39b. 40a-b; Karaosmanoğlu 1996, Lev. 47b; Cavalier 2005 Lev. 7 Res. 22 Lev. 26 Res. 82. Myra Tiyatrosu'nda ve Arykanda'da henüz yayımlanmamış olan ve hangi yapıya ait olduğu bilinmeyen friz bloğu üzerinde benzer örneklerle karşılaşılmıştır.

¹⁶⁹²Bu örnekte ara elemanlar kırıktır. Bkz.: y. dn. 599.

¹⁶⁹³Bkz.: y. dn. 614.

5.2 Lesbos Kymationu (Ek – 2)¹⁶⁹⁴

Lesbos kymationu, Rhodiapolis'teki mimari elemanlar üzerinde en az İon kymationu kadar sık bir şekilde kullanılmıştır. Rhodiapolis'te, altlık parçaları, İon başlıklarının abakusu, arşitrav, korniş blokları ve kapı çerçeveleri üzerinde motive sıklıkla yer verildiği görülmektedir. Kentte iki farklı Lesbos kymationu türü kullanılmıştır. Bu türlerden biri Anadolu'nun diğer kentlerinde Augustus Dönemi'nden itibaren alışık olduğumuz “üzengi formu”¹⁶⁹⁵ Lesbos kymationudur. Diğerisi ise bölgede yaşayan zanaatkârların kullandığı “köşeli formu” olarak tanımlayabileceğimiz Lesbos kymationu tipidir.

5.2.1 Üzengi Formlu Lesbos Kymationu

Roma İmparatorluk Dönemi ile birlikte üzengi formu Lesbos kymationu Anadolu mimari bezeklerinin karakteristik özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Rhodiapolis'te İon başlıklarının bir bölümünde abakusu taçlandıran Lesbos kymationunun ise üzengi formu olarak nitelendirilebileceği tartışılabilir.

Rhodiapolis'te, üzengi formu Lesbos kymationlarının, İon başlık parçalarının abakusları (Kat. No. 010. 012), arşitrav bloğu ve parçalarında faskialar arasında (Kat. No. 122. 130-132), kapıların söve ve lento bölümlerinde yine faskialar arasında, kapıların geison bölümlerinde dış sırası üzerinde (Kat. No. 261-263. 265-266. 269-270. 272. 277-279. 282-286. 288. 290-291. 301-302. 305. 307-308. 310) ve konsollu korniş bloklarındaki dış sırası üzerinde (Kat. No. 239-246) yoğun bir şekilde kullanıldığı gözlenmektedir.

Gymnasium ve Asklepieion kapılarında kullanılmış olan üzengi formu Lesbos kymationu arasındaki farklılık dikkat çekicidir. Bu yapıların mimari elemanlarının bir bölümünde dönem stiline uygun bir şekilde, üzengi çerçevesi içinde yer alan orta damarın üç parça halinde, ara yaprakların ise üstte birkaç parçaya ayrılarak, oldukça özenli bir şekilde işlendiği gözlemlenmiştir (Kat. No. 282-284. 286. 288. 291. 301-302. 307-308)¹⁶⁹⁶. Kapı çerçevelerinin bir bölümünde ise (Kat. No. 272. 277-279. 305) bezek üzerine herhangi bir detaya yer verilmemiştir.

Rhodiapolis'te farklı bir Lesbos kymationu türü ise Opramoas Stoası'ndan ele geçen İon başlığı parçaları kastron duvarı çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçen İon başlıklarının abakuslarını süslemektedir (Kat. No. 008-009. 011. 024. 032). Lesbos

¹⁶⁹⁴Lesbos kymationunun gelişimi Klasik Dönem'den başlamak üzere Roma İmparatorluk Dönemi içlerine kadar çeşitli araştırmacılar tarafından incelenmiştir. Örn. bkz.: Weickert 1913, 77 vdd. 81 vdd.; Weigand 1914, 72 vdd.; Ebert 1922, 2462 vdd.; Ganzert 1983, 123 vdd.; Rumscheid 1994, 258 vdd.; Vandeput 1997a, 151 vdd.

¹⁶⁹⁵Bkz.: y. dn. 283.

¹⁶⁹⁶M.S. 2. yy.'da bu bir kural haline gelmiştir. Bkz.: y. dn. 866.

kymationunu oluşturan ana çerçeve yarım daire şeklinde işlenmiştir¹⁶⁹⁷. Ana yaprağın üzerinde daha küçük ve ters olarak yerleştirilen küçük bir yarım daire daha bulunmaktadır. Ana yaprak içinde bulunan orta damar bölümlendirilmemiştir. Ara yapraklar uzun saplı ve kalp formundadır. Bilinen Lesbos kymationu formunun dışına çıkan, farklı bir tür olarak nitelendirebileceğimiz bu Lesbos kymationunun bölge dışında örnekleri bilinmemektedir. Bölgede yapılmış olan çalışmalarda Patara Sütunlu Cadde'den ele geçen bir İon başlığının abakusunda bu motifin kullanıldığı görülür¹⁶⁹⁸. Hem Rhodiapolis hem de Patara'da benzer Lesbos kymationunun kullanılmış olması, motifin bölgeye özgü ilginç bir türü olarak değerlendirilmesini sağlayabilir.

5.2.2 Köşeli Formlu Lesbos Kymationu

Bölge ya da kente özgü olarak nitelendirebileceğimiz, köşeli formda işlenen bir diğer tür; altlık parçaları, İon başlıklarının abakus bölümleri, İonik korniş blokları üzerinde kullanılmıştır. Her bir eleman üzerinde dönemsel farklılıktan kaynaklı değişiklikler mevcuttur.

Rhodiapolis'te bu türe ait Lesbos kymationunun en erken örneği, üzerinde Hellenistik Dönem'e ait bir yazıt taşıyan altlık parçaları üzerinde karşımıza çıkmaktadır. Bu örnek üzerindeki köşeli formda işlenen ana yaprak, ince bir çizgi ile bölümlendirilmiştir¹⁶⁹⁹. Sapsız ara yapraklar ise çatal formlu olup, diğer yapraklardan bağımsız işlenmişlerdir. Bezeğin birebir benzeri ile karşılaşılacakla birlikte¹⁷⁰⁰, en yakın benzeri biraz daha erken bir döneme ait olması gereken Myra Tiyatrosu'ndan bir başlık parçası üzerinde karşımıza çıkmaktadır¹⁷⁰¹.

Köşeli formda işlenen Lesbos kymationu örneklerinin İon başlık parçalarının abakusları üzerinde kullanımlarına devam edildiği görülmektedir (Kat. No. 001-007. 019. 020. 028. 031). M.S. 1. yy.'da Anadolu'da bezeği oluşturan ana yaprakların incelenerek, üzengi formunu almaya başladıkları ileri sürülmektedir¹⁷⁰². Ancak bu örneklerde Lesbos kymationunu oluşturan örgelerin incelmediği, köşeli formlarını korudukları görülmektedir.

¹⁶⁹⁷Motifin yarım daire şeklinde olması nedeni ile üzengi formlu Lesbos kymationunun farklı, bilinmeyen bir türü olarak nitelendirilebilir.

¹⁶⁹⁸Aktaş 2013, Lev. 26 Res. 45.

¹⁶⁹⁹İlk kez M.Ö. 4. yy.'da görülen bu uygulama ile M.Ö. 2. yy.'da tekrar karşılaşılmaktadır. bkz.: y. dn. 1675.

¹⁷⁰⁰Magnesia Artemis Tapınağı ve Lagina Hekate Tapınağı'ndan örneklerle kısmen benzeşmektedirler. Bkz.: Alzinger 1974, 123 Res. 171d,38. 42; Ganzert 1983, 147. 161. 167 Res. 59. 102; Rumscheid 1994, 259 Lev. 73,1.

¹⁷⁰¹Kişisel gözleme dayanmaktadır.

¹⁷⁰²Ganzert 1983, 166 Res. 100; Rumscheid 1994, 262.

Ara yapraklar ince ve yine sapsız işlenmiştir. Bezeğin bu türü, Ksanthos ve Patara gibi antik kentlerde İon başlıklarının abakusları üzerinde görülebilir¹⁷⁰³.

İonik korniş bloğu parçaları üzerinde görülen Lesbos kymationu da köşeli formdadır (Kat. No. 203. 230. 237). Kymationu, düz geison ile sima arasında yer almaktadır. Bu özellik Hellenistik Dönem'den bilinen bir uygulamadır¹⁷⁰⁴. Kymationu oluşturan ana yapraklar dik köşeli formda boyun kısmı ile birlikte işlenmiştir. Orta damarlar ince saplı üçgenimsi birer yaprak formunda, ara yapraklar ise sapsızdır. Bezeğin erken örneklerle oranla plastik görünümünü yitirdiği, yapay ve geometrik bir görünüm kazandığı gözlemlenmektedir. Lesbos kymationunun bu türü ile başka bir bölge ya da kentte şu ana kadar karşılaşılmamıştır. İonik korniş bloklarının bir bölümünde ise genel hatlarda köşeli form sergileyen örneklerin parçalanmaya başladıkları görülmektedir (Kat. No. 186. 191). Bezek bozulmuş ve tanınmaz bir hal almıştır. Ana yapraklar baklava formu orta damarın her iki yanında bağımsız birer örge görünümündedir. Ara yapraklar ise, bazen küçük bazen de ana yaprakların arasını dolduracak birer kalp formunda yapılmışlardır. Bezeğin en yakın benzerleri Arykanda'daki mezar kapılarından birine ait olan üst kapı çerçevesinde hyperthyronun ilk bezeği olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁷⁰⁵. İonik korniş blokları ve parçalarının bir bölümünde ise köşeli formda işlenişten vazgeçilmeyip, bezek farklı bir görünüme bürünmüştür (Kat. No. 188-189. 193-194. 196-197. 201-202. 204. 207-214. 216). Bu örneklerin bir bölümünde ana yaprağın orta damarının her iki yanında tekrar bir bütün halinde işlendiğini görmekteyiz. Orta damar, yanlarda ana yaprağa birer iplikçikle bağlanmıştır. Ara yaprakların kalın ve uzun saplı, üstte her iki yana açılan "Y" formu birer yaprak şeklinde yapıldıkları görülmektedir. Bazı örneklerde ise, Lesbos kymationu önceki örneklerle aynı anlayışta, ancak alçak kabartma tekniğinde ve özensiz işlenmiştir. Ana yapraklar köşeli formda ve orta damarın her iki yanında duran birbirinden bağımsız birer örge şeklini almışlardır. Orta damar neredeyse küçük birer vazo formundadır. Ana yaprakların arasında bir önceki örneklerle benzer şekilde, kalın ve uzun saplı "Y" şeklindeki ara yaprakların üstte her iki yana doğru açılarak, ana yaprakların üst kenarına doğru uzandıkları görülmektedir. Bu örneklerde hiçbir ana ve ara yaprak diğerleri ile aynı ölçü ve kalınlıkta değildir. Lesbos kymationu orijinal formunu tamamen yitirmiştir. Bu formdaki Lesbos kymationu ile benzer örneklerle bugüne kadarki yayınlarda rastlanılmamıştır. Rhodiapolis'te köşeli formu Lesbos kymationunun, geleneksel Hellenistik formdan ödün verilmeksizin, yozlaştığı söylenebilir.

¹⁷⁰³Bazı parçalar kent ziyaretleri sırasında arazi de görülmüştür. Cavalier 2005, Lev. 25 Res. 81; Aktaş 2013, 165 Kat. No. BP.SB.1.

¹⁷⁰⁴Cavalier 2005, 81 Lev. 81 Res. 229 vd.

¹⁷⁰⁵Parça yayımlanmamıştır.

5.3 Anthemion (Ek - 2)

Açık-kapalı palmet yaprak demetlerinden oluşan anthemion dizisi Rhodiapolis'teki yapılar üzerinde oldukça sık kullanılmış bir kombinasyon olarak karşımıza çıkmaktadır. Anthemion dizilerinin varyasyonlarına Rhodiapolis mimari elemanları üzerinde sıklıkla yer verilmiş, özellikle arşitravlar, kapı çerçeveleri ve korniş bloklarının sima tacında son motif olarak kullanılmıştır. Palmet yaprak demetlerinin tekil birer örge olarak, İon başlıklarının pulvinusları (Kat. No. 008. 014) ve konsollu kornişlerin konsolları (Kat. No. 239-242. 247) ve antefiks (Kat. No. 323) gibi mimari elemanlar üzerinde de yer almıştır. Rhodiapolis'te motifin diğer bölge ve kentlerde sık karşılaşılmayan formları da kullanılmıştır.

5.3.1 Birbirinden Bağımsız İşlenen Anthemion Dizileri

Anthemion dizilerinin bir bölümü, açık ve kapalı palmet yaprak demetlerinin, aralarında herhangi bir bağlantı örgesi olmaksızın, dönüşümlü olarak yan yana yerleştirilmesinden oluşmaktadır. Bu anthemion bezekleri Rhodiapolis'te arşitrav bloklarının taç kısmında (Kat. No. 075-079. 081. 083. 097. 099-100. 102-105. 107-108. 117-120. 126. 129. 133-134) ve kapı çerçeveleri üzerinde (Kat. No. 266. 275. 280. 282-284. 286. 289. 291-297. 299-303. 305) kullanılmıştır. Kentte birbirleri ile herhangi bir bağlantı olmaksızın işlenen iri palmet yaprakları İonik korniş bloklarının sima bölümlerinde de tercih edilen bir bezek türüdür (Kat. No. 186. 188-189. 191. 193-194. 202-204. 207-214. 226-228. 230. 237).

Asklepieion içinde ve önünde dağınık ve parçalar halinde ele geçen arşitrav bloklarında da (Kat. No. 075-077. 079. 117-120) 45°'lik çerçevenin son bezeği olarak kullanılmışlardır. Bu blokların özellikle kapalı palmet yaprak demetlerini oluşturan iç yan yaprakları oldukça yayvan ve etli işlenmişlerdir. Yaprakların her biri zeminden bağımsız çıkmaktadır. Anthemion dizisini oluşturan palmet yaprakları ile altlarında yer alan yumurta-ok ucu bezeği arasındaki aks uyumu bozulmuştur.

Gymnasiumun yan kapılarında sıkı bir dizilime sahip palmet yaprak demetleri ile sivri uçlu ve dış yan yapraklar birbirleri ile temas halindedir (Kat. No. 289. 292-294. 299-300. 303). Aynı yapının orta kapısına ait söve ve lento blokları (Kat. No. 266. 283-284. 286. 291. 297. 301-302), kastron duvarı üzerinde kullanılmış olan bir arşitrav bloğu parçası ile kule yakınından ele geçen bir diğer parça (Kat. No. 129. 133) üzerinde bulunan anthemion dizilerinde ise palmet yaprak demetlerinin uçları düğme şeklinde sonlanmaktadır. Yaprak uçlarının farklı şekilde biçimlendirilmiş olması, aynı dönemde, aynı ya da farklı yapılar

üzerinde motifin her iki türünün de kullanılabildiğini göstermektedir¹⁷⁰⁶. Kapılar üzerinde yer alan palmet demetlerinin altlarındaki İon kymationları ile özenli ve birbirlerine koşut bir işçilik gösterdikleri göze çarpmaktadır.

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası'na ait arşitrav bloğu ve blok parçaları üzerinde yer alan (Kat. No. 078. 081. 083. 097. 099-100. 102-105. 107-108. 126. 134) anthemion dizisi, kentte yer alan diğer örneklerden farklılaşmaktadır. Bloklar üzerindeki dizilim de birbirinden farklıdır. Blokların bir bölümünde anthemion bezeğini oluşturan palmetlerin beş ve yedi yapraklı demetlerden, diğer bölümünde ise yedişer yapraklı demetlerden oluştuğu görülmektedir. Kapalı palmet yaprak demetlerinde alt bölümleri geniş işlenen orta yaprağın her iki yanında yer alan yapraklar “S” ve ters “S” şeklinde dike yakın formda işlenmişlerdir. Bölgede yer alan diğer kentlerdeki yapıların mimari elemanları üzerinde benzer türdeki anthemion dizileri görülebilir. Örneğin Phaselis Hadrianus Kapısı arşitrav blokları, Olympos Tapınağı'nın kapı söveleri, Arykanda'da mezar kapı çerçeveleri üzerinde yer alan anthemion bezekleri benzer formdadır¹⁷⁰⁷. Anthemion bezekleri ile altlarında yer alan İon kymationu arasındaki aks uyumunun devam etmediği açıkça görülmektedir.

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası'ndan ele geçen birkaç İonik korniş bloğu parçası üzerinde yer alan anthemion dizisi sadece iyi korunmuş olmaları ile değil aynı zamanda oldukça nitelikli olmalarıyla da dikkat çekmektedirler (Kat. No. 203. 230. 237). Anthemion dizileri Lesbos kymationu üzerinde yer almaktadır. Bu örneklerde açık palmet yaprak demetlerini oluşturan dış yan yaprakların kesilmiş gibi parçalanmaya başladığı görülmektedir. Kapalı palmet yaprak demetlerini oluşturan yapraklar üzerinde ince çizgilerle bezek detaylandırılmıştır. Aynı alandan ele geçen birkaç korniş bloğu ve blok parçasının simasındaki anthemion dizisi ise (Kat. No. 186. 191) yukarıdaki örneklerden çok da farklı bir görünüme sahip değillerdir. Fark, açık palmet yaprak demetlerinin alt bölümlerinin bir bütün olarak işlenmesinde ve kapalı palmet yaprak demetleri üzerinde herhangi bir detay işçiliğine yer verilmeyişinde karşımıza çıkmaktadır. Bezek yüzeylerinin daha düzleştiği ve yaprak saplarının zaman zaman daha da incelerek şematik bir görünüme kavuştuğu söylenebilir. Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası'ndan ele geçen korniş bloklarının diğer bir bölümünde ise (Kat. No. 193-194. 204. 207. 212. 214) anthemionu oluşturan yaprak demetlerinin daha dik bir form kazanarak uzadıkları ve birbirlerine daha yakın konumlandırıldıkları görülmektedir. Yedişer yapraklı palmet demetlerinde yaprakların her biri üzerinde çizgisel

¹⁷⁰⁶Aynı durum Nysa Tiyatrosu'nda ve Aphrodisias Tetrapylonu'nda da görülmektedir. Bkz.: Kadioğlu 2006, 123.

¹⁷⁰⁷Brewster 1993, Res. 27; Başaran 1995, Lev. 39a; Karaosmanoğlu 1996, 82 Lev. 22a; Serdaroğlu 2004, 81 Lev. 22 Res. 57; Cormack 2004, 182 vd. Res. 44.

olarak verilmiş ana damarlar bulunmaktadır. Açık palmet yaprak demetini oluşturan her bir yaprak, dış kenarlarında birden fazla bıçak kesiği şeklinde çizgi içermektedir. İonik korniş simalarında anthemion bezeğinin aynı anlayışta, fakat farklı bir şekilde modellendirildiği, diğer örneklerde ise (Kat. No. 188-189. 194. 202. 208-211. 213) örgelerin irileştiği ve basitleştiği görülmektedir. Bütün bir korniş bloğu üzerinde iki tam ya da iki tam bir yarım palmet yaprak demeti ile tüm alan bezenmiştir.

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası'nda, Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarında ve Asklepieion Yapı Kompleksi içinde ele geçen İonik korniş bloklarının simalarında yer alan anthemion bezekleri bu kez inci-boncuk dizileri ile birlikte kullanılmışlardır (Kat. No. 226-228). Anthemion dizilerinin inci-boncuk dizisi ile birlikte kullanılması Antoninler Dönemi'nin bir özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁷⁰⁸. Anthemionu oluşturan yaprak demetleri bu kez sima üzerinde boşluk kalmamacasına yayılmıştır.

Asklepieion'a girişi sağlayan kapılardan birinin üst çerçevesi üzerinde anthemion bezeğine yer verildiği görülmektedir (Kat. No. 305). Yaprak demetleri diğer örneklerden farklı şekilde, uç kısımları içe doğru kıvrılarak, düğme şeklinde sonlanan yarım ay formunda bir kökten çıkmaktadırlar. Her bir yaprak demeti etli, iri ve birbirine uç kısımları ile dokunan beşer yapraktan oluşmaktadır.

5.3.2 Altan Sarmaşık Dallarla Birbirine Bağlı Anthemion Dizisi

Kent yapılarında yer alan anthemion dizilerinin farklı bir türünde ise bezeği oluşturan örgelerin alttan sarmaşık dalı ile birbirine bağlandıkları görülmektedir. Anthemion bezeğinin bu türü, kapı kornişlerinin simaları üzerinde kullanılmıştır (Kat. No. 272. 278-279). Anthemion dizilerini oluşturan yaprakların yine inci-boncuk dizisi üzerine yerleştirildikleri görülmektedir. Hem açık hem de kapalı palmet yaprak demetlerinin en dış yan yapraklarının alt uçları içe ve dışa ters kıvrımlar yaparak, sarmallara dönüşmektedirler. Bu sarmal dallar ve tüm yapraklar ince iplikçikler ile birbirlerine bağlanmaktadır. Rhodiapolis'te bezeğin bu çeşitlemesinin başka örneği bulunmamaktadır.

5.3.3 Akanthuslaşmış Palmet Yapraklı Anthemion Dizisi

Kentte kullanılan anthemion bezeklerinin bir diğer türü ise dönüşümlü olarak ters ve düz yerleştirilmiş, akanthuslaşmış palmet yapraklarından oluşmaktadır. M.S. 2. yy.'da Anadolu'da popüler olan akanthuslaşmış palmet yaprakları birbirlerine S-formlu sarmaşık dallarla bağlanmaktadır.

¹⁷⁰⁸Başaran 1995b, 48.

Bu anthemion dizisi Rhodiapolis'te konsollu korniş bloklarının simalarında (Kat. No. 239. 241-242. 248-250) ve gymnasium kapılarının üst çerçevelerinde (Kat. No. 275. 280. 289) karşımıza çıkmaktadır. Konsollu korniş bloklarında bezeğin altında klasik dizilimde inci-boncuk dizisi yer alırken, kapı çerçevelerinde ise düz ve ince bir silme bulunmaktadır. S-profilli akanthuslaşmış dallar palmet yapraklarını bağlayan şeridin altından geçer ve palmet yapraklarına benzer şekilde küçük birer yaprak formunda sonlanırlar. Gymnasiumun yan kapılardan birine ait olduğu düşünülen üst kapı çerçevesinde ise akanthuslaşmış palmet ve S-profilli sarmalların modellendirilmesine daha az dikkat çekilmiştir (Kat. No. 275).

5.4 İnci - Boncuk Dizisi (Ek – 2)

Rhodiapolis'te birçok mimari eleman üzerinde yer alan astragal profili, inci-boncuk dizileri ile taçlandırılmıştır. Dönüşümlü olarak iki inci-bir boncuk şeklinde klasik dizilimdeki örnekler Anadolu'daki mimari elemanlar üzerinde sıklıkla uygulanmalarına karşın, farklı bölgelerde değişik biçimlerin ve dizilimlerin de uygulandığına şahit olmaktayız.

Rhodiapolis'te altlık parçaları, arşitrav ve kapı çerçeveleri üzerinde faskiaları ayırmada, friz tacına geçişte ve ionik kornişlerin bir bölümünde sadece dış sırasının üzerinde, bir diğer kısmında ise hem dış sırası hem de simaya geçişte, kapı üst çerçevesinde lento ve hyperthyron bölümünü ayırmada, konsollu korniş bloklarında ve kapı korniş bloklarının sima bölümünde inci-boncuk dizisine yer verilmiştir. İnci-boncuk dizileri üzerinde değişik bezekler yerleştirilebilmektedir¹⁷⁰⁹.

5.4.1 Kanonik İnci - Boncuk Dizisi

Bu türde, dizilimi oluşturan elemanlar dönüşümlü olarak, iki inci-bir boncuk şeklinde birbirlerini takip etmektedirler.

Üzerinde Yüksek Hellenistik Dönem'e ait bir yazıt bulunan altlık parçalarının kaide bölümündeki bezeğin Lesbos kymationunu alt ve üstte sınırlandırdığı görülmektedir (Kat. No. 334-335). Motifi oluşturan örgelerden inciler birbirine bitişik mercek formunda, boncuklar ise iğ formunda işlenmiştir¹⁷¹⁰. Bu formdaki boncuk ve inciler Hellenistik Dönem'de yaygın olup, Roma İmparatorluk Dönemi'nde de kullanılmaya devam edilmiştir¹⁷¹¹.

Birkaç İonik korniş bloğu parçası üzerinde (Kat. No. 203. 230. 237) bezeğin oldukça özenli işlendiği görülmektedir. İğ formu boncuklar arasında yer alan keskin sırtlı inciler oldukça nitelikli bir görünüme ve işçiliğe sahiptirler. Arşitrav, friz ve İonik korniş blokları

¹⁷⁰⁹Rumscheid 1994, Lev. 10,1-2. 89,2; Köster 2004, 141.

¹⁷¹⁰Anadolu mimari bezemeleri için karakteristik bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bkz.: y. dn. 1666.

¹⁷¹¹Köster 2004, 141 Lev. 13,1. 19,1. 32,1.

üzerinde kullanılan örneklerin genel olarak aynı formu yansıttıkları ancak daha özensiz işlendikleri izlenmektedir (Kat. No. 083, 097, 102-105, 107-108, 126. 154. 156-157. 161. 163-166. 176-177. 179. 185-198. 200-202. 204-215. 231). Bu örneklerde bezeği oluşturan elemanların boyutlarının ve işçiliklerinin bulundukları konuma göre değiştikleri söylenebilir.

Rhodiapolis'te bezeğin diğer bir türü, gymnasiumun kapı çerçeveleri (Kat. No. 264. 267-268. 271-276. 278-281. 289. 292-296. 299-300), Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınında ve yuvarlak yapı etrafında dağınık bir şekilde ele geçen arşitrav bloğu parçaları (Kat. No. 074-077, 079, 112. 115-121. 123), kule ve kastron duvarı etrafında ele geçen arşitrav, friz bloğu ve parçaları (Kat. No. 155. 180) ile konsollu korniş blokları üzerinde (Kat. No. 239. 241-242) kullanılmışlardır. Bezeğin bu türünde silindir formlu, uç kısımları az ya da çok köşeli boncuklar ve paralel kenarlı inciler bir ip üzerine dizili gibi işlenmişlerdir. Gymnasiumun kapı çerçevelerindeki faskialar arasında, bezeği oluşturan örgelerin oldukça özenli ve birbirlerine koşut bir şekilde yerleştirildikleri görülmektedir. Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınında ve yuvarlak yapı etrafında dağınık bir şekilde ele geçen arşitrav bloğu parçalarında ise faskiaları ayıran örgelerin birbirlerine paralel bir şekilde kabartma üzerine yerleştirilmedikleri söylenebilir. Ancak bezeğin üstlerinde yer alan yumurta-ok ucu bezekleri ile daima aksiyal uyum içinde oldukları, bu uyumun neredeyse hiç bozulmadığını da vurgulamak gerekir.

Opramoas Anıtı ve Opramoas Ailesi Anı Binası yakınında ele geçen kapı çerçevelerine ait parçalar üzerinde de bezek bir ip üzerine yerleştirilmiş gibi bir izlenim yaratmaktadır. Ancak bu kez daha kısa boncuklar ve daha ince, pul formunda inciler kullanılmıştır (Kat. No. 311. 314-317). Ayrıca Rhodiapolis'te inci-boncuk dizisi ile üstünde bulunan İon kymationu arasındaki aks uyumunun bozulduğu istisnai bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır.

5.4.2 Pamphylia Tipi İnci - Boncuk Dizisi

Kentte kullanılan bir diğer inci-boncuk türü ise klasik dizilimden farklı, iki inci-bir boncuk-bir inci şeklinde dizilim göstermektedir. İlk kez Pamphylia kentlerinden Side'de Apollon Tapınağı'nda (N1) görülen ve daha sonra başta Lykia Bölgesi olmak üzere diğer bölgelerde de kullanılan bir türdür¹⁷¹². Vandeput'a göre inci-boncuk dizilimindeki bu farklılığın nedeni, Pamphyliyalı ustaların yumurta kabuklarının genişlemesine koşut olarak uzayan boncukları bu şekilde işlemek istememelerinden kaynaklanmaktadır¹⁷¹³.

¹⁷¹²Bkz.: y. dn. 1385.

¹⁷¹³Vandeput 1997a, 150.

Rhodiapolis'te gymnasiumun orta kapısı (Kat. No. 261-262. 265-266. 269-270. 282-286. 288. 290-291. 297. 301-302), kule ve kastron duvarı etrafında ele geçen arşitrav bloğu parçalarında 45°'lik bezekli çerçeve bölümüne geçişi sağlayan motif olarak (Kat. No. 129-133) kullanılmıştır. Asklepieion'un orta kapısına ait olduğu düşünülen kapı çerçevesinin hyperthyron bölümünde de bezeğe yer verilmiştir (Kat. No. 304. 308-310). Kapı çerçeveleri ve arşitrav bloğu parçalarının üstlerinde yer alan yumurta-ok ucu dizisi ile oldukça uyumlu, özenli bir şekilde işlendikleri dikkat çekmektedir.

5.4.3 Yuvarlak Boncuklardan Oluşan Dizilim

Rhodiapolis'te kullanılan bir diğer tür, Anadolu'da yer alan diğer kentlerde ve Rhodiapolis'te de yukarıda örneklerine değinilen klasik ve Pamphylia türünden farklıdır. Gymnasiumun orta kapısı üzerinde kullanılan bu tipteki bezek, eşit ölçülerdeki yuvarlak formlu boncuklardan oluşturulmuştur¹⁷¹⁴. Gymnasiumun kapılarından orta kapı çerçevesinin ilk iki faskiası arasına yerleştirilmiştir (Kat. No. 261-263. 266. 270. 282-284. 288. 290-291. 302-303).

5.5 Sarmaşık / Kıvrık Dal Motifi (Ek – 2)

Sarmaşık bezekleri Anadolu'da Hellenistik Dönem'den itibaren yapıların mimari elemanları üzerinde sıklıkla kullanılmışlardır¹⁷¹⁵. Rhodiapolis'te de bu bezeğin değişik mimari elemanlar üzerinde kullanıldığına şahit olmaktayız. Friz bloklarının ana bezeme alanında oldukça sık bir şekilde, friz blokları dışında arşitrav bloklarının soffit alanında, arşitrav ve kapı çerçevelerine ait mimari parçaların 45°'lik açı yapan çerçeve bölümlerinde karşımıza çıkmaktadırlar.

5.5.1 Akanthus Yapraklı Sarmaşık / Kıvrık Dal Motifi

Kentte ele geçen friz bloklarının bir bölümü ile (Kat. No. 149-151, 153, 155, 167-168, 172-173, 180-182) tiyatroda ele geçen duvar arşitrav-friz blokları (Kat. No. 088-091) üzerindeki sarmaşık dallar, iri yapraklardan oluşmaktadır. Yapraklar arasında derin ve geniş boşluklar bulunmakta, sarmaşık dallar kesintiye uğramaktadır. Yaprakların friz ana kuşağının alt ve üst bölümü ile bütünleştiği görülmektedir. Oldukça yakın benzeri ile Arykanda'da karşılaşılmıştır.

¹⁷¹⁴Kastron duvarı ve kule etrafında yapılan kazı çalışmaları sırasında da açığa çıkarılan küçük parçalar arasında benzer türde örneklerle karşılaşılmıştır. Ancak parçaların küçük olması ve üzerinde başka motiflerin korunmamış olması nedeni ile kataloğa dahil edilmemişlerdir.

¹⁷¹⁵Bezeğin gelişimi için bkz.: Rumscheid 1994, 291 vdd.; Vandeput 1997a, 155; Can 2005a.; Can 2006.

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası boyunca yapılan kazılarda açığa çıkarılan friz bloklarının iki farklı işçilikte yapıldıkları görülmektedir. Örneklerin bir bölümünde daha plastik, doğal bir görünüm sağlanırken, (Kat. No. 154, 156-166, 176-177, 179), friz bloklarının bir bölümü üzerinde ise ana bezeme alanını kaplayan yaprak ve diğer motiflerin oldukça keskin hatlı ve sert bir yapıya sahip oldukları görülmektedir (Kat. No. 156, 176-177). Friz blokları üzerindeki bu işleniş ile başka bir yerde karşılaşılmamış olup, ünük bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁷¹⁶.

5.5.2 Yalın Sarmaşık Dal Motifi

Akanthus yapraklarından oluşan sarmaşık dallar dışında, motifin yalın ya da soffit alanlarında alışık olunduğu üzere yalın ve yaprak, çiçek, meyve gibi motiflerle bir arada kullanıldıkları görülmektedir.

Hyperthyronlarda (Kat. No. 307-308. 310), arşitrav-friz bölümlerinin bir arada işlendiği blok parçalarının, arşitravları (Kat. No. 088-091) ve kapı ya da arşitrav bloğuna ait oldukları düşünülen küçük parçaların (Kat. No. 151-152) 45°'lik çerçeve bölümünde yalın sarmaşık dallara yer verildiği görülmektedir. Bir uçtan başlayarak ya da bir kökten çıkarak diğer uca doğru uzanan yalın, ince sarmaşık dallar yatay “S” şeklinde kabartma üzerindeki yerlerini almışlardır. Yalın sarmaşık dallar, arşitravların son bezeği olarak oldukça nadir kullanılmakta¹⁷¹⁷, kapı çerçeveleri üzerinde ise çok sık olmasa da tercih edilmektedirler¹⁷¹⁸.

Kapı çerçeveleri dışında kapı konsolları üzerinde de yalın sarmaşık dallar ve bu dalların uçlarında yer alan çiçeklerden oluşan motifler kullanılmıştır. Motif, Asklepieion'un orta kapısına ait olduğu düşünülen kapı konsolunun dış yan yüzünde, volütler arasında kalan boşlukta görülebilir (Kat. No. 310). Vandeput, M.S. 2. yy.'da kapı ve pencere gibi çerçeveler üzerinde sarmaşık dallarının kullanımından vazgeçildiğini belirtmektedir¹⁷¹⁹. Ancak Rhodiapolis, Limyra¹⁷²⁰, Myra¹⁷²¹ ve Hierapolis¹⁷²² gibi kentlerde -özellikle kapı çerçeveleri üzerinde- bezeğin bu dönem içindeki kullanımının diğer bölgelerde devam ettiğini göstermektedir.

¹⁷¹⁶Friz blokları ile ilgili görüş ve önerilerini benimle paylaşan Sn. B. Can ve L. Vandeput'a teşekkür ederim.

¹⁷¹⁷Dinstl 1986/87, 178 Res. 14. 43; Cavalier 2005, Lev. 78 Res. 221; Kadioğlu 2013, Res. 8.

¹⁷¹⁸Benzer motif düzenlemesi ile Augustus ve Tiberius Dönemi'ne tarihlenen anıtların kapı ve pencere çerçeveleri üzerinde karşılaşılmaktadır. Bkz.: Vandeput 1997a, 52 vd. 155 Lev. 18,2. 71,3. 81,4. 82,2. 70,4. 71,1. Diğer örnekler için bkz.: de Bernardi Ferrero 1966, 57 vdd. Lev. 19 vd.; Dinstl 1986/87, 178 Res. 26; Karaosmanoğlu 1996, Lev. 15a. 38a; Mert 2008, Res. 137. Myra Tiyatrosu sahne binası kapılarında da kullanılmıştır.

¹⁷¹⁹Vandeput 1997a, 155.

¹⁷²⁰Dinstl 1986/87, 177 vdd. Res. 26.

¹⁷²¹Kişisel gözleme dayanmaktadır.

¹⁷²²D'andria - Ritti 1985, Lev. 4,1.

Arşitrav bloklarının soffit bölümlerinde birkaç örnek üzerinde yalın sarmaşık dallar (Kat. No. 079. 111. 116) tercih edilmiştir. Bunun yanında yalın sarmaşık dallardan çıkan yaprak, küçük üzüm salkımları ve meyve dalları ya da bu motiflerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş farklı kompozisyonlarda soffit bölümlerinde görülmektedir (Kat. No. 082. 085. 087. 092. 098. 101-102. 107. 109. 115. 128). Birkaç parça üzerinde ise iki yalın sarmaşık dalın ters yönde kıvrılmaları sonucunda, çeşitli noktalarda kesiştikleri görülmektedir. Bezekler, kesiştikleri alanlarda dairesel boşluklar oluşturmaktadırlar (Kat. No. 094. 108). Bu boşluklar ya sarmaşık dallarından sürgün veren yaprak, çiçek veya uzun salkımları ile ya da boşluklara serbest bir şekilde yerleştirilmiş çiçek ve meyve gibi motiflerle doldurulmuşlardır.

5.6 Akanthus Yaprığı (Ek -2)

Antik Çağ'da birçok yapının çeşitli mimari elemanları üzerinde akanthus yaprak bezeği kullanılmıştır¹⁷²³. Rhodiapolis'te bezek, başta Korinth başlıkları olmak üzere, İon başlıklarının pulvinusları, ante, pilaster, S-profilli volütlü başlıklar ve duvar kaplaması olarak kullanılan pilaster başlık üzerinde karşımıza çıkmaktadır. Bu örnekler dışında motifin Rhodiapolis'te kapı çerçeveleri ve korniş blokları üzerinde sık sık yan yana ve dikey olarak kamış yaprak bezeği ile kombine edildikleri görülmektedir. Yaprakların yerleştirildiği alanlar ve pozisyonları motifin formunu etkilemektedir¹⁷²⁴.

5.6.1 Normal Akanthus Yaprakları

Motifin en erken temsilcileri İon başlıklarının pulvinusları üzerinde karşımıza çıkmaktadır (Kat. No. 001. 003. 016-020)¹⁷²⁵. Başlıkların yan yüzlerinde kullanılan akanthus yaprakları yatay ya da dikey olarak yerleştirilmiştir. Motifin, Roma İmparatorluk Dönemi boyunca, özellikle de M.S. 2. yy. içinde pulvinuslar üzerinde sıklıkla tercih edildiği belirtilmektedir¹⁷²⁶. Pulvinuslarda dönem stilinden kaynaklı farklı işlenişte örneklerle de bulunmaktadır (Kat. No. 009-010).

Rhodiapolis'te Korinth başlığı ve başlık parçalarının kalathos yüzeyleri iki sıra yaprak çelengi ile kaplanmıştır (Kat. No. 033-045. 048). Bir iki örnek dışında başlıklar üzerinde motifin çok az bir bölümü takip edilebilmektedir. Örneklerden birinde akanthus yaprak loplarının korunan dişleri doğal, zarif bir form sergilemekte ve birleşme yerlerinde damla

¹⁷²³Bezeğin Hellenistik Dönem gelişimi için bkz.: Rumscheid 1994, 263 vdd. Roma İmparatorluk Dönemi'ndeki gelişimi için bkz.: Alzinger 1974, 126 vdd.; Rohmann 1995, 109 vdd.; Vandeput 1997a, 129 vdd.

¹⁷²⁴Vandeput 1997a, 129 dn. 257.

¹⁷²⁵Pulvinuslar üzerinde akanthus yapraklarına yer verilmesi Anadolu'da Hellenistik Dönem'den beri bilinmektedir. Bkz.: y. dn. 259.

¹⁷²⁶Bkz.: y. dn. 320.

şeklinde boşluklar oluşturdukları ayırt edilebilmektedir (Kat. No. 036)¹⁷²⁷. Kuzey Kilise'deki Korinth başlığında ise, akanthus yapraklarını oluşturan yaprak loplarına ait dişler arasında kalan boşlukların küçük ve alt bölümleri oval formludur (Kat. No. 033). Buradan da anlaşılacağı üzere, Korinth başlığı ve başlık parçaları üzerindeki akanthus yaprakları dönem modasına uygun olarak şekillendirilmişlerdir.

Tiyatronun batı paradosunda ve Asklepios-Hygieia Tapınağı yakınlarında ele geçen ante başlığı ve parçaları (Kat. No. 051-052) üzerinde de Korinth başlıklarında olduğu gibi motifin kullanıldığı görülmektedir. S-profilli volütlü başlıklar üzerinde akanthus yaprakları köşelere yarım yaprak şeklinde yerleştirilmişlerdir (Kat. No. 054). Rhodiapolis'te günümüze oldukça sağlam bir şekilde ulaşan ante başlıklarından birinin kalathos yüzeyi alışıktı olunduğu üzere çift sıra akanthus yaprak çelengi ile bezenmiştir (Kat. No. 050).

Konsollu korniş bloklarının konsolları üzerinde yer alan akanthus yaprakları başlıklar üzerinde yer alan akanthus yaprakları ile yakın benzerlikler sergilemektedirler (Kat. No. 239-241. 247. 251).

5.6.2 Dikey Akanthus

Bu türdeki örnekler kapı çerçeveleri¹⁷²⁸ ve korniş blokları üzerinde yer verilmiştir. Motifin kamış yaprak bezeği ile birlikte işlendiği örnekler çoğunluktadır. İonik korniş blokları (Kat. No. 218-219) kastron duvarı ve kule etrafında yapılan kazılar sırasında tespit edilmiş olan konsollu korniş blok parçalarının (Kat. No. 253-255) sima bölümlerinde ve kapı konsollarının volütleri arasında kalan boşlukta, dikey olarak yerleştirilmiş akanthus yapraklarına (Kat. No. 318. 319) rastlanılmaktadır.

5.6.3 Zikzak Şeklinde Kazıma Çizgili Akanthuslar

Kentte akanthus yapraklarının farklı bir türünü gymnasiumda ve tiyatronun analemma duvarı yakınlarında ele geçen küçük bir başlık parçası (Kat. No. 034. 044) üzerinde izlemek mümkündür. Bu akanthus yapraklarını diğerlerinden ayıran özellik ise, alt sırada yer alan akanthus yapraklarının ana damarları üzerinde bulunan zikzak şeklindeki kazımalardır. Bu kazımalara komşu Lykia kentlerinde, Split ve Roma'da da (Antiquarium Forense'de sütunlu avlu), Spalato'da tapınak) rastlanılmaktadır¹⁷²⁹.

¹⁷²⁷Yaprak dişlerinin yukarı doğru zarif bir şekilde kıvrılmaları ve oval, damla şeklinde boşluklardan sadece iki adedi görülebilmektedir. Diğer akanthus yaprakları ve başlığın diğer bölümleri korunamamıştır.

¹⁷²⁸Bezeğin farklı bir türü kullanılmıştır. bkz.: s. 266 vdd.

¹⁷²⁹Bkz.: y. dn. 538. 541.

5.6.4 “Sivri Uçlu” - “Zarif Dişli” Akanthus

M.S. 2. yy.’da Anadolu kentlerinde sıklıkla kullanılan bir diğer tür “sivri uçlu akanthus” ya da “zarif dişli akanthus” olarak adlandırılan akanthus yapraklarıdır. S-profilli volütlü başlıkların merkezlerinde (Kat. No. 054-055), kapıların hyperthyron ve konsollarına ait volütlerin alt bölümlerinde (Kat. No. 286. 304-305. 308-314) ve konsolların volütleri arasında kalan boşluklarında (Kat. No. 322) bu motifin farklı varyasyonları görülebilmektedir.

5.6.5 Dişli Akanthus

Anadolu’da duvar kaplaması olarak kullanılan pilaster başlıklar üzerinde akanthus yaprağının bu türü (*Starrzackige Akanthusblätter* / *Weichzackige Akanthusblätter*) Rhodiapolis’te şimdilik tek bir örnekle temsil edilmektedir (Kat. No. 056).

5.7 Diş Sırası

Rhodiapolis’te de ionik ve konsollu korniş blokları ve parçaları üzerinde ve (Kat. No. 185-187. 189-198. 200-211. 213. 218-222. 224-228. 235. 239-246. 252. 254. 256-259) ayrıca kapıların geison bölümlerinde (Kat. No. 272. 275. 277-280. 289. 295) diş sıralarına yer verilmiştir.

Korniş blokları üzerinde diş sıraları arasında kalan boşluklar çoğunlukla içleri boşaltılarak dikdörtgen formda işlenmişlerdir (Kat. No. 185-187. 189-198. 200-211. 213. 239-246. 252. 254. 256-259). Ancak, Asklepieion Yapı Kompleksi içinde yer alan yuvarlak yapı, Asklepios-Hygieia Tapınağı ve gymnasiumdan ele geçen kapılara ait korniş bloklarında diş sıraları arasında kalan boşlukların 45°’lik açı ile kesildikleri görülmektedir (Kat. No. 218-222. 224-228. 235. 272. 277-279). Spanu, bu özelliğin Anadolu’da Roma İmparatorluk Dönemi’nde nadir olarak görülmesinin göreceli olduğunu belirtmektedir ve M.S. 1. ve 2. yy.’a tarihlenen örneklerin varlığına da değinmektedir¹⁷³⁰. Gymnasiumun kuzey ve güney kapılarında ise diş sıraları; lento, hyperthyron ve geison bölümlerinin birlikte işlendiği bloklar üzerinde neredeyse kareye yakın, alçak ve oldukça küçük yapılmışlardır (Kat. No. 275. 280. 289. 295).

5.8 Kamış Yaprak Motifi

Kamış yaprak bezeği kentte İon başlıklarının pulvinus ve arşitrav bloklarının soffit alanlarında sınırlı sayıda örnek üzerinde karşımıza çıkmaktadır. Bunun dışında kapıların

¹⁷³⁰Spanu 2011, 85 dn. 145 vd.

hyperthyron bölümlerinde ve konsollu kornişler üzerinde akanthus yaprakları ile birlikte kullanılmıştır.

Kamış yaprakları İon başlıklarının pulvinus bölümünde ana motif olarak yerlerini almışlardır (Kat. No. 002. 012). Bir diğer örnekte ise kamış yaprak uçları akanthus yapraklarının arasında kalan boşlukları doldurma amacı ile kullanılmıştır (Kat. No. 003). Bir başka örnekte ise motif ortada tam bir kamış yaprağı, yanlarda ise yarım akanthus yaprakları ile birlikte işlenmiştir (Kat. No. 011).

Arşitrav bloğu parçaları arasındaki bir örnekte soffit alanında yatay olarak, yan yana yerleştirilmiş kamış yaprak bezeğinin kullanıldığı görülmektedir (Kat. No. 120). Kamış yaprak bezekleri konsollu korniş bloklarının sima (Kat. No. 253-255), Opramoas Anıtı (Kat. No. 311. 314) ve Asklepieion kapılarının hyperthyron bölümlerinde (Kat. No. 304. 308-309) dikey olarak yerleştirilmiş olan akanthus yaprakları arasında kullanılmışlardır.

5.9 Defne Yaprak Motifi (Ek – 2)

Rhodiapolis'te defne yaprağı motifinden oluşan süsleme dizisine, İon başlıklarının pulvinus ve balteus bölümlerinde, kapıların üst çerçevesinde, hyperthyronda, arşitravların alt bölümünü süsleyen soffit alanlarında, arşitrav ya da kapı çerçevesine ait olduğu düşünülen 45°'lik çerçeve üzerinde rastlanılmaktadır.

İon başlıklarının yan yüzlerinde, pulvinus ve balteus üzerindeki bezek yan yana ve üst üste yerleştirilmiştir (Kat. No. 001. 009-010. 014-016. 021-022. 030. 027. 029. 031). Arşitrav bloklarının alt bölümlerini süsleyen soffit alanlarında da benzer şekilde düzenlenmişlerdir (Kat. No. 083. 095-097. 103. 113. 124. 155). Tümünde üst üste ve yan yana işlenen defne yaprakları, soffit alanında bazı örneklerde bir uçtan başlayıp, diğer uca doğru ilerleyen formda, bazı örneklerde ise yanlardan merkeze doğru yönlendirilmişlerdir. Defne yaprakları aynı zamanda gymnasium kapılarının hyperthyron bölümlerindeki inci-boncuk dizisi üzerinde yer almaktadırlar (Kat. No. 275. 280. 286. 289. 295).

Arşitrav bloklarında ya da kapı çerçevelerinde son bezek olarak genellikle açık-kapalı palmet yaprak demetlerinden oluşan anthemion bezeği kullanılmaktadır¹⁷³¹. Ancak Asklepieion içindeki yuvarlak yapı etrafında yapılan kazılar sırasında kapı çerçevesi ya da

¹⁷³¹Thür 1989, 102; Köster 2004, 161; Spanu 2011, 81.

arşitrav bloğuna ait oldukları düşünülen parçalar üzerinde (Kat. No.150) son süsleme dizisi olarak yan yana ve dikey olarak yerleştirilmiş defne yapraklarına¹⁷³² yer verilmiştir.

5.10 Dalga Motifi (Ek -2)

Dalga motifinin, Anadolu'nun diğer kentlerindeki yapıların mimari elemanları üzerinde yaygın bir şekilde kullanıldığı bilinmektedir¹⁷³³. Rhodiapolis'te ise hangi yapıya ait oldukları bilinmeyen birkaç mimari parça üzerinde rastlanılmaktadır.

Kastron duvarı etrafında yapılan kazılar sırasında sadece yazıtlı iki arşitrav bloğu parçası¹⁷³⁴ (Kat. No. 153-154) üzerinde 45°'lik çerçevenin son bezeği olarak kullanılmıştır. Dalga motifinin, 45°'lik çerçeve bölümünün son bezeği olan anthemion dizisinin yerini aldığı görülmektedir¹⁷³⁵.

5.11 Oluk Yaprak Motifi (Ek – 2)

Oluk yaprak motifi Rhodiapolis'te sıklıkla kullanılan motifler arasında yer almamakla birlikte dağınık olarak ele geçen ve geç dönem duvarı içinde kullanılmış olan friz bloğu parçaları ve kompozit başlık parçaları üzerinde karşımıza çıkmaktadır.

Rhodiapolis'te motifi, friz blokları dışında gymnasium ve Opramoas Ailesi Anı Binası'nda ele geçen oldukça yıpranmış iki kompozit başlık parçasında kalathosun üst bölümünü süslediği görülmektedir (Kat. No. 057-058).

Dağınık olarak ele geçen birkaç friz bloğu parçasının S-formlu profile sahip ana bezeme alanı, oluklu yaprak motifleri ile bezenmiştir (Kat. No. 174-175. 184). Bu örneği benzerlerinden ayıran, oluk yapraklarının dönüşümlü olarak boş ve içinde ikili, üçlü yaprak motifleri ile doldurulmasıdır. Benzer bezek türü Perge Hadrianus Çeşmesi'nde friz bloğu ve Lykia'da Ksanthos Nymphaionu arşitrav-friz bloğu üzerinde kullanılmıştır¹⁷³⁶.

¹⁷³²Kadioğlu bu yaprakları “kamış yaprağına benzer orta damarı belirtilmiş yaprak ucu” olarak tanımlamıştır. Bkz.: Kadioğlu 2013, 248 Res. 7.

¹⁷³³Mansel 1978, 110 Res. 117; Koenigs - Radt 1979, 330 vd. 341 Lev. 107,1-2. 117,2; Vandeput 1997a, 93 Lev. 38,2; Kökdemir 2004, 45 vdd.; Kadioğlu 2006, 84. 100 Lev. 36,11; Mert 2008, 262 vd. Res. 239; Kaya 2011, 10 Lev. 31c-d. Lev. 32a-b.

¹⁷³⁴Myra'da bezeğin, hyposkenionda yer alan kapıların lentoları üzerinde yer aldıkları görülmektedir. Lentolar üzerinde yer alan bezek dizilimi de Rhodiapolis'teki örneklerle birebir aynıdır.

¹⁷³⁵Myra Tiyatrosu'nda hyposkene'de yer alan kapıların lentosunda ve başlıkların abakusunda kullanılmıştır. bkz.: Knoblauch - Özbek 1996, Res. 16; Vandeput 1997a, Lev. 116,3.

¹⁷³⁶Koçel-Erdem 1996, 145 Lev. 63,3 Kat. No. 170; Cavalier 2005, 97 Lev. 14 Res. 52. O. Alp, benzer örneklerin Ephesos'ta da olduğunu belirtmiştir.

5.12 Meander Motifi (Ek-2)

Antik Çağ sanatında oldukça köklü bir geçmişe sahip olan meander motifinin, Anadolu'da Roma İmparatorluk Dönemi içinde, çoğunlukla Rhodiapolis'te olduğu gibi yalın bir şekilde mimari elemanlar üzerinde yer verildiği görülmektedir. Motif, Rhodiapolis'te oldukça sınırlı sayıdaki mimari parça üzerinde kullanılmıştır. Astragal profilinin üzerinde inci-boncuk dizisinin alternatifi olan bir süsleme örgesidir.

Kule ve Kastron duvarı çevresinde tespit edilen arşitrav bloklarından birinin soffit bölümünde iki kollu meander motifinin (Kat. No. 131) çok az bir bölümü takip edilebilmektedir. Gymnasiumun orta kapısının hyperthyronunda da iki kollu bezeğe yer verildiği görülmektedir (Kat. No. 286). Kastron duvarı çevresinde ele geçen küçük bir mimari parça üzerinde ise yine bezeğin çok az bir bölümü korunabilmiştir (Kat. No. 320).

5.13 Urgan Motifi¹⁷³⁷

Urgan motifi, adından da anlaşılacağı gibi genel görüntüsü ile kalın bir halatı hatırlatmaktadır. Motif, Roma İmparatorluk Dönemi kökenli olup, birçok yapıda bezek ve profilleri ayırmada kullanılmıştır¹⁷³⁸. Rhodiapolis'te ise, oldukça sınırlı sayıda mimari parça üzerinde bezekleri birbirinden ayırma ve profiller arasında geçişi sağlamak için kullanıldığı görülmektedir.

Rhodiapolis'te urgan motifi İon başlıklarında baltheusta yer alan bezeği her iki yandan sınırlandırmak amacıyla kullanılmıştır (Kat. No. 009-010. 016. 023). Baltheus üzerinde yer alan bezekler çift ya da tekli urgan motifi ile sınırlandırılabilir. İon başlıkları dışında İonik korniş bloklarında simaya geçiş bezeği olarak (Kat. No. 218. 220. 222. 225), konsollu korniş bloklarında ise dış sırası üzerinde (Kat. No. 252. 255) motife yer verildiği görülmektedir. Arşitrav bloğu olarak değerlendirilen iki küçük parça üzerinde ise motif ikinci faskia ile üçüncü faskia arasında geçişi sağlamaktadır (Kat. No.153-154).

¹⁷³⁷Genel olarak bkz.: Wegner 1989, 163; Köster 2004, 103; Alp 2006, 88 vd.

¹⁷³⁸Motifin Anadolu'da kullanıldığı yapılar ve mimari elemanlar için bkz.: Alp 2006, 88.

ALTINCI BÖLÜM

RHODİAPOLİS MİMARİ SÜSLEME ATÖLYELERİ

Mimari bezemeler üzerine inceleme yapılan kentlerde sorgulanması gereken en önemli husus, kentte atölye/atölyelerin var olup olmadığı ve eğer varsa bu atölye/atölyelerin hangi dönemden itibaren çalışmaya başladığıdır. Bir kentte atölye tespitinin yapılması hem kentteki tüm yapıların kazılarının tamamlanmasına hem de bölgede yer alan araştırmaların yoğunluğuna bağlıdır. Rhodiapolis Antik Kenti'nde 2006 yılında başlayan kazıların 2012 yılı itibari ile durdurulmuş olması atölye tespitini güçleştiren etmenlerin başında gelmektedir. Bunun yanında bölgede yer alan atölye/atölyeler ve kentlerle ilişkiler bağlamında Lykia Bölgesi'nde yer alan Ksanthos, Limyra gibi kentlerin kamu ve dini yapılarının mimari bezemeleri üzerine yapılan çalışmaların yeterli olmaması da kentteki atölye/atölyelerin bölgedeki diğer atölye/atölyelerle olan ilişkileri konusunda da yorum yapmamızı güçleştirmektedir.

Anadolu'da her ne kadar Roma İmparatorluk Dönemi sanatının yaratılmasında Hellenistik Dönem sanatı belirleyici olsa da siyasi ve ekonomik olarak refah döneminin ardından atölye ve ustalar daha rahat bir çalışma ortamına kavuşmuş, diğer tüm bölgelerde olduğu gibi Lykia Bölgesi'nde de yapı sayısı artmıştır¹⁷³⁹. Roma İmparatorluk Dönemi'nde bölgedeki yapı sayısı oldukça fazla olmakla birlikte kesin olarak tarihlendirilmiş olanların sayısı oldukça azdır. Kentteki yapılara ait elemanların bezeklerinin tarihlendirilmesi ve atölye tespitlerinde başvurulması gereken bir diğer mimari örge ise lahitlerdir. Ancak Rhodiapolis Antik Kenti'nde günümüze ulaşan tüm lahitler sade bir görünüme sahiptir, bu nedenle atölye tespitinde yeteri kadar bilgi sağlamamaktadırlar. Tam tarihli yapı sayısının az olması, yapılan çalışmaların azlığı gibi nedenlerle bölgede mimari bezemeler yolu ile doğrudan kesin bir tarihlendirme ve atölyelerin tespit edilmesi mümkün değildir. Bunun yanında dönemin mimari eserleri üzerinde yer alan bezeklerin tarihlendirilmesi, atölyelerin bezekler üzerindeki işçilikleri ve bezeklerin niteliğine bakılması ile kişisel analize ve öznel kritere bağlıdır ki, bu şartlar altında hata yapma olasılığı çok yüksektir¹⁷⁴⁰.

¹⁷³⁹Roma İmparatorluk Dönemi'nde yapı stoğundaki bu artışın M.S. 1. yy.'da İtalya'da çalışan Anadolu kökenli usta gruplarının, atölye ve okulların geriye dönerek projelerde çalışmaları şeklinde açıklanmaktadır. Bkz.: Stroka 1978, 896 vd.; Stroka 1988, 296 vd.; Vandeput 1997a, 77. 83. 155; Can 2006, 315 vd.; Alp 2009, 45 vd.

¹⁷⁴⁰ Rhodiapolis'te yapılan kazılar sırasında bulunan yazıtlar, seramikler ve sikkelerin büyük bir bölümü hakkındaki bilgilere kazı sonuçları raporları ve kazı arşivinden ulaşılmıştır. Bununla birlikte eserler yayımlanmadığı için kesin tarihlerini saptamak güçtür. Kazı arşiv kayıtlarındaki sikkelerin büyük bir bölümü Roma İmparatorluk Dönemi olarak kaydedilmiştir. Yazıtlar ise B. İplikçioğlu tarafından çalışılmaktadır. Kendisi

Kentte yüksek Hellenistik Dönem ve Roma İmparatorluk Dönemi başlarına az sayıda mimari elemanın süslemeleri, Hellenistik Dönem yapılarının görünümü hakkında bilgi edinmek için yeterli veriyi sağlamamaktadır. Bununla birlikte Roma İmparatorluk Dönemi başından başlayarak, özellikle M.S. 2. yy.'ın ikinci yarısından itibaren mimari bezemelerin gelişimi daha iyi izlenmektedir. Lesbos kymationu, yumurta-ok ucu, anthemion gibi spesifik bazı bezeklerin gelişimi ve bazı mimari parçalar üzerinde kullanılan şablonlar aracılığıyla Roma İmparatorluk Dönemi yerel atölye/atölyeleri hakkında bazı tespitler yapmak mümkün olabilir. Bunun yanı sıra Rhodiapolis'teki atölye/atölyelerin Anadolu'daki diğer atölyeler ile ilişki içerisinde oldukları da unutulmamalıdır. Kentte kesintisiz bir şekilde faaliyet gösteren atölye tespit edilemese de, malzeme dikkatli bir şekilde incelendiğinde yerli ve yabancı unsurların bir bölümünü açığa çıkarmak mümkündür.

6.1 Rhodiapolis'teki Yerel Atölye/Atölyeler

Kentte yerel unsurlar arasında dikkat çeken özelliklerden biri bazı motiflerin işlenişinde görülmektedir. Bu yerel süslemelerin, aynı dönemde inşa edilmiş Anadolu'daki büyük kentlerle ve de özellikle de Myra, Limyra, Phaselis, Attaleia, Perge gibi yakın kentlerde yer alan yapıların mimari bezemeleri üzerinde yer alan aynı motiflerle karşılaştırması yapılamamaktadır.

Rhodiapolis'te çok net olmamakla birlikte gelişimi takip edilebilen, aynı zamanda yerel özellikler sergileyen motiflerin başında Lesbos kymationu gelmektedir. Heykel Altlığı (?) bloğu parçaları üzerinde korunan Lesbos kymationu stilistik özellikleri ve bir altlık üzerinde yer alan yazıtın da desteği ile yüksek Hellenistik Dönem'e tarihlendirilmiştir. Köşeli formda işlenen Lesbos kymationu Hellenistik Dönem Rhodiapolis yerel atölyelerine has bir özellik yansıttığı kabul edilebilir. Bezeğin karakteristiği; köşeli formda işleniş, ana yaprak üzerinde yer alan ince çizgilerle detayların verilmesi, ana yaprakların kabartma üzerinde belirgin bir şekilde ön planda olması şeklinde açıklanabilir. Ana yaprakların arasında kalan orta damar oldukça geniş işlenmiş, üstte yer alan göz ters damla şeklinde verilmiştir. Ara yapraklar ise yanlara doğru geniş bir şekilde açılan, ince kanatlı "V" şeklindeki iki yapraktan oluşur ve her iki yanda birer matkap kanalı ile ana yapraktan ayrılmıştır. Yapıların çeşitli mimari elemanları üzerinde ve motifin genel gelişimi içerisinde bu özellikleri takip etmek mümkündür. Yaprakların yukarıda bahsedilen özelliklerinin bir sonraki aşaması Asklepion-Hadrianeum Önü Stoa'sı etrafında ele geçen ve M.S. 1. yy.'ın en geç ilk yarısı içine tarihleyebileceğimiz

İon başlıklarının abakusları üzerinde görülür. Kentte ne yazık ki M.S. 1. yy.'ın ilk yarısı ile M.S. 2. yy.'ın ilk çeyreği arasına tarihlenen ve üzerinde Lesbos kymationu taşıyan herhangi bir mimari eleman ya da parça ele geçmediği için bu süreçte bezeğin hangi formlarda işlendiğini tahmin etmek belirsizdir. Ancak M.S. 2. yy.'ın 2. çeyreğinden itibaren, kentte yine Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası'nın geison blokları üzerinde benzer şekilde köşeli formda yapılmış Lesbos kymationunun tercih edildiğini ve gelişimi burada M.S. 3. yy.'a kadar takip etmenin mümkün olduğunu söyleyebiliriz. Bu alanda ele geçen ve Geç Hadrianus-Erken Antoninler Dönemi'ne tarihlediğimiz geison bloğu parçaları üzerinde motifin gelişimi izlenebilmektedir (Kat. No. 203. 230. 237). M.S. 141 yılındaki depremin ardından onarıldığını düşündüğümüz yapının geison blokları aynı şablon kullanılarak tekrar yapılmış olmalıdır. Yapının yenilenen geison bloklarında ise köşeli formun devam ettiği, ancak bezeğin form olarak değiştiği görülmektedir. Bir sonraki aşamada ise bezeğin tanınmaz bir hale geldiği ilk bakışta anlaşılmaktadır. Lesbos kymationunun bu formu Anadolu'da bezeğin gelişim süreci ile uyumlu bir çizgi sergilememektedir. Çünkü Augustus Dönemi'nden itibaren bezeğin birçok bölgede “üzengi” formunda yapıldığı ve bu tip Anadolu mimari bezemelerine özgü bir tür olarak Roma İmparatorluğunun hâkimiyeti altındaki diğer bölgelere de yayıldığı bilinmektedir. Ancak Lesbos kymationunun neredeyse kesintisiz bir şekilde takip edilen bu formu ile Lykia dışında başka kentlerde henüz karşılaşılmamıştır¹⁷⁴¹. Bu durum muhtemelen sadece bu bölgede çalışan bir atölyeye bağlantılı olmalıdır. Yaprakların Hellenistik Dönem geleneğinde köşeli formda yapılmış olması Hellenistik Dönem geleneğinin sürdürüldüğünün göstergesi olmalıdır.

Kent ya da bölge atölyesine has denilebilecek bir diğer uygulama ise palmet yapraklarında karşımıza çıkmaktadır. Ancak sadece M.S. 2. yy.'ın 2. yarısına tarihleyebileceğimiz örnekler mevcuttur. Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası kazıları sırasında açığa çıkarılmış olan arşitrav bloklarının açık-kapalı palmet yapraklarından oluşan anthemion bezekleri beş yapraklı açık ve yedi yapraklı kapalı palmet dizisinden (Kat. No. 078. 083. 097. 102-104. 107. 126) ya da her iki palmet demetinin de yedişer yapraktan meydana geldiği bir diziden (Kat. No. 081. 099-100) oluştukları görülmektedir. Arşitrav tacında yer alan ve açık palmetleri beşer, kapalı palmetleri yedişer yapraktan oluşan bezeklerin her biri kabartma zemininden bağımsız çıkmaktadır. Açık-kapalı palmetlerin yedişer yapraktan oluştuğu örneklerde ise kapalı palmetlerin orta yaprağının alt bölümünde

¹⁷⁴¹Benzer formda işlenmiş Lesbos kymationu ile Arykanda, Patara ve Ksanthos gibi Lykia kentlerinde karşılaşmak mümkündür. Arykanda ve Patara örnekleri henüz yayımlanmamıştır. Ksanthos örneği için bkz.: Cavalier 2005, Lev. 25 Res. 81.

üçgen formu geometrik bir motif yer almaktadır¹⁷⁴². İlk bakışta kente özgüymüş gibi görünen bu işçilikteki palmet yaprak demetlerinin erken örnekleri komşu kentlerden Phaselis Hadrianus Kapısı'nın arşitrav blokları üzerinde görülebilir. Anthemion bezeğini oluşturan palmet yaprak demetlerinden kapalı palmet yaprak demetleri yedişer, açık palmet yaprak demetleri ise beşer yapraktan oluşmaktadır. Phaselis Hadrianus Kapısı'na ait bu örneklerin dönem stili ile bağlantılı olarak, bezeklerin daha doğal bir formda ve daha sıkı bir dizilimde işlendikleri görülmektedir. Bir diğer örnek ise Olympos'ta karşımıza çıkmaktadır. Olympos Tapınağı'nın söveleri üzerinde yer alan palmet yaprakları yedişer yaprak demetinden oluşmakta ve oldukça benzer özellikler sergilemektedirler. Bu örneklerde de açık-kapalı palmet bezekleri yedişer yapraktan oluşmaktadır. Böylece, bölgede faaliyet gösteren, atölyelerin üslup birlikteliğine sahip oldukları düşünülebilir.

Asklepios-Hygieia Tapınağı'na ait olduğu düşünülen arşitrav blokları üzerinde yer alan İon kymationu ve anthemion dizileri ile benzer şablon ve işçilik özellikleri sergileyen İon kymationu ve anthemion bezekleri ile Batı Lykia kentlerinden Tlos ve Ksanthos'taki yapıların bezekli mimari elemanları üzerinde karşılaşılmıştır¹⁷⁴³. Rhodiapolis'in ünlü hayırseveri Opramoas'ın aynı zamanda Tlos vatandaşı olduğu bilinmektedir¹⁷⁴⁴. Bununla bağlantılı olarak Rhodiapolisliler'in Batı Lykia kentleri ile yakın bağlantı içerisinde oldukları düşünebiliriz.

Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası kazı çalışmaları sırasında açığa çıkarılan friz bloklarının bir bölümünde, ana bezeme alanındaki sarmallar oldukça kırılğan/filigran sert bir görünüme sahiptirler (Kat. No. 156. 176-177). Friz ana kuşağında yer alan sarmallar frizin bir ucundan başlayarak diğer ucuna kadar kesintisiz uzanmaktadır. Friz ana dalından çıkan, kılıf yapraklı yan dallar içe doğru kıvrılarak uçlarında yaprak, çiçek ya da küçük figürlerle sonlanmaktadır. Benzer formda işlenen sarmaşık dallarının yukarıda bahsedilen özellikleri bu blokların yerel bir atölyenin ürünü olduklarına işaret etmektedir¹⁷⁴⁵. Asklepios-Hygieia Tapınağı'na ait oldukları düşünülen friz blokları üzerinde yer alan sarmaşık dalları ile aynı elden çıkmışçasına benzer bir örneği ile komşu kentlerden Arykanda 'da bir friz bloğunda karşılaşılmıştır¹⁷⁴⁶. Bu da yerel atölyelerle ilişkili olabilir.

Kentte yer alan Korinth başlıkları arasında yer alan bir başlık parçası, birçok parça arasında farklı stilistik anlayışı ile kataloğa dahil edilmiştir (Kat. No. 036). Kalathos üzerinde çok az bir bölümü korunan akanthus yapraklarının diğer örneklerden farklı olduğuna ilgili

¹⁷⁴²Bkz.: y. dn. 921.

¹⁷⁴³Bkz.: y. dn. 914-915. 918-919.

¹⁷⁴⁴Akdoğu-Arca 2001, 26 vd. 37 vd.; Akdoğu-Arca 2002, 81 vd.

¹⁷⁴⁵Bu eserlerin lokal bir atölyenin ürünü olmaları gerektiği konusunda fikirlerini paylaşan L. Vandeput'a teşekkürlerimi sunarım.

¹⁷⁴⁶Mimari eleman yayımlanmamıştır.

bölümde değinilmiştir¹⁷⁴⁷. Yaprak, genel işlenişi ile M.S. 1. yy.'a tarihlenen örneklerle uyumlu bir yapı sergilemektedir. Bununla birlikte yaprağı oluşturan alt yaprak loplarının her bir dişi, dışa doğru kıvrılarak, ince uç kısımları ile üstteki yaprağa dokunmaktadır. Yaprak dilimini oluşturan dişlerin özenli formu ve matkap işçilikleri yerel bir atölyenin ürünü olduklarını düşündürmektedir. Ele geçen parçanın Korinth başlığının çok küçük bir bölümüne ait olması nedeniyle parçanın bütünü hakkında yorum yapmak ve kesin bir şey söylemek güçtür.

M.S. 2. yy.'ın ikinci yarısından itibaren friz bloklarının ana bezeme alanındaki akanthus yapraklarının üzerinde matkap kanallarına fazlaca yer verilmediği görülmektedir. Bununla birlikte akanthus yaprak damarlarını oluşturmak ve diğer bezekleri şekillendirmek için matkabın ustaca kullanıldığı anlaşılmaktadır. Rhodiapolis'e oldukça uzak Lykia kentlerinden Ksanthos'ta da benzer şekilde akanthus yapraklarının üzerinde aşırı matkap kullanımından kaçınılmış olduğu söylenebilir. Cavalier, Ksanthos mimari bezemeleri üzerinde yaptığı çalışmada bu durumu yerel atölyenin özelliği olarak açıklamaktadır¹⁷⁴⁸. Araştırmacılar, matkabın yoğun kullanımını dönem, bölge ve atölye ile ilişkilendirmemekte, yapım tarihinden bağımsız olarak ısmarlayan kişiyle, konuyla, atölye geleneklerinin ya da ustaların zevkleriyle ilgili olduğunu düşünmektedirler¹⁷⁴⁹. Lykia Bölgesi için İonia ve Pamphylia kadar yoğun bir matkap kullanımının olmadığı belirtilmektedir¹⁷⁵⁰. Rhodiapolis ve Ksanthos'ta aynı olgunun varlığı, yani matkabın yoğun kullanımından kaçınılması, bölgede faaliyet gösteren atölye, ustaların zevkleri ya da gelenekselcilikleri ile açıklanabilir¹⁷⁵¹.

Kentte ele geçen ante başlıklarından birinde (Kat. No. 050) dışa bakan yan yüze geçişte kalathos taban bileziğinden köklenen bir sarmal dal / filiz bulunmaktadır. Bu sarmal daldan çıkan küçük filizlerin ikisi içe doğru kıvrılarak, yalın bir şekilde sonlanmakta, birinin ucunda ise bir çiçek motifi yer almaktadır. Bu şekilde bir uygulamaya şu ana kadar Rhodiapolis Antik Kenti dışında rastlanmamıştır. Ante başlığı üzerindeki bu düzenleme ile geleneksel bir formun dışına çıkmıştır. Bunun ilginç bir yerel özellik olduğu

¹⁷⁴⁷Bkz.: s. 86 vdd.

¹⁷⁴⁸Cavalier 2005, 213.

¹⁷⁴⁹Ward-Perkins 1980, 57; Pfanner 1988, 672 vdd.

¹⁷⁵⁰Başaran 1995b, 86. 89 dn. 184.

¹⁷⁵¹Kristensen, atölyelerin sıklıkla bir aile ilişkisine dayalı olduğunu ve bunun nesilden nesile aktarıldığı bu nedenle gelenekselciliğin belirli oranda kaçınılmaz olduğunu belirtmektedir: *“As workshops are often believed to have been family affairs, the craft being handed down from generation to generation, we would expect some degree of conservatism in terms of style and technique – or at least that certain characteristic traits appear over an extended period and be able to be identified by close analysis”*. Bkz.: Kristensen 2012, 10 dn. 14.

düşünülmektedir¹⁷⁵². Rhodiapolis'te bulunan başlık üzerinde yer alan düzenleme, kentte çalışan ustaların kendi yaratıcılıklarının eseri olmalıdır.

Kentte yine Hellenistik Dönem'den başlayarak yerel özellik olarak nitelendirilebilecek bir şablona sahip mimari elemanlar arasında en erken örnek Dor başlıkları gösterilebilir. Küçük boyutları nedeni ile kolaylıkla bir yerden bir yere taşınmış olan Dor başlıkları oldukça dağınık bir şekilde ele geçmiştir. İki katlı stoa'nın alt katında Dor başlığı, arşitrav, korniş ve sütun tamburları gibi Dor mimarisine ait buluntular bulunmuştur. Bu yapı dışında hangi yapıların bu düzende inşa edildiğini tespit etmek oldukça güçtür¹⁷⁵³. Dor mimarisine ilişkin, sütun ve sütun başlıklarının ele geçtiği bir diğer alan ise Kuzey Kilise, kastron ve kule çevresidir. Kentte ele geçen Dor başlıkları abakus, ekhinus, ekhinus bilezikleri gibi Dor başlığını oluşturan klasik bölümlere ek olarak, boyun kısımlarında dikdörtgen ya da kare formda yapılmış, yivli bölümleri sınırlandıran bir banda sahiptirler. Kentte en erken örneği Yüksek Hellenistik Dönem'e tarihlendirilebilen Dor başlık parçası, Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlendirilen diğer Dor başlıklarından farklı bir şekilde işlendikleri görülmektedir¹⁷⁵⁴. Alanya Müzesi ile Side¹⁷⁵⁵, Arykanda, Priene, Aleksandria gibi kentlerde Hellenistik Dönem'de benzer şekilde işlenen başlıklar bulunmaktadır. Hellenistik Dönem'de dahi yaygın olmayan, istisnai bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca benzer uygulamanın Roma İmparatorluk Dönemi örnekleri, Lykia Bölgesi dışında - Letoon ve Patara'da - bilinmemektedir. Rhodiapolis'te küçük bir parçası günümüze ulaşan ve Yüksek Hellenistik Dönem'e tarihleyebileceğimiz başlık parçası ile kent ve bölgede benzer şablonda yapılmış, Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlendirilen aynı türde başlıkların varlığı, bizi Lykia Bölgesi'nde ve Rhodiapolis'te Hellenistik Dönem geleneğinin devam ettirildiği sonucuna ulaştırabilir.

Tiyatronun batı paradosu, Opramoas Ailesi Anı Binası ve kastron duvarında devşirme malzeme olarak kullanılmış olan konsollu korniş blokları üzerinde yer alan şablonun birebir benzeri ile karşılaşılmamıştır. Korniş blokları üzerinde kullanılan şablon aşağıdaki sırayı takip etmektedir; dış sırası, üzengi formu Lesbos kymationu, konsollar, düz geison (corona), yumurta-ok ucu, inci-boncuk dizisi ve akanthuslaşmış palmet/kenger yaprak dizisi. Aynı bezek dizisini takip eden konsollu korniş bloklarına şu ana kadarki yayınlarda

¹⁷⁵²Bu özellikle başka bir yerde karşılaşmadığını belirten ve enterasan bir yerel özellik olduğunu vurgulayan L. Vandeput'a görüşleri için teşekkür ederim.

¹⁷⁵³Tiyatronun üstündeki teras'ta yer alan tapınağın etrafının Dor düzeninde bir revakla çevrildiği düşünülmektedir.

¹⁷⁵⁴Bu örneğin, hem başlığı oluşturan elemanların oranları hem de boyun kısmında yer alan yarım ay şeklindeki motifler nedeni ile Hellenistik Dönem'e ait olduğu düşünülmektedir. Diğer örnekler ise Roma İmparatorluk Dönemi içine tarihlendirilmiştir.

¹⁷⁵⁵Bu başlıklar yayımlanmamıştır. B. Varkıvanç'a paylaşımı için teşekkür ederim.

rastlanılmamıştır. Limyra, Ksanthos ve Tlos gibi Lykia kentlerinde ise simaya geçişte inci-boncuk ve yumurta-ok ucu bezeği birlikte kullanılmıştır. Ancak, dizilimin sırası farklıdır ve anthemion dizisi doğrudan inci-boncuk ve İon kymationu üzerine yerleştirilmemiştir¹⁷⁵⁶. Pisidia ve Pamphylia kentlerinde konsollu korniş blokları üzerinde simaya geçişte genellikle ya sadece inci-boncuk ya da yumurta-ok ucu dizisine yer verilmiştir¹⁷⁵⁷. Özellikle Pamphylia ve Pisidia kentleri arasında yaygın bir şekilde kullanılan bu iki farklı şablonun, bir araya getirilerek yeni bir şablonun oluşturulduğu görülmektedir. Muhtemelen Pamphyliyalı ustaların Rhodiapolis için oluşturdukları özel bir şablon olmalıdır.

Benzer bir durum aynı yapıların kapı korniş ve konsollu korniş bloklarının sima bölümlerinde kullanılan akanthuslaşmış palmet yapraklarında karşımıza çıkmaktadır. Şablonu oluşturan yaprak demetlerinin Pamphylia ve diğer bölgelerde bezekler arasında ayırıcı motif olarak kullanıldığı görülmektedir. Rhodiapolis'te ise akanthuslaşmış palmet yapraklarının bu türü ayırıcı motif olmayıp, ana motif olarak tercih edilmiştir. Şablonu oluşturan motifin en yakın benzeri, Aspendos Tiyatrosu üst kat korniş siması üzerinde görülmektedir¹⁷⁵⁸. Stilistik olarak en yakın benzerinin Aspendos'tan olması nedeni ile bu bölgeden gelen bir atölye/usta grubu tarafından oluşturulmuş yeni bir şablon olarak kabul edilebilir. Bu şablon hem konsollu kornişlerin simalarına hem de kapıların geison taçlarına uygulamıştır.

Kentte kullanılan bir diğer şablon ise İonik korniş blokları üzerinde karşımıza çıkmaktadır. İonik korniş blokları üzerinde kullanılan bezek diziliminde dış sıralarını inci-boncuk ve yumurta-ok ucu bezeği takip etmektedir (Kat. No. 185-189. 191-215. 221. 223. 226-228. 231-232. 234-236). Düz geison kısa tutulmuş olup, üzerine köşeli formda işlenmiş Lesbos kymationu yerleştirilmiştir. Simada ise alışık olunduğu üzere açık-kapalı palmet dizilerinden oluşan anthemion dizisi ve çörtenler yer almaktadır. Şu ana kadar yayımlanmış olan Anadolu mimari bezemeleri üzerine yapılan çalışmalarda, üzerinde benzer bir dizilime sahip geison bloğu şeması ile karşılaşılmamış olması, bu bezek şemasının kent ya da bölgeye özgü bir şablon olabileceğini düşündürmektedir.

Yerel atölyelerin izleri Bizans Dönemi'nde de takip edilmekte, sahil kentlerinden farklı olarak, yüksek yerleşimlerdeki atölyelerde bunların izleri sürülebilmektedir¹⁷⁵⁹. Antik

¹⁷⁵⁶Ksanthos örnekleri için bkz.: Cavalier 2005, Lev. 28 Res. 89. Lev. 29 Res. 90.

¹⁷⁵⁷Simaya geçişte sadece inci-boncuk dizisine yer verilen korniş blokları için, Kremna Büyük Propylon, Büyük Hadrianus Tapınağı, Seleukia Sidera Tiyatrosu, Sagalassos Aşağı Agora'nın kuzeyindeki nymphaion, Perge Propylonu, F2 Nymphaionu ve Ankara Caracalla Hamamı sayılabilir. Konsollu korniş bloklarında simaya geçişte yumurta-ok ucu bezemesine yer verilen örnekler arasında ise Perge Tiyatrosu, Suriye Alınlıklı Tak, Agora Portikosu ve Side Mauseleionu yer almaktadır.

¹⁷⁵⁸Bkz.: s. 228.

¹⁷⁵⁹Alpaslan 2000, 29 vdd.; Alpaslan 2003, 251 vdd.; Tekinalp 2012, 794 dn. 59.

kaynaklarda M.S. 6. yy.'da bölgede gezici atölyeler bulunduğunun altı çizilmektedir¹⁷⁶⁰. Muhtemelen bu atölyeler Roma İmparatorluk Dönemi'nde bölgede faaliyet gösteren yerel atölyelerin devamı olmalıdır.

6.2 Rhodiapolis'teki Yabancı Atölyeler

Rhodiapolis'te Anadolu'nun diğer bölge ve kentlerindeki mimari elemanlar üzerinde izlenebilen, kanonikleşmiş motifler yanında belirli bir bölge ya da kente özgü olan motifler de kullanılmıştır.

Ele geçen birkaç küçük parça, erken dönem mimarisi hakkında az da olsa bilgi vermektedir. Bunlardan ilki, iki parça olarak farklı alanlardan ele geçen kompozit başlık parçalarıdır. Bu parçaların üzerinde yer alan bezek şablonu ile oluk yaprak ve üstte yer alan yumurta-ok ucu dizisi bezemeleri bu başlık parçalarının kompozit başlıklara ait parçalar olduklarına işaret etmektedir. Bu başlıkların farklı bir türünün öncü örnekleri arasında sayılabilecek başlık parçalarında kalathosun üst bölümlerinde yer alan oluk yaprak motifi ve yumurta-mızrak ucu dizisi ile Miletos, Ephesos ve Mylasa gibi İonia ve Karia kentlerinde bulunan örneklerin benzeşmesi ilginçtir. Bununla birlikte Ksanthos Batı Agora'da daha geç döneme tarihlenen kompozit başlıkların kalathoslarının alt bölümünde bir sıra akanthus yaprak dizisi, üst bölümünde oluk yaprak motifi ve üstte Pamphylia'daki örneklerden farklı olarak, inci-boncuk dizisi olmaksızın yumurta-ok ucu ve abakus bölümlerinden oluştukları görülmektedir. Cavalier, M.Ö. 188 yılında Pamphylia kıyılarının Pergamon'a bağlı olduğunu, buna ek olarak bu başlıkların en yakın benzerlerinin İmparator Hadrianus Dönemi sonlarında Pergamon'da bulunduğunu, ayrıca bu başlık türünün M.S. 2. yy.'da Perge'den deniz yolu ile Patara'ya buradan da Ksanthos'a aktarıldığını belirtmektedir¹⁷⁶¹. Rhodiapolis'teki gibi bu başlık türünün benzer tipolojideki erken dönem örneklerinin varlığı nedeniyle bölgeye bu tür başlıkların M.S. 2. yy. öncesinde Pamphylia ile ilişkiler sonucunda geçtiği düşünülebilir. Bu başlık türünün Rhodiapolis'e M.Ö. 188'den itibaren Pergamon hâkimiyetinde olan Pamphylia atölyesi aracılığıyla aktarılması ihtimal dâhilindedir. Ancak M.Ö. 2 - M.S. 1. yy. içerisine tarihlenecek erken dönem örnekleri Pamphylia'da henüz bilinmemektedir¹⁷⁶². Bu başlık türü, Pamphylia'dan Lykia Bölgesi'ne taşındı ise bunun Doğu Lykia aracılığı ile bölgeye yayıldığı da varsayılabilir. Pergamon'da kompozit başlıkların varyasyonları, öncü örnekleri bulunmaktadır. Ancak orada da başlığın bu şekilde düzenlendiği örneklerle karşılaşmamaktadır. Cavalier'in bahsettiği gibi bu başlıkların öncüllerinin Pergamon'da

¹⁷⁶⁰Alpaslan 2000, 32 vd. dn. 36; Alpaslan 2003, 256 dn. 32.

¹⁷⁶¹Cavalier 2005, 211 vd. Lev. 2 Res. 4-6.

¹⁷⁶²Yapılacak kazılar ve depolardaki malzemenin çalışılması ile bu konu netleşebilir.

olduğunu kabul edersek, Pergamon ve Lykia arasında bir ilişki olup olmadığı sorusu ortaya çıkmaktadır. M.Ö. 188'deki Apamea Barışı'ndan kısa bir süre sonra (M.Ö. 172) Pergamon Kralı II. Eumenes'in Rhodos'a karşı Lykialıları desteklediği ve cesaretlendirdiği bilinmektedir¹⁷⁶³. Bu Pergamon'la Lykia'nın Yüksek Hellenistik Dönem'de ilişki içerisinde olduğunu, bu süreç sonrasında da bağlantılı olabileceğini göstermektedir ki, bir süre sonra III. Makedon Savaşı sonrasında (M.Ö. 168/167), Roma Lykia'nın bağımsızlığını ilan eder. Bu özgür ortam içerisinde Lykia'da imar faaliyetlerinin gelişmiş olması muhtemeldir, zira özellikle Augustus Dönemi ve sonrasında diğer Anadolu kentlerinde olduğu gibi Lykia'da da yoğun bir yapılaşma süreci başlamaktadır. Limyra Gaius Sezar Anıtı Erken İmparatorluk Dönemi'ne (M.S. 3/4) aittir ve bu eser üzerinde de Pergamon atölyesinin etkisi bugün artık yadsınmamaktadır¹⁷⁶⁴. Bu kompozit başlık parçaları, diğer kentlerde olduğu gibi, Roma İmparatorluk Dönemi'ndeki yenilik arayışı ile alakalı olup, İonia ve Karia aracılığı ile bölgeye taşınmış olabilme ihtimali de göz önünde bulundurulmalıdır. Nitekim en yakın benzerlerini M.S. 1. yy. içinde bu bölgelerde yer alan kentlerden Mylasa ve Ephesos'ta görmekteyiz. Kalathosun üstünde yer alan ekhinustaki yumurta-mızrak ucu bezeği, en erken örneklerden daha erken bir döneme ait olduğuna işaret etmektedir. Başlıkların oldukça küçük bir bölümünün korunmuş olması kesin bir yargıya varmayı güçleştirmektedir. Rhodiapolis'te ve Lykia Bölgesi'nde yapılacak yeni kazılar ve yayınlar, bu parçaların ait oldukları yapıların ve sağlam diğer başlıkların ele geçmesi ile daha net sonuçlar ortaya koymaya olanak sağlayacaktır.

M.S. 2. yy.'da ilk olarak Pamphylia atölyesinde kullanılan, M.S. 2. yy.'ın 2. yarısından itibaren Lykia ve diğer bölgelere yayılan bir bezek şeması, kentte gymnasium ve Asklepieion'a girişi sağlayan orta kapılar ile kule ve kastron duvarları etrafında yapılan kazılar sırasında ele geçen ve Athena Polias Tapınağı'na ait olduğu düşünülen arşitrav blokları üzerinde kullanılmıştır. Gymnasium'un ve Asklepieion'un orta kapısı ve arşitrav bloklarının çerçeve bölümlerine geçişte, üçüncü faskia üzerinde kullanılan inci-boncuk dizisinin iki inci-bir boncuk şeklindeki klasik diziliminden farklı olarak, iki inci-bir boncuk-bir inci şeklinde bir dizilimde işlendiği görülmektedir. Hem kapı çerçevesi hem de arşitrav bloklarının üzerindeki inci-boncuk dizileri, yumurta-ok ucu bezeği ile uyumlu bir şekilde işlenmiştir.

¹⁷⁶³Seçilmiş kaynaklar için bkz.: Akşit 1971, 60 vdd.; Gruen 1975, 68; Gruen 1986, 555; Astin 1989, 335 vdd.; Adak 2001, 129 vd.; Lawall 2002, 307 dn. 71.

¹⁷⁶⁴Borchhardt 1999, 85 vdd.

Kentte bulunan Korinth başlıkları üzerinde görülen simetrik yaprak dizileri, bu yaprakları oluşturan yaprak loplarının bir dairenin dörtte birini doldurması, sivri uçlu yaprak dişleri ve ikinci sıra yaprak çelenklerinin kök kısımlarının çıkıntılı bir şekilde işlenmesi gibi özellikler M.S. 2. yy.'da Ephesos'ta yer alan başlıklarda ortaya çıkıp, daha sonra Pergamon, Aphrodisias gibi merkezlerde de görülmektedir¹⁷⁶⁵. Başlık üzerinde yer alan volütler, abakus köşelerini destekleme işlevsel özelliklerini kaybederek zamanla dekoratif bir görünüme kavuşmuşlardır (Kat. No. 052). Bu, Ephesos'ta erken dönemlerden itibaren bilinen bir özellik¹⁷⁶⁶ olarak karşımıza çıkmaktadır. Korinth başlıklarının genel yapısı Anadolu Korinth başlığı geleneğini yansıtmakta olup, diğer birçok bölge ve kentte bu form kanonikleşmeye başlar ve yaygın bir şekilde kullanılır. Kısaca Korinth başlıkları, Anadolu Korinth başlıklarının gelişim süreçlerindeki genel yapıyla oldukça uyumlu olup, diğer kentlerde yer alan aynı döneme ait başlıklarla da benzeşmektedirler. Farklı alanlardan ele geçen ante başlıkları üzerinde yer alan yaprakların işçilik özellikleri aynı atölyenin ürünü olduklarını düşündürmektedir (Kat. No. 051-052). Ancak birçok bölge ve kentte benzer işçilikteki örneklerle karşılaşılması nedeniyle başlıkların atölye tespitinin yapılması güçleşmektedir.

Opramoas Anıtı'nda kullanılmış olan S-volütlü başlıklar kentte yer alan bir diğer dış etki olarak yorumlanabilir (Kat. No. 054-055). Başlıklar dışında anıtın günümüze ulaşan parçaları arasında bu yapıya ait olduğu düşünülen kapının hyperthyron ve geison bölümü hariç yapının üst yapı elemanları oldukça sade bir görünüme sahiptir. Bu başlık türünün, Kibyra Tiyatrosu'nun orkestrasında tespit edilen bir örnek dışında bölgede başka örneği şu an için bilinmemektedir. Bölge kentlerine ve halkına oldukça cömert bir şekilde yardımlarda bulunmuş olan Opramoas'a ait anıt üzerinde kullanılması, özel olarak sipariş edildiklerini düşündürülebilir. Ancak malzemenin yerel kireç taşı olması nedeni ile bu başlıkların İonia ve Karia (?) gibi aynı merkezden gelen usta/ustalar tarafından yapılmış olduğunu düşündürmektedir. Korinth başlıkları üzerine detaylı bir çalışma yapmış olan Heilmeyer ile Anadolu ve İstanbul Korinth pilaster başlıkları üzerine bir çalışma yapmış olan Kramer, bu başlık türünün Aphrodisias bezeme okulu tarafından diğer bölge ve kentlere yayılmış olduğunu düşünmektedirler¹⁷⁶⁷.

S-volütlü başlıklar (Kat. No. 054-055) ve Opramoas Anıtı'na ait olduğu düşünülen kapının hyperthyronuna ait parçalar (Kat. No. 311-314), Asklepieion Orta kapı hyperthyronu (Kat. No. 304. 308-309) ve kastron çevresinden ele geçen bir parça (Kat. No. 320) üzerinde

¹⁷⁶⁵Thür 1989, 98; Rohmann 1995, 115; Vandeput 1997a, 173 Lev. 75,1; Cavalier 2012, 159.

¹⁷⁶⁶Thür 2005, 162 dn. 51 vdd.

¹⁷⁶⁷Heilmeyer 1970, 103; Kramer 1994, 1 vd. Res. 1.

yer alan akanthus yaprakları, “*feingezahnten*” akanthus olarak adlandırılmaktadır. Bu yaprakların kökeninin Anadolu’da aranması gerektiğinin altını çizen araştırmacılar, basitleştirilmiş bu akanthus yaprak formunun M.S. 2. yy.’dan başlayarak, M.S. 6. yy. içlerine kadar kullanıldığını Anadolu’da Side, Pergamon, Ephesos, Aizanoi gibi birçok kentte görüldüğünün altını çizmektedirler.

Gymnasium kazıları sırasında açığa çıkarılan bir Korinth başlığı, tiyatronun analemma kazıları sırasında ele geçen bir diğer Korinth başlık parçası ve kastron çevresinde yapılan kazılar sırasında ele geçen bir konsolun volütü üzerinde bulunan akanthus yapraklarının orta damarları üzerinde zikzak şeklindeki çizgiler yer almaktadır (Kat. No. 034. 044. 321). Cavalier, Ksanthos’ta benzer bir uygulamanın varlığından söz etmektedir; Cavalier, akanthusun ana yaprak damarları üzerindeki zikzak motifleri ile Ephesos’ta tarihlendirilmemiş bir örnekte ve Split, Roma gibi Lykia Bölgesi’ne çok uzak merkezlerde karşılaşıldığını da sözlerine ekleyerek, bu benzerliği tam olarak açıklayamamaktadır¹⁷⁶⁸. Ancak, başlıkların akanthus yaprakları üzerinde benzer şekilde zikzak şeklinde kazıma çizgilerine yer verilmesi ile Anadolu’da karşılaşılmakla birlikte, bölge kentlerinde de bu uygulamanın olduğu görülebilir. Bu motif, Rhodiapolis ve Ksanthos dışında, Myra ve Limyra’da da konsollar ve Korinth başlıklarının akanthus yaprakları üzerinde kullanılmıştır. Rhodiapolis ve diğer Lykia kentlerinde görülen akanthus yaprakları üzerindeki bu uygulama, Split ve Roma gibi uzak merkezlerle değil, M.S. 3. ve 4. yy. ’da Anadolu ve Lykia’da yer alan diğer kentler arasındaki etkileşimle alakalı olmalıdır.

Frizlerin ana bezeme alanında, içlerinin dönüşümlü bir şekilde değişik yapraklarla doldurulduğu ve boş bırakıldığı oluk yaprak motiflerinden oluşan bir şablon bulunmaktadır. Ksanthos Antik Kenti’nde friz ana bezeme alanında bu tür motiflere yer verilmesi ile ilgili olarak Cavalier, benzer motiflerle bezeli friz blokları ile çok karşılaşılmadığı ve kesin olmamakla birlikte geleneksel bir form olabileceğini ve Ksanthos’a özgü olduğunu belirtmektedir¹⁷⁶⁹. Rhodiapolis’te Asklepieion içerisinde dağınık bir şekilde bulunan ve biri geç dönemde duvar içerisinde kullanılmış birkaç friz bloğu parçasının aynı şablonda yapıldığı anlaşılmaktadır. Böylelikle bu şablonun Ksanthos ile sınırlı olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bunun yanında Perge Antik Kenti’nde friz ana bezeme alanına benzer şekilde

¹⁷⁶⁸ “*Les acanthes du chapiteau BN006, sans doute datable de la fin du IIIe ou du début du IVe siècle, présentent une particularité (incision en zig-zag sur la nervure axiale) que l’on ne retrouve, à ma connaissance, que sur des monuments très éloignés de Xanthos, à Split et à Rome. Pour le moment, on ne voit pas comment expliquer cette parenté*”. Bkz.: Cavalier 2005, 212 dn. 3 Lev. 30 Res. 93a. Lev. 60 Res. 153.

¹⁷⁶⁹ Bkz.: Cavalier 2005, 97 vd. 212 Lev. 14 Res. 52.

yerleştirilmiş bitkisel bezeklerle karşılaşmıştır¹⁷⁷⁰. Yani şablon sadece Ksanthos ve Lykia Bölgesi ile de sınırlı olmayıp, Pamphylia Bölgesi'nde de kullanılmıştır. Böylelikle friz bloğu üzerinde kullanılan bu şablonun bölgeye ya da Ksanthos kentine özgü olmadığı anlaşılmakta, M.S. 2. yy.'ın 2. yarısında Lykia ve Pamphylia atölye/atölyeleri - Perge (?) - ile bir bağlantının olduğunu düşünmek daha mantıklı gözükmektedir.

Kentte Klasik ya da Hellenistik Dönem'e ilişkin mimari süsleme atölye ya da atölyelerden bahsetmek şu anki veriler kapsamında mümkün değildir. Rhodiapolis'te taşraya özgü üslubun yanında şüphesiz Ephesos, Pergamon, Aphrodisias, Perge gibi öne çıkan atölyelerin izlerini yansıtan örneklerde bulunmaktadır.

Kent nekropolünde yer alan kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezemeye yer verilmemiştir¹⁷⁷¹. Ele geçen az sayıda küçük mimari parça ve bunlar üzerinde oldukça kısıtlı miktarda korunmuş olan Yüksek Hellenistik Dönem'e ait mimari bezekler ise bu dönemde adından söz edeceğimiz bir atölyeyi tespit etmeye imkân tanımamaktadırlar. Bununla birlikte Lykia Bölgesi'ndeki mimari süsleme atölyelerinin izleri özellikle Batı Lykia'da Ksanthos Antik Kenti'ndeki mezar anıtları üzerinde yer alan bezeklerle Klasik Dönem'e kadar takip edilebilmektedir¹⁷⁷².

Bölge ya da kente mal edilebilecek özellikler sergileyen ve Hellenistik geleneği devam ettiren geleneksel yönü ağır basan bir atölyenin kentteki varlığına yukarıda değinilmiştir. M.S. 2. yy.'ın 3. çeyreğine tarihleyebileceğimiz gymnasium kapıları, Asklepieion'a girişi sağlayan kapılar, Asklepios-Hygieia Tapınağı bezemeleri, Kastron ve çevresinden gelen bezekli mimari parçalar incelendiğinde, Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası önünden ele geçen bezemeli mimari elemanlardan oldukça özenli ve farklı bir işçilikte oldukları göze çarpar. Örneğin yukarıda yerel özelliklerine değinilen köşeli formdaki Lesbos kymationundan farklı olarak, Anadolu'nun genelinde sıklıkla kullanılan üzengi formlu Lesbos kymationuna yer verilmiştir. İon kymationlarında ise üçgenimsi küçük formlu yumurtalar ve ok/mızrak uçları yerine kabuklarından genişçe ayrılan yumurtalar ve geniş kanatlı ok uçları tercih edilmiştir. Anthemion dizisini oluşturan palmet yaprakları beşer yapraktan oluşmakta ve uçları düğme ya da sivri bir şekilde sonlanmaktadır. Yerel atölyenin ürünü olarak nitelendirebileceğimiz ve yukarıda özelliklerine değinilen Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası'nın arşitrav blokları üzerinde yer alan anthemion bezeklerinde açık-kapalı palmetlerin düzensiz bir şekilde işlendiği (beş ya da yedi yapraktan oluşan palmetler) ve orta yaprakların alt bölümlerinin

¹⁷⁷⁰Bkz.: y. dn. 1068-1069.

¹⁷⁷¹Kızgut 2015, 358 vd. Res. 1 vd.

¹⁷⁷²Cavalier 2005, 211.

üçgen formlu yapıldığı görülmektedir. Kısaca bu alanlardan ele geçen mimari elemanlar üzerinde yer alan bezeklerin, yerel atölye/atölyelerden farklı bir atölye tarafından yapıldıkları anlaşılmaktadır. Tüm bunlar kent/bölge dışından bir atölyenin bu yapıların mimari bezeklerini yapmak üzere davet edildiklerine işaret etmektedir. Akla şu soru gelebilir: Neden yerel atölyeden sanatçılar aynı dönem içinde inşa edilen yapıların tümünü kendileri bezememiştir? M.S. 141 yılında meydana gelen ve Lykia kentlerinin tümünde oldukça büyük bir hasara yol açan deprem nedeni ile bölgede faaliyet gösteren atölyelerin tüm onarım ve yeniden inşa edilen yapıların bezenmelerine yetecek kapasitede olmadığı düşünülebilir. Bu, dışarıdan bir atölyeden yardım alma ihtiyacını doğurmuş olmalıdır. Ancak yerel atölyelerin de faaliyette olduğu ve Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası'nda olduğu gibi bazı yapıların bu atölye tarafından bezendikleri de gözden kaçmamalıdır. Bundan sonra cevaplanması gereken soru ise bu atölyenin nereden, hangi bölgeden geldiğidir. Bezekli mimari parçalar tek tek ele alınırken, benzer örneklerin daha çok Pamphylia Bölgesi atölyesinin ürünü olan bezekler ile uyduğu görülmüştür. Hem bezeklerin uyumlu yapısı hem de Rhodiapolis'in Pamphylia Bölgesi'ne yakın olması, bu bölgeden bir atölyenin görev aldığını düşündürmektedir.

Sonuç olarak, Rhodiapolis mimari bezemelerinde iki farklı atölyenin izleri net bir şekilde görülmektedir. Bunlardan ilki Hellenistik Dönem geleneğini, motiflerin özgün formunu kaybetme pahasına kullanmayı sürdüren yerel atölye/atölyelerdir. Bu atölye/atölyelerin özelliği, kullandıkları motif ya da şablonların diğer bölgelerde karşımıza çıkmamasıdır. Yerel atölyelerin özgün işçiliği, bir bütün olarak Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası'nın üst yapı elemanlarını oluşturan İon başlığı, arşitrav, friz ve korniş blokları üzerinde görülebilir. Diğerleri ise özgün stil özellikleri ile Anadolu'da yer alan birçok bölge ve kentte faaliyet gösteren daha nitelikli eserler veren bir atölye olmalıdır. Nitekim bu atölyeye atfettiğimiz bezeklerin en yakın paralellerinin Pamphylia'da bulunması, bu bölgede faaliyet gösteren bir atölyenin Rhodiapolis'te de belirli yapılarda çalıştığına işaret etmektedir. Özellikle Pamphylia Bölgesi'nde ilk kez görülen bir takım şablonların - inci-boncuk dizisi gibi - Asklepieion ve gymnasium kapı çerçeveleri ile Athena Polias Tapınağı'na ait olduğu düşünülen arşitrav blokları üzerinde görülmesi bu yapılarda Pamphylia Bölgesi'nden bir atölyenin çalışmış olduğu görüşünü desteklemektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi M.S. 141 yılında meydana gelen deprem sonrasında bölge ya da kentte faaliyet gösteren atölye/atölyelerin, Lykia Bölgesi'ndeki imar faaliyetleri için yeterli olmaması bunda etkin rol oynamış olmalıdır. Öte yandan bölgede faaliyet gösteren yerel atölye/atölyelerin çalıştıkları alanın sınırını çizmek şu an için oldukça güçtür. Bölge ile ilgili yapılacak olan araştırma ve yayınlar, bu konuda ileride daha fazla yorum yapabilmeyi mümkün kılacaktır.

SONUÇ

Rhodiapolis Antik Kenti'nde bezekli mimari parçalar, günümüze ulaşan Antik Çağ yapılarının tümünün Roma İmparatorluk Dönemi'nin ilk üç yüzyıllık sürecine ait olduğunu göstermektedir¹⁷⁷³. Bu dönemde kentin görkemli yapılar ile donatıldığı ve cephelerinin süslendiği anlaşılmıştır. Bununla birlikte ele geçen az sayıdaki Hellenistik Dönem'e ait mimari elemanın varlığı Rhodiapolis'in erken dönemine kısmen de olsa ışık tutmaktadır. Ancak bu döneme ait kalıntıların oldukça az olması kentin bu dönemdeki görüntüsünü anlamamız için yeterli değildir.

Rhodiapolis'te yer alan agora, stoalar, tapınaklar¹⁷⁷⁴, Opramoas Anıtı, Asklepieion Yapı Kompleksi, Hadrianeum, Opramoas Ailesi Anı Binası ve gymnasium gibi yapılara ait olanlar yanında kent içinde, kule ve kastron duvarları etrafında yapılan kazılarda ele geçen bezekli mimari elemanlar tez kapsamında incelenmiştir. Hem alan darlığı nedeni ile yapıların birbirine oldukça yakın konumlandırılması, hem de kireç ocaklarında yakılmak amacıyla parçalanması nedeniyle bezekli mimari elemanların başlangıçta hangi yapılara ait olduklarını tahmin etmek oldukça zor olmuştur. Ancak, bezekli mimari elemanların incelenmesi sonucunda, farklı yapılara ait mimari elemanların farklı tipte ve stilistik özelliklerde yapıldıkları anlaşılmıştır. Bunun yanında yapıların boyutları ile ele geçen mimari parçaların sayısı oranlanarak bezekli mimari elemanların hangi yapılara ait olduğunu tahmin etmek mümkün olmuştur. Örneğin Asklepios-Hygieia Tapınağı'na ait olduğu düşünülen bezekli mimari elemanlar; Asklepieion Yapı Kompleksi içinden, Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası ve tapınağın kuzeyinde yer alan dükkân gibi yapılardan dağınık bir şekilde ele geçmiştir. Bir bölümü ise tapınağın önünde uzanan Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası'na ait bezekli mimari elemanlarla iç içe geçmiştir. Stoa ve tapınağa ait aynı mimari elemanlar üzerinde yer alan bezek dizilimlerinin, bezeklerin stilistik özelliklerinin ve blokların boyutlarının farklılaştığı görülmüştür. Her iki yapının arşitrav bloklarında benzer dizilimler söz konusu iken bezeklerin birbirinden farklı stilistik özellikler sergiledikleri anlaşılmıştır. Bunun yanında friz ve İonik korniş blokları üzerinde farklılıklar mevcuttur. Tapınağın friz bloklarındaki friz tacına geçişte inci-boncuk dizisi yer almazken, stoa'nın friz bloklarındaki

¹⁷⁷³Geç Antik-Erken Hıristiyanlık Dönem'e ait mimari elemanlar uzmanlık alanının farklılaşması nedeniyle konu kapsamı dışında tutulmuştur. Ancak, M.S. 5. ve 6. yy.'a ait bezekli mimari parçaların varlığı kentte imar faaliyetlerinin devam ettiğine işaret etmektedir.

¹⁷⁷⁴Athena Polias Tapınağı'na ait olduğu düşünülen birçok mimari eleman ya çevreye dağılmış küçük parçalar halinde ya da kastron duvarlarında devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Tapınağın tiyatro üzerinde yer alan terasta olduğu düşünülmektedir.

friz tacına geçişte inci-boncuk dizisine yer verilmiştir. Yani friz tacına geçişte inci-boncuk dizisi bulunanlar ve friz tacına geçişte herhangi bir bezeme içermeyen örnekler olarak iki farklı tip mevcuttur. İonik korniş bloklarında da benzer bir durum söz konusudur. Tapınağa ait korniş bloklarındaki simaya geçişte sadece inci-boncuk dizisi kullanılırken, stoaya ait korniş bloklarındaki simaya geçişte Lesbos kymationu tercih edilmiştir. Bu farklılıklar, yapılara ait mimari elemanları birbirlerinden ayırmak ve ait oldukları yapıları tespit etmek için oldukça büyük öneme sahiptir.

Ele alınan bezekli mimari elemanların tümünde sert ve ince granüllü yerel kireç taşı kullanılmıştır. Bezekli mimari elemanlarda oldukça nitelikli kireç taşı bloklar kullanılmış olmasına karşın bazı bloklar üzerinde doğal kusurlarla da karşılaşmıştır. Mermerden yapılmış az sayıda bezekli mimari parçanın varlığı, kentte mermerin de yapı malzemesi olarak tercih edildiğini göstermiştir. Blokların ve bezeklerin şekillendirilmesinde taraklı, yassı uçlu kesikler, matkap ve sivri uçlu murç gibi aletler kullanılmıştır. Mimari elemanların yerine konulmasında ve yerleştirilmesinde Antik Çağ'da oldukça yaygın kullanılan tekniklere başvurulduğu anlaşılmıştır. Özellikle gymnasium ve Asklepieion Yapı Kompleksi'ne girişi sağlayan kapılara ait çerçeveler ile Athena Polias Tapınağı'na ait olduğu düşünülen arşitrav, friz, konsollu korniş blokları, Opramoas Anıtı'na ait S-volütlü başlıklar ve kapının üst çerçevesi üzerinde yer alan bezeklerin oldukça özenli bir şekilde işlendikleri dikkat çekmektedir. Bu yapıların cephelerini süsleyen mimari elemanlar üzerinde yer alan bezeklerin dönem stiline uygun ve diğer bölge ve kentlerden bilinen bezeklerle donatıldıkları görülmüştür. Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası ve Asklepios-Hygeia Tapınağı'na ait oldukları düşünülen ve dağınık olarak ele geçen bezekli mimari elemanlar üzerinde de özenli bir işçilik söz konusudur. Bu yapılara ait bezekli mimari elemanların kent ve bölge'ye has bir şekilde bezeklerle süslandıkları anlaşılmıştır.

Yapıların tümü alışık olunduğu üzere sütun başlıkları, arşitrav, friz, İonik ya da konsollu korniş ve yapılara girişi sağlayan görkemli İon kapıları gibi zengin bezekler içeren mimari elemanlar ile donatılmıştır. Bunun yanında bölgede çok sık karşılaşılmayan S-volütlü başlıklar gibi sıra dışı örneklerin de yapılar kullanıldıkları görülmektedir. Ele geçen dağınık parçalar arasında üzerlerinde çeşitli bezeklere yer verilen, taş antefiks, çatı tepeliğine ait bir parça, duvar kaplama parçası, altlık ve alınlık gibi değişik mimari yapılara ait donanımlarla da karşılaşmıştır.

Bu çalışmanın cevap aradığı sorulardan birisi ise günümüze ulaşan bezekli mimari elemanlardan yola çıkılarak yapıların geçirmiş oldukları yapım ve onarım evrelerinin belirlenmesidir. Kentte kısa süren kazılar, ele geçen seramik, sikke ve yazıt gibi verilerin bu

konuda yeteri kadar bilgi sunmaması bezekli mimari elemanların tarihlendirilmesinde sıkıntılara neden olduğu gibi, yapıların geçirdikleri evrelerin tespitini de güçleştirmektedir¹⁷⁷⁵. Yine de bezekli mimari elemanlar aracılığı ile bazı sonuçlara ulaşmak mümkün olmuştur.

Rhodiapolis'te en erken döneme tarihlenebilecek bezekli mimari eleman, M.Ö. 2. yy.'ın ilk yarısına tarihleyebileceğimiz bir altlığa (?) ait parçalardır. Yüksek Hellenistik Dönem'e tarihlendirebileceğimiz kompozit başlık parçaları ise sadece bölge için değil, Anadolu'da bu türün bilinen en erken temsilcilerinden bile daha erken olmaları ile dikkat çekmektedirler. Yüksek Hellenistik-Erken İmparatorluk Dönemi'ne tarihlendirilebileceğimiz örnekler, farklı yapıların ya da alanların kazısında bulunmuş mimari parçalardır¹⁷⁷⁶. Dağınık olarak ele geçen bezekli mimari elemanlar yüksek Hellenistik Dönem'e ilişkin veriler sunmuştur. Ancak bu mimari parçalar herhangi bir yapı ile ilişkilendirilememiştir.

Kule ve kastron duvarı çevresinde yapılan kazılar sırasında etrafta dağınık olarak tespit edilen Dor sütun tamburları yanında in-situ durumda korunmuş kalp formu sütun tamburu, bu alanda bir yapının yer aldığına ilişkin güçlü emareler sunmaktadır. Sütun tamburlarının yirmi yivli yapılması, Hellenistik Dönem'e ait olduklarına işaret etmektedir. Aynı alandan ele geçen bir Dor başlığı parçası, ölçüleri, boyundan sarkan yarım ay şeklindeki yaprakları ve boyun kısmını altta sınırlandıran bantla Yüksek Hellenistik Dönem'e tarihlendirilmiştir. Kule ve Kastron duvarları çevresinde yapılan kazılarda biri Hellenistik Dönem'e, diğeri Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait olmak üzere Athena Polias Tapınağı'na ait iki yazıt ele geçmiştir. Ayrıca aynı alanda bir pilaster altlığı in situ olarak korunmuş, büyük mimari bloklar ve bezekli mimari elemanların bir bölümünün de kastron duvarlarında devşirme malzeme olarak kullanıldığı görülmüştür. Tiyatro orkestrasında yüzey buluntusu olarak günümüze ulaşmış bir ante başlığının (Kat. No. 050) in situ sütun altlığıyla uyumlu ölçülere sahip olduğu anlaşılmıştır. Başlığın stilistik özellikleri İmparator Traianus Dönemi'ne işaret etmektedir. Tiyatro batı analemme duvarı önündeki alandan ele geçen konsollu korniş bloklarının tiyatro terasındaki arşitrav, friz, konsollu korniş bloklarıyla benzer işçilik ve stilistik özellikler sergiledikleri görülmüştür. Bu parçalar ise M.S. 2. yy.'ın 3. çeyreğine tarihlendirilmiştir. Tüm bu veriler, Yüksek Hellenistik Dönem'de burada bir

¹⁷⁷⁵Seramikler için bkz.: Fırınacı 2010; Akın 2012. Kentin yazıtlarını çalışan B. İplikçioğlu, yazıtlar hakkında detaylı bilgi talebine yanıt vermemiştir. Sikkeler ise yayımlanmamıştır. Kazı arşivinden edinilen bilgi doğrultusunda agorada üzerleri okunabilen en erken tarihli sikke M.S. 253-268, diğer 4 sikke ise M.S. 4. yy.; Opramoas Anıtı'ndan üzeri okunabilen bir adet Phaselis sikkesi M.Ö. 3. yy., bir adet M.S. 4. yy.; Gymnasium'dan bir adet M.S. 4. yy.; Asklepios-Hygieia Tapınağı ve yakınlarından 1'si İ.Ö. 2. – 1. yy. Phaselis Sikkesi, 3 adet M.Ö. 48 ile M.S. 43 yıllarına tarihlenen birlik sikkesi ile 1 adet M.S. 3. yy. ortaları 17 adet M.S. 4. yy.; Asklepieion 1 adet Hellenistik Dönem, 2 adet M.S. 3. yy., 10 adet M.S. 4. yy., 1 adet M.S. 5. yy. başı, 1 adet M.S. 6. yy. ortası; Yuvarlak Yapı 2 adet M.S. 3. yy. ortası ve sonrası, 2 adet M.S. 4. yy., 1 adet 10. yy.

¹⁷⁷⁶Altlık, alınlık, kaplama parçası, çatı tepeliğine ait bir parça gibi az sayıda örnek Yüksek Hellenistik-Erken İmparatorluk Dönemi'ne ilişkin veri sunmaktadır.

yapının varlığına işaret etmektedir. Eğer bu mimari elemanlar Athena Polias Tapınağı'na ait ise Yüksek Hellenistik Dönem tapınağının düzenine ilişkin bir şey söylemek güç olmasına karşın, in-situ korunan kalp formu Dor sütun tamburu, diğer sütun tamburları ve Dor başlığı parçası, Yüksek Hellenistik Dönem'de tapınağın etrafında portikolu bir alanın olduğunu düşündürmektedir. Nitekim Hellenistik Dönem'de bazı kutsal alanların etrafının Portiko ile çevrildiği görülebilmektedir¹⁷⁷⁷. Hellenistik Dönem sonrasında tapınakla ilgili veri olarak, in situ korunan pilaster altlığı ve bu sütun altlığı ile uyumlu ölçülere sahip İmparator Traianus Dönemi'ne tarihlenen pilaster başlığı gösterilebilir. M.S. 141 yılında meydana gelen depremde tapınak yıkılmış olmalıdır. Dağınık olarak ele geçen buluntular ise M.S. 2. yy.'ın 3. çeyreğinde yeniden inşa edildiğine ya da onarıldığına işaret etmektedir.

Rhodiapolis Agorası'na batı kapısından girildiğinde, güneybatısı boyunca Asklepieion-Hadrianeum Stoa'sı uzanmaktadır. Stoa boyunca yapılan kazılar sırasında yoğun bir şekilde ele geçen İon başlığı ve parçalarının bir bölümü M.S. 1. yy.'ın ilk çeyreğine tarihlendirilmiştir. Asklepios-Hygieia Tapınağı'nın bir duvarının stoa stylobatının üzerine oturtulması da stoanın erken evresini kanıtlamaktadır.

Rhodiapolis'te M.S. 1. yy.'ın ilk çeyreği ile 2. yy. arasına tarihlenen herhangi bir bezekli mimari eleman tespit edilememiştir. Stoanın kullanımı bu süreçte devam etmiş olmalıdır. M.S. 1. yy.'ın 2. yarısında hüküm sürmüş olan İmparator Galba ve Vespasianus'un kentte onurlandırıldığına dair yazıtlar ele geçmiştir.

Kentte, yapılaşma faaliyetlerinin İmparator Hadrianus Dönemi'nde devam ettiği, imparatorun M.S. 129 yılındaki Anadolu gezisi sırasında, Lykia ve Pamphylia Bölgeleri'ni de ziyaret ettiği bilinmektedir. Rhodiapolis'te olduğu gibi diğer Lykia kentlerinde de İmparator adına çeşitli anıtlar yapılmıştır¹⁷⁷⁸. Rhodiapolis'te Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoa'sı bu dönemde yeniden düzenlenmiş olmalıdır. Asklepieion duvarına bitişik olarak inşa edilmiş olan Hadrianeum bunu kanıtlar niteliktedir. Ayrıca bu alandan ele geçen az sayıda bezekli mimari parçanın Geç Hadrianus Dönemi'ne tarihlenmesi (İon başlığı, arşitrav ve korniş bloğu parçaları) bu düzenlemeye ve stoanın ikinci bir evresine işaret etmektedir. M.S. 141 yılında tüm Lykia'yı yerle bir eden depremin ardından kentte yer alan yapıların tümünün onarım geçirdiği anlaşılmaktadır. Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoa'sı'nda yer alan bezekli mimari elemanların bir bölümü deprem sonrasında işaret etmektedir. Bir bölümü ise daha geç stilistik özellikler sergilemekte ve yapının bilinmeyen bir yapı evresinin daha olduğunu

¹⁷⁷⁷Örn. Hellenistik Dönem'e tarihlenen Messene Asklepieion Kutsal Alanı'nın etrafı da sütunlarla çevrelenmiştir: Lauter 1986, 111 vd. Res. 32.

¹⁷⁷⁸Cavalier 2005, 217.

düşündürmektedir¹⁷⁷⁹. Lykia Bölgesi'nde meydana gelen bu depremin ardından yapıların onarımının uzun sürdüğü ya da maddi nedenlerden dolayı geç başladığı belirtilmektedir¹⁷⁸⁰.

M.S. 141 yılında meydana gelen depremin ardından, İmparator Antoninus Pius'un yardımları nedeniyle Lykia kentlerinde imparator adına anıtların yapıldığından bahsedilmektedir¹⁷⁸¹. Bu dönemde Rhodiapolis'teki yapıların da yoğun bir onarım ve yenilenme sürecine girdiği söylenebilir. Nitekim gymnasium, Asklepieion, Asklepios-Hygeia Tapınağı, Opramoas Anıtı, İki Katlı Stoa ve Opramoas Stoası gibi yapıların günümüze ulaşan bezekli mimari elemanları bu yapıların M.S. 2. yy.'ın 3. çeyreği içinde inşa edildiklerine işaret etmektedir. M.S. 2. yy.'ın son çeyreği ve M.S. 3. yy. başında kentte imar faaliyetlerinin devam ettiği anlaşılmaktadır. Buna kanıt olarak Asklepieion içinde yer alan yuvarlak yapının parçalar halinde günümüze ulaşan zengin bezekli mimari elemanları gösterilebilir. Kentteki imar faaliyetleri Geç Antik Çağ'da da devam etmiştir.

Rhodiapolis'te günümüze ulaşan bezekli mimari elemanlar sadece kent yapılarının tarihlendirilmesi, geçirdikleri onarım ya da yenilenme evreleri ile ilgili bilgiler vermemektedir. Aynı zamanda diğer bölgelerden bilinen bezek türleri yanında bu bezeklerin kent ve bölgedeki varyasyonları ve gelişimleri hakkında da bilgi edinmemizi sağlamaktadırlar. Kentte ele geçen bezekli mimari parçalar üzerinde süsleme örgesi olarak Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi boyunca oldukça yaygın bir şekilde kullanılan, İon kymationu, Lesbos kymationu, anthemion, sarmaşık dallar gibi Anadolu'nun diğer kentlerinden de bilinen dönem modasına uygun bezeklere yer verildiği görülmüştür. Bunun yanında atölye stili farklılığından kaynaklı bu motiflerin varyasyonları ile de karşılaşmıştır. Örneğin, İon kymationu kentte birçok yapının bezekli mimari elemanı üzerinde kullanılmıştır. Motifin iki farklı varyasyonundan biri olan yumurta-mızrak ucu diziliminin Yüksek Hellenistik Dönem'e ait kompozit başlık parçaları ve Augustus Dönemi'ne ait İon başlıkları üzerinde görülmektedir. Bu motifin kullanımı M.S. 2. yy.'da azalmakla birlikte Rhodiapolis'te kullanılmaya devam ettiği anlaşılmaktadır. Anadolu'da M.S. 2. yy.'da yumurta-ok ucu bezemelerinin kademeli bir şekilde yumurta-mızrak ucu dizisinin yerini

¹⁷⁷⁹Çalışma sırasında görüşlerine başvurduğum A. O. Alp, arşitrav, friz ve korniş bloklarının bezekleri arasında gözlemlenen farklılıkların, aynı yapıda farklı mimari süsleme atölyeleri veya ustaların çalışmasından kaynaklandığını düşündüğünü belirtmiştir. Kendisine göre, “*Korniş bloklarının alttan üstte (dış sırasından-simaya) aynı unsurları içermesi, ara profillerde benzer motif dizisinin tercih edilmesi, ara profil yükseklikleri - özellikle de dar geison- bunların eş zamanlı ancak, farklı ustalar tarafından yapılmış olduğu yönünde çok güçlü emareler olarak kabul etmek gerekir. Bu tip durumların Roma Dönemi Anadolu mimari süslemesinde örnekleri az olmakla birlikte, sıra dışı bir olgu değildir ve bu durum, arşitrav ve friz bloklarının süslemelerindeki farklılıkları da açıklamakta, diğer bir deyişle teyit etmektedir.*”

¹⁷⁸⁰Cavalier, Ksanthos mimari elemanları üzerine yaptığı çalışmada bu sonuca ulaşmıştır. Bkz.: Cavalier 2005, 216.

¹⁷⁸¹Magie 1950, 631 vd.

aldığı tespit edilmiştir. Yumurta-ok ucu bezeklerinin varyasyonlarına, kentte yer alan yapılara ait çeşitli mimari elemanlar üzerinde yer verilmiştir. Örneğin kabuklarından geniş bir oyuğu ile ayrılan ve geniş kanatlara sahip ok ucu şeklindeki ara elemanlardan oluşan örnekler gymnasium, Asklepieion, Athena Polias Tapınağı gibi yapılara ait olduğu düşünülen mimari elemanlar üzerinde görülebilir. Bezeğin bu türü ile Geç Hadrianus Dönemi'nden itibaren karşılaşıldığı ve dönem sonunda yumurtaların daha geniş bir şekilde kabuklarından ayrıldıkları bilinmektedir. Opramoas Anıtı S-volütlü başlıkları üzerinde bu türde İon kymationları kullanılmıştır. Asklepios-Hygieia Tapınağı'na ait olduğu düşünülen arşitrav bloklarında motifin bir varyasyonu bulunmaktadır. Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoa'sı'nda arşitrav, korniş bloğu ve parçaları üzerinde ise bezeğin birkaç varyasyonu ile karşılaşmak mümkün olmuştur.

Rhodiapolis yapılarında görülen diğer bir bezek türü olan Lesbos kymationunun diğer bölge ve kentlerde bilinmeyen yeni bir varyasyonunun kent içindeki gelişimi, kesintilerle de olsa izlenebilmektedir. Köşeli form olarak nitelendirdiğimiz bu türün Yüksek Hellenistik Dönem'den itibaren M.S. 3. yy. başına kadar olan dönemdeki gelişimi kesintilerle de olsa takip edilebilmektedir. Motifin Anadolu'da Augustus Dönemi'nden itibaren sıklıkla kullanılan üzengi formlu Lesbos kymationuna da, mimari elemanlar üzerinde yer verilmiştir. Üzengi formunun bir diğer varyasyonu ile kent ve bölge kentlerinde karşılaşmak mümkün olmuştur.

Üç farklı tipte anthemion dizisi bezekli mimari elemanlar üzerindeki yerini almıştır. Ele geçen örneklerin tümü M.S. 2. yy.'ın ortaları ve sonrasına aittir. Anthemion dizisinin bir türünde bezeği oluşturan elemanların birbirlerinden bağımsız işlenen açık ve kapalı palmet yaprak demetlerinden meydana geldiği görülmektedir. Bezeğin bir diğer varyasyonunda ise palmet yaprak demetleri alttan birer sarmaşık dalı ile birbirine bağlanmışlardır. Ayrıca alttan birbirlerine S-formlu dallarla bağlanan, akanthuslaşmış palmet yaprakları da kullanılmıştır.

Rhodiapolis yapılarının mimari süslemelerinde kullanılan bir diğer motif ise inci-boncuk dizisidir. Mercek formlu inciler ile iğ formlu boncuklardan oluşan inci-boncuk dizilerinin, en erken varyasyonunun M.Ö. 2. yy.'dan başlayarak, kesintilerle M.S. 3. yy.'a kadar kullanımına devam edilmiştir. İnci-boncuk bezeğinin bir diğer türünde boncuklar silindir, inciler ise paralel kenarlı formda bir ip üzerine dizili gibi işlenmişlerdir. Kentte klasik dizilimden farklı, 2-1-1-1 şeklinde dizilime sahip Pamphyliya türü olarak nitelendirilen inci-boncuklara da rastlanılmıştır. Motifin bir diğer türü olan, eşit büyüklükteki boncuklar da mimari elemanlar üzerinde kullanılmıştır.

Kent yapılarında stilistik gelişimi takip edilemeyen bir diğer bezeme ise sarmal, kıvrık dal motifidir. Rhodiapolis'te bu motifin iki varyasyonu ile karşılaşılmıştır. Friz bloklarının ana bezeme alanında akanthus yapraklarından oluşan sarmaşık yapraklar tercih edilmiştir. Kente özgü denilebilecek bir örnekte ise motifi oluşturan yapraklar, oldukça sert, katı ve keskin bir görünüme sahiptir. Yalın sarmaşık dallar ise bezeğin bir diğer varyasyonu olarak çeşitli mimari elemanların farklı profilleri üzerinde görülebilir.

Akanthus yaprakları kentte Roma İmparatorluk Dönemi yapılarının mimari süslemelerinde yoğun bir şekilde kullanılmış olan bir diğer motif olarak karşımıza çıkmaktadır. M.S. 1. yy.'a ait olduğu düşünülen, bir Korinth başlığı parçası üzerinde doğal bir görünüme sahip akanthus yaprağı ile karşılaşılmıştır. Diğer örnekler ise dönem stiline uygun bir şekilde başlıklar üzerinde kullanılmıştır. Bunun dışında Antoninler Dönemi'nde artarak kullanılan bezeğin basitleştirilmiş *“feingezahnten”*, *“starsackige/weichsagckige”* şeklinde adlandırılan ince kenarlı / çentikli akanthus formlarına da yer verilmiştir. Bezeğin geç dönem örneklerinde ise yaprak ana damarı üzerinde yapay kazıma çizgileri görülmektedir.

Diş sıraları, özellikle korniş blokları üzerinde kullanılmış olup, bezeğin kentte iki varyasyonu bulunmaktadır. Korniş bloklarının bir bölümünde diş sıralarının aralarında yer alan boşlukların içleri tamamen boşaltılmıştır. Diğerinde ise bu boşlukların 45°'lik açıyla kesildikleri görülmektedir ki bu M.S. 2. yy.'da çok sık karşılaşılmayan bir durumdur.

Kentte mimari süsleme olarak kullanılan diğer motifler oluk, kamış, defne yaprağı, meander, dalga ve urgan gibi süsleme örgeleridir. Tümü M.S. 2. yy.'ın 2. yarısına tarihlenen bezekli mimari parçalar üzerinde görülmektedir.

Motiflerin tek tek incelenmesi sonucunda kent ve bölgeye özgü bezeklerin varyasyonlarının Rhodiapolis'te ve bazı Lykia kentlerinde kullanıldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında bezekleri oluşturan örgelerin çözülerek, özgün formlarını yitirinceye kadar kullanıldıkları anlaşılmıştır. Ayrıca gelenekselleşen bazı kalıpların dışına çıkılarak bazı motiflerin birbirlerinin yerine kullanıldıkları tespit edilmiştir. Örneğin arşitrav çerçevelerinin son bezeği olarak yalın sarmaşık dallara ya da defne yapraklarına yer verilmiştir.

Rhodiapolis'te yapılara ait bezekli mimari elemanlar ve bu elemanlar üzerinde yer alan motiflerin işlenme yöntemlerinden yola çıkılarak, kent ya da bölge genelinde faaliyet gösteren yerel atölye/atölyelerin izleri yanında yabancı atölyelerin de kentte faaliyet gösterdiklerine ilişkin bazı sonuçlara ulaşılmıştır.

Özellikle İonik mimari elemanlar üzerinde kullanılmış olan Lesbos kymationunun köşeli formu, oldukça popüler bir şekilde M.Ö. 2. yy.'dan başlayarak, M.S. 3. yy.'ın ilk

çeyreğine kadar kullanılmaya devam etmiştir. Bu motifin özellikle Geç Hadrianus Dönemi ve sonrasına tarihlenen örneklerde ahşap üzerine oyulmuş izlenimi yaratan işçiliği dikkat çekicidir. Anadolu'nun diğer kentlerinde motifin köşeli formundan, Augustus Dönemi'nden itibaren vazgeçilmesine rağmen Rhodiapolis'te kullanımına devam edilmesi yerel atölyenin geleneksel yapıya bağlılığı ile ilişkili olmalıdır. Lesbos kymationu yanında bazı bezeklerin karşılaştırma örneklerinin Anadolu'da yer alan diğer kentlerin yayımlanmış olan mimari plastik eserleri ile karşılaştırılamaması, kent ya da bölgeye özgü bir takım şablonların kullanıldığına işaret etmektedir. Bu bezeklerin özellikle Doğu Lykia Bölgesi'nde yer alan Phaselis, Olympos, Arykanda gibi komşu kentlerde karşılaştırma olanağı sunması bu kentlerle yakın ilişki içinde bir bezeme geleneğinin varlığına işaret etmektedir. Özellikle Asklepios-Hygieia Tapınağı'nın arşitrav blokları üzerindeki bezeklerin yakın benzerlerinin Tlos, Ksanthos gibi Batı Lykia kentlerinde yer alması, Rhodiapolis'in çevre kentlerdeki atölyelerle bağlantılı olduğunu göstermektedir.

Kentte kullanılmış olan birtakım şablonlar da yerel atölyelerin özgün üsluplarını yansıtmaktadır. Dor başlıklarının gövdelerindeki yivler Hellenistik Dönem'den itibaren diğer Lykia kentlerinde olduğu gibi Rhodiapolis'te de düz bir bantla sınırlandırılmıştır. Bugün için bilinen örneklerin tümünün Lykia Bölgesi'nde olması, bölgesel bir geleneğin varlığını gösterir niteliktedir. Kentte ele geçen pilaster başlığı üzerinde yer alan canlı ve özenli yaprak işlenişi ile başka kent ya da bölgelerde karşılaşılmamıştır. Bu durum yerel bir atölyeye ilişkin bir başka veri olarak karşımıza çıkmaktadır. İonik korniş blokları üzerinde yer alan bezek dizilimine de Rhodiapolis dışında rastlanılmamıştır.

Rhodiapolis'te yukarıda özetlenmeye çalışan yerel atölyeler dışında, yabancı atölyelere ilişkin bir takım izlere de rastlanılmıştır. Yüksek Hellenistik Dönem'e ait iki kompozit başlık parçasının yabancı mı yoksa yerel bir atölye ile mi ilişkilendirilmesi gerektiği konusu tartışmaya açıktır. M.S. 141 yılındaki depremin ardından tüm Lykia kentlerindeki büyük yıkım nedeni ile Lykia dışından bir atölyenin yardımına ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır. Pamphylia Bölgesi'nden bir atölye/usta grubunun kentte faaliyet gösterdiği düşünülmektedir. Konsollu korniş blokları ve akanthuslaşmış palmet yapraklarındaki özgün şablonlara Lykia'da sadece Rhodiapolis'te rastlanması, bu şablonların yabancı atölyeler tarafında Rhodiapolis'e kazandırıldığını göstermektedir. Opramoas Anıtı'nın kapısının hyprethyronunda yer alan bezekler ve S-volütlü başlıklar da yabancı bir atölyenin ürünü olmalıdırlar.

Rhodiapolis'te ele geçen bezekli mimari elemanların incelenmesi sonucunda, Yüksek Hellenistik Dönem'e ilişkin az sayıda bezekli mimari parça tespit edilmiştir. M.S. 1. yy.'dan

itibaren kentte yoğun bir imar faaliyetinin olduğu ve M.S. 141 yılındaki yıkıcı depremin ardından var olan yapıların onarılması sırasında yerli ve yabancı atölyeler tarafından zengin bezekli mimari elemanlarla donatıldıkları anlaşılmıştır. Takip eden dönemde de kentteki imar faaliyetlerinin devam ettiği görölmektedir.

Lykia mimari bezemeleri üzerine yapılacak olan gelecekteki çalışmalar, yukarıda belirtilen yerel atölye ya da atölyelerin faaliyet gösterdikleri alanın sınırlarının daha iyi belirmesine olanak sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Modern Kaynaklar

- Abbasoğlu 1994 H. Abbasoğlu, Perge Roma Devri Mimarisinde Arşitravların Soffit Bezemeleri (Tipolojik Yönden bir Araştırma) (1994).
- Adak 2002 M. Adak, “Lykia ve Roma”, bkz.: S. Şahin - M. Adak (Ed.), Lykia İncelemeleri 1 (2002) 129-136.
- Adak 2015 M. Adak, “Tarihi İçerik” bkz.: S. Şahin (Ed.), Stadiasmus Patarensis Itinera Romana Provinciae Lyciae, Likya Eyaleti Roma Yolları (2015) 53-93.
- Adamesteanu - Mertens - de Siena 1975 D. Adamesteanu – D. Mertens – A. de Siena, “Metaponto: Santuario di Apollo Tempio D (Tempio Ionico). Rapporto Preliminare”, BdA 60, 1975, 26-49.
- Akan - Karaman 2008 G. Akan - E. Karaman, “Rhodiapolis Antik Kenti’nin Arkeosismolojik Özellikleri (Kumluca-Antalya). Archaeosismological Features of Rhodiapolis Ancient City (Kumluca-Antalya)” bkz.: 61. Türkiye Jeoloji Kurultayı Bildiri Özetleri, 24-28 Mart 2008, 90-91. http://www.jmo.org.tr/resimler/ekler/7eb2eca2b9dd186_ek.doc (erişim tarihi: 20.02.2016).
- Akan - Karaman - Köse 2012 G. Akan - E. Karaman - O. Köse, “Rhodiapolis Antik Kentindeki Tarihsel Depremlerin İzleri (Kumluca, Antalya)” bkz.: 65. Türkiye Jeoloji Kurultayı Bildiri Özetleri, 2-6 Nisan 2012, 46-47. http://www.jmo.org.tr/resimler/ekler/af03761a7c8069b_ek.pdf (erişim tarihi: 20.02.2016).
- Akarca 1998 A. Akarca, Şehir ve Savunması (1998).
- Akdağ 2014 B. Akdağ, Tlos Tiyatrosu Sahne Binası Mimarisi ve Bezemeleri (Akdeniz Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi 2014).
- Akdoğu-Arca 2001 E. N. Akdoğu-Arca, Antikçağ Likya ve Pamphylia Kentlerinde Euergesia (Akdeniz Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi 2001).

- Akdoğu-Arca 2002 E. N. Akdoğu-Arca, “Lykia’lı Bir Euergetes: Opramoas”, bkz.: S. Şahin - M. Adak (Ed.) Likya İncelemeleri I, 2002, 79-90.
- Akgül-Özarslan 2013 S. Akgün-Özarslan, “Pisidia Antiocheia’sı Augustus Tapınağı Mimari Bezemeleri”, bkz.: B. Hürmüzlü - M. Fırat - A. Gerçek (Ed.), Pisidia Araştırmaları I. Sempozyum Bildirileri Kitabı. I. Pisidia Araştırmaları Sempozyumu Bildiri Metinleri 5-6 Aralık 2012, Isparta, (2013) 395-412.
- Akşit 1971 O. Akşit, Hellenistik ve Roma Devrinde Likya (1971).
- Aktaş 2013 Ş. Aktaş, Patara Ana Caddesi (Akdeniz Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Doktora Tezi 2013).
- Akok 1968 M. Akok, “Ankara Şehrindeki Roma Hamamı”, TürkAD 17-1, 1968, 5-37.
- Akurgal 1960 E. Akurgal, “Vom Aolischen zum Ionischen Capital”, Anadolu 5, 1960, 1-7.
- Akurgal 1961 E. Akurgal, Die Kunst Anatoliens von Homer bis Alexander (1961).
- Akurgal 1987 E. Akurgal, Griechische und Römische Kunst in der Türkei (1987).
- Akurgal 2000 E. Akurgal, Eski Anadolu Kentleri (2000).
- Akyürek - Tiryaki 2010 E. Akyürek - A. Tiryaki, “Rhodiapolis Piskoposluk Kilisesi Kazılarında Üç Mimari Plastik Eser Üzerine Değerlendirmeler”, Adalya XIII, 2010, 299-404.
- de Albantiis 1990 E. de Albantiis, La Casa dei Romani (1990).
- Alp 2006 A. O. Alp, Pisidia Bölgesi Roma Dönemi Bezemeli Mimari Elemanları (Anakara Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2006).
- Alp 2008 A. O. Alp, “Hellenistik Roma Dönemi Anadolu Mimarlığında Bezemeli Kaideler” Anadolu / Anatolia 34, 2008, 27-46.
- Alp 2009 O. Alp, “Roma İmparatorluk Dönemi Pisidia Kentlerinde Mimari Süsleme Atölyeleri” bkz.: A. O. Alp (Ed.), Ebru Parman’a Armağan. Sanat Tarihi ve Arkeoloji Yazıları (2009), 45-54.

- Alpaslan 2000 S. Alparslan, “Antalya İli ve Lykia Bölgesinde Bizans Dönemi’ne Ait Mimari Plastik Eserler”, AST 17-1, 2000, 29-38.
- Alpaslan 2003 S. Alpaslan, “The Evaluation of the Motifs and Styles of the Architectural Sculpture of the Byzantine Age in Antalya and Lycia” ADALYA VI, 2003, 252-264.
- Alzinger 1974 W. Alzinger, *Augusteische Architecture in Ephesos* (1974).
- Anadolu 1970 M. U. Anadolu, *Küçük Asya'da Bulunan Roma İmparatorluk Çağı Tapınakları* (1970).
- Anadolu 1991 M. U. Anadolu, “Batı Anadolu’nun Hellenistik ve Roma Devri Mimarlığında Meander Motifi”, bkz.: H. Malay (Ed.) *Erol Atalay Memorial* (1991) 3-6.
- Astin 1989 E. A. Astin, *The Cambridge Ancient History VIII. Rome and the Mediterranean 218-133 B.C.* (1989).
- Ataç 1999 İ. Ataç, “Das Antike Theater von Ephesos: Grundlagen des Projektes Raumforschung und Restaurierung”, bkz.: H. Friezinger - F. Krinzinger (Ed.) *100 Jahre Österreichische Forschungen in Ephesos* (1999) 429-435.
- Aybek 2004 S. Aybek, *Metropolis Hellenistik ve Roma Devri Heykeltraşlık Eserleri* (Anakara Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2004).
- von Aulock 1964 S. von Aulock, *Sylloge Numorum Graecorum. Lykien* 10. Heft Nr. 4041-4476 (1964).
- von Aulock 1974 H. von Aulock, *Die Münzprägung des Gordian III und der Tranquillina in Lykien*, *IstMitt Beih.* 11 (1974).
- Bachmann 2013 M. Bachmann, “Oinoanda 2012. Report on the 2012 Campaign at Oinoanda”, *Anmed* 2013-11, 218-223.
- Baldoni v.d. 2004 D. Baldoni – C. Franco – P. Belli – F. Berti, *Karia’da Bir Liman Kenti İasos* (2004).
- Balland 1981 A. Balland, *Inscriptions D’époque Imperiale du Létôon, Fouilles de Xanthos VII* (1981).
- Bammer 1968/71 A. Bammer, “Beiträge zur ephesischen Architektur. Ein Rundfries mit Bukranien und Girlanden”, *Öjh* 49, 1968/71, 22-40.

- Bammer 1971 A. Bammer, Das Monument des C. Memmius. FiE VII (1971).
- Bammer 1973 A. Bammer, "Hellenistische Kapitelle aus Ephesos", AM 88, 1973, 219-234.
- Bammer 1978/80 A. Bammer, "Elemente flavisch-trajanischer Architekturfassaden aus Ephesos", Öjh 52, 1978/80 67-90.
- Bammer - Alzinger 1971 A. Bammer – W. Alzinger, Das Monument des C. Memmius. FiE VII (1971).
- Baran 2009 A. Baran, "Mylasa Antik Kentinden Boya Bezemeli Bir İon Başlığı", Muğla Üniveristesi SBE Dergisi (İLKE) 33, 2009, 59-76.
- Barattolo 1995 A. Barattolo, "The Temple of Hadrian-Zeus at Cyzicus", IstMitt 45, 1955, 57-108.
- Başaran 1987 C. Başaran, Anadolu Mimari Bezemeleri II. Roma Çağı Lotus-Palmet Örgesi (Atatürk Üniversitesi SBE Doktora Tezi 1987).
- Başaran 1990 C. Başaran, "Mimari Bezemeler Işığında M.S. II. yy. İonia ve Pamphylia'sı" X. TTK-I, 1990, 232-238.
- Başaran 1995a C. Başaran, "Antik Çağ Mimarisinde Estetik Anlatım", Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi 1, 1995, 9-14.
- Başaran 1995b C. Başaran, Anadolu Mimari Bezemeleri, Roma Çağı Lotus Palmet Örgesi (1995).
- Başaran 1999 C. Başaran, Anadolu Kompozit Başlıkları (1999).
- Bates 1899 W. N. Bates, "Ionic Capitals in Asia Minor", HarvStClPhil 10, 1899, 29-31.
- Bauer 1969 H. Bauer, "Das Kapitell des Apollo Palatinus-Tempels", RM 76, 1969, 183–204.
- Bauer 1973 H. Bauer, Korinthische Kapitelle des 4. und 3. v. Chr. AM Beiheft 3 (1973).
- Bayburtluoğlu 2003 C. Bayburtluoğlu, Yüksek Kayalığın Yanındaki Yer. Arykanda (2003).
- Bean 1998 G. E. Bean, Eskiçağda Lykia Bölgesi (Çev. H. Kökten) (1998).

- Beccati 1973 G. Beccati, *Enciclopedia dell'Arte antica classica e orientale. Atlante dei complessi figurati e degli ordini architettonici* (1973).
- de Bernardi Ferrero 1966 D. de Bernardi Ferrero, *Teatri Classici in Asia Minore I* (1966).
- de Bernardi Ferrero 1970 D. de Bernardi Ferrero, *Teatri Classici in Asia Minore III* (1970).
- de Bernardi Ferrero 1974 D. de Bernardi Ferrero, *Teatri Classici in Asia Minore IV* (1974).
- Berti 2000 F. Berti, "The Work of the Italian Archaeological Mission at Iasos, 1999", *KST* 22-2, 2000, 119-126.
- Beykan 2004 M. Beykan, *Prokonnesos'ta Bulunan İon Sütun Başlıkları Yerel Mermer Ocaklarında Biçimlendirilmesi ve İhracatı* (İstanbul Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Doktora Tezi 2004).
- Bingöl 1980 O. Bingöl, *Das Ionische Normalkapitell in hellenischer und römischer Zeit in Kleinasien IstMitt Beiheft 20* (1980).
- Bingöl 1984 O. Bingöl, "Die Beziehung zwischen dem Abstand zweier Wasserspeier und dem Rankenschema der Traufsima in der hellenistischen Zeit", bkz.: W. Hoepfner (Ed.), 4. *Bauplanung und Bautheorie der Antike* (1984) 70-80.
- Bingöl 1990 O. Bingöl, "Überlegungen zum ionischen Gebälk", *IstMitt* 40, 1990, 101-108.
- Bingöl 2001 O. Bingöl, "The Frieze and Dentil on Early Ionic Coloumn Architecture", bkz.: C. Özgünel - O. Bingöl - V. İdil - S. Doruk - K. Gökay - M. Kadioğlu (Ed.), *Günışığında Anadolu: Anatolia in Daylight - Cevdet Bayburtluoğlu için Yazılar* (2001) 32-34.
- Bingöl 2012 O. Bingöl, *Bu Koca Taşları Nasıl İşlediler, Nasıl Kaldırdılar* (2012).
- Blagg 1979 T. F. C. Blagg, "The Date of the Temple of Silus Minerva at Bath", *Brittania* 10, 1979, 101-107.
- Bohtz 1981 C. H. Bohtz, *Das Demeter-Heiligtum*, *AvP* 13 (1981).

- Bol 1984 R. Bol, Das Statuenprogramm des Herodes-Atticus-Nymphäums. OF 15 (1984).
- Borchardt 1975 J. Borchardt, "Das griechisch-römische Theater von Myra", bkz.: J. Borchardt (Ed.), Myra. Eine lykische Metropole. In antiker und byzantinischer Zeit (1975) 57-59.
- Borchardt 1999 J. Borchardt, Limyra. Zemuri Taşları, Likya Bölgesi'nde Limyra Antik Kenti'nin Gizemli Sularında Yapılan Arkeolojik Araştırmalar (1999). Börker 1965 C. Börker, Blattkelchkapitelle: Untersuchungen zur kaiserzeitlichen Architekturornamentik in Griechenland (1965).
- Börner 1996 F. Börner, Entwendung des korinthischen Kapitells in griechischer Zeit (1996).
- Brandenburg 1996 H. Brandenburg, "Die Verwendung von Spolien und originalen Werkstücken in der spätantiken Architektur", bkz.: J. Poeschke (Ed.), Antike Spolien in der Architektur des Mittelalters und der Renaissance (1996).
- Brandt - Kolb 2005 H. Brandt - F. Kolb, Lycia et Pamphylia: Eine Römische Provinz im Südwesten Kleinasiens (2005).
- Bresson 1999 A. Bresson, "Rhodes and Lycia in Hellenistic Times", bkz.: V. Gabrielsen - P. Bilde - T. Engberg-Pedersen - P. Denmark - L. Hannestad - J. Zahle (Ed.), Hellenistic Rhodes: Politics, Culture and Society (1999), 98-131.
- Brewster 1993 H. Brewster, Classical Anatolia: The Glory of Hellenism (1993).
- Burrell 2004 B. Burrell, Neokoroi, Greek Cities and Roman Emperors (2004).
- Butler 1925 H. Butler, The Temple of Artemis. Sardis II,1 (1925).
- Büsing-Kolbe 1978 A. Büsing-Kolbe, "Frühe griechischen Türen", JdI 93, 1978, 66-174.
- von Büsing 1987 H. von Büsing, "Vitruvs Volutenrahmen und die System-Voluten", JdI 102, 1987, 305-338.
- Büyükkolancı 1996 M. Büyükkolancı, Pisidia Bölgesi Tapınak Mimarisi (İstanbul Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Doktora Tezi 1996).

- Büyükkolancı 1998 M. Büyükkolancı, “Termessos N1 Yapısı”, Adalya II, 1998, 117-126.
- Büyükkolancı 2004 M. Büyükkolancı, “Termessos Q1 Anıtı ve Iphigenia Kabartmaları” Bkz.: T. Korkut (Ed.), 60. Yaşında Fahri Işık’a Armağan, Anadolu’da Doğdu. Festschrift für Fahri Işık zum 60. Geburtstag (2004) 209-218.
- Büyükkolancı 2008 M. Büyükkolancı, “Side Dionysos Tapınağı’na İlişkin Yeni Bulgular”, bkz.: İ. Delemen (Ed.), Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu’na 65. Yaş Armağanı - Euergetes - Festschrift für Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu zum 65. Geburtstag (2008) 239-262.
- Büyükkolancı - Söğüt 2012 M. Büyükkolancı - B. Söğüt, “Ephesos-Ayasuluk Kompozit Başlığı”, bkz.: B. Söğüt (Ed.), Stratonikeia'dan Laginaya - Ahmet Adil Tırpan Armağanı / From Stratonikeia to Lagina - Festschrift in Honour of Ahmet Adil Tırpan (2012) 115-125.
- Camp - Dinsmoor 1984 J. McK. Camp - W. B. Dinsmoor, Ancient Athenian Building Methods (1984).
- Can 2005a B. Can, Roma Çağı Anadolu Mimarisinde Kıvrık Dal (Ranke) Bezemeleri (Erzurum Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Doktora Tezi 2005).
- Can 2005b B. Can, “Antoninler Dönemi Baroğu Işığında Aspendos Tiyatrosu Bezemeleri”, Adalya VIII, 2005, 89-120.
- Can 2006 B. Can, “Erken Roma Dönemi Kıvrık dal (Ranke) Bezemelerinde Hellenistik Etkiler”, bkz.: T. Takaoğlu (Ed.), Anadolu Arkeolojisine Katkıları. 65. Yaşında Abdullah Yaylalı’ya Sunulan Yazılar (2006) 313-328.
- Carratelli 1972 G. P. Carratelli, “Nuova Supplemento Epigrafico D’Iassos”, ASAtene 47-48, 1969/70, 1972, 371-405.
- Carratelli 1985 G. P. Carratelli, “Le due dediche della stoa orientale”, Studi su Iasos di Caria, Bollettino d’arte supp. al n. 31-32, 1985, 151-154.
- Cavalier 2005 L. Cavalier, Architecture Romaine D’asie Mineure les Monuments de Xanthos et Leur Ornementation (2005).

- Cavalier 2012 L. Cavalier, “Chapiteaux de la basilique civile de Smyrne: une “école” smyrniote”, bkz.: L. Cavalier - R. Descat - J. des Courtils (Ed.), *Basiliques et agoras de Grèce et d'Asie mineure. Mémoires Ausonius* 27 (2012) 153-166.
- Cavalier - des Courtils 2010 L. Cavalier - J. des Courtils, “Opramoas et la Vallée du Xanthe”, bkz.: H. Dessales - A. Pizzo (Ed.), *Arqueologia de la construcción II*, Madrid-Merida 2010, 411-418.
- Ceylan 2005 B. Ceylan, “Spolia: Geç Antik Dönemde Yapılar ve Yapı Elemanlarının İkinci Kullanımları”, bkz.: L. Özgenel (Ed.), *Eskiçağ'ın Mekanları / Zamanları / İnsanları. ODTÜ Mimarlık Tarihi Yüksek Lisans ve Doktora Araştırmaları Sempozyumu III 2-3 Haziran 2003*, ODTÜ, Ankara (2005) 74-84.
- Cooper 1968 F. A. Cooper, “The Temple of Apollo at Bassae. New Observations on Its Plan and Orientation”, *AJA* 72-2, 1968, 103-111.
- Cormack 2004 S. Cormack, *The Space of Death in Roman Asia Minor* (2004).
- Coulton 1966 J. J. Coulton, “The treatment of Re-Entrant Angles”, *BSA* 59, 1966, 132-146.
- Coulton 1968 J. J. Coulton, “The Stoa at the Amphiaraiion, Oropos”, *BSA*, 1968, 147-183.
- Coulton 1976 J. J. Coulton, *The Architectural Development of the Greek Stoa* (1976).
- Coulton 1977 J. J. Coulton, *Greek Architects at Work Problems of Structure and Design* (1977).
- Coulton 1979 J. J. Coulton, “Doric Capitals: A Proportional Analysis” *BSA* 74, 1979, 81-153.
- Coulton 1982 J. J. Coulton, “Oinoanda: The Doric Building (Mk 2)”, *AnatSt* 32, 1982, 45-59.
- Coulton 2005 J. J. Coulton, “Pedestal as a “altars” in Roman Asia Minor” *AnatSt* 55, 2005, 127-157.
- Coulton 2012 J. J. Coulton, *The Balbura Survey and Settlement in Highland Southwest Anatolia* (2012).

- Coulton - Milner - Reyes 1988 J. J. Coulton - N. P. Milner - A. T. Reyes, "Balboura Survey. Onesimos and Meleager", *AnatSt* 38, 1988, 121-145.
- Coupe - Demargne 1969 P. Coupe - P. Demargne, Le Monument des Nereides. L'architecture. *FdX III* (1969).
- Crema 1939 L. Crema, "I monumenti architetonici afrodisiensi" *MonAnt* 38, 1939, 232-311.
- Çevik - Bulut - Kızıgut 2007 N. Çevik - S. Bulut - İ. Kızıgut, "Rhodiapolis Kazılarında İlk Yıl: 2006", *Anmed* 5, 2007, 59-67.
- Çevik- Bulut 2008 N. Çevik - S. Bulut, "The Rediscovery of GAGAE / 'GAXE' in the South-east Corner of Lycia. New Finds from the Total Surface Surveys", *Adalya XI*, 2008, 63-98.
- Çevik v.d. 2008 N. Çevik, *Arkeolojisi, Tarihi, Doğası ve Tarımıyla Kumluca, Rhodiapolis* (2008).
- Çevik - Bulut - Kızıgut 2008a N. Çevik - S. Bulut - İ. Kızıgut, "Rhodiapolis Kazılarında İlk Yıl: 2006", *KST* 29-2, 2007, 1-18.
- Çevik - Bulut - Kızıgut 2008b N. Çevik - S. Bulut - İ. Kızıgut, "Rhodiapolis Kazıları 2007", *Anmed* 2008-6, 2008, 63-69.
- Çevik - Bulut - Kızıgut 2008c N. Çevik - S. Bulut - İ. Kızıgut "Rhodiapolis Çevresi Yüzey Araştırmaları: Gagae/Gaxe 2007", *Anmed* 2008-6, 148-154.
- Çevik - Bulut - Kızıgut 2009a N. Çevik - İ. Kızıgut - S. Bulut 2009, "Rhodiapolis Kazıları 2008", *Anmed* 2009-7, 75-81.
- Çevik - Bulut - Kızıgut 2009b N. Çevik - İ. Kızıgut - S. Bulut, "Rhodiapolis 2007 Kazıları", *KST* 30-4, 2009, 297-316.
- Çevik - Kızıgut - Bulut 2009 N. Çevik - İ. Kızıgut - S. Bulut, "Rhodiapolis Baths: The first Evaluation Following the Excavations and its Contribution to Knowledge on Lycian Baths Architecture and Technique", *Adalya XII*, 2009, 231-260.
- Çevik v.d. 2010 N. Çevik - İ. Kızıgut - S. Bulut - E. Akyürek - M. Kunze - B. Özdilek - E. Akalın - H. O. Tıbıkoğlu - Ö. Çömezoğlu, "Rhodiapolis Kazıları ve Çevresi yüzey Araştırmaları 2008", *KST* 31-4, 2010, 209-230.
- Çevik - Bulut - Kızıgut 2010 N. Çevik - İ. Kızıgut - S. Bulut 2010, "Rhodiapolis, as a Unique Example of Lycian Urbanisim", *Adalya* 13, 2010, 29-64.

- Çevik 2011 N. Çevik, “Lykia Tarihi” *Aktüel Arkeoloji* 20, 2011, 36-50.
- Çömezoğlu 2011 Ö. Çömezoğlu, “Rhodiapolis Erken Bizans Dönemi Kilisesi Kazılarında Sırsız Seramik Buluntular”, *Anadolu ve Ortaçağ* 5, 2011, 25-46.
- Çömezoğlu 2014 Ö. Çömezoğlu, “Coarse Wares from the Early Byzantine Episcopal Church of Rhodiapolis: Cooking Wares and Amphorae”, bkz.: N. Poulu Papadimitriou - E. Nodarou - V. Kilikoglou (Ed.), *LRCW4 Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean*, BAR 2616 (1), 2014, 665-675.
- D’Andria - Ritti 1985 F. D’Andria - T. Ritti, *Hierapolis scavi e Ricerche II, Le Sculture del Teatro, I Rilievi con i Cicli di Apollo e Artemide* (1985).
- Deichmann 1975 F. W. Deichmann, *Die Spolien in der spätantiken Architektur* (1975).
- dell’Acqua 2013 A. dell’Acqua, “The Use of the Heart-Shaped Pillar in the Ancient Architecture: Examples and Circulation”, bkz.: L. Bombardieri - A. d’Agostino - G. Guarducci - V. Orsi - S. Valentini (Ed.), *Identity and Connectivity: Proceedings of the 16th Symposium on Mediterranean Archaeology, 1–3 March 2012, Florence, Italy*, BAR (2013) 1139-1150.
- Deubner 1938 O. Deubner, *Das Asklepieion von Pergamon* (1938).
- Dillon 1997 S. Dillon, “Figured Pilaster Capitals from Aphrodisias”, *AJA* 101, 1997, 731-769.
- Dinç 2008 S. Dinç, *Hellenizim ve Roma Çağı Lykia’ında Sympoliteialar* (Marmara Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2008).
- Dinç 2012 S. Dinç, “Hellenizim ve Roma Çağı Lykia’ında Sympoliteialar”, bkz.: K. Dörtlük - T. Kahya - R. Boyraz-Seyhan - T. Ertekin (Ed.), *Uluslararası Genç Bilimciler Buluşması I: Anadolu Akdenizi Sempozyumu 04-07 Kasım 2009 / International Young Scholars Conference I: Mediterranean Anatolia 04-07 November 2009* (2012) 77-87.

- Dinsmoor 1923 W. B. Dinsmoor, "The Aeolic Capitals of Delphi", *AJA* 27-2, 1923, 164-173.
- Dinsmoor 1975 W. B. Dinsmoor, *The Architecture of Ancient Greece. An Account of Its Historic Development* (1975).
- Dinstl 1986/87 A. Dinstl, "Bauornamentik am Theater von Limyra" *ÖJh* 57, 1986/87, 141-220.
- Dorl-Klingenschmid 2001 C. Dorl-Klingenschmid, *Prunkbrunnnen in kleinasiatischen Städten. Funktion im Kontext* (2001).
- Domingo-Gygax 1995 M. Domingo-Gygax, "Observaciones Sobre el Origen de la Polis en Licia", *Pyrenae* 26, 1995, 153-160.
- Doruk 1990 S. Doruk, "The Architecture of the Temenos", bkz.: C. Roucher – K. Erim (Ed.), *Aphrodisias Papers: Recent Work on Architecture and Sculpture* (1990) 66-74.
- Duggan 2004 T. M. P. Duggan, "A short account of recorded calamities (earthquakes and plagues) in Antalya and Related Areas over the Past 2,300 Years-an Incomplete List, Comments and Observations", *Adalya* 2004-7, 2005, 123-170.
- Duggan 2005 T. M. P. Duggan, "Supplimentary Data to be Added to the Chronology of Plague and Earthquakes in Antalya Province and in Adjacent and Related Areas", *Adalya* 2005-8, 2005, 357-398.
- Dunand 1973 F. Dunand, *Le Culte d'Isis dans le Bassin Oriental de la Méditerranée: Le Culte d'Isis en Asie Mineure Clerge et Rituel des Sanctuaires Isiaques*. *EPRO* 26, C:III (1973).
- Duyuran 1974 R. Duyuran, "Akhisar Tepe Mezarlığında Gerçekleştirilen Arkeolojik Araştırmalar 2", *TürkAD* 22/2, 1974, 17-27.
- Ebeling 1924 H. E. Ebeling, "The Origin of the Corinthian Capital", *ArtB* 6/3, 1924, 75-81.
- Ebert 1922 K. Ebert, "Kymation", bkz.: W. Kroll (Ed.) *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft* 11/2, 1922, 2462-2474.
- Eingartner 2005 J. Eingartner, *Templa cum Porticibus. Ausstattung und Funktion italischer Tempelbezirke in Nordafrika und ihre*

- Bedeutung für die römische Stadt der Kaiserzeit. Internationale Archäologie 92 (2005).
- Erder 1967 C. Erder, Hellenistik Dönem Anadolu Mimarisinde Kyma Rekta- Kyma Reversa (1967).
- Erim 1986 K. Erim, Aphrodisias City of Venus Aphrodite (1986).
- Esch 2005 A. Esch, Wiederverwendung von Antike im Mittelalter (2005).
- van Ess - Weber 1999 M. van Ess - Th. Weber, Baalbek. Im Bahn römischer Monumentalarchitekture (1999).
- Farrington 1984 A. Farrington, "Roman Imperial Lycian Bath Buildings", AST II, 1984, 119-122.
- Farrington 1995 A. Farrington, The Roman Baths of Lycia. An architectural Study. Likya'daki Roma Hamamları Mimari Araştırmaları (1995).
- Fedak 1990 J. Fedak, Monumental Tomb of the Hellenistik Age (1990).
- Federica Ferrazzoli 2003 A. Federica Ferrazzoli, Il Teatro", bkz.: E. Equini Schneider (Ed.), Elaiussa Sebaste II (2003) 17-191.
- Filges - Radt 1986 M. N. Filges - W. Radt, Die Stadtgrabung. Teil 1 Das Heroon. AvP XV-1 (1986).
- Filges 2002 A. Filges, "Blaundos 2000", AST 19-1, 2002, 263-270.
- Filges 2006 A. Filges, "Blaundos", bkz.: W. Radt (Ed.), Stadtgrabungen und Stadtforschung im Westlichen Kleinasien. Byzas 3 (2006) 49-60.
- Fischer 1986 M. L. Fischer, "The Corinthian Capitals of the Capernaum Synagogue: A Revision", Levant 18, 1986, 131-142.
- Fischer 1990 M. L. Fischer, Das korintische Kapitell im Alten Israel in der hellenistischen und römischen Periode. Studien zur Geschichte der Baudekoration im Nahen Osten (1990).
- Fowler - Stillwell 1932 H. N. Fowler - R. Stillwell, Corinth I: Introduction, Topography, Architecture (1932).
- Fraser 1977 P. M. Fraser, Rhodian Funerary Monuments (1977).
- Freyberger 1990 K. S. Freyberger, Städt-römische Kapitelle aus der zeit von Domitian bis Alexander Severus (1990).

- Freyberger 1998 K. S. Freyberger, "Zur Formenvielfalt Frühkaiserzeitlicher Bauornamentik im hellenisierten Osten (1 Jh. v. Chr. – 1. Jh. v. Chr.)", bkz.: U. Peschlow - S. Möllers (Ed.), Spätantike und Byzantinische Bauskulptur (1998) 19-24.
- Friedländer 1914 RE 1A,1 (1914). bkz.: "Ποδία" (Friedländer)
- Fyfe 1936 T. M. A. Feyfe, Hellenistic Architecture: An Introductory (1936).
- Gabelmann 1979 H. Gabelmann, Römische Grabbauten der frühen Kaiserzeit (1979).
- Gans 1988 U. W. Gans, Korinthisierende Kapitelle der römischen Kaiserzeit. Schmuckkapitelle in Italien und den nordwestlichen Provinzen (1988).
- Ganzert 1983 J. Ganzert, "Zur Entwicklung lesbischer Kymationformen", JdI 98, 1983, 123-202.
- Ganzert 1984 J. Ganzert, Das Kenotaph für Gaius Caesar in Limyra. Architecture und Bauornamentik, IstForsch 35 (1984).
- des Gagniers v.d. 1969 J. des Gagniers - P. Devambez - L. Kahil - R. Ginouviés, Laodicée du Lykos. Le Nymphée, Campagnes 1961-63 (1969).
- von Gerkan 1921 A. von Gerkan, Das Stadion. Milet II.1 (1921).
- von Gerkan 1922 A. von Gerkan, Der Nordmarkt und der Hafen an der Löwenbucht. Milet 1/6 (1922).
- von Gerkan - Kirschen 1928 A. von Gerkan - F. Kirschen, Thermen und Palastra. Milet 1/9 (1928).
- Gider 2007 Z. Gider, "Tripolis'in Ana Caddesinde Müze Kurtarma Kazısında Bulunan Dorik Malzemeler", bkz.: A. Özçelik - M. Y. Ertaş - Y. Avcı - S. İnan - Y. Kılıç - S. Papaz (Ed.), Uluslararası Denizli ve Çevresi Tarih ve Kültür Sempozyumu 6-8 Eylül 2006, Pamukkale Üniversitesi, Denizli (2007) 77-87.
- Gider 2013 Z. Gider, "Lagina Kuzey Stoanın Ön Cephe Düzenlemesi", bkz.: B. Söğüt (Ed). Stratonikeia'dan Lagina'ya/Ahmet Adil Tırpan Armağanı / From Stratonikeia to Lagina – Festschrift in Honour of Ahmet Adil Tırpan (2013) 263-280.

- Ginouvès 1992 R. Ginouvès, Dictionaire méthodique de l'architecture Grecque et Romaine II (1992).
- Gliwitzky 2010 C. Gliwitzky, Späte Blüte in Side und Perge: Die Pamphyllische Bauornamentik des 3. Jahrhunderts n. Chr. (2010).
- Goethert - Schleif 1962 F. W. Goethert - H. Schleif, Der Athenatempel von Ilion (1962).
- Gough 1952 M. Gough, "Anazarbus", AnatSt 2, 1952, 85-150.
- Gruben 1986 G. Gruben, Die Tempel der Griechen (1986).
- Gruen 1975 E. S. Gruen, "Rome and Rhodes in the Second Century B.C.: A historiographical Inquiry" The Classical Quarterly 25.1, 1975, 58-81.
- Gruen 1986 E. S. Gruen, The Hellenistic World and the Coming of Rom, Vol. 1 (1986).
- Gülşen 2007 F. F. Gülşen, "Wall Heating Systems in Roman Period Lycian Baths. The Examples from Patara and Tlos", Adalya X, 2007, 223-259.
- Gültekin 1998 L. Gültekin, Patara Korinth Tapınağı. Mimarisi ve Restorasyon Önerileri (Akdeniz Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi 1998).
- Gündüzalp 1984 N. Gündüzalp, Anadolu Yapılarında Akanthuslu Sarmal Dal Süslemeleri (Ankara Üniversitesi, Dil, Tarih, Coğrafya Fakültesi Doktora Tezi 1984).
- Gütschow 1921 M. Gütschow, "Untersuchungen zum korinthischen Kapitell I", JdI 36, 1921, 44-83.
- Hänlein-Schäfer 1985 H. Hänlein-Schäfer, Veneratio Augusti (1985).
- Heilmeyer 1970 W. D. Heilmeyer, "Korinthische Normalkapitelle. Studien zur Geschichte der römischen Architekturdekoration", RM 16, 1970.
- Heinzelmann 2004 M. Heinzelmann, "Städtekonkurrenz und kommunaler Bürgersinn. Die Säulenstraße von Perge als Beispiel monumentaler Stadtgestaltung durch kollektiven Euergetismus", AA 2003/1, 2004, 196-220.

- Hellenkemper - Hild 2004 H. Hellenkemper - F. Hild, Lykien und Pamphylien. TIB 8 (2004).
- Hellström 2007 P. Hellström, Labraunda. A Guide to the Karian Sanctuary of Zeus Labraundos (2007).
- Herrmann 1988 J. Herrmann, The Ionic Capital in Late Antique Rome (1988).
- Herzfeld - Guyer 1930 E. Herzfeld - S. Guyer, Meriamlik und Korykos. MAMA II (1930).
- von Hesberg 1980 H. von Hesberg, Konsolengeisa des Hellenismus und der frühen Kaiserzeit (1980).
- von Hesberg 1983 H. von Hesberg, "Zur Datierung der Gefangenenfassade in Korinth. Eine wiederverwendete Architektur augustischer Zeit", AM 98, 1983, 215-238.
- von Hesberg 1992 H. von Hesberg, Römische Grabbauten (1992).
- Heurtley 1967 W. A. Heurtley, A Short History of Greece from Early Times to 1964 (1967).
- Hodges 1970 H. Hodges, Technology in the Ancient World (1970).
- Hoepfner 1966 W. Hoepfner, Herakleia Pontike – Ereğli. Eine Baugeschichtliche Untersuchung (1966).
- Hoepfner 1968 W. Hoepfner, "Zum ionischen Kapitell bei Hermogenes und Vitruv", AM 83, 1968, 213-234.
- Hoepfner 1971 W. Hoepfner, Zwei Ptolemaierbauten. Das Ptolemaierweihgeschenk in Olympia und ein Bauvorhaben in Alexandria. AM Beiheft 1 (1971).
- Hoepfner 1993 W. Hoepfner, "Innenraum-Kapitelle", IstMitt 43, 1993, 417-428.
- Hoepfner 2002 W. Hoepfner, "Die Celsus Bibliothek in Ephesos. Eine kaiserzeitliche Bibliothek mit zentralem Lesesaal", bkz.: W. Hoepfner (Ed.), Antike Bibliotheken, A. W. Sonderbände (2002), 123-126.
- Hoffmann 2011 A. Hoffmann, Das Asklepieion. AvP XI-5 (2011).
- Hourihane 2012 C. Hourihane, The Grove Encyclopedia of *Medieval Art* and Architecture - 4 (2012).
- Huber 2006 G. Huber, "Rhodiapolis. Beziehungen zwischen Bauforschung und Epigraphik", AAWW 141-1, 2006, 5-24.

- Hueber - Strocka 1975 F. Hueber - V. M. Strocka, "Die Bibliothek des Celsus. Eine Prachtfassade in Ephesos und das Problem ihrer Wiederaufrichtung", AW 6, 1975, 3-14.
- Hueber 1978 F. J. Hueber, "Bericht über die Wiederaufrichtungsarbeiten an der Celsusbibliothek und über die bisherigen Ergebnisse der Untersuchung der Bausubstanz", bkz.: The Proceedings of the Xth International Congress of Classical Archaeology-II (1978) 979-987.
- Humann - Kohte - Watzinger 1904 C. Humann - J. Kohte - C. Watzinger, Magnesia am Meander (1904).
- Ismaelli 2009 T. Ismaelli, Architettura Dorica a Hierapolis di Frigia. Hierapolis di Frigia III (2009).
- Işık - İşkan - Çevik 2001 F. Işık - H. İşkan - N. Çevik, Miliarium Lyciae. Patara Yol Kılavuz Anıtı / Önrapor. Das Wegweisermonument von Patara / Vorbericht. Lykia IV 1998/1999 (2001).
- İdil 1979 V. İdil, "Stratonikeia'da (Eskihisar), Kentin Kuzey Kapısının İç Kesimindeki Korinth Bağlılığı", VIII. TTK Bildirileri-I, 1979, 477-485.
- İdil 1981/82 V. İdil, "Korinthische Kapitelle im Museum von Izmir", ÖJh 53, 1981-82, 149-186.
- İdil 1984 V. İdil, "Anadolu'da Roma İmparatorluk Çağı Korinth Başlıkları", Anadolu (Anatolia) 20, 1984, 1-49.
- İnan 1990 J. İnan, "Eine hellenistische Tänzerin aus Perge", bkz.: Akten des XIII. Internationalen Kongresses für Klassische Archäologie, Berlin 1988 (1990) 347-348.
- İnan v.d. 2000 J. İnan - N. Atik - A. Öztürk - H. S. Alanyalı - G. Ateş, "Vorbericht über die Untersuchungen an der Fassade des Theaters von Perge", AA 2000-2, 285-340.
- İplikçioğlu 2005 B. İplikçioğlu, "Doğu ve Kuzeydoğu Lykia - Güneybatı Pisidia Epigrafik - Tarihi Coğrafi Yüzey Araştırmaları Projesi 2004", Anmed 3, 2005, 141-142.
- İplikçioğlu 2006 B. İplikçioğlu, "Batı Pamphylia ve Doğu Lykia'da Epigrafya Araştırmaları 2004", AST 23-1, 2006, 219-224.

- İplikçioğlu 2008a B. İplikçioğlu, “Doğu Lykia - Batı Pamfilya Epigrafik -Tarihi Coğrafi Araştırmalar 2007”, Anmed 6, 2008, 137-138.
- İplikçioğlu 2008b B. İplikçioğlu, “Die Provinz Lycia unter Galba und die Grundung der Doppelprovinz Lycia et Pamphylia unter Vespasian” AAWW 143/2, 2008, 5-23.
- İplikçioğlu 2009 B. İplikçioğlu, “Doğu Lykia’da Epigrafya Araştırmaları 2007”, AST 26-1, 2009, 19-22.
- İplikçioğlu 2010 B. İplikçioğlu, “Doğu Lykia - Batı Pamphylia Epigrafik-Tarihi Coğrafi Araştırmalar 2009”, Anmed 2010-8, 157-158.
- İplikçioğlu 2011 B. İplikçioğlu, “Doğu Lykia - Batı Pamphylia Epigrafik-Tarihi Coğrafi Araştırmalar 2010”, Anmed 2011-9, 198-199.
- İplikçioğlu 2012 B. İplikçioğlu, “Doğu ve Kuzeydoğu Lykia - Güneybatı Pisidya Epigrafik-Tarihî Coğrafi Yüzey Araştırmaları Projesi – 2011”, Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler 33, 2012, 22-23.
- İplikçioğlu-Öztürk-Dingil 2010 B. İplikçioğlu - H. Öztürk - F. Dingil, “Rhodiapolis Kazıları ve Çevresi Yüzey Araştırmaları 2008 Raporu – (Yazıtlar) ”, KST 31- 4, 2010, 221.
- İşkan-Işık 2003 H. İşkan-Işık, “Tlos 2001”, AST 20, 2003, 99-112.
- İşler 2009 B. İşler, Likya Bölgesi’nde Karabel Asarcık’taki Erken Bizans Dönemi Yerleşimi (Hacettepe Üniversitesi, SBE Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2009).
- Jenewein 2008 G. Jenewein, Die Architekturdekoration der Caracallathermen (2008).
- Jes 2002 K. Jes, “ Die neue Stadt: Aizanoi in der frühen Kaiserzeit”, bkz.: C. Berns - H. von Hesberg - L. Vandeput - M. Waelkens (Ed.), Patris und Imperium. Kulturelle und politische Identität in den Städten der römischen Provinzen Kleinasien in der frühen Kaiserzeit, Kolloquium Köln, November 1998 (2002) 49-62.
- Jes - Posamentir - Wörrle 2010 K. Jes - R. Posamentir - M. Wörrle, “Der Tempel des Zeus in Aizanoi und seine Datierung”, bkz.: K. Rheidt, (Ed.), Aizanoi und Anatolien (2010) 58-88.

- Kadioğlu 2000 M. Kadioğlu, “Menderes Nysası Bouleuterion-Gerontikon’unun Orkestra Opus Sectile Döşemesi”, *Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi*, 2000/1, 9-16.
- Kadioğlu 2006 M. Kadioğlu, *Die Scaenae Frons des Theaters von Nysa am Mäander. Forschungen in Nysa am Mäander I* (2006).
- Kadioğlu 2011 M. Kadioğlu, “Vorbericht über die Arbeiten im Gerontikon von Nysa am Meander (2006-2009)”, *JdI* 126, 2011, 107-154.
- Kadioğlu 2013 M. Kadioğlu, “Anazarbos Zafer Takı: Restitüsyon ve Tarihleme Önerisi”, bkz.: G. Kökdemir (Ed.), *Orhan Bingöl’e 67. Yaş Armağanı / A Festschrift for Orhan Bingöl on occasion of his 67th Birthday* (2013) 237–260.
- Karagöz - Radt - Rheidt 1986 Ş. Karagöz - W. Radt - K. Rheidt, “Ein römischer Grabbau auf dem Niyazitepe bei Pergamon”, *IstMitt* 36, 99-160.
- Karaosmanoğlu 1987 M. Karaosmanoğlu, *Anadolu Mimari Bezemeleri Roma Çağı Yumurta Dizisi* (Erzurum Üniveritesi, SBE Doktora Tezi 1987).
- Karaosmanoğlu 1996 M. Karaosmanoğlu, *Anadolu Mimari Bezemeleri Roma Çağı Yumurta Dizisi* (1996).
- Kautzsch 1936 R. Kautzsch, *Kapitellstudien. Beiträge zu einer Geschichte des spät-Antiken Kapitells im Osten vom Vierten bis ins Siebente Jahrhundert* (1936).
- Kawerau - Rehm 1914 G. Kawerau - A. Rehm, *Das Delphinion in Milet, Milet I.3* (1914).
- Kaya 1999 D. Kaya, “Die Theaterausgrabung von Seleucia Sidera (Klaudioseleukeia)”, *AMS* 34, 1999, 163-174.
- Kaya 2011 M. C. Kaya, *Kibyra Kenti Mimari Bezemeleri* (Akdeniz Üniveritesi SBE Yayınlanmamış YL Tezi 2011).
- Kaymak 2009 G. Kaymak, *Die Cumanın Camii in Antalya / Antalya Cumanın Camii: Mimari Tarihi ve Bizans Kökeni Rölöve-Yapı Analizi-Anıt Koruma ve Bakım* (2009).
- Keen 1998 A. G. Keen 1998, *Dynastic Lycia: A Political History of the Lycians and Their Relations with Foreign Powers, 545-362 B.C.* (1998).

- Keil - Wilhelm 1931 J. Keil - A. Wilhelm, Denkmäler aus dem Rauhen Kilikien. MAMA III (1931).
- Keil - Praschniker 1953 J. Keil - C. Praschniker, Die Bibliothek. FIE V.1 (1953).
- Kelly 1995 N. Kelly, "The Archaic Temple of Apollo at Bassai: Correspondences to the Classical Temple", *Hesperia* 64-2, 1995, 227-277.
- Kızılgut - Akalın - Bulut 2010 N. Çevik - İ. Kızılgut - S. Bulut, "Rhodiapolis Kazıları ve Çevresi Araştırmaları 2009", *Anmed* 2010-8, 86-93.
- Kızılgut 2011 İ. Kızılgut, "Rhodiapolis Kazıları ve Çevresi Yüzey Araştırmaları 2010", *Anmed* 2011-9, 94-99.
- Kızılgut 2012a İ. Kızılgut, "Rhodiapolis Kazıları ve Çevresi Yüzey Araştırmaları 2011", *Anmed* 2012-10, 93-98.
- Kızılgut 2012b İ. Kızılgut, "Rhodiapolis Kazıları ve Çevresi Yüzey Araştırmaları 2010", *KST* 33-3, 2012, 353-376.
- Kızılgut 2013 İ. Kızılgut, "Rhodiapolis Kazıları 2012", *Anmed* 2013-11, 2013, 93-98. Kızılgut 2015 İ. Kızılgut, "Rhodiapolis Nekropolü", bkz.: H. İşkan - F. Işık (Ed.), *Kum'dan Kent'e Patara Kazılarının 25 Yılı: Uluslararası Sempozyum Bildirileri, 11-13 Kasım 2013 Antalya / From Sand Into a City 25 Years of Patara Excavations Proceedings of the International Symposium of 11-13 November 2013) Antalya (2015) 357-367.*
- Kleiner 1958 G. Kleiner, Die Ruinen von Milet (1958).
- Kleiner - Gardner 2010 F. S. Kleiner - H. Gardner, *Gardner's Art through the Ages. Book A, Antiquity: The Western Perspective* (2010).
- Knackfuss 1924 H. Knackfuss, *Der Südmarkt und die benachbarten Bauanlagen. Milet I.7* (1924).
- Knell 1980 H. Knell, *Grundzüge der griechischen Architektur* (1980).
- Knoblauch - Özbek 1996 P. Knoblauch - H. Y. Özbek, "Neuere Untersuchungen an der scenae frons des Theaters von Myra", bkz.: F. Blakolmer - K.R. Krierer - F. Krinzinger - A. Landskron -Dinstl, v.d. (Ed.), *Fremde Zeiten. Festschrift für Jürgen Borchardt zum sechzigsten Geburtstag am 25. Februar 1996 dargebracht von Kollegen, Schülern und Freunden* (1996) 189-207.

- Krencker - Schede 1936 D. Krencker - M. Schede, Der Temple in Ankara (1936).
- Krencker - Zschietzschmann 1938 D. Krencker - W. Zschietzschmann, Römische Tempel in Syrien (1938).
- Krischen 1923/24 F. Krischen, "Das hellenistische Gymnasion von Priene", JdI 38/39, 1923/24, 133-150.
- Kristensen 2012 T. M. Kristensen, "Ateliers and artisans in Roman art and archaeology" bkz.: T. M. Kristensen - B. Poulsen (Ed.), Ateliers And Artisans In Roman Art And Archaeology JRA Suppl. 92, 2012, 7-11.
- Koch 2001 G. Koch, Roma İmparatorluk Dönemi Lahitleri (2001).
- Koch 2010 G. Koch, Türkiye'deki Roma İmparatorluk Dönemi Lahitleri. Sarkophage der Römischen Kaiserzeit in der Türkei (2010).
- Koçel-Erdem 1996 Z. Koçel-Erdem, Anadolu'da Hadrianus Dönemi Mimari Bezemleri (M.S. 117-138) (İstanbul Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Doktora Tezi 1996).
- Koenigs - Radt 1979 W. Koenigs - W. Radt, "Ein Kaiserzeitlicher Rundbau (Monopteros) in Pergamon" IstMitt 29, 1979, 317-354.
- Koenigs 1983 W. Koenigs, "Der Athena Tempel von Priene" IstMitt 33, 1983, 134-176.
- Kolb1992 F. Kolb, "Stadt und Land im antiken Lykien Feldforschungen auf dem Territorium des zentrallykischen Kyaneai", bkz.: F. Kolb - B. Kupke (Ed.), Lykien. Geschichte Lykiens im Altertum (1992) 59-76.
- Kolb - Kupke 1992 F. Kolb - B. Kupke, Lykien. Geschichte Lykiens im Altertum (1992) 9-31.
- Kolb - Tietz 2001 F. Kolb - W. Tietz, Zagaba: Münzprägung und politische geographie in zentral Lykienn" Chiron 31, 2001, 347-416.
- Koller 2002 K. Koller, "Die Pilasterkapitelle aus dem 'Marmorasal' der Wohneinheit 6. Bemerkungen zu Dekoration und Zeitstellung", bkz.: F. Krinzing (Ed.), Das Hanghaus 2 von Ephesos. Studien zu Baugeschichte und Chronologie (2002) 119-136.
- Koller 2005 K. Koller, "Zur Marmorwandvertäfelung aus der Nordstecke der Temenoshallen des "Serapeions" in Ephesos", bkz.: B.

- Brandt - V. Gassner - S. Ladstätter (Ed.), Synergia, Festschrift für Friedrich Krinzingher Bd. 1 (2005) 137-145.
- Korkut 2005 T. Korkut, "Psidia'da Chthonik Aphrodite Kültü", ADALYA VIII, 2005, 151-166.
- Korkut - Grosche 2007 T. Korkut - G. Grosche, Das Bouleterion von Patara. Versammlungsgebäude des Lykischen Bundes (2007).
- Korkut 2013 T. Korkut, "The Use of Acanthus in Ancient Art" Bkz.: İ. Baktır - W. B. Miller - R. Kamenetsky (Ed.), Proceedings of the XIth International Symposium on Flower Bulbs and Herbalceous Perennials (28 March - 1 April 2012) Antalya (2013) 265-270.
- Korkut 2015 T. Korkut, "Arkeoloji", bkz.: T. Korkut (Ed.), Arkeoloji, Epigrafi, Jeoloji, Doğal ve Kültürel Peyzaj Yapısıyla Tlos Antik Kenti ve Teritoryumu (2015) 5-147.
- Kökdemir 2004 G. Kökdemir, "Kurban masalarındaki Anthemion Bezemelerinin Augustus Dönemi Tipolojik ve Stilistik Özellikleri" Anadolu/Anatolia 27, 2004, 45-62.
- Kökdemir 2011 G. Kökdemir, "Menderes Magnesiası-Propylon: Mimari Bezemeler", Anadolu/Anatolia 37, 2011, 93-141.
- Kökmen 2009 H. Kökmen, Antalya Kaleiçi Kesik Minare Alanı'ndaki Antik Dönem Kapıları (Akdeniz Üniversitesi, SBE Yüksek Lisans Tezi 2009).
- Kökmen 2012 H. Kökmen, "Antalya Kesik Minare'de Bulunan Antik Dönem Kapıları" bkz.: K. Dörtlük, T. Kahya - R. Boyraz-Seyhan - T. Ertekin (Ed.), Uluslararası Genç Bilimciler Buluşması I: Anadolu Akdenizi Sempozyumu 04-07 Kasım 2009/ International Young Scholars Conference I: Mediterranean Anatolia (04-07 November 2009) Antalya (2012) 207-218.
- Kökmen-Seyirci 2014 H. Kökmen-Seyirci, "The Soffits of Rhodiapolis", Cedrus II, 2014, 339-353.
- Köster 2004 R. Köster, Die Bauornamentik von Milet, Milet VII₁ (2004).
- Köster 2014 R. Köster, "Methodische Schwierigkeiten bei der Datierung von kleinasiatischer Bauornamentik der Kaiserzeit" bkz.: J.

- Lipps - D. Maschek (Ed.), *Antike Ornamentik. Grenzen und Möglichkeiten ihrer Erforschung* (2014) 129-138.
- Köse 2008 V. Köse, "Dionysos-Felicitas-Bereket. Küçük Asya Taş Ustalarının Roma Mimarlık Süslemelerine Katkısına Bir Örnek. Kıvrımlı Sarmaşık Dalı", bkz.: İ. Delemen - S. Çokay-Kepçe - A. Özdizbay - Ö. Turak (Ed.), *Euergetes. Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu'na 65. Yaş Armağanı - Festschrift für Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu zum 65. Geburtstag* (2008) 747-758.
- Kramer 1983 J. Kramer, "Zu einigen Architektureteilen des Grabtempels westlich von Side", *BJb* 183, 1983, 145-166.
- Kramer 1994 J. Kramer, *Korinthische Pilasterkapitelle in Kleinasien und Konstantinopel. IstMitt Beiheft 39* (1994).
- Kramer 1997 J. Kramer, *Spätantike korinthische Säulenkapitelle in Rom* (1997).
- Krien-Kummrow 1975 G. Krien-Kummrow, "Die Maskenfriesen vom Theater in Myra", bkz.: J. Borchardt (Ed.), *Myra. Eine lykische Metropole in antiker und byzantinischer Zeit* (1975) 59-60.
- Krischen 1923 F. Krischen, "Das hellenistische Gymnasion von Priene", *JdI* 38/39, 1923/24, 132-150.
- Laflı - Christoph 2011 E. Laflı - E. Christoph, "Kaiserzeitlicher Tempel von Asartepe/Kimistene", *IstMitt* 61, 2011, 233-286.
- von Lanckoronski 2005 K. G. von Lanckoronski, *Pamphylia ve Pisidia Kentleri I, Pamphylia* (Çev. S. Bulgurlu Gün) (2005).
- Lauter 1986 H. Lauter, *Die Architektur des Hellenismus* (1986).
- Lawall 2002 M. L. Lawall, "Early Excavations at Pergamon and the Chronology of Rhodian Amphora Stamps" *Hesperia* 71/3, 2002, 295-324.
- Laviosa 1974 C. Laviosa, "La Campagne de Fouilles de 1972 a Iassos", *TürkAD XXI.1*, 1974, 103-108.
- Lehmann 1969 P. W. Lehmann, *Hieron. Samothrake* 3 (1969).
- von Leon 1971 C. F. von Leon, *Die Bauornamentik des Trajanforums und ihre Stellung in der früh- und mittelkaiserzeitlichen Architekturdécoration Roms* (1971).

- Levi 1969 D. Levi, "Gli Scavi di Iassos", *ASAtene* 45-46, 1967/68, 1969, 537-590.
- Levi 1972 D. Levi, "Iasos. Le Campagne di Scavo 1969/70", *ASAtene* 47-48, 1969/70, 1972, 461-532.
- Liljenstolpe - von Schmalensee 1997 P. Liljenstolpe - P. von Schmalensee, "The Roman Stoa of Poleites at Labraynda. A Report in its Architecture" *OpAth* 21-8, 1997, 125-148.
- Liljenstolpe 1997/1998 P. Liljenstolpe, "The Roman Blattkelch Capital. Typology, Origin and Aspects of Employment", *OpRom* 22-23, 1997/1998, 91-126.
- Ling - Hall 1981 R. Ling - A. Hall, "Building Mk1 at Oenoanda", *AnatSt.* 31, 1981, 31-53.
- Lyttelton 1974 M. Lyttelton, *Baroque Architecture in Classical Antiquity* (1974).
- Machatschek - Schwarz 1981 A. Machatschek - M. Schwarz, *Bauforschungen in Selge* (1981).
- Magie 1950 D. Magie, *Roman Rule in Asia Minor to the End of the Third Century After Christ* (1950).
- Mansel - Bosch - İnan 1951 A. M. Mansel - E. Bosch - J. İnan, *Vorläufiger Bericht über die Grabungen in Side im Jahre 1947* (1951).
- Mansel - Bean - İnan 1956 A. M. Mansel - G. E. Bean - J. İnan, *Side Agorası ve Civarındaki Binalar 1948 Yılı Kazılarına Dair Rapor TTK V. Seri No. 15* (1956).
- Mansel 1956 A. M. Mansel, "Bericht über Ausgrabungen und Untersuchungen in Pamphylien in den Jahren 1946-1955", *AA* 1956, 34-120.
- Mansel 1958 A. M. Mansel, "1957 Senesi Side ve Perge Kazıları", *TAD* 8-1, 1958, 14-16.
- Mansel 1962 A. M. Mansel, "Side Tiyatrosu", *Belleten* 26/101, 1962, 45-56.
- Mansel 1963 A. M. Mansel, *Die Ruinen von Side* (1963).
- Mansel 1972 A. M. Mansel, "1970 Yılı Perge Kazısına Dair Ön Rapor", *TAD* 19-2, 1972, 169-184.

- Mansel 1975a A. M. Mansel, "Bericht über Ausgrabungen und Untersuchungen in Pamphylien in den Jahren 1957-1972", AA 90, 1975, 49-95.
- Mansel 1975b A. M. Mansel, "Die Nymphaum von Perge" IstMitt 25, 1975, 367-372.
- Mansel 1978 A. M. Mansel, Side 1947-66 Yılı Kazıları ve Araştırmalarının Sonuçları (1978).
- Mansel 1999 A. M. Mansel, Ege ve Yunan Tarihi (1999).
- Margineanu-Carstoiu 1994/95 M. Margineanu-Carstoiu, "Ein neuer Vorschlag für die Statistische Analyse der Komposition der Dorischen Kapitelle", Dacia 38/39, 1994/95, 55-108.
- Marksteiner 1990 Th. Marksteiner, "Siedlungsstrukturen in Lykien", Götter Heroen Herrscher in Lykien (1990) 23-28.
- Marksteiner 2002 Th. Marksteiner, "Stadtische Strukturen im vorhellenistischen Lykien" bkz.: M. H. Hansen (Ed.), A Comparative Study of Six City-State Cultures: an Investigation (2002) 57-72.
- Marquant 1906 A. Marquant, "On the Terms Cyma Recta and Cyma Reversa", AJA 10-3, 1906, 282-288.
- Marquant 1909 A. Marquant, Greek Architecture (1909).
- Mathea-Förtsch 1999 M. Mathea-Förtsch, Römische Rankenpfeiler und Pilaster: Schmuckstützen mit vegetabilem Dekor, vornehmlich aus Italien und den westlichen Provinzen (1999).
- Mattern 2001 T. Mattern, Gesims und Ornament. Zur stadtrömischen Architektur von der Republik bis Septimius Severus (2001).
- McNally 1996 S. McNally, The Architectural Ornament of Diocletian's Palace at Split (1996).
- Melchert 2010 H. C. Melchert, "Anadolu'nun Gizemli Halkı Luviler", bkz.: H. C. Melchert (Ed.), (Çev. B. Baysal - Ç. Çıdamlı) (2010).
- Mendel 1966 G. Mendel, Musées Impériaux ottomans. Catalogue des Sculptures grecques, Romaines et Byzantines I-III (1966).
- von Mercklin 1962 E. von Mercklin, Antike Figural Kapitelle (1962).
- Mert - Niewöhner 2010 İ. H. Mert - P. Niewöhner, "Blattkapitelle in Konya. Lykonien zwischen Sidamaria und Binbirkilise", IstMitt 60, 2010, 373-410.

- Mert 2002a İ. H. Mert, "Der Theater-Tempelkomplex von Stratonikeia", bkz.: C. Berns - H. von Hesberg - L. Vandeput - M. Waelkens (Ed.) *Patris und Imperium. Kulturelle und Politische Identität in den Städten der Römischen Provinzen Kleinasien in der Frühen Kaiserzeit*, Kolloquium Köln, November 1998 (2002) 187-203.
- Mert 2002b İ. H. Mert, "Konya Arkeoloji Müzesi'ndeki İon Başlıkları", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 8, 2002, 247-269.
- Mert 2008 İ. H. Mert, *Untersuchungen zur hellenistischen und kaiserzeitlichen Bauornamentik von Stratonikeia*. *Ist Forsch* 50 (2008).
- Mert 2010 İ. H. Mert, "Frühkaiserzeitliche Architektur und Bauornamentik von Antiocheia in Pisidien: Stilistische und ikonographische Beobachtungen", *Anados* 8/2008, 2010, 259-278.
- Metzger 1964 H. Metzger, "Fouilles du Létoon en 1963", *TürkAD* 13-1, 1964, 103-104.
- Metzger 1971 H. Metzger, "Recent Archaeological Research in Turkey. Xanthos 1970. The Letoon", *AnatSt* 21, 57-58.
- Metzger 1974 H. Metzger, "La stèle trilingue récemment découverte au Létôon de Xanthos: le texte grec", *CRAI*, 1974, 82-93.
- Metzger 1978 H. Metzger, "Fouilles du Letoon de Xanthos (1962-1972)", E. Akurgal (Ed.), *The Proceedings of the Xth International Congress of Classical Archaeology*, 23-30 Eylül 1973 (1978) 789-803.
- Metzger 1979 H. Metzger, *Le Stele Trilungue du Létoon. Fouilles de Xanthos VI* (1979).
- Mitchell - Waelkens 1987 S. Mitchell - M. Waelkens, "Sagalassus and Cremna 1987" *AS* 38, 1988, 53-65.
- Mitchell - Waelkens 1988 S. Mitchell - M. Waelkens, "Cremna und Sagalassus 1986", *AS* 37, 1987, 37-47.
- Mitchell - Waelkens 1998 S. Mitchell - M. Waelkens, *Pisidian Antioch: The Site and Its Monuments* (1998).

- Mitchell 1989 S. Mitchell, "The Hadrianic Forum and Basilika at Cremna" bkz.: N. Başgelen (Ed.), J. İnan Armağanı (1989) 229-245.
- Mitchell 1995 S. Mitchell, Cremna in Pisidia (1995).
- Montali 2004 G. Montali, "Il Grande Teatro Romano di Gortina", Creta Romana e Protobizantina. Atti del Congresso Internazionale III,1. Iraklion, 23-30 Settembre 2000 (2004) 709-724.
- Moretti 1921 Moretti, "Rovine di Lagon", ASAtene 3 (1916-20) 135-41.
- Möllers 2015 S. Möllers, "Die Marmorne Wanddekoration der Weststoa der Agora von Patara" bkz.: H. İşkan – F. Işık (Ed.), Kum'dan Kent'e Patara Kazılarının 25 Yılı: Uluslararası Sempozyum Bildirileri, 11-13 Kasım 2013 Antalya / From Sand Into a City 25 Years of Patara Excavations Proceedings of the International Symposium of 11-13 November 2013) Antalya (2015) 425-436.
- Müller-Wiener 1988 W. Müller-Wiener, Griechisches Bauwesen in der Antike (1988).
- Nassar 2008 M. Nassar, "Composite Capitals on Hadrian's Gates During Roman Period: a Preliminary Study", MAA 8-2, 2008, 3-20.
- Naumann - Kantar 1950 R. Naumann - S. Kantar, "Die Agora von Smyrna", IstForsch 17, 1950, 69-114.
- Naumann 1979 R. Naumann, Der Zeustempel zu Aizonai (1979).
- Naumann 1982 R. Naumann, "Aizanoi-Bericht über Ausgrabungen und Untersuchungen 1979 und 1980", AA 1982, 345-382.
- Neu 1972 S. Neu, Römisches Ornament. Stadtrömische Marmorgebälke aus der Zeit von Septimus Severus bis Konstantin (1972).
- Newcomb 1921 R. Newcomb, The Volute in Architecture and Architectural Decoration (1921).
- Niewöhner 2007 P. Niewöhner, Aizanoi, Dokimeion und Anatolien. Stadt und Land Siedlungs- und Steinmetzwesen vom späteren 4. bis ins 6. Jahrhundert n. Chr. AF 23 (2007).
- Ohnesorg 2004 A. Ohnesorg, "A small Votive Capital from Kythera", BSA 99, 2004, 283-289.
- Okatan 2004 F. Okatan, Attaleia Kent Kapıları (Akdeniz Üniversitesi, SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi 2004).

- Oktan 2011 M. Oktan, Roma'nın Anadolu'daki Yapı Politikası (Akdeniz Üniversitesi, SBE Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi 2011).
- Outschar 1987 U. Outschar, "Betrachtungen zur kunstgeschichtlichen Stellung des Sebasteions in Aphrodisias", bkz.: J. Genière - K. Erim (Ed.), Aphrodisias de Carie. 13 November 1985, Colloque du Centre de recherches archéologiques de l'Université de Lille III, Paris (1987) 107-122.
- Outschar 1996 U. Outschar, "Zur Baudekoration und typologischen Stellung des Tetrapylons", Aphrodisias Papers 3, 1996, 215-224.
- Outschar 1999 U. Outschar, "Zur Deutung des Hadrianstempels an der Kuretenstrasse", bkz.: H. Friesinger – F. Krinzing (Ed.), 100 Jahre Österreichische Forschungen in Ephesos, Akten des Symposions Wien 1995 (1999) 443-448.
- Ovadiah - Turnheim 1994 A. Ovadiah - Y. Turnheim, "Peopled" scrolls in Roman architectural decoration in Israel: The Roman Theatre at Beth Shea (1994).
- Owens 1991 E.J. Owens, The City in the Greek and Roman World (1991).
- Öğün - Işık 2001 B. Öğün - C. Işık, Kaunos Kbid (2001).
- Özdilek 2011 B. Özdilek, Rhodiapolis Tiyatrosu ve Lykia Tiyatroları (Akdeniz Üniversitesi, SBE Doktora Tezi 2011).
- Özdilek 2012 B. Özdilek, Lykia'da Gün Yüzüne Yeni Çıkartılan Rhodiapolis Tiyatrosu (2012).
- Özer 2013 E. Özer, "The Lycian League and Olympus in Eastern Lycia. Doğu Likya'da Likya Birliği ve Olympos", MJH III/1, 2013, 211-224.
- Özhanlı 2013 M. Özhanlı, "Kentlerin Kuruluşunda Rüzgârların Etkileri. Pisidia Antiocheia Örneği", Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler 35, 2013, 15-16.
- Öztaner 2006 S. H. Öztaner, "Menderes Magnesiası Çarşı Bazilikası" Anadolu/Anatolia 31, 2006, 123-152.
- Öztaner 2013 S. H. Öztaner, "Salamis "Granit Forum (?) Alanı'nda Ele Geçen Bir Grup Mimari Eleman", bkz.: G. Kökdemir (Ed.),

- O. Bingöl'e 67. Yaş Armağanı / A Festschrift for Orhan Bingöl on the Occasion of his 67th Birthday (2013), 461-476.
- Öztürk 2009 A. Öztürk, Die Architekture der Scaenae Frons des Theaters in Perge. Denkmäler Antiker Architektur XX. (2009).
- Özügül - Ahunbay 2006 A. Özügül - M. Ahunbay, "Suriye'de Geç Antik Çağ Yapıları Kapı Profil ve Süslemeleri", *Mimari Planlama Tasarım* 5/2, 2006, 115-124.
- Pagello 1985 E. Pagello, "Il foro romano, Considerazioni preliminari", *Studi su Iasos di Caria, Bollettino d'arte supp. al n. 31-32*, (1985) 137-150.
- Pensabene 1973 P. Pensabene, *Scavi di Ostia VII: I capitelli* (1973).
- Pensabene 1993 P. Pensabene, *Repertorio d'arte dell'egitto Greco-Romano. Serie C Vol. III. Elementi architettonici di Alessandria e di Altri Siti Egiziani* (1993).
- Pensabene - Lazzarini 2004 P. Pensabene - L. Lazzarini, "Marmi, Pietre colorate e Maestranze a Creta in età Imperiale", *Creta Romana e Protobizantina, Atti del Congresso Internazionale Vol. III,1. Iraklion, 23-30 Settembre 2000* (2004) 762-785.
- Peschlow - Bindokat 1975 U. Peschlow - A. P. Bindokat, "Zur Säulenstrasse von Pompeiopolis in Kilikien", *IstMitt* 25, 1975, 373-391. Peschlow 1998 U. Peschlow, "Tradition und Innovation: Kapitellskulptur in Lykien", bkz.: U. Peschlow - S. Möllers (Ed.), *Spätantike und Byzantinische Bauskulptur* (1998) 67-76.
- Pfanner 1988 M. Pfanner, "Vom 'laufenden Bohrer' bis zum 'bohrlosen Stil'. Überlegungen zur Bohrtechnik in der Antike", *AA* 1988/4, 667-676.
- Pfrommer 1987 M. Pfrommer, "Überlegungen zur Baugeschichte des Naikos im Apollon Tempel zu Didyma" *IstMitt* 37, 1987, 145-240.
- Piesker - Ganzert 2012 K. Piesker - J. Ganzert, *Das Theater von Patara. Ergebnisse der Untersuchungen 2004 bis 2008* (2012).
- Plattner 2002 G. A. Plattner, "Ein stadtrömisches Kapitell aus Ephesos", *ÖJh* 71 2002, 237-249.

- Plattner 2007 G.A. Plattner, "Elemente Städtörmischer Bautypen und Ornamentformen in der kleinasiatischen Architektur" bkz.: M. Meyer (Ed.), Neue Zeiten – Neue Sitten. Zu Rezeption und Integration römischen und italischen Kulturguts in Kleinasien (2007) 125-132.
- Pococke 1745 R. Pococke, A description of the East and Some Other Countries 2, 2 (1745).
- Pohl 2002 D. Pohl, Kaiserzeitliche Tempel in Kleinasien unter besonderer Berücksichtigung der hellenistischen Vorläufer. AMS 43 (2002).
- Pollitt 1986 J. J. Pollitt, Art in the Hellenistik Age (1986).
- Praschniker - Theuer 1979 C. Praschniker - M. Theuer, Das Mauseleum von Belevi, FiE VI, (1979).
- Puschein 1887 O. Puschein, Das Ionische Capitell (1887).
- Pülz 1989a S. Pülz, Untersuchungen zur kaiserzeitlichen Bauornamentik von Didyma. IstMitt Beiheft 35 (1989).
- Pülz 1989b S. Pülz, "Zur Bauornamentik des Zeustempels von Euromos", IstMitt 39, 1989, 451-453.
- Quatember 2008 U. Quatember, "Der Brunnen an der Straße zum Magnesischen Tor in Ephesos", ÖJh 77, 2008, 219–264.
- Radt 1988 W. Radt, Pergamon: Geschichte und Bauten, Funde und Erforschung einer antiken Metropole (1988).
- Radt 2011 W. Radt, Pergamon. Geschichte und Bauten einer antiken Metropole (2011).
- Ratté - Howe - Foss 1986 C. Ratté - T. N. Howe - C. Foss, "An Early Imperial Pseudodipteral Temple at Sardis", AJA 90, 1986, 45-68.
- Real v.d. 1974 W. Real - V. Rödel - M. Eublacker, "Milet 1972. Die Ionische Halle" IstMitt 23/24, 1974, 125-130.
- Rheidt 1993 K. Rheidt, "Die Ausgrabungen in Aizanoi 1992 - Aizanoi 1992 Yılı Kazı Çalışmaları", KST 15-1, 1993, 515-537.
- Rheidt 1995 K. Rheidt, "Aizanoi Bericht über die Ausgrabungen und Untersuchungen 1992 und 1993", AA 1995, 693-718.
- Rheidt 1996 K. Rheidt, "Die Ausgrabungen in Aizanoi 1993 - Aizanoi 1993 Yılı Kazı Çalışmaları", KST 18-2, 1996, 101-117.

- Rheidt 1997 K. Rheidt, "Römischer Luxus – Anatolisches Erbe. Aizonai in Phrygien – Entdeckung, Ausgrabung und neue Forschungsergebnisse", AW 28.6, 1997, 479-499.
- Richmond - Toynbee 1955 I. A. Richmond - J. M. C. Toynbee, "The Temple of Silus Minerva at Bath", JRS 45, 1955, 97-105.
- Richter 1954 G. M. A. Richter, "The Marble Throne on the Akropolis and Its Replicas" AJA 54-4, 1954, 271-276.
- Ridgeway 2000 B. S. Ridgeway, Hellenistic Sculpture II the Styles of ca. 200-100 BC (2000).
- Riorden 2006 E. Riorden, "A Hadrianic Theater at Ilion (Troy): a Paradigm Shift for Roman Building Practice and Its Aesthetic Aftermath", bkz.: M. Dunkeld --, J. W. P. Campbell - H. Louw - M. Tutton - B. Addis - R. Thorne (Ed.), Second International Congress on Construction History (2006) 2635-2651.
- Robertson 1969 D. S. Robertson, Greek and Roman Architecture (1969).
- Robinson 1924 D. M. Robinson, "A preliminary Report on the Excavation at Pisidian Antioch and at Sizma", AJA 28, 1924, 435-444.
- Robinson 1926 D. M. Robinson, "Roman Sculptures from Colonia Caesarea (Pisidian Antioch)" ArtB 9-1, 1926, 5-69.
- Rodenwaldt 1933 G. Rodenwaldt, "Sarcophagi from Xanthos", JHS 53, 1933, 181-213.
- Rohmann 1995 J. Rohmann, "Einige Bemerkungen zum Ursprung des feingezahnten Akanthus", IstMitt 45, 1995, 109-121.
- Rohmann 1998 J. Rohmann, Die Kapitellproduktion der römischen Kaiserzeit in Pergamon, PF 10, 1998.
- Rohn 2002 C. Rohn, "Vorbericht über die Arbeiten am Theater- Stadion-Komplex in Aizanoi", AA 2001, 2002, 303 - 317.
- Rohn 2008 C. Rohn, Der Theater – Stadion – Komplex von Aizonai (Von der Fakultät Architektur, Bauingenieurwesen und Stadtplanung der Brandenburgischen Technischen Universität Cottbus, Yayınlanmamış Doktora Tezi 2008).

- Romeo - Panarati - Ungaro 2014 I. Romeo - D. Panarati - R. Ungaro, Hierapolis di Frigia. La Tomba Bella. Un Heroon giulio-claudio il suo sarcofago (2014).
- Roos 1972 P. Roos, The Rock Tombs of Caunus, The Achitecture SIMA XXXIV: 1 (1972).
- Ross 1976 P. Ross, "Observations on the Internal Proportions of the Ionic Dentil in the Aegean", RA 1976/1, 103-112.
- Roos 2006 P. Roos, Central Caria; Survey of Rock-Cut Tombs in Caria II. SIMA LXXII: 2 (2006).
- Rossignani - Sacchi 2007 M. P. Rossignani - F. Sacchi, "La Stoa-basilica dell'Agora settentrionale (Regio I)", bkz.: F. D'andria - M. P. Caggia (Ed.), Hierapolis di Frigia I. Le Attivia delle Campagne di Scavo e Restauro 2000-2003 (2007) 359-41.
- Rumscheid 1994 F. Rumscheid, Untersuchungen zur kleinasiatischen Bauornamentik des Hellenismus (1994).
- Rumscheid 1995 F. Rumscheid, "Die ornamentik des Apollon-Smintheus-Tempels in der Troas", IstMitt 45, 1995, 25-55.
- Rumscheid 2005 F. Rumscheid, "Der Tempel des Augustus und der Roma in Mylasa", JdI 119, 2005, 132-178.
- Rumscheid 2013 F. Rumscheid, "Arbeitsrationalisierung im Bauwesen: von der Bosse zum Relieforament" bkz.: B. Söğüt (Ed.), Stratonikeia'dan Lagina'ya. Ahmet Adil Tırpan Armağanı / From Stratonikeia to Lagina Festschrift in Honour of Ahmet Adil Tırpan (2013) 527-534.
- Rumscheid - Rumscheid 2001 J. Rumscheid - F. Rumscheid, "Gladiatoren in Mylasa", AA 2001, 115-136.
- Schäfer 1981 H. Schäfer, Phaselis. Beitrage zur Topographie und Geschichte der Stadt und ihrer Häfen. IstMitt Beiheft 24 (1981).
- Schazmann 1923 P. Schazmann, Das Gymnasium, Der Tempelbezirk der Hera Basileia. AvP VI (1923).
- Schede 1909 M. Schede, Sima Ornamentik. Entwicklung der Anthemien und Rankenmotive bis zum IV. Jahrhundert v. Chr. (1909).

- Scherrer 2001 P. Scherrer, "The Historical Topography of Ephesos", bkz.: D. Parrish (Ed.), *Urbanism in Western Asia Minor. New Studies on Aphrodisias Ephesos, Hierapolis, Pergamon, Perge and Xanthos* (2001) 57-96.
- Schirmer 1967 W. Schirmer, "Römische und byzantinische Basen und Kapitelle aus Boğazköy und seiner näheren Umgebung", *IstMitt* 17, 1967, 248-253.
- Schleif - Weber 1944 H. Schleif - H. Weber, "Das Nymphaeum des Herodes Atticus" *OF* 1, 1944, 52-82.
- Schumacker - Misiakiewicz 2007 A. Schumacker - J. Misiakiewicz, *Priene. Die Restaurierung des Theaters 1992-1998* (2007).
- Schörner 1995 G. Schörner, *Römische Rankenfrieze. Untersuchung zur Baudekoration der späten Republik und der frühen und mittleren Kaiserzeit im Westen des Imperium Romanum* (1995).
- Schrammen 1906 J. Schrammen, *Der Große Altar. Der Obere Markt. AvP III-1* (1906).
- Sear 2004 F. Sear, *Roman Architecture* (2004).
- Seiler 1986 F. Seiler, *Die Griechische Tholos* (1986).
- Serdaroğlu 2004 *Likya ve Karia'da Roma Dönemi Tapınak Mimarlığı* (2004).
- Sestieri 1948 P. C. Sestieri, "Cronaca D'Arte, Scoperte Archeologiche in Provincia di Salerno" *BdA* 1, 1948, 335-345.
- Sevim 2002 M. Sevim, *Gravürlerle Türkiye V / Anadolu 2* (2002).
- Squarciapino 1943 M. Squarciapino, *La scuola di Afrodisia* (1943).
- Spanu 2011 M. Spanu, "The Theater of Diokaisareia", bkz.: D. Wannagat - K. Trampedach (Ed.), *Diokleseria in Kilikien, Ergebnisse des Surveys 2001-2006 Bd. II* (2011).
- Spielvogel 2011 J. J. Spielvogel, *Western Civilization: Volume A: To 1500* (2011).
- Spratt - Forbes 1847 T. A. B. Spratt - E. Forbes, *Travels in Lycia, Milyas and the Cibyratis* (1847).
- Stamper 2005 J. W. Stamper, *The Architecture of Roman Temples, The Republic to the Middle Empire* (2005).

- Steskal - La Torre 2008 M. Steskal - M. La Torre, Das Vediumgymnasium in Ephesos. FiE XIV-1 (2008).
- Steskal 2010 M. Steskal, Das Prytaneion in Ephesos. FiE IX/4 (2010).
- Stillwell - Scranton - Freeman 1941 R. Stillwell - R. L. Scranton - S. E. Freeman, Corinth I-2: Architecture (1941).
- Stinson 2008 P. Stinson, "The Civil Basilica: Urban Context, Design and Significance", bkz.: C. Ratté - R. R. R. Smith (Ed.), New Research on the City and Its Monument. Aphrodisias Papers 4 (2008) 79-106.
- Strocka 1978 V. M. Strocka, "Zur Datierung der Celsusbibliothek", bkz.: E. Akurgal (Ed.), The Proceedings of the Xth International Congress of Classical Archaeology, 23-30 Eylül 1973 (1978) 893-900.
- Strocka 1981 V. M. Strocka, Das Markttor von Milet (1981).
- Strocka 1988 V. M. Strocka, "Wechselwirkungen der stadtrömischen und kleinasiatischen Architektur unter Trajan und Hadrian", IstMitt 38, 1988, 291-307.
- Strocka 1996 V. M. Strocka, "Datierungskriterien kleinasiatischer Girlandensarkophage", AA 1996, 455-473.
- Strocka 2012 V. M. Strocka, "Bauphasen des Kaiserzeitlichen Asklepieions von Pergamon", IstMitt 62, 2012, 199-287.
- Strocka - Hoffmann - Hiesel 2012 V. M. Strocka - S. Hoffmann - G. Hiesel, Die Bibliothek von Nysa am Mäander (2012).
- Strong 1953 D. E. Strong, "Late Hadrianic Architectural Ornament in Roma", BSR 21, 1953, 118-151.
- Strong 1960 D. E. Strong, "Some Early Examples of the Composite Capital", JRS 50-1/2, 1960, 119-128.
- Strong - Ward-Perkins 1962 D. E. Strong - J. B. Ward-Perkins, "The Temple of Castor in the Forum Romanum", BSR 30, 1962, 1-30.
- Sobra - Massino 2010 G. Sobra - F. Massino, "La Frontescena Severiana del Teatro di Hierapolis di Frigia. Architettura, Decorazione E Maestranze", bkz.: S. F. R. Asansio - N. Röring (Ed.), La Scaenae Frons en la Arquitectura Teatral Romana. Actas del

- Symposium Internacional celebrado en Cartagena los días 12 al 14 de marzo de 2009 (2010) 373-412.
- Söğüt 1998 B. Söğüt, Kilikya Bölgesindeki Roma İmparatorluk Çağı Tapınakları (Selçuk Üniversitesi, SBE Yayınlanmamış Doktora Tezi 1998).
- Söğüt 2005a B. Söğüt, "Hierapolis Arkeoloji Müzesi'ndeki M.Ö. 1. - M.S. 1. yy'a Ait Bezemeli Mimari Elemanlar", bkz.: M. Şahin - İ. H. Mert (Ed.), Ramazan Özgan'a Armağan Festschrift für Ramazan Özgan (2005) 350-371.
- Söğüt 2005b B. Söğüt, "Hierapolis Güney Roma Hamamında Bulunan İon Başlıkları", AST 22-1, 2005, 301-308.
- Söğüt 2005c B. Söğüt, "Hierapolis Arkeoloji Müzesi Bahçesi'nde ve Güney Roma Hamamı'nda Bulunan İonik Mimari Elemanlar İle İlgili Bir Değerlendirme", Anadolu/Anatolia 28, 2005, 91-106.
- Söğüt - Gider 2011 B. Söğüt - Z. Gider, "Eumeneia'da yer alan Dorik Mimari Elemanlar", bkz.: B. Söğüt (Ed.), Eumeneia, Şeyhlü - Işıklı (2011) 93-100.
- Şahin 1993 S. Şahin, "Ein Ehrenmonument für Hadrian und Sabina in Rhodiapolis", EA 21, 1993, 92.
- Şahin 1994 S. Şahin, Die Inschriften von Arykanda. IK 48 (1994).
- Şahin 2002 M. Şahin, Anadolulu Bir Mimar Hermogenes (2002).
- Şahin - Adak 2007 S. Şahin - M. Adak, Stadiasmus Patarensis. Itineria Romana Provinciae Lyciae (2007).
- Şahin 2011 S. Şahin, Stadiasmus Patarensis, Likya Eyaleti Roma Yolları (2011).
- Şimşek 1996 C. Şimşek, "III. Dönem Hierapolis Roma Hamamı Kazısı", VI. MKKS 1996, 221-237.
- Şimşek 1997 C. Şimşek, "IV. Dönem Hierapolis Roma Hamamı Kazısı", VI. MKKS 1997, 1-27.
- Takmer 2010 B. Takmer, "Stadiasmus Patarensis İçin Parerga (2) Sidyma I. Yeni Yazıtlarla Birlikte Yerleşim Tarihçesi", Gephyra 7, 2010, 95-136.

- Taşlıalan 1994 M. Taşlıalan, "Pisidia Antiocheia'sı 1992 Yılı Çalışmaları", IV. MKKS, 1994, 245-284.
- Tek 2006 A. T. Tek 2006, "Hellenistik ve Erken Roma İmparatorluk Dönemlerinde Lykia'da Basılan Otonom Şehir Sikkeleri", The IIIrd Symposium on Lycia (2006), 769-787.
- Tekinalp 2012 V. M. Tekinalp, "Arykanda Kenti Bizans Dönemi mimari Plastik ve Liturjik Taş Eserleri" bkz.: K. Dörtlük - T. Kahya - R. Boyraz-Seyhan - T. Ertekin (Ed.), Uluslararası Genç Bilimciler Buluşması I: Anadolu Akdenizi Sempozyumu 04-07 Kasım 2009 / International Young Scholars Conference I: Mediterranean Anatolia 04-07 November 2009 (2012) 789-799.
- Théodorescu 1974 D. Théodorescu, Chapiteaux Ioniques de la Sicile Meridionale (1974).
- Théodorescu 1990 D. Theodorescu, "La restitution de l'Aphrodision: certitudes et Perplexités", bkz.: C. Roueche - K.T. Erim (Ed.), Aphrodisias Papers. Recent work on Architecture and Sculpture (1990) 49-65.
- Thomas 2007 E. Thomas, Monumentality and the Roman Empire. Architecture in the Antonine Age (2007).
- Thorphe 2002 M. Thorpe, Roma Mimarlığı (Çev. R. Akbulut) (2002).
- Thür 1989 H. Thür, Das Hadrianstor in Ephesos (1989).
- Thür 2005 H. Thür, Hanghaus 2 in Ephesos. Die Wohneinheit 4 Baubefund Ausstattung Funde. FiE VIII/6 (2005).
- Thür - Rathmayr 2014 H. Thür - E. Rathmayr, Hanghaus 2 in Ephesos. FiE VIII/9 (2014).
- Tiede 1990 M. Tiede, "Hellenistische Pfeilermonumente im Heraion von Samos und Magnesia am Maender", AM 105, 1990, 213-258.
- Tiryaki 2012 A. Tiryaki, Rhodiapolis Piskoposluk Kilisesi İşlevi Tartışmalı Mimari Düzenlemeler: Yüksek Nef Ayrımı ve Oturma Sekileri", TÜBA-KED 10, 2012, 21-30.
- Tiryaki 2015 A. Tiryaki, "The Architectural Decoration of the Episcopal Church of Rhodiapolis in Lycia", bkz.: P. Pensabene – E. Gasparini (Ed.), Interdisciplinary Studies on Ancient Stone

- ASMOSIA X, Proceedings of the Tenth International Conference of ASMOSIA (21-26 May 2012), Rome 2015, 377-384.
- Toma 2009 N. Toma, "Eine Gruppe von Pilasterkapitellen Korintischer Ordnung aus Tomis", *Dacia* LIII, 2009, 113-129.
- Toynbee - Ward-Perkins 1950 J. M. C. Toynbee - J. B. Ward-Perkins, "Peopled Scrolls: A Hellenistic Motif in Imperial Art", *BSR* 18, 1950, 1-43.
- Tölle-Kastenbein 1974 R. Tölle-Kastenbein, *Das Kastro Tigani, Samos XIV* (1974).
- Tuchelt 1983 K. Tuchelt, "Bemerkungen zum Tempelbezirk von Antiocheia ad Pisidiam", bkz.: R. M. Boehmer – H. Hauptman (Ed.), *Beiträge zur Altertumskunde Kleinasien. Festschrift für Kurt Bittel* (1983) 501-522.
- Tüner-Önen 2012 N. Tüner-Önen, "Yazıtlar Işığında Phaselis" bkz.: K. Dörtlük - T. Kahya - R. Boyraz-Seyhan - T. Ertekin (Ed.), *Uluslararası Genç Bilimciler Buluşması I: Anadolu Akdenizi Sempozyumu 04-07 Kasım 2009 / International Young Scholars Conference I: Mediterranean Anatolia 04-07 November 2009* (2012), 479-488.
- Türkmen 2007 M. Türkmen, *Pamphylia ve Kilikia'da Severuslar Dönemi Mimari Bezemeleri (İstanbul Üniversitesi SBE Yayımlanmamış Doktora Tezi, 2007)*.
- Türkmen-Peker 2013 M. Türkmen-Peker, "A Note the Architectural Decoration of the Severan Period in Pamphylia and Cilicia", *AJAH* 6-8, 2013, 151-172.
- Umar 1993 B. Umar, *Türkiye'deki Tarihsel Adlar* (1993).
- Uygun 2014 Ç. Uygun, *Kronos Tapınağı 2010-2012 Kazı Çalışmaları*" bkz.: A. Özfiat - N. Coşkun (Ed.), *Mustafa Kemal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Kazı ve Araştırmaları* (2014), 263-275.
- Uz 1986 M. D. Uz, "Teos Dionysos Tapınağı Temenos Alanı", *AST* 3, 1986, 227-242.
- van Ess - Weber 1999 M. van Ess - Th. Weber, *Baalbek. Im Bahn römischer Monumentalarchitekture* (1999).

- Vandeput 1992 L. Vandeput, "The Theater Façade at Sagalassos", *AnatSt* 42, 1992, 99-117.
- Vandeput 1993a L. Vandeput, "The Re-Use of Hadrianic Architectural Elements in Basilika E1 at Sagalassos", bkz.: M. Waelkens (Ed.), *Sagalassos I, First General Report on the Survey (1986-1989) and Excavations 1990-1991 (1993)*, 93-101.
- Vandeput 1993b L. Vandeput, "Remains of an Antonine Monument at Sagalassos", bkz.: J. Poblome - M. Waelkens (Ed.), *Sagalassos II Report on the Third Excavation Campaign of 1992 (1993)*, 141-148.
- Vandeput 1997a L. Vandeput, *Architectural Decoration in Roman Asia Minor Sagalassos: A Case Study (1997)*.
- Vandeput 1997b L. Vandeput, "An Antonine Nymphaeum to the North of the Upper Agora at Sagalassos", bkz.: M. Waelkens - J. Poblome (Ed.), *Sagalassos IV, Report on the Survey and Excavation of 1994-1995 (1997)* 385-403.
- Vandeput 2002 L. Vandeput, "Frühkaiserzeitliche Tempel in Pisidien", bkz.: C. Berns, H. von Hensberg - L. Vandeput - M. Waelkens (Ed.), *Patris und Imperium. Kulturelle und Politische Identität in den Städten der Römischen Provinzen Kleinasien in der Frühen Kaiserzeit, Kolloquium Köln, November 1998 (2002)* 205-215.
- Vandeput - Büyükkolancı 1999 L. Vandeput - M. Büyükkolancı, "Das Grosse Propylon in Kremna in Pisidien" *IstMitt* 49, 1999, 213-248.
- Varkıvanç 1995 Das Heroon von Mezargedigi in der Nähe von Kaunos. *Lykia* 2, 1995, 99-114.
- Varkıvanç 1998 B. Varkıvanç, "Eine Altarbekrönung aus Patara" *ADALYA II*, 1998, 87-95.
- Varkıvanç 2004 B. Varkıvanç, "Zum Fragment einer Bekrönung aus dem Museum von Side", *ADALYA VII*, 2004, 185-191.
- Vasdaris 1987 C. Vasdaris, *Das dorische Kapitell in der hellenistisch-römischen Zeit im östlichen Mittelmeerraum (1987)*.
- Waelkens 1987 M. Waelkens, "Notes d'architecture sur l'agora et le portique de Tibère a Aphrodisias de Carie", bkz.: J. de la Genière - K.

- Erim (Ed.), *Aphrodisias de Carie. Colloque du Centre de recherches archéologiques de l'Université de Lille III*, Paris (1987) 123-134.
- Waelkens 1989 M. Waelkens, "Hellenistic and Roman Influence in the Imperial Architecture of Asia Minor", bkz.: S. Walker – A. Cameron (Ed.), *The Greek Renaissance in the Roman Empire: Papers from the 10th British Museum Classical Colloquium Bulletin Suppl. 55* (1989) 77-88.
- Waelkens 1993 M. Waelkens, "The Excavation of a Late Hellenistic Fountain House and Its Surroundings (Site N). An Interim Report", bkz.: M. Waelkens - J. Pobleme (Ed.), *Sagalassos II Report on the Third Excavation Campaign of 1992* (1993) 43-86.
- Waelkens 1998 M. Waelkens, "The 1996 Excavations at Sagalassos", *KST* 19-2, 1998, 249-300.
- Walker 1979 S. Walker 1979, "Corinthian Capitals with Ringed Voids: The Work of Athenian Craftsmen in the Second Century A.D.", *AA* 1979, 103-129.
- Ward-Perkins 1948 J. B. Ward-Perkins, "Severan art and Architecture at Lepcis Magna", *JRS* 38, 1948, 59-80.
- Ward-Perkins 1980 J. B. Ward-Perkins, "Nikomedia and the Marble Trade", *BSR* 48, 1980, 23-69.
- Ward-Perkins 1992 J. B. Ward-Perkins, "Nicomedia and the Marble Trade", bkz.: H. Dodge - B. Ward-Perkins (Eds.), *Marble in Antiquity: Collected Papers of J.B. Ward-Perkins*, *PBSR* 6 (1992) 61-105.
- Ward-Perkins 1993 J. B. Ward-Perkins, *The Severan Buildings of Lepcis Magna, an Architectural Survey* (1993).
- Weber 2013 U. Weber, *Versatzmarken im antiken griechischen Bauwesen* (2013).
- Wegner 1957 M. Wegner, *Ornamente kaiserzeitlicher Bauten Roms. Soffitten* (1957).
- Wegner 1965 M. Wegner, *Des Schmuckbasen des Antiken Rom* (1965).
- Wegner 1978-80 M. Wegner, "Soffitten von Ephesos und Asia Minor", *ÖJh* 52, 1978/80, 91-107.

- Wegner 1986/87 M. Wegner, "Soffitten an griechischen Bauten", *ÖJh* 57, 1986/87, 93-101.
- Wegner 1989 M. Wegner, "Bauschmuck von Side" bkz.: N. Başgelen (Ed.), *Festschrift für Jale İnan / Jale İnan Armağanı* (1989) 161-167.
- Wegner 1992 M. Wegner, *Gebälkfriese römerzeitlicher Bauten* (1992).
- Weickert 1913 C. Weickert, *Das Lesbische Kymation: ein Beitrag zur Geschichte der antiken Ornamentik* (1913).
- Wiegand - Schrader 1904 T. Wiegand - H. Schrader, *Priene. Ergebnisse der Ausgrabungen und Untersuchungen in den Jahren 1895-1898* (1904).
- Weigand 1914 E. Weigand, "Baalbek und Rom. Die römische Reichskunst in ihrer Entwicklung und Differenzierung", *JdI* 29, 1914, 35-91.
- Welch 1998 K. Welch, "The Stadium at Aphrodisias", *AJA* 102-3, 1998, 547-569.
- Wesenberg 1971 B. Wesenberg, *Kapitelle und Basen: Beobachtungen zur Entstehung der griechischen Säulenform* (1971).
- Wilberg 1908 W. Wilberg, "Die Fassade der Bibliothek in Ephesos", *ÖJh* XI, 1908, 118-135.
- Wilberg 1919 W. Wilberg, "Die Entwicklung des Dorischen Kapitells", *ÖJh* 19/20, 1919, 167-181.
- Wilberg 1923 W. Wilberg, *Die Agora. FiE III* (1923).
- Wilberg v.d. 1944 W. Wilberg - M. Theuer - F. Eichler - J. Keil, *Die Bibliothek. FiE V-I* (1944).
- Willers 1990 D. Willers, *Hadrians Panhellenisches Programm. Archäologische Beiträge zur Neugestaltung Athens durch Hadrian. AntK. Beiheft 16* (1990).
- Winter 1908 F. Winter, *Die Sculpturen. Mit Ausnahme der Altarreliefs, AvP VII/2* (1908).
- Winter 1996 E. Winter, *Staatliche Baupolitik und Baufürsorge in den römischen Provinzen des kaiserzeitlichen Kleinasien. AMS 20* (1996).
- Winter 2006 F. E. Winter, *Studies in Hellenistik Architecture* (2006).
- Wotschitzky 1948 A. Wotschitzky, "Zum Korinthischen Kapitell im Apollontempel zu Bassae", *ÖJh* 37, 1948, 53-80.

- Wörrle 1973 M. Wörrle, "Zur Datierung des Hadriantempels an der Kuretenstrasse in Ephesos", AA 88, 1973, 470-477.
- Wuster 1996 W. Wurster, "Dynastensitz wird Römerstadt: eine Skizze über Prozesse der Romanisierung Lykien", bkz.: F. Blakolmer - K. R. Krierer - F. Krinzinger - A. Landskron-Dinstl - H. D. Szemethy - K. Zhuber-Okrog (Ed.), Fremde Zeiten. Band I, Festschrift für J. Borchardt (1996) 161-174.
- Yaltırak - Elitez - Erkoç 2015 C. Yaltırak - İ. Elitez - S. Erkoç, "Batı Torosların Deprem Üreten Yapıları Burdur-Fethiye Fay Zonu, Finike ve Rodos Basenlerinin Jeolojisi ile Antik Kentlerin İlişkisi" bkz.: H. İşkan - F. Işık (Ed.), Kum'dan Kent'e Patara Kazılarının 25 Yılı: Uluslararası Sempozyum Bildirileri, 11-13 Kasım 2013 Antalya / From Sand Into a City 25 Years of Patara Excavations Proceedings of the International Symposium of 11-13 November 2013) Antalya (2015) 559-567.
- Yaraş - Şimşek 2011 A. Yaraş - Z. Şimşek "Allianoi S Kıvrımlı Sarmallı Sütun Başlıkları", MJH 1/2, 2011, 225-236.
- Yavis 1949 C. G. Yavis, Greek Altars. Origins and Typology. Saint Louis University Studies Monography Series, Humanities 1 (1949).
- Yaylalı 1976 A. Yaylalı, Der Fries des Artemisions von Magnesia am Mäander. IstMitt Beiheft 15 (1976).
- Yegül 1986 F. Yegül, The Bath Gymnasium Complex at Sardis (1986).
- Yıldız 2003 N. Yıldız, Antikçağ Kütüphaneleri (2003).
- Yılmaz 2013 B. Yılmaz, "Stratonikeia'dan Paye Başlığı", bkz.: B. Söğüt (Ed.), Stratonikeia'dan Lagina'ya. Ahmet Adil Tırpan Armağanı / From Stratonikeia to Lagina Festschrift in Honour of Ahmet Adil Tırpan (2013) 693-700.
- Zoroğlu 1996 L. Zoroğlu, "Tarsus Cumhuriyet Alanı 1994 Yılı Çalışmaları", KST 17-2, 1996, 245-262.
- Ziegenaus 1966 O. Ziegenaus, "Hallenstraße", AA 81/4, 1966, 448-455.
- Ziegenaus 1970 O. Ziegenaus, "Die Ausgrabungen zu Pergamon im Asklepieion", AA 85, 1970, 176-192.

- Ziegenaus - de Luca 1968 O. Ziegenaus - G. de Luca, Das Askelpieion. 1. Teil Der Südliche Temenosbezirk und Angrenzende Anlagen in Hellenistischer und Frührömischer Zeit. AvP XI,1 (1968).
- Ziegenaus - de Luca 1975 O. Ziegenaus - G. de Luca, Das Askelpieion. 2. Teil Der Nördliche Temenosbezirk und Angrenzende Anlagen in Hellenistischer und Frührömischer Zeit. AvP XI,2 (1975).

Antik Kaynaklar

ACO, Synodus Constantinopolitana et Hierosolymitana anno 536.3.

- Hmeros İlyada, A. Erhat – A. Kadir (çev.) (2001).
- Ptolem. Ptolemaios, Claudii Ptolemaei Geographia, C.F.A. Nobbe (Ed.) (1966).
- Plin. Pliny the Elder, Naturalis Historiae, K.F.T. Mayhoff (Ed.) (1909).
- Steph. Byz. Stephanos Byzantios.
- Thepomp. Thepompos, Fragmenta Historicorum Graecorum, K. L. W. Müller (Ed.) (1841-1870).
- Not. Episc. Notitiae episcopatum Ecclesiae Constantinopolitanae, J. Darrouzès, (Ed.) (1981).
- VHS Hagios Nikolaos. Der Heilige Nikolaos in der griechischen Kirche, G. Anlich (Ed.) (1913).
- Vitruvius Mimarlık Üzerine On Kitap, (çev.) S. Güven (1990).

KATALOG

Kat. No.: 001
Buluntu Yılı: 2009
Kazı Env. No.: M5,09.24
Buluntu Yeri: Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası
Tür: İon Sütun Başlığı
Malzeme: Kireçtaşı
Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi
Tarih: M.S. 1.yy'ın 1. çeyreği
Ölçüler: G: 0.66 Y: 0.245 D: 0.47 m

Levha: 3a

Tanım: İon sütun başlığının, arka ve yan yüzünde yer alan kırık ve eksikler dışında, ön yüzü oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Başlığı çepeçevre saran abakus üzerinde Lesbos kymationu yer almaktadır. Ön yüz iki volüt, volüt kenarından çıkan köşe palmetleri ve volütler arasında kalan ekhinusta beş adet yumurta-mızrak ucu bezeği ile süslenmiştir. Yan yüzde yer alan pulvinusta bir akanthus yaprak bezeği bulunmaktadır. Balteus bağı olarak ikili urgan bandı kullanılmıştır.

Bezeme: Başlık üzerinde en üstte yer alan abakus 0.045 m yüksekliğindedir ve üzerinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda ana yapraklarının genişliği 0.05 m, ara yaprak genişliği ise 0.03 m'dir. Ön yüzde korunan volütün çapı 0.20 m'dir. Volüt kenarından çıkan dört adet köşe palmeti, ekhinus üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu üzerine uzanmaktadır. Ekhinustaki yumurta-mızrak ucu bezemesi 0.075 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Yan yüzde yer alan pulvinus ve balteusun 0.30 m uzunluğunda bir bölümü korunmuştur. Pulvinus bezeği olarak altta pulvinus üzerinden çıkan bir akanthus yaprağı pulvinusu aşağıdan yukarıya doğru sarmaktadır. Balteus bağı olarak ikili burğu bant bezeği tercih edilmiştir.

Kat. No.: 002
Buluntu Yılı: 2010
Kazı Env. No.: BC,10.6A
Buluntu Yeri: Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası
Tür: İon Sütun Başlığı Parçası
Malzeme: Kireçtaşı
Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi
Tarih: M.S. 1.yy'ın 1. çeyreği
Ölçüler: G: 0.53 Y: 0.25 D: 0.38 m

Levha: 3b

Tanım: İon sütun başlığı oldukça yıpranmıştır, bazı parçaları bulunarak bir kısmı bütünlenmesine karşın, büyük bir bölümü kayıptır. Başlık cephesinde volüt, volüt kenarından çıkan köşe palmetleri, abakus ve ekhinusun bir bölümü korunmuştur. Yan yüzde pulvinus üzerinde kamış yaprakları yer almaktadır. Balteus bölümü kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parça üzerinde, cephede abakusun bir bölümü korunurken yan yüzde abakus korunamamıştır. Üstte bir bölümü korunan 0.035 m yüksekliğindeki abakus üzerinde, Lesbos kymationunun yer aldığı görülmektedir. Lesbos kymationunda ana yapraklarının genişliği 0.045 m'dir. Ara yaprakların üst bölümü ise kırık ve eksiktir. Üç tam dönüş yapan volüt kenarları çerçeveli bir forma sahiptir ve volüt çapı 0.20 m'dir. Volüt kenarından çıkan palmet demeti dört yapraktan oluşmaktadır. Ekhinus 0.075 m yüksekliğindedir ve üzerinde yumurta-mızrak ucu bezeği kullanılmış olup, ortada üç tam, yanlarda iki yarım yumurta bezemesi ile taçlandırılmıştır. Yumurta kabukları arasında 0.015 m genişliğinde mızrak uçları yer almaktadır. Pulvinus üzerinde kamış yapraklarından oluşturulmuş bir bezeme bulunmaktadır. Kamış yapraklarının dış kenarları kabarık formda ince bir çizgi ile belirginleştirilmiştir. Yaprakların orta damarları fazla derin olmayan bir yivle vurgulanmıştır. Balteus bölümü korunamamıştır.

Kat. No.: 003
Buluntu Yılı: 2010
Kazı Env. No.: C,10.01
Buluntu Yeri: Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası
Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Levha: 3c

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1.yy'ın 1. çeyreği

Ölçüler: G: 0.53 Y: 0.25 D: 0.38 m

Tanım: İon sütun başlığından kopan parça, başlığın pulvinus ve volüt bölümüne aittir. Abakus üzerinde Lesbos kymationu, pulvinus üzerinde ise yatay olarak yerleştirilmiş üç akanthus yaprağı yer almaktadır.

Bezeme: İon başlığına ait parçanın sadece bir volütü, abakusu ve pulvinus bölümü korunmuştur. Abakus bezeği olarak 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisine Lesbos kymationu yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunda ana yaprakların genişliği 0.05 m, ara yaprakların genişliği ise 0.03 m'dir. Kırık ve eksik olmasına karşın volüt çapı 0.20 m ölçülmüştür. Pulvinus bezemesi olarak, akanthus yaprakları kullanılmıştır. Pulvinus yüzeyine üç akanthus yaprağı dikey bir şekilde yerleştirilmiş ve pulvinus yüzeyinden dışarıya doğru uzanmaktadır. Ortada yer alan akanthus yaprağı tam, altta ve üstte yer alan akanthus yaprakları ise yarımardır. Akanthus yapraklarının yaprak dişleri birbirine değerek pulvinus yüzeyinde üçgen şeklinde boşluklar oluşturmuştur. Balteus bağı olarak 0.015 m genişliğindeki tekli organ motifi kullanılmıştır. Balteus ana bezeği olarak üst üste ve yan yana yerleştirilmiş defne yaprakları kullanılmıştır.

Kat. No. 004

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.35a

Bulut Yeri: Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası

Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1.yy'ın 1. çeyreği

Ölçüler: G: 0.235 Y: 0.155 D: 0.33 m

Tanım: Sütun başlığının ön yüzüne ait bir parça. Başlığın cephesinde yer alan, abakus ve ekhinusun bir kısmı korunmuştur. Abakus üzerinde Lesbos kymationu, ekhinus üzerinde yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Volüt, pulvinus, balteus gibi bölümler günümüze ulaşmamıştır.

Bezeme: İon sütun başlığından kopan parça üzerindeki abakus ve ekhinus bölümlerinin bir kısmı korunmuştur. Abakus bölümünde 0.035 m yüksekliğindeki alanda Lesbos kymationu yer almaktadır. Lesbos kymationunda ana yapraklarının genişliği 0.05 m, ara yaprak genişliği ise 0.03 m'dir. Ekhinus üzerindeki 0.075 m yüksekliğinde alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m'dir. Kabuklar arasında yer alan mızrak uçları, 0.015 m genişliktedir ve keskin sırtlı bir yapı sergilemektedirler. Volüt kenarından çıkan ve İon kymationu üzerine uzanan köşe palmeti dört yapraktan oluşmaktadır. Aşağıdan yukarı doğru dizilmiş olan yaprakların ilk üçü sağlamken, üst yaprağın ucu kırık ve eksiktir. Yaprakların orta damarları ince yivlerle belirginleştirilmiştir.

Levha: 4a

Kat. No. 005

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.35b

Bulut Yeri: Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası

Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1.yy'ın 1. çeyreği

Ölçüler: U: 0.225 Y: 0.16 D: 0.35 m

Tanım: Sütun başlığının ön yüzüne ait bir parça. Parça üzerindeki ekhinus ve abakus bölümlerinin bir bölümü korunmuştur. Abakusta Lesbos kymationu, ekhinusta ise ince bir silme üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır.

Bezeme: İon başlığının cephe kısmına ait olan parça üzerinde, abakus ve ekhinus bölümleri korunmuştur. Abakus bölümünde 0.035 m yüksekliğindeki alanda Lesbos kymationu yer almaktadır. Lesbos kymationunda ana yapraklarının genişliği 0.05 m, ara yaprak genişliği ise 0.03 m'dir. Ekhinusta yumurta-mızrak ucu bezeği ve volüt yan kenarından çıkan dörtlü köşe palmetleri, yumurta-mızrak ucu bezeği üzerine uzanmaktadır. Palmet yaprakları üzerinde, orta damarları belirtmek için yaprağın formu ile uyumlu yivler bulunmaktadır. 0.075 m. genişliğindeki alan içerisinde yer alan,

Levha: 4b

yumurta-mızrak ucu bezemesinden oluşan İon kymationunda, yumurtalar uzun ve sivri uçludur. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m'dir. Yumurta kabukları arasında yer alan mızrak uçlarının genişliği 0.015 m'dir.

Kat. No.: 006

Levha: 4c

Bulut Yılı: 2009

Kazı Env. No.: -

Bulut Yeri: Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası

Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1. yy'ın 1. çeyreği

Ölçüler: G: 0.18 Y: 0.25 D: 0.18 m

Tanım: Sütun başlığına ait parçanın üst bölümünde, üzerinde Lesbos kymationu yer alan abakusun bir bölümü ile altta ekhinus bölümünde yer alan yumurta-mızrak ucu dizisinin çok az bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parça üzerinde çok az bir bölümü korunan abakus 0.045 m yüksekliğindedir. Abakus üzerinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda ana yaprakların genişliği 0.05 m, ara yaprak genişliği ise 0.03 m'dir. Ekhinus üzerine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesi büyük oranda tahrip olmuştur.

Kat. No.: 007

Levha: 5a

Bulut Yılı: 2011

Kazı Env. No.: OPR1,11.346

Bulut Yeri: Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası

Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1.yy'ın 1. çeyreği

Ölçüler: G: 0.18 Y: 0.25 D: 0.18 m

Tanım: İon sütun başlığı parçasıdır. Parçanın ön yüzünde, abakus, volüt ve volüt kenarından çıkan palmet yaprakları ile ekhinus üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesinin bir bölümü korunmuştur. Yan yüzde yer alan pulvinus, balteus bölümleri kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parçanın ön ve yan yüzünde kısmen korunan ve üzerinde Lesbos kymationu bulunan abakusun yüksekliği 0.04 m'dir. Lesbos kymationunda ana yaprak genişliği 0.055 m, ara yaprak genişliği ise 0.03 m'dir. Korunan volütün çapı 0.245 m'dir. Volüt kenarındaki kılıf yaprak içerisinden dörtlü köşe palmeti çıkmakta ve ekhinus üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezeği üzerine doğru uzanmaktadır. Ekhinus üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesinden sadece biri, kısmen korunmuştur.

Kat. No.: 008

Levha: 5b-c

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: -

Bulut Yeri: Opramoas Stoası

Tür: İon Sütun Başlığı

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: G: 0.69 Y: 0.25 A.Ç.: 0.48 m

Tanım: İon sütun başlığı oldukça hasar görmüş, cepheye bakan bir yüzü küçük kırık ve eksikler dışında sağlam olarak günümüze ulaşmıştır, diğer yüzü ise volütlerle birlikte kırık ve eksiktir. Başlık cephesinde, abakus, ekhinus, iki adet volüt ve volüt kenarından çıkan köşe palmetleri korunmuştur. Yan yüzde ise pulvinus üzerinde yer alan bezekler ve balteusun bir bölümü görülebilmektedir.

Bezeme: İon başlığı üzerinde 0.20 m çapa sahip volütler dışa doğru üç dönüş yapmaktadır. Volüt kenarından çıkan bir dal ve ucunda yer alan çanakta üç palmet yaprağı ekhinus üzerine doğru uzanmaktadır. 0.04 m yüksekliğindeki abakus üzerinde stilize edilmiş Lesbos kymationu yer almaktadır. 0.08 m yüksekliğindeki ekhinus üzerinde yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. Başlığın ekhinusu üzerinde, palmet yapraklarının altında kalan yarım yumurtalarla beş adet yumurta-

mızrak ucu bezeği takip edilmektedir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, mızrak uçları ise 0.01 m genişliktedir. Pulvinus üzerinde yedi yapraktan oluşan kapalı palmet bezeği bulunmaktadır. Balteus bağı olarak köşeli bir bant kullanılmıştır. Balteus üzerinde yer alan bezekler korunamamıştır.

Kat. No.: 009

Levha: 6a

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Opramoas Stoası

Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.325 D: 0.50 m

Tanım: İon sütun başlığı parçası. Ön yüzde abakus, volüt ve ekhinusun bir bölümü korunmuştur. Abakus üzerinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Eklinus üzerinde ise yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Volüt kenarından çıkan palmet yaprakları eklinus üzerine uzanmaktadır. Yan yüzde ise abakusun bir bölümü, pulvinus ve bir adet balteus bağı korunmuştur.

Bezeme: Başlık parçası üzerinde en üstte yer alan abakus 0.04 m yüksekliğindedir ve üzerinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Ön yüzde korunan volütün çapı 0.20 m'dir. Volüt kenarından çıkan köşe palmetleri eklinus üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezeği üzerine uzanmaktadır. Eklinusta yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesi 0.08 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Eklinus üzerinde yumurta-mızrak ucu bezemesine ait sadece köşede yer alan iki yumurta ve bu bezekler arasında bulunan bir mızrak ucu bezeği günümüze ulaşmıştır. Yan yüzde yer alan pulvinus ve balteusun 0.30 m uzunluğunda bir bölümü korunmuştur. Pulvinus bezeği olarak altta pulvinus üzerinden çıkan bir akanthus yaprağı pulvinusu aşağıdan yukarıya doğru sarmaktadır. Balteus bağı olarak 0.02 m genişliğindeki tekli burğu bant bezeği, 0.075 m genişliğindeki balteus ana bezeme alanında ise alttan yukarıya doğru üst üste ve yan yana yerleştirilmiş olan defne yaprakları kullanılmıştır.

Kat. No.: 010

Levha: 6b

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Opramoas Stoası

Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 2. çeyreği

Ölçüler: G: 0.31 Y: 0.225 D: 0.43 m

Tanım: Sütun başlığına ait parçanın ön yüzünde bir volüt, volüt kenarından çıkan köşe palmetleri ve eklinusta yer alan yumurta-mızrak ucu bezeğinin bir bölümü korunmuştur. Yan yüzde abakus, üzerinde akanthus yaprak bezeği bulunan pulvinus ve balteusun bir bölümü izlenmektedir.

Bezeme: Sütun başlığının sol köşesine ait olan parça üzerinde ön yüzde yer alan volütlerden biri korunmuştur. 0.20 m çapındaki volütün yan tarafında üçlü köşe palmet yaprak dizisi yer almaktadır. Abakus ön yüzde tahrip olmuş, yan yüzde 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Eklinus bölümünde yumurta-mızrak ucu dizisinden sadece iki yumurta-mızrak ucu dizisi korunmuştur. Sütun başlık parçasının yan yüzünde balteus içerisinde üst üste yerleştirilmiş defne yaprakları yer almaktadır. Pulvinus üzerinde alttan çıkan ve pulvinusu aşağıdan yukarıya doğru saran bir akanthus yaprağı yer almaktadır. Balteus bağı olarak tekli urgan motifi tercih edilmiştir. Balteus bölümünde alttan üste doğru yan yana ve üst üste yerleştirilmiş defne yaprakları kullanılmıştır.

Kat. No.: 011

Levha: 6c

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Opramoas Stoası

Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: G: 0.31 Y: 0.225 D: 0.43 m

Tanım: İon sütun başlığından kopan parçanın ön yüzünde sadece abakusun çok küçük bir bölümü, bir volüt ve volüt kenarından çıkan palmet yapraklarının çok küçük bir bölümü korunmuştur. Yan yüzde ise abakusun küçük bir bölümü, kamış ve yarım akanthus yaprakları ile bezenmiş pulvinus ve bir adet balteus bağı korunmuştur. Balteus bezeğinin bulunduğu alan kırılmış ve eksiltilir.

Bezeme: Başlık parçasının ön yüzünde korunan volütün çapı 0.195 m'dir. 0.04 m yüksekliğindeki abakus üzerinde Lesbos kymationu kullanılmıştır. Yan yüzde yer alan pulvinus ve balteusun korunan uzunluğu 0.17 m'dir. Pulvinus üzerinde ortada kamış yaprağı, bu yaprağın her iki yanında üstte bir, altta iki yarım akanthus yaprağı yer almaktadır. Pulvinusun üst bölümünde bir yarım akanthus yaprağı kullanılırken, alt kısmında iki adet yarım akanthus yaprağı kullanılmıştır. Akanthus yaprakları doğrudan balteus sınırlandırma bantlarından çıkarken kamış yaprağı balteus bağcığından çıkan küçük bir yaprağın altından çıkmaktadır. Kamış yaprağı geniş bir forma sahiptir. Akanthus yaprakları ile kamış yaprakları arasında kalan boşluklara akanthus yaprak uçları yerleştirilmiştir. Pulvinus ile balteus birbirinden 0.02 m genişliğindeki tekli burğu formu bağcık ile ayrılmıştır. Balteus bezeği olarak yan yana ve üst üste yerleştirilmiş defne yaprakları kullanılmıştır.

Kat. No.: 012

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: İki Katlı Stoa

Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 2. çeyreği

Ölçüler: G: 0.33 Y: 0.245 D: 0.16 m

Tanım: Başlık parçasının ön yüzü oldukça yıpranmıştır. Yan yüzde abakus ve pulvinusun bir bölümü korunmuştur. Pulvinus üzerinde kamış yaprakları, abakusta Lesbos kymationu yer almaktadır.

Bezeme: Başlık parçasının ön yüzü tamamen tahrip olmuştur. Ön yüzde 0.20 m çapındaki volüt ve abakus bölümü yıpranmıştır. 0.05 m yüksekliğindeki abakus üzerinde Lesbos kymationu yer almaktadır. Pulvinus bezeği olarak, balteus bağcığından çıkan, yatay olarak yerleştirilmiş geniş, sivri uçlu kamış yaprakları kullanılmıştır. Yaprakların orta damarları ince, derin birer çizgi formunda verilmiştir. Kamış yaprakları arasında kalan üst bölümlere ise basit, küçük akanthus yaprak uçları yerleştirilmiştir. Balteus bağı olarak, tekli urgan motifi kullanılmıştır.

Levha: 7a-b

Kat. No.: 013

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: TK,04.20.07

Buluntu Yeri: Kent Merkezi, Agora

Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Mermer

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: -

Ölçüler: U: 0.27 Y: 0.20 D: 0.21 m

Tanım: İon köşe başlığına ait olan parça üzerinde volütlerden biri ve abakusun bir bölümü korunmuştur. Başlığın abakus bölümünde üç çizgi halinde sade bir bezeme tercih edilmiştir. Köşe volütü ve bu volüt kenarından çıkan palmet yapraklarının izleri kısmen takip edilmektedir. Ekhinus üzerinde ion kymationu yer almaktadır.

Bezeme: Köşe başlığı olarak yapılmış olan ion başlık parçası üzerinde yer alan volütler iç içe dört kıvrım yapmaktadır. Üçüncü volüt kıvrımından yumurta-mızrak ucu bezeği üzerine doğru uzanan palmet yapraklarının izleri görülmektedir. 0.08 m yüksekliğindeki abakusu üzerinde herhangi bir bezeme bulunmamaktadır. Abakus şerit şeklinde üç bant ile hareketlendirilmiştir. Kanalsinin hemen altında ekhinus bölümünde oldukça yıpranmış yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-mızrak ucu bezeğinin altında sütun üst parçasına ait olan küçük bir bölüm korunmuştur.

Levha: 7c

Kat. No.: 014**Levha:** 8a**Buluntu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.456**Buluntu Yeri:** Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası**Tür:** İon Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 2. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.28 Y: 0.225 D: 0.27 m

Tanım: İon sütun başlığına ait parça üzerinde, ön yüzde, ekhinus üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesinin bir bölümü, başlığın sağ volütü, volüt kenarından çıkan köşe palmeti ve abakusun bir bölümü korunmuştur. Yan yüzde, üstte abakusun bir bölümü, pulvinus ve balteus kısmen takip edilebilmektedir. Pulvinus üzerinde beş yapraktan oluşan kapalı palmet bezeği yer almaktadır.

Bezeme: Başlık parçasının ön yüzünde kısmen korunan volüt çapı 0.18 m'dir. 0.04 m yüksekliğindeki abakusu dar ve sade, kanalsız ise düzdür. Volüt kenarından çıkan palmet yaprakları bir çanak içinden çıkmakta ve dört yapraktan oluşmaktadır. Ön yüzde volütler arasında kalan ekhinus üzerinde 0.07 m yüksekliğindeki bölümde sadece iki yumurta dizisi korunabilmiştir. Yan yüzde, bir adet kapalı palmet demeti, pulvinus yan yüzünü kaplamaktadır. Orta palmet yaprağı ve iç yan yapraklar doğrudan balteus bağından çıkmaktadır. İç ve dış yan yapraklar orak formunda yapılmıştır. Her iki dış yan yaprak balteus bağının hemen üzerinde ve balteus sınırlandırmasından bağımsız bir şekilde altta, dışa doğru kıvrılmaktadır. Palmet demetini oluşturan yaprakların tümünde orta yaprak çizgisi yiv şeklinde ince çizgilerle belirgin hale getirilmiştir. Balteus sınırlandırması olarak tekli burğu bandı kullanılmıştır. Balteus bölümünde üst üste yerleştirilmiş birkaç defne/pul yaprağı korunmuştur.

Kat. No.: 015**Levha:** 8b**Buluntu Yılı:** 2006**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Kuzey-Güney Caddesi**Tür:** İon Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy sonu**Ölçüler:** U : 0.14 Y: 0.22 D: 0.15 m

Tanım: Başlık parçasının ön yüzünde volütün bir bölümü korunmuş olmasına rağmen volüt kıvrımlarının çok az bir kısmı görülmektedir. Parçanın yan yüzünde abakus ve pulvinusun bir kısmı korunmuştur.

Bezeme: İon sütun başlığından kopan parçanın ön yüzü oldukça tahrip olmuştur. Volüt yüzeyi aşınmış ve üzerinde yanık izleri yer almaktadır. Korunan volüt çapı 0.14 m'dir. Parçanın yan yüzünde 0.15 m uzunluğunda bir bölümü korunan pulvinus üzerinde ise üst üste yerleştirilmiş defne/pul yaprakları yer almaktadır. Abakus üzerinde herhangi bir bezeme bulunmamaktadır.

Kat. No.: 016**Levha:** 8c**Buluntu Yılı:** 2006**Kazı Env. No.:** TA,08.1.9**Buluntu Yeri:** Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası**Tür:** İon Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 1. yy'ın 1. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.325 m

Tanım: İon sütun başlığı parçası. Parçanın ön yüzünde yer alan volüt oldukça hasar görmüştür. Yan yüzde, pulvinus üzerinde bir adet akanthus yaprağı yer almaktadır. Balteus bağları olarak tekli urgan bezeği, balteus ana motifi olarak defne yaprakları kullanılmıştır.

Bezeme: İon başlığının pulvinus bölümüne ait parçanın ön yüzünde volütlerden biri korunmuştur ve volüt çapı 0.20 m'dir. Pulvinus üzerinde, pulvinusu aşağıdan yukarıya doğru saran bir adet akanthus yaprağı bulunmaktadır. Akanthus yaprak dişleri sivri uçlu olup, dişler arasında yanıl gözler oluşmuştur. Pulvinusun ortasında yer alan balteus, tekli urgan motifi ile sınırlandırılmıştır. Balteus

bezemesi olarak aşağıdan yukarıya doğru, üst üste dönüşümlü olarak yerleştirilmiş üçlü ve dördü gruplardan oluşan defne yaprakları tercih edilmiştir.

Kat. No.: 017

Levha: 9a

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.654

Buluntu Yeri: Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası

Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1. yy'ın 1. çeyreği

Ölçüler: D: 0.14 m

Tanım: İon sütun başlığından kopan parça, başlığın volüt ve pulvinus bölümüne aittir. Pulvinus üzerinde alttan yukarı doğru pulvinusu saran bir akanthus yaprağı yer almaktadır.

Bezeme: Parça üzerinde yer alan volüt kendi ekseninde üç tam dönüş yapmaktadır ve çerçeveli bir forma sahiptir. Volüt çapı 0.205 m'dir. Yan yüzde yer alan pulvinus 0.11 m uzunluğunda, korunan bölümü üzerinde aşağıdan yukarıya doğru pulvinusu saran akanthus yaprak bezeği bulunmaktadır. Akanthus yaprak dişleri arasında yanal gözler yer almaktadır.

Kat. No.: 018

Levha: 9b

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.542

Buluntu Yeri: Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası

Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1. yy'ın 1. çeyreği

Ölçüler: Y: 0.12 D: 0.13 m

Tanım: İon başlığına ait parça üzerinde başlığın sol volütü ve pulvinusun bir bölümü korunabilmiştir. Pulvinus üzerinde yer alan akanthus yaprağı pulvinusu alttan yukarı doğru sarmaktadır.

Bezeme: İon başlığının sol volütü ve pulvinusun bir kısmı korunmuştur. Kendi ekseninde üç tam dönüş yapan volüt çerçeveli bir forma sahiptir. Volütün korunan çapı 0.195 m'dir. Yan yüzde Pulvinusun bir bölümü korunmuştur. Pulvinus üzerinde aşağıdan yukarıya doğru pulvinusu saran akanthus yaprak bezemesi yer almaktadır. Akanthus yaprak loblarını oluşturan yaprak dişleri sivri formdadır ve yaprak dişleri arasında yanal gözler bulunmaktadır.

Kat. No.: 019

Levha: 9c

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.541B

Buluntu Yeri: Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası

Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1. yy'ın 1. çeyreği

Ölçüler: U: 0.19 Y: 0.21 D: 0.21 m

Tanım: İon başlığına ait parça üzerinde başlığın sol volütü ve pulvinusun bir bölümü görülmektedir. Pulvinus üzerinde yer alan akanthus yaprağı pulvinusu aşağıdan yukarıya doğru sarmaktadır.

Bezeme: İon başlığına ait parça üzerinde sol volüt ve pulvinusun bir kısmı korunmuştur. Kendi ekseninde üç tam dönüş yapan volüt 0.195 m çapında ve çerçeveli bir forma sahiptir. Yan yüzde abakus ve pulvinusun bir bölümü korunmuştur. Abakus 0.04 m yüksekliğindeki alanda Lesbos kymationu yer almaktadır. Lesbos kymationunda ana yapraklarının genişliği 0.055 m, ara yapraklar ise kırık ve eksiktir. Pulvinus üzerinde aşağıdan yukarıya doğru pulvinusu saran akanthus yaprak bezemesi bulunmaktadır.

Kat. No.: 020**Levha:** 10a**Bulut Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.541A**Bulut Yeri:** Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası**Tür:** İon Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 1. yy'ın 1. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.19 Y: 0.21 D: 0.21 m

Tanım: İon başlığına ait parçanın bir volütü, abakusun küçük bir bölümü ve pulvinusun bir bölümü korunmuştur. Pulvinus üzerinde yer alan akanthus yaprağı pulvinusu alttan yukarı doğru sarmaktadır. Abakus bezemesi olarak Lesbos kymationu tercih edilmiştir.

Bezeme: İon başlık parçasının ön yüzünde bulunan volüt kendi ekseninde üç tam dönüş yapmakta ve çerçeveli bir form sergilemektedir. Volütün korunan çapı yaklaşık olarak 0.16 m'dir. Yan yüzde abakusun bir bölümü ve pulvinusun bir bölümü korunmuştur. Abakus bölümünde 0.035 m yüksekliğindeki alanda Lesbos kymationu yer almaktadır. Lesbos kymationunun ana yaprakların genişliği 0.055 m, ara yaprakların genişliği ise ölçülememiştir. Pulvinus üzerinde aşağıdan yukarıya doğru pulvinusu saran akanthus yaprak bezemesi yer almakta ve yaprak lobları arasında yanal gözler bulunmaktadır. Yaprak dişleri sivri bir forma sahiptir.

Kat. No.: 021**Levha:** 10b**Bulut Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.638**Bulut Yeri:** Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası**Tür:** İon Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 1. yy'ın 1. çeyreği (?)**Ölçüler:** U: 0.14 Y: 0.11 m

Tanım: İon başlığının balteus bölümüne ait bir parçadır. Balteusta tekli urgan motifi ile sınırlandırılmış, üst üste ve yan yana defne yaprakları ile bezenmiştir. Pulvinusun korunan küçük bir bölümü üzerinde akanthus yaprak bezemesinin küçük bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: İon başlığının balteus bölümüne ait parça üzerinde balteus sınırlandırması/bağcığı olarak 0.015 m genişliğinde tekli örgü bant motifi kullanılmıştır. Bağcıklar arasında kalan balteus bezeme alanı 0.08 m genişliğinde ve içerisinde üst üste yerleştirilmiş defne yapraklarından oluşturulmuş pul yaprak motifleri kullanılmıştır. Çok az bir bölümü korunmuş olan pulvinus kısmında ise bir akanthus yaprağının birkaç yaprak diş gözükmektedir. Yaprak dişleri sivri uçludur.

Kat. No.: 022**Levha:** 10c**Bulut Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.6b**Bulut Yeri:** Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası**Tür:** İon Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 1. yy'ın 1. çeyreği (?)**Ölçüler:** U: 0.22 Y: 0.14 m

Tanım: İon başlığının balteus bölümüne aittir. Parça üzerinde üst üste yerleştirilmiş defne/pul yaprak motifi yer almaktadır. Balteus bağı olarak tekli burğu bant bezeği kullanılmıştır.

Bezeme: İon başlığının balteus bölümünde yer alan defne yaprakları yanlarda 0.015 m genişliğindeki tekli burğu bant motifi ile sınırlandırılmıştır. Balteus bezeği olarak, pul yapraklardan oluşan üst üste yerleştirilmiş defne yaprakları kullanılmıştır.

Kat. No.: 023**Levha:** 10d**Buluntu Yılı:** -**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** -**Tür:** İon Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 1. yy'ın 1. çeyreği (?)**Ölçüler:** U: 0.09 m

Tanım: İon başlığının balteus bölümüne ait bir parça (?). Balteus sınırlaması olarak ikili burgu bant bezeği tercih edilmiştir. Balteus bezeği olarak sarmaşık dalı ve yapraklarından oluşan bir bezeme kullanılmıştır.

Bezeme: Başlığın balteus bölümüne ait olan parça üzerinde iki adet burgu bant motifi yer almaktadır. Burgu bantlar balteusta yer alan bezekli alanı sınırlandırmaktadır. Balteus bezemesi olarak sarmaşık dal ve yapraklarından oluşan bir bezeme kullanılmıştır. Balteusun altından çıkan sarmaşık dalı üzerinde kalp formunda yapılmış sarmaşık yaprakları kısmen korunmuştur.

Kat. No.: 024**Levha:** 10e**Buluntu Yılı:** -**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Opramoas Stoası**Tür:** İon Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın son çeyreği**Ölçüler:** Y: 0.25 D: 0.30 m

Tanım: Parça İon sütun başlığının yan yüzüne aittir. Parça üzerinde abakus, pulvinus kısmen korunmuş, balteus bölümü ise büyük oranda sağlam olarak korunmuştur.

Bezeme: Parçanın üst bölümünde 0.04 m yüksekliğindeki abakus üzerinde Lesbos kymationu yer almaktadır. Pulvinus üzerinde yer alan bezeme kuşağı kırık ve eksik olduğu için bezeme tam olarak anlaşılamamaktadır. Pulvinus ortasında yer alan balteus 0.02 m genişliğinde tekli urgan motifi ile sınırlandırılmıştır. Balteus bezemesi olarak aşağıdan yukarıya doğru, balteusu saran bir adet akanthus yaprağı kullanılmıştır.

Kat. No.: 025**Levha:** 10f**Buluntu Yılı:** -**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Opramoas Stoası**Tür:** İon Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın son çeyreği**Ölçüler:** Y: 0.20 D: 0.575 m

Tanım: İon sütun başlığından kopan parça başlığın balteus bölümüne aittir. Başlığın büyük bir bölümü kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parça üzerinde yer alan pulvinus ortasında yer alan balteus üzerinde yer alan bezekli alan 0.02 m genişliğinde, tekli urgan motifi ile sınırlandırılmıştır. Balteus bezemesi olarak aşağıdan yukarıya doğru, balteusu saran bir adet akanthus yaprağı kullanılmıştır.

Kat. No.: 026**Levha:** 11a**Buluntu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.462**Buluntu Yeri:** Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası**Tür:** İon Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın son çeyreği**Ölçüler:** D: 0.22 m

Tanım: İon sütun başlığından kopan parça başlığın volüt ve pulvinus bölümüne aittir. Pulvinus üzerinde yatay olarak yerleştirilmiş üç akanthus yaprağı yer almaktadır.

Bezeme: İon başlığının sadece bir volütü yan yüzü ile birlikte korunmuştur. Kırık ve eksik olmasına karşın volüt üç tam dönüş yapmaktadır. Korunan volüt çapı 0.23 m'dir. Yan yüzde, pulvinus bezemesi olarak, akanthus yaprakları kullanılmıştır. Pulvinus yüzeyine üç akanthus yaprağı yatay bir şekilde yerleştirilmiş ve pulvinus yüzeyinden dışarıya doğru uzanmaktadır. Ortada yer alan akanthus yaprağı tam, altta ve üstte yer alan akanthus yaprakları ise yarımardır. Akanthus yapraklarının alt yaprak dişleri birbirine değerek baklava dilimi şeklinde boşluklar oluşturmıştır.

Kat. No.: 027

Levha: 11b

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: DC,11.01

Buluntu Yeri: Doğu Cadde

Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 2. çeyreği

Ölçüler: G: 0.41 Y: 38 D: 0.40 m

Tanım: İon sütun başlığının dörtte bir bölümü korunmuştur. Parça üzerinde volüt, volüt kenarından çıkan palmet yaprakları ve ekhinus üzerinde bulunan yumurta-mızrak ucu bezemesinin bir bölümü korunmuştur. Abakus üzerinde herhangi bir bezek bulunmamaktadır. Pulvinus üzerinde kapalı palmet yaprak demeti yer almaktadır. Balteus tekli burgu bant bezeği ile sınırlandırılmıştır. Balteus ana motifi olarak defne yaprakları tercih edilmiştir.

Bezeme: İon sütun başlığına ait parça üzerinde yer alan 0.04 m yüksekliğindeki abakus bezeksizdir. Ön yüzde 0.195 m çapındaki volütlerden biri korunmuştur. Volüt kenarından kılıf yapraklar içerisinden çıkan dörtlü köşe palmeti ekhinus üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu dizisi üzerine doğru uzanmaktadır. Eklinus bölümünde 0.075 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075 m'dir. Parçanın yan yüzünde pulvinus motifi olarak beş yapraklı kapalı palmet demeti tercih edilmiştir. Balteus bağı olarak tekli burgu bant motifi kullanılmıştır. Balteus ana bezeme alanı kırık ve eksik olmasına karşın, balteus bağının yanında altta korunan bir yaprak bu bölümde üst üste yerleştirilmiş defne yapraklarının bulunduğunu kanıtlamaktadır. Başlığın altında 0.035 x 0.045 m ölçülerinde bir dübel deliği bulunmaktadır.

Kat. No.: 028

Levha: 12a

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: OPR1,11.107A-B

Buluntu Yeri: Opramoas Ailesi Anı Binası

Tür: İon Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1. yy'ın 1. çeyreği

Ölçüler: U: 0.27 Y: 0.25 D: 0.20 m

Tanım: İon başlığından kopmuş parça. Volütlerden sadece biri sağlam olarak korunmuştur. Abakus üzerinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Pulvinus üzerinde ise kapalı palmet yaprak demeti yer almaktadır.

Bezeme: Parçanın ön ve yan yüzünde kısmen korunan ve üzerinde Lesbos kymationu bulunan abakusun yüksekliği 0.04 m'dir. Lesbos kymationunda üzengi yapraklarının genişliği 0.055 m, ara yaprak genişliği ise 0.03 m'dir. Abakus üzerinde, ön yüzden yan yüze geçişi sağlayan köşede, palmet yaprak demeti bulunmaktadır. Volütün korunan çapı 0.20 m'dir. Eklinusta yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesinin bir bölümü takip edilebilmektedir. Pulvinusta kapalı palmet yaprak demeti yer almaktadır. Pulvinusun korunan uzunluğu 0.13 m'dir. Balteus bağı ve balteus ana motifinin bulunduğu alan kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 029**Levha:** 12b**Buluntu Yılı:** -**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası**Tür:** İon Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 2. çeyreği**Ölçüler:** Y: 0.14 D: 0.18 m**Tanım:** İon başlığının pulvinus bölümüne ait parça. Pulvinus ve balteus bağcığının biri korunmuştur.**Bezeme:** İon başlığının sadece pulvinus bölümü ve balteus sınırlandırmalarından biri korunmuştur. Pulvinus bezemesi olarak, üst üste yerleştirilmiş defne yaprakları kullanılmıştır. Pulvinus yüzeyini saran dikey olarak ve yan yana yerleştirilmiş defne yaprakları, pulvinus yüzeyinden dışarıya doğru uzanmaktadır. Balteus bağcığı 0.015 m genişliğindedir.**Kat. No.:** 030**Levha:** 12c**Buluntu Yılı:** 2009**Kazı Env. No.:** T,09.51a**Buluntu Yeri:** Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası**Tür:** İon Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Yüksek Hellenistik Dönem**Tarih:** M.Ö. 1. yy (?)**Ölçüler:** G: 0.095 m**Tanım:** İon sütun başlığının pulvinus ya da balteus bölümüne ait olmalıdır.**Bezeme:** Parça üzerinde üst üste yerleştirilmiş defne yaprakları yer almaktadır. Defne yapraklarının kenarları çerçevesi ve orta damarları belirgin verilmiştir.**Kat. No.:** 031**Levha:** 12d**Buluntu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.323**Buluntu Yeri:** Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası**Tür:** İon Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 1. yy'ın 1. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.34 Y: 0.12 D: 0.16 m**Tanım:** İon sütun başlığına ait parça üzerinde başlığın sağ volütü, yan yüzde abakus, pulvinus ve balteusun bir bölümü görülmektedir. Abakus üzerinde Lesbos kymationu yer almaktadır. Pulvinus üzerinde yer alan akanthus yaprağı pulvinusu aşağıdan yukarıya doğru sarmaktadır. Balteus bezeğini oluşturan defne yaprakları birer burğu bant ile sınırlandırılmıştır.**Bezeme:** İon başlık parçasının ön yüzünde bulunan volüt kendi ekseninde üç tam dönüş yapmakta ve çerçevesi bir form sergilemektedir. Volütün korunan çapı yaklaşık olarak 0.20 m'dir. Yan yüzde abakusun bir bölümü ve pulvinusun bir bölümü korunmuştur. Abakus bölümünde 0.045 m yüksekliğindeki alanda Lesbos kymationu yer almaktadır. Lesbos kymationunda ana yaprakların genişliği 0.055 m, ara yaprakların genişliği ise 0.03 m'dir. Pulvinus üzerinde aşağıdan yukarıya doğru pulvinusu saran akanthus yaprak bezemesi yer almakta ve yaprak lopları arasında yanıl gözler bulunmaktadır. Yaprak dişleri sivri bir forma sahiptir. Balteus sınırlandırması olarak tekli burğu bant kullanılmıştır. Balteus bezeği ise defne/pul yapraklarından oluşmaktadır.**Kat. No.:** 032**Levha:** 13a**Buluntu Yılı:** 2012**Kazı Env. No.:** SG1,12.20**Buluntu Yeri:** Kastron Duvarı Güneyi**Tür:** İon Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın son çeyreği**Ölçüler:** U: 0.48 Y: 0.16 D: 0.29 m

Tanım: İon başlığı parçası. Başlığın ön ve yan yüzünde yer alan tüm bölümleri kırık ve eksiktir. Yan yüzde korunan abakus üzerinde Lesbos kymationu yer almaktadır.

Bezeme: Başlık üzerinde yer alan abakus, volüt, volüt kenarından çıkan köşe palmetleri ve ekhinus bölümleri tamamen kırık ve eksiktir. Başlığın sol yan yüzünde 0.04 m yüksekliğindeki abakus bölümü korunmuştur. Abakus üzerinde yer alan Lesbos kymationunda ana yapraklar 0.075 m genişlikte, ara yapraklar ise 0.05 m genişliktedir. Volüt, ekhinus, pulvinus ve balteus bölümleri tamamen kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 033

Levha: 13b

Buluntu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: B,08.300

Buluntu Yeri: Kuzey Kilise

Tür: Korinth Sütun Başlığı

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 2. çeyreği

Ölçüler: Y: 0.545 Ü.Ç: 0.525 A.Ç: 0.395 m

Tanım: Korinth sütun başlığı büyük oranda kırık ve eksiktir. Kalathos üzerinde iki sıra akanthus yaprak dizisi görülmektedir. Yapraklar altta yer alan kalathos taban bileziği üzerinden çıkmaktadır. Alt sıra akanthus yapraklarının yaprak loplarının uç kısımları ve üst sıra akanthus yapraklarının üst yaprak taçları kırık ve eksiktir. Kaulis çanağı içerisinden iki bölümlü akanthus yaprakları çıkmaktadır. Helikesler kalathos dudağı altında içe doğru kıvrım yapmaktadır. Başlık üzerinde yer alan volütler korunamamıştır. Abakus, başlığın sadece bir yüzünde takip edilebilmektedir ve üzerinde abakus çiçeğini barındırmaktadır.

Bezeme: Başlığın kalathos yüksekliği 0.545 m'dir. Kalathos yüzeyi iki sıra akanthus yaprak dizisi ile kaplanmıştır. Alt sıra yaprak dizisi başlığın kaide kısmında yer alan 0.01 m yüksekliğindeki kalathos taban bileziği üzerinden çıkmaktadır. Yapraklar, orta damarının her iki yanında ikişer yaprak dilimi, üstte ise yaprak uç kısmını oluşturan bir taç yaprak dilimi ile toplam beş yaprak dilimine ayrılmıştır. Alt sıra yapraklarının yüksekliği 0.18 m, korunan genişlikleri ise 0.175 m'dir. Üst sıra akanthus yaprakları, alt sıra akanthus yaprakları arasında kalan, kalathos yüzeyindeki boşluktan çıkmaktadır. Üst sıra yaprakların korunan yükseklikleri 0.17 m genişlikleri ise 0.145 m'dir. Üst sıra akantus yaprakları arasında kaulis çanağı yer almaktadır. İki bölümlü akanthus yaprakları içinden helikes ve volütler çıkmaktadır. Helikesler kalathos dudağının hemen altında, destek yaprağı üzerinde içe doğru kıvrım yapmaktadır. Kalathos dudağı 0.02 m yüksekliğindedir. Abakus 0.09 m yükseklikte ve üzerinde üç yapraklı bir kök içerisinden çıkan, ikili akanthus yaprağı şeklinde yapılmış bir abakus çiçeği bulunmaktadır. Abakus çiçeği abakus yüzeyinden 0.07 m dışa taşmaktadır.

Kat. No.: 034

Levha: 14a

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.66

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Korinth Sütun Başlığı

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 3. yy.'ın 1. çeyreği

Ölçüler: Y: 0.495 A.Ç: 0.42 m

Tanım: Korinth sütun başlığı, büyük oranda kırılmış durumdadır. Kalathos üzerinde iki sıra akanthus yaprak dizisi bulunmaktadır. Yapraklar altta yer alan kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. Alt sıra akanthus yapraklarının yaprak loplarının uç kısımları ve üst sıra akanthus yapraklarının taç yaprak lopları kırık ve eksiktir. Başlığın üst bölümünde yer alan helikes, volüt ve abakus bölümleri korunamamıştır.

Bezeme: Başlık gövdesini oluşturan kalathosun korunan yüksekliği yaklaşık olarak 0.36 m'dir. Kalathos yüzeyinde iki sıra akanthus yaprak dizisi bulunmaktadır. Alt sıra yaprak dizisi başlığın kaide kısmında yer alan 0.02 m yüksekliğindeki kalathos taban bileziği üzerinden çıkmaktadır. Yapraklar, orta damarının her iki yanında ikişer yaprak dilimi, üstte ise yaprak uç kısmını oluşturan bir taç yaprak dilimi ile toplam beş yaprak dilimine ayrılmıştır. Alt sıra akanthus yaprak yüksekliği 0.18 m, korunan genişlikleri ise 0.135 m'dir. Üst sıra akanthus yaprakları, alt sıra akanthus yaprakları arasında kalan

kalathos yüzeyindeki boşluktan çıkmaktadır. Üst sıra akanthus yapraklarının korunan yükseklikleri 0.13 m genişlikleri ise 0.17 m'dir. Üst sıra yapraklar arasından çıkan dallar, üstte ikiye ayrılmaktadır. Helikes ve volütleri oluşturacak olan dalların üst bölümü korunamamıştır. Abakus ve abakus çiçeği günümüze ulaşmamıştır.

Kat. No.: 035

Levha: 14b

Bulut Yılı: 2006

Kazı Env. No.: A4,1.4

Bulut Yeri: Agora

Tür: Korinth Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: Y: 0.41 K.Ç : 0.16 m

Tanım: Korinth sütun başlığı parçası. Oldukça yıpranan başlık parçası üzerinde en altta yer alan kalathos bileziğini akanthus yaprak dizileri takip etmektedir. Yapraklar altta yer alan kalathos taban bileziği üzerinden çıkmaktadır. Kalathosun alt ve üst bölümünde yer alan yaprakların, yaprak dilimleri ve bu yaprak dilimlerine ait yaprak dişleri kırık ve eksiktir. Kalathos üst bölümünde yer alan helikes, volütler, abakus ve abakus çiçeği korunmamıştır.

Bezeme: Kalathos yüzeyinde iki sıra akanthus yaprak dizisi bulunmaktadır. Alt sıra yaprak dizisi başlığın kaide kısmında yer alan 0.01 m yüksekliğindeki kalathos taban bileziği üzerinden çıkmakta, yaprak lopları üzerinde derin matkap kanalları bulunmaktadır. Yapraklar, orta damarının her iki yanında ikiye, üstte ise yaprak uç kısmını oluşturan bir taç yaprak dilimi ile toplam beş yaprak dilimine ayrılmıştır. Alt sıra yapraklarının yüksekliği 0.17 m, korunan genişlikleri ise 0.16 m'dir. Üst sıra akanthus yaprakları, alt sıra akanthus yaprakları arasında kalan, kalathos yüzeyindeki boşluktan çıkmaktadır. Üst sıra yaprakların korunan yükseklikleri 0.13 m genişlikleri ise 0.15 m'dir. Başlığın üst bölümü kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 036

Levha: 15a

Bulut Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Bulut Yeri: -

Tür: Korinth Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1. yy ilk yarısı

Ölçüler: U: 0.24 Y: 0.16 D: 0.065 m

Tanım: Korinth başlık parçası. Oldukça yıpranan başlık parçası üzerinde en altta yer alan kalathos bileziğini akanthus yaprak dizileri takip etmektedir. Alt sıra akanthus yaprak dizilerinin sadece biri kısmen korunmuştur. Üst sıra akanthus yaprak dizilerinin sadece kök kısımları görülebilmektedir.

Bezeme: Başlık parçasının korunan yüksekliği 0.16 m'dir. Alt sıra yaprak dizisi başlığın kaide kısmında yer alan 0.01 m yüksekliğindeki kalathos taban bileziği üzerinden çıkmaktadır. Kalathos üzerinde alt yaprağın korunan yüksekliği 0.015 m, korunan genişliği ise 0.12 m'dir. Parçanın üst bölümünde yer alan bezemeler korunamamıştır.

Kat. No.: 037

Levha: 15b

Bulut Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Bulut Yeri: Asklepieion

Tür: Korinth Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Mermer

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.345 Y: 0.33 D: 0.33 m

Tanım: Korinth sütun başlık parçası. Parçanın alt bölümünde kalathos üzerinde yer alan ikinci sıra akanthus yapraklarından ortada yer alan yaprağın üst bölümü korunmuştur. Bu akanthus yaprağı üzerinde helikes destek yaprağı, kaulis çanağından çıkan akanthus yaprak dilimlerinden içte kalan

yaprak diliminin birer yaprak dişi ve helikeslerin uç kısımları takip edilebilmektedir. Kalathos dudağı ve abakusun bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parça üzerinde kalathosun 0.27 m yüksekliğindeki üst bölümü korunmuştur. Kalathos üzerinde yer alan ikinci sıra akanthus yapraklarından, ortada yer alan yaprağın 0.15 m yüksekliğinde ve 0.14 m genişliğinde bir bölümü korunmuştur. Akanthus yaprağı üzerinde helikes destek yaprağının uç kısmı kırık ve eksiktir. Destek yaprağının her iki yanında kaulis çanağından çıkan ikili yaprak demetinin birer dişi destek yaprağı üzerinde sonlanmaktadır. Destek yaprağı üzerinde kaulis çanağından çıkan heliksler yer almaktadır. Helikes üzerinde yer alan kalathos dudağının genişliği 0.01 m'dir. Abakusun korunan yüksekliği 0.06 m'dir. Abakus üzerinde yer alan abakus çiçeği kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 038

Levha: 15c

Buluntu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: YT,08A.151

Buluntu Yeri: Asklepieion

Tür: Korinth Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Mermer

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.195 Y: 0.11 D: 0.075 m

Tanım: Korinth sütun başlığı parçası. Başlık parçası üzerinde en altta yer alan kalathos bileziğini akanthus yaprak dizileri takip etmektedir. Alt sıra akanthus yaprak dizilerinden ikisi kısmen korunmuştur. Kalathosun üst bölümü kırık ve eksiktir.

Bezeme: Korinth sütuna başlığının çok az bir bölümü korunmuştur. Alt sıra akanthus yaprakları 0.01 m yüksekliğindeki kalathos taban bileziğinden çıkmaktadır. Kalathos üzerinde yer alan akanthus yapraklarından biri korunmuştur. Bu yaprağın korunan genişliği 0 m yüksekliği ise 0.10 m'dir. Parçanın alt bölümü kırık ve eksik olduğu için çap tam olarak alınamamıştır. Korunan çapı 0.145 m'dir. Başlığın temel mimari öğelerinden olan helikes, volütler, abakus ve abakus çiçeği, korunamamıştır.

Kat. No.: 039

Levha: 15d-e

Buluntu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: YT,08A.179

Buluntu Yeri: Asklepieion

Tür: Korinth Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Mermer

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.16 Y: 0.18 D: 0.10 m

Tanım: Korinth sütun başlığına ait parça. Başlık parçası üzerinde en altta yer alan kalathos bileziğini akanthus yaprak dizileri takip etmektedir. Kalathosun üst bölümü kırık ve eksiktir.

Bezeme: Başlığın alt bölümüne ait olan parçanın sadece alt yaprak dizisinin çıktığı kalathos taban bileziği ve üzerinde yer alan yaprak dizisinden sadece biri tam diğerinin ise bir kaç yaprak dişi korunabilmiştir. Yaprakların yüksekliği 0.17 m'dir. İkinci sıra yaprak lopları ve taç yaprak bölümleri kırık ve eksiktir. Kalathosun üst bölümü korunamamıştır.

Kat. No.: 040

Levha: 16a

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Agora

Tür: Korinth Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: G: 0.31 Y: 0.19 D: 0.13 m

Tanım: Korinth sütun başlığı parçası. Oldukça yıpranan başlık parçası üzerinde en altta yer alan kalathos bileziğini akanthus yaprak dizileri takip etmektedir. Alt sıra akanthus yaprak dizilerinden

sadece biri kısmen korunmuştur. Üst sıra akanthus yaprak dizilerinin sadece kök kısımları görülebilmektedir.

Bezeme: Korinth sütuna başlık parçasının korunan yüksekliği 0.19 m'dir. Alt sıra akanthus yapraklarının köklendiği kalathos bileziği 0.01 m genişliğindedir. Alt sıra akanthus yapraklarından sadece biri korunmuştur. Bu yaprağın korunan genişliği 0.11 m yüksekliği ise 0.14 m'dir. Kalathos yüzeyinde, üst sıra akanthus yaprak dizilerinin sadece alt bölümleri korunmuştur. Başlık parçasının üst bölümü kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 041

Levha: 16b

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: GY,10.319

Buluntu Yeri: -

Tür: Korinth Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy.'ın 2. yarısı

Ölçüler: Y: 0.28 D: 0.14 m

Tanım: Korinth sütun başlığı parçası. Oldukça yıpranan başlık parçası üzerinde en altta yer alan kalathos bileziğini akanthus yaprak dizileri takip etmektedir. Yapraklar altta yer alan kalathos taban bileziği üzerinden çıkmaktadır. Kalathosun alt bölümünde yer alan yaprakların, yaprak dilimleri ve bu yaprak dilimlerine ait yaprak dişleri kırık ve eksiktir. Kalathosun üst bölümü korunamamıştır.

Bezeme: Kalathos üzerinde yer alan izlerden, kalathos yüzeyinde iki sıra akanthus yaprak dizisi olduğu anlaşılmaktadır. Alt sıra yaprak dizisi başlığın kaide kısmında yer alan 0.015 m yüksekliğindeki kalathos taban bileziği üzerinden çıkmakta, yaprak lopları üzerinde derin matkap kanalları bulunmaktadır. Yapraklar, orta damarının her iki yanında ikişer, üstte ise yaprak uç kısmını oluşturan bir taç yaprak dilimi ile toplam beş yaprak dilimine ayrılmıştır. Alt sırada korunan yaprakların yüksekliği 0.185 m, korunan genişlikleri ise 0.12 m'dir. Üst sıra akanthus yapraklarının alt sıra akanthus yaprakları arasında kalan, kalathos yüzeyindeki boşluktan çıktığı anlaşılmaktadır. Üst sıra yaprakları sivri uçlu, dışa doğru çıkıntı yapan bir köke sahip oldukları anlaşılmaktadır. Üst bölüm kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 042

Levha: 16c

Buluntu Yılı: 2006

Kazı Env. No.: A,06.09.02

Buluntu Yeri: Asklepieion

Tür: Korinth Sütun Başlığı Parçası (?)

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy.'ın 2. yarısı

Ölçüler: G: 0.30 Y: 0.28 D: 0.11 m

Tanım: Korinth sütun başlığının üst bölümüne ait parça. Üzerinde kaulis çanağından çıkan ikili kılıf yaprak demeti yer almaktadır. Akanthus yaprakları içerisinden çıkan ve köşe volütünü oluşturan dal, kalathos dudağı ve abakusun bir bölümü kısmen korunmuştur. **Bezeme:** Kalathosun üst bölümünde yer alan ve küçük bir bölümü korunan, kaulis çanağı içerisinden çıkan kılıf yaprak demetlerinin üst yaprak dişleri kırık ve eksiktir. Yaprak dilimlerinden birinin iki yaprak dişi sağlam bir şekilde korunmuştur. Korunan yaprak dişleri diğer yaprak diliminin dişine dokunması ile üçgen ve uzun oval boşluklar oluşmuştur. Yaprak dilimleri üzerinde derin matkap kanalları bulunmaktadır. Yaprak demetleri içerisinden çıkan heliksler ve volütler kırık ve eksiktir. 0.08 m yüksekliğindeki abakus iki bölümlüdür ve çok az bir bölümü korunmuştur.

Kat. No.: 043

Levha: 16d

Buluntu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: YT,08.B.327

Buluntu Yeri: Asklepieion / Yuvarlak Tapınak

Tür: Korinth Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: G: 0.36 Y: 0.315 D: 0.24 m

Tanım: Korinth sütun başlığından kopan parça üzerinde üst sıra akanthus yaprak dizilerinin bir bölümü takip edilebilmektedir.

Bezeme: Korinth sütun başlığından kopan parça üzerinde yer alan bezeklerden üst sırada yer alan akanthus yaprakları kısmen korunmuştur. Akanthus yapraklarının korunan yüksekliği 0.17 m, genişlikleri ise 0.13 m'dir. Alt yaprak dilimlerinin dış yaprak dişleri, komşu yaprak dilimlerinin dış dişlerine dokunmaktadır. İçte kalan yaprak dişleri ise üst yaprak diliminin alt yaprak dişine uç kısımları ile dokunmaktadır. Yaprak dişlerinin üst yaprak dilimlerinin ve komşu yaprak dilimlerinin dişlerine dokunmaları ile kalathos üzerinde üçgen ve oval boşluklar oluşmuştur.

Kat. No.: 044

Levha: 16e

Buluntu Yılı: 2009

Kazı Env. No.: T,09.20

Buluntu Yeri: Tiyatro Anelema II

Tür: Korinth Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 3. yy.'ın 1. çeyreği

Ölçüler: G: 0.15 Y: 0.10 D: 0.11 m

Tanım: Korinth sütun başlığının alt bölümüne ait bir parçadır. Parça üzerinde alt sıra yapraklarından biri kısmen korunmuştur.

Bezeme: Sütunun üzerine oturduğu 0.015 m yüksekliğindeki kalathos taban bileziği ve kalathos taban bileziğinden çıkan akanthus yapraklarından biri kısmen korunmuştur. Yaprığın korunan yüksekliği 0.085 m korunan genişliği ise 0.15 m'dir. Yaprak ana damarı üzerinde zigzag şeklinde yapılmış bir çizgi yer almaktadır.

Kat. No.: 045

Levha: 16f

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: K,12.81

Buluntu Yeri: Kule

Tür: Korinth Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Mermer

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy.'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.27 Y: 0.15 m

Tanım: Korinth başlığının alt bölümüne ait olan parça. Parça üzerinde kalathos taban bileziği ve kalathos taban bileziğini takip eden alt sıra yapraklarının bir bölümü korunmuştur. Üst sıra yaprakların çok az bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Korinth başlığının korunan alt kısmında yer alan alt sıra akanthus yaprakları 0.005 m yüksekliğindeki düz bir silme üzerinden çıkmaktadır. Akanthus yapraklarının korunan yükseklikleri 0.14 m, genişlikleri ise 0.12 m'dir. Akanthus yapraklarının alt yaprak dilimleri dört yaprak dişine ayrılmıştır. Yaprak dişleri yan yaprakların alt sıra yaprak dişlerine uç kısımları ile dokunmaktadır. Yaprak dişlerinin birbirlerine dokunmaları ile kalathos yüzeyinde üçgen formu boşluklar oluşmuştur. Alt sıra yaprakların ikinci yaprak dilimleri kısmen korunmuştur. Kalathos üzerindeki izlerden ikinci yaprak dilimlerine ait dişlerinde birbirine dokundukları anlaşılmaktadır. Alt sıra akanthus yaprakları arasında kalan kalathos yüzeyinden üst sıra akanthus yaprakları çıkmaktadır. Kalathos üzerinde üst sıra akanthus yapraklarının 0.05 m yüksekliğindeki bir bölümü korunmuştur. Parçanın üst bölümü kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 046

Levha: 17a

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Kastron Duvarı

Tür: Korinth Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Gri Mermer

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy.'ın 2. yarısı

Ölçüler: U: 0.19 x 0.10 m

Tanım: Mermer bir korinth başlığından kopmuş olan abakusa ait köşe parçası.

Bezeme: Abakusun köşesine ait olan parçanın 0.19 x 0.10 m genişliğinde bir bölümü korunmuştur. Abakus altında yer alan köşe volütünün Küçük bir bölümü korunmuştur. Abakus üst üste yerleştirilmiş iki profilden oluşmaktadır. Abakus yüksekliği 0.075 m'dir.

Kat. No.: 047

Levha: 17b

Bulut Yılı: 2012

Kazı Env. No.: -

Bulut Yeri: Kastron Duvarı

Tür: Korinth Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Gri Mermer

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 2. yarısı

Ölçüler: U: 0.30 Y: 0.15 D: 0.12 m

Tanım: Parça Korinth başlığının üst bölümüne aittir. Parça üzerinde kalathosun çok az bir bölümü ile abakus ve abakus çiçeğinin bir bölümü takip edilebilmektedir.

Bezeme: Korinth başlığının üst bölümüne ait olan parça oldukça tahrip olmuştur. Kalathosun korunan bölümü 0.075 m yüksekliğindedir. Kalathos üzerinde helikslerden birinin içe doğru kıvrım yapan uç kısmı görülmektedir. Kalathos dudağının yüksekliği 0.01 m, abakus yüksekliği ise 0.075 m'dir. Abakus üzerinde yer alan abakus çiçeğinin bir bölümü korunmuştur.

Kat. No.: 048

Levha: 17c

Bulut Yılı: 2006

Kazı Env. No.: -

Bulut Yeri: Opramoas Stoasındaki Yol Çalışması A,1.1

Tür: Korinth Başlık Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: Y: 0.18 Ç: 0.255 m

Tanım: Korinth başlığının alt bölümüne ait olan parça. Parça üzerinde oldukça yıpranmış ve aşınmış olan alt sıra akanthus yaprak dizileri doğrudan kalathos tabanından çıkmaktadır. Üst sıra yaprakların çok az bir bölümü görülebilmektedir.

Bezeme: Korinth başlığının alt bölümüne ait olan parçanın üzerinde kalathos taban bileziği bulunmamaktadır. Doğrudan kalathos tabanından çıkan, alt sıra akanthus yapraklarının korunan yükseklikleri 0.15 m, genişlikleri ise 0.11 m'dir. Akanthus yaprakları beş yaprak dilimine ayrılmıştır. Yaprak dilimlerinin kaç yaprak dişine ayrıldıkları anlaşılamamaktadır. Alt sıra akanthus yaprakları arasında kalan kalathos yüzeyinden üst sıra akanthus yaprakları çıkmaktadır. Kalathos üzerinde üst sıra akanthus yapraklarının 0.04 m yüksekliğindeki bir bölümü korunmuştur. Parçanın üst bölümü kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 049

Levha: 17d

Bulut Yılı: 2009

Kazı Env. No.: R,09.610

Bulut Yeri: Bazilika, Kuzey Nef Açma 17

Tür: Korinth Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 2. çeyreği

Ölçüler: U: 0.35 Y: 0.22 D: 0.12 m

Tanım: Korinth sütun başlığının üst bölümüne ait parça. Parça üzerinde altta köşe volütünün bir bölümü, abakus ve abakus çiçeğinin izleri takip edilebilmektedir.

Bezeme: Korinth başlık parçasının alt bölümünde abakusun altında içe doğru kıvrılan köşe volütü yer almaktadır. Üstte yer alan abakus, altta iç bükey bir profil üzerinde bant şeklinde ince bir profil ve dış bükey bir profilden oluşmaktadır. Abakus çiçeği kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 050**Levha:** 18**Buluntu Yılı:** 2006**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Tiyatro Batı Parados**Tür:** Ante Başlığı**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 1. çeyreği**Ölçüler:** G: 0.64 Y: 0.62 D: 1.19 m

Tanım: Ante başlığı oldukça yıpranmış üzerinde yer alan bezekler kırılmış ve aşınmıştır. Kalathos üzerinde iki sıra akanthus yaprak bezeği yer almaktadır. Başlığın üst bölümünde yer alan, kaulis çanı, volüt, heliks, abakus ve abakus çiçeği gibi örgeler kalathos üzerinde oldukça zor takip edilmektedir.

Bezeme: Ante başlığının abakus yüksekliği 0.08 m'dir. Abakus oldukça aşınmış, kırık ve eksiktir. Başlık üzerinde iki sıra halinde işlenmiş akanthus yaprakları takip edilmektedir. Alt yaprak yüksekliği 0.23 m genişliği ise 0.235 m iken, üst yaprak yüksekliği 0.26 m genişliği ise 0.24 m'dir. Başlığın ön yüzünde, üst üste yerleştirilmiş iki sıra akanthus yaprak dizisi gözükmemektedir. Başlığın sol yan yüzü, ön yüzden bir sarmaşık dalı ile ayrılmıştır. Sol yan yüzde alt sıra akanthus yaprakları tam, üst sıra akanthus yaprak dizisinin ise bir bölümü korunmuştur. Üstte yapraklar arasında kalan kaulis çanaklarının formu tam olarak anlaşılamamaktadır. Sağ yan yüzde kalathosa gömülü bir adet akanthus yaprağı görülmekte, akanthus yaprağının yan tarafında 0.025 m çıkıntı sonrasında, 0.055 m genişliğinde ince uçlu murç ile düzgünleştirilmiş bir silme, 0.57 m genişliğindeki kalan bölüm ise kaba uçlu murç ile düzgünleştirilmiş ve uçta 0.10 m'lik bölümü dışa doğru çıkıntılı işlenmiştir. En altta 0.01 m yüksekliğinde kalathos taban bileziği yer almaktadır.

Kat. No.: 051**Levha:** 19**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Tiyatro, Batı Parados**Tür:** Ante Sütun Başlığı**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** -

Tanım: Ante başlığı oldukça hasar görmüştür. Kalathos üzerinde iki sıra akanthus yaprak bezeği yer almaktadır. Başlık üzerinde yer alan yapraklar ve yaprak uçları kırık ve eksiktir. Başlığın üst bölümünde yer alan, abakusu destekleyen volütler, destek yaprağı, abakus ve abakus çiçeği gibi örgeler korunamamıştır.

Bezeme: Ön ve yan yüzlerinde üst üste yerleştirilmiş iki sıra halinde akanthus yaprakları yer almaktadır. Alt sıra yaprak yüksekliği, 0.25 m, genişliği ise 0.215 m iken, üst sıra yapraklarının yüksekliği 0.17 m, genişlikleri ise 0.22 m'dir. İkinci sıra akanthus yaprakları alt sıra akanthus yapraklarının hemen üzerinden çıkıyor gibi görünmelerine rağmen kök bölümleri ilk sıra akanthus yapraklarının ikinci yaprak lobu ile aynı seviyeden başlamaktadır. Akanthus yapraklarının uç kısımları kalathos yüzeyinden dışarı doğru sarkmaktadır. Hem ön hem de yan yüzlerde kaulis çanağı içerisinden çıkan ve abakus çiçeği destek yaprağına doğru uzanan heliksler işlenmemiştir. Ön yüzdeki kaulis çanağından çıkan volütler başlığın köşelerinde yan yüzlerden köşeye doğru uzanan volütlerle birleşerek köşe volütünü oluştururlar. Sol yan yüzünde yer alan ve öne doğru uzanan volüt kırık ve eksiktir. Ante başlığının kalathos dudağının yüksekliği 0.025 m, abakus yüksekliği ise 0.08 m'dir. Abakus çiçeklerinin tümü kırık ve eksiktir. Başlığın üzerinde 0.055 x 0.08 m boyutlarında, 0.085 m derinliğinde bir dübel deliği yer almaktadır. Yan yüzlerde bezekli alanın kapladığı alanın genişliği 0.75 m volüt bitiminden itibaren ise 0.47 m genişliğinde düz bir alan bulunmaktadır.

Kat. No.: 052**Levha:** 20a**Buluntu Yılı:** 2009**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Asklepios-Hygiei Tapınağı**Tür:** Ante Sütun Başlığı**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.78 Y: 0.615 D: 1.08 m

Tanım: Ante başlık parçası oldukça hasar görmüş, ön yüzü ve diğer yan yüzünde yer alan bezekler korunamamıştır. Başlığın alt bölümünde altta tam bir akanthus yaprağı, üstte köşede ise yarım bir akanthus bulunmaktadır. Parçanın üst bölümünde kılıf yapraklar içerisinden çıkan heliks, volüt ve abakusun bir bölümü takip edilebilmektedir.

Bezeme: Kalathosun yüksekliği 0.475 m'dir. Başlık parçası üzerinde altta 0.02 m yüksekliğindeki kalathos taban bileziği üzerinden alt sıra akanthus yaprakları çıkmaktadır. Alt sıra akanthus yapraklarından sadece birindeki küçük kırık ve eksikler dışında günümüze sağlam olarak ulaşmıştır. Akanthus yaprağının korunan yüksekliği 0.225 m, genişliği ise 0.23 m'dir. Kalathos üzerinde yer alan ikinci yaprak dizisine ait köşede yer alan yarım akanthus yaprağı kısmen korunmuştur. Yarım akanthus yaprağının korunan yüksekliği 0.25 m'dir. İkinci sıra akanthus yaprakları arasından çıkan kılıf yaprak demeti içerisinden köşe volütü ve içe doğru kıvrılan heliksler çıkmaktadır. Kalathos dudağı 0.03 m yüksekliğindedir. Üstte yer alan abakusun yüksekliği ise 0.075 m'dir. Bezekli alanın yanında duvar içerisinde kalan 0.36 m genişliğindeki alan kaba uçlu murç ile işlenmiştir.

Kat. No.: 053

Levha: 20b

Bulut Yılı: 2009

Kazı Env. No.: M02,09.22

Bulut Yeri: Asklepios-Hygieia Tapınağı

Tür: Ante Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.495 Y: 0.45 D: 0.16 m

Tanım: Ante başlık parçası. oldukça küçük bir bölümü korunan parça başlığın üst bölümünden kopmuştur.

Bezeme: Parça üzerinde, Kılıf yaprak demetinin bir bölümü korunmuştur ve kılıf yaprak demeti içerisinden çıkan heliks ve volütü oluşturacak olan dalların küçük bir bölümü takip edilmektedir. İkiye ayrılmış olan dallar arasında iki yaprağı korunmuş küçük bir yaprak filizi bulunmaktadır.

Kat. No.: 054

Levha: 20c

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: OP,07.133

Bulut Yeri: Opramoas Anıtı

Tür: S-Volütlü Başlık

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.475 Y: 0.55 D: 0.85 m

Tanım: Başlığın ön ve sağ yan yüzü tamamen tahrip olmuş, sol yan yüzünde kırık ve eksikler olmasına rağmen bezemeler kısmen korunmuştur. Başlığın sağlam korunan yüzü üzerinde en altta yumurta-ok ucu bezemesi bulunmaktadır. Başlığın ana bezeme alanında alttan ince bir dalla bağlı iki akanthus yaprağı yer almaktadır. Akanthus yapraklarının kökleri alttan yukarı doğru kıvrılmakta ve başlığın volüt, helikes bölümlerini oluşturmaktadır. Köşede yer alan yarım akanthus yaprağı başlık üzerinde yer alan bezekli bölümü sınırlandırmaktadır. Başlığın diğer yüzünde yer alan bezekler kırılmış ve oldukça aşınmıştır.

Bezeme: Başlık, yapı üzerinde sağ arka köşede yer alması nedeni ile başlığının sadece iki yüzünde bezeme yer almaktadır. Sol yan yüzün korunan genişliği 0.475 m, kalathosun toplam yüksekliği ise 0.485 m'dir. Kalathosun alt kısmında 0.065 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m ok uçlarının kanat genişliği ise 0.015 m'dir. Köşede yumurta-ok ucu bezemesinin yanından çıkan ve abakusa doğru yükselen yarım akanthus yaprağı 0.44 m yüksekliğe sahiptir. Başlığın merkezinde, iki akanthus yaprağı alttan bir şeritle bağlanmıştır. Her iki akanthus yaprağının sapı altta, sağa ve sola yönlenecek bağımsız birer dal gibi yukarı doğru yükselir. Üstte ikiye ayrılan dallardan birinin ucu akanthus yapraklarının üzerine doğru kıvrılarak heliksi, diğer dal ise abakusun altına doğru uzanarak abakusu destekleyen volütü oluşturmaktadır. Kalathos dudağı 0.02 m, abakus ise 0.08 m yüksekliğe sahiptir. Abakus çiçeği kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 055**Levha:** 21**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** OP,07.372**Buluntu Yeri:** Opramoas Anıtı**Tür:** S-Volütlü Başlık**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** G: 0.49 Y: 0.56 m

Tanım: Başlığın alt bölümü her üç yönde de oldukça büyük kırık ve eksiklerle tahrip olmuştur. Sağ yan yüzde ana bezeme alanında iki akanthus yaprağı, ön yüzde dikey bir akanthus yaprağı, iç yan yüzde ise kapalı palmet demeti yer almaktadır. İç ve dış yan yüzlerde dış köşede yer alan birer yarım akanthus yaprağı başlık üzerinde yer alan bezekli bölümü sınırlandırmaktadır. Abakus yan yüzlerde daha iyi korunmuş, ön yüzde ise oldukça tahrip olmuştur.

Bezeme: Kalathosun korunan yüksekliği 0.475 m'dir. Başlık ön yüzünün korunan genişliği 0.49 m, merkezde alt bölümü kırılmış bir akanthus yaprağı ve her iki yanında birer dal abakusa doğru yükselmektedir. Dallar üstte ikiye ayrılmakta, içe doğru kıvrılan küçük dallar helikesleri, dışa doğru kıvrılan dallar ise köşe volütlerini oluşturmaktadır. Dış yan yüzün korunan genişliği, 1.03 m'dir. Yazıtla bezekli bölüm arasında 0.04 m genişliğinde bir boşluk yer almaktadır. Dış yan yüzün merkezinde iki adet akanthus yaprağı yer almaktadır. Ana bezeğin her iki yanında yer alan dallar ön yüzde yer alan bezeme şablonunu tekrar etmektedir. Dış köşede yer alan yarım akanthus yaprağı ile bezekli bölüm sınırlandırılmıştır. Başlığın bezekli bölümünün hemen yanında 0.40 m genişliğindeki alan içerisinde, Opramoas Anıtı üzerinde yer alan yazıtın bir bölümü bulunmaktadır. İç yan yüzde bezekli alanın genişliği 0.545 m'dir. Merkezde diğer iki yüzden farklı olarak yedi yapraktan oluşan kapalı palmet demeti bulunmaktadır. Palmet bezemesinin her iki yanında yer alan dallar diğer yüzlerde yer alan şablonu tekrar etmektedir. İç yan yüzde, dış yan yüzde olduğu gibi en dışta bezekli alanı sınırlandıran yarım akanthus yaprağı görülmektedir. Bezekli alan sonrasında 0.465 m genişliğinde düz bir alan bulunmaktadır. Kalathosun üst bölümünde yer alan kalathos dudağı 0.015 m, abakus ise 0.075 m genişliğindedir. Abakus çiçeği hiç bir yüzde korunmamıştır.

Kat. No.: 056**Levha:** 22a**Buluntu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** R10,B.982**Buluntu Yeri:** Kuzey Kilise**Tür:** Duvar Başlığı**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 3.- 4. yy.**Ölçüler:** G: 0.34 Y: 0.30 D: 0.05 m

Tanım: Duvarda kaplama levhası olarak kullanılmış başlık, oldukça parçalanmış bir şekilde ele geçmiş olmasına karşın bütünlenebilmiştir.

Bezeme: Duvar başlığının sol yan yüzünde kırık ve eksikler bulunmaktadır, kalathosun merkezinde ise parçalar eksiktir. Kalathosunun toplam yüksekliği 0.30 m'dir. En altta yer alan kalathos bileziği 0.005 m'dir. Akanthus yaprak yüksekliği 0.20 m genişliği ise 0.165 m'dir. Kalathos üzerinde helikesler ve volütler yer almaktadır. En üstte yer alan abakus 0.055 m yüksekliğindedir. Abakus çiçeği yerine kozalak motifli tercih edilmiştir.

Kat. No.: 057**Levha:** 22b**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** GY,07.80**Buluntu Yeri:** Gymnasium**Tür:** Kompozit Sütun Başlığı Parçası**Malzeme:** Mermer**Dönemi:** Yüksek Hellenistik - Erken Roma İmparatorluk Dönemi (?)**Tarih:** M.Ö. 1. yy'ın 2. Yarısı**Ölçüler:** G: 0.17 Y: 0.19 D: 0.19 m

Tanım: Kompozit sütun başlığına ait parça. Parça başlığın üst bölümüne aittir. Kalathos üzerinde yer alan dil yaprak motiflerinin çok az bir bölümü korunmuştur, dil yaprak motifleri üzerinde yumurta-mızrak ucu bezemesi, üstte abakus ve abakus çiçeği yer almaktadır.

Bezeme: Kompozit sütun başlığına ait parça üzerinde altta kalathos üzerinde yer alan dil yaprak motifinin bir bölümü yer almaktadır. Dil yapraklarının korunan üst bölümlerinin genişliği 0.05 m'dir. Yumurta-mızrak ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.085 m, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m mızrak uçları 0.015 m genişliktedir. Abakus 0.07 m genişlikte, abakus çiçeği oldukça yıpranmıştır. Abakus çiçeğinin genişliği 0.11 m'dir.

Kat. No.: 058

Levha: 22c

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: OPR5,11.01

Buluntu Yeri: Opramoas Ailesi Anı Binası

Tür: Kompozit Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Mermer

Dönemi: Yüksek Hellenistik – Erken İmparatorluk Dönemi (?)

Tarih: M.Ö. 1. yy'ın 2. yarısı

Ölçüler: G: 0.24 Y: 0.19 D: 0.26 m

Tanım: Kompozit sütun başlığı parçası. Parça başlığın üst bölümüne aittir. Kalathos üzerinde yer alan dil yaprak motiflerinin çok az bir bölümü, ekhinus üzerinde yumurta-mızrak ucu bezemesinin bir bölümü görülmektedir. Üst bölüm kırık ve eksiktir.

Bezeme: Kompozit sütun başlığına ait parçanın kalathosu üzerinde yer alan dil yaprak motiflerinin 0.085 m yüksekliğinde bir bölümü korunmuştur. Dil yaprak motifleri 0.05 m genişliğindedir. Dil yaprak motifleri üzerinde bulunan yumurta-mızrak ucu bezemesi 0.085 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Korunan yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m, yumurta kabukları arasında kalan mızrak uçlarının genişliği 0.015 m'dir. Köşe volütlerinden çıkan palmet yapraklarının izleri yumurta-mızrak ucu bezeği üzerinde takip edilmektedir. Abakus bölümü korunmamıştır.

Kat. No.: 059

Levha: 23a

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: SG1,12.21

Buluntu Yeri: Kastron Duvarı Güneyi

Tür: Dor Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Yüksek Hellenistik - Erken İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.Ö. Geç 1. - M.S. Erken 1. yy

Ölçüler: U: 0.365 Y: 0.20 D: 0.14 m

Tanım: Dor başlık parçası üzerinde abakus, ekhinusunun bir bölümü ekhinus altında yer alan ekhinus bilezikleri ve boyun üzerinde yer alan yivlerin bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Başlık parçası sütun tamburunun üst kısmı ile birlikte çalışılmıştır. Başlık parçası üzerinde Dorik formda düz işlenen abakusun yüksekliği 0.06 m'dir. Abakustan ekhinusa herhangi bir çıkıntı olmaksızın geçilmektedir. Ekhinus hafif dış bükey formu ve 0.07 m yüksekliktedir. Sütun tamburuna geçişi sağlayan iki ekhinus bileziği 0.02 m genişliğindeki alan içerisinde yerleştirilmiştir. Ekhinus bileziklerinden üstte yer alan daha geniş ve tümü dış bükey, yuvarlak bir profile sahiptir. Ekhinus bilezikleri altında, sütun tamburuna geçişte yer alan boyun bölümü 0.025 m yüksekliğindeki bir kısmı korunmuştur.

Kat. No.: 060

Levha: 23b

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: ABD,06.24

Buluntu Yeri: Anelema Batı Duvarı

Tür: Dor Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1 - M.S. 2. yy

Ölçüler: U: 0.39 Y: 0.24 D: 0.175 m

Tanım: Dor başlık parçası üzerinde yer alan abakus bölümü tamamen kırık ve eksiktir. Abakusu takip eden ekhinus, yatay ekhinus bilezikleri ve başlığa geçişte yer alan boyun kısmı korunmuştur.

Bezeme: Başlık parçası sütun tamburunun üst kısmı ile birlikte çalışılmıştır. Abakusun tamamı ile abakusu takip eden ekhinusunda bir bölümü kırık ve eksiktir. Ekhinus hafif dış bükey formu ve 0.05 m yüksekliğinde bir bölümü korunmuştur. Ekhinus altında yer alan iki yuvarlak plastik formda işlenen yatay ekhinus bileziği 0.02 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmişlerdir. Ekhinus bileziklerine geçişte düz bir bant oluşmuş, boyun kısmı, 0.05 x 0.05 m genişliğinde kare formu bölümlere ayrılmış ve altta 0.05 m yüksekliğinde düz bir bantla sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 061

Levha: 24a

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: SG1,12.16

Buluntu Yeri: Kastron Güneyi

Tür: Dor Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1 - 2. yy

Ölçüler: A.Ç. : 0.32 Y: 0.16 D: 0.28 m

Tanım: Dor başlık parçasının büyük bir bölümü kırıktır, eksiktir ve oldukça tahrip olmuştur. Parça üzerinde abakus, abakus altında yer alan ekhinus, yatay ekhinus bilezikleri ve sütuna geçişi sağlayan boyun kısmı takip edilebilmektedir.

Bezeme: Sütun tamburunun üst kısmı ile birlikte yapılmıştır. Abakus bölümü kırık ve eksiktir. Abakusun hemen altında yer alan ekhinusun korunan yüksekliği 0.025 m olup, hafif dış bükey ve kavisli bir forma sahiptir. Sütun tamburuna geçişi sağlayan üç adet ekhinus bileziği 0.02 m genişliğindeki alan içerisinde yerleştirilmiştir. Ekhinus bilezikleri altında, sütun tamburuna geçişte yer alan boyun bölümü 0.055 m yüksekliğinde, 0.04 m genişliğinde dikdörtgen formu bölümlere ayrılmıştır. Boyun altta 0.03 m genişliğindeki düz bir silme ile sınırlandırılmıştır. Başlığın alt bölümünde anathyrose işlemesi gözükmemektedir.

Kat. No.: 062

Levha: 24b

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: SG2,12.06

Buluntu Yeri: Kastron Güneyi

Tür: Dor Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1 - 2. yy

Ölçüler: U: 0.405 Y: 0.205 D: 0.215 m

Tanım: Başlık parçası oldukça aşınmış ve büyük bir bölümü kırık ve eksiktir. Parça üzerinde yer alan abakusun tamamı kırılmış, ekhinus, ekhinus bilezikleri ve sütuna geçişi sağlayan boyun kısmı korunmuştur.

Bezeme: Başlık parçası sütun tamburunun üst kısmı ile birlikte çalışılmıştır. Abakus profili kırık ve eksiktir. Abakus altında yer alan ekhinusun yüksekliği 0.05 m olup, hafif dış bükey ve kavisli bir forma sahiptir. Ekhinus altını süsleyen iki yatay ekhinus bileziği 0.02 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Ekhinus bilezikleri yuvarlak bir form yerine keskin, kademeli bir form sergilemektedir. Ekhinus bileziği altında, sütun tamburuna geçişte yer alan yivlerin genişlikleri 0.05 m, yükseklikleri 0.06 m'dir.

Kat. No.: 063

Levha: 24c-25a

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: S6,12.139

Buluntu Yeri: Kastron Çevresi

Tür: Dor Sütun Başlığı

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma

Tarih: M.S. 1. - 2. yy

Ölçüler: Y: 0.225 A.Ç.: 0.37 m

Tanım: Dor başlığı abakusunda yer alan kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Başlık üzerinde abakus, abakus altında yer alan ekhinus, yatay ekhinus bilezikleri ve sütuna geçişi sağlayan boyun kısmı izlenebilmektedir.

Bezekt: Başlık boyun kısmı ile birlikte çalışılmıştır. Köşeleri kırılmış olan Dorik formdaki abakus, 0.065 m yüksekliğindedir. Abakusun takip eden ekhinus 0.035 m genişliğinde, hafif dış bükey ve kavisli bir forma sahiptir. Ekhinusu izleyen üç adet ekhinus bileziğı 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Ekhinus bilezikleri oldukça yüzeysel, sıg birer çizgi şeklinde işlenmişlerdir. Ekhinus bilezikleri altında yer alan boyun kısmı, 0.06 m yüksekliğinde, 0.06 m genişliğinde kare formlu yivlere ayrılmıştır. Boyun üzerinde yer alan yivler altta 0.05 m genişliğindeki düz bir silme ile sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 064

Levha: 25b

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: T,07.188A

Buluntu Yeri: Tiyatro

Tür: Dor Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1 - M.S. 2. yy

Ölçüler: -

Tanım: Başlık parçasının oldukça yıpranmış, kırık ve eksiktir. Başlık üzerinde abakus, ekhinus, yatay ekhinus bilezikleri ve sütuna geçişi sağlayan boyun kısmı takip edilebilmektedir.

Bezeme: Boyun kısmı ile birlikte çalışılmış olan başlığın, abakus profilinin çok az bir kısmı korunmuştur. Dorik formda düz yapılmış abakus 0.05 m yüksekliğindedir. Abakusu izleyen ekhinus 0.05 m yükseklikte, dış bükey ve kavisli bir forma sahiptir. Ekhinus altını süsleyen, iki yatay ekhinus bileziğı 0.02 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Ekhinus bilezikleri yuvarlak plastik bir formda işlenmiştir. Ekhinus bilezikleri altında yer alan başlığın boyun kısmı, 0.05 x 0.05 m ölçülerinde kare formlu yivlere ayrılmıştır.

Kat. No.: 065

Levha: 25c

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: AT,12,03

Buluntu Yeri: Athena Tapınağı

Tür: Dor Sütun Başlığı

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1. yy sonu ve M.S. 2. yy

Ölçüler: Ü.Ç: 0.38 A.Ç.: 0.245 Y: 0.20 m

Tanım: Dor başlığı oldukça yıpranmış ve aşınmıştır. Başlığın abakusu kırık ve eksiktir, ekhinus ve boyun kısmı ise korunmuştur.

Bezeme: Sütun tamburunun üst kısmı ile birlikte çalışılmış olan başlığın abakusunun tüm köşeleri kırılmış, ekhinus ve boyun kısmında ise çeşitli kırık ve eksikler mevcuttur. Abakus 0.065 m genişliğinde, abakusun hemen altında yer alan ekhinus ise 0.04 m genişliğindedir. Ekhinus altını süsleyen ekhinus bilezikleri işlenmemiştir. En altta yer alan ve sütuna geçişi sağlayan boyun kısmı yivlendirilmemiştir. Boyun yüksekliği 0.085 m'dir. Başlığın üzerinde 0.04 x 0.04 m ölçülerinde bir dübel deliğı yer almaktadır.

Kat. No.: 066

Levha: 26

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: KEN,12.227

Buluntu Yeri: Kenotaph

Tür: Dor Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Yüksek Hellenistik Dönem

Tarih: M.Ö. 2. yy'ın 2. yarısı - M.Ö. 1. yy

Ölçüler: Y: 0.27 D: 0.185 m

Tanım: Dor başlığının büyük bir bölümü kırık ve eksiktir. Parça üzerinde abakus, ekhinus, ekhinus bilezikleri ve başlığın boyun kısmı takip edilebilmektedir.

Bezeme: Başlık parçası, başlığın boyun kısmı ile birlikte çalışıldığını göstermektedir. Dorik formu düz, abakus 0.05 m genişliğinde ve korunan uzunluğu 0.14 m'dir. Abakusun hemen altında yer alan ekhinus 0.06 m genişliğinde, oldukça hafif dış bükey ve kavisli bir forma sahiptir. Ekhinus altını süsleyen iki adet yatay ekhinus bileziği oldukça plastik bir formdadır ve 0.02 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Ekhinus bileziklerini takip eden boyun kısmına geçişte iç bükey, yarım ay/yaprak şeklinde motifler bulunmaktadır. Boyunun alt bölümü 0.06 x 0.05 m yüksekliğinde yivlere ayrılmış bu yivler altta 0.045 m yüksekliğindeki düz bir silme ile sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 067

Levha: 27a

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: KEN,12.231

Buluntu Yeri: Kenotaph Kuzey Doğu Köşe

Tür: Dor Sütun Başlığı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1 - 2. yy

Ölçüler: G: 0.245 Y: 0.25 D: 0.215 m

Tanım: Dor başlık parçası oldukça tahrip olmuş parçanın abakusu kırılmış, abakusu izleyen ekhinusun bir bölümü korunmuştur. Ekhinus altını süsleyen ekhinus bilezikleri ve boyun kısmı izlenebilmektedir.

Bezeme: Başlık Parçasının korunan bölümü boyun kısmı ile çalışıldığını göstermektedir. Abakus profili kırılmış, hemen altında yer alan ekhinusun ise 0.025 m genişliğindeki bölümü korunmuştur. Ekhinus altını süsleyen üç yatay ekhinus bileziği 0.02 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Alçak kabartma tekniğinde işlenmiş olan ekhinus bilezikleri altında yer alan boyun kısmı, 0.06 x 0.04 m genişliğinde eşit, dikdörtgen formu yivlere ayrılmıştır. Boyun üzerindeki bu yivler altta 0.05 m genişliğindeki düz bir silme ile sınırlandırılmışlardır.

Kat. No.: 068

Levha: 27b

Buluntu Yılı: 2013

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: -

Tür: Dor Başlığı

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1 - 2. yy

Ölçüler: Y: 0.21 A.Ç: 0.33 m

Tanım: Başlık abakus profili üzerindeki kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam olarak günümüze ulaşmıştır. Abakus profilinin köşeleri kırılmış, ekhinus, yatay ekhinus bilezikleri ve sütuna geçişi sağlayan boyun kısmı korunmuştur.

Bezeme: Başlık boyun kısmı ile birlikte çalışılmıştır. Dorik formu abakus oldukça hasar görmesine karşın yüksekliği 0.06 m olarak ölçülmüştür. Abakusu izleyen ekhinus 0.035 m genişliğinde, hafif dış bükey bir forma sahiptir. Ekhinus altını süsleyen yatay ekhinus bilezikleri 0.02 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. İki kademeli keskin formu ekhinus bilezikleri alçak kabartma tekniğinde işlenmiştir. Ekhinus bileziği altında yer alan boyun kısmı, 0.06 x 0.06 m ölçülerinde kare formu yivlere ayrılmış ve altta 0.03 m genişliğindeki düz silme ile sınırlandırılmışlardır.

Kat. No.: 069

Levha: 28

Buluntu Yılı: 2009

Kazı Env. No.: A,09.13.10.01

Buluntu Yeri: Asklepieion

Tür: Dor Başlığı

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1. - 2. yy

Ölçüler: Y: 0.27 A.Ç: 0.405 m

Tanım: Dor başlığının abakusu ve ekhinusundaki kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam olarak korunmuştur. Başlık üzerinde abakus, ekhinus, yatay ekhinus bilezikleri ve sütuna geçişi sağlayan boyun kısmı korunmuştur.

Bezeme: Başlık boyun kısmı ile birlikte çalışılmıştır. Düz bir forma sahip olan abakusun korunan uzunluğu 0.54 m, yüksekliği ise 0.075 m'dir. Abakusun hemen altında yer alan ekhinus 0.05 m yüksekliğinde, dış bükey bir forma sahiptir. Ekhinus altını süsleyen iki adet yatay ekhinus bileziği dış bükey formu ve 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Ekhinus bileziklerinden boyuna geçişte 0.02 m genişliğinde düz bir bant yer almaktadır. Ekhinus bileziklerinin altında yer alan boyun kısmı, sütun yivleri yerine 0.06 m x 0.04 m genişliğinde dikdörtgen formu bölümlere ayrılmıştır. Altta yer alan 0.008 m. yüksekliğindeki düz çıkıntı ile sütuna geçilmektedir. Başlığın alt bölümünde yer alan dübel yuvası 0.055 x 0.055 m ölçülerindedir.

Kat. No.: 070

Levha: 29a

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Asklepieion 3 Nolu Oda

Tür: Dor başlığı

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1. yy sonu M.S. 2. yy başı

Ölçüler: Y: 0.26 A.Ç: 0.30 m

Tanım: Başlık oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Abakus, ekhinus, ekhinus bilezikleri ve yivsiz sütun alt gövdesi ile birlikte işlenmiştir.

Bezeme: Boyun kısmı ile birlikte çalışılmış olan başlığın abakusu, ekhinusu üstten ve yanlardan üzerine bir şey oturtulmak üzere oyulmuştur. Dorik formu abakus, 0.35 x 0.35 m uzunluğunda ve 0.06 m yüksekliğindedir. Abakusun hemen altında yer alan ekhinus 0.05 m genişliğinde, hafif dış bükey bir forma sahiptir. Dış bükey formu yatay iki ekhinus bileziği 0.02 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Ekhinus bileziklerini takip eden, boyun kısmı yivsiz ve 0.135 m yüksekliğindedir. Başlığın alt bölümünde 0.045 m çapında yuvarlak formu bir dübel deliği yer almaktadır.

Kat. No.: 071

Levha: 29b

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Tiyatro Kuzeyi

Tür: Dor Sütun Başlığı

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi (?)

Tarih: M.S. 1. - 2. yy

Ölçüler: Y: 0.23 A.Ç.: 0.36 m

Tanım: Başlık, abakus profilindeki kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Başlık üzerinde abakus, ekhinus, yatay ekhinus bilezikleri ve sütuna geçişi sağlayan boyun kısmı korunmuştur.

Bezek: Başlık boyun kısmı ile birlikte çalışılmıştır. Düz bir forma sahip olan Dorik formdaki abakus profilinin yüksekliği 0.07 m'dir. Abakusu takip eden ekhinusun yüksekliği, 0.05 m olup, hafif dış bükey bir forma sahiptir. Ekhinus altını süsleyen üç yatay ekhinus bileziği 0.02 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Ekhinus bileziklerini takip eden başlığın boyun kısmı, 0.06 m. x 0.07 m genişliğinde dikdörtgen formu yivlere ayrılmıştır. Boyun üzerinde yer alan yivler altta 0.02 m yüksekliğindeki düz bir silme ile sınırlandırılmıştır. Başlığın alt bölümünde anathyrose izleri bulunmakta ve merkezde 0.07 x 0.07 m ölçülerinde bir dübel deliği yer almaktadır.

Kat. No. 072

Levha: 30

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Tiyatro Kuzeyi

Tür: Dor Sütun Başlığı

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Yüksek Hellenistik - Erken İmparatorluk Dönemi (?)

Tarih: M.Ö. 1. yy - M.S. 1. yy

Ölçüler: Y: 0.22 A.Ç.: 0.355 m

Tanım: Başlığın abakus profili büyük oranda kırılmış, onun dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Başlık üzerinde abakus, ekhinus, yatay ekhinus bilezikleri ve sütuna geçişi sağlayan boyun kısmı takip edilebilmektedir.

Bezekt: Başlık boyun kısmı ile birlikte çalışılmıştır. Dorik formu düz abakus profilinin yüksekliği 0.06 m'dir. Abakusun hemen altında yer alan ekhinus 0.07 m yüksekliğinde ve hafif dış bükey, kavisli bir form sergilemektedir. Eklinus altını süsleyen iki yatay eklinus bileziğı 0.02 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Eklinus bilezikleri altında yer alan ve boyun kısmından sütuna geçişi sağlayan yivler, 0.055 x 0.05 m genişliğindedir. Başlığın altında anathyrose izleri yer almakta ve merkezde 0.06 x 0.06 m genişliğine bir dübel deliğı bulunmaktadır.

Kat. No. 073

Levha: 31

Buluntu Yılı: 2006

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Agora Stoası

Tür: Dor Başlığı

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 1. - 2. yy

Ölçüler: Y: 0.285 A.Ç: 0.465 m

Tanım: Başlık, abakus profili üzerinde yer alan kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Başlığın üzerinde abakus, abakusu izleyen eklinus, yatay eklinus bilezikleri ve sütuna geçişi sağlayan boyun kısmı korunmuştur.

Bezeme: Başlık, boyun kısmı ile birlikte çalışılmıştır. Abakus düz bir forma sahiptir ve uzunluğu 0.56 x 0.56 m yüksekliği ise 0.075 m'dir. Abakusun hemen altında yer alan eklinusun yüksekliği 0.065 m olup, hafif dış bükey ve kavisli bir forma sahiptir. Eklinus altını süsleyen yatay eklinus bilezikleri dış bükey formu ve 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmişlerdir. Eklinus bileziğı altında yer alan boyun kısmı, 0.06 x 0.04 m genişliğinde dikdörtgen formu yivlere ayrılmıştır. Yivler altta 0.05 m genişliğinde düz bir bantla sınırlandırılmıştır. Başlığın altında merkezde yer alan dübel yuvası 0.055 x 0.055 m ölçülerindedir. Başlığın altında ayrıca anathyrose izleri yer almaktadır.

Kat. No. 074

Levha: 32a

Buluntu Yılı: 2009

Kazı Env. No.: M02,09.23

Buluntu Yeri: Asklepios-Hygieia Tapınağı

Tür: Arşitrav Bloğı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreğı

Ölçüler: U: 0.47 Y: 0.26 D: 0.44 m

Tanım: Arşitrav bloğına ait bir parça. Parçanın ön, yan ve üst bölümleri oldukça zarar görmüştür. Ön yüzde en altta birinci ve ikinci faskia tam olarak üçüncü faskia ise kısmen korunmuştur. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Arşitrav tacı korunamamıştır.

Bezeme: Parça üzerinde en altta yer alan birinci faskia 0.065 m genişliğindedir. Birinci faskia ile ikinci faskia iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncuklar, 0.05 m uzunluğunda, inciler ise 0.015 m genişliğindedir. İkinci faskia 0.075 m yüksekliktedir. İkinci faskia ile üçüncü faskayı ayıran inci-boncuk dizilimi yine iki inci, bir boncuk şeklindedir. İnci-boncuk diziliminde boncuklar, 0.05 - 0.055 m uzunlukta, inciler ise 0.015 m genişliktedir. Üçüncü faskanın sadece 0.06 m yüksekliğindeki bölümü korunmuştur. Arşitrav tacı ve üzerinde yer alan bezekler korunamamıştır. Parçanın altı kaba uçlu murçla tıraşlanmıştır.

Kat. No.: 075

Levha: 32b

Buluntu Yılı: 2009

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Asklepios-Hygieia Tapınağı

Tür: Arşitrav Bloğı Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreğı

Ölçüler: U: 0.565 Y: 0.48 D: 0.56 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait olan bu parçanın ön, yan ve üst yüzleri oldukça zarar görmüştür. Ön yüz üç faskiaya ayrılmıştır. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk, iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskia ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinin hemen üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde beş yapraktan oluşan anthemion dizisi bulunmaktadır. Arşitrav tacı üstte yer alan düz silme ile sonlanmaktadır.

Bezeme: Parça üzerinde yer alan birinci faskianın genişliği 0.065 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.04 m uzunlukta, inciler ise 0.015 m genişliktedir. İkinci faskianın genişliği 0.075 m olup, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.045-0.05 m arasında değişen uzunlukta, inciler ise 0.015 m genişliktedir. Üçüncü faskianın genişliği 0.115 m olup, arşitrav tacı ile faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m, incilerin genişliği 0.02 m'dir. Arşitrav tacında yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.035 m'dir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişliği 0.075 m ok uçlarının kanat genişliği 0.03 - 0.035 m arasında değişmektedir. Yumurta-ok ucu bezemesinin üzerinde yer alan palmet demetlerinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.04 m'dir. Açık palmet demetinin genişliği 0.13 m, kapalı palmet demetleri sağlam olarak korunamamıştır. Arşitrav tacında yer alan bezekleri sınırlandıran düz silmenin genişliği 0.075 m'dir. Parçanın alt bölümünde yer alan soffit bezeği kısmen korunmuştur. Soffitin ön yüze olan uzaklığı 0.17 m, korunan uzunluğu 0.25 m ve korunan genişliği 0.03 m'dir. Soffit bezemesi olarak yaprak (?) motifi kullanılmıştır. Bloğun alt bölümü ince uçlu bir keski ile özenli bir şekilde işlenmiştir.

Kat. No.: 076

Levha: 32c

Bulut Yılı: 2009

Kazı Env. No.: M05,09.36

Bulut Yeri: Asklepios-Hygieia Tapınağı

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.44 Y: 0.32 D: 0.51 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait bir parça. Blok parçasının ön, yan, alt ve üst bölümleri oldukça zarar görmüştür. Ön yüzde en altta iki inci, bir boncuk diziliminden oluşan, inci-boncuk dizisi korunmuştur. İnci-boncuk dizisi üzerinde geniş bir faskia bulunmaktadır. Faskia ile arşitrav tacı birbirinden yine iki inci, bir boncuk, iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Arşitrav tacında yumurta-ok ucu bezeği ve beş yapraktan oluşan anthemion dizisi yer almaktadır. Bezekli bölüm üstte yer alan düz silme ile sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Bloğun alt bölümü kırık ve eksiktir bu nedenle ilk iki faskia korunamamıştır. Faskialar birbirlerinden iki inci bir boncuk iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmıştır. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran boncukların uzunluğu 0.04 m incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. Üçüncü faskianın genişliği 0.115 m, üçüncü faskia ile arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.055, 0.045, 0.035 m arasında değişmekte inciler ise 0.01 m genişliktedir. Boncuklar üzerinde 0.03 m yüksekliğindeki profil içerisinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişlikleri 0.05, 0.06, 0.07 m arasında, ok kanatlarının genişliği ise 0.015 m ile 0.03 m arasında değişmektedir. Üstte 0.03 m yüksekliğindeki profil içerisinde anthemion dizisinin izleri görülmektedir. Kapalı palmet bezemesinin genişliği 0.14 m, açık palmet bezemesi sağlam olarak korunamadığı için ölçüsü alınamamıştır. Arşitrav tacını sınırlandıran düz silmenin genişliği ise 0.07 m'dir.

Kat. No.: 077

Levha: 32d

Bulut Yılı: 2009

Kazı Env. No.: C,09.79

Bulut Yeri: Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.265 Y: 0.26 D: 0.44 m

Tanım: Parça oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde yer alan bezekler kırılmış ve aşınmıştır. En altta inci-boncuk dizisinin bir bölümü korunmuştur. İnci-boncuk dizisi üzerinde, arşitrav tacında, yumurta-ok ucu bezeği yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde anthemion dizilerinin çok az bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parçanın en alt kısmında 0.045 m yüksekliğindeki bölümü korunan üçüncü faskia bulunmaktadır. Bu faskia üzerine yerleştirilmiş olan iki inci-bir boncuk-iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisinde, boncuklar 0.065 m uzunluğunda, inciler 0.01-0.015 m genişliğindedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.035 m yüksekliğindeki profil içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.065 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde anthemion dizilerinin izleri görülmektedir.

Kat. No.: 078

Levha: 33a

Buluntu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: C,08.19

Buluntu Yeri: Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.43 Y: 0.41 D: 0.59 m

Tanım: Arşitrav bloğunun küçük bir bölümüne ait olan bu parçanın alt, sağ yan yüz ve üst bölümü kaba murç ile işlenmiş, sol yan yüzü ise kırılmış ve eksiktir. Ön yüz üç faskiaya ayrılmıştır. Faskialar birbirinden iki inci, bir boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskia ve bezekli bölümü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi bulunmaktadır. Yumurta-ok ucu silmesi üzerinde yedi yapraklı anthemion dizisi yer almaktadır. Bezekli bölüm üstte yer alan düz silme ile sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde içten dışa doğru, birinci faskia 0.05 m genişliğinde, birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.04 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskianın genişliği 0.065 m, ikinci faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.045 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Üçüncü faskianın genişliği 0.115 m, üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunluğunda, inciler 0.015 m genişliğindedir. 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişlikleri 0.06 m mızrak uçlarının genişliği 0.01 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerine, 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisinde anthemion dizisi yer almaktadır. Anthemion dizisi üzerinde yer alan düz silmenin yüksekliği 0.03 m'dir. Parça kırık olduğu için altında yer alan soffit bezeği korunmamıştır.

Kat. No.: 079

Levha: 33b

Buluntu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.38 Y: 0.495 D: 0.455 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parçanın ön yüzü üç faskiaya ayrılmıştır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskia ile arşitrav tacını ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde anthemion dizisi bulunmaktadır. Üstte yer alan düz bir silme ile arşitrav tacındaki bezekli alan sınırlandırılmıştır. Parçanın altında soffit bezeği yer almaktadır. Soffit başlangıcında yer alan iç bükey profilin köşesinden çıkan dalın ucunda yer alan yaprak demeti içerisinden yalın sarmaşık dalı çıkmaktadır ki bu bezeme soffit bezeğini oluşturmaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğuna ait parçanın ön yüzünde üç faskia yer almaktadır. Birinci faskia 0.065 m genişlikte, birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran boncuklar 0.05 m uzunluğunda, inciler 0.02 m genişliğindedir. İkinci faskia 0.07 m genişliğinde, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran boncuklar 0.055 m uzunluğunda, inciler 0.025 m genişliğindedir. Üçüncü faskianın genişliği 0.115 m üzerinde

yer alan inci-boncuk dizisinde, boncukların uzunluğu 0.065 m incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan arşitrav tacında 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisinde yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075 m, ok kanatlarının genişliği ise 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisine anthemion dizisi yerleştirilmiştir. Anthemion dizisi üzerinde yer alan ve arşitrav tacını sınırlandıran düz silmenin genişliği ise 0.08 m'dir. Parçanın altında 0.21 m genişliğinde, 0.32 m uzunluğundaki bölümü korunan soffit bezeği yer almaktadır. Soffit bezeğinin yerleştirildiği alanın ön yüze uzaklığı 0.17 m, arka yüze olan uzaklığı ise 0.17 m'dir.

Kat. No.: 080

Levha: 34a

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.61 Y: 0.40 D: 0.21 m

Tanım: Arşitrav bloğu parçasının ön, yan ve arka yüzlerinde büyük kırık ve eksikler bulunmaktadır. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Bezeklerle süslü arşitrav tacı kırık ve eksiktir.

Bezeme: Arşitrav bloğu parçası üzerinde yer alan faskialar içten dışa doğru sıralandığında, ilk faskia oldukça yıpranmış, 0.05 m yükseklik ölçülebilmıştır. Bütün faskialar iki inci, bir boncuk dizilimine sahip inci-boncuk dizisi ile birbirinden ayrılmaktadır. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran boncuklar 0.035 m uzunluğunda, inciler 0.01 m genişliğindedir. İkinci faskianın genişliği 0.065 m'dir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.04 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliktedir. Üçüncü faskianın genişliği 0.11 m'dir. Arşitrav tacı ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi ve bezekli arşitrav tacı kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 081

Levha: 34b

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.46 Y: 0.32 D: 0.39 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait iki parça. Ön yüzde içte kalan üçüncü faskianın bir bölümü ve faskia üzerinde iki inci, bir boncuk diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi korunmuştur. Arşitrav tacında ise yumurta-ok ucu bezeği ve yedi yapraktan oluşan anthemion dizisi yer almaktadır. Arşitrav tacı ince düz bir silme ile sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Parça üzerinde en altta üçüncü faskianın bir bölümü korunmuştur. Üçüncü faskianın korunan yüksekliği 0.08 m'dir. Üçüncü faskia ile arşitrav tacını ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu, 0.05 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. Arşitrav tacında 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m, ok kanatlarının genişliği 0.01-0.015 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerine 0.04 m yüksekliğindeki profil içerisine yerleştirilmiş olan anthemion dizisinde açık palmetler üstte yaklaşık 0.14 m genişlikte, kapalı palmetler ise 0.13 m genişliğindedir. Arşitrav tacı üzerinde yer alan bezekler, 0.02 m yüksekliğindeki düz silme sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 082

Levha: 34c

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.65

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.30 Y: 0.38 D: 0.41 m

Tanım: Arşitrav bloğundan kopan parçanın bütün yüzleri oldukça zarar görmüştür. Parça üzerinde sadece bloğun alt kısmında yer alan soffit bezemesinin bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parçanın ön yüzünde yer alan faskialar ve arşitrav tacı bezemelerinin hiçbiri korunamamıştır. Alt bölümde yer alan soffit ön yüze uzaklığı 0.16 m'dir. Sarmaşık dalları ve bu dalların uçlarında yer alan yaprak ve çiçek motiflerinden oluşan soffit korunan genişliği ise 0.085 m'dir.

Kat. No.: 083

Levha: 35a

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.109

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih.: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.57 Y: 0.39 D: 0.49 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parça, tüm yüzeyi kırık ve eksikler içermektedir. Ön yüzde birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmış üç faskiaya yer almaktadır. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi ve anthemion dizisinden oluşan bezek dizisi bulunmaktadır. Arşitrav tacı üzerindeki bezekler üstte yer alan düz silmeyle sınırlandırılmıştır. Parçanın alt bölümünde yan yana ve üst üste yerleştirilmiş yaprak demetlerinden oluşan soffit bezeği bulunmaktadır.

Bezeme: Arşitrav parçasının ön yüzünde üç faskia yer almaktadır. Birinci faskia 0.035 m genişlikte, birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran boncukların uzunluğu 0.07 ile 0.05 m arasında değişmekte, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. İkinci faskia 0.065 m yükseklikte, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran boncuklar 0.05 m uzunluğunda, inciler 0.01 m genişliğindedir. Üçüncü faskianın genişliği 0.115 m üzerinde yer alan ve arşitrav tacını ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezemesindeki yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.02 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisine anthemion dizisinin yerleştirildiği görülmektedir. Arşitrav tacında korunan açık palmet yaprak demetinin genişliği 0.15 m'dir. En üstte yer alan ve bezekli bölümü sonlandıran düz silmenin genişliği 0.035 m'dir. Arşitrav bloğuna ait bu parçanın altında 0.9 m. genişliğinde, 0.51 m uzunluğundaki bölümü korunmuş, yan yana ve üst üste yerleştirilmiş defne yapraklarından oluşan soffit bezemeği bulunmaktadır. Soffit bezeğinin ön yüze uzaklığı 0.165 m iken, soffit sınırından arka yüze sadece 0.05 m genişliğindeki bir bölüm korunmuştur.

Kat. No.: 084

Levha: 35b

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.27

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 2. çeyreği

Ölçüler: U: 0.21 Y: 0.275 D: 0.195 m.

Tanım: Arşitrav bloğundan kopan parçanın ön yüzünde bir adet faskia ve faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi kısmen korunmuştur. Arşitrav tacında yer alan inci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi bulunmaktadır. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan anthemion dizisinin çok az bir bölümü gözükmemektedir.

Bezeme: Parça üzerinde en altta yer alan birinci ve ikinci faskia kırık ve eksiktir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran iki inci-bir boncuk diziliminde, boncukların uzunluğu 0.045 m., incilerin genişliği 0.01 m'dir. Üçüncü faskia 0.115 m. yüksekliğinde, ikinci faskia ile arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.055 m. uzunluğunda, inciler 0.01 m. genişliğindedir. Arşitrav tacında 0.04 m. genişliğindeki alan içinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m., mızrak uçlarının genişliği ise

0.01 m.'dir. Yumurta-mızrak ucu dizisi üzerinde yer alan açık-kapalı dizisinin çok az bir bölümü görülmektedir.

Kat. No.: 085

Levha: 36a

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: C6,10.19

Buluntu Yeri: Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.505 Y: 0.405 D: 0.31 m

Tanım: Arşitrav bloğundan kopan parçanın bütün yüzeyi oldukça zarar görmüştür. Ön yüzde faskialar ve faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi kısmen korunmuştur. Arşitrav tacında yer alan bezekli bölüm kırık ve eksiktir. Parçanın alt bölümünde yer alan soffit bezeğinin çok az bir bölümü takip edilebilmektedir. Soffit bezeği olarak sarmaşık dalı kullanılmıştır.

Bezeme: Parça üzerinde en altta yer alan birinci faskia ve birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran iki inci-bir boncuk dizisinden oluşan dizilimde boncuklar kırık, korunan inciler ise 0.015 m genişliğindedir. İkinci faskia 0.065 m yükseklikte, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran iki inci-bir boncuk dizilimine sahip inci-boncuk dizisinde, boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler ise 0.015 m genişliğindedir. Üçüncü faskianın korunan genişliği 0.10 m'dir. Arşitrav tacına geçişi sağlayan inci-boncuk dizisi ve arşitrav tacında yer alan bezekler kırık ve eksiktir. Parçanın alt kısmında ön yüze 0.16 m uzaklıkta, 0.085 m genişliğinde ve 0.38 m uzunluğundaki bölümü korunmuş soffit yer almaktadır. Soffit bezemesi olarak yalın bir sarmaşık dalı ve bu daldan çıkan sarmaşık yaprakları kullanılmıştır.

Kat. No.: 086

Levha: 36b

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: C6,10.

Buluntu Yeri: Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.50 Y: 0.375 D: 0.465 m

Tanım: Arşitrav bloğundan kopmuş parçanın bütün yüzeyi oldukça zarar görmüştür. Ön yüz üç faskiaya ayrılmıştır. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmıştır. Parçanın alt bölümünde bulunan soffit bezeğinin köşeye ait küçük bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Arşitrav bloğuna ait bu parçanın en altta yer alan ilk faskia 0.035 m genişliğindedir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar, 0.04 m uzunluğunda, inciler ise 0.01 m genişliğindedir. İkinci faskia 0.065 m genişliğinde, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde korunan tek boncuk, 0.045 m uzunlukta, inciler ise kırık ve eksiktir. Üçüncü faskianın 0.105 m genişliğindeki bölümü korunmuştur. Parçanın alt kısmında yer alan soffit ön yüze uzaklığı 0.165 m'dir. Soffit bezeğinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.010 m'dir. Soffit bezeği olarak yaprak ve meyvelerden oluşan bir bezek seçilmiştir. Soffitin korunan uzunluğu 0.24 m'dir.

Kat. No.: 087

Levha: 37a

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: OPR1,10.132

Buluntu Yeri: Opramoas Ailesi Anı Binası

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.42 Y: 0.395 D: 0.53 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parçanın tüm yüzeyleri kırık ve eksikler içermektedir. Ön yüzde yer alan üç faskia birbirlerinden iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile

ayrılmaktadır. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi korunmuştur. Parçanın altında soffit bezemesi yer almaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan bu parça üzerinde en altta yer alan, birinci faskia 0.035 m genişliktedir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar, 0.045 m uzunlukta, inciler ise 0.01 m genişliktedir. İkinci faskia 0.065 m genişliğinde, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar, 0.05 m uzunluğunda, inciler ise 0.01 m genişliğindedir. Üçüncü faskia 0.125 m genişlikte, üçüncü faskia ile arşitrav tacında yer alan bezekleri birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar, 0.06 m uzunlukta, inciler ise 0.015 m genişliktedir. Arşitrav tacında yer alan yumurta-ok ucu bezemesi 0.035 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m, ok uçlarının kanat genişlikleri ise 0.025 m'dir. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde yer alan anthemion dizisinin yer aldığı çerçeve bölümü kırık ve eksiktir. Parçanın alt kısmında ön ve arka yüze 0.16 m uzaklıkta, 0.10 m genişliğindeki alan içerisine soffit bezemesi yerleştirilmiştir. Soffitin korunan uzunluğu 0.39 m'dir. Soffit bezeği olarak iki daldan çıkan yaprak, çiçek ve meyvelerden oluşan bir bezek seçilmiştir.

Kat. No.: 088

Levha: 37b

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: T,07.133

Bulut Yeri: Tiyatro

Tür: Arşitrav - Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.305 Y: 0.36 D: 0.175 m

Tanım: Arşitrav ve friz bloğunun bir arada işlendiği bloğa ait parçanın sol ve sağ yan yüzü kırık ve eksiktir. En altta üç faskia bulunmakta ilk iki faskia birbirinden iki inci-bir boncuk diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Üçüncü faskia üzerinde yer alan arşitrav tacında yumurta-ok ucu bezemesi ve sarmaşık dalı motifi bulunmaktadır. Arşitrav üstte yer alan düz silme ile sınırlandırılmış ve friz bölümüne geçilmiştir. Acanthus yapraklarından oluşan dallar ve bu dalların oluşturduğu boşluklarda yer alan çiçek rozetleri friz ana bezeğini oluşturmaktadır. Friz tacında yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. En üstte yer alan düz silme ile friz taci sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Arşitrav-friz bloğunun alt bölümünde yer alan faskialar sırası ile 0.03 m, 0.04 m, 0.05 m yüksekliktedir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunluğa, inciler 0.01 m genişliğe sahiptir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler ise 0.015 m genişliktedir. Üçüncü faskiadan arşitrav tacına doğrudan geçilir. Arşitrav tacında 0.025 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezeği yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m, ok uçlarının kanat genişliği 0.02 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan sarmal dallar 0.02 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. 0.03 m yüksekliğindeki düz silme ile friz bölümüne geçilir. Friz ana bezeği olarak 0.10 m genişliğindeki alan içerisine acanthus yapraklarından oluşturulmuş dallar ve bu dallardan çıkan yalın dalların içe doğru kıvrılması ile oluşan boşluklarda rozet motifleri yer almaktadır. Friz tacında 0.02 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m, mızrak uçlarının kalınlığı ise 0.005 m'dir. En üstte yer alan 0.025 m yüksekliğindeki düz silme ile friz taci sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 089

Levha: 38a

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: T,07.135

Bulut Yeri: Tiyatro

Tür: Arşitrav - Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.505 Y: 0.36 D: 0.20 m

Tanım: Arşitrav ve friz bölümlerinin bir arada işlendiği bloğun sol ve sağ yan yüzü kırık ve eksiktir. En altta üç faskia bulunmakta ilk iki faskia birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Üçüncü faskia üzerinde yer alan arşitrav tacında yumurta-ok ucu bezemesi ve sarmal dal motifi bulunmaktadır.

Arşitrav üzerinde yer alan frizde, akanthus yapraklarından oluşan dallar ve bu dalların uçlarından çıkan yalın dalların içe doğru kıvrılmalarıyla oluşturdukları boşluklarda yer alan çiçek rozetleri friz ana bezeğini oluşturmaktadır. Friz tacında yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. En üstte yer alan düz silme ile friz tacı sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Blok üzerinde yer alan faskialar sırası ile 0.03 m, 0.04 m, 0.05 m yüksekliktedir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunluğa, inciler 0.01 m genişliğe sahiptir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler ise 0.015 m genişliktedir. Üçüncü faskiadan arşitrav tacına doğrudan geçilir. Arşitrav tacında 0.025 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezeği yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m, ok kanatlarının genişliği 0.02 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan sarmal dallar 0.02 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. 0.03 m yüksekliğindeki düz silme ile frize geçilir. Friz ana bezeği 0.10 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen akanthus yapraklarından oluşturulmuş dallar ve bu dallardan çıkan yalın dalların içe doğru kıvrılması ile oluşan boşluklardaki rozet motiflerinden oluşmaktadır. Friz tacında 0.02 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezeği yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m, mızrakların kalınlığı ise 0.005 m'dir. En üstte yer alan 0.025 m yüksekliğindeki düz silme ile friz tacı sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 090

Levha: 38b

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: T,07.130

Bulut Yeri: Tiyatro

Tür: Arşitrav - Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.395 Y: 0.36 D: 0.20 m

Tanım: Arşitrav ve friz bloğunun bir arada işlendiği bloktan kopan parçanın sağ yan yüzü sağlam sol yan yüzü ise kırık ve eksiktir. En altta üç faskia bulunmakta ilk iki faskia birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Üçüncü faskia üzerinde yer alan arşitrav tacında yumurta-ok ucu bezemesi ve sarmal dal motifi bulunmaktadır. Arşitrav üzerinde yer alan frizde, akanthus yapraklarından oluşan dallar ve bu dalların oluşturduğu boşluklarda yer alan çiçek rozetleri friz ana bezeğini oluşturur. Friz tacında yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. En üstte yer alan düz silme ile friz tacı sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Arşitrav frizin bir arada işlendiği parçanın alt bölümünde yer alan faskialar sırası ile 0.03 m, 0.04 m, 0.05 m yüksekliktedir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunluğa, inciler 0.01 m genişliğe sahiptir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler ise 0.015 m genişliktedir. Üçüncü faskiadan arşitrav tacına doğrudan geçilir. Arşitrav tacında 0.025 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezeği yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m, ok kanatlarının genişliği 0.02 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan sarmal dallar 0.02 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. 0.03 m yüksekliğindeki düz silme ile frize geçilir. Friz ana bezeği olarak, 0.10 m genişliğindeki alan içerisine, akanthus yapraklarından oluşan dallar ve bu dallardan çıkan yalın dalların içe doğru kıvrılması ile oluşan boşluklarda rozet motiflerinden oluşan bir bezek tercih edilmiştir. Friz tacında 0.02 m yüksekliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m, mızrakların kalınlığı ise 0.005 m'dir. En üstte yer alan 0.025 m yüksekliğindeki düz silme ile friz tacı sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 091

Levha: 38c

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: T,07.129

Bulut Yeri: Tiyatro

Tür: Arşitrav - Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.365 Y: 0.365 D: 0.20 m

Tanım: Arşitrav ve friz bölümlerinin bir arada işlendiği parçanın her iki yan yüzü kırık ve eksiktir. En altta üç faskia bulunmakta ilk iki faskia birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Üçüncü faskia üzerinde yer alan arşitrav tacında yumurta-ok ucu bezmesi ve sarmal dal motifi bulunmaktadır. Frizde, akanthus yapraklarından oluşan dallar ve bu dalların oluşturduğu boşluklarda yer alan çiçek rozetleri yer almaktadır. Friz tacında yumurta-mızrak ucu bezeği ve bunu takip eden bölümdeki düz silme ile friz tacı sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Blok üzerinde yer alan faskialar sırası ile 0.03 m, 0.04 m., 0.05 m yüksekliktedir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunluğa, inciler 0.01 m genişliğe sahiptir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran boncuklar 0.05 m uzunluğunda, inciler ise 0.015 m genişliğindedir. Üçüncü faskia ile arşitrav tacı arasında herhangi bir bezeme örgesi bulunmamaktadır. Arşitrav tacında 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezeği yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.05 ile 0.055 m arasında değişmekte, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.02 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan sarmaşık dalları 0.02 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. 0.02 m yüksekliğindeki düz silme ile frize geçilir. Friz ana bezeği olarak 0.10 m genişliğindeki alan içerisine akanthus yapraklarından oluşturulmuş dallar ve bu dalların içe doğru kıvrılması ile oluşan boşluklarda rozet motifleri yer almaktadır. Friz tacında 0.02 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055, 0.05 m arasında değişirken, mızrak uçlarının kalınlığı ise 0.005 m'dir. En üstte yer alan 0.025 m yüksekliğindeki düz silme ile friz tacı sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 092

Levha: 39a

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.265

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 1.30 Y: 0.39 D: 0.46 m

Tanım: Arşitrav bloğunun, ön, yan ve üst yüzleri oldukça zarar görmüştür. Bloğun sol yan yüzü ufak kırık ve eksikler dışında sağlam, sağ yan yüzü kırık ve eksiktir. Ön yüz üç faskiaya ayrılmıştır. Faskialar birbirlerinden iki inci-bir boncuk-iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskia ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinin hemen üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde yer alan anthemion dizisinden oluşan bezek korunamamıştır. Bloğun alt kısmında soffit bezeği yer almaktadır.

Bezeme: Blok üzerinde yer alan birinci faskianın genişliği 0.035 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.045 m uzunlukta, inciler ise 0.01 m genişliktedir. İkinci faskianın genişliği 0.065 m olup, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.045 m uzunlukta, inciler ise 0.01 m genişliktedir. Üçüncü faskianın genişliği 0.115 m olup, arşitrav tacı ile faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.065 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.045 m'dir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişliği 0.065 m, ok kanatlarının genişliği 0.02 m'dir. Arşitrav tacında yumurta-ok ucu bezemesini takip eden palmet yaprak demetleri kırık ve eksiktir. Bloğun alt bölümünde yer alan soffit bezeğinin ön ve arka yüze olan uzaklığı 0.165 m, soffit genişliği 0.10 m'dir. Soffit bezeği olarak bir sarmaşık dalı ve sarmaşık dalının kıvrımları arasında kalan boşluklarda daldan çıkan yaprak ve meyve (korymbos) motifleri kullanılmıştır.

Kat. No.: 093

Levha: 39b

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.263

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.33 Y: 0.355 D: 0.45 m

Tanım: Arşitrav bloğundan kopmuş parçanın tüm yüzeyi kırık ve eksikler içermektedir. Ön yüzde iki faskia korunmuştur. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Arşitrav tacı kırık ve eksiktir.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üç faskiaya ayrılmış, faskialar birbirlerinden iki inci-bir boncuk-iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Parça üzerinde yer alması gereken birinci faskia kırık ve eksiktir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler ise 0.015 m genişliktedir. İkinci faskianın genişliği 0.065 m olup, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m. uzunlukta, inciler ise 0.015 m genişliktedir. Üçüncü faskianın genişliği 0.115 m olup, arşitrav tacı ile faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 - 0.065 m arasında değişmekte, incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. Arşitrav tacı korunamamıştır.

Kat. No.: 094

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.264

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.30 Y: 0.40 D: 0.47 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parça tüm yüzeylerinde kırık ve eksikler içermektedir. Ön yüz üç faskiaya ayrılmıştır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Arşitrav tacı kırık ve eksiktir. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği yer almaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üç faskiaya ayrılmış, faskialar birbirlerinden iki inci-bir boncuk-iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Parça üzerinde yer alan birinci faskia 0.035 m yükseklikte, birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler ise 0.01 m genişliktedir. İkinci faskianın genişliği 0.065 m olup, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.04 - 0.045 m arasında değişmekte, inciler ise 0.01 m genişliktedir. Üçüncü faskianın genişliği 0.115 m olup, arşitrav tacı ile faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.055 m, incilerin genişliği kırık oldukları için ölçülememiştir. Arşitrav tacı kırık ve eksiktir. Parçanın alt bölümünde yer alan soffit, ön ve arka yüze eşit uzaklıkta 0.155 m ve soffit genişliği 0.10 m'dir. Soffit bezeği olarak birbiri üzerinden geçerek oval boşluklar oluşturan iki sarmaşık dalı ve bu boşluklarda yer alan yaprak motifli kullanılmıştır.

Kat. No.: 095

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.249

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.37 Y: 0.335 D: 0.505 m

Tanım: Arşitrav bloğundan kopan parçanın ön, arka ve sağ yan yüzünde kırık ve eksikler bulunmaktadır. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği bulunmaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğuna ait parçanın ön yüzü kademeli bir şekilde genişleyen üç faskiaya ayrılmıştır. Faskialar birbirlerinden iki inci-bir boncuk-iki inci şeklinde dizilim gösteren inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Birinci faskianın genişliği 0.035 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler ise 0.01 m genişliktedir. İkinci faskianın genişliği 0.065 m olup, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler ise 0.01 m genişliktedir. Üçüncü faskianın genişliği 0.115 m olup, arşitrav tacı ile faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.055 m,

Levha: 40a

Levha: 40b

incilerin genişliği 0.015m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.04 m'dir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişliği 0.06 m, ok kanatlarının genişliği 0.02 m'dir. Arşitrav tacında yumurta-ok ucu bezemesinin üzerinde yer alan anthemion dizisinden oluşan bezeme örgesi korunamamıştır. Bloğun alt bölümünde yer alan soffit bezeğinin ön yüze uzaklığı 0.165 m, arka yüze uzaklığı 0.15 m ancak arka bölüm kırık ve eksiktir. Soffit genişliği 0.10 m, korunan uzunluğu 0.30 m'dir. Soffit bezeği olarak dönüşümlü olarak üst üste ve yan yana yerleştirilmiş defne yaprak motifi kullanılmıştır.

Kat. No.: 096

Levha: 40c

Bulutlu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.233 - 296

Bulutlu Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.41 Y: 0.405 D: 0.505 m

Tanım: Arşitrav bloğundan kopmuş parçanın ön, arka ve sağ yan yüzünde kırık ve eksikler bulunmaktadır. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yer alan bezekler kırık ve eksiktir. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği bulunmaktadır.

Bezeme: Ön yüz kademeli bir şekilde genişleyen üç faskiaya ayrılmıştır. Birinci faskianın genişliği 0.035 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskia birbirlerinden iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler ise 0.01 m genişliktedir. İkinci faskianın genişliği 0.065 m olup, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.055 m uzunlukta, inciler ise 0.01 m genişliktedir. Üçüncü faskianın genişliği 0.115 m olup, arşitrav tacı ile faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.07 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan arşitrav tacı kırık ve eksiktir. Parçanın alt bölümünde yer alan soffit bezeğinin ön yüze uzaklığı 0.165 m, arka yüze uzaklığı 0.14 m ancak arka bölüm kırık ve eksiktir. Soffit genişliği 0.10 m'dir. Soffit bezeği olarak, yan yana yerleştirilmiş defne yaprakları her iki taraftan muhtemelen soffit bezeğinin ortasında yer alan çiçek ve akanthus yaprağına doğru yönlendirilmiştir.

Kat. No.: 097

Levha: 41a

Bulutlu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.284

Bulutlu Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.525 Y: 0.39 D: 0.575 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parçanın her iki yan ve arka yüzünde çeşitli kırık ve eksikler bulunmaktadır. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve bezekli bölümü birbirlerinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde, arşitrav tacında, yumurta-ok ucu bezeği ve üzerinde anthemion dizisinden oluşan bezek dizisi bulunmaktadır. Bezekli alan üstte yer alan düz silme ile sonlanmaktadır. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği yer almaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça, her iki yan ve arka yüzünde kırık ve eksikler içermektedir. Ön yüz kademeli bir şekilde genişleyen üç faskiaya ayrılmıştır. Birinci faskianın genişliği 0.035 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler ise 0.005 m genişliktedir. İkinci faskianın genişliği 0.065 m olup, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirlerinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler ise 0.01 m genişliktedir. Üçüncü faskianın genişliği 0.115 m olup, arşitrav tacı ile faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.07 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde arşitrav tacında yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.04 m'dir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişliği 0.07 m, ok kanatlarının genişliği 0.025 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesinin üzerinde 0.045 m genişliğindeki alan içerisine anthemion dizisi yerleştirilmiştir. Açık

ve kapalı palmet yaprak demetlerinin her biri 0.12 m genişliğe sahiptir. En üstte yer alan ve bezekli alanı sınırlandıran düz silme 0.04 m yüksekliğe sahiptir. Parçanın alt bölümünde yer alan soffit bezeğinin ön yüze uzaklığı 0.165 m, arka yüze uzaklığı 0.10 m, fakat bloğun arka bölümü kırık ve eksiktir. Soffit genişliği 0.10 m, korunan uzunluğu yaklaşık olarak 0.40 m'dir. Soffit bezeği olarak dönüşümlü olarak üst üste ve yan yana yerleştirilmiş defne yaprak motifi kullanılmıştır.

Kat. No.: 098

Levha: 41b

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.319

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.71 Y: 0.40 D: 0.41 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parçanın tüm yüzeyleri oldukça zarar görmüştür. Ön yüzde bir faskia ve faskiaları birbirlerinden ayıran inci-boncuk dizilerinden sadece biri korunmuştur. Arşitrav tacı ve bu alanda yer alan bezekler kırık ve eksiktir. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği yer almaktadır.

Bezeme: Ön yüzde yer alan ilk iki faskia ve bu faskiaları birbirlerinden ayıran inci-boncuk dizileri kırık ve eksiktir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran iki inci-bir boncuk-iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisinde, boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.115 m, üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi ve arşitrav tacı korunamamıştır. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği ve bir dübel deliği bulunmaktadır. 0.20 m uzunluğundaki bölümü korunan, 0.10 m genişliğindeki soffit alanında sarmaşık dalları ve bu dallardan çıkan yaprak motifleri soffit bezeği olarak tercih edilmiştir. Soffit bezeğine yaklaşık 0.18 m uzaklıkta 0.04x0.05 m ölçülerinde bir dübel deliği yer almaktadır.

Kat. No.: 099

Levha: 42a

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.330

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.365 Y: 0.415 D: 0.455 m

Tanım: Arşitrav bloğundan kopan parçanın, her iki yan, alt ve arka yüzünde çeşitli kırık ve eksikler bulunmaktadır. Parçanın ön yüzü kademeli olarak genişleyen üç faskiaya ayrılmıştır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Arşitrav tacında yumurta-ok ucu ve anthemion dizisinden oluşan bezek dizisi yer almaktadır. Arşitrav tacı üstte yer alan düz silme ile sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça oldukça hasar görmüştür. Ön yüzde yer alan birinci faskia kırılmış, birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran iki inci-bir boncuk-iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia 0.065 m genişlikte, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran iki inci, bir boncuk, iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.115 m, üçüncü faskia üzerinde yer alan daha önceki inci-boncuk dizileri ile aynı dizilime sahip inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. Arşitrav tacında 0.04 m genişliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezemesi ve 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisinde anthemion dizisi yer almaktadır. Yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m mızrak uçları 0.01 m genişliktedir. Parça üzerinde sağlam bir şekilde korunan kapalı palmet yaprak demeti 0.013 m genişliktedir. Arşitrav tacında yer alan ve bezekli bölümü sınırlandıran düz silme 0.03 m genişliğindedir.

Kat. No.: 100**Levha:** 42b**Buluntu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.363**Buluntu Yeri:** Batı Cadde**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın son çeyreği**Ölçüler:** U: 0.18 Y: 0.40 D: 0.45 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait olan parçanın ön, alt, sağ ve arka yüzünde çeşitli kırık ve eksikler bulunmaktadır. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-mızrak ucu bezemesi üzerinde anthemion dizisinden oluşan bezek dizisi bulunmaktadır. Bezekli alan üstte yer alan düz silme ile sonlanmaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça oldukça hasar görmüştür. Ön yüzde yer alan birinci faskia kırılmış, birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran iki inci-bir boncuk-iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia 0.065 m genişlikte, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.115 m, üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, inciler 0.01 m genişliktedir. Arşitrav tacında 0.035 m genişliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m mızrak uçları 0.01 m genişliktedir. 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisinde anthemion dizisinden oluşan bezeme dizisi yer almaktadır. Bu alanda bir adet yarım açık palmet yaprak demeti ve bir adet yarım kapalı palmet demeti korunmuştur. Arşitrav tacında yer alan bezekli bölüm 0.03 m yüksekliğindeki düz silme ile sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 101**Levha:** 42c**Buluntu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.387a**Buluntu Yeri:** Batı Cadde**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın son çeyreği**Ölçüler:** U: 0.635 Y: 0.34 D: 0.375 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parçanın ön, yan ve arka yüzü oldukça zarar görmüştür. Ön yüzde iki inci, bir boncuk, iki inci dizisi ile birbirinden ayrılan ve kademeli bir şekilde yükseklikleri artan üç faskia yer almaktadır. Arşitrav tacı kırık ve eksiktir. Parçanın alt kısmında yer alan soffit bezeğinin bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde en altta yer alan birinci faskianın 0.035 m yüksekliğindeki bir bölümü korunmuştur. Birinci faskia ile ikinci faskia birbirlerinden iki inci-bir boncuk-iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia 0.065 m yüksekliğinde, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler 0.015 m genişliktedir. Üçüncü faskianın korunan genişliği 0.08 m, üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi ve bezekli arşitrav tacı kırık ve eksiktir. Parçanın altında soffit bezeği bulunmaktadır. 0.10 m genişliğindeki soffit bezeğinin 0.47 m uzunluğundaki bölümü korunmuştur. Soffit bezemesinin ön yüze uzaklığı 0.165 m olup bezek olarak sarmaşık dalları ve bu dallardan çıkan yaprak motifleri kullanılmıştır.

Kat. No.: 102**Levha:** 43**Buluntu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.387b**Buluntu Yeri:** Batı Cadde**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.485 Y: 0.40 D: 0.53 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parça oldukça hasar görmüş, ön ve altta yer alan bezemeler kırılmış ve aşınmıştır. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Arşitrav tacında yumurta-ok ucu bezeği ve anthemion dizisi bulunmaktadır. Bezekli alan üstte yer alan düz silme ile sınırlandırılmıştır. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği yer almaktadır.

Bezeme: En altta yer alan birinci faskia ve birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi kırık ve eksiktir. İkinci faskia 0.065 m yüksekliğinde, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuk 0.05 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliktedir. Üçüncü faskia 0.115 m yükseklikte, üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinde boncuk uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Arşitrav tacında 0.04 m genişliğindeki alan içerisinde yumurta-ok ucu bezemesi ve 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisinde anthemion dizisi yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m, ok kanatlarının genişliği 0.01 m'dir. Arşitrav tacını üstte sınırlandıran düz silme 0.03 m yüksekliğe sahiptir. Parçanın altında yer alan soffit bezeği 0.10 m genişliğindedir. Soffit bezeği olarak sarmaşık dalları ve bu dallardan çıkan yaprak motifleri kullanılmıştır.

Kat. No.: 103

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.108

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.57 Y: 0.39 D: 0.49 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parçanın ön, arka, her iki yan ve arka yüzünde çeşitli kırık ve eksikler bulunmaktadır. Parça üzerinde yer alan bezekler kırılmış ve aşınmıştır. Ön yüzde kademeli olarak genişleyen üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Arşitrav tacı üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi ve anthemion dizisi yer almaktadır. Bezekli alan üstte yer alan düz silme ile sınırlandırılmıştır. Parçanın alt bölümünde soffit bezemesi yer almaktadır. Soffit bezeği oldukça aşınmıştır.

Bezeme: Arşitrav parçası üzerinde kademeli olarak genişleyen faskialar iki inci-bir boncuk-iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile birbirinden ayrılmaktadır. En altta yer alan birinci faskia kırılmasına karşın yaklaşık olarak 0.035 m olarak ölçülmüştür. Birinci faskia üzerinde yer alan ve birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia 0.065 m yüksekliğinde, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuk 0.05 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliktedir. Üçüncü faskia 0.115 m yükseklikte, üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. Arşitrav tacında 0.045 m genişliğindeki alan içerisinde yumurta-ok ucu bezemesi bulunmaktadır. Yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m, ok uçlarının kanat genişliği 0.02 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisinde anthemion dizisi bulunmaktadır. Açık palmet yaprak demetleri 0.15 m genişlikte, kapalı palmet yaprak demeti bütün olarak korunamadığı için ölçüleri alınamamıştır. Arşitrav tacını üstte sınırlandıran düz silme 0.035 m yüksekliğe sahiptir. Parçanın altında yer alan soffit ön yüze uzaklığı 0.165 m'dir. 0.10 m genişliğindeki soffit alanında yan yana ve üst üste yerleştirilmiş defne yaprakları yer almaktadır. Soffit sınırından bloğun arka tarafına 0.05 m genişliğinde düz bir alan korunmuştur.

Kat. No.: 104

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.436a

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Levha: 44

Levha: 45

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.44 Y: 0.395 D: 0.52 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parçanın ön, alt, sol yan ve arka bölümlerinde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Ön yüzde genişlikleri kademeli olarak artan üç faskia bulunmaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde anthemion dizisinden oluşan bezeme dizisi bulunmaktadır. Bezekli alan üstte yer alan düz silme ile sınırlandırılmıştır. Bloğun altında soffit bezeğinin küçük bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: En altta yer alan birinci faskia 0.035 m yüksekliğe sahiptir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.045 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia 0.065 m yüksekliğinde, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuk 0.05 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliktedir. Üçüncü faskia 0.115 m yükseklikte, üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.075 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Arşitrav tacında 0.045 m genişliğindeki alan içerisinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075 m, ok kanatları 0.02 m genişliktedir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisinde anthemion dizisi yerleştirilmiştir. Açık palmet yaprak demetleri 0.13 m, kapalı palmet yaprak demetleri ise 0.14 m genişliğe sahiptir. Arşitrav tacını üstte sınırlandıran düz silme 0.035 m yüksekliğindedir. Parçanın altında yer alan soffit ön yüze uzaklığı 0.165 m'dir. 0.10 m genişliğindeki soffit alanında yan yana yerleştirilmiş iki defne yaprağı korunmuştur. Parça altında soffit 0.10 m uzunluğundaki bir bölümü takip edilebilmektedir.

Kat. No.: 105

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.429

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.87 Y: 0.40 D: 0.63 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parçanın ön, alt, her iki yan ve arka yüzleri oldukça yıpranmıştır. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve bezekli bölümü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde, arşitrav tavında yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi bulunmaktadır. Arşitrav tacı üstte yer alan düz silme ile sonlanmaktadır. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği yer almaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde en altta yer alan birinci faskia 0.035 m genişliğindedir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia 0.065 m yükseklikte, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuk 0.05 m uzunlukta, inciler 0.015 m genişliktedir. Üçüncü faskia 0.115 m genişlikte, üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. Arşitrav tacında 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m, ok uçlarının kanat genişlikleri ise 0.02 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde 0.035 m yüksekliğindeki bölümü korunan alan içerisinde anthemion dizisi bulunmaktadır. Palmet yaprak demetleri kırık olduğu için ölçüleri alınamamıştır. Arşitrav tacını üstte sınırlandıran düz silme kırık ve eksiktir. Parçanın altında yer alan soffit ön yüze uzaklığı 0.165 m'dir. 0.095 m genişliğindeki soffit alanında, ortada bir çiçek rozeti ve rozet motifinin her iki yanına yerleştirilmiş baklava dilimi şeklindeki motiflerden oluşan bir bezeme kuşağı yer almaktadır. Soffit sınırından bloğun arka tarafına doğru 0.065 m genişliğinde düz bir alan korunmuştur.

Kat. No.: 106

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.452

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Levha: 46

Levha: 47a

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.29 Y: 0.40 D: 0.315 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parçanın ön, alt, yan ve arka yüzlerinde büyük kırık ve eksikler bulunmaktadır. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk şeklinde dizime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmıştır. Arşitrav tacı kırık ve eksiktir.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde en altta yer alan birinci faskia 0.05 m olarak ölçülmüştür. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia 0.065 m yükseklikte, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuk 0.065 m uzunlukta, inciler 0.015 m genişliktedir. Üçüncü faskianın 0.105 m genişliğindeki bölümü korunmuştur. Arşitrav tacına geçişte yer alan inci-boncuk dizisi ve bu bezeği takip eden diğer bezekler kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 107

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.462

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.66 Y: 0.40 D: 0.50 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parçanın ön, alt, sol yan ve arka yüzlerinde çeşitli kırık ve eksikler mevcuttur. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-ok ucun bezemesi üzerinde anthemion dizilerinden oluşan bezek dizisi bulunmaktadır. Bezekli alan üstte yer alan düz silme ile sonlanmaktadır. Bloğun alt bölümünde soffit bezeği yer almaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde en altta yer alan birinci faskia 0.035 m yüksekliğindedir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.04 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia 0.065 m yükseklikte, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuk 0.045 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliktedir. Üçüncü faskia 0.115 m genişlikte, üçüncü faskia üzerinde yer alan inci boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. Arşitrav tacında 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m, ok kanatları 0.02 m genişliktedir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisinde anthemion dizisi bulunmaktadır. Açık palmet yaprak demetleri 0.14 m, kapalı palmet yaprak demetleri ise 0.12 m genişliktedir. Arşitrav tacını üstte sınırlandıran düz silme 0.035 m yüksekliğindedir. Parçanın altında yer alan soffit sol yan yüze uzaklığı 0.39 m, ön yüze uzaklığı 0.165 m'dir. 0.10 m genişliğindeki soffit alanında, sarmaşık dalının başlangıç bölümü ve sarmaşık dalından çıkan bir yaprak motifi korunmuştur. Soffit sınırından bloğun arka tarafına doğru 0.13 m genişliğinde düz bir alan korunmuştur.

Kat. No.: 108

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.529

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.28 Y: 0.40 D: 0.525 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parça her iki yan ve arka yüzünde kırık ve eksikler içermektedir. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve bezekli bölümü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde anthemion dizisi bulunmaktadır. Bezekli alan üstte yer alan düz silme ile sınırlandırılmıştır. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği yer almaktadır.

Levha: 47b

Levha: 48a

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde en altta yer alan birinci faskia 0.035 m yüksekliğindedir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.04 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia 0.06 m yükseklikte, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuk 0.05 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliktedir. Üçüncü faskia 0.115 m genişlikte, üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Arşitrav tacında 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m, ok uçlarının kanat genişliği 0.02 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki bölümü korunmuş alan içerisinde anthemion dizisi bulunmaktadır. Korunan bir adet açık palmet yaprak demeti 0.16 m genişliğindedir. Arşitrav tacını üstte sınırlandıran düz silme 0.02 m yüksekliğindedir. Parçanın altı ince uçlu murçla işlenmiş ve ortaya soffit bezeği yerleştirilmiştir. Soffitin ön yüze uzaklığı 0.165 m, genişliği 0.10 m'dir. Soffit motifi olarak birbiri üzerinden geçerek dairesel boşluklar oluşturan yalın sarmaşık dalları ve dairesel boşluklar içerisine yerleştirilen çiçek motifleri tercih edilmiştir. Soffit çerçevesi ile bloğun arka yüzü arasında 0.09 m genişliğinde bir bölüm korunmuştur.

Kat. No.:109

Levha: 48b

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.611

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.23 Y: 0.38 D: 0.565 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parçanın ön, alt, yan ve arka yüzleri oldukça yıpranmıştır, kırık ve eksikler içermektedir. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden iki inci bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin çok küçük bir bölümü korunmuştur. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan bezekler kırık ve eksiktir. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği bulunmaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde en altta yer alan birinci faskia 0.035 m yüksekliğindedir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia 0.065 m yükseklikte, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuk 0.055 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliktedir. Üçüncü faskia 0.115 m genişlikte, üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Arşitrav tacında 0.04 m yüksekliğindeki bölümü korunan alan içerisinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan bezekler kırık ve eksiktir. Parçanın altı ince uçlu murç ile düzgünleştirilmiş ve soffit bezeği işlenmiştir. Soffit bezeği ön ve arka yüze eşit 0.16 m uzaklıktadır. Soffit genişliği 0.10 m olup, 0.18 m uzunluğunda bir bölümü korunmuştur. Soffit bezeği olarak çiçek, yaprak ve küçük filiz şeklindeki dallardan oluşan bir bezeme kuşağı kullanılmıştır.

Kat. No.: 110

Levha: 49a

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.604

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.62 Y: 0.13 D: 0.275 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait bir parçanın ön, üst, sol yan ve arka yüzlerinde çeşitli kırık ve eksikler bulunmaktadır. Ön yüzde korunan iki faskia birbirlerinden iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Üçüncü faskia ve arşitrav tacı kırık ve eksiktir. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği bulunmaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde, kademeli olarak yukarıya doğru genişleyen ilk iki faskia korunmuştur. Birinci faskia 0.035 m yüksekliğindedir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.045 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskianın korunan yüksekliği 0.05 m'dir. Üçüncü faskia ve arşitrav tacı kırık ve eksiktir. Parçanın altında 0.085 m genişliğindeki bölümü korunan alanda soffit bezeği yer almaktadır. Soffit başlangıcının ön yüze uzaklığı 0.165 m'dir. Soffit alanında ortada kırık olduğu için tam olarak ne olduğu belirlenemeyen bir motif ile bağlantılı, farklı boyuttaki eşkenar dörtgenlerin yan yana yerleştirilmesi ile oluşturulmuş geometrik bir bezek tercih edilmiştir.

Kat. No.: 111

Levha: 49b

Bulutnu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: YT,08.67

Bulutnu Yeri: Asklepieion / Yuvarlak Tapınak

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy sonu M.S. 3. yy başı

Ölçüler: U: 0.40 Y: 0.28 D: 0.46 m

Tanım: Arşitrav bloğundan kopan parça oldukça hasar görmüştür. Parça tüm yüzlerinde kırık ve eksikler içermektedir. Ön yüzde yer alan faskialar ve arşitrav tacı kırık ve eksiktir. Parçanın altında yer alan soffit bezeginin bir kısmı korunmuştur.

Bezeme: Parça üzerinde altta yer alan soffit bezemesinin bir bölümü korunmuştur. Soffit bezeginin yerleştirildiği alanının genişliği 0.10 m'dir. Soffit bezeği olarak yalın sarmaşık dalları kullanılmıştır. Parçanın kırık olan sol tarafında ortada yer alan rozet (?) motifine ait iki yaprak görülmektedir.

Kat. No.: 112

Levha: 49c

Bulutnu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: YT,08.A.609

Bulutnu Yeri: Asklepieion / Yuvarlak Tapınak

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy sonu M.S. 3. yy başı

Ölçüler: U: 0.215 Y: 0.37 D: 0.46 m

Tanım: Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde bir faskia ve bu faskiayı diğer faskialardan ayıran inci-boncuk dizisinin izleri yer almaktadır.

Bezeme: Parça üzerinde 0.10 m genişliğindeki ikinci faskia ve ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinin bir bölümü korunmuştur.

Kat. No.: 113

Levha: 50a

Bulutnu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: YT,08.43

Bulutnu Yeri: Asklepieion / Yuvarlak Tapınak

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy sonu M.S. 3. yy başı

Ölçüler: U: 0.37 Y: 0.42 D: 0.42 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parçanın ön, yan ve arka yüzleri oldukça tahrip olmuş, kırık ve eksiktir. Tüm yüzeyinde kırık ve eksikler içermekle birlikte ön yüzde yer alan bezeklerin hiçbiri korunmamıştır. Parça üzerinde yer alan bezeklerden sadece alttaki soffit bezeginin çok az bir bölümü görülebilmektedir.

Bezeme: Parçanın ön yüzünde yer alan profil ve bezemeler kırık ve eksiktir. Parçanın altında yer alan soffit bezeginin iç bükey başlangıç bölümü, soffit alanında ise yan yana ortada iki tam, yanlarda iki yarım yapraktan oluşan üst üste yerleştirilmiş yaprak dizilerinden oluşan soffit bezeginin bir bölümü görülmektedir. Soffit alanının genişliği 0.10 m olup, 0.12 m uzunluğundaki bölümü takip edilebilmektedir. Soffitten arka yüze 0.065 m, ön yüze ise 0.085 m genişliğinde bir bölüm korunmuştur.

Kat. No.: 114**Levha:** 50b**Buluntu Yılı:** 2008**Kazı Env. No.:** YT,08.44**Buluntu Yeri:** Asklepieion / Yuvarlak Tapınak**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy. sonu, M.S. 3. yy. başı (?)**Ölçüler:** U: 0.44 Y: 0.40 D: 0.29 m

Tanım: Arşitrav bloğundan kopan parçanın ön, yan, alt ve üst bölümleri oldukça yıpranmış, kırık ve eksiktir. Parçanın alt bölümünde soffit bezemesine ait küçük bir bölüm korunmuştur.

Bezeme: Parçanın ön yüzünde yer alan profil ve bezemeler korunamamıştır. Altta yer alan soffit bezeğinin iç bükey forma sahip başlangıç bölümü ve soffit alanı içerisinde ortada iki tam ve yanlarda iki yarım yapraktan oluşandan yana ve üst üste yerleştirilmiş bir adet yaprak öbeği bulunmaktadır. Soffit alanının genişliği 0.10 m olup, soffitin sadece 0.05 m uzunluğundaki bölümü takip edilebilmektedir.

Kat. No.: 115**Levha:** 50c**Buluntu Yılı:** 2008**Kazı Env. No.:** YT,08.59**Buluntu Yeri:** Asklepieion / Yuvarlak Tapınak**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy sonu 3. yy başı**Ölçüler:** U: 0.55 Y: 0.395 D: 0.42 m

Tanım: Arşitrav bloğu parçasının ön, yan, alt ve arka yüzü oldukça yıpranmış, kırık ve eksiktir. Ön yüzde iki inci, bir boncuk şeklinde dönüşümlü olarak yerleştirilmiş inci-boncuk dizisinin bir bölümü ve arşitrav tacında yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin çok az bir bölümü korunmuştur. Altta yer alan soffit bezeğinin başlangıç bölümü korunmuştur.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde yer alan faskialar kırık ve eksiktir. Üçüncü faskia ile arşitrav tacını birbirinden ayıran iki inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip, inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m, incilerin genişliği 0.02 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde bulunan arşitrav tacındaki yumurta-ok ucu bezemesinin izleri görülmektedir. Parçanın altında 0.10 m genişliğinde ve 0.18 m uzunluğu korunan soffit bezeği yer almaktadır. Soffit başlangıcında köşeden çıkan akanthus yaprak bezemesi korunmuştur. Soffitten ön yüze 0.05 m genişliğinde, arka yüze ise 0.11 m genişliğinde düz bir bölüm korunmuştur.

Kat. No.: 116**Levha:** 50d**Buluntu Yılı:** 2008**Kazı Env. No.:** YT,08.B.56**Buluntu Yeri:** Asklepieion / Yuvarlak Tapınak**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy sonu M.S. 3. yy başı**Ölçüler:** U: 0.46 Y: 0.42 D: 0.45 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parça oldukça hasar görmüş, üzerinde yer alan bezekler kırılmış ve aşınmıştır. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden iki inci-bir boncuk-iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi ve arşitrav tacı kırık ve eksiktir. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği yer almaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde yer alan ilk faskia oldukça hasar görmüş buna karşın genişliği 0.05 m olarak ölçülmüştür. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.03 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia 0.07 m yüksekliğe sahiptir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.035 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. Üçüncü faskia 0.115 m yüksekliğe sahiptir. Üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi ve arşitrav tacında yer alan bezekli çerçeve bölümü kırık

ve eksiktir. Parça altında yer alan soffit bezeğinin 0.295 m uzunluğunda bir bölümü korunmuştur. Yalın sarmaşık dallardan oluşan soffit bezeğinin yerleştirildiği alanının genişliği 0.10 m'dir. Soffitten ön yüze 0.16 m, arka yüzde ise 0.09 m genişliğinde düz bir bölüm korunmuştur.

Kat. No.: 117

Levha: 51a

Bulut Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Bulut Yeri: Asklepieion Önü, Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.35 Y: 0.43 D: 0.55 m

Tanım: Arşitrav bloğu parçasının ön, alt, yan ve arka yüzünde çeşitli kırık ve eksikler bulunmaktadır. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde anthemion dizisi bulunmaktadır. Bezekli alan üstte yer alan düz silme ile sonlanmaktadır.

Bezeme: Parça üzerinde ön yüzde aşağıdan yukarıya doğru genişlikleri artan faskialar sırasıyla 0.065 m., 0.07 m, ve 0.115 m'dir. İlk iki faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05-0.06 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi bir önceki ile aynı dizilime sahiptir. Incilerin genişliği 0.015 m, boncukların uzunluğu ise yaklaşık 0.055 m'dir. Arşitrav tacında yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin ve anthemion dizilerinden oluşan bezeğin çok az bir bölümü korunmuştur. Yumurta-ok ucu bezeğinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.035 m yumurtaların kabukları ile birlikte genişliği 0.06 m'dir. Üstte yer alan anthemion dizilerinin çok az bir bölümü korunmuştur. En üstte bezekleri sınırlandıran düz silmenin genişliği 0.07 m'dir.

Kat. No.: 118

Levha: 51b

Bulut Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Bulut Yeri: Asklepios-Hygieia Tapınağı

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.97 Y: 0.47 D: 0.25 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parça. Parçanın ön, alt, yan, arka ve üst yüzlerinde çeşitli kırık ve eksikler bulunmaktadır. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurta-ok ucu silmesi üzerinde anthemion dizisi bulunmaktadır. Bezekli alan üstte yer alan düz silme ile sınırlandırılmıştır. Üstte yer alan soffit bezeği korunamamıştır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parçalar üzerinde üç faskia yer almaktadır. Aşağıdan yukarıya doğru faskiaların genişliği sırasıyla 0.065 m, 0.075 m., 0.115 m'dir. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilim gösteren inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu, 0.05 m incilerin genişliği 0.02 m'dir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.045-0.05 m arasında değişmekte, incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. Üçüncü faskia üzerinde yer alan boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği 0.02 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075 m, ok uçlarının kanat genişliği 0.03 m'dir. Bu bezeme üzerinde anthemion dizisi yer almaktadır. Açık palmet demetlerinin genişliği 0.145 m, kapalı palmet demetlerinin genişliği 0.13 m'dir. Arşitrav tacını üstte sınırlandıran düz silmenin genişliği ise 0.07 m'dir.

Kat. No.: 119**Levha:** 51c**Bulut Yılı:** -**Kazı Env. No.:** -**Bulut Yeri:** Asklepios-Hygieia Tapınağı**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.81 Y: 0.48 D: 0.44 m

Tanım: Arşitrav bloğu parçalarının ön, alt, yan, üst ve arka yüzleri oldukça zarar görmüştür. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden iki inci bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-ok ucu bezeği yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde anthemion dizisi bulunmaktadır. Arşitrav tacı üstte yer alan düz silme ile sonlanmaktadır. Parçanın alt bölümünde yer alan soffit bezeğinin küçük bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Aynı arşitrav bloğundan kopan iki parça oldukça hasar görmüştür. Birinci faskia 0.065 m yüksekliktedir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran boncuklar 0.04 m uzunlukta, inciler 0.015 m genişliktedir. İkinci faskia 0.075 m yükseklikte, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler 0.015 m genişliktedir. Üçüncü faskia 0.115 m genişliğe sahiptir. Üçüncü faskia ile arşitrav tacını ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.065 m incilerin genişlikleri ise 0.02 m'dir. 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi oturtulmuştur. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan anthemion dizisinin oturduğu alanın genişliği 0.045 m'dir. Kapalı palmet demetleri 0.13 m genişliğinde, açık palmet demetleri ise 0.125 m genişliğe sahiptir. Arşitrav tacını üstte sınırlandıran düz silme 0.07 m genişliğindedir. Parçanın altında soffit bezemesine ait izler yer almaktadır. Soffit bezeğinin ön yüze uzaklığı 0.17 m, soffitın korunan genişliği ise 0.065 m, uzunluğu ise 0.125 m'dir.

Kat. No.: 120**Levha:** 52a**Bulut Yılı:** 2009**Kazı Env. No.:** -**Bulut Yeri:** Asklepios-Hygieia Tapınağı**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.37 Y: 0.47 D: 0.52 m

Tanım: Arşitrav bloğu parçasının ön, alt, her iki yan, üst ve arka yüzleri oldukça yıpranmıştır. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve arşitrav tacı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde, yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi bulunmaktadır. Arşitrav tacı üzerinde yer alan bezekler düz bir silme ile sınırlandırılmıştır. Parçanın altında soffit bezeği bulunmaktadır.

Bezeme: Parça üzerinde önde genişlikleri kademeli bir şekilde artan faskialar ve bezekli arşitrav tacı yer almaktadır. Birinci faskia 0.065 m yüksekliğe sahiptir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran boncukların uzunluğu 0.045 m, incilerin genişlikleri 0.015 m'dir. İkinci faskia 0.075 m, genişlikte, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran boncukların uzunluğu 0.045 m, incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. Üçüncü faskia 0.11 m yüksekliğe sahiptir. Arşitrav tacına geçişte yer alan boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği 0.02 m'dir. Arşitrav tacında yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.035 m, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.065 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisinde yer alan anthemion dizisinde, kapalı palmet demetlerinin genişliği yaklaşık olarak 0.13 m, açık palmet demetleri ise kırık ve eksiktir. Arşitrav tacında yer alan bezekleri sınırlandıran düz silmenin genişliği 0.07 m'dir. Parçanın altında yer alan soffit bezemesinin ön yüze uzaklığı 0.17 m, soffitın kendi genişliği 0.10 m, korunan uzunluğu 0.09 m'dir. Soffit sınırından arka yüze 0.06 m genişliğinde bir bölüm korunmuştur.

Kat. No.: 121**Levha:** 52b**Buluntu Yılı:** -**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Asklepios-Hygieia Tapınağı**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.30 Y: 0.24 D: 0.52 m

Tanım: Arşitrav bloğu parçasının ön, alt, yan, üst ve arka yüzleri oldukça zarar görmüş, kırık ve eksiktir. Ön yüzde yer alan faskialardan sadece ilk iki faskia korunmuştur. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde yer alan ilk iki faskia sağlam, üçüncü faskia ise kırık ve eksiktir. Birinci faskia 0.065 m genişliğe sahiptir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran boncukların uzunluğu 0.06 m., incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. İkinci faskia 0.075 m genişlikte, üstünde yer alan inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m incilerin genişliği 0.01 m'dir.

Kat. No.: 122**Levha:** 52c**Buluntu Yılı:** -**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Kastron Yıkıntısı İçinden**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.66 Y: 0.345 D: 0.455 m

Tanım: Arşitrav bloğu parçasının ön, alt, yan, üst ve arka yüzleri oldukça zarar görmüştür. Ön yüzde üç faskiaya yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ve Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği yer almaktadır.

Bezeme: Parça üzerinde ilk iki faskia sağlam üçüncü faskia ise kırık ve eksiktir. Birinci faskia 0.08 m genişliğindedir. Birinci faskia ile ikinci faskia birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. İnci-boncuk dizisinde, boncuklar 0.055 m uzunluğunda iken, inciler oldukça yıprandığı için ölçüleri alınamamıştır. İkinci faskia 0.09 m genişlikte, ikinci faskia ile üçüncü faskia birbirinden Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. Lesbos kymationu yerleştirildiği alanın genişliği 0.045 m'dir. Üzengi ve ara yaprak genişlikleri hem bezeklerin aşınmış olmasından hem de parça üzerinde yer alan harç tabakası nedeni ile ölçülememiştir. Üçüncü faskianın 0.085 m genişliğindeki bir bölümü korunmuştur. Parçanın altında 0.12 m genişliğindeki alan içerisine ikili ve üçlü yaprakların yan yana ve üst üste dizilmesi ile oluşmuş soffit bezemesi görülmektedir. Soffit bezeğinin ortasında yer alan rozet motifinin bir kaç yaprağı korunabilmiştir. Soffit bezeğinin 0.655 m uzunluğunda bir bölümü korunmuştur. Soffit parçanın ön yüzüne 0.21 m uzaklıktadır. Soffit sınırından parçanın arkasına ise 0.145 m genişliğinde düz bir bölüm korunmuştur.

Kat. No.: 123**Levha:** 53a**Buluntu Yılı:** -**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Asklepieion**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy sonu 3. yy başı**Ölçüler:** U: 0.23 Y: 0.24 D: 0.42 m

Tanım: Arşitrav bloğu parçasının ön, alt, her iki yan, üst ve arka yüzleri oldukça zarar görmüş, kırık ve eksiktir. Ön yüzde yer alan faskialardan sadece biri korunmuştur. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi ile ayrılmıştır.

Bezeme: Arşitrav bloğuna ait olan parça üzerinde iki faskia korunmuştur. Faskiaların yükseklikleri kademeli bir şekilde artmaktadır. Birinci faskia 0.055 m, ikinci faskia 0.08 m genişliğindedir.

Faskiaları birbirlerinden ayıran inci-boncuk dizisinde, inciler 0.02 m genişlikte, boncuklar ise 0.04 m uzunlukta yapılmışlardır.

Kat. No.: 124

Levha: 53b

Buluntu Yılı: 2006

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Kuzey-Güney Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: -

Tanım: Arşitrav bloğu parçası. Parçanın alt bölümünde yer alan soffit bezeğinin bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Soffit bezeği yan yana ve üst üste yerleştirilmiş defne yapraklarından oluşmaktadır. Defne yaprakları soffitın dar kenarlarından ortada yer alan ve üçlü çentik şeklinde yapılmış motife doğru yönlendirilmiştir.

Kat. No.: 125

Levha: 53c

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: OPR1,11.361

Buluntu Yeri: Opramoas Ailesi Anı Binası

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.77 Y: 0.195 D: 0.46 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parçanın ön, üst, alt ve yan yüzleri oldukça hasar görmüştür. Ön yüzde ilk faskianın tamamı ve ikinci faskianın çok az bir bölümü korunmuştur. Faskialar birbirinden iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Üstte yer alan üçüncü faskia ve arşitrav tacı kırık ve eksiktir. Parçanın altında soffit bezeği bulunmaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde yer alan birinci faskia 0.04 m yüksekliğindedir. Birinci faskia ile ikinci faskia birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliktedir. İkinci faskianın korunan yüksekliği 0.065 m'dir. Parça altında ortada 0.08 m genişliğinde soffit bezeği yer almaktadır. Soffit bezeğinin korunan uzunluğu 0.69 m'dir. Soffitin merkezinde baklava dilimi şeklinde, geometrik bir motif ve üzerinde küçük bir daire motifi yer almaktadır. Baklava dilimi şeklindeki motifin her iki yanında simetrik olarak yerleştirilmiş "()" ve "< >" motifleri bulunmaktadır. Merkezde yer alan bu motifin her iki yanında paralel kenarlardan oluşan baklava dilimi şeklindeki geometrik motif dizisi soffit bezemesini oluşturmaktadır. Soffit bezemesinin ön ve arka yüze uzaklığı 0.17 m'dir.

Kat. No.: 126

Levha: 54a

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: DC,11.03

Buluntu Yeri: Doğu Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.79 Y: 0.32 D: 0.60 m

Tanım: Arşitrav bloğu parçası oldukça hasar görmüştür. Parçanın ön, alt, her iki yan ve arka yüzleri oldukça yıpranmış, kırık ve eksiktir. Ön yüzde yer alan ilk iki faskia kırık ve eksiktir. Parça üzerinde ikinci faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi, üçüncü faskia ve arşitrav tacı korunmuştur. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde, arşitrav tacında, yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi bulunmaktadır. Arşitrav tacı üzerinde yer alan bezekler düz bir silme ile sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Parça ön, alt, her iki yan yüz ve arka bölümünde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde içten dışa doğru, birinci faskia ve ikinci faskia kırık ve

eksiktir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde, boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Üçüncü faskianın genişliği 0.115 m, üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.06 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliktedir. 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişlikleri 0.065 m, ok kanatları 0.025 m genişliğe sahiptir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerine, 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine anthemion dizisi yer almaktadır. Açık palmet yaprak demetlerinin genişliği 0.135 m, kapalı palmet yaprak demetlerinin genişliği ise 0.115 m'dir. Arşitrav tacını sınırlandıran düz silme ise 0.05 m yüksekliğe sahiptir.

Kat. No.: 127

Levha: 54b

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: OPR5,11.04

Buluntu Yeri: Opramoas Ailesi Anı Binası

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.27 Y: 0.235 D: 0.16 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait bir parça. Parça üzerinde dıştan içe ilk iki faskia tam olarak, üçüncü faskianın ise çok az bir bölümü korunmuştur. Faskialar birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmıştır.

Bezeme: Parça üzerinde korunan birinci faskianın genişliği 0.035 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskia birbirlerinden iki inci-bir boncuk-iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Boncukların uzunluğu 0.035 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia 0.065 m yüksekliğe sahiptir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran inci-boncuk dizilimi bir önceki dizilimi tekrar ederken, boyutları farklıdır. Boncukların uzunluğu 0.05 m, inciler 0.015 m genişliğindedir. Üçüncü faskianın korunan yüksekliği 0.08 m'dir. Arşitrav tacında yer alan bezemeler korunamamıştır.

Kat. No.: 128

Levha: 54c

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: OPR2,11.99

Buluntu Yeri: Opramoas Ailesi Anı Binası

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.25 Y: 0.43 D: 0.57 m

Tanım: Arşitrav bloğu parçası. Parçanın ön, sağ yan, üst ve arka yüzlerinde kırık ve eksikler bulunmaktadır. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde, yumurta-ok ucu bezemesinin izleri gözükmemektedir. Arşitrav tacı üzerinde yer alan diğer bezekler kırık ve eksiktir. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği bulunmaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça üzerinde yer alan birinci faskianın yüksekliği, 0.035 m, birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisi iki inci-bir boncuk-iki inci şeklinde dizilime sahiptir. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.045 m, incilerin genişliği 0.005 m'dir. İkinci faskianın yüksekliği, 0.065 m'dir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde dizilim bir önceki şemayı tekrarlamaktadır. İnci-boncuk dizisini oluşturan boncuklar 0.06 m uzunluğunda, inciler 0.01 m genişliğindedir. Üçüncü faskia 0.115 m yüksekliğe sahiptir. Üçüncü faskia ile arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.075 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliktedir. Arşitrav tacında yer alan yumurta-ok ucu bezemesi kırık ve eksiktir. Parçanın altında 0.10 m genişliğinde soffit bezeği bulunmaktadır. Soffit bezeğinin ön yüze uzaklığı 0.165 m'dir. Soffitin 0.24 m uzunluğunda bir bölümü korunmuştur.

Kat. No.: 129

Levha: 54d

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: K,12.230

Buluntu Yeri: Kule

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası (?)

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.30 Y: 0.175 D: 0.17 m

Tanım: Parçanın sol yan alt ve arka bölümü kırık ve eksiktir. Söve ya da arşitrav bloğundan kopan parçanın sağ yan yüzü ince uçlu murç ile işlenmiştir. Parça üzerinde inci-boncuk dizisi ve çerçeve yumurta-ok ucu bezemesi ve anthemion dizisi yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile çerçeve bölümü sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Parça üzerinde altta yer alan faskialar kırık ve eksiktir. Çerçeve bölümüne geçişte iki inci, bir boncuk, bir inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi yer almaktadır. Boncuklar 0.03 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliğe sahiptir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.04 m genişliğindeki profil içerisinde yumurta-ok ucu bezeği yer almaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075 m'dir. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde 0.04 m genişliğindeki profil içerisinde, anthemion dizisi yer almaktadır. Açık-palmet yaprak demetinin genişliği 0.12 m, kapalı palmet yaprak demetinin genişliği ise 0.125 m'dir. En üstte yer alan 0.03 m yüksekliğindeki düz silme ile bezekli alan sonlanmaktadır.

Kat. No.: 130

Levha: 55a

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: AT,12.03

Buluntu Yeri: Athena Tapınağı

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.845 Y: 0.53 D: 0.79 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parçanın ön, sağ yan yüzü ve arka bölümü kırık ve eksikler içermektedir. Blok üzerinde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ve Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. Çerçeve bölümünde sadece yumurta-ok ucu bezeği korunmuştur. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde yer alan bezemeler ve bezeme alanını sınırlandıran düz silme kırık ve eksiktir. Bloğun sol yan yüzünde ve arka yüzü faskialara ayrılmıştır, ancak herhangi bir bezek içermemektedir.

Bezeme: Blok üzerinde yer alan birinci faskia 0.08 m yükseklikte, birinci faskia ve ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizilimi iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde olup, boncuklar 0.06 m uzunlukta, inciler 0.015 m genişliktedir. İkinci faskia 0.09 m yüksekliktedir. İkinci faskia ile üçüncü faskia birbirlerinden 0.045 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. Lesbos kymationunda üzenği yaprakları 0.11 m, ara yapraklar ise 0.05 m genişliktedir. Üçüncü faskia 0.17 m yükseklikte ve arşitrav tacından inci-boncuk dizisi ile birbirlerinden ayrılmaktadır. İnci-boncuk dizilimi iki inci, bir boncuk, bir inci, bir boncuk şeklindedir ve boncuklar 0.035 uzunlukta, inciler ise 0.015 m genişliğindedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.045 m. genişliğindeki alan içinde yumurta-ok ucu bezeği yer almaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m ok kanatlarının genişliği 0.03 m'dir. Arşitrav tacında yer alan diğer bezemeler korunamamıştır.

Kat. No.: 131

Levha: 55b

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: AT,12.04

Buluntu Yeri: Athena Tapınağı

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.625 Y: 0.56 D: 0.595 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parça, oldukça hasar görmüş, ön, sol yan yüz ve arka bölümlerinde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Bloğun sağ yan yüzü ise ince uçlu murç ile işlenmiştir. Blok ön yüzde üç faskiaya ayrılmıştır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk ve Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. Arşitrav tacında yer alan bezekler kırık ve eksiktir. Bloğun altında yer alan soffit bezeğinin çok küçük bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Bloğun ön yüzünde yer alan birinci faskia 0.08 m genişliğinde, birinci faskia ve ikinci faskiayı birbirlerinden ayıran inci-boncuk dizisinde inci-boncuk dizilimi iki inci, bir boncuk, iki inci

şeklinde olup, boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler 0.015 m genişliktedir. İkinci faskia 0.09 m genişliğinde ve üçüncü faskiadan 0.045 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprakları 0.10, ara yapraklar ise 0.045 m genişliğindedir. Üçüncü faskia 0.17 m genişlikte ve üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi kırık ve eksiktir. İnci-boncuk izleri takip edildiğinde dizilimin iki inci, bir boncuk, bir inci, bir boncuk şeklinde olduğu anlaşılmaktadır. Arşitrav tacı korunamamıştır. Bloğun alt bölümünde meander motifi soffit bezeği olarak 0.125 m genişliğindeki alan içine yerleştirilmiştir. Soffit bezemesinin ön yüze uzaklığı 0.21 iken, soffitten bloğun arkasına sadece 0.08 m genişliğinde bir bölüm korunmuştur.

Kat. No.: 132

Levha: 55c

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Kastron Duvarı

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası (?)

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 1.245 Y: 0.585 D: 0.51 m

Tanım: Arşitrav bloğuna ait parça (?) kastron duvarında kullanıldığı için bezeklerin bir bölümü kırık ve eksiktir. Blok üç faskiaya ayrılmıştır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ve Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. 45 derecelik açığa sahip çerçeve bölümü kırık ve eksiktir.

Bezeme: Arşitrav bloğu parçası üzerinde içten dışa doğru, birinci faskia 0.08 m, birinci faskia ve ikinci faskia birbirinden iki inci, bir boncuk, iki inci dizisi ile ayrılmaktadır. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan boncuklar 0.06 m uzunluğunda, inciler ise 0.02 m genişliğindedir. İkinci faskia 0.09 m genişliğinde, ikinci faskia ile üçüncü faskia birbirinden 0.045 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprak genişliği 0.125 m, ara yaprak genişliği ise 0.06 m'dir. Üçüncü faskia 0.17 m genişliğindedir. Üçüncü faskia ile 45 derecelik açığa sahip çerçeve bölümünde yer alan bezekler birbirlerinden iki inci, bir boncuk, bir inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. İnci-boncuk dizisi oldukça tahrip olmasına karşın boncukların uzunluğu 0.03 m, incilerin genişliği 0.015 m olarak ölçülmüştür. 45°'lik açığa sahip çerçeve bölümünde yer alan bezemeler kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 133

Levha: 56a

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.:

Buluntu Yeri: Kastron Duvarı

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası (?)

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.38 Y: 0.21 m

Tanım: Parça arşitrav bloğunun 45°'lik açığa sahip çerçeve bölümüne ait olmalıdır. Parça üzerinde üçüncü faskiyanın çok az bir bölümü korunmuştur. Faskia üzerinde inci-boncuk dizisi bulunmaktadır. 45°'lik açığa sahip çerçeve bölümünde yumurta-ok ucu bezemesi ve anthemion dizisi yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Arşitrav bloğundan kopan parça (?) bloğun dış çerçeve bölümüne aittir. Parça üzerinde yer alan faskialar kırılmış, sadece en içte yer alan üçüncü faskiyanın 0.06 m genişliğindeki bölümü takip edilebilmektedir. Üçüncü faskia üzerinde iki inci-bir boncuk, bir inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.03 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.04 m'dir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075 m, ok kanatlarının genişliği ise 0.03-0.04 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan anthemion dizisinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.05 m'dir. Anthemion dizisinde açık palmet demetlerinin genişliği 0.12 m, kapalı palmet demetlerinin genişliği ise 0.115 m'dir. En dışta kalan ve çerçeve bölümünde yer alan bezekleri sınırlandıran düz silmenin genişliği ise 0.06 m'dir.

Kat. No.: 134**Levha:** 56b**Buluntu Yılı:** 2011**Kazı Env. No.:** OPR2,11.103**Buluntu Yeri:** Opramoas Anıtı**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy' son çeyreği**Ölçüler:** U: 0.13 Y: 0.43 D: 0.57 m

Tanım: Arşitrav bloğu parçası. Parçanın ön, sağ yan, üst ve arka yüzlerinde kırık ve eksikler bulunmaktadır. Ön yüzde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ve arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde, yumurta-ok ucu bezemesi yer almakta bunu takip eden anthemion dizisinin küçük bir bölümü izlenebilmektedir. Parçanın alt bölümünde soffit bezeği bulunmaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğuna ait parçanın ön yüzünde üç faskia yer almaktadır. Birinci faskia 0.035 m yüksekliğinde, birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisi iki inci-bir boncuk-iki inci şeklinde dizilime sahiptir. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.045 m, incilerin genişliği 0.005 m'dir. İkinci faskianın yüksekliği, 0.065 m'dir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde dizilim bir önceki şemayı tekrarlamaktadır. İnci-boncuk dizisini oluşturan boncuklar 0.06 m uzunluğunda, inciler 0.01 m genişliğindedir. Üçüncü faskia 0.115 m yüksekliğe sahiptir. Üçüncü faskia ile arşitrav tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.075 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliktedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan arşitrav tacında 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezemesindeki yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.02 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan anthemion dizisi kısmen korunmuştur. Parçanın altında 0.12 m uzunluğunda bir bölümü korunmuş soffit bezeği yer almaktadır. Soffit bezeğinin yerleştirildiği alanın ön yüze uzaklığı 0.165 m'dir.

Kat. No.: 135**Levha:** 56c**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** GY,07.94**Buluntu Yeri:** Gymnasium**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.70 Y: 0.50 m

Tanım: Arşitrav bloğu parçası. Parça her iki yan yüzünde ve cephede kırık ve eksikler içermektedir. Parça içten dışa doğru üç faskiaya ayrılmıştır. Faskialar birbirlerinden iki inci bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Üçüncü faskia üzerinde "...ΔΙΑΠΙΟΑ..." yazısı yer almaktadır.

Bezeme: Arşitrav bloğu parçası üzerinde yer alan bezekler aşağıdan yukarıya doğru sıralandığında, birinci faskia yüksekliği 0.07 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia genişliği 0.085 m, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. Üçüncü faskia 0.14 m genişliğinde olup üzerinde kentin ismini oluşturan [PO] ΔΙΑΠΙΟΑ [ΙΣ] Yunanca harflerin bir bölümü korunmuştur. Üçüncü faskia ile 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.07 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümü korunamamıştır.

Kat. No.: 136**Levha:** 56d**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** GY,07.95**Buluntu Yeri:** Gymnasium**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.60 Y: 0.34 D: 0.17 m

Tanım: Arşitrav bloğundan koparılan parçanın her iki yan yüzünde ve iç kısmında büyük kırık ve eksikler mevcuttur. Parça üzerinde 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümü ile faskia bölümünü birbirinden ayıran iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisi üzerinde 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde yer alan yumurta-ok ucu bezemesi ve anthemion dizisi bulunmaktadır. Bezekli bölüm üstte yer alan düz silme ile sonlanmaktadır.

Bezeme: Parça üzerinde en altta üçüncü faskia ile 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi korunmuştur. Boncukların uzunluğu 0.07 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen, yumurta-ok ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.085 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.03 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerine yerleştirilmiş olan anthemion dizisinin oturtulduğu alanın genişliği 0.025 m'dir. Kapalı palmet yaprak demetlerinin genişliği 0.12 m, açık palmet yaprak demeti ise tam olarak korunamadığı için genişliği yaklaşık olarak 0.12 m'dir. 45°'lik açıya sahip çerçeve üzerinde yer alan ve bezekli bölümü sınırlandırılan düz silmenin genişliği ise 0.03 m'dir.

Kat. No.: 137

Levha: 56e

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.87

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.50 Y: 0.48 D: 0.60 m

Tanım: Arşitrav bloğundan kopan parça sol yan yüz, alt ve arka bölümünde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Ön yüz aşağıdan yukarıya doğru genişleyen üç faskia ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünden oluşmaktadır. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuktan oluşan inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Faskialar ile 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde, yumurta-ok ucu bezemesi ve anthemion dizisi yer almaktadır. En üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Arşitrav bloğu parçası üzerinde yer alan bezekler aşağıdan yukarıya doğru sıralandığında, birinci faskianın korunan yüksekliği 0.03 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde korunan boncuğun uzunluğu 0.08 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İkinci faskia genişliği 0.085 m, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.09 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. Üçüncü faskia 0.14 m genişliğinde, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.07-0.075 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde, yumurta-ok ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.04 m, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.09 m, ok uçlarının kanat genişliği 0.03 m'dir. Yumurta-ok ucu bezeği üzerine yerleştirilen anthemion dizisi 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Kapalı palmet demetinin genişliği 0.15 m, açık palmet demetinin genişliği ise 0.12 m'dir. Üstte yer alan 0.03 m yüksekliğindeki düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 138

Levha: 57a

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.--

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.76 Y: 0.31 D: 0.47 m

Tanım: Arşitrav bloğundan kopan parça oldukça zarar görmüştür. İlk iki faskia ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde yer alan bezekler korunamamıştır. Ön yüzde iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisine ait izler yer almaktadır. İnci-boncuk dizileri arasında üçüncü faskia korunmuştur.

Bezeme: Arşitrav bloğuna ait parça oldukça zarar görmüş, üzerinde yer alan bezemelerin tamamına yakını kırık ve eksiktir. Parça üzerinde bulunan ilk iki faskia kırılmış, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinin bir bölümü korunmuştur. İki inci, bir boncuk, iki inci dizisinden oluşan inci-boncuk dizisinde, boncuklar 0.07 m uzunlukta, inciler ise 0.015 m genişliktedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan üçüncü faskia genişliği 0.14 m, üçüncü faskia ile bezekli bölümü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinin çok az bir bölümü korunmuştur. İki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.065 m uzunlukta, inciler ise 0.01 m genişliktedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümü korunamamıştır.

Kat. No.: 139

Levha: 57b

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.72-77

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.51 Y: 0.45 D: 0.59 m

Tanım: Arşitrav bloğundan kopan parça alt, üst, yan yüzlerinde ve üzerinde yer alan bezemelerde kırık ve eksikler içermektedir. Ön yüz üç faskiaya ayrılmıştır. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk dizilimine sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Üçüncü faskia ile 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünü ayıran inci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi, en dışta ise anthemion dizisi yer almaktadır. Bezekli bölümü sınırlandıran düz silmenin küçük bir bölümü bloğun yanındaki parça üzerinde kısmen korunmuştur.

Bezeme: Arşitrav bloğuna ait parça üzerindeki bezeme ve profiller içten dışa doğru sıralandığında, birinci faskia genişliği 0.07 m'dir. Birinci faskia ve ikinci faskia arasında yer alan inciler 0.01, boncuklar ise 0.08 m'dir. İkinci faskia 0.085 m genişlikte, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran boncuklar 0.8 m uzunluğunda, inciler ise 0.01 m genişliktedir. Üçüncü faskia genişliği 0.14 m, üzerinde yer alan ve bezekli bölüm ile faskiaları ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.07 m uzunluğunda, inciler 0.02 m genişliğindedir. 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde yumurta-ok ucu bezemesi ve anthemion dizisi yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.03 m yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.09 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.03 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan anthemion dizisinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.04 m'dir. Bezekli bölümü sınırlandıran düz silme ise 0.045 m genişliğindedir.

Kat. No.: 140

Levha: 57c

Buluntu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: YT,08.A153

Buluntu Yeri: Asklepieion / Yuvarlak Tapınak

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy sonu 3. yy başı

Ölçüler: U: 0.225 Y: 0.23 D: 0.21 m

Tanım: Parçanın her iki yan yüzünde, alt bölümünde ve arkasında kırık ve eksikler yer almaktadır. Parça üzerinde inci-boncuk, yumurta-mızrak ucu ve defne yapraklarından oluşan bezeklerin az bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde faskia benzeri düz bir silmenin 0.12 m'lik bir bölümü korunmuştur. Faskiadan bezekli bölüme geçiş, 0.02 m yüksekliğindeki alan içine yerleştirilmiş, iki inci-bir boncuk şeklinde dizilime sahip, inci-boncuk dizisi ile sağlanmaktadır. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezeğinin çok az bir bölümü korunmuştur. Bezek dizisinin son bezeğini oluşturan üst bölümde, 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisinde ise yan yana ve dikey olarak yerleştirilmiş defne yaprakları yer almaktadır. Bezekli alan 0.05 m yüksekliğindeki düz bir silme ile sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 141**Levha:** 57d**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** T,07.122**Buluntu Yeri:** Tiyatro**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.305 Y: 0.175 D: 0.21 m**Tanım:** Parça üzerinde yumurta-ok ucu bezemesi ile üzerinde yer alan yalın sarmaşık dallardan oluşan bir bezemenin çok az bir bölümü korunmuştur.**Bezeme:** Parça üzerinde korunan yumurta-ok ucu bezeği 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.05 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.04m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesinin üzerinde, yalın dallardan oluşan sarmaşık dalı kısmen korunmuştur.**Kat. No.:** 142**Levha:** 57e**Buluntu Yılı:** 2012**Kazı Env. No.:** SG3A,12.22**Buluntu Yeri:** Kastron Güneyi**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.29 Y: 0.125 D: 0.205 m**Tanım:** Parça üzerinde en altta yumurta-ok ucu bezemesi korunmuştur. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde, yalın sarmaşık dallardan oluşan bir bezeme kuşağı daha yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.**Bezeme:** Parça üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezeği 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.09 m, ok kanatlarının genişliği ise 0.04 m'dir. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde, 0.035 m yüksekliğindeki iç bükey profil içerisine yalın dallardan oluşan bir sarmaşık dalı yatay olarak yerleştirilmiştir. Üstte yer alan 0.055 m yüksekliğindeki düz silme ile bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.**Kat. No.:** 143**Levha:** 57f**Buluntu Yılı:** 2012**Kazı Env. No.:** SG5C,12.30**Buluntu Yeri:** Kastron Güneyi**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.18 Y:0.30 D: 0.45 m**Tanım:** Parça üzerinde yer alan birinci faskia kırılmış, ikinci faskia ve üçüncü faskia sağlamdır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ve urgan bezeği ile ayrılmıştır. Arşitrav tacı ile faskia birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmıştır. 45° lik çerçeve bölümünde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesi ve dalga motifinin bir bölümü takip edilmektedir.**Bezeme:** Parça üzerinde iki faskia ve 45° lik çerçevenin bir bölümü korunmuştur. Kırık ve eksik olan ilk faskia ile ikinci faskia birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Korunan boncuk 0.045 m uzunluğunda, inci ise 0.02 m genişliğindedir. İkinci faskia 0.07 m genişliğinde olup, üçüncü faskia ile birbirlerinden 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş olan urgan bezemesi ile ayrılmaktadır. Üçüncü faskia genişliği 0.145 m ve üzerinde Yunanca "... { P I }..." harfleri yer almaktadır. Üçüncü faskia arşitrav tacından inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Boncuklar 0.06 m, inciler 0.02 m genişliğindedir. Yumurta-mızrak ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.04 m'dir. Yumurta-mızrak ucu bezemesi üzerinde 0.02 m genişliğindeki alan içerisine dalga motifi yerleştirilmiştir. 0.06 m genişliğindeki düz silme ile bezemeli alan sonlanmaktadır.

Kat. No.: 144**Levha:** 57g**Bulut Yılı:** 2012**Kazı Env. No.:** SG5C,12.31**Bulut Yeri:** Kastron Güneyi**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.325 Y: 0.45 D: 0.51 m

Tanım: Parça oldukça hasar görmüş, ön, alt, sağ yan, üst ve arka yüzlerinde kırık ve eksikler bulunmaktadır. Sol yan yüzü ince uçlu murç ile işlenmiştir. Parça üzerinde yer alan birinci faskia kırılmış, ikinci faskia ve üçüncü faskia sağlamdır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ve urgan bezeği ile ayrılmaktadır. 45° lik çerçeve bölümünde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesi ve dalga motifinin küçük bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parça üzerinde iki faskia ile tacının bir bölümü korunmuştur. Kırık ve eksik olan ilk faskia ile ikinci faskia birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran incilerin genişliği 0.02 m, boncuğun ise kırık olmasına karşın uzunluğu yaklaşık olarak 0.045 m'dir. İkinci faskianın genişliği 0.07 m, ikinci faskia üçüncü faskia ile birbirinden 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş olan urgan bezemesi ile ayrılmaktadır. 0.115 m genişliğindeki üçüncü faskia üzerinde " I K O ..." harfleri yer almaktadır. Üçüncü faskia, 45° lik çerçeve bölümünden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Boncuklar 0.06 m uzunluğunda, inciler 0.02 m. genişliğindedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.035 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m, mızrak uçlarının genişliği 0.01 m'dir. Yumurta-mızrak ucu bezemesi üzerinde 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisinde dalga motifi yer almaktadır. Dalga bezemesi üzerinde bezekli alanı sınırlandıran 0.06 m yüksekliğinde düz silme ile bezemeli alan sonlanmaktadır.

Kat. No.: 145**Levha:** 58a**Bulut Yılı:** 2012**Kazı Env. No.:** R12,B.1111**Bulut Yeri:** Kuzey Kilise**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası (?)**Malzeme:** Mermer**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 2. yarısı**Ölçüler:** U: 0.30 Y: 0.165 D: 0.25 m

Tanım: Soffit (?) parçası, bir arşitrav bloğunun yeniden şekillendirilmesi ile Kuzey Kilise'de devşirme malzeme olarak kullanılmıştır.

Bezeme: Parça üzerinde soffit bezeği olarak yan yana yerleştirilmiş üçlü ve dörtlü defne yaprak grupları üst üste dönüşümlü olarak yerleştirilmiştir. Yaprak dizileri her iki yönden ortada yer alan rozet motifine doğru yönlendirilmiştir. Soffitin yerleştirildiği alanın genişliği 0.19 m korunan uzunluğu ise 0.295 m'dir.

Kat. No.: 146**Levha:** 58b**Bulut Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.76**Bulut Yeri:** Batı Cadde**Tür:** Arşitrav Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın son çeyreği**Ölçüler:** U: 0.22 Y: 0.055 D: 0.195 m

Tanım: Arşitrav bloğunun alt bölümüne ait parça. Parça üzerinde yer alan soffit bezeğinin çok küçük bir bölümü takip edilebilmektedir.

Bezeme: Parça üzerinde soffit bezeği olarak birbiri üzerinden geçerek dairesel boşluklar oluşturan yalın sarmaşık dalları ve dairesel boşluklar içerisine yerleştirilmiş daire ve ya tanımlanamayan çok kenarlı bezekler bulunmaktadır. Parçanın sol kenarında korunan dairesel boşluk içindeki bezek

diğerlerinden daha iri yapılmıştır. Soffit bezeğinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.10 m korunan uzunluğu ise 0.22 m'dir.

Kat. No.: 147

Levha: 58c

Buluntu Yılı: 2006

Kazı Env. No.:

Buluntu Yeri: Hamam 7C

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: -

Ölçüler: U: 0.15 Y: 0.04 D: 0.225 m

Tanım: Arşitrav bloğunun alt bölümüne ait parça (?). Parça üzerinde yer alan soffit bezeğinin çok küçük bir bölümü takip edilebilmektedir.

Bezeme: Parça üzerinde soffit bezeği olarak iki zeytin yaprağının ya da başak gibi birbiri içerisinden çıkan aynı yaprak dizisinin tekrarından oluşan bir bezek kullanılmıştır. Soffit bezeğinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.10 m korunan uzunluğu ise 0.15 m'dir.

Kat. No.: 148

Levha: 58d

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Arşitrav Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.23 Y: 0.075 D: 0.24 m

Tanım: Arşitrav bloğunun alt bölümüne ait parça (?). Parça üzerinde yer alan soffit bezeğinin çok küçük bir bölümü takip edilebilmektedir.

Bezeme: Parça üzerinde soffit bezeği olarak bir dal üzerinde farklı yönlendirilmiş çeşitli süslemeler bulunan bir bezek kullanılmıştır. Soffit bezeğinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.08 m korunan uzunluğu ise 0.21 m'dir.

Kat. No.: 149

Levha: 58e

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Asklepios-Hygieia Tapınağı

Tür: Friz Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.72 Y: 0.33 D: 0.57 m

Tanım: Friz bloğu. Bloğun sağ ön alt ve üst bölümünde küçük kırık ve eksikler mevcuttur. Friz ana motifi akanthus yapraklı sarmal dal motiflerinden oluşmaktadır. Ana bezeme alanından friz tacına ince bir silme ile geçilmektedir. Friz tacı yumurta-mızrak ucu bezemesi ile dekore edilmiştir. Friz tacı üstte düz bir silme ile sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz ana alanı 0.24 m genişliğinde, dışa doğru bombeli olarak işlenmiş ve bu alan akanthus yapraklarından oluşturulmuş sarmaşık dallarıyla bezenmiştir. Bezemeli alanın üzerinde 0.015 m yüksekliğinde düz ince bir silme ile yumurta-mızrak ucu bezemesinin olduğu friz tacına geçilir. Yumurta-mızrak ucu bezemesi 0.045 m genişliğinde bir alan içerisine yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişliği 0.075 m'dir. Yumurta-mızrak ucu bezemesinin üzerinde yer alan düz silmenin genişliği ise 0.04 m'dir.

Kat. No.: 150

Levha: 59a

Buluntu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: C,08.03

Buluntu Yeri: Cadde

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.39 Y: 0.31 D: 0.55 m

Tanım: Friz bloğuna ait parça. Parça ön, yan, alt, üst ve arka bölümlerinde kırık ve eksikler içermektedir. Friz parçası üzerinde yer alan ana bezeme, akanthuslu sarmaşık dalları ve sarmaşık dallarının ters yönde kıvrılması ile oluşan boşluklara yerleştirilmiş çiçek rozet motifinden oluşmaktadır. Üstte yer alan friz tacı kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parça friz bloğu olarak düzenlenmiş olan bir bloktan kopmuştur. 0.25 m yüksekliğindeki friz ana bezeme alanında akanthus yapraklarından oluşturulmuş sarmaşık dalı ve sarmaşık yapraklarının ortasında yer alan boşluklara yerleştirilmiş olan çiçek rozeti bulunmaktadır. Çiçek rozeti altı yapraklıdır. Parçanın üst kısmında yer alan friz tacı kırık ve eksiktir. Bloğun üzerinde 0.02 x 0.045 m ölçülerinde bir dübel deliği yer almaktadır. Parçanın üst, sol yan yüzü ve arkası kaba uçlu murçla işlenmiştir.

Kat. No.: 151

Levha: 59b

Bulut Yılı: 2008

Kazı Env. No.: C,08.02

Bulut Yeri: Cadde

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.31 Y: 0.31 D: 0.57 m

Tanım: Friz bloğu parçası. Parça ön, alt, yan ve üst bölümlerinde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Friz ana motifi akanthus yapraklı sarmal dal yaprakları, bu yapraklardan çıkan dallar ve uçlarında yer alan çiçek motiflerinden oluşmaktadır. Ana bezeğin üzerinde yer alan friz tacı bölümü kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parça üzerinde en altta 0.26 m yüksekliğindeki friz ana bezeme alanında, akanthus yapraklarından oluşturulmuş sarmaşık yaprakları ve bu yaprakların ortasından çıkan üç dal korunmuştur. Dallardan biri köşeye doğru uzanırken diğeri yukarı doğru kıvrılarak yükselir ve ucunda bir çiçek motifi yer alır. Diğer dal ise uç kısmında ikiye ayrılmaktadır ve ortasından tam olarak tanımlanamayan bir motif çıkmaktadır. Bezekler üzerinde matkap delikleri yer almaktadır. Bloğun üst bölümünde yer alan friz tacı kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 152

Levha: 59c

Bulut Yılı: 2008

Kazı Env. No.: C,08.06

Bulut Yeri: Cadde

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: -

Ölçüler: U: 0.615 Y: 0.31 D: 0.49 m

Tanım: Oldukça hasar gören parça bir friz bloğuna aittir. Parça üzerinde friz ana motifi ve friz tacı üzerinde yer alan bezemeye ilişkin izler bulunmaktadır.

Bezeme: Friz bloğundan kopan parça üzerinde yer alan bezekler kırılmış ve aşınmıştır. Friz ana motifi olarak kullanılan akanthus yapraklarından oluşturulmuş sarmaşık yapraklarının izleri görülmekte, friz tacında ise yumurta-ok ucu bezemesinin izleri gözükmemektedir.

Kat. No.: 153

Levha: 59d

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: -

Bulut Yeri: -

Tür: Friz Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 1.15 Y: 0.30 D: 0.58 m

Tanım: Friz bloğunun neredeyse tamamına yakını korunmuştur. Bloğun ön, yan ve arka bölümlerinde küçük kırık ve eksikler mevcuttur. Friz ana motifi olarak, ortada bir medusa başı, medusa başının her iki tarafında akanthus yapraklı dallar ve kıvrılan dalların arasında kalan boşlukta bulunan rozet motiflerinden oluşmaktadır. Friz tacında yumurta-mızrak ucu dizisi bulunmaktadır. Bezekli alan düz bir silme ile sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz bloğunun alt bölümünde 0.16 m yüksekliğindeki alan içerisine, ana motif olarak ortada yüzü tıraşlanmış bir medusa başı, medusa başından her iki tarafa açılan akanthus yapraklarından oluşturulmuş dallar ve kıvrılan dalların arasında kalan boşlukta rozet motifleri yer almaktadır. Medusa başı, parçanın sol tarafına 0.35 m, sağ tarafına ise 0.55 m uzaklıktadır. Friz ana motifi üzerinde yer alan 0.055 m genişliğindeki düz silme ile friz tacına geçilir. Friz tacında yer alan yumurta-mızrak ucu bezeği 0.05 m yükseklikte bir alan içerisine yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.10 m, mızrak uçları 0.02 m genişliğe sahiptir. Yumurta-mızrak ucu bezeği üzerinde bulunan 0.06 m genişliğindeki düz silme ile friz taci sınırlandırılmıştır. Parçanın üst bölümünde iki adet dübel deliği yer almaktadır. Dübel delikleri sırasıyla 0.06 x 0.05 m ve 0.095 x 0.05 m ölçülerindedir.

Kat. No.: 154

Levha: 59e

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.206-202

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Friz Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 1.085 Y: 0.33 D: 0.56 m

Tanım: Friz bloğu iki parça halinde ele geçmiştir. Blok oldukça yıpranmış tüm yüzlerinde kırık ve eksikler içermektedir. Blok üzerinde yer alan bezeklere kırılmış ve aşınmıştır. Friz ana motifi olarak akanthuslu sarmal dallar ve içe kıvrılan yalın dallar arasında kalan dairesel boşluklarda çiçek rozet motifleri kullanılmıştır. Friz tacına inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu dizisi yer almaktadır.

Bezeme: Oldukça yıpranan friz bloğu üzerinde friz ana bezeme alanı 0.23 m genişliğinde, dışa doğru bombeli olarak işlenmiş ve bu alan akanthus yapraklarından oluşturulmuş sarmaşık dalları ve içe kıvrılan yalın dalların oluşturduğu boşluklarda çiçek rozetleri ile bezenmiştir. Bezemeli alanın üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi yer almaktadır. Boncukların uzunluğu 0.04-0.045 m arasında değişmekte, inciler ise 0.01 m genişliğindedir. Friz tacında yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesi 0.035 m genişliğinde bir alan içerisine yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişliği 0.05 m'dir. Yumurta-mızrak ucu bezemesinin üzerinde yer alan düz silmenin genişliği ise 0.03 m'dir.

Kat. No.: 155

Levha: 60a

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: AT,12.05

Buluntu Yeri: Athena Tapınağı

Tür: Friz Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.77 Y: 0.40 D: 0.61 m

Tanım: Friz bloğunun sağ yan yüzü sağlam, sol yan yüzü ise kırık ve eksiktir. Ön yüzde yer alan bezekler kırılmış ve aşınmıştır. Friz ana bezeği, akanthus yapraklarından oluşan sarmaşık dalları ve bu dallardan çıkan yalın dalların oluşturduğu dairesel boşluklar içerisindeki çiçek ve yaprak rozet motiflerinden oluşmaktadır. Friz tacında inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Friz taci üstte yer alan düz bir silme ile sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz bloğunun alt bölümünde 0.245 m genişliğindeki alan içerisinde akanthus yapraklarından oluşan sarmaşık dalları ve bu sarmaşık dalların oluşturduğu boşluklarda yer alan çiçek / yaprak rozet motifleri friz ana bezeğini oluşturmaktadır. Ana bezeme kuşağı ile yumurta-ok ucu bezemesini birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinin olduğu bölüme dışa doğru kavis yapan 0.025 m genişliğindeki profille geçilmektedir. 0.02 m genişliğindeki alan içerisine inci-boncuk dizisi yerleştirilmiştir. İki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip olan, inci-boncuk dizisinde boncukların uzunlukları 0.085

ile 0.065 m arasında değişirken, inciler 0.025 m genişliğindedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde, 0.04 m genişliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.09 m, mızrak uçları ise 0.015 m genişliğindedir. Yumurta-mızrak ucu üzerinde yer alan ve bezekli bölümü sonlandıran düz silme 0.045 m yüksekliğindedir.

Kat. No.: 156

Levha: 60b

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.127

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.33 Y: 0.30 D: 0.59 m

Tanım: Friz bloğuna ait parça her iki yan yüz ve üst bölümünde kırık ve eksikler içermektedir. Friz ana motifi olarak akanthuslu sarmal dallar ve bu dallardan çıkan yalın dalların içe doğru kıvrılmaları ile oluşan dairesel boşluklar içerisinde çiçek rozet motifleri kullanılmıştır. Friz tacında inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz bloğunun alt bölümünde 0.22 m genişliğindeki alan içerisinde akanthus yapraklarından oluşan sarmaşık dalları ve bu sarmaşık dallarından çıkan yalın dalların içe doğru kıvrılması ile oluşan boşluklarda çiçek rozet motifi friz ana bezeğini oluşturmaktadır. Ana bezeme kuşağı ile yumurta mızrak ucu bezemesini birbirinden ayıran inci boncuk dizisinin olduğu bölüme keskin bir profille geçilmektedir. 0.02 m genişliğindeki alan içerisine inci boncuk dizisi yerleştirilmiştir. İki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip olan, inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m, inciler 0.01 m genişliğindedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde, 0.035 m genişliğindeki alan içerisinde yumurta- mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m, mızrak uçları ise 0.015 m genişliktedir. Yumurta-mızrak ucu üzerinde yer alan ve bezekli bölümü sonlandıran düz silmenin genişliği 0.02 m'dir.

Kat. No.: 157

Levha: 60c

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.447

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.43 Y: 0.305 D: 0.595 m

Tanım: Friz bloğu parçası, her iki yan yüz ve sol üst bölümünde kırık ve eksikler içermektedir. Friz ana bezeği, yarım akanthus, yalın yan dallar ve bu dalların oluşturdıkları boşluklara yerleştirilmiş olan akanthus yaprak benzeri ara elemanlardan oluşmaktadır. Friz tacında bezeme olarak inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi kullanılmıştır. Friz bloğu üzerinde yer alan bezemeler üstte yer alan yalın bir silme ile sonlanmaktadır.

Bezeme: Friz bloğunun alt bölümünde 0.23 m genişliğindeki alan içerisinde yarım akanthus yapraklarından oluşan sarmal dallar ve bu sarmal dallardan çıkan yalın dalların içe doğru kıvrılması ile oluşan boşluklarda yaprak rozet motifi, friz ana bezeğini oluşturmaktadır. Ana bezeme kuşağı ile friz tacı 0.02 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş olan inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. İki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip olan, inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.045 m, inciler 0.01 m genişliğindedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde, 0.035 m genişliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m, mızrak uçları ise 0.01 m genişliktedir. Yumurta-mızrak ucu üzerinde yer alan ve bezekli bölümü sonlandıran düz silmenin genişliği 0.035 m'dir.

Kat. No.: 158**Levha:** 60d**Buluntu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.454**Buluntu Yeri:** Batı Cadde**Tür:** Friz Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.275 Y: 0.31 D: 0.565 m

Tanım: Friz bloğundan kopmuş olan parça, bloğun sağ köşesine aittir. Parça üzerinde friz ana motifi olarak sadece yalın yan dalların küçük bir bölümü görülebilmektedir. Friz tacında bezeme olarak inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi kullanılmıştır. Parça üzerinde yer alan bezemeler üstte yer alan düz bir silme ile sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz bloğuna ait parçanın alt bölümünde 0.23 m genişliğindeki alan içerisinde friz ana motifine ait yalın dalların bir bölümüyle, altta yarım akanthus yaprak bezeğinin çok az bir bölümü korunmuştur. Ana bezeme kuşağı ile friz tacı inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. İki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip olan, inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.045 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde, 0.035 m genişliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.05 m, mızrak uçları ise 0.01 m genişliktedir. Yumurta-mızrak ucu üzerinde yer alan ve bezekli bölümü sınırlandıran düz silmenin genişliği ise 0.025 m'dir.

Kat. No.: 159**Levha:** 61a**Buluntu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.459**Buluntu Yeri:** Batı Cadde**Tür:** Friz Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.64 Y: 0.30 D: 0.54 m

Tanım: Friz bloğu sol ve ön yüzünde yer alan kırık ve eksikler dışında oldukça iyi bir durumda korunmuştur. Friz ana motifi, yarım akanthus yaprak benzeri dallar ve bu dallardan çıkarak daire oluşturan yalın dalların içine yerleştirilmiş çiçek, yaprak demeti şeklindeki rozet motiflerinden oluşmaktadır. Friz tacında inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile friz üzerinde bulunan bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz bloğunun alt bölümünde 0.23 m genişliğindeki alan içerisinde, yarım akanthus yapraklarından oluşan sarmal dallar ve bu sarmal dallardan çıkan yalın dalların içe doğru kıvrılması ile oluşan boşluklarda çiçek ve yaprak rozet motifi, friz ana bezeğini oluşturmaktadır. Ana bezeme kuşağı ile friz tacı inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. İki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip olan, inci-boncuk dizisinde, boncukların uzunluğu 0.05 m, inciler 0.01 m genişliğindedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde, 0.03 m genişliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m, mızrak uçları ise 0.01 m genişliktedir. Yumurta-mızrak ucu üzerinde yer alan ve bezekli bölümü sonlandıran düz silmenin genişliği 0.02 m'dir.

Kat. No.: 160**Levha:** 61b**Buluntu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.467**Buluntu Yeri:** Batı Cadde**Tür:** Friz Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.44 Y: 0.30 D: 0.37 m

Tanım: Friz bloğuna ait parçanın sağ yan yüzü kırık, sol yan yüzü ise sağlamdır. Ön yüzde yer alan bezekler üzerinde ufak kırık ve eksikler bulunmaktadır. Parça üzerinde, friz ana motifine ait yarım akanthus yaprağından oluşan sarmaşık dalı ve bu daldan çıkarak dairesel boşluk oluşturan yalın bir dal

içine yerleştirilmiş çiçek rozeti korunmuştur. Friz tacında inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile friz üzerinde bulunan bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz bloğunun alt bölümünde 0.23 m genişliğindeki alan içerisinde, yarım akanthus yaprağı ve bu yaprak içerisinde çıkan yalın dalın içe doğru kıvrılması ile oluşan boşlukta bulunan çiçek rozeti korunmuştur. Ana bezeme kuşağı ile friz tacı inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. İki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip olan, inci-boncuk dizisinde, boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde, 0.03 m genişliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m, mızrak uçları ise 0.01 m genişliktedir. Yumurta-mızrak ucu üzerinde yer alan ve bezekli bölümü sonlandıran düz silmenin genişliği 0.025 m'dir.

Kat. No.: 161

Levha: 61c

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.407

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Friz Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.67 Y: 0.30 D: 0.565 m

Tanım: Friz bloğu her iki yan ve ön yüzünde çeşitli kırık ve eksikler içermesine karşın oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Friz ana motif olarak, yarım akanthus yaprak benzeri dallar ve bu dallardan çıkarak daire oluşturan yalın dalların içe doğru kıvrılması ile oluşan dairesel boşluklar içine yerleştirilmiş çiçek, yaprak demeti şeklindeki rozet motifleri kullanılmıştır. Friz tacında inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi bulunmaktadır. Üstte yer alan düz bir silme ile friz üzerinde bulunan bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz bloğunun alt bölümünde 0.23 m genişliğindeki alan içerisinde akanthus yapraklarından oluşan sarmal dallar ve bu sarmal dallardan çıkan yalın dalların içe doğru kıvrılması ile oluşan boşluklarda çiçek rozet ve yaprak motifleri friz ana bezeğini oluşturmaktadır. Ana bezeme kuşağı ile yumurta-mızrak ucu bezemesini birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinin olduğu bölüme keskin bir profille geçilmektedir. Friz tacında yer alan ve iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip olan, inci-boncuk dizisinde, boncukların uzunluğu 0.055 m, incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde, 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m, mızrak uçları ise 0.01 m genişliktedir. Yumurta-mızrak ucu bezeği üzerinde yer alan ve bezekli bölümü sınırlandıran düz silmenin genişliği 0.02 m'dir.

Kat. No.: 162

Levha: 62a

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.529

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.72 Y: 0.30 D: 0.375 m

Tanım: Friz bloğuna ait olan bu parça oldukça hasar görmüştür. Bloğun ön, alt, üst ve yan yüzlerinde çeşitli kırık ve eksikler bulunmaktadır. Parça üzerinde friz ana motifinin bir bölümü takip edilebilmektedir. Ana bezek motifine ait yarım akanthus yaprak benzeri dallar ve bu dallardan çıkarak daire oluşturan yalın dalların içe kıvrılması ile oluşan dairesel boşluklar içine yerleştirilmiş bir yaprak demeti korunmuştur. Friz tacında inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte yer alan düz bir silme ile friz üzerinde bulunan bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde friz ana kuşağı yer almaktadır. 0.23 m genişliğindeki alan içerisinde yarım akanthus yapraklarından oluşan sarmaşık dalları ve bu sarmaşık dallardan çıkan yalın dalların içe doğru kıvrılması ile oluşan boşlukta bir adet yaprak demeti friz ana bezeğinde korunmuştur. Ana bezeme kuşağı ve friz tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde parçanın sağ üst köşesinde

sadece bir boncuk korunmuştur. Boncuk uzunluğu 0.06 m'dir. Friz tacı ve bu alanda yer alan bezekler kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 163

Levha: 62b

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.466C

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.49 Y: 0.25 D: 0.56 m

Tanım: Friz bloğu parçası. Parça oldukça hasar görmüş, üzerinde yer alan bezekler kırılmış ve yıpranmıştır. Parça üzerinde friz ana motifi olarak sadece yalın bir dal ve bu dalın içe doğru kıvrılması ile oluşan dairesel boşluk içine yerleştirilmiş bir çiçek rozet motifi korunmuştur. Friz tacında inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte yer alan düz bir silme ile friz üzerinde bulunan bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz bloğuna ait parçanın alt bölümünde friz ana bezeğinin yerleştirildiği alanın yüksekliği 0.23 m ve bu alanda yer alan bezemelerin bir bölümü korunmuştur. Yalın bir dalın içe doğru kıvrılması ile oluşan boşlukta bir çiçek rozetinin iki yaprağı ve orta bölümü takip edilebilmektedir. Ana bezeme kuşağı ve friz tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi, iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde bir dizilim göstermektedir. İnci-boncuk dizisinde boncuk uzunluğu 0.05 m, inci genişliği 0.01 m'dir. Friz tacında 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezeği yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m, mızrak uçlarının genişliği ise 0.01 m'dir. Friz tacını üstte sınırlandıran düz silmenin yüksekliği ise 0.03 m'dir.

Kat. No.: 164

Levha: 62c

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.466B

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.49 Y: 0.295 D: 0.58 m

Tanım: Friz bloğu parçası alt, üst ve her iki yan yüzünde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Friz bloğuna ait olan parça üzerinde yer alan bezeklerde oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde friz ana bezeme kuşağına ait yarım akanthus yaprağından oluşturulmuş bir dal korunmuştur. Friz tacında ise inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte yer alan düz bir silme ile friz üzerinde bulunan bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz bloğuna ait parçanın alt bölümünde friz ana bezeğinin çok küçük bir bölümü korunmuştur. Yarım akanthus yaprağından oluşan sarmaşık dalının küçük bir bölümü parça üzerinde takip edilebilmektedir. Friz ana bezeme kuşağı ve friz tacını birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi, iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde bir dizilim göstermektedir. İnci-boncuk dizisinde boncuk uzunluğu 0.05 m, inci genişliği 0.01 m'dir. Friz tacında 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezeği yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m, mızrak uçlarının genişliği ise 0.01 m'dir. Friz tacını üstte sınırlandıran düz silme ise 0.03 m yüksekliğindedir.

Kat. No.: 165

Levha: 62d

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.539

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.40 Y: 0.29 D: 0.40 m

Tanım: Friz bloğuna ait olan bu parça alt, üst ve yan yüzlerinde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Friz ana bezeği olarak, yarım akanthus yaprağından oluşan sarmaşık benzeri dallar ve bu dallardan çıkan yalın dalların içe doğru kıvrılarak oluşturdukları dairesel boşluklar içine yerleştirilmiş çiçek ve yaprak demeti şeklindeki rozet motifleri kullanılmıştır. Friz tacında inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. yumurta-mızrak ucu dizisi üzerinde yer alan düz silme ile bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz bloğuna ait parçanın alt bölümünde 0.23 m genişliğindeki alan içerisinde yarım akanthus yapraklarından oluşturulmuş sarmaşık dalları ve bu sarmaşık dallardan çıkan yalın dalların içe doğru kıvrılması ile oluşan boşluklarda çiçek ve yaprak motifleri friz ana bezeğini oluşturmaktadır. Ana bezeme kuşağı ile friz tacı birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Friz tacında yer alan ve iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip olan, inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde, 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.065 m, mızrak uçları ise 0.01 m genişliktedir. Yumurta-mızrak ucu üzerinde yer alan ve bezekli bölümü sınırlandıran düz silmenin genişliği 0.02 m'dir.

Kat. No.: 166

Levha: 63a

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.606

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.60 Y: 0.30 D: 0.565 m

Tanım: Parça oldukça zarar görmüş, ön, alt ve yan yüzlerinde çeşitli kırık ve eksikler mevcuttur. Friz ana motifi olarak, yarım akanthus yaprak benzeri dallar ve bu dalların uçlarında yer alan yaprak kılıflarından çıkan yapraklar ve yaprakların ucundan çıkan yalın dalların oluşturduğu dairesel alanlar içine yerleştirilmiş çiçek ve aslan başı şeklindeki motifler tercih edilmiştir. Friz tacında inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte yer alan ince düz bir silme ile friz tacında yer alan bezekler sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz bloğuna ait parçanın alt bölümünde 0.23 m genişliğindeki alan içerisinde yarım akanthus yapraklarından oluşturulmuş sarmaşık dalları ve bu sarmaşık dallarının ucunda yer alan kılıflardan çıkan yalın dalların içe doğru kıvrılması ile oluşan boşluklarda çiçek ve aslan başı motifleri friz ana bezeğini oluşturmaktadır. Ana bezeme kuşağı ile friz tacı birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Friz tacında yer alan ve iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip olan, inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde, 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m, mızrak uçları ise 0.01 m genişliktedir. Yumurta-mızrak ucu üzerinde yer alan ve bezekli bölümü sınırlandıran düz silmenin genişliği 0.02 m'dir.

Kat. No.: 167

Levha: 63b

Bulut Yılı: 2008

Kazı Env. No.: -

Bulut Yeri: Asklepieion / Yuvarlak Yapı

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.17 Y: 0.23 D: 0.16 m

Tanım: Friz bloğunun sağ köşesine ait bir parçadır. Friz ana motifi olarak, birkaç adet yaprak diş korunmuştur. Friz tacında yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte yer alan ince, düz silme ile friz tacında yer alan bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz bloğunun sağ kenarına ait olan parça üzerinde en altta 0.155 m yüksekliğindeki bölümü korunan friz ana bezeme alanında akanthus yaprak dişlerinden bir kaçı korunabilmiştir. Friz tacında, 0.035 m. genişliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların

kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, mızrak uçlarının genişliği ise 0.005 m'dir. Üstte friz tacını sınırlandıran 0.035 m genişliğinde düz bir silme yer almaktadır.

Kat. No.: 168

Levha: 63c

Buluntu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: YT,08.49

Buluntu Yeri: Asklepieion / Yuvarlak Yapı

Tür: Friz Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: -

Ölçüler: U: 1.06 Y: 0.30 D: 0.415 m

Tanım: Friz bloğu oldukça hasar görmüştür, üzerinde yer alan bezemeler neredeyse tümü ile kırık ve eksiktir. Parça üzerinde sadece birkaç adet yaprak dişi korunmuştur. Blok üzerinde bir kenet yuvası yer almaktadır.

Bezeme: Friz ana bezeme kuşağının yerleştirildiği alanın korunan yüksekliği 0.22 m'dir. Bezeme alanında akanthus yapraklarından oluşan sarmaşık dallarından birine ait birkaç yaprak dişi korunmuştur. Yaprak dişleri üzerinde matkap delikleri gözükmemektedir. Friz tacı ve bu alanda yer alan bezemeler kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 169

Levha: 64a

Yıl: 2008

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Asklepieion / Yuvarlak Yapı

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 3. yy'ın ilk çeyreği

Ölçüler: U: 0.295 Y: 0.30 D: 0.52 m

Tanım: Parça oldukça hasar görmüştür. Ön ve yan yüzlerinde çeşitli kırık ve eksikler mevcuttur. Friz ana bezeğine ait yalın bir dalın küçük bir bölümü ve bir yaprak dişi korunmuştur. Friz tacında yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde oldukça yıpranmış 0.22 m yükseklikte friz ana bezeği bulunmaktadır. Bu alanda yer alan bezekler kırık ve eksiktir. Friz tacında 0.035 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezeği yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075 m, mızrak uçlarının genişliği 0.01 m'dir. En üstte bezekli alanı sınırlandıran 0.035 m genişliğinde düz bir silme yer almaktadır.

Kat. No.: 170

Levha: 64b

Buluntu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Asklepieion / Yuvarlak Yapı

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 3. yy'ın ilk çeyreği

Ölçüler: U: 0.45 Y: 0.315 D: 0.50 m

Tanım: Friz bloğu parçası oldukça yıpranmış, friz ana motifinin yer aldığı alan oldukça hasar görmüştür. Bu alanda yarım akanthus yaprak benzeri sarmaşık dalları ve bu dallardan çıkan yalın dalların oluşturduğu dairesel boşluklar içerisine yerleştirilmiş çiçek / yaprak (?) rozetine ait izler görülmektedir. Friz tacı yumurta-mızrak ucu silmesi ile dekore edilmiştir. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz ana bezeği 0.21 m yüksekliğindeki alan içerisine sarmaşık dalları ve bu sarmaşık dalların içinden çıkan yalın dalların oluşturduğu dairesel boşluklar içerisine yerleştirilmiş yaprak ya da çiçek rozet motifinin izleri takip edilmektedir. Friz tacında 0.035 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, mızrak uçlarının genişliği ise 0.015 m'dir. En üstte 0.03 m yüksekliğinde düz bir silme yer almaktadır.

Kat. No.: 171**Levha:** 64c**Buluntu Yılı:** 2008**Kazı Env. No.:** YT,08.48**Buluntu Yeri:** Asklepieion / Yuvarlak Tapınak**Tür:** Friz Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** -**Ölçüler:** U: 0.455 Y: 0.30 D: 0.35 m

Tanım: Friz bloğuna ait parça oldukça zarar görmüştür, her iki yan yüzü ve ön yüzü kırık ve eksiktir. Parça üzerinde friz ana bezeğine ait bir kaç dış yaprak korunmuştur, friz tacında yer alan bezekler ise kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parça üzerinde yer alan friz ana bezeği yaklaşık olarak 0.22 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş, olasılıkla akanthus yapraklarından oluşan bezemenin, çok küçük bir bölümü korunmuştur. Friz tacına geçişte yer alan düz profil ve üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezeğinin çok az bir bölümü takip edilebilmektedir.

Kat. No.: 172**Levha:** 64d**Buluntu Yılı:** 2009**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Asklepios-Hygieia Tapınağı**Tür:** Friz Bloğu**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 1.05 Y: 0.32 D: 0.58 m

Tanım: Oldukça hasar görmüş olan friz bloğu iki parça halinde ele geçmiştir. Bloğun sağ yan yüzü sağlam, sol yan yüzü ise kırık ve eksiktir. Friz ana bezemesi olarak akanthus yaprak benzeri iri yapraklardan oluşan sarmal dallar kullanılmıştır. Friz tacında yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile friz tacında yer alan bezemeler sınırlandırılmıştır. Bloğun sağ tarafı işlenmeden bırakılmıştır.

Bezeme: Friz ana alanı 0.24 m genişliğinde, dışa doğru bombeli olarak işlenmiş ve bu alan akanthus yapraklarından oluşturulmuş sarmaşık dallarından oluşan bir bezeme tercih edilmiştir. Friz ana bezeme kuşağı üzerinde yer alan friz tacında yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-mızrak ucu bezeğinin oturduğu alanın genişliği 0.035 m, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075 m, mızrak uçlarının genişliği 0.005 m'dir. En üstte yer alan düz silmenin genişliği ise 0.035 m'dir.

Kat. No.: 173**Levha:** 65a**Buluntu Yılı:** 2009**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Asklepios-Hygieia Tapınağı**Tür:** Friz Bloğu**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 1.18 Y: 0.32 D: 0.58 m

Tanım: Blok, üzerinde yer alan küçük kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Friz ana bezeği olarak akanthus yapraklarından oluşan sarmal dallar, bu dalların ters yöne doğru kıvrılmaları ile oluşan boşluklarda çiçek rozeti, yine bu dallardan çıkan yalın dalların uçlarında yer alan yaprak demetlerinden oluşmaktadır. Friz tacında yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Oldukça sağlam bir şekilde korunan friz bloğunun alt bölümünde 0.235 m genişliğindeki alana friz ana bezeği yerleştirilmiştir. Friz ana bezeği, akanthus yapraklarından oluşan dallar, bu dalların çıktıkları yönde içe doğru kıvrılmaları ile oluşan boşluklarda yer alan çiçek ve yaprak rozetlerinden oluşmaktadır. Friz ana bezeği üzerinde yer alan friz tacında 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezemesi bulunmaktadır. Yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtalarının kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075 m, mızrak uçları ise 0.01 m genişliktedir. En üstte yer alan düz silmenin genişliği 0.035 m'dir.

Kat. No.: 174**Levha:** 65b**Buluntu Yılı:** 2009**Kazı Env. No.:** A,03.09.14**Buluntu Yeri:** Asklepieion**Tür:** Friz Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy sonu 3. yy başı**Ölçüler:** U: 0.37 Y: 0.16 D: 0.12 m

Tanım: Olasılıkla friz bloğunun üst bölümüne ait parça üzerinde en altta oluk yapraklar ve oluk yaprakları içerisine yerleştirilmiş yaprak motiflerinden oluşan bezemenin çok az bir bölümü korunmuştur. Oluk yaprak motifi üzerinde yer alan profilde yumurta-ok ucu bezeği yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Parçanın alt kısmında oluk yaprak motifleri ve yaprak motifleri içerisinde daha küçük boyutta yaprak bezekleri yer almaktadır. Oluk yaprak motiflerinin korunan yükseklikleri 0.065 m, genişlikleri ise 0.065 m'dir. Oluk yaprak motifi üzerinde yer alan 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m, ok uçlarının kanat genişliği 0.04 m'dir. Parçanın üst kısmında bezekli bölümü sınırlandıran 0.04 m yüksekliğinde düz bir silme yer almaktadır.

Kat. No.: 175**Levha:** 65c**Buluntu Yılı:** 2009**Kazı Env. No.:** A,03.09.07**Buluntu Yeri:** Asklepieion**Tür:** Friz Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy sonu 3. yy başı**Ölçüler:** U: 0.33 Y: 0.30 D: 0.50 m

Tanım: Friz bloğu parçasının küçük bir bölümü korunmuştur. Parça oldukça hasar görmüştür, her iki yan yüzü ve üst bölümü kırık ve eksiktir. Friz ana bezeği olarak, oluk yaprak motifleri kullanılmıştır. Bu oluk yaprak motifleri dönüşümlü olarak içleri boş ve içleri farklı yaprak motifleri ile bezenmiş olan oluk yapraklarından oluşmaktadır. Üstte yer alan friz tacı kırık ve eksiktir.

Bezeme: Friz ana bezeklerinin yerleştirildiği alanın korunan yüksekliği 0.23 m'dir. Friz ana bezeme alanında üst kısımları kırılmış, içi boş bir oluk yaprağı ve içinde farklı yaprak motifleri bulunan oluk yaprakları dönüşümlü olarak bu alana yerleştirilmiştir. Oluk yaprakları 0.09 m genişliğe sahiptir. Friz tacında yer alan bezemeler korunamamıştır.

Kat. No.: 176**Levha:** 65d**Buluntu Yılı:** 2011**Kazı Env. No.:** DC,11.02**Buluntu Yeri:** Doğu Cadde**Tür:** Friz Bloğu**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği (?)**Ölçüler:** U: 0.65 Y: 0.305 D: 0.60 m

Tanım: Friz bloğu, üzerinde yer alan küçük kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Friz ana motifi olarak yarım akanthus yapraklarından oluşan sarmaşık dalları ve bu dallardan çıkan yalın dalların uçlarında bulunan enginar/kozalak benzeri meyve, çiçek rozet ve yaprak demeti kullanılmıştır. Friz tacında inci-boncuk dizisi, inci-boncuk dizisi üzerinde de yumurtamızrak ucu bezeği yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile friz tacı sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Oldukça sağlam bir şekilde korunan friz bloğunun alt bölümünde 0.22 m genişliğindeki bölüme friz ana bezeği yerleştirilmiştir. Friz ana bezeği, akanthus yapraklarından oluşan dallar bu dalların içinden çıkan ve içe doğru kıvrılan yalın dalların uçlarında yer alan meyve, çiçek ve yaprak rozetlerinden oluşmaktadır. Friz ana bezeği üzerinde yer alan friz tacına geçişte iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncuklar 0.055 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliktedir. 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu

bezemesi bulunmaktadır. Yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtalarının kabukları ile birlikte 0.05 m genişlikte, mızrak uçları ise 0.01 m kalınlıktadır. En üstte yer alan ve friz tacını sınırlandıran düz silme ise 0.02 m genişliğindedir.

Kat. No.: 177

Levha: 65e

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: OPR2,11.129

Buluntu Yeri: Opramoas Ailesi Anı Binası

Tür: Friz Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği (?)

Ölçüler: U: 0.72 Y: 0.30 D: 0.585 m

Tanım: Friz bloğu, sol yan yüzünde, ön ve üst kısımlarında bulunan kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam korunmuştur. Friz ana bezeği olarak yarım akanthus yapraklarından oluşmuş sarmaşık dalları ve içe doğru kıvrım yapan yalın dalların oluşturduğu dairesel boşluklar içinde rozet ve yaprak motifleri bulunmaktadır. Friz tacına geçişte yer alan inci-boncuk dizisinin çok küçük bir bölümü korunmuştur. Friz tacında yer alan bezekler ise kırık ve eksiktir.

Bezeme: Friz bloğunun alt bölümünde 0.22 m genişliğindeki bölüme friz ana bezeği yerleştirilmiştir. Friz ana bezeği, akanthus yapraklarından oluşan dallar, bu dalların içinden çıkan ve içe doğru kıvrılan yalın dalların uçlarında yer alan çiçek ve yaprak rozetlerinden oluşmaktadır. Friz ana bezeği üzerinde yer alan friz tacına geçişte iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncuklar 0.055 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliktedir. Üstte yer alan friz tacı kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 178

Levha: 66a

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: OPR2,11.157

Buluntu Yeri: Opramoas Ailesi Anı Binası

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy sonu

Ölçüler: U: 0.46 Y: 0.30 D: 0.26 m

Tanım: Oldukça yıpranmış ve büyük bir bölümü kırılmış olan friz bloğu parçası ön, yan ve arka bölümlerinde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Friz ana motifi olarak ortada cepheden verilmiş bir kartal motifi, kartal motifinin sağında bir çiçek rozet, solunda ise akanthus yapraklarından oluşan sarmaşık dalının küçük bir bölümü korunmuştur. Friz tacında yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ise oldukça hasar görmüştür.

Bezeme: Friz bloğuna ait parça üzerinde friz ana bezeğinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.20 m'dir. Friz ana bezeği olarak merkezde cepheden verilmiş bir kartal motifi, kartal motifinin solunda akanthus yapraklarından oluşan dalların küçük bir bölümü, motifin sağ tarafında ise muhtemelen dört yapraktan oluşan geniş bir rozet motifi bulunmaktadır. Friz tacında 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezeği yerleştirilmiştir. Yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtalarının kabukları ile birlikte 0.05 m genişlikte, mızrak uçları ise 0.01 m genişliktedir. Friz tacını üstte sınırlandıran düz silme ise 0.05 m yüksekliğindedir.

Kat. No.: 179

Levha: 66b

Buluntu Yılı: 2009

Kazı Env. No.: C,09.198

Buluntu Yeri: Cadde

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği (?)

Ölçüler: -

Tanım: Friz bloğu parçası oldukça hasar görmüş, her iki yan yüzü alt ve üst bölümünde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Friz ana bezeği olarak, akanthus yaprak benzeri sarmallar ve bu sarmallardan

çıkan yalın dalların oluşturduğu boşluklarda rozet ve yaprak demetleri kullanılmıştır. Friz tacına inci-boncuk dizisi ile geçilmektedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz ana bezeği olarak akanthus yaprakları ve bu yaprakların içinden çıkan yalın dalların ucunda yer alan rozet motifleri bulunmaktadır. Friz tacına inci-boncuk dizisi ile geçilmektedir. İki inci, bir boncuk iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi ve bunu takip eden yumurta-mızrak ucu bezeği friz tacında yer almaktadır. Friz tacı üstte düz bir silme ile sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 180

Levha: 66c

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: AT,12.02

Buluntu Yeri: Athena Tapınağı

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.73 Y: 0.38 D: 0.63 m

Tanım: Friz bloğu oldukça hasar görmüştür, sağ yan yüzü kırık ve eksiktir. Friz ana bezeme alanında yer alan bezekler kırılmış ve aşınmıştır. Friz ana bezeği olarak, akanthus yapraklarından oluşan sarmaşık dalları ve bu dalların içinden çıkan yalın dalların içe doğru kıvrılmaları ile ortaya çıkan dairesel boşluklar içerisinde yer alan rozet motifleri kullanılmıştır. Friz tacında inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile friz tacı sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz bloğunun alt bölümünde 0.245 m genişliğindeki alan içerisinde akanthus yapraklarından oluşan sarmal dallar ve bu sarmal dallardan çıkan yalın dalların oluşturduğu boşluklarda yer alan rozet motifleri friz ana bezeğini oluşturmaktadır. Ana bezeme kuşağı ile yumurta-mızrak ucu bezemesini birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinin olduğu bölüme dışa doğru kavis yapan 0.02 m genişliğindeki profille geçilmektedir. İki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip, inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.09 m uzunlukta, inciler ise 0.025 m genişliktedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan friz tacında 0.04 m genişliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.105 m, mızrak uçları ise 0.025 m genişliktedir. Yumurta-mızrak ucu üzerinde yer alan ve bezekli bölümü sonlandıran düz silme 0.05 m yüksekliğindedir.

Kat. No.: 181

Levha: 67a

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: AT,12.25

Buluntu Yeri: Athena Tapınağı

Tür: Friz Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.465 Y: 0.30 D: 0.545 m

Tanım: Friz bloğundan kopan parça oldukça hasar görmüştür. Friz ana bezeme alanında ve friz tacında yer alan bezekler kırılmış ve oldukça aşınmıştır. Parça üzerinde yer alan bezek izlerinden friz ana bezeği olarak sarmaşık dallarını, friz tacında ise yumurta-mızrak ucunun kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Bezeme: Friz bloğuna ait parça üzerinde friz ana bezeğinin yerleştirildiği alanın korunun yüksekliği 0.175 m'dir. Friz ana bezeği olarak yapılmış olan akanthus yapraklarından oluşan dallar bu dalların içinden çıkan ve içe doğru kıvrılan dalların oluşturduğu çiçek ve yaprak rozetleri kırılmış ve aşınmıştır. Friz ana bezeği üzerinde yer alan friz tacına keskin bir profille geçilmektedir. Friz tacında yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesinin çok az bir bölümü izlenebilmektedir. friz tacının üst bölümü kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 182**Levha:** 67b**Buluntu Yılı:** 2008**Kazı Env. No.:** YT,06. D118**Buluntu Yeri:** Asklepieion / Yuvarlak Yapı**Tür:** Friz Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 3. yy'ın ilk çeyreği**Ölçüler:** U: 0.21 Y: 0.31 D: 0.225 m

Tanım: Friz bloğunun sağ köşesine aittir. Parça üzerinde frizin sağ köşesinde yer alan yarım akanthus yaprağı ve yalın bir da içerisine yerleştirilmiş rozet motifi friz ana bezek alanında korunmuştur. Friz tacında yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Friz bloğuna ait parça üzerinde friz ana bezeğinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.22 m'dir. Friz ana bezeği olarak akanthus yaprakları ve bu yaprakların içinden çıkan yalın dalların ucunda yer alan rozet motifleri bulunmaktadır. Friz tacına inci-boncuk dizisi ile geçilmektedir. İki inci, bir boncuk iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.07 m uzunluğunda, inciler ise 0.015 m genişliğindedir. Friz tacında 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezeği yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri yaklaşık olarak 0.085 m mızrak uçlarının genişliği 0.015 m'dir. Friz tacını üstte sınırlandıran düz silme ise 0.04 m yüksekliğindedir.

Kat. No.: 183**Levha:** 67c**Buluntu Yılı:** 2008**Kazı Env. No.:** YT,08.A326**Buluntu Yeri:** Asklepieion / Yuvarlak Tapınak**Tür:** Friz Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 3. yy'ın ilk çeyreği (?)**Ölçüler:** U: 0.38 Y: 0.34 D: 0.19 m

Tanım: Friz bloğu her iki yan yüzünde, ön ve arka kısımlarında kırık ve eksikler içermektedir. Friz ana bezeği olarak yarım akanthus yapraklarından oluşmuş sarmaşık dalları ve içe doğru kıvrım yapan yalın dalların oluşturduğu dairesel boşluklar içinde rozet ve yaprak motifleri bulunmaktadır. Friz tacında yer alan yumurta-mızrak ucu bezeğinin çok az bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Friz bloğuna ait parça üzerinde friz ana bezeğinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.22 m'dir. Friz ana bezeği olarak akanthus yaprakları ve bu yaprakların içinden çıkan yalın dalların ucunda yer alan rozet motifleri bulunmaktadır. Friz tacında 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezeği yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri yaklaşık olarak 0.07 m mızrak uçlarının genişliği 0.02 m'dir. Friz tacını üstte sınırlandıran düz silme ise 0.05 m yüksekliğindedir.

Kat. No.: 184**Levha:** 67d**Buluntu Yılı:** 2015**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Asklepieion**Tür:** Friz Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy sonu 3. yy başı**Ölçüler:** U: 0.28 Y: 0.30 D: 0.44 m

Tanım: Friz bloğu parçasının küçük bir bölümü korunmuştur. Parça oldukça hasar görmüştür, her iki yan yüzü ve üst bölümü kırık ve eksiktir. Friz ana bezeği olarak oluk yaprak motifleri kullanılmıştır. Bu oluk yaprak motifleri dönüşümlü olarak içleri boş oluk yaprakları ve içleri farklı yaprak motifleri ile bezenmiş olan oluk yapraklarından oluşmaktadır. Üstte yer alan friz tacında yumurta-ok ucu bezeği yer almaktadır.

Bezeme: Friz ana bezeklerinin yerleştirildiği alanın korunan yüksekliği 0.24 m'dir. Friz ana bezeme alanında üst kısımları kırılmış, içi boş bir oluk yaprağı ve içinde farklı yaprak motifleri bulunan bir oluk yaprağı dönüşümlü olarak bu alana yerleştirilmiştir. Oluk yaprakları 0.09 m genişliğe sahiptir. Friz tacında bir adet yumurta-ok ucu bezeği 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir.

Yumurtanın kabukları ile birlikte korunan genişliği 0.055 m, ok ucunun kanat genişliği 0.04 m'dir. Parçanın üst kısmında bezekli bölümü sınırlandıran 0.04 m yüksekliğinde düz bir silme bulunmaktadır.

Kat. No.: 185

Levha: 68a

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.46

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.65 Y: 0.405 D: 0.30 m

Tanım: Geison ve sima bloğundan kopan parça üst, alt yan ve ön yüzünde kırık ve eksikler içermektedir. Parça üzerinde en altta dış sıraları yer almaktadır. Dış sırasından keskin bir profil ile iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisinin olduğu bölüme geçilir. İnci-boncuk dizisinin hemen üzerine yumurta-ok ucu dizisi yerleştirilmiştir. Yumurta-ok ucu dizisi üzerinde yer alan geison, geison tacı ve sima bölümü korunamamıştır.

Bezeme: Geison ve sima bloğundan kopan parça üst, alt yan ve ön yüzünde kırık ve eksikler içermektedir. Parça üzerinde en altta dış sıraları yer almaktadır. Dış sırasından keskin bir profil ile iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisinin olduğu bölüme geçilir. İnci-boncuk dizisinin hemen üzerine yumurta-ok ucu dizisi yerleştirilmiştir. Yumurta-ok ucu dizisi üzerinde yer alan geison, geison tacı ve sima bölümü korunamamıştır.

Kat. No.: 186

Levha: 68b

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.92

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.59 Y: 0.345 D: 0.56 m

Tanım: Geison ve sima bloğuna ait parçanın ön, arka, alt ve her iki yan yüzünde büyük kırık ve eksikler mevcuttur. Ön yüzde yer alan bezemelerin bir bölümü kırık ve eksiktir. Parça üzerinde en altta dış sırası yer almaktadır. Dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezemesi bulunmaktadır. Geison düz olarak bırakılmış, geison tacı ise Lesbos kymationu ile bezenmiştir. Simanın büyük bir bölümü kırılmış olmasına karşın, anthemion dizisi ve palmet demetleri arasında yer alan bir adet çörtenin küçük bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde yer alan dış sıraları büyük oranda kırık ve eksiktir. Dış sırası üzerine yerleştirilen iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezeğinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m ok kanatlarının genişliği ise 0.03 m'dir. 0.035 m genişliğindeki geison alanı düz bırakılmıştır. Geison tacında 0.035 m genişliğindeki alan içerisine Lesbos kymationu yerleştirilmiştir. Formu oldukça bozulan Lesbos kymationunda üzengi yapraklarının genişliği 0.05 m kalp formunda yapılmış olan ara yaprakların genişliği ise 0.02 m'dir. Simanın yaklaşık olarak 0.13 m genişliğindeki bölümü korunmuştur. Simada yer alan anthemion dizisi ve aslan başı şeklindeki çörten bölümü kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 187

Levha: 69a

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.93

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: -

Ölçüler: U: 0.235 Y: 0.22 D: 0.32 m

Tanım: Geison ve simanın birlikte işlendiği bloktan kopan parça tüm yüzlerinde kırık ve eksikler içermektedir. En altta yer alan dış sıralarından oluşan bezeğe ait sadece bir dış sırası korunmuştur. Dış sırası üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilimden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisi üzerine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezeginin çok küçük bir bölümü takip edilebilmektedir. Üstte yer alan geison, geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde yer alan ve üzerinde korunan tek dış sırası 0.045x0.055 m ölçülerindedir. 0.01 m yüksekliğindeki düz bir silme ile inci-boncuk ve yumurta-ok ucu bezemesinin olduğu bölüme geçilir. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.045 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. Yumurta-ok (?) ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın korunan genişliği 0.035 m'dir.

Kat. No.: 188

Levha: 69b

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.94b

Buluntu Yeri: Batı Caddesi

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.47 Y: 0.355 D: 0.52 m

Tanım: Geison ve simanın birlikte işlendiği bloktan kopan parça her iki yan yüzünde, alt, arka ve ön yüzünde kırık ve eksikler içermektedir. En altta iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk bezemesi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisi üzerinde yumurta-ok ucu bezegi bulunmaktadır. Geison düz bırakılmış, geison tacında Lesbos kymationu bulunmaktadır. Simada yer alan anthemion dizisi ve çörtten kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde yer alan dış sıraları kırık ve eksiktir. 0.01 m yüksekliğindeki düz silme ile inci-boncuk dizisinin olduğu bölüme geçilmektedir. İki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisinin bir kaç sırası korunmuştur. Boncukların uzunluğu 0.055 m incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerine, 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu dizisinden oluşan bezeme yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m mızrak uçlarının genişliği 0.01 m'dir. Geison bölümü 0.045 m yüksekliğinde ve herhangi bir bezeme içermemektedir. Geison tacında, 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş Lesbos kymationu bulunmaktadır. Sima bölümünde yer alan anthemion dizisinde sadece bir adet kapalı palmet demetinin yan yaprakları korunmuştur. Aslan başı şeklinde yapılmış olan çörtene ait yele izleri gözükmemektedir.

Kat. No.: 189

Levha: 69c

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.331

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.57 Y: 0.41,5 D: 0.735 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok, ön, alt ve arka bölümlerinde yer alan kırık ve eksikler dışında sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Blok üzerinde aşağıdan yukarıya doğru yer alan bezemeler, dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezemesi, düz bırakılmış geison, geison tacında Lesbos kymationu ve sima bölümünde yer alan anthemion dizisi şeklinde sıralanabilir. Üstte yer alan düz bir silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Bloğun alt kısmında 0.02 m genişliğindeki düz silme ile dış sıralarının olduğu bölüme geçilir. Dış sıraları 0.05x0.055 m genişliğe sahiptir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m mızrak uçları ise 0.01 m genişliğe sahiptir. 0.045 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprak genişliği 0.055 m ara yaprak genişliği ise 0.04 m'dir. 0.17 m yüksekliğindeki sima bölümü, ortada bir adet açık, yanlarda birer adet kapalı palmet demeti ile

bezenmiştir. Bloğun üst bölümünde yer alan 0.045 m yüksekliğindeki düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 190

Levha: 69d

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC.10.110

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: -

Ölçüler: U: 0.225 Y: 0.13 D: 0.595 m

Tanım: Geison ve sima bloğuna ait parça oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde en altta yer alan dış sırası ve dış sırası üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinin küçük bir bölümü korunmuştur. Geison tacı ve sima kırık ve eksiktir..

Bezeme: Parça üzerinde korunan dış sırası 0.05x0.045 m ölçülerindedir. Dış sırası üzerinde yer alan iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisinde, inciler 0.01 m genişliğinde, boncuklar ise 0.05 m uzunluğundadır. Üstte yer alan geison tacı, sima ve üzerlerinde yer alan bezekler kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 191

Levha: 69e

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.109

Bulut Yeri: Cadde (Asklepieion-Hadrianeum Önü stoası)

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.675 Y: 0.40 D: 0.63 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok, arka ve alt bölümlerinde yer alan kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Blok üzerinde aşağıdan yukarıya doğru yer alan bezemeler, en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezemesi, geison tacında Lesbos kymationu, simada yer alan anthemion dizisi ve aslan başı şeklinde yapılmış çörten şeklinde sıralanabilir. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Bloğun en alt bölümünde 0.02 m yüksekliğindeki düz silme üzerinde dış sıraları yer almaktadır. Dış sıraları 0.055x0.045 m ölçülerindedir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.08 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m ok kanatları ise 0.02 m genişliğe sahiptir. 0.045 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprak genişliği 0.04 m ara yaprak genişliği ise 0.025 m'dir. 0.17 m yüksekliğindeki sima bölümünde sağ kenarda aslan başı şeklinde yapılmış bir çörten, ortada bir adet açık palmet (0.027 m genişliğinde), sol kenarda ise yarım bir kapalı palmet bezeği bulunmaktadır. Bloğun üst bölümünde 0.03 m yüksekliğindeki düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 192

Levha: 69f

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.94a

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 2. çeyreği (?)

Ölçüler: U: 0.60 Y: 0.37 D: 0.365 m

Tanım: Geison ve sima bloğuna ait olan parçanın, ön, arka ve her iki yan yüzünde kırık ve eksikler mevcuttur. Parçanın alt bölümünde dış sırası yer almaktadır. Dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezeği bulunmaktadır. Parçanın üst bölümünde yer alan geison, geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parçanın en alt bölümünde korunan dış sıraları 0.04x0.055 m ölçülerindedir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.055 m incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m ok kanatları ise 0.01 m genişliğe sahiptir. Üstte yer alan bezekler kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 193

Levha: 70a

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.251

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.705 Y: 0.375 D: 0.76 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok, ön ve arka yüzünde yer alan kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Blok üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezemesi, bezeksiz geison, geison tacında Lesbos kymationu ve sima bölümünde anthemion dizisinin bir bölümü korunmuştur. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Bloğun en alt bölümünde 0.02 m yüksekliğindeki düz silme ile dış sıralarının olduğu bölüme geçilir. Dış sıraları 0.05x0.055 m ölçülerindedir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.055 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m ok uçlarının kanatları ise 0.025 m genişliğe sahiptir. 0.045 m yüksekliğindeki geison alanı bezeksizdir. Geison tacında 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yaprakların genişliği 0.05 m ara yaprakların genişliği ise 0.04 m'dir. 0.16 m yüksekliğindeki sima bölümünde bir adet açık palmet bezeği bulunmaktadır. Bloğun üst bölümünde 0.06 m yüksekliğindeki düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 194

Levha: 70b

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.210

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.66 Y: 0.378 D: 0.685 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok, ön sağ bölümünde yer alan kırık dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Blok üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi, bezeksiz geison, geison tacında Lesbos kymationu ve sima bölümünde anthemion dizisi bulunmaktadır. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Bloğun en alt bölümünde 0.02 m yüksekliğindeki düz silme ile dış sıralarının olduğu bölüme geçilir. Dış sıraları 0.05x0.055 m ölçülerindedir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.045 m incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m., mızrak ise 0.005 m genişliğe sahiptir. 0.04 m yüksekliğindeki geison bezeksizdir. Geison tacında 0.04 m genişliğindeki profil içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprak genişliği 0.055 m ara yaprak genişliği ise 0.045 m'dir. 0.16 m yüksekliğindeki sima bölümünde bir adet kapalı palmet bezeği korunmuştur. Bloğun üst bölümünde 0.03 m yüksekliğindeki bölümü korunan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 195**Levha:** 71a**Bulutlu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** -**Bulutlu Yeri:** Batı Cadde**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.38 Y: 0.335 D: 0.35 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte yer alan bezekli geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parçanın en alt bölümünde yer alan dış sırasından sadece bir adet kısmen korunmuştur. Dış sırası üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inciden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m ok uçlarının kanat genişliği ise 0.025 m'dir.

Kat. No.: 196**Levha:** 71b**Bulutlu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.216**Bulutlu Yeri:** Batı Caddesi**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın son çeyreği**Ölçüler:** U: 0.48 Y: 0.41 D: 0.63 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça oldukça hasar görmüştür. Parçanın sol yan yüzü sağlam sağ yan yüzü kırık ve eksiktir. Parça üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Geisonda herhangi bir bezek bulunmamaktadır. Geison tacında Lesbos kymationu yer almaktadır. Sima bölümü kırık olmasına karşın üzerinde anthemion dizisinin izleri görülmektedir.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde yer alan dış sıraları yıpranmış, kırık ve eksiktir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m mızrak uçları ise 0.01 m genişliğe sahiptir. 0.04 m yüksekliğindeki geison bezeksizdir. Geison tacında 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprak genişliği 0.045 m ara yaprak genişliği ise 0.03 m'dir. 0.16 m yüksekliğindeki sima bölümünde yer alan palmet bezeğinin sadece alt bölümü korunmuştur.

Kat. No.: 197**Levha:** 71c**Bulutlu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** OPR,10.04 a-b**Bulutlu Yeri:** Opramoas Ailesi Anı Binası**Tür:** İonik Korniş Bloğu**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın son çeyreği**Ölçüler:** U: 0.98 Y: 0.405 D: 0.67 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok, iki parça halinde ele geçmiştir. Blok ön, sağ yan yüz ve arka bölümünde kırık ve eksikler içermektedir. Üzerinde yer alan bezekler kırılmış ve aşınmıştır. Blok üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi korunmuştur. Geison ve geison tacı kırık olmasına karşın geison tacında yer alan Lesbos kymationunun izleri görülmektedir. Sima ve üstte yer alan düz silme korunamamıştır.

Bezeme: Bloğun en alt bölümünde 0.02 m yüksekliğindeki düz silme ile dış sıralarının olduğu bölüme geçilmektedir. Dış sıraları 0.045x0.055 m ölçülerindedir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların

uzunluğu 0.055 m incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.065 m mızraklar ise 0.01 m genişliğe sahiptir. Geison, geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 198

Levha: 71d

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.39

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.345 Y: 0.18 D: 0.27 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça oldukça yıpranmıştır. Parça üzerinde en altta yer alan dış sırası, dış sırası üzerine yerleştirilen inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezeklerinin bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parçanın alt kısmında 0.025 m yüksekliğindeki düz silme ile dış sıralarının olduğu bölüme geçilir. Dış sıraları 0.05x0.06 m ölçülerindedir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m ok uçlarının kanat genişliği ise 0.01 m'dir. Geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 199

Levha: 71e

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.28

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.365 Y: 0.23 D: 0.24 m

Tanım: Parça, geison ve simanın birlikte işlendiği bloktan kopmuştur. Parça üzerinde inci-boncuk dizisi üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin bir bölümü korunmuştur. Üstte yer alan geison tacı ve sima bölümleri kırık

Bezeme: Geison ve simaya ait blok parçasının alt kısmında 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezemesinde bir yumurta ve bir ok ucu korunmuştur. Korunan yumurtanın kabukları ile birlikte genişliği 0.06 m ok ucunun kanat genişliği ise 0.02 m'dir. Geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 200

Levha: 71f

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: C7,10.15a

Buluntu Yeri: Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.65 Y: 0.365 D: 0.38 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok parçası, oldukça hasar görmüştür. Parçanın ön, arka her iki yan yüz ve üst bölümünde kırık ve eksikler mevcuttur. Üzerinde yer alan bezekler kırılmış ve aşınmıştır. Parça üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta- mızrak ucu bezemesinin bir bölümü korunmuştur. Geison tacı, sima ve üstlerinde yer alan düz silme kırık ve eksiktir.

Bezeme: Bloğun en alt bölümünde 0.02 m yüksekliğindeki düz silme ile dış sıralarının olduğu bölüme geçilir. Dış sıraları 0.05x0.06 m ölçülerindedir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde, boncukların uzunluğu 0.05 m incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan

içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.065 m, mızraklar ise 0.01 m genişliğe sahiptir. Geison, geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 201

Levha: 72a

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.51

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.51 Y: 0.38 D: 0.35 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça her yüzünde kırık ve eksikler içermektedir. Üzerinde yer alan bezekler de kırılmış ve aşınmıştır. Blok üzerinde en alta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi, geison, geison tacında Lesbos kymationu, simada anthemion dizisi yer almaktadır.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde yer alan dış sıraları 0.05x0.045 m ölçülerindedir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inciden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.065 m mızrak uçları ise 0.01 m genişliğe sahiptir. Geison düz bırakılmış, geison tacında 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine, doğal formunu kaybetmiş, Lesbos kymationu yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yaprakları 0.055 m ara yapraklar ise 0.45 m genişliktedir. Simanın 0.105 m yüksekliğindeki bölümü korunmuştur. Sima üzerinde bir adet açık palmet açık yaprak demetine ait bezeli kısım kısmen korunmuştur.

Kat. No.: 202

Levha: 72b

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.177

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.595 Y: 0.40 D: 0.75 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok, oldukça hasar görmüştür. Bloğun ön, arka her iki yan yüz ve üst bölümünde kırık ve eksikler mevcuttur. Üzerinde yer alan bezekler kırılmış ve aşınmıştır. Blok üzerinde en alta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi bulunmaktadır. Geison herhangi bir bezek içermemektedir. Geison tacında Lesbos kymationu yer almaktadır. Sima üzerinde yer alan çörten ve anthemion dizisi ve bezekli alanı sınırlandıran düz silme kırık ve eksiktir.

Bezeme: Bloğun en alt bölümünde 0.02 m yüksekliğindeki düz silme ile dış sıralarının olduğu bölüme geçilir. Dış sıraları 0.05x0.055 m ölçülerindedir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m mızrak uçları ise 0.01 m genişliğe sahiptir. Geison 0.035 m yüksekliğinde ve üzerinde herhangi bir bezek yer almamaktadır. Geison tacında 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationu özgün formunu kaybetmiş, ana yapraklar 0.055 m ara yapraklar ise 0.045 m genişliktedir. Sima bölümünün 0.07 m yüksekliğindeki bölümü korunmuştur.

Kat. No.: 203

Levha: 73a

Bulut Yılı: 2006

Kazı Env. No.: RHD,004.NC

Bulut Yeri: Agora

Tür: İonik Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: Geç Hadrianus Dönemi

Ölçüler: U: 0.365 Y: 0.40 D: 0.275 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin birlikte işlendiği blok parçası arka ve sağ yan yüzünde yer alan kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. En altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi, ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Geison üzerinde herhangi bir bezek bulunmamaktadır. Geison tacında Lesbos kymationu ve üstte anthemion dizileri yer almaktadır. Palmet dizisinin yer aldığı sima bölümü üstte düz silme ile sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Blok üzerinde yer alan profil ve bezekler en altta yer alan 0.03 m genişliğindeki düz silme ile başlamaktadır. Bu düz silme üzerinde 0.055 x 0.06 m genişliğindeki dış sıraları yer almaktadır. Dış sırası üzerinde iki inci, bir boncuktan oluşan inci-boncuk bezemesinin olduğu bölüme geçilir. Boncuklar 0.055 m uzunluğunda, inciler 0.01 m genişliğindedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m, mızrak uçlarının genişliği ise 0.01 m'dir. Geison, 0.04 m yükseklikte düz bir silme şeklinde yapılmıştır. Geison tacında 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu yer almaktadır. Üzengi yaprağının genişliği 0.05 m, ara yaprağın genişliği ise 0.025 m'dir. Lesbos kymationunda ince bir silme ile sima bölümüne geçilir. 0.155 m yüksekliğindeki simada, bir açık, bir kapalı yarım palmet bezeği korunmuştur. Sima üzerinde yer alan ve bezekli bölümü sınırlandıran düz silmenin genişliği ise 0.03 m'dir.

Kat. No.: 204

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.201

Bulut Yeri: Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.77 Y: 0.39 D: 0.81 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok, ön sağ bölümünde yer alan küçük kırık dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Blok üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezemesi, bezeksiz geison, geison tacında Lesbos kymationu ve sima bölümünde anthemion dizisi ve bir adet aslan başı şeklinde yapılmış çörten bulunmaktadır. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Bloğun en alt bölümünde 0.025 m yüksekliğindeki düz silme ile dış sıralarının olduğu bölüme geçilir. Dış sıraları 0.04x0.055 m ölçülerindedir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m, ok kanatlarının genişliği ise 0.025 m'dir. 0.06 m yüksekliğindeki geison bezeksizdir. Geison tacında 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationu bilinen formunu kaybetmiştir. 0.135 m yüksekliğindeki sima bölümünde bir adet 0.225 m genişliğinde açık palmet, bir yarım kapalı palmet ve aslan başı şeklinde yapılmış bir çörten yer almaktadır. Bloğun üst bölümünde 0.035 m yüksekliğindeki düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 205

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.328

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.64 Y: 0.38 D: 0.745 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok oldukça hasar görmüştür. Tüm yüzeyinde büyük kırık ve eksikler mevcuttur. Blok üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi korunmuştur. Geison, geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Levha: 73b

Levha: 74a

Bezeme: Bloğun en alt bölümünde 0.02 m yüksekliğindeki düz silme ile dış sıralarının olduğu bölüme geçilir. Dış sıraları 0.05x0.055 m ölçülerindedir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.065 m mızrak ucunun genişliği ise 0.01 m'dir. Üstte yer alan geison, geison tacı ve sima bölümleri korunamamıştır.

Kat. No.: 206

Levha: 74b

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.268

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.10 Y: 0.06 D: 0.53 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde en altta bir dış sırası ve onun üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezeği korunmuştur.

Bezeme: Parçanın en alt bölümünde bir adet 0.05x0.055 m ölçülerinde dış sırası yer almaktadır. Dış sıraları üzerinde bir inci, bir boncuk korunmuştur. Boncuğun uzunluğu 0.05 m incinin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m ok uçlarının kanat genişliği ise 0.02 m'dir.

Kat. No.: 207

Levha: 74c

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.318

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.89 Y: 0.40 D: 0.87 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok, ön, üst bölümünde yer alan küçük kırık ve aşınma dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Blok üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezemesi, bezeksiz geison, geison tacında Lesbos kymationu ve sima bölümünde anthemion dizisi arasında bir adet aslan başı şeklinde yapılmış çörten bulunmaktadır.

Bezeme: Bloğun en alt bölümünde 0.025 m yüksekliğindeki düz silme ile dış sıralarının olduğu bölüme geçilir. Dış sıraları 0.05x0.055 m ölçülerindedir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.065 m ok kanatlarının genişliği ise 0.025 m'dir. Geison 0.03 m yüksekliğinde ve üzerinde herhangi bir bezek yer almamaktadır. Geison tacında 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprak genişliği 0.045 m ara yaprak genişliği ise 0.03 m'dir. 0.16 m yüksekliğindeki bölümü korunan simada soldan sağa doğru bir adet kapalı palmet, aslan başı şeklinde yapılmış çörten, bir adet açık palmet demeti ve bir adet kapalı palmet demeti bulunmaktadır. Simanın üst bölümü kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 208

Levha: 75a

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.351A-B

Buluntu Yeri: Cadde (Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası)

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.77 Y: 0.405 D: 0.73 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok, ön, her iki yan ve arka bölümünde yer alan kırık ve eksikler dışında oldukça iyi korunmuştur. Blok üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Geison üzerinde herhangi bir bezeme bulunmazken, geison tacında Lesbos kymationu yer almaktadır. Sima bölümünde anthemion dizisi bulunmaktadır. Üstte yer alan düz bir silme ile sima üzerinde yer alan bezekler sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Bloğun en alt bölümünde 0.025 m genişliğindeki düz silme ile dış sıralarının olduğu bölüme geçilir. Dış sıraları 0.045x0.055 m genişliğe sahiptir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.055 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m, mızrak uçları ise 0.01 m genişliğe sahiptir. 0.04 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisinde özgün formunu kaybetmiş Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprak genişliği 0.06 m, ara yaprak genişliği ise 0.04 m'dir. Sima bölümünün 0.13 m yüksekliğindeki bölümü korunmuştur. Sima üzerinde üst bölümleri kırılmış, birer adet açık ve kapalı palmet yaprak demeti korunmuştur. Üstte yer alan düz silme de kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 209

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.458

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.40 Y: 0.435 D: 0.88 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloğun alt ve üst bölümünde kırık ve eksikler mevcuttur. Blok üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Geison üzerinde yer alan geison tacında Lesbos kymationu yer almaktadır. Simada bir adet yarım kapalı palmet bezeği ve aslan başı şeklinde yapılmış olan çörtlenin çok az bir bölümü korunmuştur. Simada yer alan bezekleri sınırlandıran düz silme kırık ve eksiktir.

Bezeme: Bloğun alt bölümünde 0.025 m genişliğindeki düz bir silme yer almaktadır. Düz silme üzerinde yer alan dış sıraları 0.05x0.055 m genişliğe sahiptir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.055 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m mızrak uçları ise 0.01 m genişliğe sahiptir. 0.04 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprak genişliği 0.07 m ara yaprak genişliği ise 0.05 m'dir. 0.205 m yüksekliğindeki sima üzerinde bir adet yarım kapalı palmet demeti ve aslan başı şeklinde yapılmış olan çörtlenin yeleleri ve alt çene bölümü korunmuştur. Sima üzerinde yer alan düz silmenin yüksekliği yaklaşık olarak 0.05 m'dir.

Kat. No.: 210

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.524

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.595 Y: 0.405 D: 0.54 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloğun alt ve üst bölümünde kırık ve eksikler mevcuttur. Blok üzerinde yer alan bezekler kırılmış ve aşınmıştır. En altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Geison üzerinde yer alan geison

Levha: 75b

Levha: 76a

tacında Lesbos kymationu yer almaktadır. Simada ortada bir tam kapalı palmet bezeği ve yanlarda yarım açık palmet bezeği bulunmaktadır. Simada yer alan bezekleri sınırlandıran düz silme kırık ve eksiktir.

Bezeme: Bloğun alt bölümünde 0.015 m genişliğindeki düz bir silme yer almaktadır. Düz silme üzerinde yer alan dış sıraları 0.05x0.055 m genişliğe sahiptir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m mızrak uçları ise 0.01 m genişliğe sahiptir. 0.035 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprak genişliği 0.05 m ara yaprak genişliği ise 0.05 m'dir. 0.15 m yüksekliğindeki sima üzerinde ortada kapalı palmet yaprak demeti yanlarda yarım açık palmet demeti yer almaktadır. Ortada yer alan kapalı palmet demetinin genişliği 0.23 m'dir. Sima üzerinde yer alan düz silme kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 211

Levha: 76b

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.526

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.76 Y: 0.40 D: 1.00 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloğun ön yüzünde olan ufak kırık ve eksikler dışında oldukça iyi korunmuştur. Blok üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Geison üzerinde yer alan geison tacında Lesbos kymationu bulunmaktadır. Sima bölümünde anthemion dizisi yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Bloğun alt bölümünde 0.025 m genişliğinde düz bir silme yer almaktadır. Düz silme üzerinde yer alan dış sıraları 0.05x0.055 m genişliğe sahiptir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizileri yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m mızrak uçları ise 0.01 m genişliğe sahiptir. 0.045 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprak genişliği 0.05 m ara yaprak genişliği ise 0.05 m'dir. 0.15 m yüksekliğindeki sima üzerinde ortada kapalı palmet demeti sol yanda bir adet tam, sağ yanda ise yarım açık palmet demeti yer almaktadır. Ortada yer alan kapalı palmet demeti 0.23 m bütün olan açık palmet demeti ise 0.275 m genişliktedir. Sima üzerinde yer alan düz silmenin yüksekliği 0.04 m'dir.

Kat. No.: 212

Levha: 77a

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10. --

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.30 Y: 0.31 D: 0.665 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça bloğun sağ bölümüne aittir. Ön, arka, alt ve sol yan yüzünde kırık ve eksikler bulunmaktadır. Parça üzerinde yer alan bezeklerden en altta inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezemesi, geison tacında Lesbos kymationu korunmuştur. Sima bölümünde yer alan açık- kapalı palmet yaprak demetinin çok az bir bölümü takip edilmektedir. Sima üzerinde yer alan bezekleri sınırlandıran düz silme kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde korunan ve iki inci, bir boncuk, iki inci dizisinden oluşan inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi

üzerinde 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.065 m ok kanatları ise 0.025 m genişliğe sahiptir. 0.04 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprak genişliği 0.05 m ara yaprak genişliği ise 0.04 m'dir. Sima bölümünde yer alan bezeklerin bulunduğu alanın 0.17 m yüksekliğindeki bir bölümü korunmuştur. Bu alanda yer alan palmet uçları kırık olduğu için genişlikleri alınamamıştır.

Kat. No.: 213

Levha: 77b

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.523

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.28 Y: 0.40 D: 0.80 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça, ön, arka, alt ve her iki yan yüzünde kırık ve eksikler içermektedir. Parça üzerinde yer alan bezeklerden en altta diş sırası, inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezemesi, geison tacında Lesbos kymationu ve sima bölümünde açık palmet beziğinin bir bölümü korunmuştur. Sima tacını sınırlandıran düz silme ise kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde 0.02 m genişliğinde düz bir silme yer almaktadır. Düz silme üzerinde yer alan diş sıraları 0.05x0.055 m genişliğe sahiptir. Diş sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m mızrak uçları ise 0.01 m genişliğe sahiptir. 0.04 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprak 0.045 m ara yaprak ise 0.05 m genişliktedir. Simanın 0.15 m yüksekliğindeki korunan bölümünde anthemion dizisi yer almaktadır. Anthemion dizileri bütün olarak korunamamıştır. Parçanın üst bölümü kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 214

Levha: 77c

Bulut Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.605

Bulut Yeri: Batı Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği

Ölçüler: U: 0.56 Y: 0.335 D: 0.58 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parçanın alt, arka ve sol yan yüzü kırık ve eksiktir. Parça üzerinde yer alan bezeklerden en altta inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezemesi, geison tacında Lesbos kymationu ve sima bölümünde anthemion dizisinin bir bölümü korunmuştur. Sima üstte yer alan düz silme ile sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde yer alan diş sıraları kırık ve eksiktir. Diş sıraları üzerinde bulunan iki inci, bir boncuk, şeklinde dizilime sahip olan inci-boncuk dizisi en altta korunan bezektir. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.065 m, ok kanatlarının genişliği ise 0.025 m'dir. 0.045 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprak 0.05 m, ara yaprak ise 0.04 m genişliktedir. 0.15 m yüksekliğindeki sima üzerinde bir tam palmet yaprak demeti ve bir adet tama yakın açık palmet yaprak demeti yer almaktadır. Bütün olarak korunan kapalı palmet yaprak demetinin genişliği 0.175 m'dir. Sima üzerinde yer alan ve bezekleri sınırlandıran düz silme 0.06 m genişliğe sahiptir.

Kat. No.: 215**Levha:** 78a**Buluntu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.609**Buluntu Yeri:** Batı Cadde**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın son çeyreği**Ölçüler:** U: 0.365 Y: 0.365 D: 0.735 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parçanın tüm yüzlerinde kırık ve eksikler mevcuttur. Parça üzerinde yer alan bezeklerden en altta inci-boncuk dizisi ve yumurta-ok ucu bezemesi korunmuştur. Geison, geison tacı, sima ve üstte yer alan düz silme bölümleri kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde dış sırası üzerinde yer alan iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip olan inci-boncuk dizisi korunmuştur. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m ok uçlarının kanat genişliği ise 0.025 m'dir. Üstte yer alan bezekler kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 216**Levha:** 78b**Buluntu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** BC,10.607**Buluntu Yeri:** Batı Cadde**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın son çeyreği**Ölçüler:** U: 0.34 Y: 0.32 D: 0.325 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça üzerinde geison, geison tacı ve simanın bir kısmı korunmuştur. Geison tacında yer alan Lesbos kymationu ve sima üzerinde aslan başı şeklinde yapılmış çörten parça üzerinde korunmuştur. Parçanın üst kısmında yer alan düz silme ile sima üzerinde yer alan bezekler sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Bloğun en alt bölümünde 0.04 m yüksekliğinde üzerinde herhangi bir bezek bulunmayan geison bölümü bulunmaktadır. Geison tacında 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprak genişliği 0.04 m ara yaprak genişliği ise 0.03 m'dir. 0.175 m yüksekliğindeki simada aslan başı şeklinde yapılmış bir çörten korunmuştur. Simada yer alan bezekleri üstte sınırlayan düz silme 0.07 m yüksekliktedir.

Kat. No.: 217**Levha:** 78c**Buluntu Yılı:** -**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Asklepieion**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.86 Y: 0.40 D: 0.68 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok oldukça hasar görmüş, üzerinde yer alan bezekler kırılmış ve yıpranmıştır. Bloktan kopan parça üzerinde en altta inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte ise geison, geison tacına geçişte yer alan inci-boncuk dizisi korunmuştur.

Bezeme: Bloğun alt kısmında yer alan dış sıraları kırılmış, üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinin bir bölümü ve inci-boncuk dizisi üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesi tamamı ile korunmuştur. Yumurta-mızrak ucu bezeği 0.045 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişlikleri 0.085 m'dir. 0.10 m genişliğinde ve üzerinde herhangi bir bezek bulunmayan geison bölümünden geison tacına geçişte yer alan inci-boncuk dizisinin bir bölümü korunmuştur. Üstte yer alan bezekler kırık ve eksiktir. Bloğun altında 0.24x0.215x0.27 m boyutlarında bir hatıl yuvası yer almaktadır.

Kat. No.: 218**Levha:** 79a**Bulutnu Yılı:** 2008**Kazı Env. No.:** YT,08D.59**Bulutnu Yeri:** Asklepieion Yuvarlak Yapı**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma**Tarih:** M.S. 3. yy'ın ilk çeyreği**Ölçüler:** U: 0.39 Y: 0.35 D: 0.37 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parçanın her iki yan yüzü ile üst, alt ve arka yüzlerinde kırık ve eksikler içermektedir. Parça üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte ise düz geison, geison tacına geçişte urgan bezeği, sima üzerinde ise akanthus yapraklarının izleri ve aslan başı şeklinde yapılmış çörtlenin bir bölümü korunmuştur. Bloğun üst bölümü kırık ve eksiktir.

Bezeme: Bloğun en alt kısmında 0.05x0.06 m ölçülerinde dış sırası, dış sıraları üzerinde yumurta-mızrak ucu bezemesi bulunmaktadır. Yumurta-mızrak ucu bezeği 0.025 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişlikleri 0.08 ile 0.095 m arasında değişmektedir. 0.09 m genişliğinde ve üzerinde herhangi bir bezek bulunmayan geisondan, geison tacına geçişte urgan motifi yer almaktadır. Sima üzerinde bulunan dikey ve yan yana yerleştirilmiş akanthus yaprak bezekleri kırık ve eksiktir. Yaprak bezeklerinin sağında aslan başı şeklinde yapılmış bir çörtlen büyük oranda korunmuştur.

Kat. No.: 219**Levha:** 79b**Bulutnu Yılı:** 2008**Kazı Env. No.:** YT,08.93F**Bulutnu Yeri:** Asklepieion/Yuvarlak Yapı**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 3. yy'ın ilk çeyreği**Ölçüler:** U: 0.475 Y: 0.41 D: 0.60 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça sol yan yüz, üst ve arka yüzlerinde kırık ve eksikler içermektedir. Parça üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde, yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Üstte ise düz geison, geison tacına geçişte urgan bezeği, simada ise akanthus yaprakları yer almaktadır. Bloğun üst bölümü kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde 0.05x0.06 m ölçülerinde dış sırası yer almaktadır. Dış sıraları üzerinde 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.085 m'dir. 0.09 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacına geçişte 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisinde urgan bezeği bulunmaktadır. Urgan bezeği üzerinde simada 0.12 m yükseklikteki alan içerisine dikey ve yan yana akanthus yaprakları yerleştirilmiştir. Akanthus yapraklarının her biri 0.11 m genişliğe sahiptir. Akanthus yapraklarının üst bölümü kırık ve eksiktir. üstte yer alan simayı sınırlandıran düz silme korunamamıştır.

Kat. No.: 220**Levha:** 79c**Bulutnu Yılı:** 2008**Kazı Env. No.:****Bulutnu Yeri:** Asklepieion/Yuvarlak Yapı**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** -**Ölçüler:** U: 0.70 Y: 0.33 D: 0.53 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça oldukça hasar görmüştür, üzerinde yer alan profil ve bezekler kırık ve eksiktir. Parça üzerinde en altta yer alan dış sırasının bir bölümü ve dış sırası üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesinin izleri yer almaktadır.

Bezeme: Parça üzerinde en altta yer alan dış sırasına ait üç adet dış korunmuştur. Dış sıraları 0.055x0.05 m ölçülerindedir. Dış sırası altına yerleştirilmiş olan yumurta- ok- mızrak ucu bezemesinin izleri takip edilmektedir.

Kat. No.: 221**Levha: 80a****Buluntu Yılı:** 2009**Kazı Env. No.:** C,09.18**Buluntu Yeri:** Cadde**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.505 Y: 0.365 D: 0.48 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça oldukça hasar görmüş, en altta yer alan dış sırasının bir bölümü, dış sırası üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi ve geison tacında yer alan inci-boncuk dizisinin bir bölümü korunmuştur. Geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde yer alan dış sıraları 0.04x0.06 m ölçülerindedir. Dış sırası üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi bulunmaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.07 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde bulunan yumurta-mızrak ucu bezeği 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075 ile 0.07 m arasında değişmektedir. Geison 0.09 m yüksekliğinde ve üzerinde herhangi bir bezek bulunmamaktadır. Geison tacında iki inci, bir boncuk, iki inci şeklindeki dizilime sahip inci-boncuk dizisinin çok az bir bölümü takip edilebilmektedir. İnci-boncuk dizisinde yer alan incilerin genişliği 0.01 m, boncukların uzunluğu 0.06 m'dir. Geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 222**Levha: 80b****Buluntu Yılı:** 2009**Kazı Env. No.:****Buluntu Yeri:** Cadde**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 3. yy'ın ilk çeyreği**Ölçüler:** U: 0.47 Y: 0.34 D: 0.57 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça oldukça hasar görmüş, en altta yer alan dış sırası ve dış sırası üzerinde bulunan yumurta-mızrak ucu bezemesinin bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parçanın alt bölümünde korunan dış sıraları 0.05x0.05 m ölçülerindedir. Dış sırası üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesi 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075 m mızrak uçları ise 0.01 m genişliğindedir. Üstte yer alan, geison tacı ve sima bölümleri korunamamıştır.

Kat. No.: 223**Levha: 80c****Buluntu Yılı:** 2009**Kazı Env. No.:** C,09.146**Buluntu Yeri:** Cadde**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.29 Y: 0.32 D: 0.32 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça oldukça hasar görmüştür. Parçanın alt kısmında yer alan dış sırasının, inci-boncuk dizisinin ve inci-boncuk dizisi üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesinin bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parça üzerinde korunan üç dış sırasının her biri 0.055x0.045 m ölçülerindedir. Dış sırası üzerine yerleştirilmiş olan iki inci, bir boncuk, iki inci şeklindeki dizilime sahip inci-boncuk dizisinde, boncukların uzunluğu 0.07 m, incilerin genişliği 0.02 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişlikleri yaklaşık olarak 0.08 m, mızrak uçlarının genişliği ise 0.01 m'dir. Üstte yer alan bölümler korunamamıştır.

Kat. No.: 224**Levha:** 80d**Bulutlu Yılı:** -**Kazı Env. No.:** -**Bulutlu Yeri:** Asklepieion / Cadde**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** -**Ölçüler:** U: 0.275 Y: 0.22 D: 0.19 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde en altta yer alan dış sırası ve üstünde yer alan inci-boncuk dizisinin bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parça üzerinde 0.055x0.045 m ölçülerinde üç adet dış sırası korunmuştur. Dış sıralarının üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi kırık olmasına karşın iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde bir dizilim takip edilebilmektedir. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği 0.017 m'dir. Geison, geison tacı ve sima bölümleri korunamamıştır.

Kat. No.: 225**Levha:** 80e**Bulutlu Yılı:** -**Kazı Env. No.:** -**Bulutlu Yeri:** Asklepieion**Tür:** İonik Korniş Bloğu**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** -**Ölçüler:** U: 0.84 Y: 0.33 D: 0.48 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde en altta yer alan dış sırası ve üstünde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin izleri korunmuştur. Üstte yer alan profil ve bezekler kırık ve eksiktir.

Bezeme: Blok üzerinde bulunan tüm bezekler kırık ve eksiktir. Bloğun alt bölümünde yer alan dış sıraları 0.04x0.05 m ölçülerindedir. Üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesinin çok az bir bölümü korunabilmiştir. Geison tacı ve sima bölümleri korunamamıştır.

Kat. No.: 226**Levha:** 81a**Bulutlu Yılı:** -**Kazı Env. No.:** -**Bulutlu Yeri:** Asklepios-Hygieia Tapınağı**Tür:** İonik Korniş Bloğu**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.99 Y: 0.39 D: 0.83 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloğun ön, arka, alt ve üst bölümünde kırık ve eksikler mevcuttur. Blok üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Geison düz bırakılmıştır. Geison tacında inci-boncuk dizisi yer almaktadır. Simada yer alan anthemion dizisine ait köşede yer alan yarım kapalı palmet demetinin üst bölümü kırık ve eksiktir. Açık palmet demetinin ise çok az bir bölümü blok üzerinde takip edilebilmektedir. Simada yer alan ve bezekleri sınırlandıran düz silme ise kırık ve eksiktir.

Bezeme: Bloğun alt bölümünde yer alan dış sıraları 0.05x0.045 m genişliğe sahiptir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk, iki inci diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.07 m, incilerin genişliği 0.02 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, mızrak uçları ise 0.015 m genişliğe sahiptir. 0.10 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile sima bölümüne geçilmektedir. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. 0.155 m yüksekliğindeki bölümü korunan sima üzerinde köşede üst bölümü kırık, yarım kapalı palmet yaprak demeti ve solunda yine üst bölümü kırık, açık palmet yaprak demetinin bir bölümü korunmuştur. Sima üzerinde yer alan düz silme ise kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 227**Levha:** 81b**Buluntu Yılı:** -**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Asklepios-Hygieia Tapınağı**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.99 Y: 0.38 D: 0.83 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok oldukça hasar görmüştür. Ön, arka yüzeylerinde çeşitli kırık ve eksikler mevcuttur. Blok üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Geison düz bırakılmıştır. Geison tacında yer alan inci-boncuk dizisi ile sima bölümüne geçilir. Simada yer alan anthemion dizisi ve simayı üstte sınırlandıran düz silme kırık ve eksiktir.

Bezeme: Bloğun alt bölümünde yer alan dış sıraları 0.045x0.05 m genişliğe sahiptir. Dış sıraları üzerinde iki inci, bir boncuk diziliminden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m, incilerin genişliği 0.02 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08-0.09 m arasında değişmekte, mızrak uçları ise 0.015 m genişliğe sahiptir. 0.09 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında iki inci, bir boncuk dizisinden oluşan inci-boncuk dizisi ile sima bölümüne geçilmektedir. İnci-boncuk dizisinde boncuklar 0.045 m uzunlukta, inciler 0.02 m genişliktedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan simada anthemion dizisinin alt bölümleri takip edilebilmektedir.

Kat. No.: 228**Levha:** 81c**Buluntu Yılı:** 2009**Kazı Env. No.:** M,09.51**Buluntu Yeri:** Asklepios-Hygieia Tapınağı**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 1.56 Y: 0.385 D: 0.73 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği blok ön yüzünde yer alan ufak kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Blok üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Geison düz bırakılmıştır. Geison tacında yer alan inci-boncuk dizisi ile sima bölümüne geçilir. Simada anthemion dizileri ve köşelerde aslan başı şeklinde yapılmış çörtlenler yer almaktadır. Simayı üstte sınırlandıran düz silme kırık ve eksikler içermektedir.

Bezeme: Bloğun alt bölümünde yer alan dış sıraları, dış sıraları üzerindeki inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezeklerinin ölçüleri bloğun konumundan dolayı alınamamıştır. 0.10 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında iki inci, bir boncuk dizisinden oluşan inci-boncuk dizisi ile sima bölümüne geçilmektedir. İnci-boncuk dizisinde boncuklar 0.055 m uzunlukta, inciler 0.02 m genişliğe sahiptir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan simada 0.11 m yüksekliğindeki alan içerisine anthemion dizisi yerleştirilmiştir. Açık palmetlerin genişliği 0.26 m, kapalı palmetlerin genişliği ise 0.34 m'dir. Simayı üstte sınırlandıran düz silme 0.045 m genişliğe sahiptir.

Kat. No.: 229**Levha:** -**Buluntu Yılı:** 2009**Kazı Env. No.:** A03,09.02**Buluntu Yeri:** Asklepieion Oda içi**Tür:** İonik Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** -**Ölçüler:** U: 0.28 Y: 0.19 D: 0.36 m

Tanım: Sima üzerinde yer alan aslan başı şeklinde yapılmış çörtlen parçası.

Bezeme: Sima üzerinde yer alan aslan başı şeklinde yapılmış olan çörtene ait parça. Aslan başına ait kulak ve yelenin bir bölümü korunmuştur. Simayı üstte sınırlandıran düz silmenin genişliği 0.04 m'dir.

Kat. No.: 230
Buluntu Yılı: 2011
Kazı Env. No.: -
Buluntu Yeri: Agora (Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası)
Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası
Malzeme: Kireçtaşı
Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi
Tarih: Geç Hadrianus Dönemi
Ölçüler: U: 0.465 Y: 0.35 D: 0.48 m

Levha: 82a

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin birlikte işlendiği bloğun alt ve arka yüzünde yer alan kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Parça üzerinde en altta yumurta-mızrak ucu bezemesinin bir bölümü korunmuştur. Geison üzerinde herhangi bir bezek yer almamaktadır. Geison tacında Lesbos kymationu bulunmaktadır. Sima üzerine bir adet kapalı palmet yaprak demeti ve aslan başı şeklinde yapılmış olan çörtenin bir bölümü korunmuştur. Üstte yer alan düz silme ile bezeme alanı sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Blok üzerinde en altta 0.04 m yüksekliğindeki bölümü korunan alan içerisinde yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m mızrak uçlarının genişliği ise 0.01 m'dir. Geison, 0.04 m yükseklikte düz bir silme şeklinde yapılmıştır. Geison tacında 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu yer almaktadır. Üzengi yaprağının genişliği 0.05 m ara yaprağın genişliği ise 0.025 m'dir. Lesbos kymationundan ince bir silme ile sima bölümüne geçilir. 0.155 m genişliğindeki simada, bir kapalı palmet bezeği ve aslan başı şeklinde yapılmış çörten yer almaktadır. Sima üzerinde yer alan ve bezekli bölümü sınırlandıran düz silmenin genişliği 0.03 m'dir.

Kat. No.: 231
Buluntu Yılı: 2011
Kazı Env. No.: DC,11.54
Buluntu Yeri: Doğu Cadde
Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası
Malzeme: Kireçtaşı
Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi
Tarih: M.S. 2. yy'ın son çeyreği (?)
Ölçüler: U: 0.28 D: 0.46 m

Levha: 82b

Tanım: Geison sima bloğundan kopan parça oldukça zarar görmüştür. Parça üzerinde yer alan dış sırası kırık ve eksiktir. Dış sırası üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezeginin bir bölümü korunmuştur. Yumurta-mızrak ucu bezemesi üzerinde yer alan oluğun bir bölümü görülmektedir. Üstte yer alan geison tacı ve sima bölümü kırık ve eksiktir.

Bezeme: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça üzerinde en altta iki inci, bir boncuk, iki inci, şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi bulunmaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.06 m incilerin genişliği 0.015 m'dir. Üstünde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesi 0.04 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.045 m mızrak uçları ise 0.01 m genişliğe sahiptir. Üstte yer alan geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 232
Buluntu Yılı: 2009
Kazı Env. No.: C,09.87
Buluntu Yeri: Cadde
Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası
Malzeme: Kireçtaşı
Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi
Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği
Ölçüler: U: 0.45 Y: 0.35 D: 0.20 m

Levha: 82c

Tanım: Korniş bloğundan kopmuş parça. Parça oldukça tahrip olmuş, alt kısmındaki bezemelerin bir bölümü ve üstte yer alan sima bölümü kırık ve eksiktir. Parça üzerinde bloğun alt bölümünde yer alan bezeklerden inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesi korunmuştur. Geison tacı ve sima kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parçanın alt kısmında bulunan dış sıraları kırık ve eksiktir. Dış sıraları üzerinde yer alan bezemelerden iki inci, bir boncuk, iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisi korunmuştur. Boncukların uzunluğu 0.06 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerine, 0.05 m genişliğindeki alan içerisine, yumurta-mızrak ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m'dir. En üstte yer alan geison, geison tacı ve sima bölümü kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 233

Levha: 83a

Buluntu Yılı: 2009

Kazı Env. No.: C,09.85

Buluntu Yeri: Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: -

Ölçüler: U: 0.20 Y: 0.34 D: 0.42 m

Tanım: Korniş bloğundan kopmuş parça. Parçanın alt bölümünde korunan yumurta-mızrak ucu bezeğinin küçük bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parça üzerinde altta yer alan dış sırası ve üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi kırık ve eksiktir. Yumurta-mızrak ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.05 m, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.085 m'dir. Üstte yer alan 0.10 yüksekliğin geison bölümü bezemesizdir. Geison tacı ve sima bölümü korunamamıştır.

Kat. No.: 234

Levha: 83b

Buluntu Yılı: 2009

Kazı Env. No.: C,09.86

Buluntu Yeri: Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: -

Ölçüler: U: 0.43 Y: 0.35 D: 0.40 m

Tanım: Korniş bloğundan kopmuş parça. Parça üzerinde altta inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezemesinin bir bölümü korunmuştur. Geison tacında yer alan bezeklerden sadece inci-boncuk dizisi gözükmemektedir. Sima bölümü kırık ve eksiktir.

Bezeme: Geison ve sima bloğundan kopan parçanın alt kısmında iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde bir dizilime sahip inci-boncuk dizisi bulunmaktadır. Boncukların uzunluğu 0.06 m, incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. İnci-boncuk bezemesi üzerinde, 0.05 m genişliğindeki alan içerisine, yumurta-mızrak ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişlikleri 0.08 m'dir. Geison bölümü 0.08 m yüksekliğinde düz bir silme olarak bırakılmıştır. Geison tacında iki inci, bir boncuk, iki inci dizilimindeki inci-boncuk dizisinin bir bölümü korunmuştur. Boncukların uzunluğu 0.04 m, incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. Sima bölümü kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 235

Levha: 83c

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.71 Y: 0.39 D: 0.77 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği korniş bloğu oldukça hasar görmüş ve iki parça halinde ele geçmiştir. Oldukça hasar görmüş olan parçanın ön, arka ve yan yüzlerinde çeşitli kırık ve eksikler bulunmaktadır. En altta dış sırası, dış sıraları üzerinde inci-boncuk dizisi ve yumurta-mızrak ucu bezeğinden oluşan bezekli bölüm korunmuştur. Geison tacı ve sima korunamamıştır.

Bezeme: Blok aynı alan içerisinde iki parça halinde bulunmuştur ve ön, arka ve yan yüzlerinde kırık ve eksikler içermektedir. Bloğun alt bölümünde 0.04x0.04 m ölçülerinde dış sıraları yer almaktadır.

Diş sıralarının üzerinde iki inci bir boncuktan oluşan, inci-boncuk dizisi yer almaktadır. Boncukların uzunluğu 0.07 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerine 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezemesi yerleştirilmiştir ki yumurtaların kabukları ile birlikte genişliği 0.08 m, mızrak uçlarının genişliği ise 0.02 m'dir. Yumurta-mızrak ucu bezemesi üzerinde yer alan geison tacı ve sima kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 236

Levha: 83d

Buluntu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: C,08.04

Buluntu Yeri: Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.90 Y: 0.041 D: 0.66 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin birlikte işlendiği korniş bloğu parçasıdır. Parça ön, yan, alt ve üst bölümlerinde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Üzerinde yer alan bezekler kırılmış ve aşınmıştır. Parça üzerinde en altta inci-boncuk dizisi, üzerinde yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Bezeme: Köşe bloğu olarak işlenmiş olan geison-sima bloğu parçası üzerinde altta yer alan diş sıraları kırık ve eksiktir. Diş sıraları üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi belli belirsiz takip edilebilmektedir. Boncukların uzunluğu 0.03 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerine 0.045 m, yükseklikteki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezemesi bulunmaktadır ki yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişliği 0.085 m, mızrak uçlarının genişliği ise 0.01 m'dir. Bu bezeme üzerinde yer alan geison tacı ve sima bölümleri korunamamıştır. Parçanın sol yan yüzünde yer alan bezemelerin tamamı kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 237

Levha: 84a

Buluntu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: C,08.21

Buluntu Yeri: Cadde (Asklepieion-Hadrianeum Önü Stoası)

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: Geç Hadrianus Dönemi

Ölçüler: U: 0.465 Y: 0.35 D: 0.48 m

Tanım: Geison ve simanın birlikte işlendiği korniş bloğundan kopmuş parçadır. Blok ön, arka, yan ve alt yüzlerinde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. En altta yumurta-mızrak ucu bezemesinin bir bölümü korunmuştur. Geison düz olarak bırakılmış, geison tacı Lesbos kymationu ile süslenmiştir. Geison dan simaya ince bir profille geçilmektedir. Simada kısmen korunmuş anthemion dizisi yer almaktadır.

Bezeme: Geison bloğu olarak düzenlenmiş olan parça üzerinde en altta 0.05 m yüksekliğindeki profil içerisinde yumurta-mızrak ucu bezemesinin bir bölümü gözükmemektedir. Yumurta-mızrak ucu bezemesi üzerinde yer alan geison 0.04 m yüksekliğinde, düz bir silme olarak düzenlenmiştir. Geison tacında 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine Lesbos kymationu yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yaprağı 0.05 m, ara yapraklar ise 0.025 m genişliktedir. İnce bir silme ile sima ve geison birbirinden ayrılmıştır. Simanın korunan yüksekliği 0.15 m'dir. Sima üzerinde anthemion dizisinin bir kısmı korunmuştur.

Kat. No.: 238

Levha: 84b

Buluntu Yılı: 2009

Kazı Env. No.: C,09.23

Buluntu Yeri: Cadde

Tür: İonik Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.36 Y: 0.38 D: 0.66 m

Tanım: Korniş bloğunun köşesine ait olan parça üzerinde yer alan bezemelerin büyük bir bölümü kırık ve eksiktir. Parça üzerinde en altta yumurta-mızrak ucu bezeğinin bir bölümü korunmuştur. Geison düz bırakılmıştır. Üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi ile sima bölümüne geçilmektedir. Sima bölümünün alt kısmı çok az korunmuştur. Bloğun sol arka bölümünde 0.13 x 0.175 m ölçülerinde bir hatıl yuvası bulunmaktadır.

Bezeme: Parça üzerinde en altta yer alan dış sırası ve inci-boncuk dizisi kırık ve eksiktir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesinin bir bölümü korunmuştur. 0.06 m yüksekliğindeki alan içerisine oturtulan yumurta-mızrak ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.085 m'dir. 0.10 m genişliğindeki geison bölümü bezemesiz olarak bırakılmıştır. Geison tacında iki inci, bir boncuk, iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisi ile sima bölümüne geçilmektedir. Boncukların uzunluğu 0.06 m incilerin genişliği 0.015 m'dir. Sima bölümü kırık ve eksiktir ancak bu bölümde yer alan anthemion dizisinin alt bölümde izleri takip edilebilmektedir.

Kat. No.: 239

Levha: 84c

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: BP.07.--

Buluntu Yeri: Tiyatro, Batı Parados

Tür: Konsollu Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.855 Y: 0.62 D: 1.14 m

Tanım: Konsollu geison ve sima birlikte işlenmiştir. Blok ön, arka, yan ve alt yüzeyinde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. En altta dış sırası, dış sırası ve konsollar arasında Lesbos kymationu yer almaktadır. Konsollar üzerinde dönüşümlü olarak yerleştirilmiş kapalı palmet demeti ve akanthus yaprakları bulunmaktadır. Konsolların etrafı yumurta-mızrak ucu dizisi ile çevrelenmiştir. Kasetlerde yaprak ve çiçek rozetler bulunmaktadır. Geison düz olarak bırakılmış, geison tacı yumurta-ok ucu dizisi ile süslenmiştir. Geisondan simaya geçişte inci boncuk dizisi yer almaktadır. Sima alttan yarım akanthus yaprakları ile bağlanmış ve dönüşümlü olarak ters düz yerleştirilmiş akanthus yaprak demetleri ile bezenmiştir.

Bezeme: Geison bloğunun sağ köşesinde ve saçak bölümünde kırık ve eksikler vardır. Bloğun en alt kısmında 0.07x0.07 m ölçülerinde dış sıraları yer almaktadır. Dış sırasının üzerinde 0.055 m genişliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunur ki üzengi yaprağın genişliği, 0.20 m ara yaprağın genişliği ise 0.12 m'dir. Lesbos kymationu üzerinde 0.155 x 0.155 m ölçülerinde üç adet konsol yer almaktadır. Orta konsol üzerinde bir akanthus yaprağı yer alırken, yan konsollar üzerinde kapalı palmet bezekleri yer almaktadır. Konsollar arasında yer alan boşluklarda ve konsolların etrafında bordür şeklinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Konsolların arasında kalan kasetlerden birine dört yapraktan oluşan bir rozet, diğerine ise küçük bir akanthus yaprak motifi yerleştirilmiştir. 0.095 m yüksekliğindeki geison üzerinde herhangi bir motif yer almamaktadır. Geison tacında 0.06 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişlikleri 0.09 m ok uçlarının kanat genişliği ise 0.03 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesinin üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi ile sima bölümüne geçilir. Boncukların uzunluğu, 0.08 m incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. İnci boncuk dizisinin hemen üzerinde 0.085 m genişliğindeki alan içerisinde yarım akanthus yaprakları ile birbirine bağlanan ters düz yerleştirilmiş akanthus demetleri gözükmektedir. Akanthus yapraklarının genişliği 0.32 m bezekli bölümü sonlandıran düz silmenin genişliği ise 0.06 m'dir. Bloğun altında bir dübel deliği bulunmaktadır.

Kat. No.: 240

Levha: 85a

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Tiyatro, Batı Parados

Tür: Konsollu Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.80 Y: 0.49 D: 1.00 m

Tanım: Konsollu geison bloğudur. Blok oldukça hasar görmüştür. Ön, arka, yan ve alt yüzeylerinde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. En altta dış sırası, dış sırası ve konsollar arasında Lesbos kymationu yer almaktadır. Konsolların biri üzerinde kapalı palmet demeti diğerinde ise akanthus yaprağı yer almaktadır. Konsolların etrafı yumurta-mızrak ucu dizisi ile çevrelenmiştir. Kasetlerin birinde yaprak, diğerinde çiçek rozet motifi bulunmaktadır. Geison tacında yumurta-ok ucu bezemesi ve düz silme yer almaktadır.

Bezeme: Blok yek pare bir parçadır, her iki yan yüzü ve arka yüzü kaba murç ile işlenmiştir. Bloğun altında 0.16x0.07 m ölçülerinde bir dübel deliği yer almaktadır. Bloğun üzerinde yer alan bezemeler 0.075x0.055 m ölçülerinde dış sırası ile başlamaktadır. Dış sırasının üzerinde 0.065 m genişliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yaprağın genişliği 0.20 m, ara yaprağın genişliği ise 0.13 m'dir. Lesbos kymationu üzerinde yer alan konsollar 0.14x0.14 m ölçülerinde olup, biri üzerinde kapalı palmet, diğerinde ise akanthus yaprak demeti bulunmaktadır. İki konsol arasında kalan kaset boşluklarından birinde dört yapraklı çiçek rozeti diğerinde ise akanthus yaprakları içerisinden çıkan bir motif yer almaktadır ancak kırık olduğu için tam olarak anlaşılamamaktadır. Geison tacında yer alan yumurta-ok ucu bezeği 0.04 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m ok kanatlarının genişliği 0.03 m'dir. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 241

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: BP,07.38

Buluntu Yeri: Tiyatro, Batı Parados

Tür: Konsollu Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 1.04 Y: 0.88 D: 1.37 m

Tanım: Konsollu geison ve simanın birlikte işlendiği bloğun ön, her iki yan ve alt yüzlerinde çeşitli kırık ve eksikler bulunmaktadır. En altta dış sırası, dış sırası ile konsollar arasında Lesbos kymationu yer almaktadır. Konsolların üstü kapalı palmet ve akanthus yaprakları ile bezenmiştir. Konsolların etrafı yumurta-mızrak ucu bezeği ile çerçevelenmiştir. Konsollar arasında kalan kaset bölümlerinde yaprak ya da çiçek rozet kullanılmıştır. Geison düz bir silme olarak bırakılmıştır. Geison tacında yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Geisondan simaya inci-boncuk dizisiyle geçilmektedir. Simada alttan yarım akanthus yaprak dalları ile birbirine bağlı ters düz yerleştirilmiş akanthus yaprak demetleri bulunmaktadır.

Bezeme: Blok yapının sağ köşesine aittir. En altta kırılmış olan dış sıraları bulunmaktadır. Dış sırası üzerinde Lesbos kymationu yer almaktadır. Üzengi yapraklarının genişliği 0.175 m ara yaprakların genişliği ise 0.09 m'dir. Bu bezemenin üzerinde kapalı palmet ve akanthus yaprakları olan konsolların etrafı yumurta-ok ucu ile çerçeve içerisine alınmıştır. Konsollar arasında kalan kasetlerde yaprak ya da rozet motifleri bulunmaktadır. Bloğun köşesinde yer alan konsol üzerinde volüt izi gözükmemektedir. 0.10 m genişliğindeki geison bölümü bezemesiz bırakılmıştır. Geison tacında 0.06 m genişliğindeki alan içerisinde yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişliği 0.08 m ok uçlarının kanat genişliği ise 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde, yer alan inci boncuk dizisi ile sima bölümüne geçilir. Boncukların uzunluğu 0.075 m incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. Simada yarım akanthus yaprakları ile birbirine bağlı ters düz yerleştirilmiş akanthus yaprak demetleri yer almaktadır. Akanthus yapraklarının genişliği 0.32 m'dir. Akanthus yaprakları üzerinde yer alan ve bezekli bölümü sınırlandıran düz silmenin genişliği 0.06 m'dir.

Kat. No.: 242

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: -

Tür: Konsollu Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Levha: 85b

Levha: 86a

Ölçüler: U: 0.81 Y: 0.55 D: 0.102 m

Tanım: Konsollu geison ve simanın birilikte işlendiği bloğun alt bölümünde yer alan kırık ve eksik dışında oldukça sağlam korunmuştur. En altta dış sırası, dış sırası üzerinde Lesbos kymationu yer almaktadır. Blok üzerinde korunan bir adet konsol üzerinde oldukça aşınmış kapalı palmet yaprak demeti yer almaktadır. Konsolun etrafı yumurta-mızrak ucu dizisi ile çevrelenmiştir. Konsollar arasında kalan iki kasetten birinde çiçek rozeti bulunmaktadır. Geison düz olarak bırakılmış, geison tacı yumurta-ok ucu bezemesi ile süslenmiştir. Simada inci-boncuk dizisi ve alttan yarım akanthus yaprakları ile bağlanmış ve dönüşümlü olarak ters düz yerleştirilmiş akanthus yaprak demetleri bulunmaktadır.

Bezeme: Geison bloğunun sağ köşesinde ve saçak bölümünde kırık ve eksikler vardır. Bloğun en alt kısmında 0.07x0.07 m ölçülerinde dış sıraları yer almaktadır dış sırasının üzerinde 0.06 m genişliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Üzengi yapraklarının genişliği 0.16 m ara yaprakların ise 0.09 m'dir. Blok üzerinde korunan konsol 0.15x0.135 m'dir. Konsol üzerinde kapalı palmet bezeği yer almaktadır. Konsolların etrafında bordür şeklinde yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Konsolların etrafını çevreleyen yumurtaların yerleştirildiği alanın genişliği 0.04 m'dir. Konsolların arasında korunan kasetlerden biri üzerinde çiçek rozeti bulunmaktadır. Konsollar üzerinde yer alan 0.065 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında 0.04 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişlikleri 0.09 m ok kanatlarının genişliği ise 0.035 m'dir. Sima bölümünde iki inci, bir boncuk, iki inciden oluşan inci-boncuk bezeği yer almaktadır. Boncukların uzunluğu, 0.08 m incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. Sima ana motifi olarak 0.085 m genişliğindeki alan içerisinde yarım akanthus yaprakları ile birbirine bağlanan ters düz yerleştirilmiş akanthus yaprak demetleri kullanılmıştır. Akanthus yapraklarının genişliği 0.22 m bezekli bölümü sonlandıran düz silmenin genişliği ise 0.05 m'dir.

Kat. No.: 243

Levha: 86b

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: BP,07.57

Bulut Yeri: Tiyatro Batı Parados

Tür: Konsollu Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.77 Y: 0.58 D: 0.97 m

Tanım: Konsollu geison ve sima birlikte işlenmiştir. Blok oldukça hasar görmüş, ön, arka, yan ve alt yüzeyinde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. En altta dış sırası, dış sırası ve konsollar arasında Lesbos kymationu yer almaktadır. Konsol üzerinde kapalı palmet demeti korunmuştur. Konsolların etrafı yumurta-mızrak ucu dizisi ile çevrelenmiştir. Kasetlerde yaprak ve çiçek rozetler bulunmaktadır. Geison düz olarak bırakılmıştır, geison tacı ve sima bölümü kırık ve eksiktir.

Bezeme: Bloğun sağ bölümünün büyük bir kısmı ve üstte yer alan saçak bölümü tamamen kırık ve eksiktir. Bloğun en altta yer alan bezemesi, 0.06x0.08 m ölçülerinde korunmuş olan üç dış sırasından oluşmaktadır. Bu dış sıralarının hemen üzerinde 0.075 m genişliğindeki alanda Lesbos kymationu yer almaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprağının genişliği 0.145 m ara yaprağın genişliği ise 0.065 m'dir. Lesbos kymationunun üzerinde konsollar yer almaktadır. Tamamı korunan tek konsol 0.15x0.155 m ölçülerinde ve üzerinde kapalı palmet bezemesi yer almaktadır. Konsollar arasında yer alan kasetler ve konsolların etrafı bordür şeklinde yumurta-mızrak ucu bezeği ile çevrelenmiştir. Konsol üstünde yer alan oluk genişliği 0.065 m'dir. Konsollar arasında yer alan kaset bezemeleri korunamamıştır. Geison bölümünde herhangi bir bezeme bulunmamaktadır. Geison tacında yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin izleri gözükmemektedir. Sima bölümü korunamamıştır.

Kat. No.: 244

Levha: 86c

Bulut Yılı: 2012

Kazı Env. No.: -

Bulut Yeri: Kastron Duvarı

Tür: Konsollu Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.70 m

Tanım: Konsollu korniş bloğu kırılarak geç dönem kastron duvarında kullanılmıştır. Blok üzerinde altta dış sıraları ve dış sıraları üzerinde yer alan Lesbos kymationu bulunmaktadır. Üstte yer alan konsollar kırık ve eksiktir. Kırılmış olan konsolların arasında yer alan yumurta-mızrak uçlarından konsolların etrafının yumurta-mızrak uçları ile çerçeve içine alındığı anlaşılmaktadır. Geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Bezeme: Blok oldukça hasar görmüştür. Blok üzerinde yer alan bezekler kırılarak kastron duvarı içerisinde kullanılmıştır. Bloğun en alt kısmında 0.06 x 0.025 m ölçülerinde dış sıraları yer almaktadır. Dış sıraları üzerinde yer alan 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yapraklarının genişliği 0.13 m ara yapraklar ise 0.06 m genişliğindedir. Blok üzerinde yer alan konsolların üst bölümleri kırık ve eksiktir. Konsolların etrafında bordür şeklinde yumurta-mızrak ucu bezemesi yer aldığı anlaşılmaktadır. Kırık konsolların etrafını çevreleyen yumurta-mızrak ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.03 m'dir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişliği 0.075 m mızrak uçlarının genişliği 0.015 m'dir. Geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir. Blok kastron duvarı içerisinde olduğu için derinlik ve yükseklik ölçüleri alınamamıştır.

Kat. No.: 245

Levha: 87a

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: AT,12.01

Buluntu Yeri: Athena Tapınağı

Tür: Konsollu Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.845 Y: 0.445 D: 0.75 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği korniş bloğu oldukça yıpranmıştır, ön yüzde yer alan bezemelerin büyük bir bölümü kırık ve eksiktir. Bloğun yan yüzleri kaba uçlu murçla işlenmiştir. Ön yüzde altta yer alan dış sıraları ve dış sıraları üzerinde yer alan Lesbos kymationu korunmuştur.

Bezeme: Korniş bloğunun alt kısmında dış sırası yer almaktadır. Dış sıralarının her biri 0.085 x 0.085 m ölçülerindedir. Dış sırası üzerinde 0.05 m genişliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yaprakları 0.15 m ara yapraklar ise 0.07 m genişliktedir. Lesbos kymationu üzerinde yer alan bezekler kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 246

Levha: 87b

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Opramoas Ailesi Anı Binası

Tür: Konsollu Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.33 Y: 0.51 D: 1.07 m

Tanım: Konsollu korniş bloğu. Blok, ön ve arka bölümünde yer alan küçük kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. En altta dış sırası, dış sırası üzerinde Lesbos kymationu yer almaktadır. Lesbos kymationunu takip eden konsol üzerinde ise kapalı palmet yaprak demeti bulunmaktadır. Konsolların etrafı yumurta-mızrak ucu dizisi ile çevrelenmiştir. Geison tacında yumurta-ok ucu bezemesi ve düz silme yer almaktadır.

Bezeme: Korniş bloğunun sağ bölümü kırık ve eksiktir ve sima bölümünde kırık ve eksikler mevcuttur. Bloğun en alt kısmında 0.075 x 0.07 m ölçülerinde dış sıraları yer almaktadır. Dış sırasının üzerinde 0.06 m genişliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Üzengi yapraklarının genişliği 0.16 m ara yaprakların ise 0.09 m'dir. Blok üzerinde korunan konsol 0.145 x 0.135 m'dir. Konsol üzerinde kapalı palmet bezeği yer almaktadır. Konsolların etrafında bordür şeklinde yumurta-mızrak ucu bezemesi bulunmaktadır. Konsolların etrafını çevreleyen yumurtaların yerleştirildiği alanın genişliği 0.04 m'dir. Konsollar üzerinde yer alan 0.06 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında 0.04 m genişliğindeki alan içerisinde yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir.

Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişlikleri 0.09 m ok kanatlarının genişliği ise 0.03 m'dir. Üstte yer alan 0.04 m yüksekliğindeki düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 247

Levha: 87c

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: S6,12.51

Buluntu Yeri: Kastron Duvarı

Tür: Konsollu Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.315 x 0.245 Y: 0.335 D: 0.315 m

Tanım: Konsollu korniş bloğunun köşesine ait parça. Parçanın alt bölümünde bir konsol ve etrafını çevreleyen yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Geison tacında yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parça üzerinde bloğun köşesinde yer alan konsol korunmuştur. Konsolun etrafı 0.03 m genişliğinde alan içine yerleştirilmiş yumurta-mızrak ucu bezemesi ile çevrilmiştir. Konsolun uzunluğu, 0.11m genişliği ise 0.09 m'dir. Konsol üzerinde akanthus yaprağı yer almaktadır. 0.055 m yüksekliğindeki geison düz bırakılmıştır. Geison tacında yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezemesinin yerleştirildiği alanının genişliği 0.035 m yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075 m ok kanatlarının genişliği ise 0.03 m'dir. Sima bölümü korunmamıştır.

Kat. No.: 248

Levha: 87d

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: SG,12.01

Buluntu Yeri: Kastron Güneyi

Tür: Konsollu Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.19 Y: 0.355 D: 0.425 m

Tanım: Korniş bloğundan kopan parçanın, sağ yan yüzü kaba murç ile işlenmiştir. Parçanın alt bölümünde yer alan dış sıraları ve üzerinde yer alan bezekler kırık ve eksiktir. Parça üzerinde yer alan konsollar da kırılmış, konsolun etrafını çevreleyen yumurta - mızrak ucu bezemesinin bir bölümü korunmuştur. Geison tacında yer alan yumurta - ok ucu bezemesinin bir bölümü ile simada yer alan sarmaşık dallarının bir bölümü korunmuştur. Üstte yer alan düz silme ile bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Korniş bloğundan kopan parçanın alt kısmında korunan ve konsolların etrafını çevreleyen yumurta- mızrak ucu bezemesi 0.055 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. 0.055 m yüksekliğindeki geison bezemesiz bırakılmıştır. Geison tacında 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta - ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m ok kanatlarının genişliği ise 0.035 m'dir. Yumurta - ok ucu bezeği üzerinde yer alan 0.11 m genişliğindeki sima bölümünde akanthus yapraklarından oluşturulmuş sarmaşık bezemesinin çok küçük bir bölümü korunmuştur. Sima üzerinde yer alan 0.045 m yüksekliğindeki düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 249

Levha: 87e

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Tiyatro Kuzeyi Basamaklar

Tür: Konsollu Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.25 Y: 0.28 D: 0.23 m

Tanım: Korniş bloğundan kopan parçanın, sağ yan yüzü kaba uçlu murç ile işlenmiştir. Parçanın alt bölümünde yer alan dış sıraları ve üzerinde yer alan bezekler kırık ve eksiktir. Parça üzerinde yer alan konsollar ve konsolun etrafını çevreleyen yumurta-mızrak ucu bezemesi kırık ve eksiktir. Geison

tacında yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin bir bölümü ile simada yer alan sarmaşık dallarının bir bölümü korunmuştur. Üstte yer alan düz silme ile bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Korniş bloğundan kopan parça üzerinde, en altta yer alan 0.05 m yüksekliğindeki geison bezemesiz bırakılmıştır. Geison tacında 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Ok ucu kanat genişliği 0.04 m'dir. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde yer alan 0.09 m yüksekliğindeki sima bölümünde akanthus yapraklarından oluşturulmuş sarmaşık bezemesinin çok küçük bir bölümü korunmuştur. Sima üzerinde yer alan 0.05 m yüksekliğindeki düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 250

Levha: 88a

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: SG3A.12,11

Buluntu Yeri: Kastron Güneyi

Tür: Konsollu Korniş Bloğu Parçası (?)

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.485 Y: 0.22 D: 0.19 m

Tanım: Korniş bloğundan (?) kopan parça oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde geison tacında yer alan yumurta - ok ucu bezemesinin bir bölümü ile simada yer alan alttan bağlı, dönüşümlü olarak ters ve düz yerleştirilmiş kenger yaprak demetlerinden oluşan bezemenin bir bölümü korunmuştur. Üstte yer alan düz silme ile bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Korniş bloğundan kopan parçanın alt kısmında korunan geison tacında 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.095 m ok kanatlarının genişliği ise 0.04 m'dir. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde yer alan sima 0.11 m genişliğindedir ve üzerinde alttan akanthus yaprakları ile bağlı kenger yaprak demetlerinden oluşan bezemenin bir bölümü korunmuştur. Sima üzerinde yer alan 0.045 m yüksekliğindeki düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 251

Levha: 88b

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: K,12.261

Buluntu Yeri: Kule

Tür: Konsollu Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.28 Y: 0.33 D: 0.345 m

Tanım: Korniş bloğundan kopan parça üzerinde, en altta yer alan dış sıraları ve üzerinde yer alan bezekler kırık ve eksiktir. Üstte yer alan konsollardan sadece biri korunmuştur. Konsollar arasında kalan kasetlerden biri kısmen korunmuştur. Geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parça üzerinde bir adet konsol korunmuştur. Konsolun korunan boyutu 0.12x0.085 m'dir. Korunan konsol üzerinde bir akanthus yaprağı yer almaktadır. Konsolun etrafında yumurta-mızrak ucu bezemesi yer almaktadır. Yumurta-mızrak ucu bezemesinin yerleştirildiği alan 0.04 m genişliğindedir. Konsollar arasında kalan kaset bölümünde akanthus yaprak benzeri motifin bir bölümü korunmuştur. Geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 252

Levha: 88c

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: DT,10.101

Buluntu Yeri: Athena Polias Tapınağı

Tür: Konsollu Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.77 Y: 0.175 D: 0.615 m

Tanım: Korniş bloğu oldukça hasar görmüştür. Ön, yan ve arka yüzünde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Altta yer alan dış sıraları, urgan bezeği, üç adet konsol ve konsollar arasında yer alan kasetler korunmuştur, geison tacında yer alan bezekler kırık ve eksiktir.

Bezeme: Bloğun alt bölümünde yer alan dış sıraları 0.035 x 0.03 m genişliğindedir. Urgan bezeği üzerinde yer alan konsollar 0.085 x 0.07 m ölçülerindedir ve konsollar arasındaki mesafe 0.125 m dir. Konsolların üzerinde palmet demeti benzeri demetler, aralarında ise yaprak ve çiçek rozet motifleri yer almaktadır. konsolların etrafı yumurta mızrak ucu bezeği ile çerçeve içine alınmıştır. Konsol üzerinde yer alan Geison 0.015 m genişliğinde düz silme şeklindedir. Bloğun üst bölümünde yer alan simanın tacının 0.055 m genişliğindeki bir bölümü korunmuştur. Sima tacı oldukça zarar görmüş olmasına karşın, üzerinde yer alan izlerden dikey ve yan yana akantus yaprakları kullanılmış olmalıdır.

Kat. No.: 253

Levha: 88d

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: T,07.131

Buluntu Yeri: Tiyatro

Tür: Konsollu Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 3. yy (?)

Ölçüler: U: 0.24 Y: 0.225 D: 0.21 m

Tanım: Korniş bloğunun sima bölümüne ait bir parçadır. Parça oldukça yıpranmış ön, her iki yan ve arka yüzlerinde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Parça üzerinde geison tacında yan yana dikey olarak yerleştirilmiş akanthus yapraklarından sadece iki tanesi korunmuştur. Üstte geison tacında yer alan bezekleri sınırlandıran düz bir silme yer almaktadır.

Bezeme: Sima bölümüne ait parça üzerinde, altta 0.07 m yüksekliğindeki alan içerisine yan yana yerleştirilmiş akanthus yapraklarından sadece iki tanesi korunmuştur. Akanthus alt yaprak loplari dört yaprak dışından oluşmakta ve komşu yaprakların alt sıra yaprak loplariinin dışlarına uç kısımları ile dokunmaktadır. Yaprak bezeği üzerinde yer alan 0.025 m yüksekliğindeki düz silme geison tacında yer alan bezekleri sınırlandırmaktadır.

Kat. No.: 254

Levha: 88e

Buluntu Yılı: 2012

Kazı Env. No.: S5,12.09

Buluntu Yeri: Kastron Duvarı

Tür: Konsollu Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 3. yy'ın ilk çeyreği

Ölçüler: U: 0.32 x 0.405 m Y: 0.225 m

Tanım: Korniş bloğu. Bloğun alt bölümünde dış sıraları, dış sıralarının üzerinde konsollar yer almaktadır. Konsolların etrafı yumurta - mızrak ucu bezekleri ile çerçeve içerisine alınmıştır. Konsollar arasında kalan kasette kozalak benzeri bir motif işlenmiştir. Üstte yer alan geison tacında dikey olarak yerleştirilmiş akanthus ve kamış yaprakları bulunmaktadır.

Bezeme: Bloğun alt bölümünde yer alan dış sıraları 0.035 x 0.03 m genişliğindedir. Dış sırası üzerinde 0.015 m genişliğindeki alan içerisinde urgan bezeği yer almaktadır. Urgan bezeği üzerinde yer alan konsollar 0.10 x 0.085 m ölçülerinde, köşede yer alan konsol 0.175 x 0.8 m ölçülerindedir. Konsolların üzerinde akanthus yaprakları, aralarında kalan kasetlerde ise yaprak ve kozalak benzeri rozet motifleri yer almaktadır. Konsolların etrafı 0.025 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş yumurta-mızrak ucu bezeği ile çerçeve içine alınmıştır. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.035 m mızrakların ise 0.005 m'dir. Konsollar üzerinde yer alan sima tacına 0.015 m genişliğindeki düz silme şeklindedir. Bloğun üst bölümünde yer alan geison tacı 0.065 m genişliğindedir. Sima akanthus ve akanthus yaprakları arasında yer alan kamış yaprak motifleri ile süslenmiştir. Akanthus yapraklarının genişliği 0.105 m'dir. En üstte yer alan ve bezekli alanı sonlandıran düz silme 0.03 m genişliğindedir.

Kat. No.: 255**Levha:** 89a**Buluntu Yılı:** 2012**Kazı Env. No.:** S6,12.97**Buluntu Yeri:** Kastron**Tür:** Konsollu Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 3. yy'ın ilk çeyreği**Ölçüler:** U: 0.145 Y: 0.175 m**Tanım:** Parça konsollu korniş bloğundan kopmuş olmalıdır. Parçanın üzerinde rozet ve akanthus yaprak bezekleri bulunmaktadır.**Bezeme:** Parçanın her iki yan yüzü ve arka yüzü kırık ve eksiktir. Alt bölümünde, üç yaprağı korunmuş bir rozet bezeği yer almaktadır. Rozet bezeğinin üstünde yer alan 0.04 m genişliğindeki düz silme ile sima bölümüne geçilir. Sima bölümünde yan yana yerleştirilmiş akanthus yapraklarından sadece biri sağlam olarak korunmuştur. Korunan akanthus yaprağı 0.08 m uzunluğunda ve 0.10 m genişliğindedir. Akanthus yaprağının dişleri yanda yer alan akanthus yaprak dişlerine uç kısımları ile dokunmaktadır. Bezekli alanı sınırlandıran en sütteki düz silmenin genişliği ise 0.05 m' dir.**Kat. No.:** 256**Levha:** 89b**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** T,07.127**Buluntu Yeri:** Tiyatro**Tür:** Konsollu Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 3. yy'ın ilk çeyreği**Ölçüler:** U: 0.44 Y: 0.22 D: 0.40 m**Tanım:** Korniş bloğuna ait parça oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde en altta diş sırası yer almaktadır. Diş sırası üzerinde bir konsol ve bir kaset kısmen sağlam olarak günümüze ulaşmıştır. Konsol üzerinde akanthus yaprağı yer almaktadır. Konsolun etrafı yumurta-mızrak ucu bezeği ile çerçeve içerisine alınmıştır. Kaset üzerinde dört yapraktan oluşan çiçek rozet motifi yer almaktadır. Üstte yer alan geison tacı kırık ve eksiktir.**Bezeme:** Parça konsollu korniş bloğundan kopmuş ve oldukça yıpranmıştır. En altta yer alan diş sıraları 0.035x0.04 m ölçülerindedir. Diş sırası üzerinde korunan bir konsol üzerinde küçük kırık ve eksikler mevcuttur. Konsolun ölçüleri 0.09x0.105 m üzerinde bir akanthus yaprağı yer almaktadır. Konsolun etrafı 0.03 m genişliğindeki alan içerisindeki yumurta-mızrak ucu bezeği ile çerçevelenmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.045 m'dir. İki konsol arasında kalan 0.19 m genişliğindeki kasette dört yapraktan oluşan bir çiçek rozeti bulunmaktadır. Geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.**Kat. No.:** 257**Levha:** 89c**Buluntu Yılı:** 2010**Kazı Env. No.:** DT,10.33**Buluntu Yeri:** Athena Polias Tapınağı**Tür:** Konsollu Korniş Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 3. yy'ın ilk çeyreği**Ölçüler:** U: 0.37 Y: 0.34 D: 0.30 m**Tanım:** Korniş bloğunun köşesinden kopan parça her iki yan, üst ve arka yüzlerinde kırık ve eksikler içermektedir. Parça üzerinde en altta yer alan diş sıralarının bir bölümü, bir konsol ve konsollar arasında kalan kasetlerden biri korunmuştur. Korunan konsol üzerinde akanthus yaprak bezeği yer almaktadır. Konsollar arasında kalan kasetin etrafı yumurta-mızrak uçları ile çerçeve içerisine alınmıştır. Kasette yuvarlak formu bir rozet kullanılmıştır. Üstte yer alan geison tacı kırık ve eksiktir.**Bezeme:** Parça üzerinde yer alan diş sıraları 0.03x0.035 m ölçülerindedir. Diş sıraları üzerinde yer alan konsollardan korunan konsol üzerinde, 0.09 m uzunluğunda, 0.075 m genişliğinde bir akanthus yaprağı yer almaktadır. Konsollar arasında korunan kaset, 0.08x0.10 m ölçülerinde ve etrafı yumurta-

mızrak ucu bezeği ile çerçevelenmiştir. Kasetin ortasında yuvarlak formlu bir rozet motifi yer almaktadır. Bloğun üst bölümü kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 258

Levha: 89d

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: DT,10.190

Buluntu Yeri: Dionysos Tapınağı

Tür: Konsollu Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 3. yy'ın ilk çeyreği

Ölçüler: U: 0.405 Y: 0.325 D: 0.315 m

Tanım: Korniş bloğunun köşesine ait parça oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde en altta dış sırası yer almaktadır. Dış sırası üzerinde bir konsol ve konsol ile köşe arasında kalan bir kaset bulunmaktadır. Konsol üzerinde bir akanthus yaprağı yer almaktadır. Konsolların etrafı yumurta-mızrak ucu bezeği ile çerçeve içerisine alınmıştır. Üstte yer alan geison tacı kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parça korniş bloğunun sağ köşesine aittir. En altta yer alan dış sıraları 0.03x0.03 m ölçülerindedir. Dış sırası üzerinde korunan yarım konsol, 0.85x0.06 m ölçülerinde ve etrafı yumurta-mızrak ucu bezeği ile çerçevelenmiştir. Konsol üzerinde bir akanthus yaprağının yarısı yer almaktadır. Kaset 0.085x0.095 m ölçülerindedir. Kaset ortasında yer alan bezek tanımlanamamıştır. Geison tacı ve sima bölümleri korunmamıştır.

Kat. No.: 259

Levha: 89e

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: DT,10.192

Buluntu Yeri: Athena Polias Tapınağı

Tür: Konsollu Korniş Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 3. yy'ın ilk çeyreği

Ölçüler: U: 0.43 Y: 0.21 D: 0.35 m

Tanım: Konsollu korniş bloğuna ait parça oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde en altta dış sırası yer almaktadır. Dış sırası üzerinde bir konsol ve konsolun her iki yanında birer kaset kısmen korunmuştur. Konsol üzerinde bir adet kapalı palmet yaprak demeti yer almaktadır. Konsolların etrafı yumurta-mızrak ucu bezeği ile çerçeve içerisine alınmıştır. Kasetler üzerinde yer alan bezekler kırık olduğu için tanımlanamamıştır. Üstte yer alan geison tacı ve sima bölümü korunmamıştır.

Bezeme: Parça korniş bloğundan kopmuş ve çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. En altta yer alan dış sıraları 0.04x0.04 m ölçülerindedir. Dış sırası üzerinde korunan bir konsol üzerinde küçük kırık ve eksikler mevcuttur. Konsolun ölçüleri 0.95x0.12 m üzerinde beş yapraktan oluşan bir kapalı palmet yaprak demeti bulunmakta ve etrafı yumurta-mızrak ucu bezeği ile çerçevelenmiştir. Konsolun her iki yanında yer alan kasetler kırık olduğu için üzerlerinde bulunan bezekler tam olarak tanımlanamamaktadır. Geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 260

Levha: 90a

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Opramoas Anıtı

Tür: İonik Korniş Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 1.31 Y: 0.42 D: 0.99 m

Tanım: Opramoas Anıtına ait üzerinde dış sırası ve bezemesiz profilli, çörtenli geison blokları. Bloklar oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Blok, en altta dış sıraları, dış sıralarının üzerinde düz bir silme şeklinde geison, geison tacında dış bükey bir profil ve sima bölümü kyma rekta profilinden oluşmaktadır. Parça üzerinde yer alan tek bezeme örgesi aslan başı şeklinde yapılmış olan çörten motifleridir.

Bezeme: Bloklar üzerinde aslan başı şeklinde yapılmış çörtlenler dışında herhangi bir bezeğe yer verilmemiştir.

Kat. No.: 261

Levha: 90b

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.15

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.48 Y: 0.48 D: 0.62 m

Tanım: Söve bloğundan kopmuş parça. Parça üç faskiaya ayrılmış, Faskialar birbirlerinden inci boncuk dizisi ve Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. 45°'lik açıya sahip çerçeve üzerinde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi yer almaktadır.

Bezeme: Söve bloğundan kopan parça oldukça hasar görmüş, alt üst, iç ve dış yüzlerinde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Parçanın cephesinde yer alan ilk faskia ve palmet yapraklarının uçlarıyla bezekli bölümü sonlandıran düz silme kırık ve eksiktir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinin izleri gözükmemektedir. Bezek oldukça yıprandığı için inci ve boncuklar tam olarak ölçülememiştir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan ikinci faskianın genişliği 0.07 m'dir. İkinci faskia ile üçüncü faskia birbirinden 0.03 m genişliğindeki alana yerleştirilmiş Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. Lesbos kymationunda üzengi yaprağının genişliği 0.135 m, ara yaprakların genişliği 0.065 m'dir. Üçüncü faskianın genişliği 0.105 m'dir. Üçüncü faskia üzerinde yer alan ve oldukça yıpranmış olan inci-boncuk dizisinde iki inci, bir boncuk, bir inci, bir boncuk şeklinde bir dizilim görülmektedir. İnci ve boncuklar oldukça yıprandığı için sağlıklı bir şekilde ölçülememektedir. İnci-boncuk dizisi ile çerçeve bölümüne geçilmektedir. 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde yumurta-ok ucu bezemesi ve anthemion dizileri yer almaktadır. Yumurta-ok ucu bezeginin yerleştirildiği alanın genişliği 0.035 m'dir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, ok uçlarının kanat genişliği ölçülememiştir. Yumurta-ok ucu dizisi üzerine yerleştirilmiş olan anthemion dizisinin 0.02 m genişliğindeki bir bölümü korunmuştur.

Kat. No.: 262

Levha: 90c

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.45.19.47

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.41 Y: 0.48 D: 0.62 m

Tanım: Söve bloğundan kopan parçanın üstünde ve bezemeler üzerinde kırık ve eksikler mevcuttur. Parçanın alt kısmı ince uçlu murçla düzgünleştirilmiştir. İnci-boncuk ve Lesbos kymationu ile birbirinden ayrılmış üç faskia ve 45°'lik açıya sahip kenar çerçevesinin bir bölümü korunmuştur. Kenar çerçevesi üzerinde yumurta-ok ucu, en dışta ise anthemion dizisi yer almaktadır.

Bezeme: Parça üzerindeki bezeme ve profillere içten dışa doğru bakıldığında, birinci faskia genişliği 0.05 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskia birbirinden 0.03 m genişliğindeki boncuklar ile ayrılmaktadır. İkinci faskianın genişliği 0.07 m olup, ikinci faskia ile üçüncü faskia birbirinden Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. Lesbos kymationunun yerleştirildiği alanın genişliği 0.03 m'dir. Lesbos kymationunda üzengi yaprağının genişliği 0.13 m, ara yaprağın genişliği ise 0.065 m'dir. Lesbos kymationu üzerinde yer alan üçüncü faskianın genişliği 0.105 m'dir. Üçüncü faskia ile bezekli bölümü ayıran inci-boncuk dizisinde iki inci, bir boncuk, bir inci, bir boncuk şeklinde bir dizilim görülmektedir. İncilerin genişliği 0.02 m, boncukların uzunluğu 0.025 m'dir. İnci-boncuk dizisi ile kenar çerçevesine geçilmektedir. 45°'lik açıya sahip kenar çerçevesi üzerinde 0.035 m genişliğindeki alanda yumurta-ok ucu bezemesi yer almaktadır. Çerçeve üzerinde korunan tek yumurta bezeginin kabuklarıyla birlikte genişliği 0.08 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan anthemion dizisinin sadece izleri gözükmemektedir.

Kat. No.: 263**Levha:** 90d**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** GY,07.50**Buluntu Yeri:** Gymnasium**Tür:** Kapı Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** G : 0.27 Y : 0.21 D : 0.395 m

Tanım: Söve bloğundan kopan parça. Parça üzerinde yer alan birinci faskia kırılmış, birinci faskia ile ikinci faskia birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmıştır. Parça üzerinde sadece ikinci faskia sağlam olarak korunmuştur. İkinci faskia ile üçüncü faskia birbirinden Lesbos kymationu ile ayrılmıştır. Üçüncü faskianın küçük bir bölümü korunmuş, 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümü korunamamıştır.

Bezeme: Söve bloğuna ait parça üzerinde yer alan birinci faskia kırık ve eksiktir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisi oldukça yıpranmış buna rağmen dizilimin eşit ölçülerde boncuk dizilerinden oluştuğu gözlemlenmektedir. İkinci faskia 0.07 m genişliğindedir. İkinci faskia üzerinde yer alan ve 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen Lesbos kymationunun izleri gözükmemektedir. Lesbos kymationu üzerinde korunmuş olan ara yaprağın genişliği 0.065 m'dir. Üçüncü faskianın sadece 0.06 m genişliğindeki bir bölümü korunmuştur.

Kat. No.: 264**Levha:** 90e**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** GY,07.14**Buluntu Yeri:** Gymnasium**Tür:** Kapı Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** G: 0.375 Y: 0.435 D: 0.505 m

Tanım: Söve bloğundan kopmuş parçanın, üst, alt ve yan yüzleri oldukça zarar görmüştür. Ön yüzde ilk iki faskia kırık inci-boncuk dizisi arasında yer alan üçüncü faskia sağlam olarak korunmuştur. 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin bir bölümü korunmuş anthemion dizisi ise korunamamıştır.

Bezeme: Söve bloğundan kopan parça üzerinde yer alan bezemelerde kırık, eksik ve aşınmalar mevcuttur. Birinci ve ikinci faskia ile bu faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi kırık ve eksiktir. İkinci faskia üzerinde yer alan, iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.055 m uzunlukta, inciler ise oldukça yıpranmıştır. Üçüncü faskia genişliği 0.08 m, üçüncü faskia ile 45°'lik çerçeve bölümünü ayıran inci-boncuk dizisinde, yine iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde bir dizilim görülmektedir. İnci-boncuk dizisinde boncuklar 0.065 m uzunlukta, inciler ise 0.01 m genişliktedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 45°'lik açıya sahip çerçevenin ilk bezeği olan yumurta-ok ucu bezemesi korunmuştur. Yumurta-ok ucu bezeği oldukça yıpranmış, bezekler kırılmış ve aşınmıştır. Söve çerçevesi üzerinde yer alan diğer bezekler ve 45°'lik açıya sahip çerçeveyi sınırlandıran düz silme korunamamıştır.

Kat. No.: 265**Levha:** 91a**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** GY,07.31 - 31.1**Buluntu Yeri:** Gymnasium**Tür:** Kapı Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** G: 0.42 Y: 0.21 D: 0.50 m

Tanım: Söve bloğundan kopan parçanın, iç, dış ve üst bölümlerinde kırık ve eksikler bulunmaktadır. Parça üzerinde yer alan bezemeler üzerinde ise aşınmalar mevcuttur. Parça üzerinde yer alan üç faskia inci-boncuk ve Lesbos kymationu ile birbirinden ayrılmıştır. 45°'lik açıya sahip kenar çerçevesi üzerinde yumurta-ok ucu bezemesinin çok az bir bölümü takip edilmektedir.

Bezeme: Parça üzerindeki bezeme ve profillere içten dışa doğru bakıldığında, birinci faskia genişliği 0.05 m birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisi oldukça aşınmıştır. İkinci faskia genişliği 0.07 m, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran Lesbos kymationunun oturduğu alanın genişliği 0.03 m'dir. Lesbos kymationunda üzengi yaprağının genişliği 0.12, ara yaprak genişliği ise 0.06 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.105 m olup, üzerinde yer alan inci-boncuk dizilimi iki inci-bir boncuk, bir inci-bir boncuk şeklinde bir dizilime sahiptir. Boncukların uzunluğu 0.03 m, incilerin genişliği ise 0.02 m'dir. İnci-boncuk dizisi ile 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümüne geçilmektedir. Söve dış çerçevesi üzerinde yer alan bezemelerden sadece yumurta-ok ucu bezemesinin bir bölümü takip edilebilmektedir.

Kat. No.: 266

Levha: 91b

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.25

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.44 Y: 0.31 D: 0.575 m

Tanım: Söve bloğu parçasının, iç yan yüz, üst ve ön yüzünde kırık ve eksikler bulunmaktadır. Üzerinde yer alan bezemelerde ise aşınmalar mevcuttur. Parça üzerinde yer alan üç faskia inci-boncuk ve Lesbos kymationu ile birbirinden ayrılmıştır. 45°'lik açıya sahip kenar çerçevesi yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi ile dekore edilmiştir. Söve çerçevesi üzerinde yer alan bezekler dışta yer alan düz bir silme ile sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Parça üzerinde içten dışa doğru bakıldığında birinci faskianın korunmadığı görülmektedir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinin çok az bir bölümü korunmuştur. İkinci faskia genişliği 0.07 m, ikinci faskia üzerinde 0.03 m alan içerisine Lesbos kymationu bulunmaktadır. Üzengi yaprağın genişliği 0.13 m, ara yaprak genişliği ise 0.06 m'dir. Lesbos kymationu üzerinde yer alan üçüncü faskianın genişliği 0.105 m'dir. Üçüncü faskia ile bezekli bölümü ayıran inci-boncuk dizisinde iki inci-bir boncuk, bir inci-bir boncuk şeklinde bir dizilim söz konusudur. Boncukların uzunluğu 0.025-0.03 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. Bu inci-boncuk dizisi ile 45°'lik çerçeve bölümünde yer alan yumurta-ok ucu bezemesi ve anthemion dizisine geçilir. 0.035 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir ki, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş olan anthemion dizisinde açık palmet genişliği 0.13 m'dir. Kapalı palmet tam olarak korunamadığı için ölçüsü alınamamıştır. Anthemion dizisi üzerinde yer alan, 0.03 m genişliğindeki düz silme ile parça üzerinde yer alan bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 267

Levha: -

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.07

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.24 Y: 0.25 D: 0.36 m

Tanım: Söve bloğundan kopmuş olan parça alt, üst ve her iki yan yüzünde kırık ve eksikler içermektedir. Parça üzerinde bir kısmı korunan ikinci faskia ve üçüncü faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmıştır. 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde sadece yumurta-ok ucu bezemesinin uç kısımları korunabilmiştir.

Bezeme: Söve bloğuna ait parça üzerinde yer alan birinci faskia ve inci-boncuk dizisi kırık ve eksiktir. İkinci faskianın 0.045 m genişliğinde bir bölümü korunmuş, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran iki inci, bir boncuk, iki inci dizilimine sahip, inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.055 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.08 m, üçüncü faskia üzerinde yer alan ve yine iki inci, bir boncuk, iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.075 m,

incilerin genişliği 0.015 m'dir. 45°'lik çerçeve bölümünde yer alan yumurta-ok ucu bezeği kırılmış, parça üzerinde bu bezeğin sadece uç kısımları izlenebilmektedir.

Kat. No.: 268

Levha: 91c

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.37 - 37a

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.305 Y: 0.49 D: 0.36 m

Tanım: Lento bloğundan kopmuş parçadır. Parça üst, alt, arka ve ön yüzünde kırık ve eksikler içermektedir. Parça üç faskiaya ayrılmış faskialar ise birbirlerinden iki inci bir boncuk şeklinde dizilime sahip, inci-boncuk dizisi ile ayrılmıştır. Parçanın en dış kısmında yer alan 45°'lik açığa sahip çerçeve bölümü korunamamıştır.

Bezeme: Parça üzerinde içten dışa doğru bakıldığında, birinci faskianın genişliği 0.045 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran iki inci bir boncuk dizilimine sahip, inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 - 0.045 - 0.04 m arasında değişmekte, inciler 0.015 m genişliktedir. İkinci faskia genişliği 0.075 m, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran, alttaki ile aynı dizilime sahip inci-boncuk dizisinde inciler 0.02 m genişlikte, boncuklar, 0.05 m uzunluktadır. Üçüncü faskia genişliği 0.105 m, üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisine ait sadece iki inci ve kırık bir boncuk korunabilmiştir. Korunan incilerin genişliği 0.02 m, boncuğun korunan uzunluğu 0,05 m'dir.

Kat. No.: 269

Levha: 91d

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.12

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.605 Y: 0.155 D: 0.35 m

Tanım: Söve bloğuna ait parça oldukça yıpranmıştır. Parça üzerinde faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi ve Lesbos kymationunun çok küçük ve aşınmış bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parça üzerinde yer alan birinci faskia, ikinci faskia ve bu faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi kırık ve eksiktir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran Lesbos kymationunun çok az ve tahrip olmuş bir bölümü gözükmemektedir. Üçüncü faskia genişliği 0.105 m'dir. Üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde bir boncuk, iki inci ve bir boncuk oldukça aşınmış bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Çerçeve bölümü korunamamıştır.

Kat. No.: 270

Levha: 91e

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.23

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.50 Y: 0.52 D: 0.60 m

Tanım: Söve bloğundan kopan parçanın alt yüzeyi kaba uçlu murçla işlenmiştir. Ön yüzde yer alan birinci faskia, birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi ve çerçeve bölümü kırık ve eksiktir. Parçanın dış yan yüzü de kaba uçlu murç ile traşlanmıştır.

Bezeme: Parça üzerinde en içte yer alan birinci faskia kırık ve eksiktir. Birinci faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinin izleri gözükmemektedir. İkinci faskianın genişliği 0.065 m, ikinci faskia ile üçüncü faskia arasında 0.03 m genişliğindeki alan içerisinde Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yapraklarının genişliği 0.14 m, ara yaprakların ise 0.065 m'dir. Lesbos kymationu üzerinde yer alan üçüncü faskianın genişliği 0.105 m'dir. Üçüncü faskia üzerinde yer alan

ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümü ile faskiaları ayıran inci-boncuk dizisinde iki inci, bir boncuk, bir inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi bulunmaktadır. Boncukların uzunluğu 0.03 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde 0.035 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurta-ok ucu bezeği sövenin alt bölümünde yer alan yarım bir yumurta bezeği ile başlamaktadır. Yumurta kabukları arasında sağlam olarak korunan bir ok ucunun kanat genişliği 0.03 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan anthemion dizisi 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir ancak bezeklerin yer aldığı bölüm kırık ve eksiktir. Altta anthemion dizisinin izleri gözükmemektedir.

Kat. No.: 271

Levha: -

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.03

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.39 Y: 0.33 D: 0.50 m

Tanım: Söve bloğundan kopmuş parça oldukça hasar görmüştür. Ön yüzde yer alan faskialar ve faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizileri kırık ve eksiktir. 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde yer alan bezemelerden yumurta-ok ucu bezeği ve anthemion dizileri de korunamamıştır.

Bezeme: Parça üzerinde yer alması gereken birinci faskia ve birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisi kırık ve eksiktir. İkinci faskia genişliği 0.065 m, ikinci faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.055 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.08 m'dir. Üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi kırık ve eksiktir. 45°'lik açıya sahip söve çerçevesi üzerinde yer alan 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir ancak oldukça aşınmış olan bezeğin ölçüsü alınamamıştır. Yumurta-ok ucu bezeği üzerine yerleştirilen anthemion dizisine ait yaprak izleri gözükmemektedir.

Kat. No.: 272

Levha: 92a

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.56-56a

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 1.27 Y: 0.39 D: 0.87 m

Tanım: Blok üzerinde geison ve sima birlikte işlenmiştir. Parçanın sağ yan yüz ve arka bölümünde büyük kırık ve eksikler mevcuttur. Ön yüzde yer alan bezemelerin bir bölümü kırık ve eksiktir. Parça üzerinde en altta dış sırası, dış sırası üzerinde Lesbos kymationu yer almaktadır. Geison düz olarak bırakılmış, geison tacında iki inci, bir boncuktan oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. Simada alttan sarmaşık dalları ile birbirine bağlı anthemion dizisi yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Geison ve simanın birlikte işlendiği bloğun sol tarafına aittir. Parça üzerinde en altta 0.04 x 0.045 m ölçülerinde dış sırası yer almaktadır. Dış sırası üzerinde 0.06 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş Lesbos kymationu bulunmaktadır. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yaprağın genişliği 0.12 ile 0.145 m arasında değişirken, ara yaprakların genişliği 0.09 m'dir. Lesbos kymationu üzerinde yer alan bezeksiz geison bölümü kırık ve eksiktir. Geisondan simaya geçişi sağlayan geison tacında iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi yer almaktadır. Boncukların uzunluğu 0.07- 0.04 m arasında değişmekte, incilerin genişliği 0.02 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan simada, 0.125 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş yarım daire formunda göbek üzerinden çıkan, anthemion dizisi yer almaktadır. 0.33 m genişliğindeki açık palmet demeti, sağda ve solda üçer yan yaprak ve üstte "V" formunda bir orta yaprakta oluşmaktadır. Açık palmet demeti altında yer alan sarmaşık dalının genişliği 0.35 m'dir. Kapalı palmet demetleri ise sağ ve solda üç yan

yaprak ile bir orta yapraktan oluşmaktadır. Kapalı palmet demetinin genişliği 0.29 m'dir. Kapalı palmet demeti altında yer alan sarmaşık dalının genişliği ise 0.30 m'dir. Anthemion dizisi arasında kalan boşluklarda sarmaşık dalları yer almaktadır. Bu dalların uçlarında çiçek, yaprak benzeri motifler yer almaktadır. Simayı sınırlandıran düz silmenin genişliği ise 0.055 m'dir.

Kat. No.: 273

Levha: 92b

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.13

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.27 Y: 0.385 D: 0.485 m

Tanım: Söve bloğundan kopan parçanın dış yan yüzü ile alt ve arka yüzlerinde kırık ve eksikler bulunmaktadır. Parça üzerinde üç adet faskia ve faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi korunmuştur.

Bezeme: Parça üzerinde içten dışa doğru sıralandığında birinci faskia 0.05 m genişliğindedir. Birinci faskia ikinci faskia arasında iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi yer almaktadır. Boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği ise 0.02 m'dir. İkinci faskia genişliği 0.07 m, üçüncü faskia ile iki inci, bir boncuk, iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Boncuklar 0.055 m uzunluğunda, inciler 0.02 m genişliğindedir. Üçüncü faskianın 0.08 m genişliğindeki bölümü korunabilmiştir. 45°'lik açıya sahip söve çerçevesi korunamamıştır.

Kat. No.: 274

Levha: 92c

Yıl: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.16A-B

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.53 Y: 0.44 D: 0.585 m

Tanım: Söve bloğundan kopan parçanın tüm yüzlerinde kırık ve eksikler bulunmaktadır. Parça üzerinde üç faskia, faskiaları birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi ve 45°'lik açıya sahip çerçeve üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezeği korunmuştur.

Bezeme: Söve bloğundan kopan parça oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde yer alan faskialar sırasıyla 0.055 m, 0.06 m., 0.08 m genişliğe sahiptir. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. Üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.065 m uzunluğunda, inciler 0.02 m genişliğindedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde, 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.03 m'dir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişlikleri 0.08 m, yumurtalar arasında yer alan ok uçlarının kanat genişliği ise 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu üzerinde yer alan anthemion dizisinin izleri gözükmemektedir.

Kat. No.: 275

Levha: 92d

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.55

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 1.02 Y: 0.60 D: 0.88 m

Tanım: Kapı üst pervazına ait lento, hyperthyron, geison ve konsolun bir arada işlendiği kapı üst çerçevesinin sol tarafına aittir. Bloğun altı ve sağ yan yüzü ince uçlu murç ile işlenmiştir. Lento üç

faskiaya ayrılmış, faskialar ise birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmıştır. Lento çerçevesinde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi yer almaktadır. Hyperthyrona inci-boncuk dizisi ile geçilmektedir. Hyperthyron üzerinde meşe yaprakları ve yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Geison üzerinde ters düz yerleştirilmiş palmet yaprakları yer almaktadır. Konsol volütlerinin alt, üstünde ve aralarında kalan boşluklarda birer akanthus yaprağı bulunmaktadır.

Bezeme: En altta yer alan lento üzerinde üç faskia yer almaktadır. Faskiaların genişliği sırasıyla 0.04, 0.07, ve 0.095 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran boncukların uzunluğu 0.05 m incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran boncuklar 0.05 m uzunluğunda, inciler 0.03 m genişliğindedir. Üçüncü faskia üzerinde yer alan boncukların uzunluğu 0.06 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.045 m'dir. Yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişliği 0.07 m, ok uçlarının kanat genişliği 0.025-0.03 m arasında değişmektedir. Anthemion dizisinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.05 m'dir. Kapalı palmetlerin genişliği 0.105 m, açık palmetlerin genişliği 0.013 m'dir. Lentonun üst sınırını belirleyen düz silmenin genişliği 0.02 m'dir. Hyperthyrona geçişte inci-boncuk dizisi yer almakta, boncukların uzunluğu 0.035 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde üç adet meşe/defne? yaprağının yan yana getirilmesi ile oluşturulmuş bir bezeme görülmektedir. Bu bezek üzerinde 0.03 x 0.01 m ölçülerinde yapılmış dış sıraları yer almaktadır. Dış sırası üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m'dir. Hyperthyron üstte 0.025 m genişliğinde düz bir silme sınırlandırılmıştır. Geison üzerinde 0.11 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş olan alttan bağlı ters düz yerleştirilmiş palmet yaprakları bulunmaktadır. Geison 0.03 m yüksekliğindeki düz silme ile sınırlandırılmıştır. Bloğun sol tarafında yer alan konsolun üst volütünün yarı çapı 0.18 m dir. Konsol volütleri üzerinde ve aralarında kalan boşluklarda birer akanthus yaprağı yer almaktadır.

Kat. No.: 276

Levha: 93a

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07,38

Bulut Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.245 Y: 0.37 D: 0.30 m

Tanım: Parça lento bloğunun sol köşesinden kopmuştur. Lento bloğundan kopan parça, üst sol ve alt bölümlerinde kırık ve eksikler içermektedir. Parça, genişlikleri kademeli bir şekilde artan üç faskiaya ayrılmıştır. Faskialar arasında inci-boncuk dizisi yer almaktadır. 45°'lik açığa sahip çerçeve bölümü de korunmamıştır.

Bezeme: Lento bloğunun sol köşesine ait parça üzerinde yer alan faskialardan birinci faskia 0.035 m, ikinci faskia ise 0.065 m yüksekliğinde, üçüncü faskia ise kırık ve eksiktir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran inci-boncuk dizisinde iki inci, bir boncuk, iki inci şeklindeki inci-boncuk diziliminde, boncuklar 0.035 m uzunluğunda, inciler 0.015 m genişliğindedir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde de iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde bir dizilim görülmektedir. Boncukların uzunluğu 0.04 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. Üçüncü faskia ve lentonun üst çerçevesi kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 277

Levha: 93b

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07, -

Bulut Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.82 Y: 0.38 D: 0.65 m

Tanım: Geison ve sima bölümlerinin bir arada işlendiği bloğa ait parça oldukça yıpranmış durumdadır. Parça ön, arka sağ ve sol yan yüzlerinde kırık ve eksikler mevcuttur. En altta dış sırası,

diş sırası üzerinde ise Lesbos kymationu yer almaktadır. Geison tacı ve sima bölümleri kırık ve eksiktir.

Bezeme: Geison ve simanın birlikte işlendiği parça üzerinde en altta süsleme örgesi olarak 0.06x0.05 m ölçülerinde diş sırası yer almaktadır. Diş sırası üzerinde 0.06 m genişliğindeki alan içerisine Lesbos kymationu yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yapraklarının genişliği 0.12 ile 0.17 m arasında değişmekte, ara yaprakların genişliği ise 0.11 m'dir. Lesbos kymationu üzerinde yer alan geison düz olarak bırakılmış, genişliği ise 0.10 m'dir. Geison tacında ve sima bölümünde yer alan bezemeler korunamamıştır.

Kat. No.: 278

Levha: 93c

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.21

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.53 Y: 0.39 D: 0.87 m

Tanım: Geison ve simanın birlikte işlendiği blok küçük kırık ve eksikler dışında oldukça sağlam bir şekilde ele geçmiştir. En altta diş sırası, diş sırası üzerinde Lesbos kymationu , geison bezemesiz, düz bir profil şeklinde işlenmiştir. Geison tacında inci-boncuk dizisi ve simada alttan sarmaşık dalları ile bağlı bir tam, bir yarım kapalı palmet demeti yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile sima üzerinde yer alan bezekler sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Geison ve simanın birlikte işlendiği blok oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Blok üzerindeki bezemeler en altta yer alan 0.03 x 0.04 m genişliğindeki diş sıraları ile başlamaktadır. Diş sırası üzerinde 0.045 m genişliğindeki alan içerisine Lesbos kymationu yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yapraklarının genişliği 0.15 m, ara yaprakların genişliği ise 0.11 m'dir. Lesbos kymationu üzerinde yer alan 0.10 m genişliğindeki, geison düz bir silme şeklinde yapılmıştır. Geison tacında iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisi yer almaktadır. Boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. 0.13 m yüksekliğindeki simada, yarım daire şeklinde yapılmış bir göbek üzerinden çıkan alttan sarmaşık dallarıyla bağlı bir tam, bir yarım kapalı palmet yer almaktadır. Yedi yapraktan oluşan bütün kapalı palmet demetinin genişliği 0.29 m'dir. Palmet yaprakları arasındaki boşluğa palmet yapraklarını alttan bağlayan sarmaşık dalları üzerinden çıkan ve yukarı doğru yükselen küçük bir filiz ve üzerlerinde çiçek/yaprak benzeri bir motif bulunmaktadır. Palmet dizisi üzerinde yer alan ve simada yer alan bezekleri sınırlandıran düz silmenin genişliği ise 0.05 m'dir.

Kat. No.: 279

Levha: 93d

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.36-76

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 2.00 Y: 0.40 D: 0.87 m

Tanım: Geison ve simanın birlikte işlendiği blok iki parça halinde ele geçmiştir. Sol yan yüzün ön köşesi kırılmış, bunun dışında oldukça sağlam olarak korunmuştur. En altta diş sırası, diş sırası üzerinde Lesbos kymationu yer almaktadır. Geison bezemesiz, düz bir profil şeklinde işlenmiştir. Geison tacında yer alan inci-boncuk dizisi ile simaya geçilir. Simada alttan sarmaşık dalları ile bağlı anthemion dizisi yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile sima üzerinde yer alan bezekler sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Bloğun ön sol köşesi kırık ve eksiktir. Blok iki parça halinde ele geçmiştir. Bloğun sol arka kısmında 0.22x0.25 m ölçülerinde düz, kaba uçlu murç ile işlenmiş bir çıkıntı yer almaktadır. En altta yer alan diş sırasında her bir diş 0.035 x 0.04 m genişliğindedir. Diş sırasının üzerinde 0.06 m yüksekliğindeki alan içerisine Lesbos kymationu yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yapraklarının genişliği 0.16 m, ara yaprakların genişliği ise 0.10 m'dir. Lesbos kymationu

üzerinde 0.11 m genişliğindeki düz silme geisonu oluşturmaktadır. Geison tacında iki inci, bir boncuk, iki inci dizisinden oluşan inci-boncuk dizisi yer almaktadır. Boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği 0.02 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.125 m yüksekliğindeki alan içerisine alttan sarmal dallar ile birbirine bağlanmış anthemion dizisi yerleştirilmiştir. Açık palmet yaprak demetlerinin genişliği 0.34 m, kapalı palmet yaprak demetlerinin genişliği 0.36 m'dir. Anthemion dizilerinden oluşan bezemenin üzerinde yer alan düz silmenin genişliği ise 0.045 m'dir.

Kat. No.: 280

Levha: 94a

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.44

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.58 Y: 0.60 D: 0.83 m

Tanım: Lento, hyperthyron ve geison bölümlerinin bir arada işlendiği parçanın sağ, sol ve arka yüzünde kırık ve eksikler mevcuttur. Lento üç faskiaya ayrılmıştır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Yumurta-ok ucu ve anthemion dizileri lento çerçevesi üzerinde yer almaktadır. Lento ile hyperthyron inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Hyperthyronda meşe yaprakları, dış sırası ve yumurta-mızrak ucu bezeği yer almaktadır. Geisonda yer alan dönüşümlü olarak ters düz yerleştirilmiş alttan sarmaşık dallar ile bağlı akanthuslaşmış palmet yaprak demetleri yer almaktadır.

Bezeme: Lento üzerinde bulunan faskialar sırasıyla 0.04, 0.055, 0.08 m yüksekliğindedir. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk, iki inci dizilimine sahip inci-boncuk dizisiyle ayrılmaktadır. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.045 m uzunluğunda, inciler 0.015 m genişliğindedir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran boncukların uzunluğu 0.045 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. Üçüncü faskia üzerinde yer alan boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği ise 0.02 m'dir. Lento çerçevesinde 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.04 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine anthemion dizisi bulunmaktadır. Açık-kapalı palmetler 0.125 m genişliğindedir. Üstte 0.01 m yüksekliğinde düz silme yer almaktadır. Hyperthyron bölümüne 0.04 m uzunluğunda boncuk ve 0.01 m genişliğinde incilerden oluşan inci-boncuk dizisiyle geçilmektedir. 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisine meşe yapraklarından oluşan bir bezek bulunmaktadır. Defne yapraklarından oluşan bezek üzerinde 0.015x0.025 m ölçülerinde dış sırası yer almaktadır. Dış sırası üzerine 0.025 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m'dir. 0.02 m genişliğindeki düz silme ile geisona geçilir. 0.07 m genişliğindeki alan içerisine alttan sarmaşık dallarla birbirine bağlı, ters ve düz yerleştirilmiş akanthuslaşmış palmet yaprakları yer almaktadır. Yaprakların genişliği 0.21 m olup, üstte yer alan 0.02 m genişliğindeki düz silme ile bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 281

Levha: 94b

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.52

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.31 Y: 0.43 D: 0.48 m

Tanım: Söve bloğundan kopan parçanın her iki yan yüzünde, alt ve üst bölümünde kırık ve eksikler bulunmaktadır. Parça üzerinde içten dışa doğru yer alan üç faskiadan ilki ve çerçeve bölümünün bir kısmı kırık ve eksiktir. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. 45°'lik açığa sahip çerçeve bölümünde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Söve bloğundan kopan parça üzerinde yer alan birinci faskia ve üzerindeki inci-boncuk dizisi kırık ve eksiktir. İkinci faskianın genişliği 0.065 m'dir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran iki inci,

bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisinde boncuklar, 0.065 m uzunluğunda, inciler 0.02 m genişliğindedir. Üçüncü faskia genişliği 0.08 m olup, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.07 m uzunluğunda, inciler 0.02 m genişliğindedir. Çerçeve bölümünde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.03 m'dir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri ise 0.08 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.03 m'dir.

Kat. No.: 282

Levha: 94c

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.64

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.62 Y: 0.29 D: 0.52 m

Tanım: Söve bloğundan kopan parçanın her iki yan yüzünde, alt ve üst bölümlerinde kırık ve eksikler mevcuttur. Parça faskialara ayrılmış, faskialar birbirlerinden inci-boncuk ve Lesbos kymationu ile ayrılmıştır. 45°'lik çerçeve bölümünde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi bulunmaktadır.

Bezeme: Parça üzerinde en içte yer alan birinci faskia kırılmış, birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran yuvarlak düğme formlu boncuklar 0.025 m genişliktedir. Boncuk dizisi üzerinde yer alan ikinci faskianın genişliği 0.065 m'dir. İkinci faskia üzerinde yer alan ve üçüncü faskia ile ikinci faskiayı ayıran Lesbos kymationu 0.03 m genişliğindeki alan içerisine oturtulmuştur. Ara yaprak genişliği 0.06 m'dir. Üçüncü faskia 0.105 m genişlikte, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde bir inci, bir boncuk, iki inci, bir boncuk şeklinde bir dizilim gözükmemektedir. Boncukların uzunluğu 0.025-0.03 m, incilerin genişliği 0.02 m'dir. İnci-boncuk dizisiyle 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümüne geçilmektedir. 0.035 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş olan yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişliği 0.085 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.035 m'dir. En dışta yer alan anthemion dizisinin izleri gözükmemektedir.

Kat. No.: 283

Levha: 94d

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.22

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.50 Y: 0.725 D: 0.61 m

Tanım: Birkaç bloktan oluşan söveye ait bloklardan biridir. Blok, üzerinde yer alan küçük kırık ve çatlaklar dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Bloğun iç yan yüzü oldukça düzgün pürüzsüz işlenmiş, dış yan yüzü kaba murçla işlenmiştir. Ön yüz içten dışa doğru üç faskia ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünden oluşmaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk ve Lesbos kymationu ile ayrılmıştır. Çerçeve bölümünde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi yer almaktadır.

Bezeme: Blok üzerinde içte yer alan birinci faskia genişliği 0.05 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran yuvarlak düğme formundaki boncukların genişliği 0.03 m'dir. İkinci faskia genişliği 0.07 m, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran Lesbos kymationu 0.03 m genişliğindeki bir alan içerisine yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunda üzengi yapraklarının genişliği 0.13 m, ara yaprakların genişliği ise 0.65 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.105 m, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi bir inci, bir boncuk, iki inci, bir boncuk şeklinde bir dizilime sahiptir. Boncukların uzunluğu 0.025 m, incilerin genişliği ise 0.015-0.02 m arasında değişmektedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.035 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen, yumurta-ok ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.085 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerine yerleştirilmiş olan anthemion dizisinin oturtulduğu alanın genişliği 0.03 m'dir. Kapalı palmetlerin genişliği 0.12 m, açık palmetlerin genişliği ise 0.13 m'dir. Anthemion dizisi üzerinde yer alan düz silmenin genişliği ise 0.03 m'dir.

Kat. No.: 284**Levha: 95a****Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** GY,07.11**Buluntu Yeri:** Gymnasium**Tür:** Kapı Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.57 Y: 0.595 D: 0.535 m

Tanım: Lento ve hyperthyron bölümlerinin birlikte işlendiği blok parçasının sağ, sol, alt ve üst bölümleri kırık ve eksiktir. Lento bölümü üç faskia ve çerçeve bölümünden oluşmaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk ve Lesbos kymationu ile ayrılmıştır. Çerçeve bölümünde ise yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi yer almaktadır. Hyperthyron bölümünde sadece Lesbos kymationu korunmuştur. Hyperthyronun geri kalan bölümü kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parça üzerinde yer alan bezemeler aşağıdan yukarı doğru sıralandığında, en altta yer alan faskianın genişliği 0.035 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı ayıran yuvarlak düğme formu boncuk dizisinde boncukların genişliği 0.025-0.03 m arasında değişmektedir. İkinci faskia 0.065 m yüksekliğindedir ve ikinci faskia ile üçüncü faskia birbirinden Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. Lesbos kymationu 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Üzengi yaprak genişliği 0.125 m, ara yaprak genişliği ise 0.65 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.10 m'dir. Üçüncü faskia ile çerçeve bölümü bir inci, bir boncuk, iki inci, bir boncuk şeklinde dizilime sahip inci-boncuk dizisiyle birbirinden ayrılmaktadır. Boncukların uzunluğu 0.03 m, inciler genişliği 0.015 m'dir. Lentonun çerçeve bölümünde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin yerleştirildiği alan 0.35 m genişliğindedir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.085 m, ok uçlarının kanat genişliği 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan anthemion dizisinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.05 m, kapalı palmet yaprak demetinin genişliği 0.085 m, açık palmet yaprak demetinin genişliği 0.105 m'dir. 0.02 m genişliğinde düz bir silme ile hyperthyron bölümüne geçilir. Hyperthyronda 0.035 m genişliğindeki alan içerisine Lesbos kymationu yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yaprağın genişliği 0.115 m, ara yaprak genişliği ise 0.055 m'dir.

Kat. No.: 285**Levha: 95b****Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** GY,07.--**Buluntu Yeri:** Gymnasium**Tür:** Kapı Bloğu**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.31 Y: 0.615 D: 0.47 m

Tanım: Lento ve hyperthyron bölümlerinin bir arada işlendiği parça oldukça hasar görmüş, üzerinde yer alan bezemeler oldukça aşınmıştır. Parça üzerinde yer alan bezekler, aşağıdan yukarıya doğru, lento üzerinde üç faskia, yumurta-ok ucu ve anthemion dizisinin bulunduğu çerçeve bölümü ve hyperthyron bölümünde kısmen korunan Lesbos kymationu şeklinde sıralanabilir. Lesbos kymationu üzerinde yer alan bezemeler korunamamıştır.

Bezeme: Lento, hyperthyron bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parçadır. Lento üzerinde yer alması gereken ilk iki faskia kırık ve eksiktir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran Lesbos kymationunun izleri gözükmemektedir. Üçüncü faskia genişliği 0.10 m olup, üzerinde yer alan ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünü ayıran inci-boncuk dizisinde, bir inci, bir boncuk, iki inci, bir boncuk şeklinde bir dizilim gözükmemektedir. İnci-boncuk dizisi üzerine 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu dizisi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075 m'dir. 0.06 m genişliğindeki alan içerisinden ise anthemion dizisi bulunmaktadır. Anthemion dizisi üzerinde yer alan ince düz bir silme ile hyperthyron bölümüne geçilir. Hyperthyronun ilk bezeği olan Lesbos kymationunun izleri gözükmemektedir. Üstte Lesbos kymationunu takip eden bezeme ve profiller kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 286**Levha:** 95c**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** GY,07.10**Buluntu Yeri:** Gymnasium**Tür:** Kapı Bloğu**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.455 Y: 0.60 D: 0.725 m

Tanım: Lento, hyperthyron bölümlerinin bir arada işlendiği bloğun, arka ve sağ yan yüzünde kırık ve eksikler mevcuttur. Lento üzerinde üç faskia yer almaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ve Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. Çerçeve bölümünde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi yer almaktadır. Lento üzerinde yer alan hyperthyron Lesbos kymationu, meşe yaprakları, meander motifi ve akanthus yapraklarından oluşan bezeme kuşağı yer almaktadır.

Bezeme: Lento üzerinde yer alan faskiaların genişlikleri sırasıyla 0.035 m, 0.06 ve 0.10 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskia birbirinden düğme formu 0.02-0.03 m genişliğinde boncuklar ile ayrılmaktadır. İkinci faskia ve üçüncü faskia 0.04 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yaprakları 0.125 m, ara yapraklar ise 0.055 m genişliğindedir. 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümü ile üçüncü faskia birbirinden iki inci, bir boncuk, bir inci, bir boncuk dizilimine sahip inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Boncukların uzunluğu 0.03 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Çerçeve bölümünde 0.035 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, ok kanatlarının genişliği 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu üzerinde yer alan palmet bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.04 m, kapalı palmet demetleri 0.085 m, açık palmet demetleri ise 0.13 m genişliğindedir. 0.02 m genişliğindeki düz silmeyle hyperthyrona geçilir. Hyperthyronda yer alan Lesbos kymationunun yerleştirildiği alanın genişliği 0.035 m'dir. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yaprağı 0.12 m, ara yaprak ise 0.05 m genişliktedir. Lesbos kymationu üzerinde yer alan meşe yaprakları 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Bezeği, 0.08 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş olan meander motifi ve 0.11 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş akanthus yapraklarından oluşan bezeme kuşağı takip etmektedir. Akanthus yapraklarının genişliği 0.12 m'dir. Üstte yer alan ve bezekli bölümü sınırlandıran düz silme ise 0.03 m genişliktedir.

Kat. No.: 287**Levha:** -**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** GY,07.49**Buluntu Yeri:** Gymnasium**Tür:** Kapı Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** G: 0.44 Y: 0.35 D: 0.435 m

Tanım: Kapı çerçevesinden kopan parça oldukça hasar görmüştür, üzerinde yer alan bezemelerin büyük bir bölümü kırık ve eksiktir. Çerçeve bölümünde yer alan bezeklerin bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parça üzerinde 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümüne geçişte yer alan inci-boncuk dizisi ve çerçeve bölümündeki yumurta-ok ucu bezeği ile anthemion dizisinin izleri görülmektedir.

Kat. No.: 288**Levha:** 95d**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** GY,07.18**Buluntu Yeri:** Gymnasium**Tür:** Kapı Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** G: 0.49 Y: 0.65 D: 0.44 m

Tanım: Söve bloğuna ait parça, oldukça yıpranmış; ön, üst ve yan yüzlerinde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Cephede yer alan bezekler de oldukça hasar görmüştür. Ön yüz içten dışa doğru üç

faskia ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünden oluşmaktadır. Faskialar birbirinden inci-boncuk ve Lesbos kymationu ile ayrılmıştır. Çerçeve bölümü ise kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parça üzerinde içte yer alan birinci faskia genişliği 0.05 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran yuvarlak düğme formundaki boncukların genişliği 0.025 m'dir. İkinci faskia genişliği 0.07 m, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran Lesbos kymationu 0.03 m genişliğindeki bir alan içerisine yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunda üzengi yaprağının genişliği 0.13 m, ara yaprağın genişliği ise 0.6 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.105 m, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi bir inci, bir boncuk, iki inci, bir boncuk şeklinde bir dizilime sahiptir. Boncukların uzunluğu 0.025 m, incilerin genişliği ise 0.015-0.02 m arasında değişmektedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan çerçeve bölümü ve bu alanda yer alan bezemeler kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 289

Levha: 96a

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.58

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.755 Y: 0.61 D: 0.73 m

Tanım: Lento, hyperthyron ve geison bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça her iki yan ve arka yüzünde kırık ve eksikler içermektedir. Lento üç faskiaya ayrılmış, faskialar birbirilerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Lento çerçevesinde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi bulunmaktadır. Hyperthyron bölümü, inci-boncuk dizisi meşe yaprakları ile süslenmiştir. Geisonda dış sırası, yumurta-mızrak ucu bezeği ve geison tacında yer alan dönüşümlü olarak ters düz yerleştirilmiş akanthus yaprak demetleri bulunmaktadır.

Bezeme: Parça üzerinde yer alan faskiaların genişlikleri sırasıyla 0.04 m, 0.055 m, 0.08 m'dir. Faskialar birbirlerinden iki inci, bir boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.04 m uzunluğunda, inciler 0.015 m genişliğindedir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı ayıran boncukların uzunluğu 0.055 m, incilerin genişliği 0.015 m, üçüncü faskia üzerinde yer alan boncukların uzunluğu 0.06 m, incilerin genişliği ise 0.02 m'dir. Lentonun çerçeve bölümüne 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m, ok kanatlarının genişliği ise 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisinde anthemion dizisi bulunmaktadır. Açık palmet demetinin genişliği 0.125 m, kapalı palmet yaprak demetinin genişliği 0.075 m'dir. Anthemion dizisinin üzerinde 0.01 m genişliğinde düz silme ile hyperthyron bölümüne geçilir. Boncukların uzunluğu 0.03-0.05 m arasında değişmektedir. Inciler ise 0.01 m genişliğindedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.03 m genişliğindeki alan içerisine meşe yapraklarından oluşan bezeme bulunmaktadır. Bu bezeme dizisi üzerine 0.03 x 0.02 m ölçülerinde dış sırası yerleştirilmiştir. Dış sırası üzerine 0.025 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m'dir. 0.02 m genişliğindeki düz silme ile geison tacına geçiş sağlanmaktadır. 0.07 m genişliğindeki alan içerisine alttan sarmaşık dallarla birbirine bağlı, ters ve düz yerleştirilmiş akanthuslaşmış palmet yaprakları yer almaktadır. Yaprak genişliği 0.21 m olup, üstte yer alan düz silme kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 290

Levha: 96b

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.69

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.515 Y: 0.575 D: 0.54 m

Tanım: Lento ve hyperthyron bölümlerinin bir arada işlendiği bloktan kopan parça bloğun sol yan yüzüne aittir. Parça her iki yan, üst ve arka yüzünde kırık ve eksikler içermektedir. Parça üzerinde yer alan bezekler oldukça yıpranmıştır. Lento üç faskiaya ayrılmış, faskialar birbirilerinden inci-boncuk

dizisi ve Lesbos kymationu ile ayrılmıştır. Lento çerçevesinde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi bulunmaktadır. Hyperthyron bölümünde Lesbos kymationu ve meşe yaprakları ile süslenmiştir. Üst bölüm kırık ve eksiktir.

Bezeme: Parça lento hyperthyronun birlikte işlendiği bloğun sol köşesine aittir. Üzerinde yer alan faskiaların genişlikleri sırasıyla 0.03 m, 0.06 m, 0.10 m'dir. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk ve Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. İkinci faskia ile üçüncü faskia birbirinden 0.05 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. Üzengi yaprağın genişliği 0.12 m, ara yaprak genişliği ise 0.055 m'dir. Üçüncü faskia üzerinde yer alan inci-boncuk dizisi oldukça yıpranmıştır. 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde bulunan yumurta-ok ucu bezemesinin yer aldığı alanın yüksekliği 0.035 m, yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişlikleri ise 0.075 m, ok kanatlarının ölçüsü ise alınamamaktadır. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisinde anthemion dizisi bulunmaktadır. Açık palmet demetinin genişliği 0.14 m, kapalı palmet yaprak demetinin genişliği 0.07 m'dir. Anthemion dizisinin üzerinde yer alan düz bir silme ile hyperthyron bölümüne geçilmektedir. Hyperthyron bölümünde 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisine Lesbos kymationu yerleştirilmiştir. Üstte meşe yaprak bezemesinin izleri takip edilebilmekte, ancak bunu takip eden bezeklerin olduğu bölüm kırık ve eksiktir.

Kat. No.: 291

Levha: 97a

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.09

Bulut Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.46 Y: 0.63 D: 0.715 m

Tanım: Söve bloğun alt ve üst bölümü kırık, bunun dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Bloğun iç yan yüzü oldukça düzgün işlenmiştir. Ön yüz içten dışa doğru üç faskia ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünden oluşmaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk ve Lesbos kymationu ile ayrılmıştır. Çerçeve bölümünde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi yer almaktadır.

Bezeme: Blok üzerinde en içte yer alan birinci faskia genişliği 0.05 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran yuvarlak düğme formundaki boncukların genişliği 0.03 m'dir. İkinci faskia genişliği 0.07 m, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran Lesbos kymationu 0.03 m genişliğindeki bir alan içerisine yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunda üzengi yaprağının genişliği 0.14 m, ara yaprağın genişliği ise 0.6 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.105 m, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi bir inci, bir boncuk, iki inci, bir boncuk şeklinde bir dizilime sahiptir. Boncukların uzunluğu 0.025 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.035 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen, yumurta-ok ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, ok kanatlarının genişliği ise 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerine yerleştirilmiş olan anthemion dizisinin oturtulduğu alanın genişliği 0.03 m'dir. Kapalı palmetlerin genişliği 0.09 m, açık palmetlerin genişliği ise 0.14 m'dir. Anthemion dizisi üzerinde yer alan düz silmenin genişliği 0.03 m'dir.

Kat. No.: 292

Levha: 97b

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.29

Bulut Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.53 Y: 0.66 D: 0.62 m

Tanım: Dört parça halinde ele geçen söve bloğunun eşik üzerine oturan bölümüdür. Bloğun üst bölümü kırık bunun dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Bloğun iç yan yüzü oldukça düzgün işlenmiştir. Ön yüz içten dışa doğru üç faskia ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünden oluşmaktadır. Faskialar birbirlerinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmıştır. Çerçeve bölümünde

yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi bulunmaktadır. Düz bir silme ile çerçeve bölümü sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Blok üzerinde en içte yer alan birinci faskianın genişliği 0.05 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.03 m, incilerin genişliği 0.02 m'dir. İkinci faskia genişliği 0.065 m, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.08 m, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. Çerçeve bölümünde yer 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen, yumurta-ok ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, ok kanatlarının genişliği ise 0.03 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerine yerleştirilmiş olan anthemion dizisinin oturtulduğu alanın genişliği 0.03 m'dir. Kapalı palmetlerin genişliği 0.07 m, açık palmetlerin genişliği ise 0.12 m'dir. Anthemion dizisi üzerinde yer alan düz silmenin genişliği ise 0.035 m'dir.

Kat. No.: 293

Levha: 97c

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.29a

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.53 Y: 0.51 D: 0.45 m

Tanım: Dört parça halinde ele geçen söve bloğunun orta bölümüne ait parçadır. Bloğun üst, alt ve arka bölümü kırık bunun dışında oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Bloğun iç yan yüzü oldukça düzgün işlenmiştir. Ön yüz içten dışa doğru üç faskia ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünden oluşmaktadır. Faskialar birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmıştır. Çerçeve bölümünde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi yer almaktadır. Düz bir silme ile çerçeve bölümü sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Blok üzerinde en içte yer alan birinci faskia genişliği 0.05 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.03 m, incilerin genişliği 0.02 m'dir. İkinci faskia genişliği 0.065 m, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.08 m, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. Çerçeve bölümünde yer 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen, yumurta-ok ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.03 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerine yerleştirilmiş olan anthemion dizisinin oturtulduğu alanın genişliği 0.03 m'dir. Kapalı palmetlerin genişliği 0.07 m, açık palmetlerin genişliği ise 0.12 m'dir. Anthemion dizisi üzerinde yer alan düz silmenin genişliği ise 0.035 m'dir.

Kat. No.: 294

Levha: 97d

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.29b

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.53 Y: 1.10 D: 0.60 m

Tanım: Dört parça halinde ele geçen söve bloğunun üst bölümüne aittir ve ortasından ikiye bölünmüştür. Parçanın her iki yan yüzünde, üst ve alt bölümünde kırık ve eksikler mevcuttur. Üst kenar iç cephede 45°'lik bir açı ile kesilmiştir. Ön yüz içten dışa doğru üç faskia ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünden oluşmaktadır. Faskialar birbirinden inci boncuk dizisi ile ayrılmıştır. Çerçeve bölümünde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi yer almaktadır. Düz bir silme ile çerçeve bölümü sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Blok üzerinde en içte yer alan birinci faskia kırılmış çok küçük bir bölümü korunmuştur. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde bir boncuk ve iki inci

korunabilmiştir. Boncukların uzunluğu 0.03 m, incilerin genişliği 0.02 m'dir. İkinci faskia büyük oranda kırık olmasına karşın, genişliği 0.065 m'dir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.08 m, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.065 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde yer 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen, yumurta-ok ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.03 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerine yerleştirilmiş olan anthemion dizisinin oturtulduğu alanın genişliği 0.03 m'dir. Kapalı palmetlerin genişliği 0.07 m, açık palmetlerin genişliği ise 0.12 m'dir. Anthemion dizisi üzerinde yer alan düz silmenin genişliği ise 0.035 m'dir.

Kat. No.: 295

Levha: 97e

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.28

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.65 Y: 0.595 D: 0.685 m

Tanım: Lento, hyperthyron, geison ve konsolun birlikte işlendiği bloktan kopan parça bloğun sol köşesine aittir ve oldukça hasar görmüştür. Parçanın sağ, sol yan, üst ve alt bölümünde kırık ve eksikler mevcuttur. Lento bölümü üzerinde yer alan üçüncü faskia ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümü korunmuştur. Üzerinde, üçüncü faskia, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi, yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi kısmen günümüze ulaşmıştır. Hyperthyron bölümünde yer alan meşe yaprakları üstte yer alan dış sırası ve yumurta-mızrak ucu bezeği kısmen korunmuştur. Geison tacında yer alan bezekler kırık ve eksiktir.

Bezeme: Lento üzerinde bulunan faskialardan üçüncü faskianın 0.12 m genişliğinde bir bölümü korunmuştur. Üçüncü faskia üzerinde korunan boncukların uzunluğu 0.06 m, incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. Lento çerçevesinde 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075-0.08 m, ok uçlarının kanat genişliği ise ölçülememiştir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisinde anthemion dizisi bulunmaktadır. Anthemion dizilerinin de ölçüleri alınamamıştır. Üstte 0.01 m yüksekliğinde düz bir silme yer almaktadır. Hyperthyron bölümüne inci-boncuk dizisiyle geçilmektedir. 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisinde meşe yapraklarından oluşan bir bezek bulunmaktadır. Meşe yapraklarından oluşan bezek üzerinde yer alan dış sıraları kırılmış ve aşınmıştır. Dış sırası üzerine 0.025 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-mızrak ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.06 m'dir. 0.02 m genişliğindeki düz silme ile geisona geçilir. Ancak bu profil ve profil üzerinde yer alan bezekler korunmamıştır. köşede yer alan Volütlü konsol da korunmamıştır.

Kat. No.: 296

Levha: 98a

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.57

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.525 Y: 0.61 D: 0.76 m

Tanım: Lento, hyperthyron, geison ve konsolun birlikte işlendiği bloktan kopan parça oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde lentonun dış çerçevesi ve sağ konsolun bir bölümü korunmuştur. Parça her iki yan, üst ve alt bölümünde kırık ve eksikler içermektedir. Üzerinde, 45°'lik açıya sahip lento çerçevesinde yer alan yumurta-ok ucu, anthemion dizisi ve konsol volütleri arasında kalan akanthus yaprakları korunmuştur.

Bezeme: Lento, hyperthyron, geison ve konsolun birlikte işlendiği bloğun sağ tarafına ait parçanın, lento üzerinde yer alan faskiaları ve faskiaları birbirinden ayıran bezekler kırık ve eksiktir. Üçüncü

faskia üzerinde yer alan iki inci, bir boncuk, iki inci dizisinden oluşan inci-boncuk dizisinin bir bölümü korunmuştur. Boncuklar 0.04 m uzunluğunda, inciler 0.01 m genişliğindedir. İnci-boncuk bezeği üzerinde 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.04 m, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.03 m'dir. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde yer alan anthemion dizisi 0.04 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiştir. Kapalı palmet yaprağının genişliği 0.07 m, açık palmet tam olarak korunamamıştır. Çerçeve üzerinde yer alan bezekli bölümü sınırlandıran düz silmenin genişliği 0.015 m'dir. Kapı konsolunun korunan yüksekliği 0.41 m, genişliği 0.18 m'dir. Konsol üzerinde korunan en sağlam volütün çapı 0.165 m'dir. Volütün sağ tarafında ince murçla işlenen alanın genişliği ise 0.20 m'dir.

Kat. No.: 297

Levha: 98b

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.62

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.63 Y: 0.59 D: 0.73 m

Tanım: Lento, hyperthyron ve konsolun birlikte işlendiği bloktan kopan parça bloğun sağ köşesine aittir ve oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde lento üzerinde yer alan üçüncü faskia ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümü ve sağ konsol korunmuştur. Parçanın sol yan, üst ve alt bölümünde kırık ve eksikler mevcuttur. Üzerinde, üçüncü faskia, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi, yumurta-ok ucu, anthemion dizisi ve konsol korunmuştur. Hyperthyron ve geison bölümünde yer alan bezekler kısmen takip edilebilmektedir.

Bezeme: Lento, hyperthyron ve konsol bölümlerinin bir arada işlendiği blok oldukça hasar görmüş, çeşitli yüzlerinde kırık ve eksikler içermektedir. Parça üzerinde yer alan konsolun dış yüzünde taşın kendisinden kaynaklanan bir özür bulunmaktadır. Lento bölümünde üçüncü faskianın korunan genişliği 0.07 m'dir. Üçüncü faskia ile 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde iki inci, bir boncuk, bir inci, bir boncuk şeklinde bir dizilim söz konusudur. Boncukların uzunluğu 0.025 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerine 0.035 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş olan yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.055 m, ok uçlarının kanat genişliği 0.03 m'dir. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde yer alan 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine anthemion dizisi yerleştirilmiştir. Açık palmet demetlerinin genişliği 0.11 m, kapalı palmet demetlerinin genişliği ise 0.075 m'dir. Çerçeve bölümünü sınırlandıran düz silmenin genişliği ise 0.02 m'dir. Hyperthyron'da yer alan Lesbos kymationu ve meşe yapraklarından oluşturulan diğer bezeme kuşağının çok az bir bölümü korunmuştur. Konsol yüksekliği 0.53 m, genişliği 0.18 m, volüt çapı ise 0.221 m'dir. Konsol volütleri arasında kalan boşluklarda akanthus yaprakları yer almaktadır. Konsolun üzerinde bir adet akanthus yaprağı ve inci-boncuk dizisi yer almaktadır. Konsolun dış, üst yan kenarında meander motifi yer almaktadır. Yan yüzde kalan düz silme 0.15 m genişliğindedir.

Kat. No.: 298

Levha: 98c

Buluntu Yılı: 2008

Kazı Env. No.: GY,08.170 - 171

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.60 Y: 0.565 D: 0.645 m

Tanım: Lento, hyperthyron ve konsolun birlikte işlendiği bloktan kopan parça bloğun sol tarafına ait olup oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde lentonun dış çerçevesi ve konsol iki parça halinde ele geçmiştir. Parça her iki yan, üst ve alt bölümünde kırık ve eksikler bulunmaktadır. Üzerinde, 45°'lik açıya sahip lento çerçevesinde yer alan yumurta-ok ucu, anthemion dizisi kısmen korunmuştur. Konsol volütleri arasında kalan akanthus yaprakları izlenebilmektedir.

Bezeme: Lento, hyperthyron ve konsol bölümlerinin bir arada işlendiği blok, oldukça hasar görmüş bezekler aşınmış, çeşitli yüzlerinde kırık ve eksikler içermektedir. Çerçeve bölümünde 0.04 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş olan yumurta-ok ucu bezemesinde yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.07 m'dir. Yumurta-ok ucu bezeği üzerinde yer alan 0.045 m yüksekliğindeki alan içerisine anthemion dizisi yerleştirilmiştir. Kapalı palmet demetlerinin genişliği ise 0.095 m'dir. Çerçeve bölümünü sınırlandıran düz silmenin genişliği ise 0.035 m'dir. Hyperthyron bölümü korunmamıştır. Konsolun korunan yüksekliği 0.47 m, genişliği 0.18 m, volüt çapı ise 0.28 m'dir. Konsol volütleri arasında kalan boşluklarda akanthus yaprakları yer almaktadır. Konsolun üzerinde de bir adet akanthus yaprağı bulunmaktadır. Yan yüzde kalan düz silme 0.13 m genişliğindedir.

Kat. No.: 299

Levha: 99a

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.02

Bulut Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.51 Y: 1.86 D: 0.63 m

Tanım: İn situ olarak yerinde korunan söve bloğunun üst ve arka bölümü kırık, ön yüzde yer alan bezemeler tahrip olmuştur. İçten dışa doğru üç faskia ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünden oluşmaktadır. Faskialar birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Çerçeve bölümünde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi yer almaktadır. Düz bir silme ile çerçeve bölümü sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Blok üzerinde en içte yer alan birinci faskia 0.05 m genişlikte, birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.06 m uzunlukta, inciler 0.015 m genişlikte. İkinci faskia 0.065 m genişliğinde, ikinci ve üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.08 m, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.05 m, incilerin genişliği ise 0.02 m'dir. Çerçeve bölümünde 0.04 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen, yumurta-ok ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerine yerleştirilmiş olan anthemion dizisinin oturtulduğu alanın genişliği 0.04 m'dir. Açık ve kapalı palmetlerin genişliği 0.14 m'dir. Anthemion dizisi üzerinde yer alan düz silmenin genişliği ise 0.03 m'dir.

Kat. No.: 300

Levha: 99b

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.27

Bulut Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.50 Y: 1.27 D: 0.71 m

Tanım: İn situ olarak yerinde korunan söve bloğunun üst bölümü ve ön yüzünde çeşitli kırık ve eksikler bulunmaktadır. Genel olarak oldukça sağlam olarak günümüze ulaşmıştır. Cephede içten dışa doğru üç faskia ve 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümü yer almaktadır. Faskialar birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmıştır. Çerçeve bölümünde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi yer almaktadır. Düz bir silme ile çerçeve bölümü sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Blok üzerinde en içte yer alan birinci faskia 0.05 m genişlikte, birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişlikte. İkinci faskia 0.06 m genişlikte ve üçüncü faskia ile arasında yer alan inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.04 m., incilerin genişliği 0.015 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.08 m, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.08 m, incilerin genişliği ise 0.02 m'dir. 45°'lik açıya sahip çerçeve bölümünde 0.03 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen, yumurta-ok ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.075 m, ok kanatlarının genişliği ise 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerine yerleştirilmiş olan anthemion dizisinin oturtulduğu alanın genişliği 0.03 m'dir. Kapalı palmetlerin

genişliği 0.07 m, açık palmetlerin genişliği ise 0.14 m'dir. Anthemion dizisini sınırlandıran düz silmenin genişliği ise 0.035 m'dir.

Kat. No.: 301

Levha: 99c

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.04

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.54 Y: 0.475 D: 0.815 m

Tanım: İn situ olarak yerinde korunan söve bloğunun her iki yan yüzü de kırık ve eksiktir. Alt ve üst bölümleri düzgün bir şekilde işlenmiştir. Cephede içte kalan ilk iki faskia kırık ve eksiktir. İkinci ve üçüncü faskiayı birbirinden ayıran Lesbos kymationu , üçüncü faskia ve 45°'lik açığa sahip çerçeve bölümü sağlam olarak günümüze ulaşmıştır. Çerçeve bölümüne, iki, inci, bir boncuk, bir inci, bir boncuk dizisi ile geçilir. Bu bölümde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi yer almaktadır. Düz bir silme ile bezekli bölüm sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Blok üzerinde en içte yer alan birinci faskia ile ikinci faskia kırık ve eksiktir. İkinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran Lesbos kymationunda 0.05 m genişliğindeki bir alan içerisine yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunda üzengi yaprağının genişliği 0.11 m, ara yaprağın genişliği ise 0.075 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.105 m, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi bir inci, bir boncuk, iki inci, bir boncuk şeklinde bir dizilime sahiptir. Boncukların uzunluğu 0.04 m, incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.035 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen, yumurta-ok ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.085 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.03 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerine yerleştirilmiş olan anthemion dizisinin oturtulduğu alanın genişliği 0.03 m'dir. Kapalı palmetlerin genişliği 0.075 m, açık palmetlerin genişliği ise 0.105 m'dir. Anthemion dizisi üzerinde yer alan düz silmenin genişliği 0.03 m'dir.

Kat. No.: 302

Levha: 99d

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: GY,07.08

Buluntu Yeri: Gymnasium

Tür: Kapı Bloğu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: G: 0.535 Y: 1.00 D: 0.66 m

Tanım: İn situ olarak yerinde korunan söve bloğunun üst bölümü kırık olmasına karşın genel olarak oldukça sağlam olarak günümüze ulaşmıştır. Cephede içten dışa doğru üç faskia ve 45°'lik açığa sahip çerçeve bölümünden oluşmaktadır. Faskialar birbirinden inci-boncuk dizisi ve Lesbos kymationu ile ayrılmaktadır. Çerçeve bölümünde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi yer almaktadır. Düz bir silme ile çerçeve bölümü sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Blok üzerinde en içte yer alan birinci faskia genişliği 0.05 m'dir. Birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran yuvarlak düğme formundaki boncukların genişliği 0.02 m'dir. İkinci faskia genişliği 0.07 m, ikinci faskia ile üçüncü faskiayı birbirinden ayıran Lesbos kymationunda 0.055 m genişliğindeki bir alan içerisine yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunda üzengi yaprağının genişliği 0.14 m, ara yaprağın genişliği ise 0.075 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.105 m, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisi bir inci, bir boncuk, iki inci, bir boncuk şeklinde bir dizilime sahiptir. Boncukların uzunluğu 0.02 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.035 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen, yumurta-ok ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.03 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerine yerleştirilmiş olan anthemion dizisinin oturtulduğu alanın genişliği 0.03 m'dir. Kapalı palmetlerin genişliği 0.09 m, açık palmetlerin genişliği ise 0.13 m'dir. Anthemion dizisi üzerinde yer alan düz silmenin genişliği 0.03 m'dir.

Kat. No.: 303**Levha:** 99e**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** GY,07.01**Buluntu Yeri:** Gymnasium**Tür:** Kapı Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** G: 0.46 Y: 1.24 D: 0.66 m

Tanım: İn situ olarak yerinde korunan söve bloğunun üst bölümü kırık, cephesinde çeşitli kırık ve çatlaklar mevcuttur. Cephede içten dışa doğru üç faskia ve 45°'lik açığa sahip çerçeve bölümünden oluşmaktadır. Faskialar birbirinden inci-boncuk dizisi ile ayrılmaktadır. Çerçeve bölümünde yumurta-ok ucu ve anthemion dizisi yer almaktadır. Düz bir silme ile çerçeve bölümü sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Blok üzerinde en içte yer alan birinci faskia 0.05 m genişlikte, birinci faskia ile ikinci faskiayı birbirinden ayıran inci boncuk dizisinde boncuklar 0.05 m uzunlukta, inciler 0.02 m genişlikte. İkinci faskia 0.065 m genişliğinde, ikinci ve üçüncü faskiayı birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.055 m, incilerin genişliği 0.01 m'dir. Üçüncü faskia genişliği 0.08 m, üçüncü faskia ile çerçeve bölümünü birbirinden ayıran inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.07 m, incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. Çerçeve bölümünde 0.04 m genişliğindeki alan içerisine yerleştirilen, yumurta-ok ucu bezemesinde, yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.08 m, ok uçlarının kanat genişliği ise 0.035 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerine yerleştirilmiş olan anthemion dizisinin oturtulduğu alanın genişliği 0.04 m'dir. Kapalı palmetlerin genişliği 0.115 - 0.14 m, açık palmetlerin genişliği ise 0.135 m'dir. Anthemion dizisini sınırlandıran düz silmenin genişliği ise 0.03 m'dir.

Kat. No.: 304**Levha:** 100a**Buluntu Yılı:** -**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Asklepieion**Tür:** Kapı Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.78 Y: 0.61 G: 0.69 m

Tanım: Kapı üst pervazına ait lento, hyperthyron ve geison bölümlerinin birlikte işlendiği blok oldukça hasar görmüştür. Küçük parçalara ayrılan bloğa ait parçalar birleştirilmiştir. Blok her yönde kırık ve eksikler içermektedir. En altta yer alan lento ve lento tacında herhangi bir bezek yer almamaktadır. Lento üzerinde yer alan hyperthyron bölümünde dikey bir şekilde, yan yana yerleştirilen akanthus yaprak bezekleri ve bu yaprakların arkalarında kalan boşluklarda kamış yaprak motifleri korunmuştur. Bu bezeğin üzerinde yer alan inci-boncuk dizisinin bir bölümü takip edilebilmektedir.

Bezeme: Lento ve lento tacında üzerinde herhangi bir bezek yer almamaktadır. Lento üzerinde yer alan birinci faskia 0.045 m , ikinci faskia 0.08 m, üçüncü faskia ise 0.085 m genişliğe sahiptir. faskialar üzerinde yer alan profiller sırasıyla 0.035 ve 0.04 m genişliğindedir. Lento 0.05 m yüksekliğindeki düz silme ile sınırlandırılmıştır. Hyperthyron bölümünde 0.07 m yüksekliğindeki alan içerisine 0.13 m genişliğinde akanthus yaprakları dikey ve yan yana yerleştirilmiş, aralarında kalan boşluklara ise kamış yaprak motifleri yerleştirilmiştir. Hyperthyron'da yer alan bu bezeme kuşağı üzerinde iki inci, bir boncuk, bir inci, bir boncuk şeklinde dizilim gösteren inci-boncuk bezemesi yer almaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.03 m, incilerin genişliği 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin izleri gözükmemektedir. Bloğun üst bölümünde yer alan bezekler ve profiller korunamamıştır.

Kat. No.: 305**Levha:** 100b**Buluntu Yılı:** 2009**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Asklepieion Önü**Tür:** Kapı Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 1.02 Y: 0.545 D: 0.76 m

Tanım: Lento, hyperthyron ve geison bölümlerinin bir arada işlendiği kapı üst pervazına ait blok oldukça hasar görmüştür. Her yönde kırık ve eksikler içermektedir. Blok üzerinde üç faskiaya ayrılmış olan lento ve lento tacında herhangi bir bezek yer almamaktadır. Lento üzerinde yer alan hyperthyron bölümünde dikey bir şekilde, yan yana yerleştirilen akanthus yaprakları ve bu yaprakların arkalarında kalan boşluklarda kamış yaprak motifleri ve üstte Lesbos kymationu yer almaktadır. Geison bölümünde ise inci-boncuk dizisi ve anthemion dizisi yer almaktadır.

Bezeme: Lento üzerinde yer alan faskialar sırasıyla 0.055, 0.105 m'dir. Faskialar üzerinde 0.02 m yüksekliğinde iç bükey ve 0.02 m yüksekliğinde bir dış bükey profil yer almaktadır. 0.035 m yüksekliğindeki iç bükey bir profil ve 0.04 m yüksekliğindeki düz silme ile lento alanı sınırlandırılmıştır. Hyperthyron bölümünde 0.055 m yüksekliğindeki alan içerisinde 0.09 m genişliğinde, küçük akanthus yaprakları ve bunların arkasına yerleştirilmiş kamış yaprakları bulunmaktadır. Bu bezeme üzerinde 0.03 m yüksekliğindeki alan içerisine Lesbos kymationu yerleştirilmiştir. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yaprakları 0.115 m, ara yapraklar ise 0.055 m genişliğindedir. 0.035 m genişliğindeki düz silme ile hyperthyron'dan geison bölümüne geçilir. Geison üzerinde en altta inci-boncuk dizisi yer almaktadır. İki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde bir dizilime sahip inci-boncuk dizisinde, incilerin genişliği 0.01 m, boncukların uzunluğu 0.055 m'dir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.08 m genişliğindeki alan içerisine, 0.19 m genişliğindeki kökler üzerine yerleştirilmiş anthemion dizileri gözükmektedir. 0.045 m genişliğindeki düz silme ile geison bölümü sonlanmaktadır.

Kat. No.: 306

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Asklepieion

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.60 Y: 0.50 D: 0.68 m

Tanım: Lento, hyperthyron, geison ve konsolun bir arada işlendiği kapı pervazına ait bloğun sağ köşesine aittir. Bloğun her iki yan yüzü ve üst bölümünde kırık ve eksikler mevcutken alt bölümü ince uçlu murçla işlenmiş ve perdahlanmıştır. Parça üzerinde lento ve hyperthyronun bir bölümü korunmuştur. Hyperthyron'da yer alan bezeklerden akanthus yapraklarının bir bölümü takip edilebilmektedir. Bloğu sağda sınırlandıran kapı konsolu kırık ve eksiktir.

Bezeme: Lento üzerinde korunan faskia kırık olduğu için sağlıklı bir ölçü alınamamıştır. Faskia üzerinde yer alan profiller sırasıyla 0.04 ve 0.025 m genişliğe sahiptir. 0.045 m yüksekliğindeki düz silme ile lento sınırlandırılmıştır. Hyperthyron bölümünde 0.09 m genişliğinde, küçük akanthus yapraklarının izleri yer almaktadır.

Kat. No.: 307

Buluntu Yılı: 2009

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Asklepieion Önü

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.435 Y: 0.15 D: 0.14 m

Tanım: Lento ve hyperthyronun birlikte işlendiği bloğa ait parça. Parça üzerinde sadece hyperthyronun bir bölümü korunmuştur. Bu bölümde, yumurta-ok ucu, üzerinde yer alan profil içerisinde sarmaşık motifi ve Lesbos kymationunun bir bölümü yer almaktadır. En üstte yer alan düz silme ile geison üzerinde yer alan bezekler sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Lento ve hyperthyron bölümlerinin bir arada işlendiği kapı üst pervazına ait bir bloktan kopmuştur. Hyperthyron bölümünde yer alan yaklaşık 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisinde yerleştirilen yumurta-ok ucu bezemesinde sadece bir yumurta bezeği kısmen korunmuştur. Yumurta-

Levha: 101a

Levha: 101b

ok ucu bezemesi üzerinde 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisine sarmaşık dallarından oluşan bir bezek bulunmaktadır. Sarmaşık dallarından oluşan bezek üzerinde 0.05 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş olan Lesbos kymationu yer almaktadır. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yaprakların genişliği 0.125 m, ara yaprakların genişlikleri ise 0.055 m'dir. Bu bezekler 0.045 m genişliğindeki düz silme ile sınırlandırılmıştır.

Kat. No.: 308

Levha: 101c

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Asklepieion Önü

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.52 Y: 0.22 D: 0.49 m

Tanım: Kapının üst çerçevesine ait lento ve hyperthyronun birlikte işlendiği mimari bloktan kopmuş parça. En altta dikey akanthus yaprakları ve bu yapraklar arasında kalan boşlukta kamış yaprakları yer almaktadır. Akanthus yaprakları üzerinde yer alan bezemeler, inci-boncuk dizisi, yumurta-ok ucu bezeği, sarmaşık dalları ve Lesbos kymationudur. Üstte yer alan düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır.

Bezeme: Lento ve hyperthyron bölümlerinin bir arada işlendiği kapı üst pervazına ait bloktan kopmuştur. İçten dışa doğru yerleştirilen bezek düzenlemesinde akanthus yaprakları ve akanthus yapraklarının arasına yerleştirilmiş olan kamış yapraklarından oluşan bezeme, parça üzerinde hyperthyron bölümünde korunan ilk bezek dizisini oluşturmaktadır. Bu bezeği bir boncuk, iki inci, bir boncuk, bir inci, bir boncuk şeklinde dizilim gösteren inci-boncuk dizisi izlemektedir. Boncukların uzunluğu 0.025 - 0.035 m arasında değişmekte, incilerin genişliği ise 0.015 m'dir. İnci-boncuk dizisini 0.05 m yüksekliğe sahip alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi takip etmektedir. Yumurtalar kabukları ile birlikte 0.08 m, ok uçlarının kanat genişlikleri ise 0.03 m'dir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisine bir kök içerisinden çıkan iki sarmaşık dalı birbirinin tersi yönünde sağa ve sola doğru yan yana birbirini takip etmektedir. En üstte 0.04 m yüksekliğindeki alan içerisine Lesbos kymationu yerleştirilmiştir. Üzengi yaprağının genişliği 0.125 m, ara yaprak genişliği ise 0.06 m'dir. Parçanın üstünde yer alan ve bezekli alanı sınırlandıran düz silmenin genişliği 0.05 m'dir.

Kat. No.: 309

Levha: 101d

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Asklepieion Önü

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.37 Y: 0.22 D: 0.185 m

Tanım: Kapı üst pervazına ait lento ve hyperthyron bölümlerinin birlikte işlendiği bloktan kopmuş parça. Parça üzerinde hyperthyronda dikey akanthus yaprakları ve bu yapraklar arasında kalan boşlukta kamış yaprakları korunmuştur. Akanthus yaprakları üzerinde yer alan, inci-boncuk dizisi ile üzerinde yumurta-ok ucu bezeğinin bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Lento ve hyperthyron bölümlerinin bir arada işlendiği kapı üst pervazına ait bir bloktan kopmuştur. İçten dışa doğru yerleştirilen bezek düzenlemesinde akanthus yaprakları ve akanthus yapraklarının arkasına yerleştirilmiş olan kamış yapraklarından oluşan bezek dizisi hyperthyron üzerinde yer alan ilk bezek dizisini oluşturmaktadır. Bu bezeği bir boncuk, iki inci, bir boncuk, bir inci, bir boncuk şeklinde dizilim gösteren inci-boncuk dizisi izlemektedir. Boncukların uzunluğu 0.03 m, incilerin genişliği ise 0.02 - 0.015 m arasında değişmektedir. İnci-boncuk dizisi üzerinde 0.05 m yüksekliğe sahip alan içerisine yumurta-ok ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtalar kabukları ile birlikte 0.08 m, ok kanatları ise 0.035 m genişliğe sahiptir. Yumurta-ok ucu bezemesi üzerinde yer alan bezekler korunmamıştır.

Kat. No.: 310**Levha:** 101e**Buluntu Yılı:** 2009**Kazı Env. No.:** C,09.155**Buluntu Yeri:** Cadde**Tür:** Kapı Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** G: 0.39 Y: 0.565 D: 0.27 m

Tanım: Lento, hyperthyron, geison ve konsolun birlikte işlendiği bloktan kopan parça oldukça hasar görmüştür. Kapı konsolu üç parça halinde ele geçmiştir. Parça üzerinde hyperthyron ve geisonun küçük bir bölümü ile sol konsol korunmuştur. Parça üzerinde hyperthyron ve geison bölümlerinde yer alan inci-boncuk, yumurta-ok ucu, sarmaşık dalı, Lesbos kymationunun bir bölümü korunmuştur. Konsol üzerinde volütler arasında kalan akanthus yaprağı, sarmaşık ve çiçek motifleri ile konsol volütlerinin altında ve üstünde akanthus yaprağı bulunmaktadır.

Bezeme: Kapı pervazının lento bölümü kırılmış, hyperthyron ve geison bölümleri üzerinde yer alan bezeklerin ise bir bölümü korunmuştur. Lento, hyperthyron, geison ve konsolun birlikte işlendiği kapı üst pervazından kopan parça üzerinde konsolun tamamı, hyperthyron ve geisonda yer alan bezeklerin ise bir bölümü korunmuştur. Hyperthyron üzerinde yer alan ve geisona geçişi sağlayan inci-boncuk dizisine ait iki inci bezeği korunabilmiştir. İncilerin genişlikleri 0.01 m'dir. İnci boncuk dizisi üzerinde yer alan geisonda üç farklı bezek bulunmaktadır. Geisonda yer alan ilk motif 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilen yumurta-ok ucu bezedir. Bu bezeğe ait bir ok ucu sağlam bir şekilde korunmuştur. Ok ucunun kanat genişliği 0.05 m'dir. Yumurta-ok ucu bezeği üzerine 0.03 m yüksekliğinde alan içerisinde yer alan sarmaşık dallarının çok az bir bölümü korunmuştur. Üstte yer alan Lesbos kymationunun yerleştirildiği alanın yüksekliği 0.03 m'dir. Lesbos kymationunu oluşturan üzengi yaprakları 0.12 m, ara yapraklar ise 0.07 m genişliktedir. Üstte yer alan 0.05 m yüksekliğindeki düz silme ile bezekli alan sınırlandırılmıştır. Konsolu oluşturan volütün üst ve alt kısmında akanthus yaprak bezeği bulunmaktadır. Konsol üzerinde yer alan akanthus 0.22 m uzunluğunda ve 0.16 m genişliğindedir. Altında yer alan akanthus ise 0.14 m uzunluğunda ve 0.06 m genişliğindedir. Üst volüt çapı 0.21 m, alt volüt çapı ise 0.16 m'dir. Volüt sarmalları arasında kalan boşluklardan dış kısımda sarmaşık dalları ve aralarında yer alan çiçek motifleri bulunurken, iç tarafta kalan boşlukta ise akanthus yaprak bezeği yer almaktadır.

Kat. No.: 311**Levha:** 102a**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** OM,07.314**Buluntu Yeri:** Opramoas Anıtı**Tür:** Kapı Bloğu Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği**Ölçüler:** U: 0.96 Y: 0.57 D: 0.51 m

Tanım: Lento, hyperthyron ve geisonun birlikte işlendiği bloğa ait parça. Lento bölümünde üç adet faskia yer almaktadır. Lentonun üzerinde yer alan hyperthyron iki adet bezemesiz profile sahiptir. Hyperthyron üstte düz bir silme ile sonlanmaktadır. Geison, lento ve hyperthyronun aksine bezeklidir. Geison üzerinde yan yana dikey olarak yerleştirilmiş akanthus yaprakları bulunmaktadır. Akanthus yaprakları arasında kalan boşluklarda kamış yaprak motifleri yer almaktadır. Geison tacına geçişte inci-boncuk bezeği yer almaktadır. İnci-boncuk dizisi üzerinde ise yumurta-ok ucu bezedinin izleri bulunmaktadır.

Bezeme: Blok lento, hyperthyron ve geison bloğu olarak işlenmiştir. Lento üç adet faskiaya ayrılmıştır. Lentodan hyperthyron bölümüne doğrudan geçilmektedir. Hyperthyron bölümünde iki adet bezeksiz profil yer almakta, en üstte yer alan 0.03 m genişliğindeki düz silme ile bezekli geison bölümüne geçilmektedir. Geison üzerinde, 0.07 m genişliğindeki alan içerisinde, 0.13 m genişliğe sahip akanthus yaprakları yer almaktadır. Akanthus yapraklarının arkasında kalan boşlukta kamış yaprak motifi bulunmaktadır. Akanthus ve kamış yaprak motifinden oluşan bezeme üzerine iki inci, bir boncuk dizilimine sahip inci-boncuk dizisi yerleştirilmiştir. Korunan boncuk 0.035 m uzunluğunda,

inciler ise 0.01 m genişliğindedir. Parça üzerinde inci-boncuk dizisinin üzerinde yer alan yumurta-ok ucu bezemesinin izleri gözükmemektedir.

Kat. No.: 312

Levha: 102b

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: OM,07.343

Bulut Yeri: Opramoas Anıtı

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: U: 0.92 Y: 0.55 D: 0.75 m

Tanım: Lento, hyperthyron, geison ve konsolun bir bütün olarak işlendiği kapı üst bölümüne ait bloğun sağ köşe parçası. Parçanın alt bölümünde yer alan lento üzerinde yer alan faskialar kırılmış, üçüncü faskianın bir bölümü korunmuştur. Lentonun üzerinde yer alan hyperthyronda bir iç bükey bir de kyma reversa profili yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile hyperthyron bölümü sınırlandırılmıştır. Geison, lento ve hyperthyronun aksine bezekli değildir. Geison üzerinde yan yana dikey olarak yerleştirilmiş akanthus yaprakları bulunmaktadır. Geison tacı kırık ve eksiktir. Parçanın sağ tarafında yer alan izlerden kapı konsolunun da diğer örgelerle bir arada işlendiği anlaşılmaktadır.

Bezeme: Parça ön, arka, sağ ve sol yan yüzünde kırık ve eksikler içermektedir. Parçanın lento bölümünde yer alan faskialar kırılmış, sadece alt sağ köşede üçüncü faskianın 0.215 m'lik bir bölümü korunabilmiştir. Faskiaların üzerinde, alttan yukarıya doğru sırasıyla kyma reversa ve iç bükey bezemesiz profillere ayrılmış hyperthyron bölümü yer almaktadır. Hyperthyron 0.03 m genişliğindeki düz bir silme ile sınırlandırılmıştır. Düz silme üzerinde yer alan geison bölümünde yan yana yerleştirilmiş akanthus yapraklarından oluşan bir bezeme söz konusudur. Akanthus yaprakları 0.13 m genişliğindedir ve üst bölümleri korunmamıştır. Parçanın sağ köşesinde kapı konsolunun 0.185 m genişliğindeki bir bölümü korunabilmiştir. Bu bölümde konsol volütleri arasında yer alan akanthus yaprağının çok az bir bölümü takip edilebilmektedir.

Kat. No.: 313

Levha: 103a

Bulut Yılı: 2007

Kazı Env. No.: OP,07.339

Bulut Yeri: Opramoas Anıtı

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: Y: 0.52 U: 0.67 D: 0.50 m

Tanım: Lento, hyperthyron, geison ve konsolun bir bütün olarak işlendiği kapı üst bölümüne ait bloğun sol köşe parçası. Parçanın alt bölümünde yer alan lento üzerinde yer alan faskialar kırılmış, üçüncü faskianın bir bölümü korunmuştur. Lentonun üzerinde yer alan hyperthyronda bir kyma reversa, bir de iç bükey profili yer almaktadır. Üstte yer alan düz silme ile hyperthyron bölümü sınırlandırılmıştır. Geison üzerinde yer alan dikey olarak yerleştirilmiş akanthus yapraklarının çok küçük bir bölümü bulunmaktadır. Geison tacı kırık ve eksiktir. Parça üzerinde hyperthyronu sınırlandıran düz silme hizasında, içte, kapı konsolunun üst volütünün çok az bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Parça ön, arka ve her iki yan yüzünde kırık ve eksikler içermektedir. Lento üzerinde yer alan faskialardan sadece üçüncü faskianın 0.185 m genişliğindeki bir bölümü korunmuştur. Hyperthyron bölümünde bir kyma reversa, hemen üzerinde ise iç bükey bezeksiz bir profil bulunmaktadır. Hyperthyronun üstünde 0.03 m genişliğindeki düz silme ile geison bölümüne geçilmektedir. Geison bölümünde 0.13 m genişliğinde, dikey akanthus yapraklarının yan yana yerleştirilmesiyle oluşturulmuş bir bezeme bulunmaktadır. Akanthus yapraklarının üst bölümü korunamamıştır. Parça üzerinde hyperthyronu sınırlandıran düz silme hizasında, içte konsola ait volüt kısmının çok az bir bölümü korunmuştur.

Kat. No.: 314
Buluntu Yılı: 2010
Kazı Env. No.: OPR,10.38
Buluntu Yeri: Opramoas Ailesi Anı Binası
Tür: Kapı Bloğu Parçası
Malzeme: Kireçtaşı
Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi
Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği
Ölçüler: U: 0.36 Y: 0.325 D: 0.245 m

Levha: 103b

Tanım: Kapı üst pervazına ait lento, hyperthyron ve geison bölümlerinin birlikte işlendiği bloktan kopmuş parça. Parça üzerinde hyperthyron ve geison üzerinde yer alan akanthus yaprakları, inci-boncuk dizisi, yumurta-mızrak ucu bezemelerinin bir bölümü ile geison üzerinde yer alan bezemelerin bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Lento, hyperthyron ve geison bölümlerinin bir arada işlendiği kapı üst pervazına ait bir bloktan kopmuştur. İçten dışa doğru yerleştirilen bezek düzenlemesinde, 0.12 m genişliğindeki alan içerisine akanthus yaprakları ve akanthus yapraklarının arkasına yerleştirilmiş kamış yapraklarından oluşan bezek dizisi hyperthyron üzerinde korunan ilk bezek dizisini oluşturmaktadır. Bu bezeği iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilim gösteren inci-boncuk dizisi izlemektedir. Boncukların uzunluğu 0.04 m, incilerin genişliği ise 0.01 m'dir. İnci-boncuk dizisi ile geison bölümüne geçilmektedir. Geison üzerinde, 0.05 m yüksekliğe sahip alan içerisine yumurta-mızrak ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte korunan genişliği 0.055 m'dir. Yumurta-mızrak ucu bezemesi üzerinde yer alan geison tacı korunamamıştır.

Kat. No.: 315
Buluntu Yılı: 2007
Kazı Env. No.: OM,07.364
Buluntu Yeri: Opramoas Anıtı
Tür: Kapı Bloğu Parçası (?)
Malzeme: Kireçtaşı
Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi
Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği (?)
Ölçüler: U: 0.85 Y: 0.28 D: 0.57 m

Levha: 104a

Tanım: Parça oldukça hasar görmüştür üzerinde yer alan bezemelerin çok az bir bölümü korunmuştur.

Bezeme: Geison bloğuna ait (?) parça oldukça hasar görmüştür. Parça üzerinde yer alan bezekler en altta yer alan yumurta-mızrak ucu motifi ile başlamaktadır. Yumurta-mızrak ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.025 m'dir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişliği 0.06 m'dir. Yumurta-mızrak ucu bezemesinin üzerinde iki inci, bir boncuk dizilimine sahip inci-boncuk dizisi yer almaktadır. Boncukların uzunluğu 0.03 m, incilerin genişliği ise 0.008 m'dir. İnci-boncuk dizisinin üzerinde bir adet beş yapraktan oluşan açık palmet demeti korunmuştur. Palmet yaprakları üzerinde matkap delikleri gözükmemektedir. Parçanın üst bölümü korunamamıştır.

Kat. No.: 316
Buluntu Yılı: 2007
Kazı Env. No.: OM,07.611
Buluntu Yeri: Opramoas Anıtı
Tür: Kapı Bloğu Parçası (?)
Malzeme: Kireçtaşı
Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi
Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği (?)
Ölçüler: U: 0.44 Y: 0.245 D: 1.06 m

Levha: 104b

Tanım: Parça oldukça hasar görmüştür. Üzerinde yer alan bezemelerin çok az bir bölümü korunmuştur. En altta yumurta-mızrak ucu bezeği bulunmaktadır. geison düz bir silme şeklinde yapılmıştır. geison tacında inci-boncuk bezeği yer almaktadır. Sima bölümünde yer alan anthemion dizileri tam olarak korunamamıştır.

Bezeme: Geison bloğuna ait parçanın sağ yan yüzü kırılmış, sol yan yüzü ise kaba murçla işlenmiştir. Parçanın en alt bölümünde yumurta-ok ucu bezemesi ve oluk yer almaktadır. En altta yer alan yumurta-mızrak ucu bezemesinin yerleştirildiği alanın genişliği 0.025 m, yumurtaların kabuklarıyla birlikte genişliği 0.045 - 0.05 m arasında değişmektedir. 0.06 m yüksekliğindeki geison düz bir silme

şeklinde yapılmıştır. Geison tacında inci-boncuk dizisi yer almaktadır. Boncukların uzunluğu 0.04 m incilerin genişliği ise 0.005 m'dir. İnci-boncuk dizisinin üzerinde yer alan simada anthemion dizisi yer almaktadır. Ancak bezekleri çok az bir bölümü korunmuştur.

Kat. No.: 317

Levha: 104c

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: N,107

Buluntu Yeri: Kuzey Kilise, Nartheks

Tür: Kapı Bloğu Parçası (?)

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği (?)

Ölçüler: U: 0.50 Y: 0.16 D: 0.48 m

Tanım: Kapı çerçevesinin üst bölümünden kopan parça, her iki yan, ön ve arka yüzlerinde çeşitli kırık ve eksikler içermektedir. Parçanın alt bölümünde dış sırası bulunmamaktadır. En altta yumurtamızrak ucu bezeği yer almaktadır. geison düz bırakılmış, geison tacında yer alan inci-boncuk dizisinin bir bölümü korunmuştur. Üstte yer alan diğer bezekler ve profiller kırık ve eksiktir.

Bezeme: Geison bloğundan kopan parça kapıya ait olabilir. Geison bloğunun alt bölümünde 0.025 m yüksekliğindeki alan içerisine yumurtamızrak ucu bezemesi yerleştirilmiştir. Yumurtaların kabukları ile birlikte genişlikleri 0.05 m, mızrak uçlarının genişliği ise 0.005 m'dir. Herhangi bir bezeme içermeyen geisonun genişliği 0.075 m'dir. Geison tacında yer alan inci-boncuk bezemesi iki inci bir boncuk şeklinde dizilime sahiptir ve boncuklar 0.04 m uzunlukta, inciler 0.01 m genişliktedir.

Kat. No.: 318

Levha: 105

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Agora Stoası

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 3. yy

Ölçüler: U: 0.88 Y: 0.46 D: 0.63 m

Tanım: Bezeksiz kapı çerçevesinin üst bölümüne ait monolit blok parçasının bir bölümü günümüze ulaşmıştır. Kapının sağ yan yüzü sağlam, sol yan yüzü kırık ve eksiktir. Kapı ana çerçevesini oluşturan profiller üzerinde herhangi bir bezeğe yer verilmemiştir. Parça üzerindeki tek bezekli bölüm konsolun üst ve alt volütü üzerinde ayrıca volütler arasında kalan iç ve dış boşluktaki akanthus yapraklarıdır.

Bezeme: Monolit bir blok olarak işlenmiş üst kapı çerçevesinin yarısı sağlam olarak günümüze ulaşmıştır. Parça üzerinde aşağıdan yukarı doğru bakıldığında ilk faskia 0.05, ikinci faskia 0.09 m yüksekliğindedir. Bu iki faskiayı, lento, hyperthyron ve geison bölümlerinde bulunan farklı yüksekliklerdeki bezeksiz profiller takip etmektedir. Sağlam olarak korunan konsolun yüksekliği 0.35 m, üst volüt çapı, 0.15 alt volüt çapı 0.135 m'dir. Alt volüt üzerindeki akanthus genişliği 0.075 m, uzunluğu ise 0.14 m'dir. üst volüt üzerinde yer alan akanthus yaprağı 0.095 m uzunluğunda ve 0.10 m genişliğindedir. Dış yan yüzde konsol boyunca uzanan akanthus yaprağının yüksekliği 0.35 m, genişliği ise 0.15 m'dir.

Kat. No.: 319

Levha: 106

Buluntu Yılı: -

Kazı Env. No.: -

Buluntu Yeri: Agora Stoası

Tür: Kapı Bloğu Parçası

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 3. yy.

Ölçüler: U: 1.06 Y: 0.60 D: 0.565 m

Tanım: Kapı üst çerçevesine ait monolit blok parçasının sağ yan yüzü sağlam sol yan yüzü kırık ve eksiktir. Kapı ana çerçevesini oluşturan profiller üzerinde herhangi bir bezeğe yer verilmemiştir. Parça

üzerindeki tek bezekli bölüm konsolun üst volütü üzerinde ve volütler arasında kalan boşlukta korunmuş olan akanthus yapraklarıdır.

Bezeme: Monolit bir blok olarak işlenmiş üst kapı çerçevesinin yarısı sağlam olarak günümüze ulaşmıştır. Parça üzerinde altta 0.08 m yüksekliğindeki üçüncü faskıyı, lento, hyperthyron ve geison bölümlerinde yer alan farklı yüksekliklerdeki bezeksiz profiller takip etmektedir. Korunan volüt çapı, 0.17 m'dir. Üstte, volüt üzerindeki akanthus genişliği 0.12 m, dış yan yüzde üst volüt kenarından köklenen akanthus yaprağının yüksekliği ise 0.40 m'dir.

Kat. No.: 320

Levha: 107a

Bulut Yılı: 2012

Kazı Env. No.: S6,12.90

Bulut Yeri: Kastron Duvarı

Tür: (?)

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği

Ölçüler: -

Tanım: Lento, hyperthyron ve geisondan oluşan bir bloktan kopmuş olmalıdır.

Bezeme: Parçanın alt kısmında yer alan meander motifinin bir bölümü korunmuştur. Meander motifi üzerinde yer alan bezeme alanı içerisinde bir adet akanthus yaprağı bulunmaktadır. Akanthus yaprağının yanında yer alan bir yaprağın uç bölümü korunmuştur.

Kat. No.: 321

Levha: 107b

Bulut Yılı: 2012

Kazı Env. No.: S07,12.52

Bulut Yeri: Kastron Duvarı

Tür: Kapı Konsolu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 3 - 4. yy. (?)

Ölçüler: G: 0.165 Y: 0.52 D: 0.26 m

Tanım: Kapı konsolu, volütler üzerinde yer alan kırık ve eksikler dışında sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Volütler arasında kalan boşluklarda akanthus yaprak benzeri motifler yer almaktadır.

Bezeme: Konsol üzerinde volütler arasında kalan boşluklarda küçük yaprakçıklar yerleştirilmiştir. Konsolun alt kısmında bulunan volütün çapı yaklaşık olarak 0.14 m, üst volüt ise kırık ve eksiktir. Konsolun altına yerleştirilmiş olan akanthus yaprağının genişliği 0.16 m'dir.

Kat. No.: 322

Levha: 107c

Bulut Yılı: 2011

Kazı Env. No.: OPR2,11.123

Bulut Yeri: Aile Anıtı

Tür: Kapı Konsolu

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 2. yy'ın 2. yarısı

Ölçüler: G: 0.14 Y: 0.435 D: 0.24 m

Tanım: Kapı konsolu iki parça halinde ele geçmiştir. Volütler üzerinde yer alan kırık ve eksikler dışında sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Volütler arasında kalan boşluklarda akanthus yaprak benzeri motifler yer almaktadır.

Bezeme: Konsol üzerinde volütler arasında kalan boşluklarda küçük yaprakçıklar yerleştirilmiştir. Konsolun alt kısmında bulunan volütün çapı yaklaşık olarak 0.11 m, üst volüt çapı kırık olmasına karşın çapı 0.13 m'dir. Duvar içinde kalan düz silme 0.11 m genişliğe sahiptir.

Kat. No.: 323**Levha:** 108a**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** OPR,07.214**Buluntu Yeri:** Opramoas Anıtı**Tür:** Antefiks**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği (?)**Ölçüler:** Ö.G: 0.15 Y: 0.175 D: 0.325 m**Tanım:** Antefiksin ön ve yan yüzünde küçük kırık ve eksikler bulunmaktadır. Arka kısmı kırık ve eksiktir. Antefiksin üçgen formlu ön yüzünde kapalı palmet bezeği yer almaktadır.**Bezeme:** Dikdörtgen, piramidal formlu antefiks oldukça sağlam bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Antefiksin ön yüzdeki bezekli bölümü hariç tüm dış yüzeyi ince uçlu tarakla işlenmiştir. 0.15 m genişliğindeki ön yüzde, üçgen formlu alan içerisine yedi yapraktan oluşan kapalı palmet bezeği yerleştirilmiştir.**Kat. No.:** 324**Levha:** 108b**Buluntu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** T,07.54**Buluntu Yeri:** Tiyatro**Tür:** Antefiks**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 2. yy'ın 3. çeyreği (?)**Ölçüler:** Ö.G: 0.17 Y: 0.11 D: 0.165 m**Tanım:** Antefiksin ön, yan ve arka yüzlerinde kırık ve eksikler mevcuttur. Üçgen formlu ön yüzünde akanthus yaprak bezeğinin bir bölümü korunmuştur.**Bezeme:** Dikdörtgen piramidal bir forma sahip olan antefiksin 0.17 m genişliğindeki ön yüzünde bulunan akanthus yaprağının 0.055 m yüksekliğinde ve 0.11 m. genişliğinde bir bölümü korunmuştur.**Kat. No.:** 325**Levha:** 108c**Buluntu Yılı:** 2008**Kazı Env. No.:** -**Buluntu Yeri:** Anıt Mezar (?)**Tür:** Çatı Tepeliği Parçası**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 1. yy'ın 2. çeyreği (?)**Ölçüler:** G: 0.21 Y: 0.35 m**Tanım:** Parça, bir çatı bloğundan kopmuş olmalıdır. Parçanın üzeri yan yana yerleştirilmiş oval formlu yapraklar ve bu yapraklar arasında kalan boşluklara yerleştirilmiş daha ince, uzun yine oval formlu yapraklarla kaplanmıştır.**Bezeme:** Tepeliğin küçük bir bölümü günümüze ulaşabilmiştir. Her iki yan yüz üst ve arka bölümleri kırık ve eksiktir. Altta 0.085 m yüksekliğinde düz bir silme bulunmaktadır. Düz silme üzerinde yer alan iri oval formlu yapraklar 0.11 m yüksekliğinde ve 0.095 m genişliğindedir. Bu iri oval yapraklar 0.007 m genişliğinde çerçeveye sahiptirler. İri yaprakların arasından çıkan daha ince ve uzun yapraklar 0.10 m yüksekliğinde ve 0.04 m genişliğindedir.**Kat. No.:** 326**Levha:** 108d**Buluntu Yılı:** 2011**Kazı Env. No.:** OPR2.11,112**Buluntu Yeri:** Opramoas Ailesi Anı Binası**Tür:** Pilaster**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Roma İmparatorluk Dönemi**Tarih:** M.S. 3. yy**Ölçüler:** Y: 0.28 D: 0.26 m**Tanım:** Pilaster bloğundan kopan parça. Parçanın her iki yüzünde birer rozet motifi bulunmaktadır.

Bezeme: Parça üzerinde yer alan rozetin çapı 0.08 m'dir. Rozetin üzerinde yer alan düz silme 0.02 m yüksekliğe sahiptir.

Kat. No.: 327

Levha: 108e

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: OPR2,11.116

Buluntu Yeri: Opramoas Ailesi Anı Binası

Tür: Pilaster

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 3. yy

Ölçüler: U: 0.21 Y: 0.16 D: 0.18 m

Tanım: Parça üzerinde bir adet rozet motifi yer almaktadır.

Bezeme: Parça üzerinde yer alan rozetin çapı 0.08 m'dir. Rozetin üzerinde yer alan düz silme 0.02 m yüksekliğe sahiptir.

Kat. No.: 328

Levha: 108f

Buluntu Yılı: 2011

Kazı Env. No.: OPR2,11.160

Buluntu Yeri: Opramoas Ailesi Anı Binası

Tür: Pilaster

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Roma İmparatorluk Dönemi

Tarih: M.S. 3. yy.

Ölçüler: U: 0.17 Y: 0.19 D: 0.17 m

Tanım: Pilaster bloğundan kopan parça. Parçanın her iki yüzünde birer rozet motifi bulunmaktadır.

Bezeme: Parça üzerinde yer alan rozet altı yapraklı ve yaprakların her biri kalp formundadır. Rozet çapı 0.08 m'dir. Rozetin üzerinde yer alan düz silme ise 0.02 m yüksekliğe sahiptir.

Kat. No.: 329

Levha: 108g

Buluntu Yılı: 2007

Kazı Env. No.: R,07.07

Buluntu Yeri: Tiyatro, Batı Parados

Tür: Duvar Kaplama Parçası (?)

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Yüksek Hellenistik

Tarih: M.Ö. 1 yy sonu M.S. 1. yy başı

Ölçüler: U: 0.155 Y: 0.085 D: 0.085 m

Tanım: Parçanın alt ve sağ yan yüzü kırık ve eksiktir. Parça üzerinde yer alan rozet motifinin çok az bir bölümü korunabilmiştir.

Bezeme: Parça üzerinde üstte yer alan iki ince silme sırası ile 0.015-0.02 m yüksekliğindedir. Altta çiçek rozet motifinin bir bölümü korunmuştur. Rozet motifinin korunan genişliği 0.04 m'dir. Parçanın yan yüzleri ve altı kırık, üstü ince uçlu murç ile işlenmiştir.

Kat. No.: 330

Levha: 109

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BK1,10.180

Buluntu Yeri: Batı Giriş

Tür: Koltuk Altlığı (?)

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Yüksek Hellenistik Dönem

Tarih: M.Ö. 1 yy sonu

Ölçüler: Ö.G: 0.42 A.G: 50 Y: 0.39 D: 1.00 m

Tanım: Altlık parçasının ön ve sağ yan yüzünde kırık ve eksikler bulunmaktadır. Parçanın ön kısmında yer alan hayvan (gryphon) ayağı şeklinde işlenmiş olan bir pençe ve sağrı kısmı bulunmaktadır. Sol yan yüzde hayvanın sağrısından çıkan bitkisel bir bezeme yer almaktadır.

Bezeme: Taht altlığı olarak kullanılmış olabilecek parçanın ön yüzünde yer alan hayvan sağrı kısmı geniş oval formlu yapraklar ile süslenmiştir. Yan yüzde ise hayvanın sağrısından bir iple bağlanmış ve bu ipten çıkan küçük akanthus taç yaprakları ve bu taç yapraklardan çıkan yarım kapalı palmet yaprak

demeti bulunmaktadır. Taç yaprak alt bölümünden çıkan bir sarmaşık dalı ise bölümlenerek, uçları farklı yönlerde bükülen üç sarmal filiz taşımaktadır.

Kat. No.: 331

Levha: 109

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BK1,10.134

Buluntu Yeri: Batı Giriş

Tür: Koltuk Altlığı (?)

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Yüksek Hellenistik Dönem

Tarih: M.Ö. 1 yy sonu

Ölçüler: Ö.G: 0.42 A.G: 50 Y.: 0.39 D: 1.00 m

Tanım: Parçanın ön, sol yan ve arka yüzünde kırık ve eksikler bulunmaktadır. Parçanın ön kısmında yer alan hayvan (gryphon) ayağı şeklinde işlenmiş olan bir pençe ve sağrı kısmı bulunmaktadır. Sağ yan yüzde hayvanın sağrısından çıkan bitkisel bir bezeme yer almaktadır.

Bezeme: Taht altlığı olarak kullanılmış (?) parçanın ön yüzünde yer alan hayvan sağrı kısmı geniş oval formlu yapraklar ile süslenmiştir. Yan yüz ise hayvanın sağrısından üç kez döndürülmüş bir organla bağlanmış ve bu kökten çıkan küçük akanthus taç yaprakları ve bu taç yapraklardan köklenen yarım kapalı palmet yaprak demeti bulunmaktadır. Taç yaprağın alt bölümünden çıkan bir sarmaşık dalı ise bölümlenerek, uçları farklı yönlerde bükülen, sarmal filizler taşımaktadır. Bu filizlerden birinin ucunda küçük bir rozet motifine yer verilmiştir.

Kat. No.: 332

Levha: 110

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.274

Buluntu Yeri: Opramoas Ailesi Anı Binası

Tür: Alınlık

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Yüksek Hellenistik Dönem

Tarih: M.Ö. 1 yy sonu

Ölçüler: U: 1.22 Y: 0.45 D: 0.40 m

Tanım: İki parça halinde ele geçen alınlık bloğu oldukça yıpranmıştır. Ön ve yan yüzlerde çeşitli kırık ve çatlaklar bulunmaktadır. Ön yüzde üçgen formlu bir alınlık, Sağ yan yüzde bir rozet motifi yer almaktadır.

Bezeme: Ön yüzde en altta 0.04 ve 0.01 m yüksekliğinde iki adet düz silme bulunmaktadır. Bu silmeleri üçgen formlu bir alınlık takip etmektedir. Alınlığın yüksekliği 0.28 m'dir. Alınlığın ortasında 0.09 m çapında basit bir daire yer almaktadır. Üçgen alınlığın üzerinde 0.11 m yüksekliğinde oldukça yıpranmış bir palmet motifi ve bu motifin üst bölümüne yakın bir noktadan kılıf yapraklardan çıkan iki adet dal yer almaktadır. Köşe akroterlerde de yarısı ön, yarısı yan yüzde kalacak şekilde orta akroter üzerinde yer alan motifin tekrar edildiği görülmektedir. Sağ yan yüzde üst çerçeveye yakın bir alanda rozet motifine yer verilmiştir.

Kat. No.: 333

Levha: -

Buluntu Yılı: 2010

Kazı Env. No.: BC,10.238

Buluntu Yeri: Batı Cadde

Tür: Alınlık

Malzeme: Kireçtaşı

Dönemi: Yüksek Hellenistik Dönem

Tarih: M.Ö. 1 yy sonu

Ölçüler: U: 1.22 Y: 0.45 D: 0.375 m

Tanım: Alınlık şeklinde düzenlenmiş mono blok oldukça yıpranmış üzerinde kırık ve çatlaklar mevcuttur. Blok ters bir şekilde geç dönem duvarı içerisinde kullanılmıştır.

Bezeme: Bloğun ön yüzünde altta 0.04 ve 0.01 m yüksekliğinde iki adet düz silme bulunmaktadır. Bu silmeleri üçgen formlu bir alınlık takip etmektedir. Alınlığın ortasında basit bir daire yer almaktadır. Orta akroter görülememektedir. Sol alt köşe kırık olduğu için bu alanda yer alan köşe akroteri de korunamamıştır. Sol yan yüzde üst çerçeveye yakın bir alanda rozet motifi bulunmaktadır.

Kat. No.: 334**Levha:** 111a**Bulutnu Yılı:** 2011**Kazı Env. No.:** RHD,11.15**Bulutnu Yeri:** Opramoas Stoası**Tür:** Heykel Altlığı Parçası (?)**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Yüksek Hellenistik Dönem**Tarih:** M.Ö 2. yy'ın 2. yarısı**Ölçüler:** U: 0.66 Y: 0.265 D: 0.32 m

Tanım: Altlık iki parça halinde ele geçmiştir. Altlık gövdesi üzerinde, tenealar ve iki satırlık Yunanca bir yazıt yer almaktadır. Altlık kaidesinde inci-boncuk ve Lesbos kymationundan oluşan bezek dizisi yer almaktadır.

Bezeme: Eser kireçtaşından yapılmıştır ve iki parça halinde ele geçmiştir. Üst ve sağ yan yüzü ele geçmemiş, sol yan yüzde ise bezekli kaide bölümü kırık ve eksiktir. Sol yan yüzün korunan uzunluğu 0.66 m korunan yüksekliği ise 0.26 m'dir. Bu yüzde gövde üzerinde üç adet teneanın 0.052, 0.04 ve 0.06 m yüksekliğinde uç kısımları korunmuştur. Kaideye geçişte yer alan, iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilim gösteren inci-boncuk dizisinin bir bölümü takip edilebilmektedir. Oldukça tahrip olduğu için diğer bezemeler korunamamıştır. Parçanın dar/sağ yan yüzünün 0.245 m uzunluğunda ve 0.26 m yüksekliğinde bir bölümü korunmuştur. Bu yüzde ise üstte, gövde üzerinde 0.042 m yüksekliğindeki bölümü korunan teneanın uç kısmı ile iki sıra halinde Yunanca bir yazıt bulunmaktadır. Kaide kısmı ise simetrik olarak yerleştirilmiş iki sıra, inci-boncuk dizisi arasında yer alan Lesbos kymationu ile bezenmiştir. 0.007 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş inci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.017 m, iki incinin toplam genişliği 0.007 m'dir. İnci-boncuk dizisi arasında kalan 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş olan Lesbos kymationunda ana yaprakların genişliği 0.055 m, ara yaprakların genişliği ise 0.035 m'dir. Bu bezek dizisini altta kaideye geçişi sağlayan 0.005 m yüksekliğinde ince, düz bir silme, 0.02 m yüksekliğinde bir ovolo profili ve iki adet 0.02 m yüksekliğindeki düz silme takip etmektedir. Parçanın iç yan yüzü kaba uçlu murçla iç bükey bir şekilde dairesel bir formda işlenmiştir.

Kat. No.: 335**Levha:** 111b**Bulutnu Yılı:** 2007**Kazı Env. No.:** -**Bulutnu Yeri:** Opramoas Anıtı Doğu Yüzü**Tür:** Heykel Altlığı Parçası (?)**Malzeme:** Kireçtaşı**Dönemi:** Hellenistik Dönem**Tarih:** M.Ö 2. yy'ın 2. yarısı**Ölçüler:** U: 0.26 Y: 0.115 D: 0.29 m

Tanım: Bezekli mimari parça her yönünde kırık ve eksikler içermektedir. Parça üzerinde inci-boncuk dizileri arasında Lesbos kymationu yer almaktadır. Bu bezemeleri üzerinde herhangi bir bezeme bulunmayan ovolo ve düz silmeler takip etmektedir.

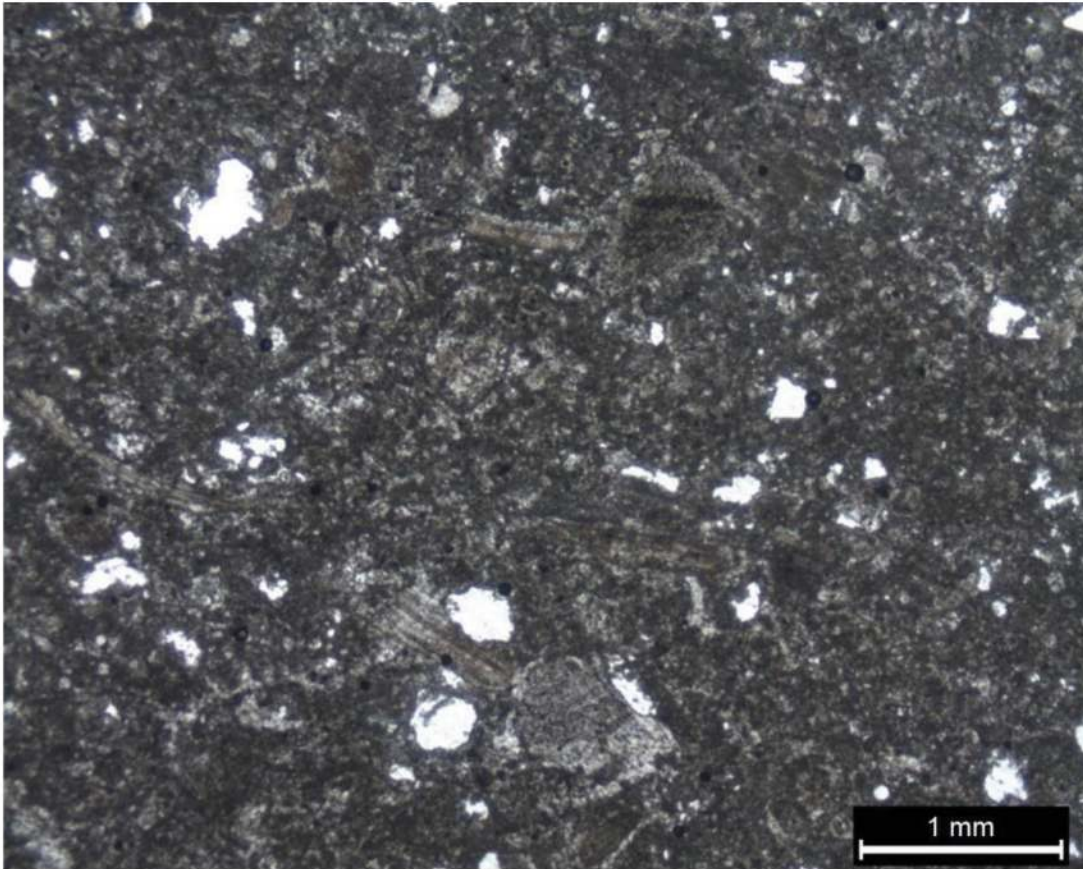
Bezeme: Parça üzerinde üstte yer alan profil ya da düz bölüm korunamamıştır. 0.005 m yüksekliğindeki keskin bir profil ile iki inci, bir boncuk, iki inci şeklinde dizilime sahip, 0.007 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş inci-boncuk dizisinin olduğu bölüme geçilir. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.017 m, iki incinin toplam genişliği 0.007 m'dir. İnci-boncuk dizisini 0.035 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş olan Lesbos kymationu takip etmektedir. Lesbos kymationunda üzengi yaprakların genişliği 0.055 m ara yaprakların genişliği ise 0.035 m'dir. Lesbos kymationunun altında yine 0.007 m yüksekliğindeki alan içerisine yerleştirilmiş iki inci, bir boncuk şeklinde dizilim gösteren inci-boncuk dizisi bulunmaktadır. İnci-boncuk dizisinde boncukların uzunluğu 0.017 m, iki incinin toplam genişliği ise 0.007 m'dir. İnci-boncuk dizisini 0.005 m yüksekliğinde keskin bir profil ile 0.02 m yüksekliğindeki ovolo profili takip etmektedir. Altta 0.02 m yüksekliğinde düz bir silme ve 0.18 m yüksekliğindeki kırık düz bir silme takip etmektedir.

EK 1 - RHODİAPOLİS ANTİK KENTİ MALZEME ANALİZ SONUCU

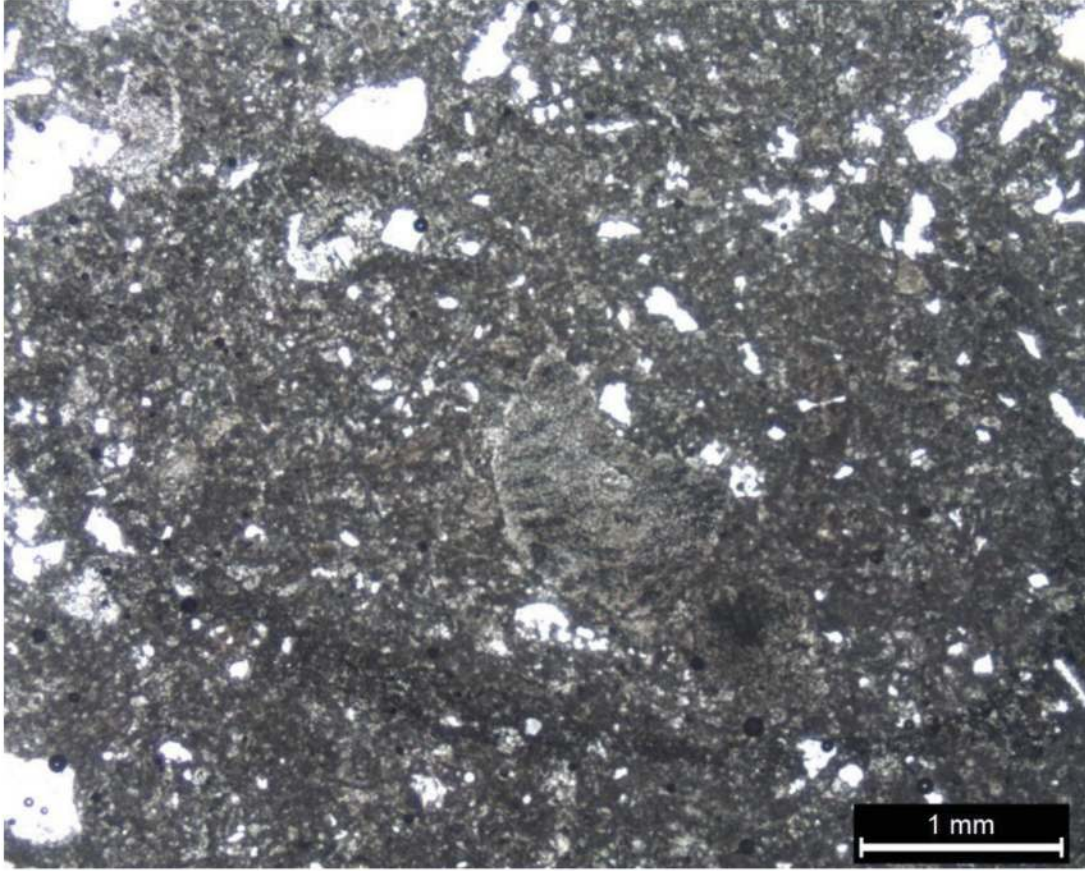
Rhodiapolis Antik Kent'inden alınan numunenin incelenen kesiti, örneğin bir kireçtaşı olduğunu göstermiştir (Res. 1). İçerisinde sınırlı sayıda ve kötü korunmuş fosil kavrısı saptanmıştır (Res. 2-4). Ayrıca bazı araştırmacılar tarafından ortaya koyulan sınıflamalara göre de adlandırılmıştır: Dunham (1962) sınıflamasına göre bu kireçtaşı örneğinin detaylı adlandırması, “*Vaketaşı (Wackestone)*”; Folk (1959-1962) sınıflamasına göre bu kireçtaşı örneğinin detaylı adlandırması, “*Seyrek Biyomikrit (Sparse Biomicrite)*”’dir.

Res. 1

Res. 2

Res. 3

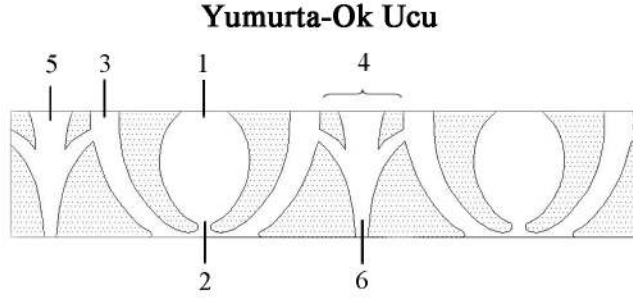
Res. 4

Numunelerin analizi tarafımdan yapılmıştır.
Hacettepe Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Ana Bilim Dalı
Arş. Gör. Alaettin Tuncer (e-posta: alaettintuncer@hacettepe.edu.tr)

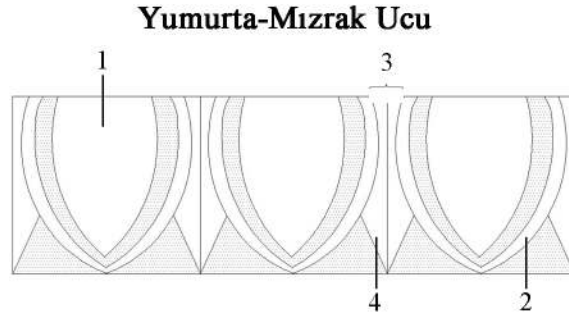
EK 2 - TERMİNOLOJİ

İon Kymationu

1. Yumurta
2. İplikçik
3. Kabuk
4. Ok ucu formu ara eleman
5. Ok sapı
6. Ok ucu

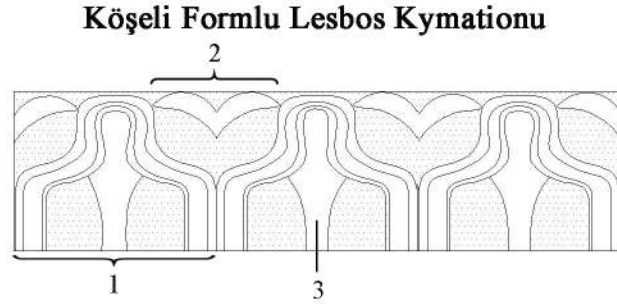

1. Yumurta
2. Kabuk
3. Mızrak ucu formu ara eleman
4. Mızrak ucu

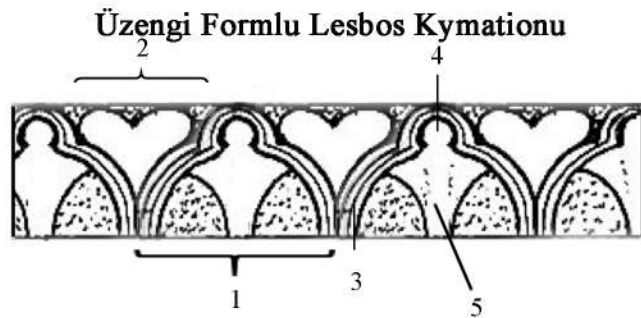

Lesbos Kymationu

1. Ana yaprak
2. Ara yaprak
3. Orta damar
4. Göz

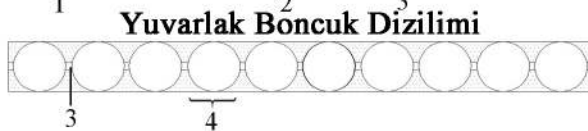
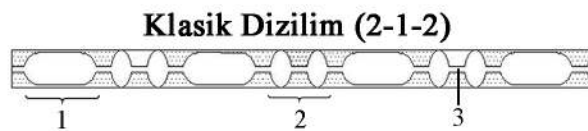

1. Ana yaprak
2. Ara yaprak
3. Üzengi çerçevesi
4. Üzengi gözü
5. Orta yaprak damarı

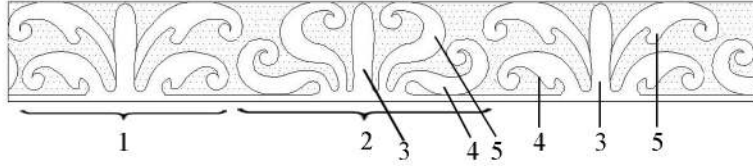
İnci-Boncuk (Astragal)

1. Boncuk
2. İnci
3. İplikçik
4. Yuvarlak boncuk

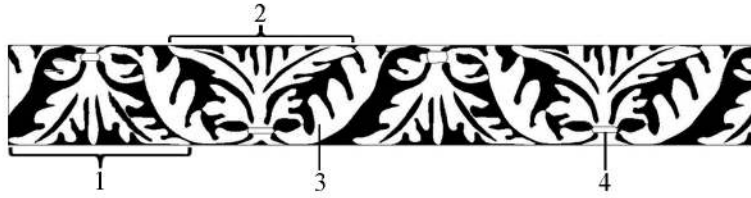
Anthemion

Açık-Kapalı Palmet Dizisi

1. Açık palmet yaprak demeti
2. Kapalı palmet yaprak demeti
3. Orta yaprak
4. Dış yan yaprak
5. İç yan yaprak

Akanthuslaşmış Palmet Yaprak Dizisi

1. Akanthuslaşmış düz palmet
2. Akanthuslaşmış ters palmet
3. S-formlu akanthuslaşmış sarmaşık dallar
4. Bant / bağcık

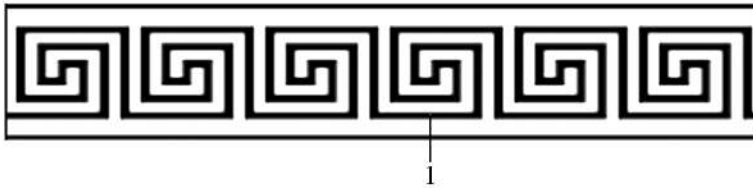
Dalga Motifi

Urgan Motifi

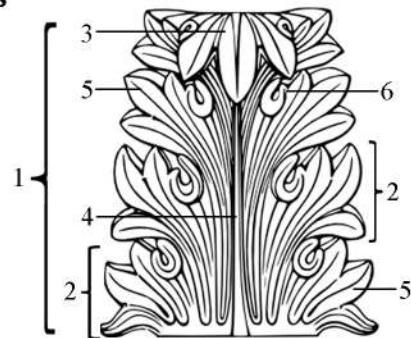
Meander Motifi

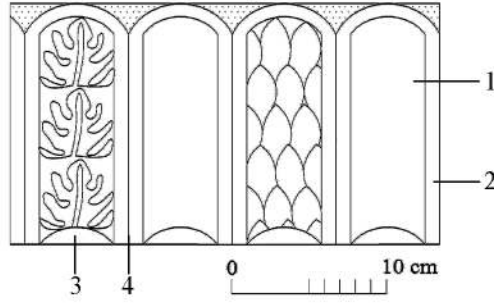
1. Çıkıntılı bordür

Akanthus

1. Akanthus Yapağı
2. Yan yaprak loplari
3. Taç yaprak
4. Ana yaprak damarı
5. Yaprak dişi
6. Göz

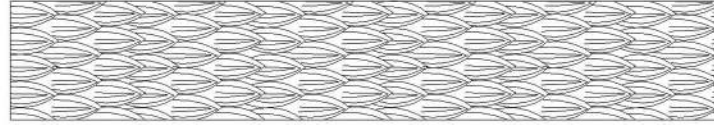

Oluk Yaprak

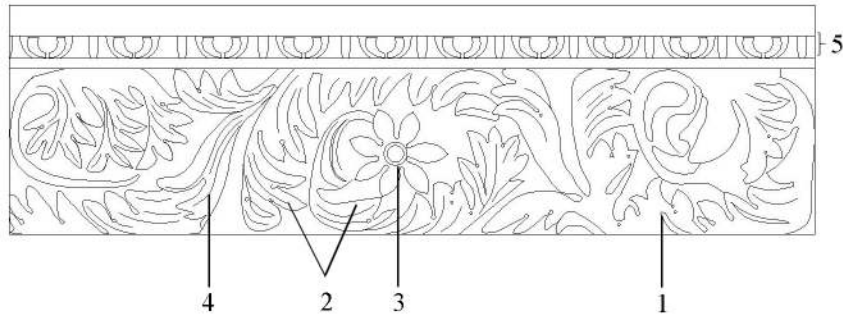

1. Konkav oluk yaprak
2. Çıkıntılı kenar
3. Yarım ay şeklindeki alt kenar
4. Yaprak ayrımı

Defne Yaprak Dizisi

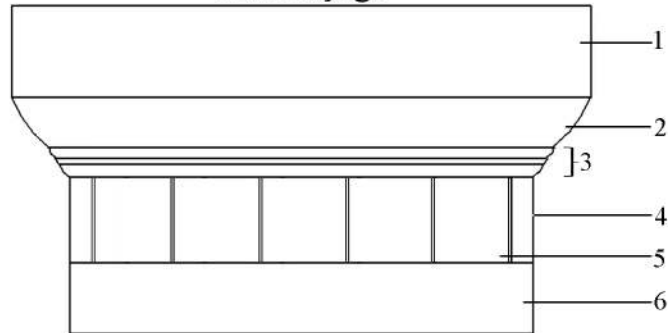

Sarmaşık / Kıvrık Dal

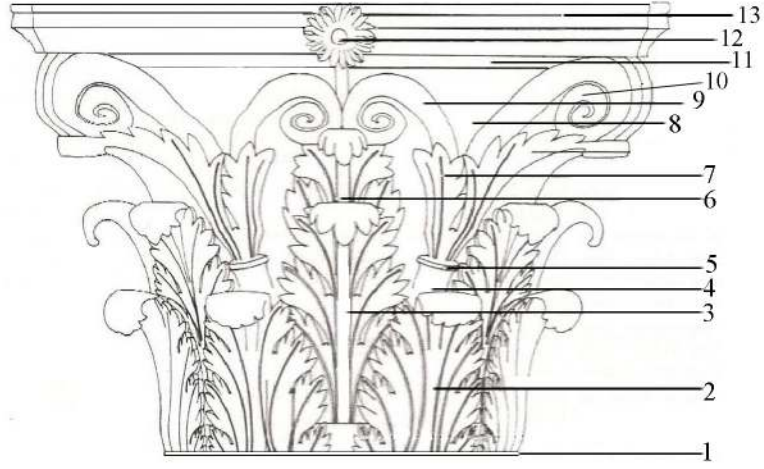
1. Ana dal
2. Yan dal
3. Rozet
4. Kılıf yaprak
5. Yumurta-mızrak ucu

Dor Başlığı

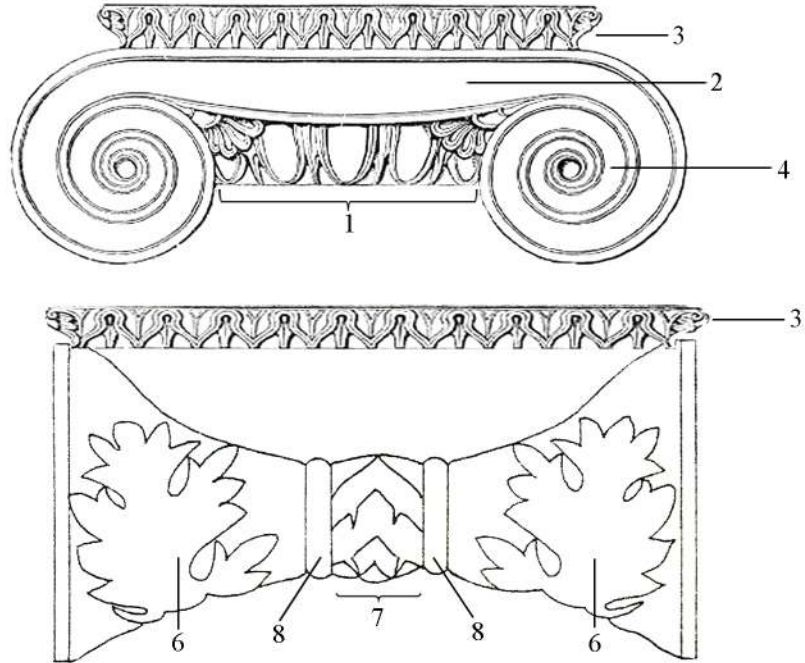
1. Abakus
2. Ekhinus
3. Anuli / Bilezik
4. Boyun
5. Yiv
6. Bant

Korinth Başlığı

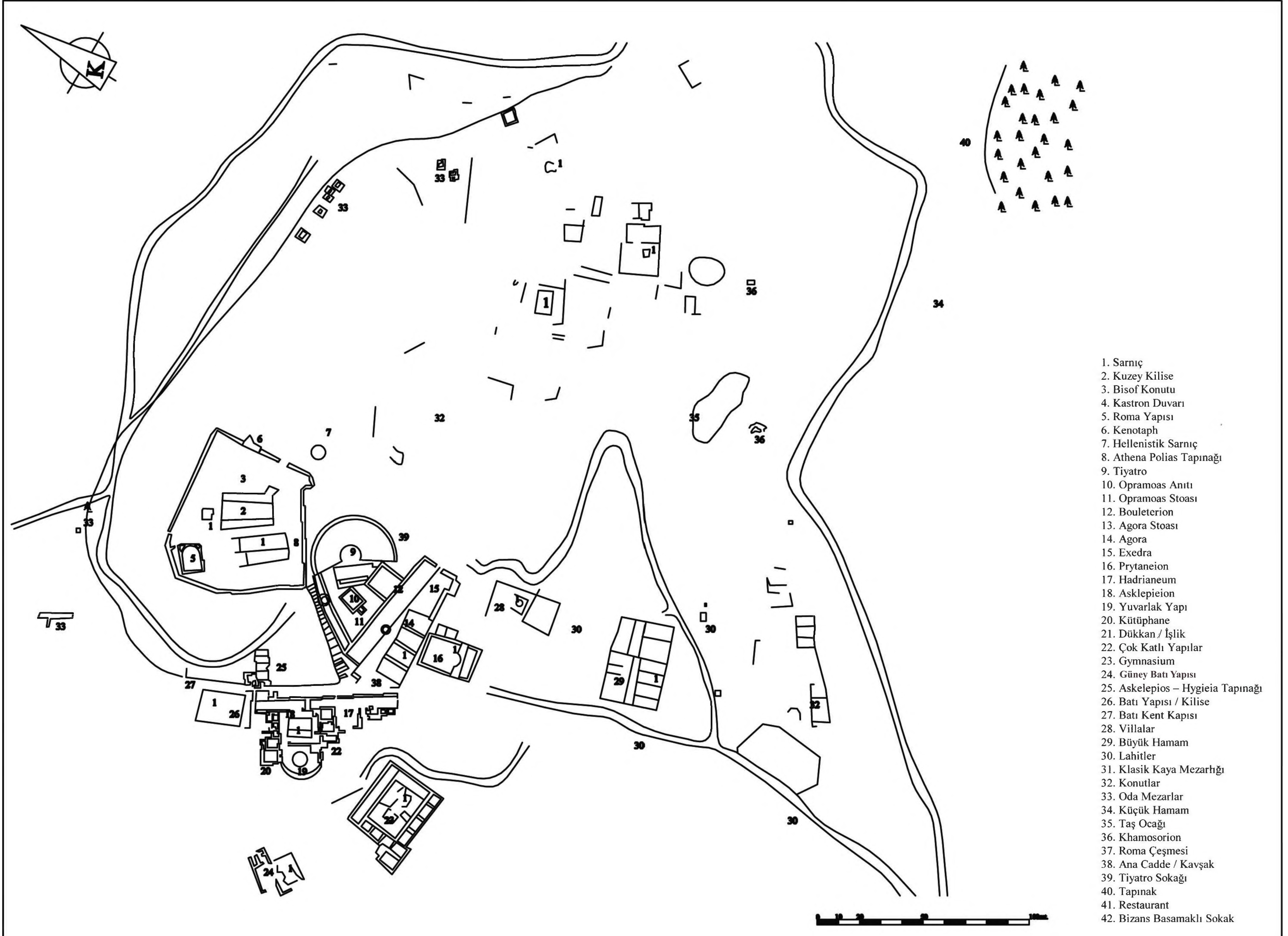
1. Kalathos taban bileziği	8. Kalathos
2. Alt sıra akanthus yaprak çelengi	9. Heliks
3. Üst sıra akanthus yaprak çelengi	10. Volüt
4. Kaulis sapı	11. Kalathos dudağı
5. Kaulis bileziği	12. Abakus çiçeği
6. Helikes destek yaprağı	13. Abakus
7. Kaulis çanak yaprağı	

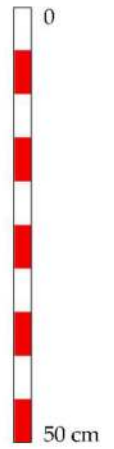
İon Başlığı

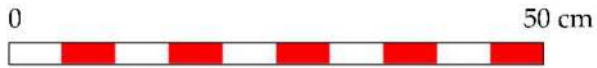
1. Ekhinus	5. Köşe palmeti
2. Kanalis	6. Pulvinus
3. Abakus	7. Balteus
4. Volüt	8. Balteus bağı

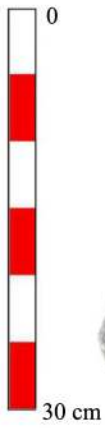

a. Kat. No. 001

b. Kat. No. 002

c. Kat. No. 003

a. Kat. No. 004

b. Kat. No. 005

c. Kat. No. 006

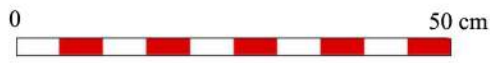
a. Kat. No. 007

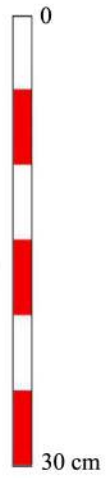
b. Kat. No. 008

c. Kat. No. 008

a. Kat. No. 009

b. Kat. No. 010

c. Kat. No. 011

a. Kat. No. 012

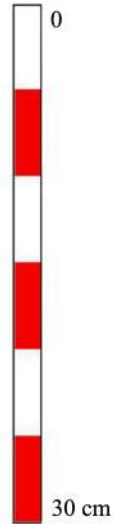
b. Kat.No. 012

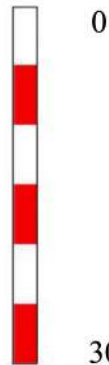
c. Kat. No. 013

a. Kat. No. 014

b. Kat. No. 015

c. Kat. No. 016

a. Kat. No. 017

b. Kat. No. 018

c. Kat. No. 019

a. Kat. No. 020

b. Kat. No. 021

c. Kat. No. 022

d. Kat. No. 023

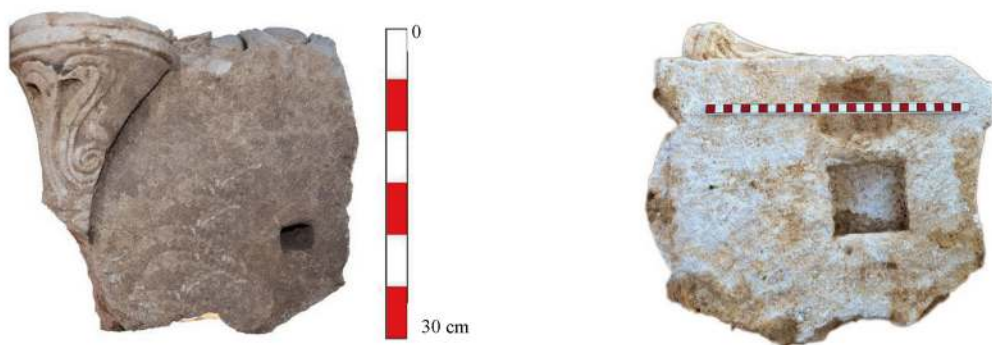
e. Kat. No. 024

f. Kat. No. 025

a. Kat. No. 026

b. Kat. No. 027

a. Kat. No. 028

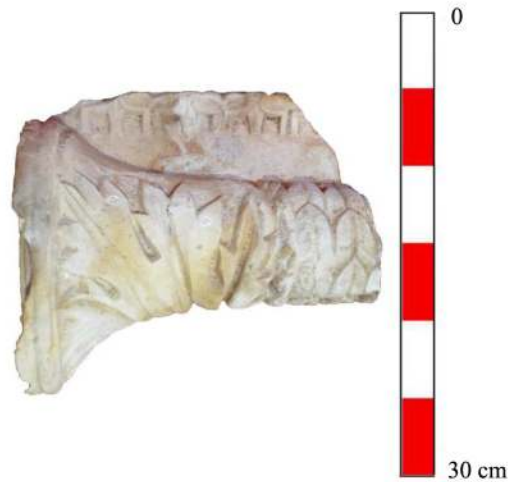
b. Kat. No. 029

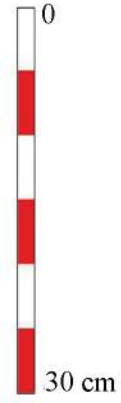

c. Kat. No. 030

d. Kat. No. 031

a. Kat. No. 032

b. Kat. No. 033

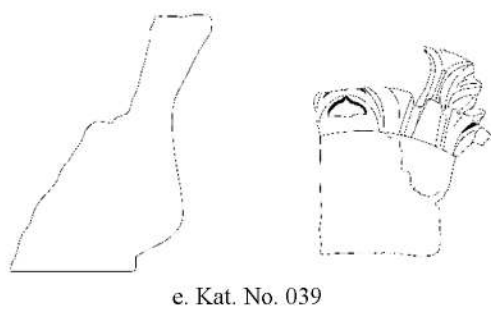
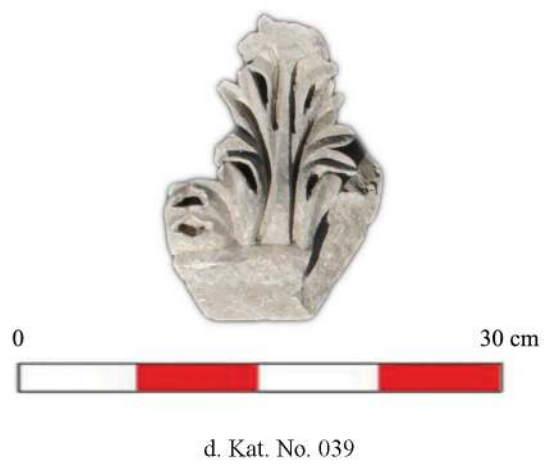

a. Kat. No. 034

b. Kat. No. 035

a. Kat. No. 040

b. Kat. No. 041

c. Kat. No. 042

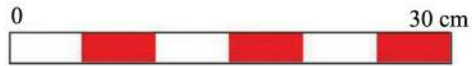
d. Kat. No. 043

e. Kat. No. 044

f. Kat. No. 045

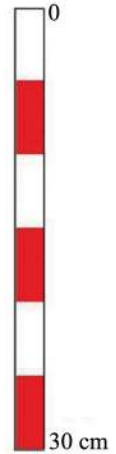
a. Kat. No. 046

b. Kat. No. 047

c. Kat. No. 048

d. Kat. No. 049

Kat. No. 50

0 50 cm

a. Kat. No. 052

b. Kat. No. 053

c. Kat. No. 54

a. Kat. No. 056

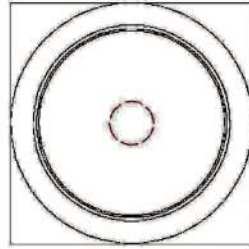
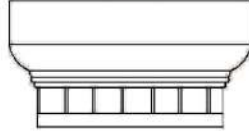
b. Kat. No. 057

c. Kat. No. 058

a. Kat. No. 059

Altan görünüş

b. Kat. No. 060

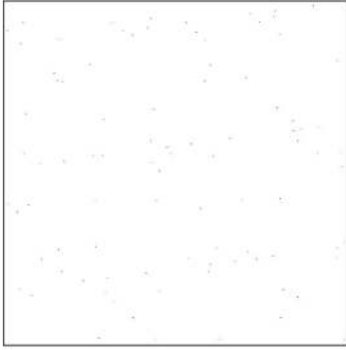
a. Kat. No. 61

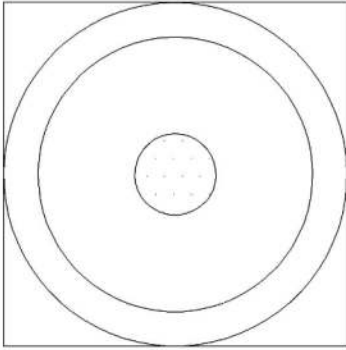
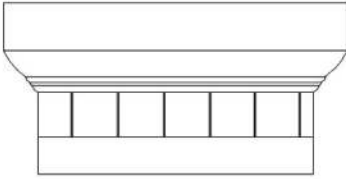
b. Kat. No. 62

c. Kat. No. 63

Üstten Görünüş

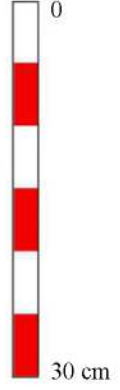
Alttan Görünüş

a. Kat. No. 063

b. Kat. No. 064

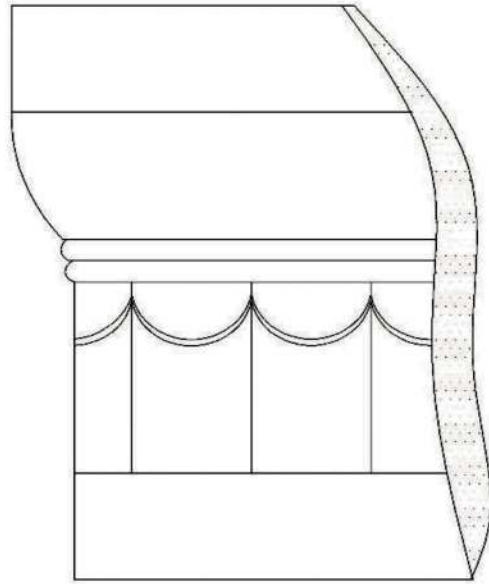

c. Kat. No. 065

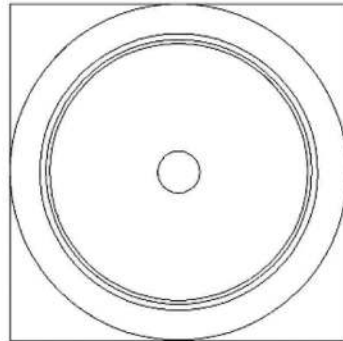
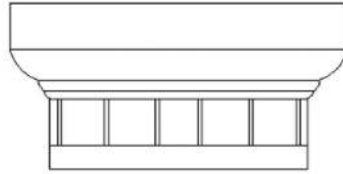

Kat. No. 066

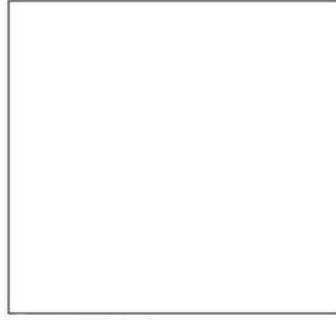
a. Kat. No. 067

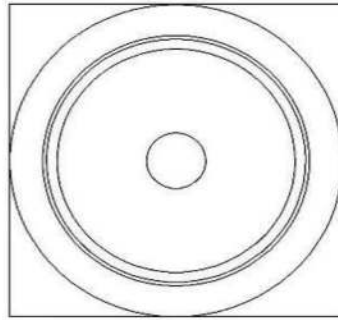
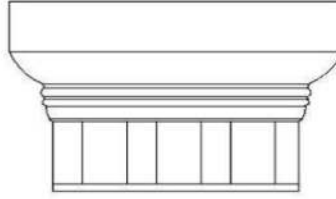
Altan görünüş

b. Kat. No. 68

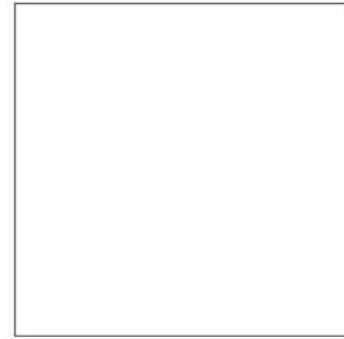
Üstten Görünüş

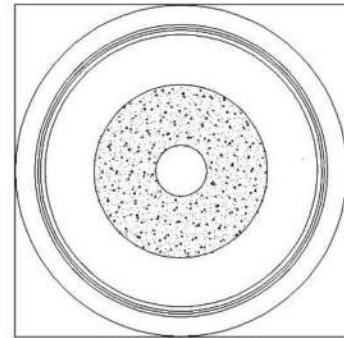
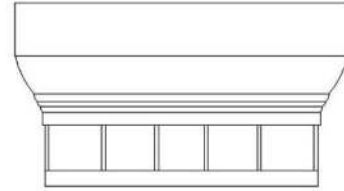
Alttan Görünüş

a. Kat. No. 070

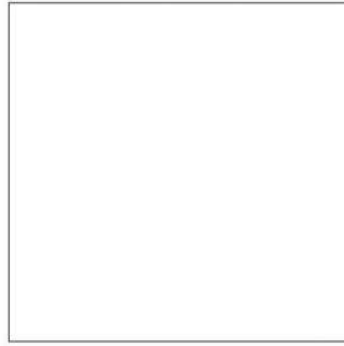
Üstten Görünüş

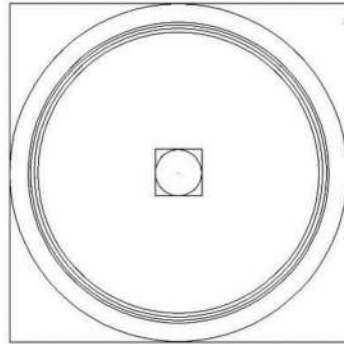
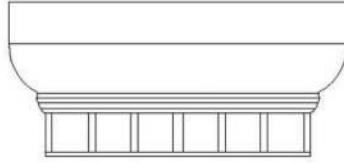
Alttan Görünüş

b. Kat. No. 071

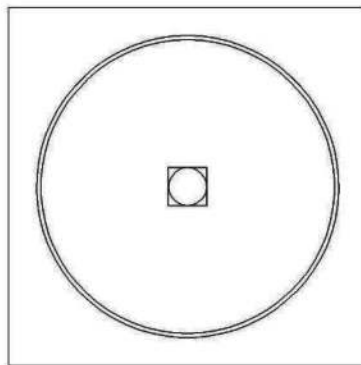
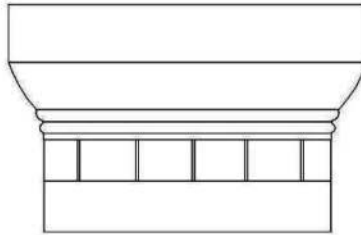
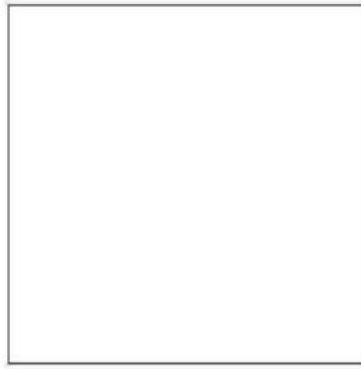

Üstten Görünüş

Alttan Görünüş

a. Kat. No. 074

b. Kat. No. 075

c. Kat. No. 076

d. Kat. No. 077

a. Kat. No. 078

b. Kat. No. 079

a. Kat. No. 080

b. Kat. No. 081

c. Kat. No. 082

a. Kat. No. 083

b. Kat. No. 084

a. Kat. No. 085

b. Kat. No. 086

a. Kat. No. 087

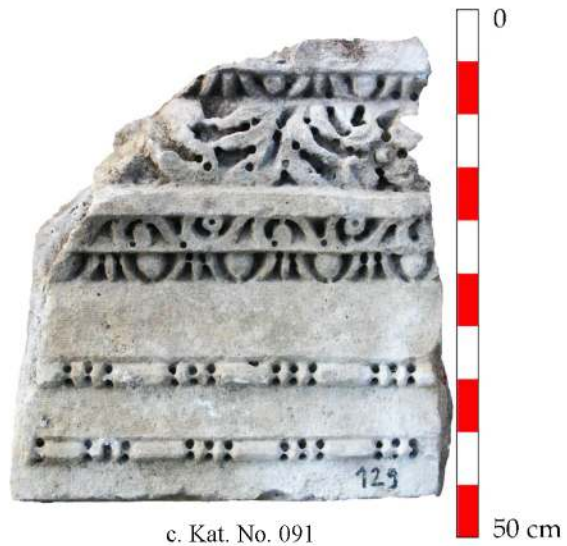
b. Kat. No. 088

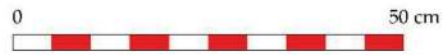
a. Kat. No. 089

b. Kat. No. 090

c. Kat. No. 091

a. Kat. No. 092

b. Kat. No. 093

a. Kat. No. 094

b. Kat. No. 095

c. Kat. No. 096

a. Kat. No. 097

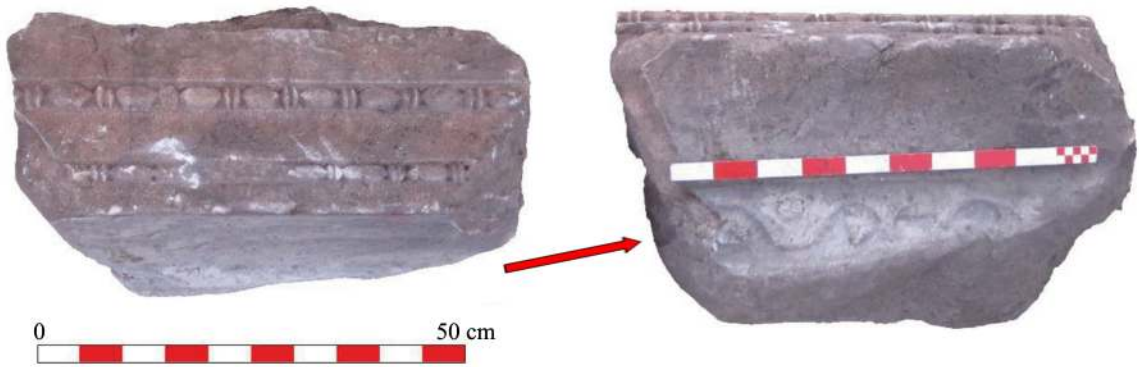
b. Kat. No. 098

a. Kat. No. 099

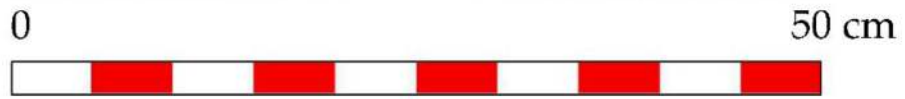

b. Kat. No. 100

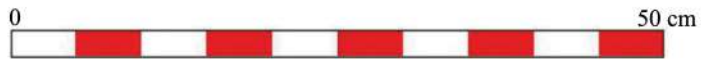
c. Kat. No. 101

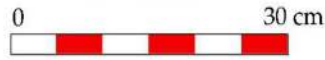

Kat. No. 104

a. Kat. No. 106

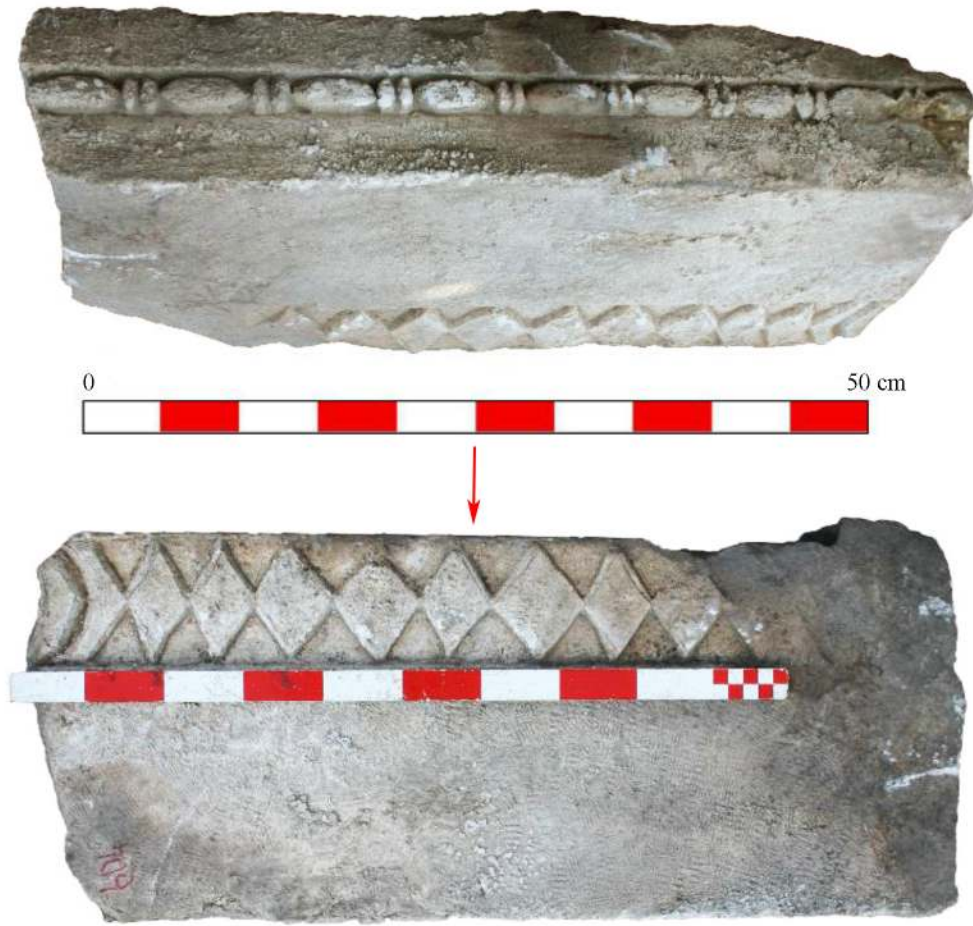
b. Kat. No. 107

a. Kat. No. 108

b. Kat. No. 109

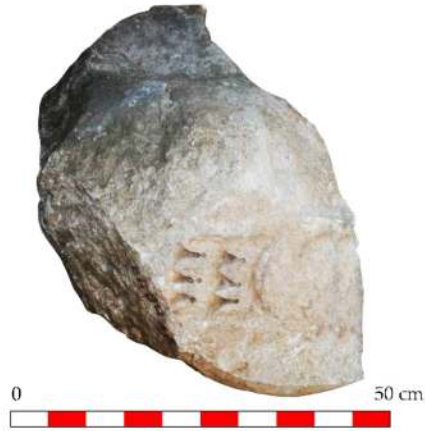
a. Kat. No. 110

b. Kat. No. 111

c. Kat. No. 112

a. Kat. No. 113

b. Kat. No. 114

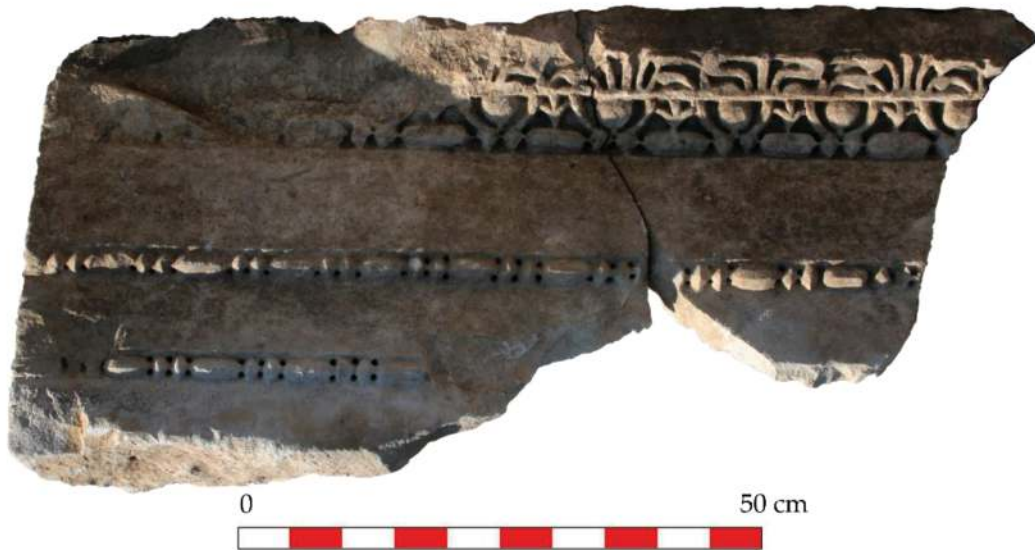
c. Kat. No. 115

d. Kat. No. 116

a. Kat. No. 117

b. Kat. No. 118

c. Kat. No. 119

a. Kat. No. 120

b. Kat. No. 121

c. Kat. No. 122

a. Kat. No. 123

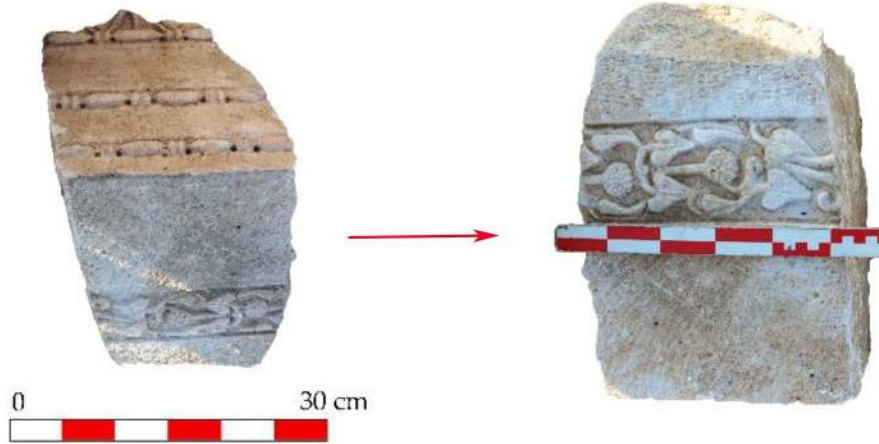
b. Kat. No. 124

c. Kat. No. 125

a. Kat. No. 126

c. Kat. No. 128

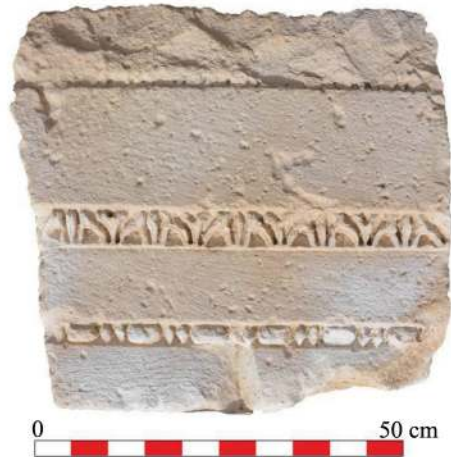
b. Kat. No. 127

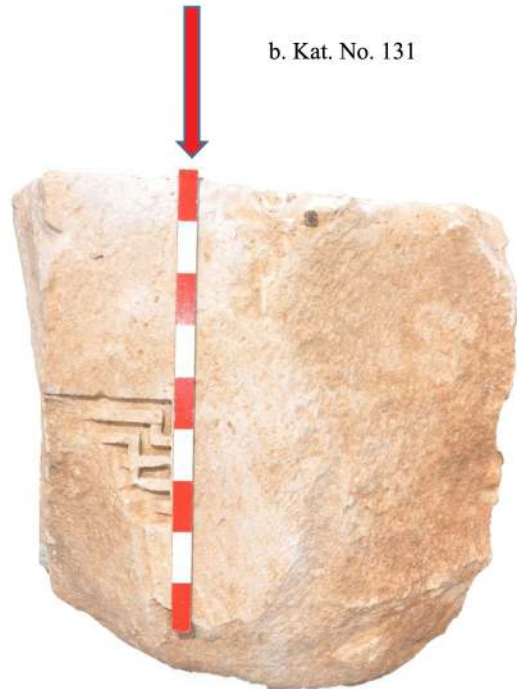
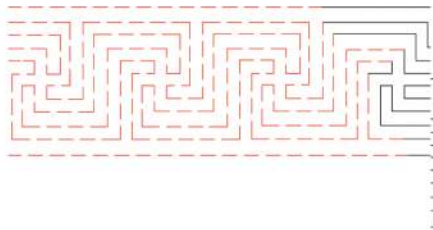
d. Kat. No. 129

a. Kat. No. 130

b. Kat. No. 131

c. Kat. No. 132

a. Kat. No. 133

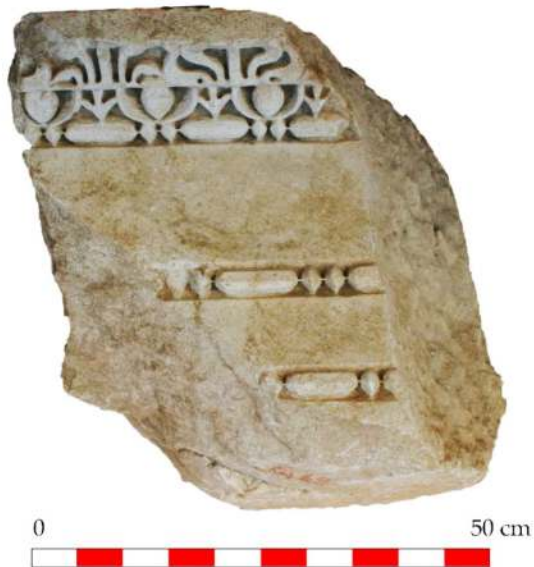
b. Kat. No. 134

c. Kat. No. 135

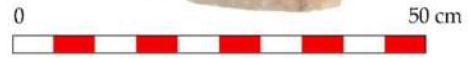
d. Kat. No. 136

e. Kat. No. 137

a. Kat. No. 138

b. Kat. No. 139

c. Kat. No. 140

d. Kat. No. 141

e. Kat. No. 142

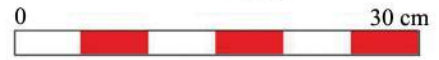
f. Kat. No. 143

g. Kat. No. 144

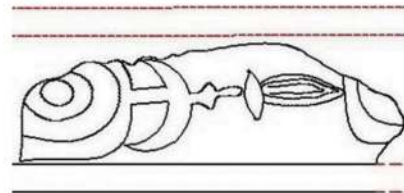
a. Kat. No. 145

b. Kat. No. 146

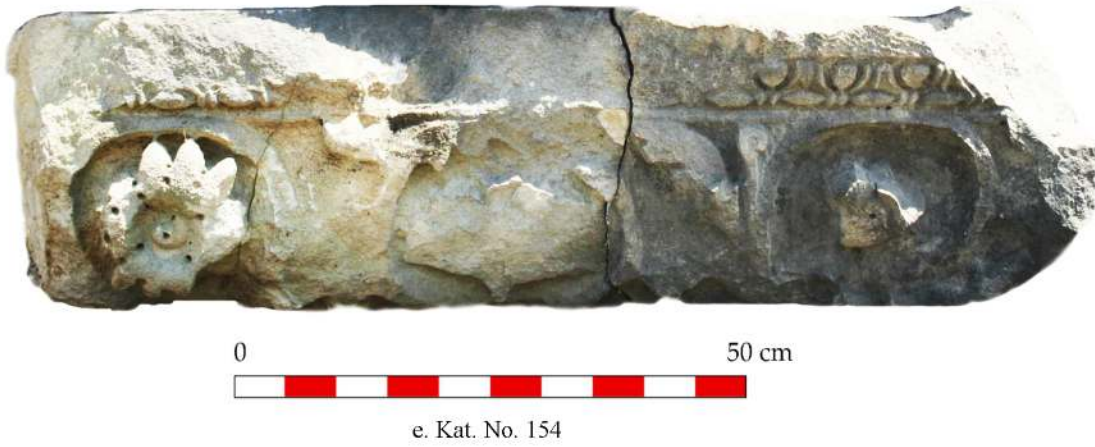
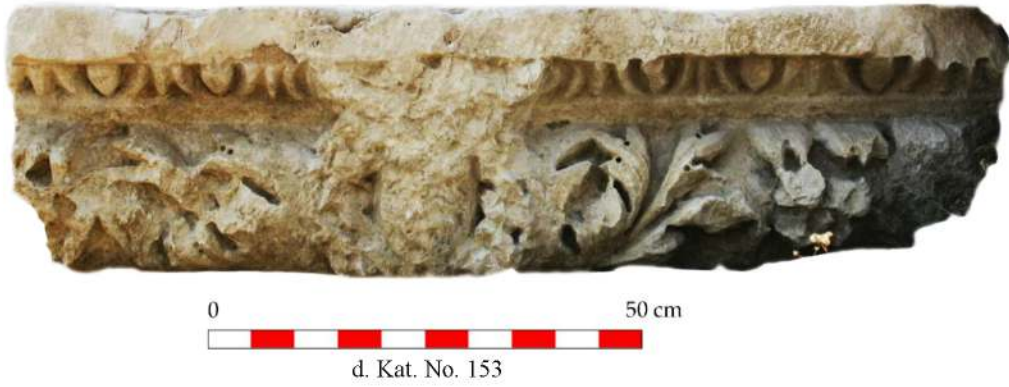
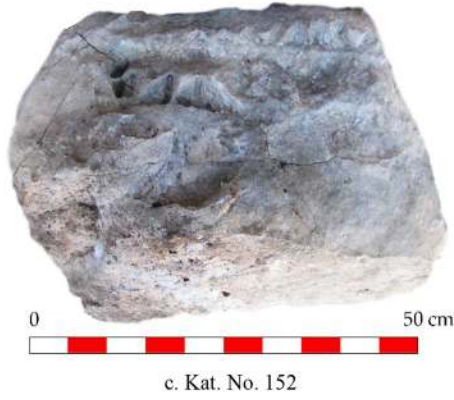
c. Kat. No. 147

d. Kat. No. 148

e. Kat. No. 149

a. Kat. No. 155

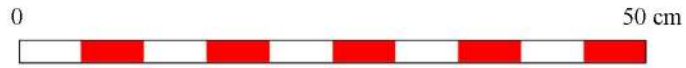
b. Kat. No. 156

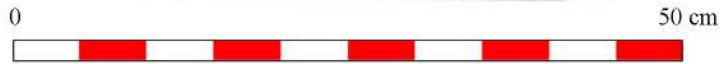
c. Kat. No. 157

d. Kat. No. 158

a. Kat. No. 159

b. Kat. No. 160

c. Kat. No. 161

a. Kat. No. 162

b. Kat. No. 163

c. Kat. No. 164

d. Kat. No. 165

a. Kat. No. 166

b. Kat. No. 167

c. Kat. No. 168

0 30 cm
a. Kat. No. 169

0 30 cm
b. Kat. No. 170

0 50 cm
c. Kat. No. 171

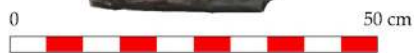
0 50 cm
d. Kat. No. 172

a. Kat. No. 173

b. Kat. No. 174

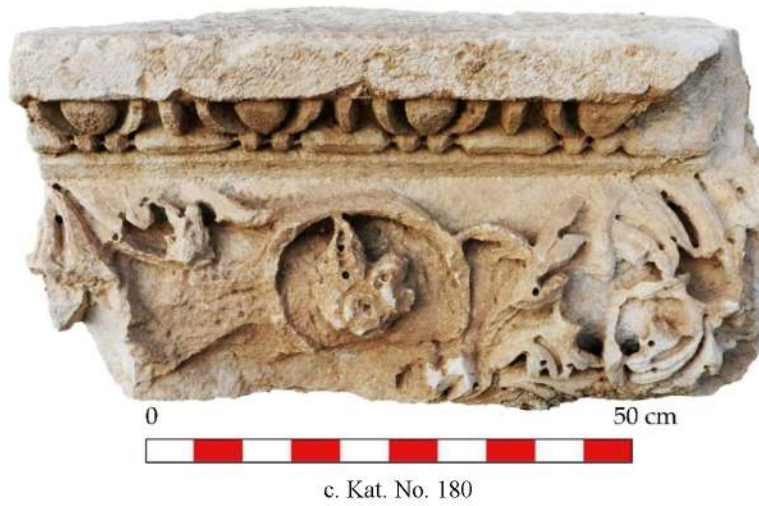
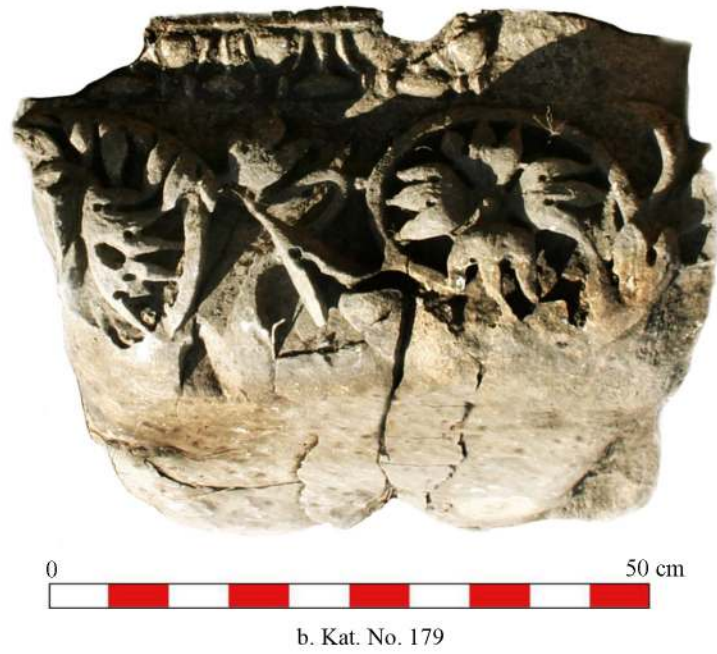
c. Kat. No. 175

d. Kat. No. 176

e. Kat. No. 177

a. Kat. No. 181

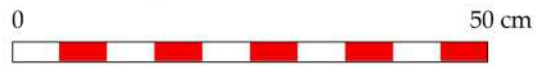
b. Kat. No. 182

c. Kat. No. 183

d. Kat. No. 184

a. Kat. No. 185

b. Kat. No. 186

a. Kat. No. 187

b. Kat. No. 188

c. Kat. No. 189

d. Kat. No. 190

e. Kat. No. 191

f. Kat. No. 192

a. Kat. No. 193

b. Kat. No. 194

a. Kat. No. 195

b. Kat. No. 196

c. Kat. No. 197

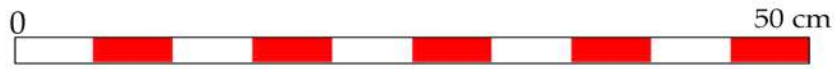
d. Kat. No. 198

e. Kat. No. 199

f. Kat. No. 200

a. Kat. No. 201

b. Kat. No.202

a. Kat. No. 203

b. Kat. No. 204

a. Kat. No. 205

b. Kat. No. 206

c. Kat. No. 207

0

50 cm

a. Kat. No. 208

0

50 cm

b. Kat. No. 209

a. Kat. No. 210

b. Kat. No. 211

a. Kat. No. 212

b. Kat. No. 213

c. Kat. No. 214

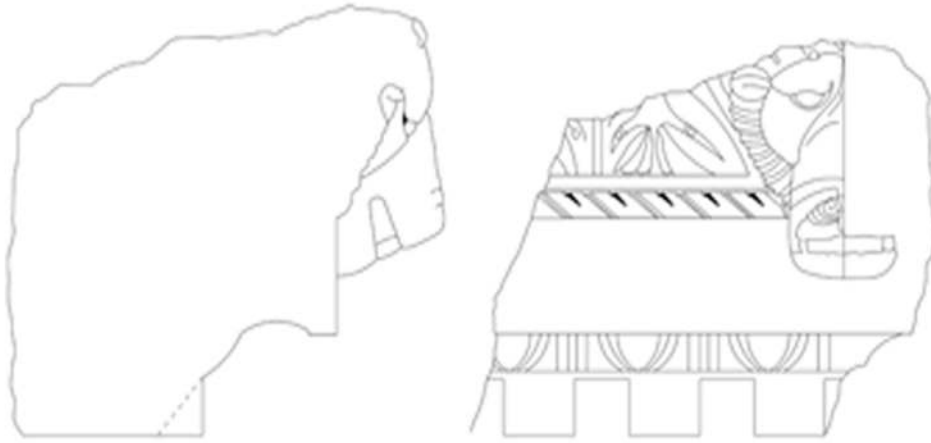
a. Kat. No. 215

b. Kat. No. 216

c. Kat. No. 217

a. Kat. No. 218

b. Kat. No. 219

c. Kat. No. 220

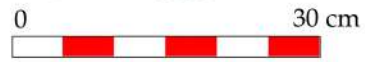
a. Kat. No. 221

b. Kat. No. 222

c. Kat. No. 223

d. Kat. No. 224

e. Kat. No. 225

a. Kat. No. 226

b. Kat. No. 227

c. Kat. No. 228

a. Kat. No. 230

b. Kat. No. 231

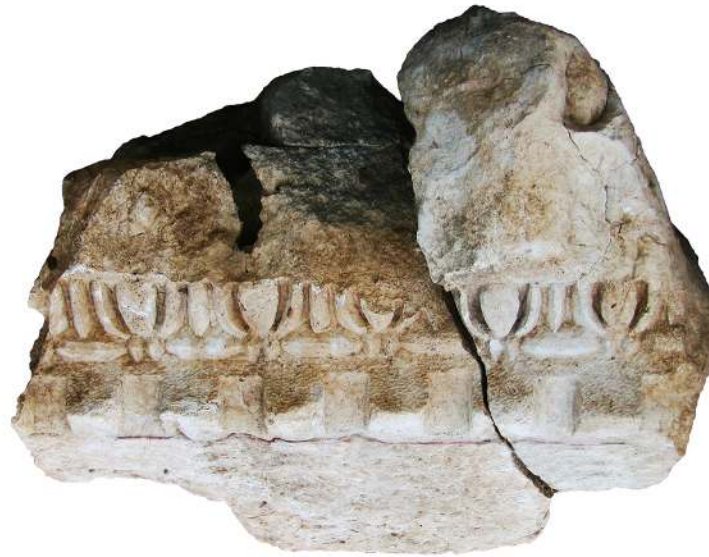
c. Kat. No. 232

a. Kat. No. 233

b. Kat. No. 234

c. Kat. No. 235

d. Kat. No. 236

a. Kat. No. 237

b. Kat. No. 238

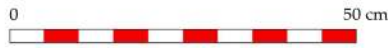
c. Kat. No. 239

a. Kat. No. 240

b. Kat. No. 241

a. Kat. No. 242

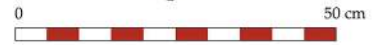
b. Kat. No. 243

c. Kat. No. 244

a. Kat. No. 245

b. Kat. No. 246

c. Kat. No. 247

d. Kat. No. 248

e. Kat. No. 249

a. Kat. No. 250

b. Kat. No. 251

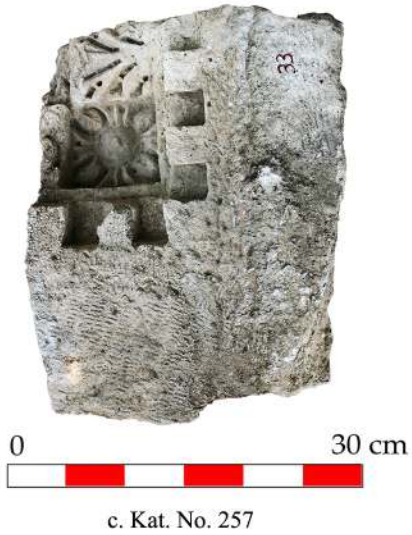
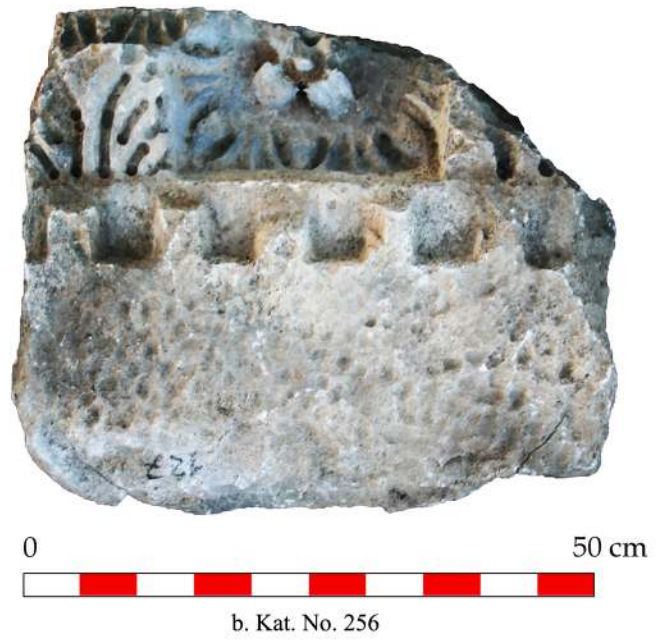
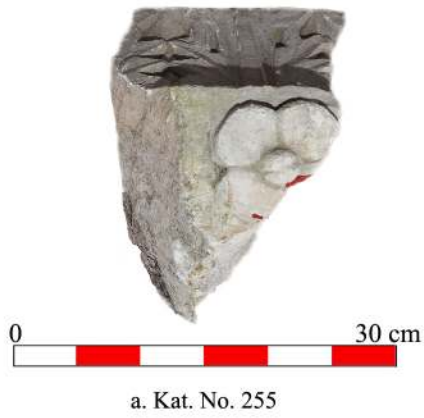
c. Kat. No. 252

d. Kat. No. 253

e. Kat. No. 254

a. Kat. No. 260

b. Kat. No. 261

c. Kat. No. 262

d. Kat. No. 263

e. Kat. No. 264

a. Kat. No. 265

b. Kat. No. 266

c. Kat. No. 268

d. Kat. No. 269

e. Kat. No. 270

a. Kat. No. 272

b. Kat. No. 273

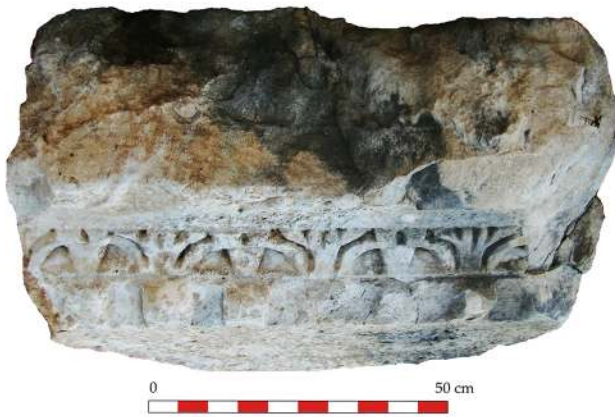
c. Kat. No. 274

d. Kat. No. 275

a. Kat. No. 276

b. Kat. No. 277

c. Kat. No. 278

d. Kat. No. 279

a. Kat. No. 280

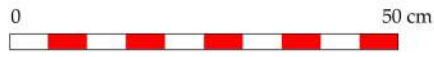
b. Kat. No. 281

c. Kat. No. 282

d. Kat. No. 283

a. Kat. No. 284

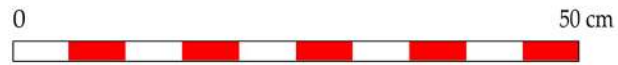
b. Kat. No. 285

c. Kat. No. 286

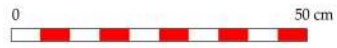
d. Kat. No. 288

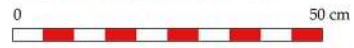
a. Kat. No. 289

b. Kat. No. 290

a. Kat. No. 291

b. Kat. No. 292

c. Kat. No. 293

d. Kat. No. 294

e. Kat. No. 295

a. Kat. No. 296

b. Kat. No. 297

c. Kat. No. 298

a. Kat. No. 299

b. Kat. No. 300

c. Kat. No. 301

d. Kat. No. 302

e. Kat. No. 303

a. Kat. No. 304

b. Kat. No. 305

a Kat. No. 306

b. Kat. No. 307

c. Kat. No. 308

d. Kat. No. 309

e. Kat. No. 310

a. Kat. No. 311

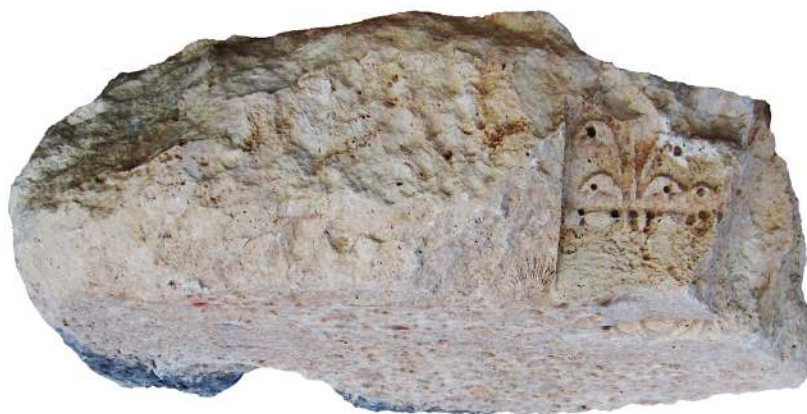
b. Kat. No. 312

a. Kat. No. 313

b. Kat. No. 314

a. Kat. No. 315

b. Kat. No. 316

c. Kat. No. 317

0 30 cm

0 30 cm

0 30 cm

Kat. No. 318

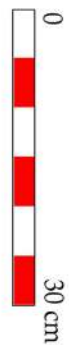
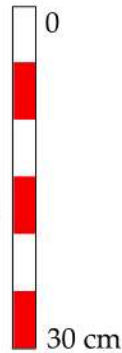
0 30 cm

Kat. No. 319

a. Kat. No. 320

b. Kat. No. 321

c. Kat. No. 322

a. Kat. No. 323

b. Kat. No. 324

c. Kat. No. 325

d. Kat. No. 326

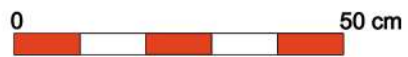
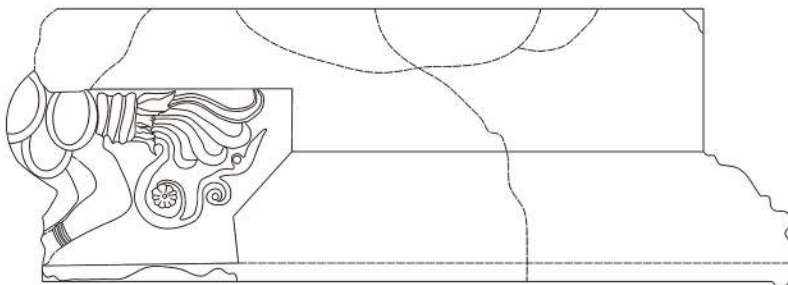
e. Kat. No. 327

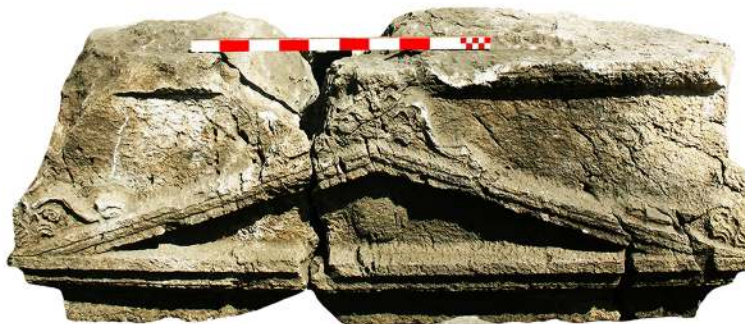
f. Kat. No. 328

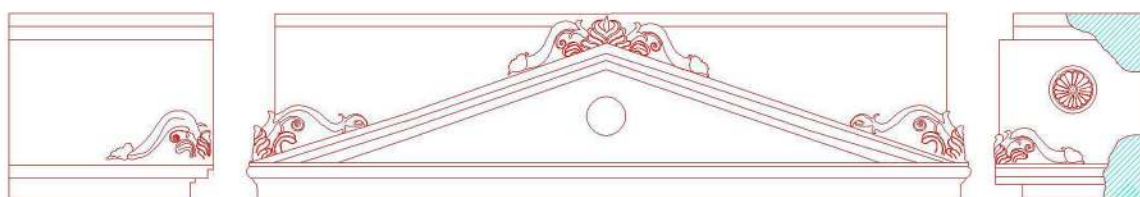
g. Kat. No. 329

Kat. No. 330-331

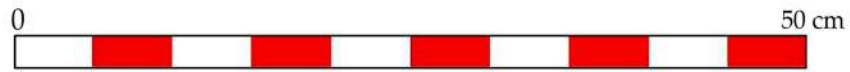
Kat. No. 332

0 20 cm

0 20 cm

a. Kat. No. 334

b. Kat. No. 335

Ö Z G E Ç M İ Ş

Adı ve SOYADI :Hülya KÖKMEN SEYİRCİ

Doğum Tarihi ve Yeri :12.02.1981 - Gaziantep

Eğitim Durumu

Mezun Olduğu Lise :Tekirdağ Namık Kemal Lisesi, 1998

Lisans Diploması :Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü Antalya, 2005

Yüksek Lisans Diploması: Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Antalya, 2009

Tez Konusu : Antalya Kaleiçi Kesik Minare Alanı'ndaki Antik Dönem Kapıları

Yabancı Dil : İngilizce

Bilimsel Faaliyetler

Uluslararası Sempozyumlarda Sunulan Bildiriler ve Yayınlar

“Antalya, Kesik Minare’de Bulanan Antik Dönem Kapıları”, Uluslararası Genç Bilimciler Buluşması I (4-7 Kasım 2009), bkz.: K. Dörtlük, T. Kahya, R. Boyraz Seyhan, T. Ertekin (ed.), Uluslararası Genç Bilimciler Buluşması I: Anadolu Akdeniz’i Sempozyum Bildirileri (2012) 207-218.

“Antik Çağda Onurlandırma Heykelleri”, Akdeniz Üniversitesi, Antalya / Türkiye 5 Mart 2010.

“Soffit Ornaments of Rhodiapolis”, 3-5 March 2011: 15th SOMA, Catania University – Sicily.

“Attaleia’nın Anıtsal Mezarları Üzerine Bazı Gözlemler”, B. Varkıvanç ile, Adalya XIV, 2011, 223-237.

“The Soffits of Rhodiapolis / Rhodiapolis Soffitleri”, Cedrus 2014/II, 339-353.

Kitap Tanıtımı:

J.J Coulton, Balboursa Survey and Settlement in Highland Southwest Anatolia, British Institute of Archaeology at Ankara, Monography 43, (2012) MJH 2013/III-2, 265-267.

Burslar:

Yüksek Lisans Bursu, Suna - İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü 20 Nisan 2008 – 30 Haziran 2009.

Erasmus Bursu, Sheffield Üniversitesi Arkeoloji Bölümü, İngiltere 10 Nisan 2012 - 20 Ağustos 2012.

Doktora Bursu, Suna - İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü 10 Haziran 2013 – 10 Haziran 2014.

Yurt Dışı Doktora Sırası Araştırma Burs Programı TUBİTAK 2214/A 2013 Yılı 2. Dönem,
Oxford Üniversitesi Arkeoloji Bölümü, İngiltere 1 Temmuz 2014 - 1 Ocak 2015.

Projeler:

2002 – 2005	Patara Arkeolojik Kazıları
2006	Side Kazısı
2006 – 2007	Antalya Kesik Minare Kazı, Onarım ve Temizlik Çalışması Projesi
2007	Kaunos Kazısı
2007 – 2008	Antalya Kesik Minare Kazı, Onarım ve Temizlik Çalışmaları Projesi
2009	Rhodiapolis Kazısı
2010	Rhodiapolis Kazısı
2011-2012	Rhodiapolis Kazısı
2011-2014	Ksanthos Kazısı

Çalıştığı Kurumlar :

Antalya Kent Müzesi Projesi, Küratör Asistanı, 2007-2009

Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Araştırma Görevlisi, 2009-2016

E-Posta : hulyakokmen@akdeniz.edu.tr - hulyakokmen@gmail.com